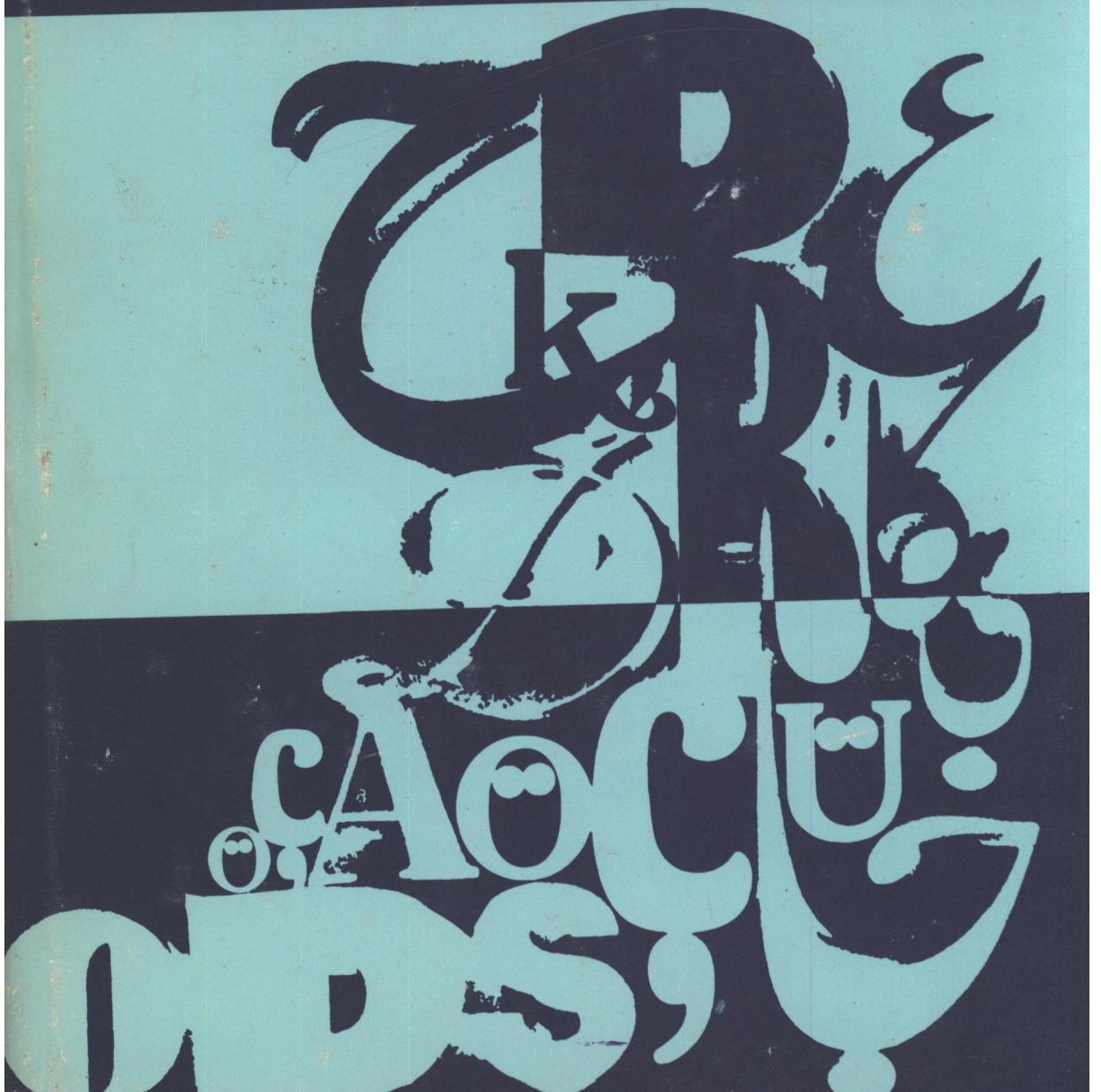

فرهنگ ترکی استانبولی به فارسی

تألیف:

ابراهیم اولغون — جمشید درخشان

TÜRKÇE-FARŞA SÖZLÜK

YAZAN
İBRAHİM OLGUN ve CEMŞİD DRAHŞAN

Güven Matbaası
Ankara-1977

TURKÇE-FARŞA
SOZLUK

فرهنگ ترکی استانبولی به فارسی

ابراهیم اولغون
حمشید درخشان

انتشارات انزلی

1

اسکن شد

فرہنگ ترکی بہ پارسی

TÜRKÇE-FARŞÇA
SÖZLÜK

تألیف
ابراہیم اولغون جمشید درخشان

YAZAN

İBRAHİM OLGÜN ve CEMŞİD DRAŞAN

انتشارات انزلی
ارومیه: خیابان امام خمینی
تلفن: ۲۸۳۳۸

فرهنگ ترکی استانبولی بفارسی
تألیف: ابراهیم اولغون - جمشید درخشان
چاپ دوم: ۱۳۶۳
تیراژ: ۵۰۰۰ نسخه
چاپ: پویا - تهران

الفبای جدید ترکی

الفبای جدید ترکی که به موجب قانون شماره ۱۳۵۳ در تاریخ اول نوامبر ۱۹۲۸ تصویب شده شامل ۲۹ حرف می باشد که شماره ترتیب و نام و شکل هر یک به قرار ذیل می باشد:

Yeni Türk Alfabeti

I. XI. 1928 günlü ve 1353 sayılı kanun ile kabul edilmiş olan Türk alfabesindeki 29 harfin adları sıraları, kitap yazısı örnekleri, büyük ve küçük şekilleri aşağıda gösterilmiştir:

Harfin sırası شماره ترتیب حروف	Harfin adı نام حروف	Kitap yazısı نوشته کتابی		Farsça karşılığı حروف فارسی
		Büyük حرف بزرگ	Küçük حرف کوچک	
1	a	A	a	آ، ا
2	ba	B	b	ب
3	ca	C	c	ج
4	ça	Ç	ç	چ
5	da	D	d	د
6	e	E	e	ا، ع
7	fa	F	f	ف
8	ga	G	g	گ
9	yumuşak ga	G	ğ	گ (ملایم)

10	he	H	h	ه، ح
11	i	i	i	ای ملایم یا نقطه‌دار
12	ı	I	ı	ای ضخیم یا بی نقطه
13	je	J	j	ژ
14	ke	K	k	ک، ق
15	le	L	l	ل
16	me	M	m	م
17	ne	N	n	ن
18	o	O	o	و، ضمه، او
19	ö	Ü	ö	و، او نقطه‌دار، ضمه ملایم
20	pe	P	p	پ
21	re	R	r	ر
22	se	S	s	ث، س، ص
23	şo	Ş	ş	ش
24	te	T	t	ط، ت
25	u	U	u	او
26	ü	Ü	ü	او نقطه‌دار
27	ve	V	v	و
28	ye	Y	y	ی
29	ze	Z	z	ز، ض، ظ، ذ

KISALTMALAR

edebiyat
terim
coğrafiya
hukuk
dilbilgisi
matematik
kimya
hekimlik (tıp)
argo
felsefe
fizik
eski
mecaz
mantık
müzik
askerlik
geometri

نشانه‌ها یا علائم اختصاری:

ادبیات
اصطلاح
جغرافیا
حقوق
دستور زبان
ریاضیات
شیمی
طب
عوامی
فلسفه
فیزیک
قدیمی
مجاز
منطق
موسیقی
نظامی
هندسه

این فرهنگ را از دسترس روز گذشته و مرتباً از آن استفاده نموده اند. این گروه در نهایت سکوت و عدم تظاهر زحمت ما را به تمام معنی تلا و تقدیر نموده اند تشکرات و احترامات فائده خور را نسبت باین گروه روشن فکر رزصمیم قلب تقدیم میداریم .

ابراهیم اوعولن و جمشید رشت

انکارا - ۱۹۷۷

İKİNCİ BASKININ ÖNSÖZÜ

Bu sözlüğün ilk baskısı İran tahtının iki bin beş yüzüncü yılı dolayısıyla Tahran'da Bonyâd-e Farhang-e İran eliyle bastırılmıştı. Bu kurumun yetkili Genel Yazmanı Sayın Prof. Parviz Nâtel Hanleri'nin de birinci baskının önsözünde belirttikleri gibi bu, dünyada ilk kez Türkçeden Farsçaya yazılmış bir sözlüktü. Türkçe Farsça Sözlük, her iki dost ülkede de büyük bir gereksinmeyi karşıladığını kanıtlamıştır. İran'da Türkçe'yi okuyup öğrenmek isteyen pek çok kişi, Türkiye'de görevli İranlılarla yine özellikle Türkiye'de öğrenim yapan pek çok genç bu sözlükten yararlanmaktadır.

Sözlüğümüzün önemini her geçen gün biraz daha arttıracığından kuşquamuz yoktur. Ne yazık ki, iki yazardan birinin rahatsızlığı, öbürünün özel durumu, yeni baskıda önemli katkıda bulunmayı engellemiştir. Bu kez yalnız kitabın sonunda gösterilen kimi baskı yanlışlarını düzeltmekle yetindik.

Kitabın ilk baskısını gerçekleştirenleri burada saygı ve sevgiyle anmak görevimizdir. Yeni baskının gerçekleştirilmesinde de her işimizde olduğu gibi iyiliklerini ve yardımlarını esirgemeyen Güven Matbaası sahibi iyi ve dost insan Orhan Doyran'a yürekten teşekkürlerimizi sunarız.

Bir de ilişkilerimizi kesintisiz olarak sürdürdüğümüz, bu sözlüğü gece gündüz ellerinden düşürmeyen öğrenciler, araştırmacılar var. Bizim emeğimizi en anlamlı biçimde değerlendirenler onlardır. Onlara içten sevgi ve selâm.

İbrahim OLGUN - Cemşit DAHŞAN
Ankara, 1977

A

A و a	حرف اول الفبای ترکی، آ، ا
aba	عبا
abacı	عبافروش، عبادوز
abadi	نوعی کاغذ کلفت کاهی رنگ روشن
abajur	آبازور
abali	عبائی، عباپوش، عباپدوش
abandırmak	حیوانی را بزانو نشان دادن یا روی دست تکیه دادن
abani	قمماش یا پارچه سفید که با ابریشم زرد دستدوزی شده باشد
abanmak	روی چیزی خم شدن، تکیه دادن، سر بار کسی شدن
abanoz	چوب آبنوس
abartmak	مبالغه کردن
abes	عبث، بیهوده
abıhayat	آب حیات
abıru	آبرو
abide	بنای یادگار تاریخی
abla	آباجی، خواهر بزرگتر، به دختر یا زن بزرگتر برسبیل احترام گفته میشود
ablak	صورت کرد و چاق و گوشتاو
abluka	محاصره
abone	آبونه
abonman	آبونمان
abras	خالداز، دارای حالها و لکهها و

	رنگهای متنوع، ابرش
abstre	مجرد
abuk-sabuk	پرت و پلا، چرت و پرت، حرفهای بی معنی و بی سر و ته
abullabuf	کودن، احمق
abur cubur	غذا یا چیزهای نامرتب و درهم برهم
abus	عبوس
acaba	آیا؟ آیا چنین است؟
acar	پرقوت و قوی بنیه، پرحزکت
acayıp	عجیب و غریب
acele	فوری، سریع
aceleci	پرعجله، دست پاچه
Acem	ایرانی، فارس (عجم)
acem	در موسیقی ترک نئی است نزدیک به «می»
acem-aşiran	نام آهنگی در موسیقی ترک
acem-buselik	نام آهنگی در موسیقی ترک
Acemce	بفارسی، بزبان ایرانی
acemi	۱- ناشی ۲- غریبه، ناشناس
acem-kürdî	نام آهنگی در موسیقی ترک
acenta = acente	نماینده، نمایندگی
	تجارتی یا حمل و نقل وغیره
acep	عجب، آیا
aceze	عجزه، اشخاص عاجز
acı	۱- تلخ، تند، تیز، ناگوار

۲- درد ، دردناك
 acıağaç درخت کوچکی است در مناطق
 حاره که ریشه و پوستش تلخ و در طب
 بکار می‌رود
 acıbadem بادام تلخ
 acıca تلخ مزه
 acıklı غمناك ، پرغصه ، پرغم ، ماتمزده
 acikmak گرسنه شدن
 acılanmak, acılaşmak تلخ شدن ،
 تند شدن
 acılı تلخی دار ، تندی دار ، عزادار
 acılık تلخی، تندی
 ۱- درد ۲- رحم ، مروت ، دلسوزی
 acıma
 ۱- دلسوختن ۲- درد کردن
 acımak
 تلخ مزه ، تند مزه
 acımsı, acımtırak
 کسی را برحمت آوردن
 acındırmak
 به حال کسی دل سوختن، غصه خوردن
 acınmak
 درد آوردن
 acitmak
 چیزی که دیده نشده ، چیز عجیب
 acibe
 عاجل ، فوری
 âcil
 عجیب ، غریب
 acip
 عجز ، ناتوانی
 aciz
 عاجز ، بی دست و پا
 âciz
 عاجزانه
 âcizane
 عجول
 acûl
 کائنات ، گیتی ، عالم
 acun
 ۱- خیار چنبر ۲- آژور (درخیاطی
 و گلدوزی)
 acur
 عجزه
 acuze
 ۱- گرسنه ۲- حریص ۳- فقیر
 aç
 بازکننده
 açan
 آچار
 açar
 چشم و دل گرسنه ، حریص
 açgözlü
 طمع ، حرص ، بستی
 açgözlülük
 زاویه ، گوشه
 aç
 باز ، گشاده ، واضح ، رنگ باز
 açık
 کم رنگ ، وسیع ، روباز
 کم رنگ
 açıkartırma مزایده حضوری ، حراج
 açıkça علنی ، بی پرده ، بطور وضوح ، رك
 açık deniz دریای آزاد
 açık deniz
 مناقصه حضوری
 açikeksiltme

زرنك ، موقع شناس ، مردردند
 açığöz
 زرنكي ، مرد رندی
 açığözlük
 هوای آزاد ، جای بدون سقف
 açık hava
 فاش کردن ، توضیح دادن
 açıklamak
 ۱- باز ، روباز ، فضا دار
 açıklık
 ۲- جای وسیع خلوت
 ۲- سایه روشن
 açıklı-koyulu
 سروضع نامرتب و باز
 açık saçık
 بیرون ، روباز ، دور ، بی محل ،
 açıkta
 موقتاً بیکار
 ۱- مفت ، بی زحمت ۲- از دور
 açıktan
 باز و بسته شو ، تاشو
 açılır-kapanır
 گشایش ، افتاح
 açılış
 ۱- باز شدن ، افتتاح
 açılmak
 ۲- بحال آمدن، جان گرفتن ۳- دور شدن
 کشتی وغیره از ساحل ۴- درددل کردن
 ۲- پهن کردن ، گستردن ،
 açındırmak
 منطبق کردن ، انطباق
 زاویه ای
 açısıl
 گرسنگی
 açlık
 افتتاح ، گشایش
 açma (açış)
 باز کردن
 açmak
 بدست دیگری باز کردن
 açtırmak
 اسم ، نام
 ad
 جزیره
 ada
 دشمنان ، اعداء
 âda
 نوعی برگ خوش بو مثل چای
 adaçayı
 نذر ، نذری
 adak
 عضله
 adale
 عدالت ، دادگستری
 adalet
 مرد ، انسان ، آدم ، نوکر
 adam
 نذر کردن
 adamak
 بخوبی ، حسابی
 adamakıllı
 مثل آدم ، انسان وار
 adamca
 مردك ، مرد بیچاره
 adamcağız
 انسانیت ، آدمیت
 adamlık
 بی نوکر ، بدون پیشخدمت
 adamsız
 آداب ، رسوم
 âdap
 اقتباس ، تطبیق
 adaptasyon
 اقتباس ، منطبق ، موافق شده
 adapte
 هم اسم ، هم نام
 adaş

adavet	دشمنی ، عداوت ، خصومت
aday	نامزد (برای وکالت یا شغل و غیره)
addetmek	محسوب کردن ، تصور کردن
adem	نیستی ، نابودی ، عدم ، مرگ
âdem	حضرت آدم ، بابا آدم
adese	عدسه ، عدسیه
adet	تعداد ، دانه ، عدد
âdet	رسم ، عادت
âdeta	تقریباً ، معمولاً ، مانند
adım	قدم
adımlamak	با قدم اندازه گرفتن
âdi	پست ، معمولی ، عادی ، فرومایه
âdil	عادل ، منصف
âdilâne	عادلانه ، منصفانه
âdilik	پستی ، بدی
adlandırmak	تسمیه ، اسم گذاشتن نام گذاری کردن
adlanmak	نام گرفتن ، موسوم شدن
adli	نامدار ، نامیده شده
âdli sanlı	با اسم و رسم ، شهرت دار
adlı	عدلیه ای ، مربوط به دادگستری
adli tıp	طب قانونی
adliye	دادگستری ، عدلیه
adres	آدرس ، نشانی
adsız	بی نام ، بدون اسم
af	عفو ، بخشودگی ، بخشیدگی
afacan	بچه شر ، بچه ناهلا ، آتش باره ، بچه شیطان
âfaki	آفاقی
afal afal	مات و متحیر ، مبهوت
afallamak, afallaşmak	متحیر شدن
afallaştırmak, afallatmak	مات و متحیر کردن
afaroz	اخراج ، طرد ، طرد کردن از مسیحیت
afedersiniz	بخشید ، انشاء الله خواهید بخشید
âferin	آفرین ، بارک الله
âfet	آفت ، ضرر و زیان (هج) زن خوشگل
affetmek	بخشیدن ، عفو کردن
afi	پز ، خودنمایی
afif	باعفت و عصمت ، عقیف

afiş	اعلان دیواری
afiyet	صحت ، عافیت ، نوش جان
afsun	افسون ، جادو
afsunçu	جادوگر ، افسونگر
afsunlu	جادوشده ، افسون شده
aftoş	عاشق ، خاطر خواه (عو)
afyon	افیون ، حشیش و تریاک
afyonkeş	تریاکچی ، افیونی
agu	صدای بچه شیرخوار در وقت نشاط و خوشحالی
ağ	تور ، تور ماهی
ağa	ارباب ، آقا
ağabey	آقا داداش ، برادر بزرگ
ağaç	درخت ، چوب
ağaç-çileği	نوعی تمشک
ağaçkakan	دارکوب
ağaç-kavunu	بالنگ
ağaçlandırmak	درختکاری کردن
ağaçlık	محل پر درخت
ağalık	آقائی ، آقا بودن ، اربابی
ağarma	۱- سفیدی ۲- طلوع فجر
ağarmak	سفید شدن ، طلوع فجر
ağartı	۱- سفیدی که از دور پیدا شود ۲- لپنیات
ağartma	عمل سفید کردن ، سفید و براق کردن نقره
ağartmak	سفید کردن
ağda	شیره شکر و لیموی جوشانیده که بجالت غلیظ و چسبناک در آورند
ağı	زهر ، سم
ağıl	۱- چهار دیواری که با چپر یا دیوار محصور شود برای شب کردن رمه های بز و گوسفند و امثال آن ، آغ ۲- هاله ، خرمن ماه
ağılamak	مسموم کردن ، زهر دادن
ağılanmak	مسموم شدن ، زهر خوردن
ağılı	زهر دار ، سمی
ağır	سنگین ، گران ، سخت ، شدید ، خسته کننده ، در خورد کننده ، یواش ، آهسته
ağırbaşlı	موقر ، متین

agırbaşlılık وقار ، متانت ، سکونت
 ağırca قدری سنگین ، نسبتاً سنگین
 ağırceza محکمه جنائی ، محکومیت جنائی
 ağırlamak اعزاز و اکرام و احترام مهمان
 ağırlaşmak ۱- سنگین شدن ۲- متین و موقر شدن ۳- بیات و خراب شدن غذا
 ağırlaştirmek, ağırlatmak سنگین کردن
 ağırlık ۱- وزن ، سنگینی ۲- مهمات ، ندارکات و ارزاق یک واحد نظامی ۳- پولی که از طرف داماد به عروس داده می شود برای تهیه جهیزه ۴- رخاوت و سستی ۵- حال خفقان که در خواب به انسان عارض می شود
 ağırsamak سرسنگین شدن ، بی اعتنائی کردن
 ağıt ۱- مرثیه ۲- نوحه سرائی و عزاداری
 ağıtçı مرثیه خوان ، نوحه سرا
 ağız ۱- دهان ، دهن ۲- سر یا در ظروف ۳- مصب رودخانه ۴- دهانه ۵- لهجه ۶- زبان ۷- ومله ، دفعه
 ağız اولین شیر حیوانات
 ابعاد زایمان
 ağızlık ۱- موشتوک ، چوب سیگار ۲- دهنی در آلات موسیقی آن قسمتی که بدهان گرفته می شود ۳- بوزه بند ۴- دهنی تلفن و بلندگو و امثال آن
 ağızsız بی سرو زبان ، آدم ملایم و بی صدا
 ağılamak گریستن ، گریه کردن
 ağılaşmak باهم گریستن ، باهم دیگر گریه و زاری کردن
 ağılatmak گریانیدن ، به گریه آوردن
 ağma, akanyıldız شهاب
 ağı درد
 ağırlı دردمند ، دردناک
 ağırmak درد گرفتن ، درد کردن
 ağırsız بی درد ، بدون درد
 ağırtmak درد آوردن
 ağ tabaka سفیدی چشم
 agosto ماه اوت ، هشتمین ماه سال فرانکی
 agostoşöceği جیرجیرک

agyar اغیار
 ah آ
 ahali اهالی
 ahar, kola آهار ، چسب
 âhar دیگر ، دیگری ، آخر
 ahbap دوست ، رفیق
 ahbaplık دوستی ، رفاقت
 ahçı آشپز
 ahçıbaşı سر آشپز
 ahçılık آشپزی
 ahdetmek عهد کردن
 ahdi مربوط بمعهد و پیمان
 ahdiatik کتابهای قبل از حضرت عیسی ، کتاب عهد عتیق ، تورات
 ahdicedit کتابهای بعد از حضرت عیسی ، کتاب عهد جدید ، انجیل
 ahenk ۱- آهنگ ، مقام ۲- توافق ، هم آهنگی ، بموقع ، موافق
 ahfat احفاد ، نوه و نتیجه ها ، نسل
 ahır آخور
 âhir آخر ، پایان ، انتها
 ahir اخیر ، آخری
 ahiren اخیراً ، اواخر
 ahiret آخرت
 ahit عهد ، پیمان
 ahitleşmek عهد و پیمان بستن
 ahitname عهدنامه
 âhize گیرنده ، آلت دریافت کننده الکتریک ، آخذ
 ahkâm احکام ، حکمها
 ahlâf اخلاف
 ahlâk اخلاق ، خلق ، خوی
 ahlâk-dışı خلاف اخلاق ، غیر اخلاقی
 ahlâki اخلاقی
 ahlâklı خوش اخلاق
 ahlâksız بد اخلاق ، بدخلق
 ahlâksızlık بد اخلاقی
 ahmak احمق ، کم عقل ، نادان
 ahret آخرت
 ahşap اخشاب ، چوب و تخته ، چیزی که از چوب و تخته ساخته شده باشد

ahtapot ۱- هشت پا ، نوعی جانور
 دریائی هشت پا، اختیوت ۲- غده چرکی
 که در جدار بینی پیدا می شود، پولیب
 ahu, ceylan آهو
 ahududu تمشک
 ahval ۱- احوال ۲- وضعیت
 ahz etmek اخذ کردن ، دریافت کردن ،
 گرفتن
 aidiyet متعلق بودن به ، صلاحیت
 (دادگاه و غیره)
 aile ۱- عائله ۲- عیال
 ait بستگی ، مربوط و متعلق بودن
 ajan ۱- نمایندگی یک شرکت یا یک
 دولت ۲- جاسوس
 ajanda دفترچه یادداشت روزانه تقویم دار
 ajans خبر گذاری روزنامه و جرائد
 ajur آژور ، ژوردوزی ، سوراخ دوزی
 اطراف دستمال یا سفره و غیره
 ajurlu ژوردار ، آژوردار
 ak سفید
 akabinde متعاقباً ، بلافاصله ، در تعقیب آن
 akağaç نوعی درخت ، سپیدار
 akait عقائد
 akanyıldız شهاب
 akar جاری ، روان
 akar, akaret جائی که کرايه داده شده
 درآمد داشته باشد ، مستغلات ، عقار
 akarsu آب جاری ، جویبار
 akasya افاقیا
 akbaba عقاب
 akbalık ماهی سفید
 akcıger جگر سفید ، شش
 akça ۱- نسبتاً سفید ۲- akçe ، پول ، سکه
 akçağaç نوعی درخت ، سپیدار ، سپندان
 akçalı مالی ، مربوط به پول
 akçe نوعی سکه سابق عثمانی ، آقچه
 akdetmek منعقد کردن
 akibet عاقبت ، سرانجام
 akıcı روان ، جاری ، سیال
 akıcılık روان بودن ، سلاست ، روانی
 akıl عقل

akıllanmak با عقل شدن ، عقل رس شدن
 akıllı با عقل ، عاقل
 akıllılık با عقل بودن ، با عقلی
 akılsız بی عقل ، نادان
 akılsızlık بی عقل بودن ، بی عقلی
 akım جریان برق یا آب یا هوا
 akın هجوم ، حمله
 akıncı هجوم کننده ، مهاجم
 akıntı ۱- چیزی که روان است یا چکه یا
 نشد می کند، ریزش ۲- چرک، جراحت
 akıtmak ریختن ، جاری کردن
 akide عقیده
 akide, akide şekeri = نوعی آب نبات
 akik سنگ عقیق
 akıl عاقل
 akim عقیم
 akis انعکاس ، عکس ، وارو ، برعکس
 akit عقد انعقاد
 âkit عاقد
 akkefai ماهی سفید
 akkor شعله سفید خیره کننده در اثر حرارت
 زیاد (تقریباً ۱۸۰۰ درجه)، نارینضا
 akkuyruk نوعی چای اعلا (دم سفید)
 aklamak ابراء ، پاک ، تمیز ، تصفیه کردن
 aklan دامنه کوه ، شیب ، میل کوه
 aklanmak سفید شدن ، تصفیه شدن حساب
 یا دعوی ، برائت ، ابراء
 aklen عقلا
 aklık سفیدی ، پاکی
 akli مربوط به عقل ، عقلی
 akma جریان ، سریان ، ریزش
 akman تمیز ، عقیف ، پاکدامن
 akraba اقربا ، قوم و خویشان
 akran اقربان ، هم گنان ، دوستان
 akreb, akrep عقرب
 aksâ اقصی ، دورترین نقطه
 aksak چلاق ، لنگ ، شل
 aksakal ریش سفید ، بزرگ محل
 aksaklık لنگی ، ممطلی
 aksamak لنگیدن ، خوب پیش رفتن کاری
 aksetmek منعکس کردن ، منعکس شدن

aksettirmek منعکس کردن ، انعکاس دادن
aksırık عطسه
aksırmak عطسه کردن
aksirtmak به عطسه آوردن
aksi برعکس ، برخلاف ، لجوج
aksilik برعکسی ، خلاف قاعده
aksine برخلاف ، وارونه ، برعکس
aksu آب سفید چشم
aksülameî عکس الممل
akşam غروب ، سرشب
akşamcı کسی که هر شب می نوشد
akşamlamak در جائی یا برای کاری غروب ماندن ، شب بسر آوردن
akşamlık مخصوص غروب
akşamüstü طرف شب ، طرف غروب
aktar, attar عطار ، دکان عطاری
aktarlık عطاری
aktarma ۱- در مسافرت تغییر دادن فضا
 یا کشتی یا اتوبوس و غیره ۲- ماده ای
 را از ظرفی بظرف دیگر ریختن
aktarmak شمر یا نوشته کسی را در متن
 دیگری جا دادن
aktavsan نوعی موش صحرائی بزرگ
akti اجرت ، دستمزد
akval اقوال ، گفته ها ، قولها
akvam اقوام ، جوامع ، مردم
akvaryum نمایشگاه آبی ، ظروف بزرگ
 مکعب که اطراف آن شیشه و آب در آن
 ریخته شده ماهی های ریز یا جانوران
 دریائی در آن نگاهداری می شوند
akyuvar کلبول سفید خون
al حقه ، حیل ، گول زنی
al ۱- سرخ بنگ ، رنگ گل انار
 ۲- سرخاب ۳- معقیده قدیمی هاجنی
 بوده که سراغ زانو می آمده ، عال
al ۱- سرخ ، قرمز ۲- حیل ، گول
âl عائله ، آل ، خاندان
ala ۱- رنگ برنگ ۲- رنگ میشی
âlâ اعلا ، عالی ، خیلی خوب
alâbacak آسی که از زانو یا میج به پائین
 سفید است

alabildiğine با تمام سرعت
alabora, albura وارونه شدن کرجی ،
 چوب بادبان که بشکل صلیب روی
 کرجی بادی نصب می شود
alaca رنگارنگ ، رنگ مخلوط
alacak طلب
alacakaranlık تاریک روشن
alacaklı طلبکار ، داین
alacalanmak رنگ برنگ شدن ،
 رنگ عوض کردن
alafrağa فرنگی مآب ، اروپائی
alâimisema = gök kuşağı قوس قزح
alâka بستگی ، محبت ، توجه ، علاقه
alâkadar مربوط ، علاقمند
alâkalı علاقمند ، متوجه ، مربوط
alâkasız بی توجه ، بی علاقه ، لاقید ،
 نامربوط
âlâm غصه ها ، دردها ، آلام
alamana نوعی فایق بزرگ برای
 ماهی گیری یا حمل هیزه
alâmet نشان ، علامت
alan میدان ، مساحت ، سطح
alarga حریم آبهای ساحلی ، فاصله
 آبهای ساحلی
alaşım فلز مرکب ، عیار ، آلیاژ
alât آلات ، اسباب ، وسایل کار
alaturka شرقی ، محلی ، ترکی محلی
alay ۱- استهزاء ، مسخره ۲- گروه ،
 جمعیت ، دسته
alaycı مسخره کن ، استهزاء کننده
alâyim نشانی ها ، علامت ها ، علائم
alâyiş آلودگی ، آلايش
albüm آلبوم
albümin سفیده تخم مرغ ، آلبومین
alçacık خیلی پائین و پست
alçak پایین ، پست
alçakgönüllü متواضع ، فروتن
alçaklamak تحقیر کردن ، توهم کردن
alçaklık پستی ، دنائت
alçalmak ۱- پست شدن ۲- پایین آمدن
alçı گچ

aldanmak اغوا شدن ، گول خوردن ، فریب خوردن
 aldatıcı گول زن ، فریبنده
 aldatmak گول زدن ، فریب دادن
 aldirmek ۱- عمل خریدن یا گرفتن را
 بکسی محول کردن ۲- بخود گرفتن
 یا اهمیت دادن به حرفی ، رنجیدن
 alelusul اصولاً ، علی‌الاصول
 alelumum عموماً ، علی‌العموم ، بطور کلی
 alem بیرق ، پرچم ، علم
 âlemşumul جهانی ، دنیائی
 alenen آشکارا ، علناً
 alenî آشکار ، واضح ، علنی
 aleniyet وضوح ، علنیت
 alesta آماده ، حاضر بکار ، حاضر یراق
 alet وسیله ، واسطه ، آلت
 alev الو ، شعله
 Alevî پیروان حضرت علی ، علوی ،
 تر کهای غیر سنی که معتقداتی نظیر
 علی‌اللهی یا اهل حق ایران دارند
 Alevilik از فرقه علوی بودن ، علوی گری
 alevlendirmek آتش را دامن زدن ،
 شعله ور کردن
 alevlenmek ۱- شعله ور شدن ۲- (مچ)
 عصبانی شدن ، خشمناک شدن
 algı ادراک
 alıcı ۱- مشتری ، خریدار ۲- دریافت کننده
 ۳- دستگاه گیرنده برقی یا الکتریکی
 alık بی‌دست و پا ، ساده لوح
 alıklık حماقت ، کودنی
 alıklaşmak مات شدن ، خیره ماندن
 alıkoymak مانع شدن ، بازداشتن
 alım ۱- خرید ۲- عمل گرفتن
 ۳- گیرائی ، جذابیت
 alımlı جذاب ، گیرا ، جاذب
 alımsız بدگل ، زشت ، بی‌نمک
 alın ۱- جلو ، رو ، جبهه ۲- جبین ، پیشانی
 alinteri رنج ، زحمت ، عرق جبین
 alni açık روسفید ، سر بلند
 alın yazısı تقدیر ، سرنوشت
 alındı ۱- گرفته شد ۲- قبض ، رسید

alınan حساس ، زودرنج
 alınmak بخود گرفتن ، رنجیدن
 âliaba آل‌عبا ، خاندان حضرت رسول
 alil مریض ، ناقص ، علیل
 âlim فاضل ، دانشمند ، دانا ، عالم
 alış عمل گرفتن ، عمل خریدن ، خرید
 alışık آشنا ، خو گرفته ، معتاد
 alışmak خو گرفتن ، عادت کردن
 alışkanlık عادت ، اعتیاد
 alıştırmak معتاد کردن ، عادت دادن ،
 بیج و مهره و غیره را بهم‌جور کردن
 یا جا انداختن
 alışveriş خرید و فروش ، داد و ستد ،
 معامله
 alıvermak ربودن ، تند گرفتن یا
 خریدن ، بلند کردن
 âli بلند ، عالی
 alicenap نظر بلند ، بلندهمت ، عالی‌جناب
 alkım قوس قزح
 alkış دست زدن ، کف زدن
 alkışlamak کف زدن
 alkol الکل
 alkolik الکلی ، دائم‌الخمر
 allahlık صاف ، زود باور ، ساده لوح ،
 بی‌خاصیت
 allâk بدقول ، حقه‌باز ، بی‌بند و بار
 allak bullak شلوغ ، درهم‌برهم ، زیر و رو
 allâme بسیار دانا ، پر علم ، علامه
 allık سرخاب ، قرمزی ، سرخی
 alma عمل گرفتن ، وصول ، دریافت
 almaç آلت گیرنده برق یا تلفن ، آخذ
 almak ۱- خریدن ۲- وصول کردن
 ۳- دریافت داشتن ۴- گرفتن ۵-
 قبول کردن ۶- کسب کردن ۷- فتح کردن
 Alman آلمانی
 Almanca به آلمانی ، بزبان آلمانی
 Almanya کشور آلمان
 alın açık روسفید ، سر بلند
 alp قهرمان ، پهلوان
 alt پائین ، زیر ، پست

altçene فك اسفل ، آرواره زیرین ، چانه
 altcins جنس هست
 altetmek ستلوب کردن ، بزیر آوردن ،
 سرنگون کردن
 altı شش (۶)
 altıgen شش ضلعی ، مسدس
 altıköşe شش زاویه ، شش گوشه
 altın زر ، طلا
 altıncı ششم
 altınlamak طلا گرفتن ، مطلق کردن
 altınlı ذهبی ، طلائی
 altlık زیردستی یا چیز کلفتی که وقت
 نوشتن زیر دست گذاشته می شود
 altmış عدد شصت
 altmışaltı شصت و شش
 altmışıncı شصتم ، شصتین
 altmışlık شصت تائی ، شصت سالگی
 altıncı sınıf درجه پست ، کلاس پائین
 alttakım قسمت های زیرین يك ماشین ،
 طبقه پست
 altüst زیر و زیر ، درهم برهم ، زیر و رو
 alüminyum آلومینیم
 altüvyon خاک یا شنی که آب با خود آورد ،
 روب
 alyuvar گلبول قرمز خون
 âmâ کور ، اعمی
 ama, amma لیکن ، لکن ، ولی ، اما
 amaç نشانه ، هدف ، آماج ، مقصد
 amal ۱- آمال ۲- اعمال
 aman فریاد ، فغان ، امان
 amansız سنگدل ، بی امان
 ambalaj بسته بندی
 ambar ۱- انبار ، مخزن ۲- پیمانہ ۷۵
 ساقچیمتر مکعبی اندازه گیری شن و
 ماسه ۳- مؤسسه یا شرکت حمل و نقل
 ambarcı انباردار
 amber عنبر
 amber balığı عنبر ماهی - نوعی ماهی
 amberbu برنج عنبربو ، برنج صدری ،
 دم سیاه

amber çiçeği گل عنبر
 amca عمو ، عم ، عموجان
 amcazade پسرعمو یا دخترعمو
 amden عمداً ، قصداً
 amel ۱- عمل ۲- اسهال
 amele عمله ، کارگر
 amelî ممکن ، عملی
 amelimanda بیکاره ، وامانده
 ameliyat عمل جراحی ، عملیات
 ameliyathane اطاق جراحی
 âmenna آمانا ، قبول و باور کردیم یا می کنیم
 amel عامل ، سازنده
 amir متصدی
 amiral عنوان افسران نیروی دریائی
 بالاتر از سرهنگ
 âmirane آمرانه
 amme عامه ، عمومی ، همگانی
 amorti ۱- در بخت آزمائی یا لاتاری
 دمترین برنده ۲- قرضه ای که فوراً
 پرداخت شده نزولش بریده شود
 ampul ۱- لامپ برق ۲- آمپول
 amud = amut عمود ، ستون ، خط راست
 amudî عمودی
 amudufikarî, omurga kemiği ستون فقرات
 an ۱- لحظه ، آن ۲- ذهن ، فکر
 ân حسن و جمال ، جذائیت
 ana ۱- نه نه ، مادر ۲- مادر روحانی یا
 مقدس ۳- اساس ، پایه ، اصل
 anacıl بچه نه نه
 anne مادر ، والدہ
 anaç ۱- حیوان یا درختی که وقت
 بچه آوردن یا میوه دادنش رسیده باشد
 ۲- زرنک ، با تجربه ۳- درشت ، پیر
 anababa ابوین ، مادر پدر
 anadandoğma برهنه ، مادرزاد
 Anadolu آسیای صغیر ، شبه جزیره ترکیه
 از استانبول تا سرحد ایران را آناتولی
 می گویند
 anafor ۱- مفت ، باد آورده

	۲-گرده باد ، گرداب	anlamak	ملفت شدن ، فهمیدن
anaforcu	کلاه گذار ، مفت خور	anlamdaş	کلماتی که دارای مفهوم مشترک اند ، مترادف
anahtar	۱-کلید ۲-آچار	anlamli	معنی دار
analik	۱-آداری ۲-نامادری ، مادر اندر	anlaşma	توافق ، قرارداد
anane	عزمه ، رسم ، عادت	anlaşmazlık	عدم توافق ، اختلاف
anarşi	اغتشاش ، بی صاحبی ، هرج و مرج	anlatım	توجیه ، افاده ، توضیح
anarşist	اغتشاش طلب ، هرج و مرج طلب	anlatmak	تعریف کردن ، توضیح دادن ، فهماندن
anasır	عنصرها ، عناصر	anlayış	ادراک ، فراست ، ذکا ، شعور
anason	بادیانه ، بادیان ، رازیانه	anlayışlı	بافهم ، دراک ، بافراست
anatomi	علم تشریح	anlayışsız	نفهم ، نادان ، بی شعور
anayasa	قانون اساسی	anmak	تذکر ، خاطر آوردن ، یادآوری کردن
anayön	هریک از چهار جهات اصلی (شمال ، جنوب ، شرق ، غرب)	ana, anne	مادر
anayurt	مادر وطن ، وطن اصلی	anneanne	جده ، مادر بزرگ
anbean	هر لحظه ، آن به آن	anonim	۱- بی اسم ، بی نام ۲- شرکت سهامی
ancak, anca	۱- اما ، فقط ، ولی ، تنها ، منحصرأ ۲- نهایت ، حداکثر	anormal	فیرطبیعی ، غیر معمولی
andaç	خاطره ، یادگاری	ansız	طفل نامشروع ، حرامزاده
andıç	دفتر یادداشت تقویم دار	ansızın	غفلة ، ناگهان ، آنی
andetmek	قسم خوردن ، عهد کردن	ansiklopedi	دائرة المعارف ، انسیکلوپدی
andirmek	۱- بیاد آوردن ، بخاطر آوردن ۲- شباهت دادن ، تشبیه کردن	ant, and	سوگند ، قسم
anestezi	بیهوشی ، بیحسی	and-içmek	قسم خوردن
angarya	کار بی اجرت ، بیکاری	ant vermek	سوگند دادن ، قسم دادن
angi=ar'	یادگاری ، خاطره	antant	قرارداد ، قول و قرار (فرانسه)
angin	مشهور ، معروف	antropoloji	مردم شناسی ، انسان شناسی
anı	خاطره	antika	۱- عجیب ، آنتیک ۲- زور ، آזור
anık	۱- حاضر ۲- قابل ، مستعد	antipati	تنفر ، نفرت
anılmak	بخاطر آمدن ، یاد شدن	antipatik	غیرمطلوب ، منفور
anırmak	عرعر کردن ، صدای الاغ در آوردن ، عربده کشیدن	antitoksin	تریاق ، پادزهر ، ضد زهر
anit	بنای یادگاری	antlaşma	قرارداد ، میثاق ، عهدنامه
aniz	ریشه و ساقه ای که بعد از چیدن محصول در زمین باقی می ماند	antli	قسم خورده
anı	فوری ، آنی	antoloji	گلچین ادبی ، منتخبات ادبی
anide	فی الفور	antrenör	مری ورزش ، معلم ورزش
anka	سیمرغ ، عنقا	apansız	فوری ، آنی
anlam	مفهوم ، معنی	aparmak	دزدیدن ، زدن ، بلند کردن
anlama	فهم ، تفهم	apar topar	باشتاب ، باعجله ، سرهم بندی
		apaş	ولگرد ، گرد گرفت ، داش

apaz	يك مشت
apazlamak	مشت کردن ، (بادبان کشتی) باد را درتوی خود گرفتن
aperitif	اشتها بازکن ، غذای اشتها آور
apış	بین دو ران ، بین دو پا ، لای دو پا
apışmak	۱- گشادگشاد راه رفتن ۲- (مچ) در جواب گیر کردن ، متحیر شدن ، عاجز ماندن
apolet	سردوشی ، پاکن
apse	جراحت ، چرک جمع شدن زیر پوست
apşak	۱- پاکج یا کسی که وقتی پاها را جفت می کند وسطا ساقها فاصله می گیرد ۲- خیلی خسته که حال راه رفتن ندارد
aptal	بی شعور ، نادان ، احمق
aptallık	بی شعوری ، حماقت ، نادانی
aptes	وضوء ، آبدست
aptes almak	وضوء گرفتن
aptes yapmak	دفع حاجت کردن ، بمستراح رفتن
aptesane	مستراح
aptessiz	وضوء نگرفته ، بی وضوء
ar	حیا ، عار
arsız	پررو ، بی حیا ، بی عار
ara	۱- میانه ، مسافت ، فاصله ۲- واسطه ، رابطه
araba	۱- چرخ دستی ، ارابه ، گاری ۲- اتوبوس ، اتومبیل ۳- واگن
araban	آهنکی است در موسیقی شرقی
arabacı	گاریچی ، ارابهچی
arabozucu	فتنه جو ، دو بهم زن ، سخن چین
arabulucu	میانجی ، واسطه
aracı	واسطه ، میانجی
araç	وسيله ، اسباب ، واسطه
arak	آهنکی است در موسیقی شرقی
araka	نوعی نخود سبز درشت
arakçı	دزد ، سارق (عو)
arafat	عرفات
arakesit	خط میانه ، - ط حاصل
arakıye	عرقچین ، عرق

araklamak	دزدیدن ، بلند کردن ، زدن (عو)
aralamak	۱- جدا کردن ۲- فاصله دار کردن
aralanmak	فاصله یافتن ، جدا شدن
aralık	۱- وسط ، میانه ، مسافت ، فاصله ۲- دالان ، گذر ۳- ماه دوازدهم ترکی که مقابل ماه دسامبر فرنگی است
arama	تحقیق ، تفتیش ، جستجو
aramak	دری چیزی گشتن ، جستجو کردن
aranağme	۱- نغمه ای که بین دو قسمت یا در آخر قطعه موسیقی می نوازند ، رنگ ۲- (مچ) حرفی را گاه گاه بحث و تکرار کردن
aranılmak	جستجو شدن ، خواسته یا پرسیده شدن
aranmak	سؤال شدن درباره چیزی یا کسی ، جستجو یا تعقیب شدن
arasıra	گاه بگاه
arasız	مرتباً ، لاینقطع ، بدون فاصله
arasöz	نوشته یا سخن مابین کلام ، استطراد
arasta	راسته بازار
araştırmak	بررسی کردن ، تحقیق کردن ، تجسس کردن
arayıcı	جستجو کننده
araz	عرض ، نشانه
âraz	اعراض ، علائم
arazi	زمینها ، اراضی
arda	۱- چوب علامت که بزمین می کوبند ، میخ چوبی ۲- قلم تراشکاری یا خراطی
ardıç	تخم اردج ، درخت عرعر ، سرو کوهی
ardıç ağacı	درخت عرعر
ardınca	از عقب ، از پشت سر
ardısıra	تعقیب هم ، پشت سر ، عقب هم
ardıl	۱- پشت سر هم ، متوالی ۲- خلف ، بعدی
ardiye	۱- انبار ۲- ارضیه ، انبارداری
argaç	هود ، رشته نخکی که در پهنای پارچه بافته می شود
argın	ناتوان ، مانده ، خسته

argıt	در بند ، راه تنگ بین دو کوه
argo	زبان غیر ادبی ، عوامانه
arı	۱- زنبور ۲- تمیز ، پاک ، خالص ، میزا
arıbeyi	شاه زنبور ، پادشاه زنبورها
arıcılık	پرورش زنبور ، کندوداری ، زنبور داری
arık	۱- ضعیف ، لاغر ۲- تمیز ، پاک
arıkil	گل سفید مخصوص چینی سازی
arınmak	برائت یافتن ، تمیز شدن ، پاک شدن
arış	قسمت مچ دست تا به سرانگشتان
arıtma	شستن ، تمیز کردن ، پاک کردن ، تمیژه کردن
arıza	نقص ، نقصان ، عیب ، خرابی
arızalı	ناهموار ، خراب ، معیوب
arızî	عارضی ، بعداً وارد شده
ari	۱- خالی ، عاری ۲- برهنه ، عریان
arif	عارف
ark	جوی
arka	۱- عقب ، پشت ۲- حامی ، پشتیبان
arkadaş	دوست ، همدم ، رفیق
arkalı	پشتیبان دار ، محکم ، قوی
arkalık	کوله پشتی حمالی
arkeoloji	باستان شناسی
arlanmak	خجالت کشیدن ، حیا کردن ، عارداشتن
arma	علامت یا نشان پرچم یا کلاه ، علامت ، نشان
armağan	هدیه ، ارمغان ، سوغات
armatör	صاحب کشتی ، صاحب سفینه
armonik	ساز دهنی
armudî	شکل گلابی
armut	۱- گلابی ۲- پنجه ، وارفته ، هالو
arnavut	آلبانی
arnavutluk	مملکت آلبانی
arpa	جو
arpacık	کورك چشم ، گل مژه
arsa	قطعه زمین ، عرصه
arsız	پررو ، بی حیا ، بیعار
arслан	شیر

arş	عرش ، بالاترین نقطه آسمان
arşın	آرشین ، واحد قدیم طول ، (تقریباً ۷۰ سانتیمتر)
arşiv	مخزن اسناد قدیمی ، بایگانی ، آرشیو
art	عقب ، پشت
artakalan	پس مانده ، بازمانده
artı	(+) علامت بعلاوه ، باضافه
artık	دیگر ، اضافه ، بیشتر
artıkgün	روز اضافی در سال کبیسه
artıkyıl	سال کبیسه
artım	تزیید ، اضافه شدن
artımlı	ری کردن برنج ، زیاد شدن برنج در موقع پختن
artırma	مزایده
artırmak	زیاد کردن ، اضافه کردن
artmak	زیاد شدن ، اضافه شدن ، باقی ماندن
aruz	عروض ، میزان شعر
arz	۱- پهنا ، گشادی ، عرض ۲- ارض ، زمین ، روی زمین ۳- عرض ، گفتن ، تقدیم
arzetmek	تقدیم داشتن ، توضیح دادن ، عرض کردن
arzu	خواهش ، میل ، تقاضا
arzuhal	عریضه ، عرضحال
arzulamak	۱- آرزو کردن ۲- خواستن
arzulu	پرهوس ، آرزومند
as	۱- پیشوند ، بمعنی کم ، کوچک ، یائین ، جزء ، (assubay) = افسر جزء ۲- قائم ۳- تک خال ۴- سرکار
asabî	عصبانی ، تند خلق
asabileşmek	عصبانی شدن
asabiyet	عصبانیت
asabiyeci	دکتر متخصص اعصاب
asal	اصلی ، اساسی
asalak	پارازیت ، طفیلی
asalet	نجات ، اصالت
asaleten	از طرف خود ، اصالتاً
asap	عصب
âsap	اعصاب

asayış	راحتی ، آسایش
asbaşkan	نایب رئیس ، کفیل
asbest	آزست ، پنبه یا نخ نسوز
ases	عسس
asfalt	اسفالت ، قطران
asgarî	اقلاً ، حداقل
ashap	صاحبها ، صحابهها ، اصحاب
ası	تملیق ، آویزان ، نفع ، منفعت
asıcıl	منفعت پرست
asil	حقیقت ، منشأ ، اصل
asılanmak	نفع بردن ، انتفاع
asılı	آویزان ، معلق ، آویخته
asılmak	۱- آویختن ، دارکشیده شدن ۲- آویزان شدن ۳- بند شدن و اصرار کردن
asılsız	بی اساس ، دروغ ، بی اصل
asılzade	خانواده دار ، اصیل
asıntı	تمویق ، تملیق
asir	عصر ، عهد ، قرن ، دور
aside	خوراکی است که از گوشت و آرد و بامیه می پزند ، نوعی آش
asi	عصیان گر ، طافی ، عاصی
asil	۱- اصلی ۲- نجیب ، اصیل
asistan	آسیستان ، دستیار
asit	آسید
asker	۱- سرباز ۲- قشونی ، ارتشی
askerî	قشونی ، سربازی ، ارتشی
askerlik	خدمت سربازی ، ظام وظیفه
askı	۱- آویز ، آویزان شده ۲- چوب لباسی ، جای لباس ۳- رخت آویز ۴- بند شلوار
asla	ابداً ، اصلاً ، هرگز
aslan (arslan)	شیر
aslanpençesi	نوعی گیاه که در گلدهان می کارند برگهای بزرگ بریده مانند پنجه دارد
asli	حقیقی ، اصلی ، اساسی
asma	۱- درخت انگور ، مو ۲- داربست ۳- آویزان ، آویخته
asmağiller	درختهای پهن از فامیل مو

asmak	انگور دارکشیدن ، معلق کردن ، آویزان کردن ، آویختن
asmakilit	قفل آویز ، قفل
asmaköprü	پل معلق
asma yaprağı	برگ دلمه ، برگ مو
aspiratör	هواکشنده ، مکنده
asrî	امروزی ، متجدد ، عصری
asrîlik	روشهای تازه ، اصول جدید ، تجدد
assubay	افسر جزء ، درجه دار ارتش
ast	مادون ، پائین ، جزء
aster	آستر
astarlamak	آستر کشیدن
astarlık	پارچه آستری
astasım	قیاس مطلق (منط)
aşteğmen	ستوان سوم
astigmatizm	بی نظمی در طبقه شفافه چشم ، تیرگی در بینائی
astirmek	آویزان کردن ، بند کردن آویختن توسط شخص دیگر
astma	تنگ نفس ، مرض آسم
astragan	پوست بخارا ، قره کل ، پوست بره
astronom	منجم ، ستاره شناس
astronomi	نجوم ، ستاره شناسی
asude	آسوده ، راحت
Asya	آسیا
asyai	آسیائی
aş	خوراک ، غذا
aşığı	طرف زیر ، پائین ، پست
aşığılamak	تحقیر کردن ، خوار کردن ، پست شمردن
aşığılatmak	زیر افکندن ، پست کردن ، پائین آوردن
aşığılık	۱- ذلت ، خواری ، پستی ۲- پست
aşığı yukarı	تقریباً ، کمابیش
aşığı yukarılı	زیر و رو باهم
aşama	رتبه ، طبقه ، مرتبه ، درجه
âşar, uşur	ده یکجا ، اعشار ، عشور
âşari	اعشاری
aşayır	(جمع) عشیره ، قبیله ، طایفه

aşçı	آشپز ، طبّاح	بخورد ، مختلس
aşerme	ویار	باعث سرقت شدن ، بدزد دادن
aşevi	رستوران ، سفره‌خانه	نیوندنشده ، مایه کوبی نشده ،
aşı	۱- تلقیح سرم و آبله کوبی و غیره ۲- پیوند درخت	تلقیح نشده
aşiboyaşı	رنگ آجری ، رنگ آخری	گل آخری
aşıcı	۱- پیوند زننده ، پیوندکار ۲- تلقیح کننده ، آبله کوب	واضح ، آشکار
âşik	۱- عاشق ۲- زولیده ، آشفته ، شوریده ۳- شاعری که شعر می‌خواند و ساز می‌زند	آشکارا
aşık, aşık kemiği	قاب استخوانی ، استخوان قوزک پا ، قاب بازی	۱- دوست ، آشنا ۲- وارد ، مطلع
aşıklı	عاشق ، علاقمند	آشنائی ، حرکت دوستانه
aşılama	پیوندکاری ، تلقیح ، آبله کوبی ، مایه کوبی	عشیره ، طایفه
aşılama	۱- آبله کوبیدن ، تلقیح کردن ۲- سرایت دادن بیماری به شخص دیگر ۳- (مج) تلقین ۴- خنک کردن آب و غیره با قرار دادن آن درون برف یا یخ	عشق ، شوق ، محبت فوق‌العاده
aşılı	پیوند شده ، تلقیح شده	کوبیدن ، با ضرب یا شدت زدن (سیلی)
aşınma	سائیدگی ، خورده شدگی در اثر سائیدن ، آب بردگی	اَشْکِن ، متجاوز ، از حد گذشته
aşınmak	نخ نما شدن ، پاک شدن یا نازک شدن در اثر سائیدگی	اختیار دارید ، بارک‌الله بشما ، آفرین ا
aşıntı	سائیدگی	گذشتن ، جستن ، عبور کردن ، از حد گذشته
aşırı	فوق‌العاده زیاد ، افزون	۱- دوست ، آشنا ، رفیق ۲- خاطر خواه
aşırıbellem	حافظه فوق‌العاده قوی	عشقبازی پنهانی ، خاطر خواهی
aşırıbesi	افراط در تغذیه	نوعی غذا یا آش شیرین که از مخلوط گندم و سایر حیوانات و خشکبار پخته اغلب در روز دهم محرم ، عاشورا ، مثل شله زرده همسایگان کاسه همسایه می‌دهند
aşındoyma	اشباع	اَشْیْفَة ، آشفته
aşırılık	افراط ، افزونی	اسب
aşırılmak	۱- سرقت شدن ، زده شدن ، دزدیده شدن ۲- از کار خارج شدن ، بیرون شدن	پدر ، پدر زرگ ، جد ، شخص محترم
aşırmak	۱- جستن ، گذراندن ، رد کردن ۲- دزدیدن ، زدن ۳- دور کردن کسی که مطلوب طبع نیست (عو)	احسان ، بخشش ، عطا
aşırıtı	دزدی از پولی که بشخص سپرده شود ، اختلاس	رجعت به خوی نیاکان
aşırıtıcı	کسی که پول امانت شده را	اجدادی
		جسور ، ماجراجو ، نترس ، پر جرأت ، بی باک
		جسارت ، بی باکی ، جرأت
		اجداد ، پدران ، نیاکان
		عطالت ، بیکاری ، تنبلی ، بی حرکتی
		بشغلی تعیین کردن ، منصوب کردن ، انتصاب
		منصوب شدن ، تعیین شدن
		شریان

ataşe وابسته ، آتاشه
 atavizm = atacılık رجعت به خوی نیاکان
 at canbazı اسب فروش ، دلال اسب
 atelye کارگاه
 ateş ۱- آتش ۲- تب ۳- شور و هیجان ، آتش عشق
 ateşbalığı ماهی ساردین ، نوعی ماهی ریز
 ateşböceği کرم شب تاب
 ateşlemek آتش زدن ، آتش گیرانیدن ، آتش روشن کردن ، روشن کردن بخاری و غیره
 ateşlendirmek آتشی کردن ، گیراندن
 ateşli پرخرات ، جوشی ، آتشین
 atfen عطفاً
 ateşperest آتش پرست
 atfetmek عطف کردن
 atgiller حیوانات از طبقه اسب و الاغ و قاطر و مانند آن
 atıcı تیرانداز ، (میچ) دروغگو
 atıf عطف
 atık طغافر کره گیری (بوسیله زدن شیر یا ماست) ، اسباب کره گیری
 atıl بیکار ، تنبل ، عاطل
 atılğan = atak جسور ، پرجرات ، متهور
 atılım = atılış پرش ناگهانی ، هجوم ، حمله
 atılma عمل حمله و هجوم
 atılmak حمله و هجوم کردن
 atım تیررس ، فاصله افتادن چیزی که پرت می کنند
 atış تیراندازی ، طرز انداختن
 atışmak دعوا ، مناظره ، مشاجره کردن
 atıştırmak ۱- با عجله خوردن یا نوشیدن ۲- نم نمک باریدن
 ati آتی ، آینده ، مستقبل
 atik زرنک ، فرز ، چابک
 atik قدیم ، کهنه ، عتیق
 âtiyen در آینده
 atıyye احسان ، بخشش ، عطیه
 atkafalı کله خر ، احمق
 atkı ۱- بود ، رشاهی که در هنای

پارچه بافته می شود ، نخ ۲- روسری ، شال گردن ، چارقد
 atkulağı ترشک ، نام گیاه است
 atlama جهش ، پرش
 atlamak ۱- گذشتن یا رد شدن ۲- پریدن ، جستن
 atlambaç لیلی بازی
 atlas اطلس
 atlatmak ۱- گذراندن ، از خود رد کردن ۲- از سر باز کردن ۳- خلاصی شدن
 atlet زورمند ، پهلوان
 atlı سوار ، اسب سوار
 atlıkarınca چرخ فلک (آلات بازی)
 atma پرت کردن یا انداختن ، پرتاب
 atmaca شاهین ، عقاب ، باز
 atmak از اسلحه در کردن ، پرت کردن ، انداختن
 atmosfer فضا ، هوا ، آتمسفر
 atom جزء لاینجزی ، اتم
 atomal مربوط به اتم ، اتمی
 atsineği خرمکس ، مکس سگ
 atsız پیاده ، بی اسب
 attırmak پیراندن ، رد کردن ، بیرون انداختن
 av شکار
 avlamak شکار کردن
 aval جیرو ، ضامن سند تجارتي
 aval ابله ، کم عقل ، ساده لوح
 avam مردم ، عامه ، عوام
 avans مساعده ، پیش پرداخت
 avara لنگر برداشتن ، از ساحل جدا شدن
 avare بیکاره ، آواره ، سرگردان
 avare etmek کسی را مشغول کردن و از کار بازداشتن
 avarelik بیکارگی ، آوارگی
 avariz گرفتاری ها ، عوارض ، موانع
 avarya کالا های خراب شده ، ضایعات مال التجاره
 avaz صدا ، فریاد ، آواز
 avcı شکارچی

avcılık	شکار ، شکارچی گری
avdet	برگشت ، مراجعت ، عودت
avize	چراغ آویز ، شمعدانی ، لوستر
av köpeği	سگ شکاری ، سگ ناری
avlak	محل شکار ، شکارگاه
avlamak	شکار کردن ، (مچ) بدام انداختن ، فریفتن
avlanmak	بدام افتادن ، گرفتار شدن ، شکار شدن ، با شکار کردن خود را مشغول ساختن
avlu	حیاط
avrat = avret	(عو) زوجه ، عیال ، زن (عورت)
avret	جاهای محرم بدن انسان ، عورت
avruk	پیچیده ، منحنی ، کج
avuç	کف دست ، مشت
avuçlamak	مشت کردن
avukat	وکیل دادگستری ، وکیل عدلیه
avunç	تسلی
avundurmak	تسلی دادن ، ساکت کردن
avunmak	تسلی یافتن ، خود را مشغول کردن و تسکین دادن
avuntu	مایه تسلی
avurt	گونه ، گودی طرفین صورت ، لب
avurtlamak	فیس کردن ، پزدادن ، لاف زدن
avurtlu	پرفیس و افاده
avurt satmak	پز دادن ، لاف زدن
avurt zavurt etmek	فیس و افاده کردن ، خودنمایی کردن
Avusturalye	استرالیا
Avusturya	اطریش
Avusturyalı	اطریشی
avutmak	سز بچه را گرم کردن ، ساکت کردن ، تسکین دادن
ay	قمر ، ماه
aya	کف دست
ayağı çabuk	زرنک ، بدو ، چالاک
ayak	پا ، فوت ، قدم
ayakçı	پیشخدمت سرپائی
ayak altı	خای بر رفت و آمد

	محل پرازدهام
ayakkabı	کفش ، بوتین
ayakkabıcı	کفاش ، کفش فروش
ayaklamak	لگد کردن ، با پا اندازه گرفتن
ayaklanmak	۱- شورش کردن ، عصیان کردن. قیام کردن ۲- راه افتادن بچه
ayaklı	پادار ، پایه دار
ayaklık	جای پا ، پائی ماشین آلانی که با پا کار می کنند
ayaksızlar	حیوانات بی پا از فامیل قورباغه
ayak takımı	اشخاص بی سر و پا ، رجاله
ayaktaş	همراه ، رفیق ، هم پا
ayakteri	انعام ، بخشش ، مزدیا
ayakucu	سمت پا ، نك پا ، طرف پا
ayaküstü	روی پا ، سرپا ، در حال ایستاده
ayakyolu	کنار آب ، مستراح
ayal	عیال ، همسر ، زوجه ، زن
ayan	عیان ، ظاهر ، روشن ، آشکار
âyan	بزرگان ، سران ، اعیان
ayar	میزان ، اندازه ، عیار
ayarcı	مأمور دولتی که مقیاسهای کسبه را عیار و کنترل می کند
ayarlamak	عیار کردن ، میزان کردن
ayaz	سرماخشکه ، ایاز
ayazda kalmak	در ایاز و یا سرما ماندن ، (مچ) محروم ماندن
ayazlamak	در ایاز ماندن ، یخ کردن
ayazma	چشمه ای که بمعقیده یونانیان مقدس شمرده می شود
aybalta	تیرزین
aybaşı	۱- روز اول ماه ، سرماه ۲- عادت ماهیانه زنان
ayçiçeği	گل آفتاب گردان
aydın	۱- نورانی ، روشن ، واضح ۲- روشن فکر
aydınlattmak	توضیح دادن ، روشن کردن
aydınlık	وضوح ، نورانیت ، روشنائی
ayet	علامت ، آیه ، آیت
aygın (aygın baygın)	افسرده ، بی حال
ayı	خرس

ayıbalığı	فوك ، خوك آبی ، خرس آبی
ayıb, ayıp	زشتی ، نقص ، عیب
ayıcı	دوره گرو که خرس را به بازی می آورد ، خرس باز
ayıgiller	پستانداران از فامیل خرس
ayık	هوشیار ، بیدار
ayıklık	هوشیاری ، بیداری
ayıklamak	انتخاب کردن ، پاک کردن ، تمیز کردن ، جدا کردن
ayılmak	بهوش آمدن ، بخود آمدن
ayıp, ayıb	عیب ، نقص ، زشتی
ayıplamak	عیب جوئی کردن ، عیب گوئی
ayipsız	بی نقص ، بی عیب
ayıraç	درشیمی ماده ای که برای جدا کردن ترکیبات شیمیائی بکار برده می شود
ayiran	چیزی که در فیزیک نور را به رنگهای بسیطه تجزیه می کند، جدا کننده
ayırdetmek	فرق گذاشتن ، تمییز کردن ، تشخیص دادن
ayırmak	انتخاب کردن ، تمیز دادن ، جدا کردن ، کنار گذاردن
ay ışığı	روشنائی ماه ، مهتاب
ayüzümü	نوعی میوه شبیه انگور (عنب الدب)
âyin	تشریفات ، آئین مذهبی ، رسم ، مراسم
âyin-i cem	مراسم مخصوصی که در تکبیه بکتابشها انجام می شود
ayine = ayna	آئینه
aykırı	متناقض ، وارونه ، برعکس ، برضد ، منابر ، مخالف
aylak	عاطل ، بیکاره ، معطل
aylık	حقوق ماهیانه ، شهریه ، مواجب
aylıkçı	کارمند ، نوکر باب ، حقوق بگیر
ayn	۱- عیناً ، همانند ۲- چشمه ، چشم
ayna	آئینه
aynacı	آئینه فروش ، آئینه ساز ، (عج) حقه باز
aynali	آئینه ای . (عز) سیک ، فشنگ ، هر چیزی که آئینه داشته باشد
aynalık	قسمت گرد یا صاف عقب یا دم

	کشتی که نام کشتی آنجا نوشته می شود
aynasız	۱- بی ریخت ، بی قواره (عو) ۲- بد خلق ، ناسازگار (عو) ۳- مأمور پلیس (عو)
aynen	همانند ، کاملاً شبیه ، عیناً
aynı	مشابه ، شبیه ، عین
aynî	مربوط بچشم ، نظری ، عینی
ayniyat	اشیائی که دارای قیمت پولی باشند ، اموال منقول
ayniyet	عین هم بودن ، شپاهت نام
ayol	حرف ندا ، و تعجب است که بیشتر در معاورة زنان متداول است
ayraç	۱- پراکنش ۲- معیار (درشیمی) برای تشخیص اجزاء مرکبه
ayran	آبدوغ ، دوغ
ayrancı	دوغ فروش
ayrı	جدا ، علیحده ، دیگر
ayrı basım	چاپ جداگانه یکی از مقالات از يك مجله
ayrıca	علاوه بر آن ، جداگانه ، به علاوه
ayrıcılık	تمییز ، برای دیگری امتیاز قائل شدن
ayrık	۱- نوعی گیاه هرزه بیمار ۲- شاذ ۳- جدا از هم
ayrılık	اختلاف ، دوری ، غریبی ، جدائی
ayrısız	بدون تفاوت ، بدون فرق
ayrim	۱- فصل ، باب ۲- تفاوت ، فرق
ayrımlı	فرق دار ، جور بجور
ayrıntı	تفصیلات ، فرع ، شعبه
ayrışık	۱- متفاوت ۲- جورا جور ، گوناگون
ayrışım	تجزی ، تحلیل ، از هم جدا شده
ayrışmak	انحلال ، تحلیل ، تجزیه شدن
ayrut	خط تقاطع دو سطح ، فصل مشترك
ayva	به (میوه)
ayva ağacı	درخت به
ayvalık	بهستان ، باغ به
ayvaz	پیشخدمت ، یادو (قد)
ayyaş	میگسار ، مشروب خوار ، دائم الخمر
ayyuk	ستاره کوچک روشن طرف راست کهکشان . (عج) بالاترین نقطه آسمان ، میوق

az	کم ، ناچیز ، مختصر
âza	اعضاء = âzalar ، عضو
âzab , azap	شکنجه ، اذیت ، عذاب
âzad , âzat	آزاد ، مرخصی اطفال از درس ، بی قید
azade	آزاده ، خلاصی یافته
azadeser	مستقل ، آزاد
azadegi	استقلال ، آزادی
azadetmek	آزاد کردن ، مرخص کردن ، ول کردن
âzalık	عضویت ، اعضا بودن ، عضو بودن
azalmak	کم شدن ، پائین آمدن
azaltmak	کم کردن ، مختصر کردن
âzam	بزرگترین ، اعظم
âzamî	حداکثر ، بیشترین
azamet	بزرگی ، عظمت
azametli	باعظمت
âzâr	آزار ، عذاب ، اذیت
azar	سرزنش ، ملامت ، تشر ، سرکوفت
azar azar	کم کم ، بتدریج
azarlamak	سرزنش کردن ، طعن و تشرزدن
azarlanmak	ملامت شنیدن
azdırılmak	تحریک شدن ، اوقات تلخ شدن
azdırmak	تحریک کردن ، منحرف کردن
Azerî	اهالی یا زبان آذربایجانی
azgın	منحرف شده ، عصبانی ، خشمناک
azgınlık	مست شده (حیوان)
azıdişi	دندان کرسی ، دندان آسیا
azıcık	یک جزئی ، خیلی کم ، مختصری
azık	آذوقه ، توشه ، علوفه ، خوراک
azıklanmak	تهیه آذوقه ، آذوقه گرفتن
ezıklı	کسی که فقر را اطعام می کند ، شخص خیر
azıklık	آذوقه ، نفقه ، معیشت
azılı	زورمند - خطر

azım	استخوان - عظم
azımsamak	کم و کوچک شمردن
azınlık	اقلیت
azışmak	شدت ، بالا گرفتن ، تند شدن
azıştırmak	رفته رفته شدت دادن ، شدید کردن
azıtmak	۱- شدید کردن ، ترقی دادن ۲- منحرف کردن ، از حد معمولی خارج کردن
azil	عزل
azim	اراده ، عزم
azimkâr	باعزم ، مصمم ، بااراده
azîm	عظیم ، بزرگ ، مهم
azimet	مسافرت ، حرکت ، عزیمت
aziz	۱- عزیز ، پر قیمت ۲- شوخی
azizlik	عزیزی ، شوخی ، خوشمزگی
azletmek	عزل کردن ، برکنار کردن از کار
azlık	کمی ، نایابی
azmak	۱- از حال طبیعی شدن ۲- عصبانی شدن ۳- مست شدن شهوانی ۴- دورگی شدن (حیوان) ۵- اختلام شدن ۶- جوی ، نهر ، چاله آب
azman	۱- تزیید فوق العاده ۲- دورگی (حیوان) ۳- غول آسا
azmetmek	عزم کردن
azmış	از حال طبیعی خارج شده ، خشمگین شده ، دو رگه (حیوان) ، مست شهوت شده
aznavur	زمخت ، گردن کلفت ، متجاوز
aznif	یک نوع بازی دومینو
azoik	۱- خاک زمین بسیار قدیمی و کهنه ۲- خاکی که در آن آثار زندگی یا فوسیلی نباشد
azrak	نادر ، کمیاب

B

دومین حرف الفبای ترکی "ب" ، b بَوّو B
 ۱- در ۱، در ۲، در ۳ - قسمت bab=bap
 ۳- باب ، موضوع
 سید علی محمد شیرازی ملقب به باب (Bab) (۱۸۵۰-۱۸۱۹)
 ۱- پدر ۲- پیر، شیخ ۳- سرستون baba
 که در اسکله طناب کشتی را به آن می‌بندند
 ۱- مادر بزرگ ، والده پدر babaanne
 ۱- مرد خوش مشرب ، مرد پخته و babacan خوب
 ۱- خروس بزرگ و پیر babaç
 ۱- پدردار ۲- آدم عصبانی، babali تند خلق
 ۱- پدری ۲- قیم ، ولی babalık ۳- ناپدری
 نوعی شیرینی تر babatatlısı
 ۱- درویش ماب ، ساده پوش، babayani باباواری ، داش
 ۱- مرد دلیر، جسور ، دلور babayiğit
 باب‌عالی، عمارت نخست وزیری Babiâli (در دوره عثمانی)
 ۱- بابیت ۲- بایبی بودن Babilik
 ۱- رودکش ، سوراخ بخاری ، دودکش baca
 بخاری و اجاق و غیره

۱- لنگ ، ساق پا ، پاچه bacak
 ۱- کوناه ، کوناه قد ، پاکوناه bacaksız
 ۱- باجناق bacanak
 ۱- خواهر بزرگ ۲- خدمتکار، باجی bacı
 باج baç
 سفیدکاری ، رنگ کاری دیوار با badana
 گچ یا آهک ، دوغ آب گچ یا آهک
 استاد سفیدکار که دیوار را با گچ badanacı
 یا آهک سفید میکند
 سفیدکاری کردن دیوار و badanalamak
 اطاق و امثاله
 باده ، مشروب bade
 بادام badem
 لوزه ، یکی از لوزتین bademcik
 باغ بادام bademlik
 شیرینی بادام، لوز ، bademşekeri
 شیرینی که از خمیر بادام میسازند
 تاتی تاتی ، راه رفتن بچه badi badi
 خطر ، بلای ناگهانی badire
 باگاز ، توشه مسافر bagaj
 ۱- گره ، بند، بستگی ۲- ارتباط علاقه bağ
 ۱- فصل چیدن انگور ، فصل bağ bozumu
 پائیز
 بریدن و چیدن شاخه‌های bağ budamak
 زبادی درخت مو

bağcı باغ دار
 bağdaş چهار زانو
 bağdaş kurmak چهار زانو نشستن
 bağdaşmak توافق کردن ، هم فکر شدن ، سازش
 bağdaşmazlık اختلاف ، ناسازگاری ، عدم توافق
 bağ = fiil فعل رابط ، صیغه ربط
 bağimli تابع ، غیرمستقل
 bağimsız مستقل ، آزاد
 bağimsızlık استقلال ، آزادی
 bağıntı بستگی ، علاقه ، نسبت ، ارتباط ، ربط
 bağır آغوش ، سینه ، بغل
 bağirmek جیغ زدن ، داد زدن ، فریاد کشیدن ، داد کشیدن
 bağırsak = barsak روده ، امعاء ، احشاء
 bağırıtı فریاد ، صدا ، جیغ
 bağırıtılmak جیغ کسی را در آوردن ، فریاد ، یا صدای کسی را بلند کردن ، به جار کشیدن واداشتن
 bağış بخشش ، عطا ، تبرع
 bağışlamak ۱- عطا کردن ، بخشیدن
 ۲- عفو کردن
 bağlama ۱- علاقه ، بستگی ۲- نوعی تار
 سه تار ترکی ۳- اتصال ، بستگی
 bağlamak بستن ، گره زدن ، محکم کردن ، بند آوردن ، مربوط کردن ، متصل کردن
 bağlanmak مربوط شدن ، دل بستن ، گرفتار شدن ، بسته شدن ، علاقه پیدا کردن
 bağlantı ارتباط ، بستگی
 bağlı بسته ، وابسته ، منسوب ، مربوط ، مقید ، مسدود
 bağlık مرغزار ، سبزه زار ، باغ و باغچه ، باغستان ، تاکستان ، باغ انگور
 bağlılık بستگی ، علاقه ، ارتباط ، نسبت
 bağrısmak باهم و یا متقابلاً فریاد کردن ، داد و فریاد کردن متقابل

Bahai ۱- بهائی ، پیرو دیانت بهائی
 ۲- دین بهائی
 Bahailik بهائیت ، بهائی بودن ، دیانت بهائی
 bahane بهانه ، عذر
 bahar ۱- بهار ۲- شکوفه و سبزه ای که در اول بهار روی درختها پیدا میشود
 ۳- ادویه
 baharat = bahar ادویهجات ، ادویه ، بهارات
 baharlı = baharatlı ادویه دار
 bahçe باغ ، باغچه
 bahçelik سبزه زار ، جای پرسبزه و باغچه
 bahçıvan باغبان
 bahir دریا ، بحر
 bahis بحث ، فصل ، مطلب ، موضوع ، باب ، مباحثه
 bahri = ördek نوعی اردک دریائی
 bahri دریائی ، بحری
 bahriye نیروی دریائی ، بحریه
 bahriyeli افراد نیروی دریائی ، بحریه ای
 bahsetmek بحث کردن ، حرف زدن
 bahşetmek بخشیدن ، عطا کردن ، احسان کردن
 bahşış انعام ، بخشش
 baht بخت اقبال ، طالع
 bahtiyar خوشوقت ، مشغوف ، مسرور ، بختیار ، سعادتمند
 bahtsız بدبخت ، بی طالع
 bahur ایام هفت روزه شدت گرمای مرداد
 bahusus بخصوص ، علی الخصوص
 bakakalmak حیران و متحیر ماندن
 bakan ۱- وزیر ۲- نگاه کننده ، بیننده
 bakanlık وزارت
 bakarkör کوری که چشمانش باز است
 bakaya ۱- بقایا ، باقیمانده ۲- بقایای مالیاتی ، در اصطلاح سر بازی معاف موقت
 bakıcı ۱- پرستار ، مواظب ۲- فال بین

bakıcılık	۱- پرستاری ۲- فال بینی
bakılmak	پرستاری و مواظبت شدن
bakım	۱- مواظبت ، معاینه ، نظارت ۲- نقطه نظر
bakımlı	خوب مواظبت و نگاهداری شده
bakımsız	بی مواظبت مانده ، بی سرپرست
bakınmak	نظر کردن به چپ و راست ، اطراف را نگاه کردن
bakır	مس
bakırcı	مسگر ، مس فروش
bakış	نظر ، نگاه ، دیده
baki	باقی ، برقرار
bâkir	باکر ، دست نخورده
bâkire	باکره ، دختر شوهر نکرده
bakiye	بقیه ، باقیمانده
bakkal	بقال ، سقط فروش
bakkaliye	بقالی ، سقط فروشی
bakla	باقلا
baklagiller	بقولات ، ازفامیل باقلا مانند لوبیا و نخود و بنشن
baklava	باقلاوا
bakliye	بقولات
bakmak	۱- نگاه کردن ، نظر کردن ۲- مواظبت کردن ۳- نظارت کردن ۴- معاینه کردن
bakraç	سطل کوچک مسی
baksana	آهای نگاه کن! نگاه کن!
bakteri	باکتری ، میکروب
baktırmak	نشان دادن ، مورد معاینه قرار دادن
bal	عسل
bała	فرزند ، بچه ، کوچولو (لهجه آذری یا تاتاری)
balaban	۱- آدم چاق و گنده ۲- خرسی که میرقصانند
balabankuşu	نوعی مرغ که در لجنزارها زندگی میکند
baları	زنبور عسل
balayı	ماه عسل
balcı	عسل فروش

balçık	گل ، گل شل ، گل چسبناک
balçık hurması, inciri	خرما یا انجیر که در صندوقها پر میکنند
baldır	ساق پا ، ماهیچه پا
baldıran	زهر ، شوکران
baldız	خواهرزن
bale	نمایشی که موضوع آن فقط رقص و موسیقی بدون حرف باشد ، بالت زن یا دختر رقاصه ، بالرین
balerin	۱- بلنم ۲- خلط سینه ، اخلاط
balgam	ماهی
balık	ماهی گیر ، ماهی فروش
balıkçı	ماهی خوار ، مرغ ماهی خوار
balıkçıl	۱- گوشت ماهی ۲- شخص خوش اندام موزون (بیشتر به زنها اطلاق میشود)
balıketi	انبار ماهی ، مرکز عمده فروشی ماهی
balıkxane	شیرجه
balıklama	۱- شکل پشت ماهی ، شیب دار ۲- پارچه راه راه جنافی
balıksırtı	۱- وال ماهی ، نهنگ ماهی ۲- طلق یا صفحه و لایه سفت لای یقه
balina	علم مربوط به تأثیر و حساب سلاحهای آتشزا
balistik	کدو تنبل ، کدوی شیرین ، کدو زرد
balıkağı	سلسله کوههای جنگل دار ، بالکان درخشیدن (قد)
balkan	برق (رعد) ، درخشش (قد)
balkımak	بالکن ، ایوان
balkır	۱- میالنه در مدح ، آب و تاب دادن ۲- قوام آوردن شکر
balkon	نوعی نبات یا گزنه
ballandırmaq	نوعی آفت درخت انگور
ballı	موم عسل
ballıbaba	مجلس رسمی شب نشینی و رقص ، باله
ballık	۱- بالون ۲- بادکنک رنگی
ballı	تبر
ballı	۱- بادکنک رنگی
balon	تبر
balta	تبر
balta	۱- بادکنک رنگی
balta	تبر
baltalamak	(مچ) ممانعت کردن ،

	خراب کردن
balya	بسته ، تکه ، لنگه . عدل مال التجاره
balyoz	پتک ، چکش سنگین
bambaşka	بکلی مغایر . اصلاً جور دیگر
bamteli	۱- سیم (بم) صدای کلفت تار و ساز وغیره ۲- (مج) نقطه ضعف کسی
bamya	بامیه (سوزه)
bandra	بیرق ، پرچم کشتی که تابعیت آن را نشان میدهد
bandırmak	در توی آب یا مایع یا شیرینی فرو بردن . غوطه ور ساختن
bandırol	باندربول ، نوار نازک یا پرچسب اداره انحصارات
bando	دسته موزیک
bangır bangır (bağırmaq)	داد و فریاد (باغیرماق) با صدای بلند ، های های فریاد کردن
bâni	بانی ، بنا کننده
banka	بانک
bankacı	کارمند بانک
banker	بانکدار ، صاحب بانک (مج) شخصی که زیاد پول دارد
banknot	اسکناس ، پول کاغذی
banliyö	حومه ، قطار راه آهن محلی
banmak	غوطه ور کردن یا فرو بردن چیزی در مایع ، تریت یا تلمیت کردن
banyo	حمام ، شستشو
bar	۱- بار مشروب خوری ۲- نوعی رقص دستجمعی مخصوص جوار ارضوم
baraj	سد آب ، بند
baraka	باراک ، کلبه
barbar	بربر ، قوم وحشی
barbunya	۱- لوبیای چیتی ۲- نوعی ماهی کوچک قرمز و سفید
barbut	نوعی بازی یا قمار با تاس
barça	(قد) نوعی قایق سبازی که زیر آن مسطح است
bardacık	انجیر تازه
bardak	لیوان ، استکان
barem	جدول تعیین پایه و مقدار حقوق کارمندان

barınak	پناهگاه ، التجاء گاه
barındırmak	پناه دادن ، تأمین راحتی یا التجاء دادن
barınmak	پناه آوردن ، ملتجی شدن
barış	صلح ، آشتی
barışçı	صلح جو
barışık	در حال آشتی و دوستی
barışmak	آشتی کردن ، صلح کردن
barışsever	صلح پرور ، صلح دوست
barıştırmak	آشتی دادن ، صلح دادن
bari	اقلاً ، باری
bârid	بارد ، سرد ، خنک
bârıka	بارقه
barikat	مانع ، سد ، سپر
bâriz	بارز ، آشکار ، واضح
baro	کانون و کلای دادگستری
barok	سبکی در معماری (قد)
barometre	میزان الھوا ، هواسنج ، بارومتر
baron	عنوان طبقه ای از نجبا در اروپا ، بارون
barsak = bağırsak	روده ، امعاء ، احشاء
barudi	رنگ باروتی
barut	باروت
baruthane	کارخانه باروت سازی
baryum	باریوم ، فلزی است نقره ای رنگ
basamak	پله ، پلکان ، رتبه ، درجه
basar	بصر ، دیده ، نظر
basari	بصری ، مربوط به چشم
basbayağı	بطور ساده ، صاف و ساده ، صاف و پوست کنده
basıcı	طبع کننده ، چاپ کننده
basık	۱- فشرده ۲- پست ، پائین
basılı	طبع شده ، مطبوع
basılmak	چاپ شدن ، طبع شدن
basın	طبع ، چاپ ، صنعت چاپ
basımevi	چاپخانه ، مطبعه
basın	مطبوعات . روزنامه ها و مجلات
basın toplantısı	جلسه مطبوعاتی
basınç	فشار . تضییق
basil	باسیل . میکروب

basıölçer = manometre فشار سنج ، مانومتر
 basiret بصیرت
 basiretli با بصیرت ، دوراندیش
 basiretsiz بی بصیرت
 basit ۱- ساده ۲- ساده لوح ، ساده دل ۳- پست
 basketbol باسکت بول
 baskı ۱- فشار ، زور ۲- چاپ ، طبع
 baskıcı کسی که نقوش روی کاغذ یا قماش چاپ می کند
 baskın ۱- سنگین ۲- پر فشار ۳- حمله ، هجوم ، غافل گیر
 baskül قیاب
 basma چاپ ، چایی ، چاپ شده
 basmacı سازنده یا فروشنده قماشهای رنگین یا قالبی
 basmak ۱- پا روی چیزی گذاشتن ، لگد کردن ۲- حمله و هجوم کردن ۳- چاپ کردن ، طبع کردن ۴- فشار دادن ، زور آوردن ۵- چپاندن ، طپاندن
 basmakalıp کلمات و جملات قالبی ، حرفهای زیاد گفته شده و مکررات
 bastı نوعی آبگوشت سبزی ، خوراک گوشت چرخ کرده و سبزیجات
 bastıbacak شخص پاکوتاه ، خپله
 bastık لواشک میوه
 bastırmak ۱- فشار دادن ، له کردن ۲- خاموش کردن ، خوابانیدن ، ساکت کردن ۳- فائق آمدن
 baston عصا ، چوب دستی
 basur بواسیر
 baş ۱- سر ، رأس ، کله ۲- رئیس ۳- شروع
 başabaş سر بر سر ، بی حساب ، مطابق یکدیگر
 başak خوشه جو یا گندم ، سنبله
 başaklanmak خوشه بستن
 başaltı ۱- پهلوان درجه دوم ۲- کابین یا اطافهای ملوانان در طرف جلو کشتی

başarı موفقیت ، کفایت و لیاقت
 başarılı موفق
 başarmak موفق شدن ، از عهده بر آمدن ، خوب انجام دادن
 başbakan نخست وزیر ، رئیس الوزراء
 başbakanlık نخست وزیری
 başbuğ فرمانده کل
 başçavuş سر گروهبان
 başcı ۱- سرعمله ، مباشر ، سرکارگر ۲- کله پاچه فروش
 başgedikli سر گروهبان
 başgöz etmek (ع) متأهل کردن ، شوهر یا زن دادن
 başhökim سرطبیب ، سرحکیم
 başıboş ۱- افسار گسیخته ۲- سرخود
 başıbozuk ۱- غیر نظامی ، سویل ۲- غیر منظم ، بی ترتیب
 başıkabak سر برهنه ، بدون کلاه
 başka دیگر ، دیگری ، غیر ، جدا
 başkaca بطور جداگانه
 başkalaşmak تغییر شکل دادن ، تغییر پیدا کردن ، عوض شدن
 başkalık تغییر حال ، دگرگونی
 başkan ۱ رئیس ۲- رئیس جمهور
 başkâtip سردبیر ، رئیس دفتر
 başkent پایتخت
 başkomutan سر فرمانده ، فرمانده کل
 başkonsolos سر کنسول
 başkonsolosluk سر کنسولگری
 başkumandan = başkomutan سر فرمانده ، فرمانده کل
 başlamak شروع کردن ، آغاز کردن ، از سر گرفتن
 başlangıç ابتدا ، شروع ، سرآغاز ، دیباچه ، سرلوحه
 başlanmak شروع شدن ، آغاز شدن
 başlatmak کاری را وادار بشروع کردن
 başlayış شروع ، بدو ، ابتدا ، آغاز چیزی
 başlıbaşına سرخود ، مستقل
 başlıca ۱- در درجه اول ۲- سرآمد

۳- مهم و مشهور	۳- فرورفتن ۴- نیست و نابود و محو شدن
۱- سرآغاز ، سرلوحه ۲- سرستون başlık	batman (قد) واحد وزن ، من (تقریباً سه کیلو)
۳- کلاه مانند ، باشلق ۴- شیربها	battal خیللی بزرگ ، غوال ، بی قواره
başmakale سرمقاله	battaniye پتو
başmüfettiş سرمفتش ، سر بازرس	batur = batır پهلوان ، قهرمان
başöğretmen مدیر دبستان	bavul چمدان بزرگ
başparmak شست دست یا پا	bay بیک ، بک ، آقا
başsız بدون رئیس ، بی سرپرست ، بی سر	bayagi ۱- معمولی ، ساده ۲- پست ۳- صرف ، محض ، کاملاً
başşehir = başkent پایتخت	bayan بانو ، خانم
baştan از سر ، از سر نو	bayat بیات ، مانده ، کهنه
başvekil نخست وزیر ، رئیس الوزراء	bayati آهنگ بیات
başvurmak متوسل شدن ، تشبث نمودن	baygın بیهوش ، مدهوش ، غش کرده
başyazar سرمقاله نویس ، سردبیر	bayginlik از حال رفتگی ، بی هوشی ، حالت غش
başyazi سرمقاله ، مقاله اول	bayılmak از هوش رفتن ، بیهوش شدن
bataat کندی ، تنبلی	bayılmak بیهوش کردن
batak بانلاق	bayındır آباد ، معمور ، آبادان
batakçı ۱- متقلب ، کلاه بردار ، مال مردم خور ۲- کسی که مال و پول خود یا دیگران را از بین می برد ۳- بد بده	bayındırlık عمران ، آبادانی ، آبادی
bataklik محل بانلای	bayır محل شیب دار ، دامنه کوه
۱- واحد آتشیمار (نظ) ۲- دسته ای battery	bâyi بایع ، فروشنده
از بیل یا قوه الکتریك ۳- اجتماع چند آلت	baykuş جغد ، باینوش ، بوم
batı غرب ، مغرب	bayrak بیرق ، پرچم ، علم
batık غرق شده ، مفروق	bayram عید
bâtil باطل	bayramlaşmak عید مبارکی کردن ، تبریک عید گفتن ، عید دیدنی کردن
batılı اهل ممالک غرب یا اروپا ، غربی	bayramlık عیدی ، هدیه عید
batın ۱- بطن ، شکم ۲- نسل ، پشت	baytar دامپزشک ، بیطار
bâtın باطن ، درون	baz ۱- باز (درشیمی) ۲- اساس
bâtını باطنی ، حقیقی	bazalt مازالت ، مرمر سیاه ، سنگ تیره رنگ
Batıniye باطنیه . نام فرقه ای از اسلام	bazan بعضی اوقات ، گاهی
batır = batur قهرمان . پهلوان . شجاع	bazı بعضی ، برخی ، پاره ای
batırmak ۱- غرق کردن . فروبردن ۲- آلوده . ملوث . بد نام ، رسوا کردن	bazlama = bazlamaç ۱- نان لواش که روی ساج می پزند ۲- نوعی شیرینی خمیر که روی ساج می پزند
batış ۱- غرق ۲- غروب آفتاب ۳- از بین رفتن ، نابودی	bazu = pazı بازو
batı بطئی . یواش . آهسته	bazubent = pazıbent = pazıvant مازونده
batmak ۱- غرق شدن ۲- غروب کردن	

bazuka نوعی اسلحه . نوعی تفنگ که راکت می‌پرانند ، بازوکا
 be ۱- «ب» ۲- حرف ندا
 hebe = bebek ۱- عروسک ۲- بچه شیرخوار
 bebek عروسک ، بچه کوچک یا شیرخوار
 becayış هریک از مأمورین که جای خود را با مأمور دیگر عوض کند
 becelleşmek دست به یقه شدن ، پنجه نرم کردن
 becerikli زرنگ ، کارآمد ، باعرضه
 beceriksiz بردست ویا ، بی‌عرضه
 beçermek از عهده برآمدن ، موفق شدن (مچ) کارکسی را ساختن ، خراب کردن کارکسی
 bedahet ۱- بداهت ، وضوح ۲- بی‌اندیشه (سخن گفتن) نسنجیده
 bedava مجانی ، مفت ، بادآورده
 bedavacı مفت خور
 bedbaht بدبخت
 bedbin بدبین
 beddua نفرین
 bedel ۱- عوض ، بجای ۲- قیمت ، بها
 bedelci شخصی که قسمتی از خدمت نظام ووظیفه را در مقابل وجه معینی خریداری نماید
 beden ۱- تن ، بدن ، تنه ۲- دیوار قلمه
 bedesten (بزازستان) راسته بازار ، بازار سرپوشیده که محل فروش جواهرات و اشیاء قیمتی باشد
 bedevi بدوی ، بادیه‌نشین
 bedi بدیع ، نو ، علم بدیع
 bedia بدیعه ، نو بیرون آورده شده
 bedihi بدیهی ، واضح ، معلوم
 bediî بدیهی
 bediîyat = estetik علم زیبایی‌شناسی
 bedir بدر ، بدر تمام ، ماه گرد
 beğenilmek پسند شدن ، پسندیده شدن
 beğenmek پسندیدن
 behemehal در هر صورت ، هر طور شده
 beher هر عدد ، هر دانه ، هریک

behey (نداء) ای ، آی ، ایا
 behimî بهیمی ، حیوانی
 behre بهره ، نصیب ، اطلاع ، سمت ، حصه
 beis باس ، مانع ، عیب ، بدی
 bej بژ ، رنگ کاه
 beka بقاء ، دوام
 bekâr عذب ، مرد بی‌زن یا زن بی‌شوهر ، مجرد
 bekâret بکارت ، دوشیزگی
 bekçi قراول ، نگهبان ، مستحفظ ، ناطور
 beklemek ۱- منتظر شدن ، معطل شدن ، صبر کردن ۲- انتظار داشتن ۳- نگهبانی کردن ، منتظر گذاشتن ، معطل کردن
 bekri مشروب خور ، دائم‌الخمر (قد)
 beктаşı بکتاشی
 bel ۱- کمر ، میان ۲- بیل ، بیلچه
 belâ بلا ، مصیبت
 belâgat بلاغت ، رسائی سخن
 belâhat بلاهت ، نادانی ، کم‌عقلی
 belâlî پر بلا
 belbel بر-بر نگاه کردن ، بر-بر
 Belçika بلژیک
 belde بلده ، شهر
 belediye شهرداری ، بلدیة
 belemek = kundaklamak قنداق کردن
 belermek چشم را خیره کردن ، برای ترساندن چشم را خیلی باز کردن
 beleş (عو) مفت ، مجانی
 beleşçi مفتخور
 belge سند ، مدرک ، ورقه ، برگه
 belgelemek اثبات کردن ، توثیق کردن ، استناد کردن ، سند ارائه کردن
 belig بایع ، فصیح
 belirgin آشکار ، معلوم ، بارز ، واضح
 belirli معین
 belirmek واضح شدن ، نمایان شدن ، ظاهر شدن
 belirti علامت ، اشاره ، نشانه
 belirtmek واضح کردن ، توضیح دادن

belirsiz	مبهم ، نامعلوم ، مجهول
belkemiği	استخوان کمر ، (مچ) اساس مطلب ، موضوع اصلی
belki	بلکه ، شاید
bellemek	۱- یاد گرفتن ، از بر کردن ، حاضر کردن ، حفظ کردن ۲-
belleten	بولتن ، مجله علمی
bell etmek	آموختن ، یاد دادن
belli	معلوم ، آشکار ، ظاهر ، بدیهی
bellisiz	نامعلوم ، ناپیدا
belsöğukluğu	سوزاک
bembeyaz	کاملاً سفید ، سفید مثل برف
ben	۱- من ۲- خال ، نقطه سیاه روی پوست بدن
benci	خودخواه ، خودپسند
bencil	خودپرست ، خودبین ، خودخواه
bencilenin	مانند من ، مثل من
bencilik	خودخواهی ، خودبینی ، انانیت
bendetmek	بخود جذب کردن ، بخود جلب کردن
benek	لکه ، لکه پیس ، نقطه ، خال
benekli	خالدار ، لکه پیس دار
bengi	ابدی ، دائمی
bengisu	آب حیات
benim	مال من ، ضمیر ملکی اول شخص
benimsemek	صاحب شدن ، تصاحب کردن ، مال خود شمردن
beniz	رنگ رو ، رنگ رخسار
benli	خالدار
benlik	۱- شخصیت ۲- خودخواهی ، خودپرستی ، منیت ، انانیت
benlikçi	خودخواه ، خودبین ، متکبر
bent = baraj	۱- بند ، سد ۲- بند شعر (در ترکیب و ترجیع)
benzemek	شباهت داشتن ، شبیه بودن
benzer	شبیه ، مثل ، مانند ، مشابه ، شبه
benzerlik	شباهت ، مشابهت ، شبیه و مانند بودن
benzeş	مشابه ، متشابه ، همانند

benzeşme	متشابه بودن ، شباهت داشتن
benzetmek	تشبیه کردن ، تطبیق کردن ، شبیه کردن ، (مچ) شکستن ، کتک زدن
benzeyiş	شباهت ، مشابهت
benzin	بنزین
beraber	۱- باهم ، باهمدیگر ، با تفاق ، مطابق ۲- برابر ، سر بر سر
beraet	تبرئه ، برائت ، پاک شدن ، از عیب و تعدت
berakis	برعکس ، بالعکس
berat	۱- فرمان اعطای مدال ، کاغذ حق امتیاز یا حق ثبت اختراع ۲- شب یا نازدهم ، شعبان ، شب برات
berbat	خراب ، بد ، افتضاح (برباد)
berber	سلمان
berdevam	مداوم ، مدام ، متداوم
bere	۱- داغ ، جای نخم ۲- کلاه بره
bereket	برکت ، فراوانی
bereketli	پربرکت ، بابرکت
berelemek	زخمی کردن ، خراشاندن
beri	اینجا ، اینطرف ، جلو ، نزدیک ، به اینطرف
berk	محکم ، سفت ، سخت ، استوار
berkitmek	محکم کردن ، سفت کردن
bermutat	بنابر عادت ، بر حسب عادت
berrak	زالال ، شفاف
bertaraf etmek	برطرف کردن ، رفع کردن
besbedava	مفت مسلم ، کاملاً مفت ، خیلی ارزان
besbelli	کاملاً واضح و روشن و معلوم و آشکار
besi	۱- تغذیه ، پرورش با مواد غذایی ۲- دستک یا پایه برای نگاهداشتن چیزی
besin	غذا ، مواد غذایی
beşleme	۱- تغذیه کردن ، پرورش دادن ۲- کلفت کوچکی که فقط در مقابل خوراک و پوشاک کار میکند

beslemek	تغذیه کردن ، پروردن ، پرورش دادن
besmele	بسمله ، جمله بسم الله
besmelesiz	بدون بسمله ، حرام زاده
beste	قطعه موسیقی ، آهنگ ساخته شده
bestekâr	آهنگ ساز
bestelemek	آهنگ ساختن
beş	پنج
beşer	۱- بشر ، انسان ۲- پنج تائی ، پنج پنج
beşer-beşer	پنج تا پنج تا
beşgen	پنج گوشه ، پنج ضلعی
beşik	گهواره ، ذی ، ننو
beşinci	پنجم ، پنجمی ، پنجمین
beşiz	پنج قلو
beşizli	پنج قلوئی
beşli	۱- پنج تائی ۲- پنج خال ، پنج لو (در ورق بازی)
beşlik	سکه یا اسکناس پنجی
beter	بدتر
betik	(قد) مکتوب ، نوشته
betim	تصویر - تشریح و تجسم
betimlemek	تشریح و تجسم کردن
beton	بتن ، بتون ، ملاط سفت
betonarme	بتون آرمه ، بتون مسلح
betoniyer	ماشین بتون ریزی
bevliye	امراض مجرای ادرار بولیه
bey	بيك ، بك ، آقا
beyan	۱- بیان ، توضیح ۲- آشکار ، هویدا ۳- علم بیان
beyanat	بیانات ، توضیحات
beyanname	اعلامیه ، بیانیه
beyaz	سفید
beyazımsı = beyazımtrak	قدری سفید ، يك كمی سفید
beyazlanmak	سفید شدن
beyazlatmak	سفید کردن
beyazlık	سفیدی
beyefendi	جناب آقا ، حضرت آقا

beygir	اسب بارکش ، اسب باری
beyhude	بیهوده ، عبث ، بیفایده
beyin (مج)	۱- مخ ، مغز ، مغزکله ، دماغ ۲- (مج) فهم ، عقل ، شعور
beyincik	دماغچه ، دماغ صغیر
beyinsiz	بی مخ ، بی مغز ، (مج) بی شعور
beyit	۱- بیت ، خانه ۲- دو مصرع شعر ، بیت
beylerbeyi	(قد) بیگلربیگی ، والی (در دوره عثمانی)
beylik	۱- مال دولت ، دولتی ، مربوط بدولت ۲- حرفهای تشریفاتی و تعارفاتی
beyn	بین ، وسط ، میان
beynamaz	نماز نخوان ، تارك الصلوة
beynelmîle = uluslararası	بین المللی
beyyine	بینه ، دلیل
beyzi	بیضی ، تخم مرغی شکل
bez	۱- پارچه نخی ، کرباس ۲- کهنه ، پارچه ۳- غده
bezdirmek	به تنگ آوردن ، بجان آوردن ، ستوه آوردن
beze	غده
bezek	بزرگ ، آرایش
bezekçi	۱- آرایشگر زنانه ، مشاطه ۲- نقاش و تزئین کننده دیوار عمارت
bezelye	نخود فرنگی ، نخود سبز
bezemek	دیگری را بزرگ کردن ، آرایش کردن
bezenmek	بزرگ کردن ، آرایش کردن
bezgin	بستوه آمده ، از زندگی سیر شده
bezik	نوعی بازی ورق
bezir	۱- روغن بزرگ ۲- تخم کتان
bezirgân	(قد) بازرگان ، تاجر ، (مج) نفع پرست
bezletmek	بذل کردن ، بخشیدن
bezmek	به تنگ آمدن ، بستوه آمدن ، از زندگی خسته شدن
bezzaz	(قد) بزاز ، پارچه فروش

۱- زخم متمغن بزرگ شده
 ۲- نوعی زخم در ریشه سم یا ناخن
 حیوانات
 ۱- کارد ۲- تیغ سلمانی . تیغ
 ریش تراشی . چاقو
 بıçakçı کارد ساز . چاقو ساز
 بıçaklamak کارد زدن . مجروح کردن
 با کارد
 بıçkı اره دوسره
 بıçkın داش . گردن کلفت . ماجراجو
 bıkkın افسرده . بستوه آمده
 bıkmak به بستوه آمدن ، تنگ آمدن .
 خسته شدن
 bıktırmak به تنگ آوردن
 bildir سال گذشته ، پارسال (در زبان دهاتی)
 bildiricin بلدرچین
 bingıl bingıl گوشنالو ، چاق ، ارزان
 از چاقی ، چاق و چله
 bingıldak ملاذ ، ملاج ، آبگناه سر بچه
 نوزاد
 bırakmak ول کردن . ترك کردن ،
 گذاردن ، گذاشتن
 bıyık سییل
 bıyıklı سییلدار ، سییلی
 bızır چچوله
 biat بیعت ، عهد و پیمان دوستی ،
 تابع شدن ، سرگذااردن
 bibehre بی بهره ، محروم ، بی خبر ،
 بی نصیب
 biber فلفل
 biberlik فلفلدان
 biberon پستانک بچه ، پستانک شیر
 bibi عمه (بزیان دهاتی)
 bibliyograf کتاب شناس
 bibliyografya علم کتاب شناسی
 biblo مجسمه یا گلدان کوچک زینتی که روی
 بخاری یا در جمبه آینه در اطاق
 می گذارند
 bıçare بیچاره ، فقیر

نوع . شکل . قواره . جور
 خوش قواره . موزون . خوش شکل
 بیجور . بی قواره . زشت .
 برش (در خیاطی)
 ۱- بریدن ، برش کردن پارچه
 ۲- درو کردن ، درویدن
 بدعت
 بدایت ، ابتدا ، شروع
 چلیک ، بشکه آهنی
 بیفتک ، گوشت گوساله سرخ کرده
 بیگانه ، عاری ، بی علاقه
 بدون استحقاق .
 من غیر حق
 بی گناه ، بی تقصیر
 بی خبر ، نادان
 حقا ، کاملاً ، بجا ، بدون نقصان
 بیهوش ، بی شمار
 ناراحت ، مضطرب
 بی کس
 بکر ، با کرگم
 بلا ، بدون
 بلافاصله
 بعد ، بعداً ، بعدها ، بالاخره
 بلااستثنا
 بلا قید و شرط
 بالعکس ، برعکس
 بیلان حساب ، تراز نامه
 بازی بیلیارد
 بلاواسطه ، مستقیماً
 جملگی ، همه ، تمام
 معلوم ، مشهور ، معین ، آشنا
 اطلاعیه ، بیانیه ، اعلامیه
 اطلاع داده شدن
 اطلاع دادن ، فهماندن ،
 اعلام کردن ، ابلاغ کردن
 حتی ، هم ، نیز
 مچ دست
 نیز کردن

bilenmek	تیز شدن
bileşik	مرکب ، غیر بسیط
bileşim	ترکیب
bilet	بلیط ، بلیت
biletçi	بلیط فروش
biletmek	دادن برای تیز کردن ، تیز گردانیدن
bileyici	کارد تیز کن
bilezik	النگو ، دستبند
bilfarz	لوفرض ، بالفرض ، فرضاً
bilfiil	بالفعل ، عملاً
bilge	حکیم ، دانشمند ، عالم ، عاقل ، فاضل
bilgi	اطلاع ، معلومات ، دانش ، علم
bilgiç	عالم نما ، متظاهر به علم
bilgili	دانشمند ، عالم ، دانا
bilgin	عالم ، دانشمند
bilgisiz	نادان ، بی اطلاع ، جاهل ، بی علم
bilhassa	بخصوص ، مخصوصاً ، قصداً
bililtizam	بالالتزام ، عمدتاً قصداً
bilim	دانش ، علم
bilimsel	علم ، مربوط به علم
bilinç	شعور
bilinmeyen	مجهول ، نامعلوم
bilirkişi	اهل خبره ، خبره ، کارشناس
bilistifade	با استفاده از ...
billur	بلور
bilmece	معما
bilmedik	نامعلوم ، ناشناس
bilmek	دانستن ، شناختن
bilmezlik	ندانم کاری ، جهالت ، نادانی
bilmsil	بالمثل ، همانند
ilmukabele	درمقابل ، درعوض ، متقابل
ilmünasebe	بالمناسبه ، بمناسبتی
ilumum	عموماً ، کلیتاً ، کلیتاً
ilvasita	با واسطه ، بالواسطه ، غیر مستقیم
ilvesile	با استفاده از موقعیت ، بالوسيله
ilye	ساجمه ، مهره ، تيله
in	هزار
ina	بنا ، ساختمان ، عمارت

binaen	بنا بر ، بناء
binaenaleyh	بناءً علیه ، بنا بر این ، لهذا ، لذا
binamaz = beynamaz	کسی که نماز نمی گزارد ، نماز نخوان
binbaşı	سرگرد
bindebir	هزار يك ، يك در هزار
bindirmek	سوار کردن
binefsihi	به خودی خود ، به نفسه
binek	مخصوص سوار شدن ، سواری (اسب و غیره)
biner	از قرار هزار تائی ، هزار برای هر نفر ، نفری هزار تا
binici	سوارکار ، اسب سوار
binicilik	سوار کاری ، اسب سواری
binilmek	سوار کرده شدن
bininci	هزارمی ، هزارمین
binış	طرز سوار شدن
binıt	مال سواری ، مخصوص سوار شدن
binlik	۱ - اسکناس هزاری ۲ - شیشه بزرگ تقریباً سه لیتری (هزار درهمی)
binmek	سوار شدن
binnetice	بالتنتیجه ، درنتیجه
binnisbe	نسبتاً ، نسبه
bir	يك
bira	آبجو
birader	برادر
birahane	دكان یا محل آبجو خوری
biraz	قدری ، يك کمی ، اندکی
birazdan	بعد از مدت کمی ، يك کمی بعد
birbiri	یکی بعد از دیگری ، یکی دیگری را
birçok	مقدار زیادی ، بسیاری
birden	يك مرتبه ، ناگهان
birdenbire	ناگهان ، غفلتاً
birdirbir	جفتك چهارکش ، بازی پریدن از روی یکدیگر
birebir	دارای تأثیر آبی ، کاملاً مؤثر
birer	يك بيك ، هر يك یکی ، یکی یکی

birey	فرد ، شخص تنها
biricik	یگانه
biri	یکی
birikinti	جمع شده . گردآمده
birikmek	جمع شدن . گردآمدن
biriktirmek	جمع کردن . انبار کردن . گردآوردن
birim	واحد ، واحد مقدار یا مقیاس
birinci	اولین ، نخست . نخستین
birincilik	اول شدن
birisi	یکی . فردی . شخصی
birkaç	چند تائی . چندی . مقداری . تعدادی
birlemek	توحید . یکی شمردن ، واحد دانستن
birleşik	متحد ، متفق
birleşmek	متحد شدن . یکی شدن
birleşmiş	متحد شده ، متحد
birleşim	جلسه ، نشست
birlik	اتحاد ، یگانگی ، فردانیت
birlikte	باتفاق ، باهمدیگر
birtakım	مقداری ، دسته ای . نوعی
bisiklet	دوچرخه
bisküvit = bisküvi	بیسکویت
bismillah	بسم الله
bit	شیش
bitap	بی تاب ، بی طاقت ، بی حال
bitaraf	بی طرف
biteviye	مرتباً ، پشت سرهم ، يك جور ، یکنواخت
bitik	بی تاب ، ناتوان
bitim	انتهی ، ختام ، منتهی ، آخر کار
bitirim	همه کاره ، عیار ، خیلی پردست و پا
bitirmek	تمام کردن ، خاتمه دادن ، پایان دادن
bitirmiş	کسی که همه اطراف و جوانب کار را داشته باشد
bitişik	وصل شده ، چسبیده ، همسایه پهلوئی
bitişmek	چسبیدن ، بهم وصل بودن

bitiştirmek	بهم وصل کردن ، سر و ته را بهم چسباندن
bitki	گیاه ، نبات
bitkin	خسته ، کوبیده ، فرسوده
bitkisel	نباتی ، گیاهی
bitlemek	شیش جستن
bitlenmek	شیش گذاشتن
bitli	شیشو ، شیشه دار
bitmek	۱- تمام شدن ، پایان یافتن ، خاتمه یافتن ۲- ناتوان شدن ، فرسوده شدن ۳- محو و نابود شدن ، بی طاقت شدن (مچ) خیلی دوست داشتن ۴- روئیدن ، سبز شدن
bitmez	بی پایان ، بی نهایت ، تمام نشدنی
bitpazarı	بازار کهنه فروشی که اشیاء کهنه خارجی و فرسوده در آن خرید و فروش میشود
bittabi	بالطبیع ، البته ، طبیعی
bityenigi	(مچ) مقصد پنهانی ، يك نکته نامعلوم
bivefa	بی وفا
biyoloji	علم الحیات ، زیست شناسی ، بیولوژی
biz	۱- ما ۲- درفش کفش دوزی
bizar	بیزار ، منفرد ، بستوه آمده
bizatihi	شخصاً ، بذاته
bizim	مال ما ، متعلق بما
bizzat	شخصاً ، خودش
blok	۱- توده ، تکه بزرگ ، دسته ، تخته لاف ، بلوف
blöf	بلوف
bluz	بلوز زنانه ، پیراهن نیم تنه پشمی یا ابریشمی زنانه
bobin	قرقره الکتریکی ، بوبین
bocalamak	تردد کردن ، شبهه کردن
bodrum	زیرزمین
bodur	کوتوله ، آدم کوتاه و کوچولو
boğa	گاؤ نر قوی غالباً مخصوص جفت گیری
boğaç	نان کره ای چند لا
boğaz	۱- گلو ، حنجره ، حلقوم ۲- تنگه ، کانال

boğazlamak	سر بریدن ، ذبح کردن
boğazlaşmak	مجادله یا جدال کردن ، دعوا کردن ، باهم دست به یقه شدن
boğazlı	پرخور ، شکم پرست
boğazsız	کم‌اشتها
boğmaca	سیاه سرفه
boğmak	خفه کردن
boğucu	خفه‌کننده ، خفقان‌آور
boğuk	خفه ، صدای خفه
boğulmak	خفه شدن ، غرق شدن
boğulmuş	خفه شده ، در آب غرق شده
boğum	گره ، گره خوردگی ، برآمدگی گره روی نی ، حنجره روده
boğuntu	تضییق ، احتکار یا استفاده از فرصت برای گران فروختن یا ارزان خریدن چیزی
boğuşmak	باهم دست به یقه شدن ، مناظره یا نزاع کردن
bohça	بقچه
bohçacı	دلاله زن ، زنی که با بقچه درب منازل پارچه میفروشد
bok	مدفوع ، گوه
bokböceği	جمل ، سرگین غلطان ، پشگل غلطان
boks	بوکس ، مشت زنی
boksör	بوکسور ، مشت زن
bol	فراوان ، پر ، زیاد ، گشاد
bollanmak	فراوان شدن ، گشاد شدن
bolluk	فراوانی ، زیادی ، وسعت ، گشادی
bomba	بمب ، (مچ) چاق و چله ، قوی ، مثل توپ
bombalamak	بمباران کردن
bombardıman	بمباران
bombok	خیلی خراب ، (عو) افتصاح
bomboş	کاملاً خالی ، بکلی خالی
bonbon	آب نبات
boncuk	منجوق
bonfile	گوشت پشت مازو
bono	سفته ، برات

bonservis	رضایت خط ، گواهی حسن خدمت
bora	طوفان باران ، باد باران ، گردباد
borani	بورانی اسفناج مخلوط با برنج
borazan	۱- شیپور ، بوق ۲- شیپورچی ، شیپورزن
borç	۱- قرض ، دین ، بدهی ۲- بدهکار (در محاسبات)
borçalmak	قرض کردن ، قرض گرفتن
borçlanmak	مقروض شدن ، قرض‌دار شدن
borçlu	مقروض ، مدیون ، بدهکار
bordro	لیست حقوق
bornoz	حوله حمام که بشکل پالتو است
borsa	بورس ، بورس هول ، یا جنس
boru	لوله ، شیپور ، بوق
boruçiçeği	گل شیپوری
bostan	جالیز ، یالیز ، مزعه ، بستان ، بوستان
boş	۱- خالی ، تهی ، یوج ۲- بیکار ، بیکاره ، ول ۳- شل ، سست
boşalmak	خالی شدن ، تهی شدن
boşaltma	تخلیه
boşaltmak	حالی کردن
boşamak	طلاق دادن
boşanma	طلاق ، طلاق گرفتن
boşanmak	طلاق گرفتن
boşboğaz	کسی که زبانش را نمیتواند نگاهدارد ، سست زبان ، پرحرف
boşlamak	بی‌علاقه شدن ، سست گرفتن کاری
boşluk	خلأ ، جای خالی
boşnak	اهالی شهر بسنه (در یوگسلاوی مرکزی)
boşuboşuna	بیهوده ، بیخودی
bot	۱- کشتی کوچک ۲- پوئین
botanik	گیاه شناسی
boy	۱- قد ، ارتفاع ، طول ، درازا ۲- اصل و نسب
boya	۱- رنگ ۲- رنگ روغن یا آب رنگ ۳- واکس

boyacı ۱- واکسی ۲- رنگ و روغن زن ، رنگ کار ، رنگرز ، رنگ فروش

boya رنگ
boyalamak رنگی کردن

boyalanmak رنگی شدن ، رنگ خوردن
boyalı رنگی

boyamak ۱- واکس کردن ، واکس زدن
۲- رنگ خوردن ، رنگی شدن

boyanmak ۱- واکس خوردن ۲- رنگ خوردن ، رنگی شدن

boyatmak ۱- رنگ کردن ، رنگ زدن
توسط کس دیگر ۲- واکس زدن
توسط کس دیگر

boybos قد و قامت

boydaş هم قد ، اقران

boykot تحریم ، تهدید ، قهر ، بایکوت

boylam خط نصف النهار
boylamak قطع طریق کردن ، راهی را
پیمودن ، خواه ناخواه بمحلی رفتن ،
راه گز کردن

boylanmak قد کشیدن ، دراز شدن

boyu دراز ، طولانی ، طویل

boynuz شاخ
boynuzlu ۱- شاخدار ۲- (مخ) کسی که
بی ناموسی کسان خود را ندیده
بگیرد ، بی غیرت

boyun گردن ، گردنه کوه

boyuna متماًدباً ، لاینقطع ، پشت سرهم

boyunbağı کراوات

boyunduruk بوغ ، (مخ) فشار و تضییق ،
ظلم

boyotu رازیانه

boysuz قد کوتاه ، کوتاه

boyut ابعاد ، هر یکی از بعدها ، عرض یا
طول یا ارتفاع

boz ۱- رنگ خاکی ، بور ، خاکستری
۲- زمین بایر ، لم یزرع

boza شربت غلیظ میخوش که لذ ارضن
تعمیر شده درست میشود ، بوزه

bozarmak بور شدن ، رنگ رفتن ،
رنگ خاکستری شدن

bozdoğan ۱- نوعی بازخاکستری رنگ
۲- گرز شش پر (قد)

bozdurmak ۱- پول خرد کردن
۲- ضایع و خراب کردن کاری یا
چیزی

bozgun وضعیت نامرتب و بی نظم ، مختل ،
اختلال ، پریشانی

bozguncu مفسد ، خراب کار ، آشوب طلب

bozgunculuk آشوب ، خرابکاری

bozkır صحرای بی آب و علف ، کویر

bozkurt گرگ خاکستری رنگ (مربوط
به افسانه قدیم ترك)

bozmak ۱- خراب کردن ، ضایع کردن ،
ازکار انداختن ۲- خرد کردن پول

۳- طرف مقابل را شرمسار یا
صبانی کردن

bozuk ۱- ضایع ، فاسد ۲- ازکار افتاده ،
خراب

bozuktur نامرتب غیر منظم ، بی ترتیب

bozukluk ۱- بی ترتیبی ، خرابی ، نامنظمی
۲- پول خرد

bozulmak ۱- خراب شدن ، میوب شدن
۲- ضعیف یا مرضی شدن

bozum ۱- خرابی ۲- خجل ، شرمسار

bozuntu ۱- تقلبی ، بدلی ، غیر واقعی
۲- خراب شده ، عوض شده

bozuşmak بهم خوردن دوستی ، تیره شدن
مناسبت فیما بین

böbrek کلیه ، قلوه ، گرده

böbürlenmek تکبر کردن ، فیس و
افاده کردن ، مغرور شدن

böcek حشره ، سوسك ، کرم

böceklenmek کرم گذاشتن ، کرم افادان

böğür پهلو ، طرف ، گرده

böğürmek صدای گاو و امثال آن بر آوردن

böğürtü صدای گاو

bölen مقسوم علیه

bölge منطقه ، ناحیه
bölgesel منطوقی ، موضعی ، ناحیه‌ای
hölme ۱- تقسیم ، تقسیم بندی ۲- تورفتگی
 قسمتی از يك اطاق یا سالن که برای گذاردن مبل و اثاثیه بکار میرود
 ۳- تقسیم بندی اطاقهای کشتی و جدا کردن آنها با تینه
bölmek تقسیم کردن ، قسمت کردن ، بخش کردن
bölü علامت تقسیم
bölük قسمت ، دسته
bölüm ۱- قسمت ، پارچه ، حصه
 ۲- خارج قسمت
bölümlmek طبقه بندی کردن ، تصنیف کردن
bölüne bilme قابل تقسیم بودن عددی (بدون باقیمانده)
bölünem مقسوم
bölünmek تقسیم شدن ، قسمت شدن ، تکه تکه یا پارچه پارچه شدن
bölünmez غیر قابل تقسیم
bölüşmek بین خود تقسیم کردن ، قسمت کردن فیما بین
bölüştürmek بین چند نفر تقسیم کردن
bön احمق ، ابله
börek خمیر باز شده باتیر آتش که لابلای آن سبزی پنیر یا گوشت ماشین کرده گذازده در روغن یا فر میپزند
börülce لوبیای چشم بلبلی
böyle چنین ، اینطور
böylece این چنین
böylelikle این طوری
böylesine این طوری ، این چنین (نامناسب)
branda بزنفت ، پارچه بادبان ، پارچه کتان ضخیم
bravo بر او ، آفرین ، مرچبا
Brezilya کشور برزیل

briket ۱- تکه های گرد که از خاکه زغال سنگ درست میشود ۲- آجرهایی که از گرد زغال سوخته و سمنت ساخته میشود
briyantın بریانتین ، روغن موی سر
brom برم ، مایعی است قهوه ای رنگ و سنگین
bronşit برنشیت
bronz مفرغ ، آلیاز ، مس و قلع ، برنز
broş گل سینه زنانه
broşür جزوه ، رساله ، کتاب کوچک
brovnik نوعی اسلحه کمربندی خودکار ، بروونیک
brüt حقوق یا دستمزد قبل از کم کردن کسورات ، حقوق ناویژه ، غیرخالص
bu این
bucak ۱- کنج ، گوشه ، کنار ۲- بلوک ، ناحیه
buçuk نیم ، نصف ، نیمه
budak شاخ ، شاخه
budala احمق ، ابله
budamak ۱- قلمه کردن ، شاخ و برگ زدن ، شاخه های زائد را بریدن
 ۲- کوتاه کردن ، مختصر کردن
budanmak شاخ و برگ زائد زده شدن
bugün امروز ، امروزی ، امروزه
buğday گندم
buğday benizli گندم گون
buğdaygiller غله ، ازفامیل گندم
buğu بخار ، بخور
buğulamak بخور دادن
buğuevi بخورخانه ، اطاقی که اشیاء مریض و غیره را بخور میدهند و ضد عفونی میکنند
buhar بخار
bubarlaşmak بخار شدن ، تبخیر شدن
buhran بحران
buhur بخور ، هر ماده صمغی که در آتش بریزند و بوی خوش بدهد ، بخار آب گرم یا داروی جوشانده

buhurdan بخوردان ، ظرفی که در آن
صمغ یا مواد خوشبو را بخور میدهند

buji شمع موتور بنزینی

bukağı بخو . بخاو . حلقه و زنجیر که
دست و پای چهار پایان یا زندانیان
را با آن می‌بندند

bukalemun نوعی چلیپا یا مارمولک که
رنگ آن متغیر میشود

buket دسته گل

bukle طره . پیچ زلف . دالبر . بوکله

bulak چشمه

bulama شیرۀ غلیظ انگور و غیره

bulamaç خمیر آبکی رقیق

bulamak ۱- آلودن ، آغشتن ، مالیدن

bulandırmak ۱- بهم زدن معده ، حالت
تهوع آوردن ۲- بهم زدن یا تیره و
گلی و گل آلود کردن آب

bulanık گل آلود شده ، بهم خورده ،
تیره شده

bulanmak دل بهم خوردن ، حالت تهوع
بیدا کردن

bulantı دل بهم خوردگی ، تهوع

bulaşıcı مسری ، ساری

bulaşık کثیف ، آلوده ، مالیده شده ،
ظروف چرک ، ظرفی که در آن غذا
خورده شده

bulaşmak ۱- آلوده شدن ، کثیف شدن
۲- سرایت کردن

bulaştırmak آلوده کردن ، مالیدن

buldok نوعی سگ قوی که دارای صورت
و دماغ پهن است

buldozer بولدوزر ، ماشین جاده سازی

buldurmak وادار کردن به پیدا کردن ،
سبب پیدا کردن شدن

bulgu پیدایش کشف

bulgur بلغور

bulmaca معما لنگ

bulmak یافتن ، پیدا کردن ، بدست آوردن ،
کشف کردن

bulundurmak حاضر نگاهداشتن ،
موجود داشتن

bulunmak پیدا شدن ، یافت شدن ،
حاضر بودن

buluş راه حل ، کشف ، طرز فکر

buluşmak ملاقات کردن ، بهم رسیدن

buluşturmak ملاقات دادن ، بهم رسانیدن ،
گرد هم آوردن

bulut ابر

bulutlanmak ابر گرفتن آسمان ،
ابری شدن

bulutlu ابری ، ابردار

bulvar خیابان وسیع

bumbar رودۀ ضخیم حیوانات

bunak فرتوت ، خرفت ، معتوه

bunaklık فساد و تباهی عقل در اثر
پیری ، عته

bunalmak تنگی نفس یافتن ، حالت
خفقان پیدا کردن ، در تنگی افتادن
در مضیقه قرار گرفتن

bunaltmak تحت فشار و مضیقه قراردادن ،
در تنگنا گذاردن

bunamak ضعف روحی و ذهنی یافتن ،
عته یافتن

bunamış معتوه ، خرف . فرتوت

bunca اینهمه ، اینقدر ، مدت مدید

bunlar اینها

bura = burası اینجا

buram buram خیلی زیاد (در مورد عرق
کردن ، بوی دود و امثالہ استعمال
میشود)

büran = bora بوران ، باران یا برفی که
با باد توأم باشد

burası اینجا

burcu burcu فراوان (در مورد بوی عطر
و بوی خوش) استعمال میشود

burç ۱- برج ، بارو ، قلعه ۲- برج ،
پهریک از دوازده بخش فلک

burçak ۱- ماش ۲- علوفه ای که
به حیوانات میدهند

burgu	برقو
burgulamak	برقو زدن . با برقو تراشیدن یا سوراخ کردن
burkmak	پیچاندن . پیچ دادن
burkulmak	پیچ خوردن ، پیچ خوردن استخوان دست یا پا
burmak	۱- پیچاندن . چرخاندن ۲- اخته کردن
burs	بورس تحصیلی، کمک هزینه تحصیل
buruk	۱- پیچیده . پیچیدگی ۲- گس
burulmak	پیچیده شدن . پیچ خوردن
burun	۱- بینی، دماغ ۲- نك . منقار ۳- دماغه
burunlu	(مچ) متکبر، مغرور
buruntu	پیچش . پیچ معده ، دل درد شدید
buruşmak	چروکیدن . مچاله شدن . چروک برداشتن، چین برداشتن صورت
buruşturmak	مچاله کردن
buruşuk	چین و چروک
buse = öpme	بوسه
buselik	آهنگی در موسیقی ترائی
but	ران . کفال . سرین
butlan	بطلان
buut	۱- بعد ، هر يك از ابعاد ، عرض یا طول یا ارتفاع ۲- دوری
buyruk	امر . فرمایش . فرمان
buyurmak	فرمودن . امر کردن . فرمان دادن ، فرمایش کردن
buz	یخ
buzacı	گوساله شیرخوار
buzçiçeği	گل یخ
buzdağı	کوه یخ (در آبهای قطبی)
buzhane	۱- سردخانه ۲- کارخانه یخ سازی
buzkıran	کشتی یخ شکن
buzlanmak	یخ بستن ، یخ شدن
buzlu	یخ دار
buzluk	یخچال . صندوق یخ ، یخدان
buzul	کوه یخ . کوه بزرگ یخ و برف

bücür	کوتوله . کوچولو . ریزه
büfe	۱- گنجۀ جای ظروف وغیره . بوفه ۲- محل فروش یا توزیع خواربار ومشروبات در ایستگاههای راه آهن و امثال آن
büğü = büyü	جادو و جنبل . سحر . افسون
bühtan	بهتان . افتراء
büklüm	۱- پیچ . پیچیده ، خم ۲- طره
bükmek	تا کردن ، پیچیدن . تابیدن
bükülme	پیچیده شدن . تابیده شدن
bülbül	بلبل . هزارستان . عندلیب
bülten	مجله . مجموعه ، گزارش چاپی هفتگی یا ماهیانه
bülüğ	بلوغ . رشد
bünye	بنیه . بنا . اساس
bürç = bürc	برج
bürçük	زلف
bürhan	برهان . دلیل
büro	اداره . دفتر
bürudet	برودت . سردی
bürülme	خود را پیچیدن . در چیزی پیچیده شدن
bürülü	پیچیده شده . پوشیده
bürüm	چیزی که پیچیده و تاشده باشد
bürümcek	گلوله یخ . بشم یا ابریشم
bürümcük	کرباس
bürümek	پوشانیدن . در چیزی پیچانیدن
bürünme	پوشیده شدن با چیزی
büsbütün	کاملاً . تمام کمال . تماماً
büst	مجسمه نیم تنه
bütçe	بودجه
bütün	همه . کلیه . تمام
bütünleme	امتحان تجدیدی را تکمیل کردن
bütünlemek	تمام کردن . کامل کردن
büyü	سحر . جادو
büyücek	نسبتاً بزرگ
büyücü	جادوگر
büyük	بزرگ
büyükelçi	سفیر کمین

büyükelçilik	سفارت کبری	büyütmek	مبالغه کردن . بزرگ جلوه دادن
büyükleme	تکبیر . بزرگ داشتن	büyümek	بزرگ شدن . نمو کردن
büyükleme	خود را بزرگ شمردن . تکبر	büyüteç	ذره بین
büyüklik	بزرگی . عظمت	büzugü	سازون ، چین لباس
büyüksemek	اعظام . بزرگ شمردن	büzme	درهم کشیدن ، چین دادن
büyüleme	سحر کردن . جادو کردن . (سج) مفتون کردن	büzük	۱- چین خوردگی ، درهم کشیدگی ۲- نشین . مقعد
büyülenme	جادو شدن . مفتون شدن	büzülme	چین خوردن . جمع شدن . خود را جمع کردن . بهم پیچیدن

C

C و c وح، سومین حرف الفبای ترکی
caba مفت . مجانی. غوز بالاغوز
cabadan مفت . مفتکی. مجانی
cacık آبدوغ خیار
cadaloz عبوزه پر حرف و شرور
cadde خیابان
cadı جادو . جادوگر
cafcaf ۱- (عو) پر حرفی ۲- طنطنه
 ۳- خودستایی
cafcaflı (عو) پرطنطنه و دبدبه .
 متظاهرانه . حرفهای تو خالی
 غیر حقیقی
cağ ۱- برة چرخ ارايه ۲- کیسه بزرگ
 ۳- کودال یا چاله آب هرز
cahil ۱- بی سواد ۲- نادان . جاهل .
 جوان بی تجربه
cahiliyet دوره جاهلیت قبل از اسلام
cahillik جاهلی . بی تجربگی . نادانی
caiz مجاز . جایز
caize ۱- (قد) انعام . پاداش . صلہ ای که
 به شعرا داده میشود ۲- علامت تیک
 یا رده یا رجه (v)
caka (عو) خودنمائی . خودفروشی . بز .
caka satmak = c. yapmak بزدادن
 خود فروشی کردن

۱- کت ۲- جاکت **caket = çeket**
 دروغی . ساختگی . غیر حقیقی (جملی) **câli**
câlip جالب
 ۱- شیشه . شیشه جام ۲- شیشه ای **cam**
cam bardak استکان چایخوری . لیوان
 آبخوری
câm جام . قدح
cambaz ۱- بندباز ۲- دلان اسب
 ۳- (مچ) حقه باز (جانباز)
camcı شیشه فروش . کسی که شیشه در و
 بندجره و قاب عکس را میکندارد
camekân ۱- دیرترین منازه ۲- گنجه یا
 قفسه شیشه دار . بالکن یا جای
 کوچک شیشه بندی شده
camgöbeği رنگ سبز قام . سیر کم رنگ .
 رنگی که از کناره شیشه دیده میشود
camgöz ۱- چشم مصنوعی ۲- (مچ) آدم
 طومکار . حریرس
cami مسجد بزرگ . مسجد . مسجد جامع
câmi جامع . جمع کننده . تمام کمال
camia جامعه
camit جامع
camlamak شیشه انداختن . شیشه گذاردن
camlatmak توسط دیگری شیشه انداختن

camlı شیشه‌دار ، گنجه یا قفسه یا پنجره شیشه‌دار
 camus = camuz گاومیش
 can ۱- جان ، روح ۲- دل
 canan جانان
 canavar ۱- جانور ، حیوان وحشی
 ۲- (مچ) انسان بی‌رحم قسی‌القلب
 ۳- هرچیز خیلی بزرگ ، هیولا
 canavarlık حیوانیت وحشیت و بی‌رحمی
 cancağız کلمه جان که در مقام محبت یا تصفیر استعمال میشود
 candan از ته قلب ، با جان و دل
 candarma = jandarma زاندارم
 caneriği نوعی آلوی سبز و شیرین ، آلوچه شیرین
 canfes پارچه ابریشمی ساده بی‌نقش نازک
 canfeza نام آهنگی است در موسیقی ترک
 cangıl cüngul صدای زنگوله ، زلنگ زلنگ
 canhıraş دلخراش
 cani جانی ، آدم‌کش ، جنایتکار
 canip جانب ، طرف ، سمت
 cankurteran ۱- کمر بند نجات
 ۲- اتومبیل آمبولانس
 canlandırılmak مجسم کردن ، تازه و زنده کردن ، بکار و فعالیت انداختن
 canlanmak جان گرفتن ، تازه و زنده شدن ، بکار و فعالیت افتادن
 canlı ذی‌روح ، جاندار ، زنده
 canlılık تازگی ، زندگی ، باحرکت و فعالیت بودن
 cansız جماد ، جامد ، بی‌روح ، بی‌جان ، بی‌حس ، بی‌حرکت ، مرده
 cansızlık جمادی ، بی‌حسی ، بی‌روحي
 cansiperane فداکارانه ، شجاعانه ، بطور جانفروسا
 car = zar = çarşaf چادر زنانه
 carcar (عو) پرحرف ، پرچانه ، حرف مفت زن

۱- جاری ، در جریان ۲- معمولی ، متداول
 cariye کنیز ، کنیزک
 cascavlak لغت ، عریان ، برهنه ، طاس
 casus جاسوس
 casusluk جاسوسی
 cavalacoz (عو) بی‌ارزش ، چرت پرت ، بی‌ممنی
 cavlak لغت ، برهنه ، عریان ، طاس ، بی‌مو
 caydırmak پشیمان کردن ، کسی را از حرف یا قولی که داده برگرداندن
 cayır-cayır (yanmak) گرگرسوختن ، با شدت سوختن
 cayırtı صدای شدید و دلخراش ، جیغ
 caymak از قول خود برگشتن ، عدول کردن ، پشیمان شدن از قولی که داده شده
 caz (cazbant) موزیک جاز
 cazgır کسی که با صدای بلند پهلوها را به تماشاچیان معرفی میکند و برایشان دعا میخواند
 ۱- جاذبه ، خوشگلی ۲- قوه جاذبه
 cazibeli خوشگل ، دلکش
 cazip جذب کننده ، بخودکشاننده ، جاذب
 cebanet ترسو بودن ، ترسوئی
 ۱- زره ۲- سلاح ، اسلحه
 ceberut جبروت
 ۱- پیشانی ۲- ترسو ، جبان
 ۱- جبر ، زور
 ۲- جبر (ریض)
 cebirsel مربوط به علم جبر ، جبری
 cebren جبراً ، مجبوراً
 cebretmek مجبور کردن ، بزور و جبر کاری را انجام دادن
 cebri مجبوری ، زورکی
 ced = cet جد ، پدر بزرگ ، نیا
 cedel جدال ، نزاع ، کشمکش
 cedit = cedid جدید ، نو ، تازه
 cefa جفا ، جور ، عذاب ، اذیت
 cefakâr جفاکار ، ظالم

cefakeş جفاکش ، مظلوم
ceffelkalem بی مقدمه ، فوری ، بالبداهه .
 بی مطالعه
cehalet جهالت ، نادانی
cehennem جهنم ، دوزخ
cehil (cehl) چهل ، نادانی
cehiz چهیز ، جهاز عروس
cehren باضدای بلند و واضح خواندن ،
 جهرا ، بطور واضح و آشکار
ceht (cehd) جهد ، کوشش ، جدیت
ceket ۱- کت ۲- زاکت
celadet جسارت ، دایری ، جلادت
celâl بزرگی ، شکوه ، عزت ، جلال
celâllenmek عصبانی شدن ، خشمناک شدن
celbetmek ۱- بخود کشیدن ، جنب کردن
 ۲- آوردن ، جلب کردن
celep چوبدار ، خرید و فروش کننده اغنام
celeplik چوبداری ، خرید و فروش
 گوسفند و امثال آن
celi واضح ، روشن ، آشکار
celil جلیل ، باشکوه
cellât جلاد ، میرفطس ، دزخیم
celp (celb) ۱- ورقه احضار از طرف
 مقامات قضائی ۲- جلب ، بطرف
 خود کشیدن
celpname ورقه جلب ، جلب نامه
celse جلسه
cem جمع ، دسته ، جمعیت
cemaat جماعت ، گروهی از مردم
cemadat جمادات
cemal حسن ، زیبایی ، خوشگلی ، جمال
cam'an جماعاً
cemat جماد ، بی روح ، بی جان
cemetmek ۱- دور هم جمع کردن ،
 گرد آوردن ۲- جمع کردن ، علاوه
 کردن (حس)
cemi = cem ۱- جمع ، گروه ۲- علاوه ،
 جمع (حس) ۳- ضد مفرد
cemiyet جمعیت ، گروه ، خلق
cemiyetli کامل ، بی نقص ، جمع و جور

cemre افزایش حرارت که قدری قبل از
 بهار ابتدا در هوا بعد در آب و
 سپس در خاک پیدا میشود
cenabet جنابت ، جنب بودن و در مورد
 تحقیر بمعنی کشیف ناپاک و نجس
 استعمال میشود
cenap جناب
cenaze جنازه ، جسد ، هیكل مرده
cendere آلت فشار ، تضییق
Cenevizli (قد) اهل شهر زنو
Cenevre شهر زنو
cengâver جنگجو ، جنگی ، جنگاور ،
 -لمحشور ، شجاع ، دلیر
cege ۱- تکه های ریز آتش مانند جرقه
 ۲- گرم شب تاب
cenin جنین
cenk جنگ
cennet جنت ، بهشت
cennetlik جنت مکان ، اهل بهشت
centilmen چنتلمن ، شریف
cenup (cenub) = güney جنوب
cep (ceb) جیب
cepane (cephane) زرادخانه ، قورخانه ،
 اسلحه و مهمات نظامی
cephe ۱- جبهه ، پیشانی ۲- جبهه جنگ
 ۳- طرف ، سمت
cepken نوعی چلیپغه یا پیل اهالی کوهستان
cer ۱- قسمت جریه راه آهن ۲- کشش
cerahat جراحات ، چرک
cerahatlanmak چرک کردن ، جراحی
 جمع شدن
cerahatli چرک دار ، پر جراحی
cerbeze خوش نطقی ، خوش سرزبانی ،
 آسان بیان کردن مطلب
cerbezeli پر سرزبان ، نطاق
cereme تاوان ، فرامت (جریمه)
cereyan ۱- جریان برق ۲- الکتریک ،
 برق ۳- جریان امور ، روش
cerh جرح ، زخم ، خرابی

cerhetmek خراب یا باطل کردن حرف یا فکر کسی، ساقط کردن

ceriha جریحه ، زخم

cerrah جراح

cerrahlık جراحی

cerrar آخوند مصری که با اصرار از مردم پول میکشد ، کشنده (جرار)

cesamet جسیم بودن ، درستی ، بزرگی

cesaret شجاعت ، دلیری ، جسارت

cesaretlenmek جسارت یافتن

cesaretli جسور ، شجاع

cesaretsiz جبان ، ترسو

ceset جسد ، کالبد

cesur جسور ، شجاع ، دلیر

cet (ced) جد ، نیا

cetvel (cedvel) ۱- خط کش ۲- جدول

cevaben در جواب ، جواباً

cevahir جواهر، گوهر، سنگ گرانبها

cevahirci جواهر فروش ، جواهرچی

cevap جواب ، پاسخ

cevaplandırmak جواب دادن، پاسخ دادن

cevaz اجازه ، جواز ، جائز بودن

cevelan جولان ، گردش ، دورزدن

cevher ۱- جوهر، گوهر ۲- اصل، خلاصه چیزی ، اساس

cevir (cevr) جور ، جفا ، اذیت ، عذاب

ceviz گردو ، جوز ، گردکان

cevval جوال ، پر حرکت ، پر گردش

ceylân آهو ، غزال ، جیران

ceza ۱- جزا ۲- جریمه ۳- تنبیه

cezalandırmak جزا دادن ، جریمه کردن، تنبیه کردن

cezalanmak جزا دیدن ، جریمه شدن ، تنبیه شدن

cezb = cezp جذب ، کشش بسوی خود ، ربودن

cezbe جذبه ، حالت جذبه

cezbetmek جذب کردن ، کشش بسوی خود ، جذب کردن

۱- جزر ، پائین رفتن آب دریا ، ضد مد ۲- ریشه ، پی ، اساس

cezp (cezb) جذب ، کشش بسوی خود

cezrî ریشه ای ، اصولی ، اساسی

cezve قهوه جوش ، ظرف مخصوص جوشاندن قهوه

cidağu = cidav محل بین دو کتف اسب

cigara سیگار

cilız ضعیف ، لاغر ، نحیف ، ریزه

cilk فاسد ، خراب شده ، گندیده

cimbız موکن ، موجین ، انبرک موکن

cıncık مهره و شیشه آلات

cırcır صدای جیرجیر سوسک و جیرجیرک و غیره

cırcır böceği = agosto böceği

جیرجیرک

cırlak صدای ناهنجار ، صدای دلخراش

cırnak چنگک یا چنگال حیوان ، پنجه حیوان ، پنگول

cıva = civa جیوه

cıvata مهره بیچ

cıcık ۱- آبکی، آبدار ، شل

۲- (مج) آدم بیمزه و خنک ، آدم شل و وز و لوس

cıvıl cıvıl صدای جیک جیک پرندگان

cıvıldamak چهچه زدن ، جیک جیک کردن

cıvımak شل یا آبکی شدن

cıvıtmak بی مزگی کردن ، از حد معمولی خارج کردن

cıyak cıyak صدای جینگ ، جینگ جینگ

cızbız کباب بریان (جلزولز- جز وز)

cızkırtmak قلم انداز کردن ، بی دقت و تند نوشتن

cızırdamak صدای جز وز در آوردن

cibilliyet جبلت ، طینت ، طبیعت

cibinlik پشه بند

cibre تفاله

cici خوشگل ، ملوس ، زیبا

cicili bicili پرزینت ، زرق و برق دار

cidal جدال

cidar	جدار
cidden	جداً ، واقماً ، حقیقتاً
ciddi	جدی
ciddiyet	جدیت
cife	۱- لش ، لاشه ، جسد مرده ۲- منفور ، بد
cigara = cigara	سیگار
cigara içmek	سیگار کشیدن
ciğer	۱- جگر ، کبد ، جگرسیاه ۲- (âkciğer) جگر سفید ، شش ، ریه
cihat	جهاد
cihan	جهان ، عالم ، دنیا
cihanşümul	دنیائی ، مربوط بد تمام عالم ، جهانی
cihaz	۱- جهاز ، دستکاه ، اسباب ، وسائل ۲- جهیزیه ، جهیز ، جهاز عروس
cihet	جهت ، سمت ، طرف
cilâ	رجلا ، صیقل ، روغن واکس کش ، (مچ) ظاهر سازی
cilâcı	استاد جلاکار ، صیقل کار
cilâlamak	صیقل دادن ، جلادادن
cilâlı	صیقل دار ، جلادار
cilâsın	(قد) قهرمان ، شجاع ، دلیر
cilt	۱- جلد ۲- پوست بدن انسان
ciltçi	صحافی
ciltlemek	جلد کردن ، صحافی کردن
ciltlenmek	جلد شدن
ciltletmek	توسط دیگری جلد و یا صحافی کردن
ciltli	جلد دار ، باجلد
cilve	جلوه ، عشوہ ، ناز ، کرشمه
cilveleşmek	ناز و کرشمه طرفین
cilveli	پر جلوه و ناز ، عشوہ دار
cima	جماع
cimri	خسیس ، لثیم ، کنس
cin	جن
cinaî	حنائى

cinas	جناس ، دو یا چند کلمه که لفظاً یکی ولی در معنی مختلف باشند
cinayet	جنایت ، آدم کشی ، بزه ، تبهکاری
cingöz	آدم زرننگ
cinnet	دیوانگی ، جنون
cins	جنس ، نوع ، جور
cinsî	جنسی ، آنچه مربوط به امور شهوانی باشد
cinsiyet	جنسیت ، زنی یا مردی
cirit	نیزه بازی ، بازی سواری و نیزه پرانی
ciro	جبرو ، ظہرنویسی
cisim	جسم ، ماده
civa	جیوه ، زئبق
civan	جوانک ، جوان
civanmert	جوانمرد
civar	جوار ، کنار ، طرف
civciv	چوچهای که تازه از تخم بیرون آمده
civelek	۱- خوش حالت ، خوش دماغ ، پرعشوہ ، جلوہ دار ۲- (قد) جوانی که تازه وارد جرگهٔ زنی چری شده باشد
coğrafi	جغرافی
coğrafya	جغرافیا
cokey	سوارکاری که شغلش شرکت در مسابقات اسب دوانی است
conta	واشر چرمی و غیره که برای آب بندی شیرآب و غیره بکار میرود
cop	۱- چماق سرکفت ۲- باتون پلیس
coşkun	دستپاچه ، پر جوش و خروش ، پر حرارت ، پرنشاط
coşmak	ازجا در رفتن ، جوشیدن ، جوشش یافتن
coşturmak	به نشاط آوردن ، سبب نشئه و شادی شدن ، بهیجان آوردن
cömert	سخاوتمند ، جوانمرد ، دست و دل باز
cönk	'جنگ ، دفترچه شمرهای گوناگون
cudam	آدم بی دست و پا ، بی عرضه
cuma	جمعه ، آدینه
cumartesi	شنبه

cumba برآمدگی، جای بالاآمدگی یا بیرون آمدگی بطرف خارج ، پنجره
بیرون آمده از سطح دیوار ، نوعی
پنجره مشبك که در قدیم ساخته میشده
و قسمت پائین آن از دیوار بسته خارج
بیرون آمدگی داشته که زنها از آنجا
طرفین خیابان را نگاه میکردند

cumhur جمهور ، گروه ، جماعت

cura ط بور ، سه تار ، نوعی تار سه سیمی

curcuna ۱- در موسیقی ترکی نوعی آهنگ
شلوغ و پرسر و صدا ۲- شلوغی و
بی ترتیبی ، نمره و غوغا و جار و
چنجال در بین جمعیتی

curnal زورنال، راپورت یا نامه تزویر آمیز،
راپورت یا نامه خبرچینی و تمامی
مخفی به مقامات شهربانی و آگاهی
و غیره

curnalçılık تمامی، خبربری ، مفسدت
نسبت به يك مقام اداری ، خبرچینی

cüce کوتوله ، آدم کوتوله

cücük ۱- جوانه ، غنچه ۲- بچه پرنده
۳- بیج ، نوى کاهو

cümbür cemaat جمعیت انبوه

cümbüş ۱- جنبش ، شادی ، تفریح ،
خوشحالی ۲- نوعی ساز دستی مانند
طنبور که قسمت بزرگ پائین آن
فلزی است

cümle ۱- جمله ۲- تمام ، کلیه

cümleten همگی، همه باهم

cümudiye کوه یخ دریائی ، نکه بزرگ
یخ شناور در دریا

cünun جنون ، دیوانگی

cünüp جنب ، کسی که بسبب جماع
کشیف باشد

cüppe جبه ، جامه گشاد و بلند

cüret جرأت

cüruf زنگ فلز

cürüm جرم ، گناه ، تقصیر

cüse چشه ، هیكل

cüz جزء ، جزوه ، جزو

cüzan جزام ، مرض جزام یا خوره

cüzdan کیف پول ، کیف بنلی

cüzi جزئی، مقدار کم

Ç

«چ» چهارمین حرف الفبای ترکی Ç و ç
çaba جهد ، کوشش
çaba harcamak جد و جهد کردن ، کوشش کردن
çabalamak دوندگی کردن ، تقلا و تلاش کردن ، جد و جهد کردن
çabucacık فوری ، جلد ، سریعاً ، فوراً
çabucak فوراً ، سریعاً
çabuk تند ، سریع ، زود
çabuklaşmak سرعت گرفتن ، تند شدن
çabuklaştırmak تسریع کردن ، شتابانیدن ، تند کردن
çabukluk سرعت ، تندى
çaça ۱- کشتی بان جوان ، ناخدای کشتی
 تجارتی ۲- نوعی ماهی ریز ۳- (مچ)
 رئیس زنتیای هر جامی
çaçaron پرچانه ، پرحرف ، شارلاتان ، حراف
çadır چادر ، خیمه
çağ عصر ، عهد ، زمان ، قرن
çağa اولاد ، فرزندان
çağatayca چغتائی ، بزبان چغای
çağdaş معاصر ، هم زمان
çağıldamak صدائی مانند زمزمه آب در آوردن

صدای زمزمه آب ، صدای شرشر آب
çağıltı
çağırma ۱- صدا کردن ، دعوت کردن
 ۲- آوازخواندن
çağla جناله ، بادام سبز یا خام ، میوه های يك هسته ای سبز ، نارس
çağlamak صدای ریزش آب و کف کردن آن
çağlayan آبشار کوچک ، آب چشمه یا نهری که از جای بلند فرو میریزد ، آبشار
çağrı دعوت ، صدا زدن
çağrıcı دعوت کننده ، وعده گیرنده ، صدا کننده
çağrılmak دعوت شدن
çağrışım = tedai تداعی معانی
çakal شغال
çakı چاقو ، قلمتراش
çakıl سنگ ریزه ، ریگ ، ریگ گرد
çakılmak کوبیده شدن میخ و غیره
çakır چشم زاغ یا کبود ، چشم آبی رنگ
çakırkeyf سرخوش ، نشئه دار ، پرکیف
çakışmak ۱- درهم رفتن ، گره افتادن ، بهم گیر کردن ۲- مقابله یا مشاعره شاعرهای محلی

çakmak ۱- فندك ۲- برقزدن از بهم خوردن دو چیز ۳- کوبیدن میخ و غیره ۴- (عو) فهمیدن، ملتفت شدن ۵- (عو) در کلاس ماندن
çakmak-taşı سنگ چخماق
çakşır ۱- چاقچور، چاقشور ۲- نوعی شلوار کشاد
çakşırlı چاقچوری
çala پیشوندی است برای همانندن سرعت استعمال میشود
çâlâk چالاک، تند
çalakalem تندنویس، تند قلم
çalar-saat ساعت زنگدار
çalçene پرچانه، پر حرف، پرگو
çaldırmak ۱- دزدانیدن، سبب سرقت شدن، بیاد دادن ۲- نوازاندن (آلت موسیقی یا دسته مطرب)
çalgı ساز، ضرب، آلت نواختن موسیقی
çalgıcı سازنده، نوازنده، مطرب
çalı بوته، بته، بوته خار
çalı-çırpı خار و بوته، بوته خار، کیرونه
çalık کج، معوج
çalıkuşu پرنده ایست خوش صدا که سرش قرمز است در بوته زارها میخواند
çalılık بوته زار
çalım خودفروشی، تظاهر، پز، فیس
çalımlı پرفیس و افاده، پرپز
çalınmak ربوده شدن، دزدیده شدن
çalışkan پرکار، کاری، زحمت کش، ساعی
çalışkanlık کوشش، سعی، پرکاری
çalışmak کار کردن، خدمت کردن، سعی و کوشش کردن
çalıştırmak ۱- بکار واداشتن، بکار انداختن ۲- استخدام کردن
çalkalamak = çalkamak آب کشیدن، در آب تکان دادن یا تمیز کردن، در آب شستن
çalkalanmak = çalkanmak آب کشیده شدن، تمیز شدن در آب، در آب تکان خوردن، بپرموج شدن دریا

çalkantı تکان خوردن آب، موج
çalmak ۱- زدن، نواختن، کوبیدن ۲- دزدیدن، سرقت کردن
çalparı نوعی آلت موسیقی که به انگلستان می‌بندند و صدای زنگ در می‌آورند
çam کاج، صنوبر
çamaşır ۱- لباس زیر، ردانه یا زنانه، زیر پیراهن یا زیر شلوار ۲- لباس شوئی، رختشوئی
çamaşırıcı رختشوی، لباسشوی
çamaşırhane = çamaşırılık رخت شوخانه
çamfıstığı بادام کاج، میوه درخت صنوبر
çamlık جنگل کاج
çamur گل، لای، لجن
çamurlamak گل مالی کردن، لجن مالی کردن، گل آلود کردن
çamurlanmak گلی شدن، گل مالی شدن
çamurlu گلی، پر گل ولای
çamurluk گلگیر اتومبیل و غیره
çan زنگ، ناقوس، جرس
çanak ظرف گلی یا سفالی، بشقاب توگرد، کاسه دم پهن
çançan پرچانگی، پرچانه
çangıl-çungul = çangır-çungur صدای زلنگ و زولونگ، صدای ناهنجار
çangırdamak صدای خوردن از بهم خوردن فلزات یا ظروف
çanta ۱- کیف دستی مردانه یا زنانه ۲- چمدان کوچک
çap قطر، اندازه
çapa ۱- کج بیل، بیل باغبانی، کلنگ دوسر ۲- لنگر کشتی
çapaçul وارفته، کسی که لباسش نامرتب است
çapak چرك یا قی چشم، چسبندگی
çapaklanmak قی گرفتن گوشه چشم، چسبناک شدن چشم
çapalamak کندن باغچه یا زمین با کج بیل یا کلنگ

çapan چاپار ، قاصد ، نامه‌بر ، پیک

çapar ۱- چاپار ، پیک ۲- لک و بیس‌دار
۳- نوعی قایق

çapanı قارماق ماهیگیری با چنگک‌های
مختلف

çapavul ۱- (قد) سرباز چپوچی ، غارتگر
۲- چپاول ، غارت

çapkin چشم‌جران ، بدچشم ، هرزه‌چشم ،
کسی که زنان را تعقیب میکند

çaplı کشاد ، قطور ، پرقطر

çapmak چهارنعل رفتن

çapraşık پیچیده ، منلق ، تو در تو

çapraz چلیپا ، صلیب ، دو خط متقاطع
(چپ راست)

çaprazlamak بشکل چلیپا یا صلیب
در آوردن

çaprazlaşmak پیچیده و منلق وسخت‌شدن
چیزی یا کاری

çapul چپو ، غارت

çapulcu چپوچی ، غارتگر

çaput پارچه‌کهنه ، پارچه برای تمیز کردن ،
پارچه‌گردگیری

Çar تزار ، لقب پادشاهان سابق روسیه

çarçabuk فوری ، باعجله ، تند و تیز ، زود

çarçur ریخت و پاش ، خرج بیهوده ، تذبذب

çardak سایه‌بان ، آلاچیق (چهارطاق)

çare چاره

çaresiz بیچاره ، بدون چاره

çarık چارق ، چارغ

Çarice ملکه تزار

çark چرخ

çarkçı ۱- ماشین‌سخت‌کشتی ۲- کاردتیزکن ،
چرخچی

Çarlık حکومت تزاری

çarmıh صلیب ، خاج (چهارمیخ)

çarnaçar خواه‌ناخواه

çarpan = madrup مضروب (حس)

çarpı ۱- ضرب‌در ، علامت ضرب (X)

۲- روکش تکرگی روی دیوار بشکلی
که ملاط را بدیوار میباشند

çarpık کج و موج ، پیچیده ، تودرتو

çarpılmak ۱- به چیزی خوردن ،
ضرب دیدن ، به چیزی تصادف کردن
۲- یکه خوردن

çarpım حاصل ضرب

çarpım tablosu جدول ضرب

çarpınmak (مچ) خود را باین طرف و
آن طرف زدن ، تقلا کردن ، درهم
فلتیدن

çarpıntı تپش قلب ، ضربان

çarpışmak بهم خوردن ، بهم تصادف کردن ،
تصادم

çarpma ۱- بهم خوردگی ، تصادف
۲- عمل ضرب

çarpmak ۱- کوبیدن ، زدن ، به چیزی
خوردن ، تصادف کردن ۲- ضرب
کردن (حس)

çarptırmak ۱- باعث تصادف یا بهم‌زدن
شدن ۲- (مچ) دزدانیدن ، سبب
ره‌بودن شدن

çarşaf ۱- ملافه ۲- چادر زنان (چادرش)

çarşamba چهارشنبه

çarşı بازار (چهارسو)

Çasar (قد) سزار ، قیصر (عنوان امپراطور
آلمان در وین)

çatal ۱- چنگال غذاخوری ۲- دوشاخه ،
چنگال مانند ۳- محل جداشدگی راه‌ها
یا شاخه‌ها ۴- چوب چنق مانند یا
دوشاخه‌ای

çatallanmak به دو شاخه تقسیم شدن ،
ازهم جدا شدن

çatallaşmak غامض شدن ، پیچیده شدن
کلری که احتمال‌های متعدد در آن برود

çatallı دوشاخه‌ای ، چنق‌ای

çatana قایق موتوری یا بخاری

çatı ۱- شیروانی ۲- اطاق یا محل
زیر شیروانی ۳- پایه چوب‌بندی ،
بنیاد ، ساختمان

çatık پیوسته ، متصل بهم ، بهم دررفته

۱- صدای شکافتگی یا شکستگی **çatır çatır**
 چوب و غیره ، صدای دراق- دراق
 یا ترق- ترق ۲- (مج) با کمال صفا،
 بآسانی

çatırdamak درآوردن صدای شکستگی
 چوب و امثال آن

çatırtı صدای شکستگی چوب و چیزهای
 خشک و سخت

çatışık متغایر، متناقض
çatışma مشاجره

çatışmak ۱- مشاجره کردن ، منازعه
 کردن، دعوا کردن ۲- بهم گیر کردن،
 بهم رسیدن

çatlak ۱- شکاف ، ترک دار ، ترک
 ۲- (مج) کم عقل

çatlamak ترک کیدن ، ترک خوردن ،
 شکاف برداشتن ، شکافتن

çatmak ۱- درهم کردن ، پیوستن ،
 متصل کردن، بهم آوردن، بهم رسیدن
 ۲- کوه زدن پارچه ۳- تشرزدن ،
 اوقات تلخی کردن

çatra-patra = çat-pat جزئی، کم و بیش ،
 غلط غلط (در حرف زدن زبان خارجی)

çavdar چاودار
 ۱- گروهبان ۲- سرکارگر، سرعمله

çay ۱- چای ۲- رود ، نهر

çaycı چایچی
çaydan-çaydanlık قوری
çayhane قهوه خانه ، چای خانه
çayır علفزار ، مرغزار ، چمنزار
 ۱- چرای حیوانات در مرتع
 و علفزار ۲- مریضی حیوان در اثر
 خوردن علف مرتع

çayırılık مرتع ، علفزار
çaylak نوعی باز ، قوش ، باشه
Çeçen نام قبیله ای از اهالی قفقاز
çedik (قد) نوعی کفش زرد که در سابق
 روی مست می پوشیدند (مست = چکمه)
 ظریف نازک بی تخت است مانند جوراب
 چرمی)

çehiz = cehiz جهیزه ، جهیز ، جهاز
 هروس

çehre ۱- چهره ، سیما ، صورت ، روی ،
 قیاقه ۲- (مج) چهره عبوس

çek ۱- چک بانک ۲- اهل چکوسلاری
çেকেcek باشنه کش

çekememek ۱- حسادت ، حسد کردن
 ۲- تحمل یا طاقت نداشتن

çekemezlik ۱- حسادت ، خوشی کسی را
 نتوان تحمل کردن

çeki ۱- توزین ۲- وزنه ، واحد وزنی
 است معادل ۲۵ کیلو در مورد هیزم
 و گنج و آهک و غیره ۳- نظم، ترتیب

çekici جذاب ، کشنده ۲- آلت کشیدن
çekic چکش
çekik کشیده شده ، دراز شده (چانه ،
 چشم و غیره)

çekilmek ۱- کنار گیری ، استعفا کردن
 ۲- وزن شدن ، توزین ۳- عقب
 کشیدن، پس نشستن ۴- کنار رفتن،
 رد شدن

çekim ۱- جاذبه زمین کشش ، جاذبه
 ۲- صرف افعال

çekimsiz مستنکف ، کسی که رای مثبت
 یا منفی خود را اظهار نمیکند

çekingen کمرو ، محجوب ، ترسو ،
 خجول

çekinmek خودداری کردن ، عقب کشیدن ،
 احتراز کردن ، دوری کردن

çekirdek ۱- هسته ، تخم ، مغز ، تخمه
 ۲- تخم هندوانه یا کدو یا
 آفتابگردان

çekirdekli تخم دار ، با هسته
çekirdeksiz بی دانه ، بی هسته

çekirge ملخ
çekiş کشش
çekişmek ۱- از دو طرف کشیدن
 ۲- جروبخت ، مشاجره

çekıştirmek غیبت ، بدگویی
 ۱- عمل کشش ۲- کشو میز و غیره

çekmece کشو میز و دولاب و گنجه
çekmek ۱- کشیدن ، جلب کردن ، جذب
کردن ۲- حمل کردن ۳- توزین
کردن ۴- تحمل کردن
çektiri (قد) نوعی کشتی قدیم پاروئی
یا بادی
çektirmek کشانیدن
çelebi باتربیت ، آقا ، محترم
çelebilik آقامنشی
çelenk حلقه گل ، تاج گل ، دسته گل
çelik ۱- فولاد ، فولاد ۲- قلعه
çelik-çomak الک دولک
çelim شکل ، ریخت ، هیكل ، قواره
çelimli خوش قواره
çelimsiz ضعیف ، بی ریخت ، بی قواره
çelişik متناقض ،
çelişme تناقض ، متناقض بودن
çelme ۱- پشت بازنی ، زیر پا زدن برای
انداختن کسی
çelmek ۱- پارا حائل کردن برای
زمین زدن کسی ، زیر پائی زدن برای
انداختن کسی ۲- از راه در بردن
۳- اریب بریدن
çeltik ۱- شلتوک ، چلتوک ، برنج با پوست
۲- برنج زار ، مزرعه برنج
çember چمبر ، حلقه ، دایره
çemberlemek ۱- در حلقه گرفتن ،
محاصره کردن قشون ۲- به چرخ
عرا به حلقه انداختن ۳- گرد کردن
çemen = çimen چمن
çemremek ۱- آستین یا پاچه شلوار
تو شکستن ۲- کنار زدن یا تو زدن ،
دامن
çemrenmek ۱- بالازدن آستین یا پاچه
شلوار یا دامن ، ورمالیدن پاچه
شلوار ۲- (مچ) برای کاری آماده شدن
çene ۱- چانه ، زنخدان ۲- (مچ) وراجی ،
پرحرفی ، پرجانگی
çengel چنگال ، گیره ، چنگک ، قلاب
çengellemek قلاب انداختن یا قلاب کردن

çengelli iğne قزن قفلی
çengi زن مطرب ، رقاصه
çenk چنگک ، چنانه
çentik زدگی ، خوردگی یا دندانهای شدن
لبه کارد و غیره
çentmek شماره یا لبه چیزی را دندانهای
کردن ، پیاز و غیره را از طرف چپ
و راست ریز کردن
çepçevre گرداگرد ، دورادور ، تمام
اطراف
çepel گل آلود ، مخلوط ، پر آشغال
çepellik گل ولای ، پر آشغال ، مغشوش
çepiç بز يك ساله
çepken کت کوتاه
çepreşik = çapraşık شلوغ ، متناقض ،
پیچیده
çepreşmek = çapraşmak و
مناق شدن
çerçeve قاب عکس ، چهارچوبه
çerçevelemek قاب کردن ، قاب گرفتن
عکس و غیره
çerçi دست فروش ، خرازی دوره گرد
çerden çöpten ساخته شده از بته و ترکه ،
غیر محکم
çerez آجیل
çerezci آجیل فروش
çerge = çergi چادر ، چادر کوچ نشین
çeri (قد) سرباز (ینی چری)
çermik معدن آب گرم
çeşit نوع ، جور ، طور ، قسم
çeşitli جوربجور ، متنوع ، مختلف ، انواع
çeşme شیر ، شیر آب و غیره
çeşmeci تعمیر کننده شیر آب و امثال آن
çeşni مزه یا طعم غذا (چاشنی)
çete دسته مسلح جنگجویان غیر منظم ،
دسته های غیر نظامی ، سرکرده های
مسلح
çeteci یکی از افراد سرکرده های مسلح
çetele جوینخط
çetin سخت ، مشکل ، پرحمت ، دشوار

çetrefil منلق ، میهم ، تودرتو ، درهم برهم و نامفهوم

çevgen چوگان ، چوب گوی زنی

çevik تندکار ، زرنگ ، جلد ، چابک

çeviklik تندکاری ، جلدی ، چابکی

çeviri = çevri = tercüme ترجمه

çevirmek ۱- گرداندن ، بزگرداندن ،
چرخاندن ۲- پس فرستادن ، اعاده
کردن ۳- واژگون کردن ، محاصره
کردن ۴- ترجمه کردن

çevirtmek توسط دیگری ترجمه کردن یا
چرخانیدن و گردانیدن

çevre اطراف ، دوره ، محیط ، دور ، دایره

çevrelemek احاطه کردن ، دور چیزی را
گرفتن

çevrilmek احاطه شدن ، محاصره شدن

çeyiz = çehiz جهاز ، جهیزیه

çeyizlik = çehizlik جهیزیه

çeyrek ۱- ربع ، چهار یک ، چارک
۲- ربع ساعت ، پنج ۳- ربع مجیدی ،
پول سابق ، پنج غروش

çeyrelemek پاها و دستهای بچه شیرخوار
را برای تمدد اعصاب بطور چپ و
راست گذاردن و کشیدن و فشاردادن

çıban دمل

çıfıt جهود ، یهودی

çığ بهمن ، توده برف ، برف انبوه که
از کوه فرود می آید

çığıltı صداهاى درهم برهم ، صدای شلوغی

çığır ۱- راهی که در اثر سقوط بهمن
ایجاد میشود ۲- طرز یا راه نوین

çığırkan ۱- کسی که برای فروش یا
نمایش متاع یا جلب مشتری فریاد
میکند ، نمره میزند ۲- (مع) بازار
گرم کن ، کسی که برای دیگری تبلیغ
میکند

çıglık جیغ ، فغان ، نمره ، فریاد

çıgışmak باهمدیگر داد و فریاد کردن

çıkagelmek سردر آوردن ، ناگهان
درآمدن

çıkak مخرج ، محل خروج

çıkar ۱- نفع ، منفعت ، فایده ، درآمد
۲- امکان خروج

çıkarıcı نفع پرست

çıkarılmak بیرون آورده شدن ، خارج
کرده شدن

çıkarma ۱- تفریق ، منها (کردن)
۲- سرباز پیاده کردن به ساحل دشمن ،
سرباز پیاده کردن

çıkarmak ۱- خارج کردن ، بیرون کردن ،
منها کردن ، تفریق کردن ، ظاهر
ساختن ، سردر آوردن

çıkartmak از چیزی خارج کردن ، وسیله
دیگری خارج کردن ، در آوردن ،
بیرون کردن ، خارج کردن

çıkı بسته کوچک ، بچه کوچک ، دستمال پیچ
کوچک

çıkık از جا درآمد ، از بند دررفته
(استخوان) ، بند دررفتگی

çıkıkçı شکسته بند ، استخوان بند

çıkıkçılık شکسته بندی

çıkın دستمال بسته ، بچه بند کوچک

çıkıntı ۱- برآمدگی ، پیش آمدگی ،
بالا آمدگی ۲- علاوه یا اضافه در
نوشته یا نامه ، خارج سطر

çıkıntılı دارای برآمدگی

çıkış ۱- خروج ، حرکت ۲- درب
خروجی ۳- شکستن خط محاصره
۴- پرخاش

çıkışlı فارغ التحصیل

çıkışmak ۱- پرخاش کردن ۲- کفایت کردن
۳- حریف بودن ، هم عیار بودن

çıkma ۱- عمل بیرون آمدن ۲- اضافه یا
بیرون آمدگی قسمتی از بنا در طبقات
فوقانی ۳- حاشیه نویسی کنار صفحه
کتاب

çıkılmak ۱- خارج شدن ، درآمدن ،
بیرون آمدن ، صادر شدن ، بیرون
رفتن ۲- فارغ التحصیل شدن ۳-
بالا رفتن ۴- حاصل شدن

çıkılmaz بن بست ، لاینحل ، بفرنج
çikolata شکلات
çikrik چرخك ، دوک ، چرخ چاه ، چرخ
 ریسندگی
çilbir ۱- نوعی غذا که با آب و ماست و تخم مرغ پخته میشود (مانند آشکنه)
 ۲- افسار اسب یا الاغ
çıldır çıldır در نگاه کردن یا سوختن درخشندگی یا روشنی یا تندى را نشان میدهد
çıldirmek دیوانه شدن
çıldirtmak دیوانه کردن ، خیلی عصبانی کردن
çilgin دیوانه ، مجنون ، دیوانه وار
çilginlik دیوانگی ، بی عقلی
çima گزه ، طناب که به اسکه می بندند ، طناب کلفت کشتی
çımacı کارگری که طناب کشتی هارا گرفته به اسکه کشتی می بندد
çımkırık فضله پرنده و مرغ ، مدفوع انسان
çın طنین زنگ ، صدای «جنگ» یا «چرنگ»
çınar چنار
çın-çın صوت چرنگ چرنگ یا جنگ جنگ ، صدای زنگ
çingar (عو) دعوا ، مشاجره ، داد و بیداد
çingıl = çilkım خوشه انگور که کم حبه داشته باشد ، خوشه کوچک انگور
çingırak = çingırdak زنگوله ، زنگ کوچک
çingırdak زنگوله
çingırdamak صدای زنگوله در آوردن
çınlamak طنین انداختن ، صدای جرس
çınlatmak صدای زنگ بیرون آوردن
çıplak برهنه ، لخت ، عریان
çıpo لنگر قایق
çıra گیرونه ، چوب سفید ، چوب چرب
çırak شاگرد ، نوآموز ، کمک اوستا ، وردست

çıralı چوب چربی دار ، چوب گیرونه ای
çırçıplak = çırılçıplak لخت ، عریان ، کاملاً برهنه ، لخت مادرزاد
çırçır ۱- جین پنبه پاک کنی ۲- چشمه کوچک ، جویبار ۳- جیرجیرك
çırılçıplak لخت مادرزاد
çırpı ۱- تراشه ، سرشاخه ، خرده چوب ، بته ۲- نخ یا سیم رنگین را کشیدن و ول کردن که اثر خط برجایگذارد
çırpınmak بال و پرزدن ، تلواسه کردن ، تلاش و تقلا کردن در حالت تب
çırpıntı ۱- حالت تلواسه و تقلا و تلاش ۲- موج های کوچک روی آب ، ت موج
çırpışmak پروبال زدن ، پرپرزدن مرغها
çırpıştırmak ۱- ترکه زدن یا چوب زدن چیزی زدن ۲- (میچ) سرسری یا قلم انداز نوشتن ، سرهم بندی کردن
çırpmak ۱- تکان دادن ، تکاندن یا چوب زدن قالی وغیره ۲- پروبال بهم زدن ۳- کف زدن ، دست زدن ۴- دزدیدن ، زدن ، ربودن ، رشوه گرفتن
çırptırmak بوسیله دیگر عمل تکان دادن یا تکانیدن را انجام دادن
çıt صدای «ف» یا «تیک» یا «ترق»
çıta تخته باریکه ، توفال برای طارمی یا چپر
çıtak ۱- بد اخلاق ، بدخوی ۲- بد لهجه
çıtır-çıtır صدائی که از سوختن یا ترکیدن چوب یا ذغال در موقع سوختن درمی آید ، صدای شکستن تخمه یا جویدن نان خشک و امثال آن یا صدائی که از شکستن ترکه وغیره درمی آید ، صدای «چرت چرت»
çıtırdamak صدای چرت چرت در آوردن
çıtır-pıtır صدای حرف زدن بجهها که بطرز بچگانه و خوشه زگی صحبت میکنند
çıtıkrıldım قر و غمزه دار ، خانم وار

çitlamak از شکستن چیزی صدای «تق» یا صدای «تک» در آمدن یاد آوردن صدائی که از سوختن هیزم یا ذغال خشک حاصل میشود

çitlatmak ۱- صدای «تق» یا «تک» از چیزی در آوردن ۲- (مج) کنايه زدن و اشاره کردن ، گوشزد کردن

çıvgar يك جفت اسب یا گاو که ارا به یا خیش را میکشد

çıyan نوعی هزارپا

çiçek ۱- گل، شکوفه ۲- آبله

çiçek-bozugu آبله رو ، چوپور

çiçekçi گل فروش

çiçekli گلدار ، گلدوزی شده

çiçeklenmek گل کردن ، گل بستن گل باز کردن درختها

çiçeklik گلدان ، ظرف جای گل

çiçek yaprağı کلبرگ ، برگ گل

çifçi = çiftçi دهقان ، بزگر ، رعیت ، دهاتی، زارع ، فلاح

çiflik = çiftlik مزرعه ، ده زراعتی

çift جفت ، زوج ، جفت گاو شخم کاری ، دوتائی

çiftçi = çiftçi زارع ، دهقان ، دهاتی ، رعیت

çiftçilik فلاحت ، زراعت ، کشاورزی

çifte ۱- دوتائی ، جفتی ۲- لکد ، جفتک ۳- قایقی که دو جفت پارو دارد

çifte atmak جفتک انداختن ، جفتک زدن

çiftehane قفس بزگ مخصوص تولید نسل پرندگان ، قفس خانه

çiftelemek جفتک انداختن ، جفتک زدن

çiftetelli نوعی رقص که بدن و کله و دستها را می چنبا اند و می لرزانند

çiftlemek جفت کردن حیوانات

çiftleşmek جفت گیری حیوانات ، جفت گیری کردن ، جفت شدن

çiftleştirmek جفت کردن ، جفت گیری کردن حیوانات

çiftlik = çiflik مزرعه ، ده زراعتی ، کشت زار

çiğ ۱- خام ، ناپخته ۲- شبنم ، زاله

çiğde عناب

çiğdem گل زعفرانی ، نوعی زنبق صحرائی

çiğit پنبه دانه ، تخم خربزه ، هندوانه ، کدو بخصوص پنبه تخم خامی ، ناپختگی ، کالی

çiğnek زاهی که پاخورده و لگد شده ، مہر

çiğnemek ۱- جویدن ، زیر دندان له کردن ۲- له کردن ، خرد و خمیر کردن ، لگد مال کردن ۳- هتک حرمت ، بی اعتنائی و بی احترامی کردن ، زیر پا گذاردن

çiğnenmek جویده شدن ، له شدن ، لگد مال شدن

çiklet آدامس ، سقز امریکائی

çikolata شوکولات

çil ۱- ککمک ، لکه صورت ، خال خالی ۲- دراج ، مرغ کوهی

çile ۱- چله ، ایام چهل روزه ، ریاضت و عبادت درویشان ، ریاضت و زحمت و عذاب ۲- کلاف

çilek توت فرنگی

çilekeş چله نگهدار ، چله کش ، زحمت کش ، عذاب و ریاضت کش

çilesiz بی غم و غصه

çilingir چلنگر ، کلید ساز ، قفل ساز

çillenmek ککمک پیدا کردن ، لکه دار شدن صورت

çilli ککمک دار ، لکه دار

çilkim خوشه کوچک انگور

çim چمن

çimdik نیشکان ، نیشگون ، وشگون

çimdikleme نیشکان گرفتن ، وشگون گرفتن

çimen چمن ، علفزار

çimento سمنت

çimehtolamak سمنت کاری کردن ، سمنت مالیدن

çimlemek	علفزار کردن ، سبز کردن	çitari	۱- اسم نوعی ماهی ۲- نوسی پارچه
çimlenmek	علفزار شدن ، سبز شدن		که از پنبه و ابریشم بافته شده
çimmek	آب تنی کردن ، غوطه خوردن	çitçit	دکمه فشاری ، دکمه قابلمه‌ای
çimrenmek	پاچه شلوار را بالا زدن ، پاچه وزمالیدن	çiten	مید
çin = çin	صدای زنگ ، طنین	çitilemek	بهم مالیدن پارچه یا لباس در موقع شستن
çin	کشور چین	çitlembik	نوعی درخت سقز ، حبه یا دانه یا میوه درخت سقز
çinakop	نوعی ماهی ، ماهی کولی ، ماهی لوفر کوچک	çitli	(زمین) چپر یا پرچین دارگه با شاخه و بته و ترکه محصور شده باشد
çince	بزبان چینی	çitlik	بته و شاخه و لوازم چپر و پرچین
çingene	کولی ، قبطنی ، غر شمال ، (مج) خسیس ، پست ، بیمار	çitmek = çitilemek	۱- رفو کردن پارگی یا سوراخ پارچه ۲- وصله کردن ، بهم آوردن
çini	بدل چینی ، آجر کاشی ، ظرف کاشی	çitmik	۱- ساقه فرعی يك خوشه انگور ۲- مقداری از چیزی که با سرانگشت و شست برداشته میشود
çinici	۱- کاشی ساز ، بدل چینی ساز ۲- کاشی فروش	çivi*	میخ
çinicilik	کاشی کاری ، بدل چینی سازی	çivici	میخ ساز ، میخ فروش
çinko	روی ، زنگ	çividi	لاجوردی ، نیلی
çinkograf	کلیشه ساز	çivileme	۱- عمل میخ کوبی ۲- بحالت ایستاده و راست در آب دریا پریدن
çinkografi	کلیشه سازی	çivilemek	میخ کوبی کردن ، میخ کوبیدن
Çinli	اهل چین	çivilenmek	میخ کوب شدن
çipil	چشمان مریض که پلکهای آن ریخته باشد	çivit	نیل ، لاجورد
çipura	نوعی ماهی پهن و لذیذ در آبهای مدیترانه	çivitlemek	نیل زدن به لباس
çiriş	سریش	çiy = çig	۱- شبنم ، زاه ۲- خام ، ناپخته
çirişlemek	سریش مالیدن ، سریش مالی کردن	çizdirmek	خط کشانیدن ، وادار به خط کشی کردن
çirişli	سریش دار ، سریش مالیده	çizelge	جدول
çirkef	چرك آب ، گنداب ، (مج) آدم بدجنس و شریر	çizgi	خط ، سطر
çirkin	زشت ، بدگل ، بی ریخت	çizgili	خطدار ، خط کشی شده
çiroz	نوعی ماهی خشک (مج) آدم لاغر ، خشکیده	çizgisiz	بی خط ، بدون خط
çise = çisinti	نم ، نم باران	çizi	شیار ، خط
çiselemek	نم باران باریدن ، نم باریدن	çizik	خط کشی شده ، خط زده
çiş	ادرار بزبان بچه کوچک ، جیش ، شاش	çizilmiş	خط زده شده ، خط خورده
çiş etmek	شاش کردن (بزبان بچگانه)	çizim	رسم ، ترسیم
çit	۱- چپر ، پرچین ۲- چارقد نقش دار	çizme	۱- چکمه ۲- عمل خط کشی
		çizmek	۱- خط کشیدن ، رسم کردن ۲- خراش انداختن

çoban چوپان ، شبان
Çobanyıldızı ستاره زهره ، ونوس ، ناهید
çoban-köpeği سگ چوپان ، سگ گاه
çobanlık چوپانی
çocuk بچه ، کودک ، طفل ، فرزند ، پسر بچه
çocukcağiz طفلک ، طفلکی ، بچه طفلک
çocukca بطور بچه گانه ، کودکانه
çocuklaşmak کودکانه رفتار کردن ، بچه شدن
çocuklu بچه دار ، عائله مند
çocukluk طفولیت ، کودکی
çocuksu کودکانه ، مانند بچه
çoğalma افزایش
çoğalmak زیاد شدن ، افزودن ، افزایش یافتن
çoğaltmak زیاد کردن ، افزودن ، تکثیر کردن
çoğul جمع (دس)
çoğumsamak زیاد شمردن ، زیاد دیدن
çoğunluk اکثریت
çok زیاد ، خیلی ، بسیار
çok bilmiş بچه ای که نسبت بسن خود بیشتر حرف میزند و اظهار فضل میکند
çok gelmek زیاد آمدن ، اضافه بودن
çokgen کثیرالاضلاع
çokluk کثرت ، فراوانی ، زیادی
çoktan beri از خیلی وقت پیش
çok görmek زیاد دیدن ، مضایقه داشتن ، دریغ کردن ، لایق ندیدن
çolak کسی که دستش کج باشد ، دست چلاق
çolpa = çulpa بی عرضه ، بی دست و پا ، بی دقت
çoluk-çocuk اهل و عیال ، زن و بچه
çomak چماق ، دگنک
çomar سگ چوپان ، سگ بزرگ
çopur آبله رو ، چوپور
çor ۱- مرض ، درد ، ۲- وبای گاوی
çorak لم یزرع ، بایر ، کویر

çoraklık ۱- کویر ، شوره زار ۲- خشک سالی
çorap جوراب
çorapçı جوراب باف ، جورابچی ، جوراب فروش
çorba آش ، سوپ ، شوربا ، (مچ) شلوغ بلوغ ، نامرتب
çotur پهن ، پخش ، دماغ پخش ، دماغ پهن
çögen = çöven چوبک ، چوبه ، بیخ
çögür نوعی تار یا طنبور
çökelek ۱- پنبه بدون چربی ، دوراغ ۲- رسوب
çökeltmek ته نشین شدن ، رسوب کردن
çökertmek ۱- بزانو نشانیدن حیوان ، ۲- بزانو درآوردن
çökkün ضعیف ، زمین گیر شده ، ناتوان ، زانو زده
çökkünlük ضعف و ناتوانی ، بزانو درآمدگی
çökmek ۱- بزانو زدن ، بزانو نشستن ۲- ضعیف و پیر شدن
çökük بزانو نیسته ، بزانو درآمده ، نشست کرده ، ضعیف و پیر شده
çöküntü ۱- نشست ، ته نشینی ۲- ناتوانی و ضعف
çöl بیابان ، صحرا ، بادیه
çöllük بیابان بی آب و علف
çömelmek چندانک زدن ، چتلی نشستن ، چنبا تمه زدن
çömez طلبه مدرسه های قدیم ، شاگرد
çömlek ظروف کوزه گای ، سوفال
çömlekçilik سوفال سازی ، کوزه گری
çöp خاشاک ، زبیل ، آشغال خاکروبه
çöp-çatan میانجی برای ازدواج
çöpçü رفتگر ، خاکروبه چی ، سپور ، کناس
çöplenenmek ۱- خوردن یا دست زدن یا چنگ زدن به غذا در آشپزخانه ۲- استفاده کردن ، فایده جزئی بردن
çöplük خاکروبه دان ، آشغال دان ، مزبده

çörek نوعی کرده نان شیرمال
çöreklenmek حلقه زدن مار، چنبره زدن ،
 (مچ) جایگیر شدن آدم مضر
çöreotu تخم سیاه دانه ، سیاه دانه
çöven = çögen چوبک ، بیخ
çözdürmek گره یا کلاف سربکم را
 بوسیله دیگری باز کردن ، وادار
 به حل کردن
çözmek گره را باز کردن ، حل کردن
 مسئله
çözük خل شده ، باز شده
çözülme ۱- باز شدن گره ۲- حل شدن
 مسئله ۳- ذوب شدن ، آب شدن
 ۴- شل شدن ۵- پراکنده شدن
çözüm راه حل
çözümlemek ۱- حل کردن مسئله
 ۲- تجزیه کردن
çubuk ۱- چوب کوتاه ، ترکه ۲- چوبخط
 ۳- چوب سیگار ، چپق
çubuklamak ۱- پنبه یا پشم زدن با چوب
 یا ترکه ۲- تکان دادن قالی با چوب
 یا چماق
çuha ماهوت ، پارچه پشمی ضخیم (چوخه ،
 چوخا)
çuhacı ماهوت فروش
çuhaçiçeği نوعی گل گلدان
çukur گودال ، حفره ، سوراخ ، قبر
çukurluk گودالی ، محل گود ، گودال
çul پارچه موئی ، پارچه ای که روی حیوان
 می اندازند ، جل چهارپایان

çulha بافنده ، پارچه باف بادستگاه دستی
çullanmak پوشانیده شدن حیوان با جل ،
 (مچ) حمله کردن بکسی یا زیر گرفتن
 کسی
çulluk نوعی پزنده شکار ، نوک دراز
çulpa = çolpa بی دست و پا ، بی عرضه ،
 شلخته
çulpan ستاره ، زهره ، ناهید ، ونوس
çultarı جل چهارپایان
çurçur ماهی ریز بی قیمت ، (مچ) بی ارزش
çuval جهال ، کیسه بزرگ
çuvaldız جوالدوز
çuvallamak (عو) موفق نشدن ، عدم موفقیت
 (عو) دول ، دودول ، چل ، آلت
çük تناسل بچه
çünkü چونکه ، زیرا
çünkü = cünkü چونکه ، برای اینکه ، زیرا
çürük پوسیده ، خراب ، فاسد
çürüme ۱- پوسیدگی ، فاسد شدن ، فساد
 ۲- سیاه شدگی زیر پوست بدن
 در اثر ضربه
çürümek ۱- پوسیدن ، خراب و فاسد شدن
 ۲- سیاه شدن زیر پوست بدن
 در اثر ضربه
çürütme خراب کردن ، فاسد کردن ،
 پوساندن ، پوسانیدن
çüş جوش ، صدائی که برای متوقف کردن
 الاغ و اسب بکار میرود

D

D و d پنجمین حرف الفبای ترکی «د»
de, da پسوندی است که در آخر کلمات میآید
 اگر بطور جداگانه باشد، و هم،
 نیز، معنی میدهد و اگر بطور پسوند
 با آخر کلمه اضافه و متصل شود (**da**-
de-) بمعنی در، در محل، یعنی
 مفعول فیه درمی آید
dadānmak ۱- لذت بردن، بدهن مزه
 کردن ۲- بدعادت شدن
dadaş داداش، برادر (در لهجه ارضروم)
dadı دایه، پرستار زن، لله زن
dadılık دایه گمی، لله گمی
dağ ۱- کوه ۲- نشان یا علامتی که با آهن
 سرخ کرده روی بدن انسان یا حیوان
 میگذارند، داغ
dağar تنار، طنار
dağarcık انبان، انبانه، کیسه چرمی
dağcı کوه نورد، کوه پیما
dağcılık کوه پیمائی، کوه نوردی
dağdağa دغدغه، داد و فریاد، سروصدا،
 تشویش خاطر
dağelması سیب صحرائی، سیب کوهی
dağılım انتشار، پراکندگی، داغانی، پخش
dağılmak داغان شدن، پراکنده شدن،
 پاشیده شدن

dağınık پراکنده، ریخته، پاشیده،
 داغان، بی نظم
dağınıklık پراکندگی، پراکندگی،
 پاشیدگی، بی نظمی
dağıtıcı ۱- توزیع کننده، پخش کننده
 ۲- پراکنده کننده
dağıtılmak بواسطه کس دیگر توزیع یا
 داغان یا پراکنده یا پاشیده شدن
dağıtım پخش، توزیع
dağıtmak ۱- توزیع کردن ۲- داغان
 کردن، پراکنده کردن ۳- بهم زدن
 یا منحل کردن
daği آهنگ مخصوص مردم کوهستانی
dağlağı آلت مخصوص داغ کردن
dağlamak داغ کردن، نشان داغی زدن
dağlı ۱- داغ کرده شده، نشان دار
 ۲- اهل کوهستان، کوهستانی ۳-
 وپق شاه (در ورق بازی)
dağlıç کوسفند اخته شده، کوسفند پروار
dağlık کوهستان، کوهستانی
daha دیگر، بازهم، هنوز، بیشتر
dahi حتی، نیز
dâhi داهی، نابغه، دارای ذکاوت فوق العاده
dâhil داخل، درون، تو، میان، اندرون
dahil=dahl داخل، ربط، ارتباط

dahilen درونی، از داخل، داخلی
dahili داخلی، درونی، اندرونی
dahiliye داخلی، داخلی
dâhiyane بطور فوق‌العاده و نبوغانه، داهیانه
dahiye مصیبت، بلا، داهیه
dahletmek مداخله کردن، دخالت کردن
daim دائم، ابد، جاوید
daima دائماً، الی‌الابد، همیشه
daimi دائمی، ابدی، همیشگی
dair دایره، درخصوص، درباب، درموضوع
daire ۱- اداره ۲- دایره ۳- آبارتمان ۴- درحدود
dairevi بشکل دایره، مانند دایره
dakik دقیق، ظریف
dakika دقیقه
daktilo ۱- ماشین تحریر ۲- ماشین نویس
daktilografi ماشین نویسی
dal ۱- شاخه، فرع، شعبه ۲- عقب، پشت ۳- نخت، برهنه
dalak طحال، اسپرز
dalâlet ضلالت، گمراهی
dalamak گاز گرفتن، گزیدن
dalaşmak ۱- نزاع کردن، دعوای کردن، (میج) مناقشه و عریده و مشاجره کردن ۲- بهم افتادن و جنگ کردن ۳- سگها
dalavera حيله، تزوير، حقه
dalavereci حقه باز، کلاه برار، شیاد
dalbudak شاخ و برگ
daldırma شاخ نهال یا ترکه درخت را زیر خاک خوابانیدن
daldırma درآب فرو بردن، غوطه ور ساختن
dalga ۱- موج ۲- اهتزاز ۳- حالت خماری و بیهوشی از بنگ و حشیش و تریاک
dalga ۴- (عو) موضوع ۵- (عو) مسخره، گول، تنبلی
dalgacı (عو) سردر هوا، کسی که کارش را بطور جدی انجام ندهد، هوایی

dalga geçmek مسخره کردن، دست انداختن، تضييع اوقات کردن، حرام کردن وقت
dalgakıran موج شکن
dalgalanmak موج زدن، بموج آمدن، به اهتزاز در آمدن
dalgalandırmak بموج آوردن، به اهتزاز در آوردن
dalgali موج دار
dalgıç غواص، آب باز
dalgın پریشان حواس، غرق در فکر، حواس پرت
dalgınlık حواس پرتی، پریشان حواسی، غفلت
dalıcı = dalgıç غواص، آب باز
dalkavuk چایلوس، متملق
dalkavukluk تملق، چایلوسی
dalkılıç کسی که شمشیر برهنه برکشد، شمشیر کشیده
dallandırmak شاخه درآوردن، (میج) شاخ و برگ پیدا کردن، مفصل کردن موضوع
dallanmak شاخه یافتن، متفرع شدن، مفصل شدن
dalli شاخه دار، پر شاخه، دارای تفرعات
dalma ۱- غوص، شیرجه ۲- درکشتی پاشنه یا پای طرف را گرفتن ۳- غرق در فکر و خیال، حصر کردن هم خود در چیزی، در چرت فرورفتن، از حال رفتن
daltaban یابرنه، (میج) بی سرو پا
dalya ۱- گل کوکب ۲- در موقع شمارش گفته میشود وقتی که بواحد کامل میرسند مثل «ایضا» در فارسی (مثلاً ایضا صد! ایضا دوست! = (dalya yüz! dalya iki yüz)
dalyan شیلات، مرکز ماهی گیری
dalyancı شیلاتی

dam ۱- پشت بام ، بام ۲- خانه یا بنای کوچک ۳- آخور ۴- حبس خانه ، زندان ۵- بی بی در ورق بازی ۶- خانم در مجلس رقص
dâm دام ، تله
dama بازی داما که در خانه های شطرنج بامهره بازی میکنند
damacana غرابه ، شیشه بزرگ که دهانه اش تنگ و شکمش فراخ باشد
damak سقف دهان ، کام ، سق
damalı شطرنجی
damar ۱- سیاه رگ ، رگ ۲- خط ترك خوردگی ۳- اخلاق ، خوی ، مزاج
damarlı ۱- رگ دار ۲- بدرگ ، بدخلق
damarsız ۱- بی رگ ، بی غیرت ۲- (مخ) بدخو
damasko نوعی پارچه کرکر
damat داماد
damga مهر ، علامت ، انگ ، طمغا
damgalamak مهر کردن ، نشان زدن ، کسی را لکه دار کردن
damgalanmak مهر خوردن ، نشان داغ خوردن ، مهر شدن
damgalı مهر شده ، مهر دار ، نشان دار
damga pulu تمیر مالیاتی
damgasız بدون مهر
damıtık مقطر ، تقطیر شده
damıtmak تقطیر کردن
damız آخور
damızlık حیوان یا نبات اعلا که برای تولید نسل یا تکثیر نگاهداری میشود ، نریان ، حیوان نر از جنس اعلا
damla ۱- قطره ، چکیده ، چکه ۲- سکنه یا فلج
damlalık قطره چکان
damlamak ۱- چکانیدن ، چکیدن ، چکه کردن ۲- (عو) رسیدن ناگهانی ، بی موقع آمدن کسی

damlatmak چکاندن ، چکانیدن
damping کلائی را بقیمت نازل فروختن جهت بدست آوردن بازار
dana گوساله
danaburnu گرم زمینی که بریشه نباتات آسیب میرساند
dan dun تقلید ، صدای تیر و تفنگ ، دنگ و دونگ ، ترق تروق
dangalak مهمل ، بی مخ ، بی عرضه ، احمق ، خل ، رگ گو
dangıl dungul ۱- به لهجه دهاتی و بد حرف زدن کسی ۲- کسی که حرف زدن و حرکاتش خشن و نامالایم است
danış مشورت ، مشاوره ، مذاکره
danışık مواضعه ، دست بدست دادن و حیلله برای اغوای دیگری ، همدست شدن برای انجام کاری
danışma ۱- شور ، مشورت ۲- دایره اطلاعات
danışmak مشورت کردن ، شور کردن ، مشاوره کردن ، استشاره کردن
danışman مشاور ، مستشار ، رایزن
danıştay شورای دولتی
Danimarka دانمارک
Danimarkalı دانمارکی
daniska (عو) بهترین ، عالیترین ، مطلوبترین
dans دانس ، رقص دونفری
dansöz رقاصه
dantel=dantelâ تور ، تور لباس زنانه
dapdaracak خیلی تنگ ، تنگ و تروش
dar ۱- تنگ ، کم عرض ، محدود ۲- (مخ) بستنی
dara لفاف ، وزن لفاف یا ظرف ، پاره سنگ
daraban ضربان ، تپش ، ضربان قلب
daragacı چوبه دار ، دار
daralmak تنگ شدن
daraltmak تنگ کردن
darbe ۱- ضربه ۲- کودتا

darbimesel	ضرب المثل
darbuka	دنبک ، تنبک
darbuka çalmak	دنبک زدن
darçın = tarçın	دارچین
dardağan	دربداغان ، پراکنده ، پربیشان ، شلوغ
dardağanotu	هفت بند ، نوعی نی که دارای هفت بند است ، نوعی گیاه
dargın	رنجیده ، مکدر ، قهر ، دلگیر
dargınlık	رنجیدگی ، دلگیری ، دلتنگی ، تکدر
darı	ارزن
darılğan	زودرنج
darılmak	رنجیدن ، مکدر شدن ، دلتنگ یا دلگیر شدن
darılmak	رنجانندن ، دلگیر کردن ، باعث رنجیدگی شدن
darkafalı	کوتاه فکر ، متعصب
darlaşmak = daralmak	تنگ شدن
darlık	۱- تنگی ۲- تنگدستی ۳- مضيقه
darmadağan = dardağan	پاشیده و پراکنده ، دربداغان
darp	ضرب (حس) ، زدن ، کوبیدن
darphane	ضرابخانه
darülaceze	دارالمعزّه ، دارالمساکین
darülfünun	(قد) دارالفنون
daüssıla = yurtsama	دلتنگی برای دوری از وطن ، یاد وطن
dâva	دعوی ، دعوا ، ادعا ، اختلاف ، مسئله
davacı	شاکي ، مدعی
dâvalı	مدعی علیه ، دعواکار
dâva etmek	ادعا کردن ، بر علیه کسی دعوا کردن
davar	دام ، حیوان اهلی از قبیل گاو و گوسفند
davet	دعوت
davetçi	دعوت کننده
davetiye	کارت دعوت
davetli	دعوت شده ، مدعو
davetsiz	ناخوانده

davlumbaz	۱- پوشش یا سپر چرخهای پروانه دوطرف کشتی در قدیم ۲- سپر یا محافظ نیم دایره دور اجاق
davranış	روش ، طرز ، حرکت ، رفتار ، سلوك
davranmak	۱- حرکت و سلوك و رفتار کردن ، معامله کردن
davudî	صدای بلند و کلفت ، صدای بم
davul	دهل ، طبل ، کوس
davul çalmak	طبل کوبیدن ، دهل زدن
davulcu	طبل زن ، دهل زن
dayak	۱- چوب ، چماق ، کتک ۲- پایه ، تیر ، شمع
dayak atmak	کتک زدن ، چوب زدن
dayaklamak	پایه یا شمع یا تیر زدن زیر چیزی
dayak yemek	کتک خوردن ، چوب خوردن
dayalı	تکیه داده شده ، واداشته شده
dayalı döşeli	مرتب و منظم ، شسته و رفته ، دارای اثاثیه ، مرتب
dayamak	تکیه دادن ، واداشته
dayanıklı	بادوام ، قوی ، محکم ، استوار ، با مقاومت ، با استقامت
dayanıksız	بی استقامت ، بی دوام ، سست ، ضعیف ، بی مقاومت
dayanışma	پیوستگی ، هم بستگی ، مناسبت ، مشترك
dayanışmak	پشتیبانی کردن از یکدیگر ، کمک متقابل کردن
dayanmak	۱- تکیه کردن ، انکاء کردن ۲- مقاومت کردن ۳- استناد کردن ۴- دوام کردن ، استقامت کردن ، صبر کردن ، استقامت
dayatmak	۱- واداشتن ۲- اصرار کردن ۳- به دیوار یا چیزی دیگر تکیه دادن
dayı	۱- دائمی ۲- (مخ) پارتی ، پشت ، پشتیبان ۳- عنوان فرماندار جزائر در عهد عثمانی
daz	۱- طاس ، سر بی مو ۲- زمین بایر

daxlak	طاس	değdirmek	تماس دادن، بچیزی خوردن یا زدن ، دست خود را بچیزی زدن
debagat	دباغی	değer	۱- قیمت ، ارزش ، بها ۲- قابلیت ، لیاقت
debbag=tabak	دباغ	değer biçmek	ارزیابی کردن ، تقویم کردن ، تعیین قیمت
debbe	دبه ، ظرف فلزی در و دسته دار که در آن روغن و غیره می ریزند	değerbilir	قدرشناس ، قدردان
debboy=deppoy	انبار ، دیو	değerbilmez	قدرشناسی
debdebe	دبده ، طنطنه ، شکوه	değerlendirmek	۱- بالا بردن یا افزودن قیمت ، ارزنده کردن ۲- به پول برگرداندن
debdebeli	باددبده ، باجلال و شکوه	değerlenmek	ارزش پیدا کردن ، عزیز شدن
debelenmek	۱- تلواسه و دست و پا زدن از ناچاری ۲- (مچ) کوشش بی ثمر ، تلاش بیهوده	değerli	پر ارزش ، پر قیمت ، عزیز ، لایق ، شایسته
debreyaj	کلاچ اتومبیل	değersiz	بی ارزش ، بی فایده ، ناچیز ، بی قیمت
Daccal	دجال	değgin	مربوط ، متعلق ، راجع
dede	۱- پدر بزرگ ، جد ، (مچ) پیر مرد ۲- عنوان شیخ های مولوی	değil	نیست ، نه خیر ، نه ، نه فقط
dedikodu	غیبت ، بدگویی	değim	لیاقت
dedikoducu	بدگو ، عیب کن ، غیبتگر	değin=dek	الی ، تا ، تا (زمانیکه) ، تا (وقتیکه) ، تا (جائیکه) ، الی
dedirtmek	بسخت آوردن ، وادار بگفتن کردن ، بزور حرف کشیدن	değinmek	برخورد کردن ، تماس یافتن ، اشاره کردن به مطلبی
def=tef	دایره ، دف	değirmek	۱- برخورد کردن ، تماس کردن ۲- ابلاغ کردن
def çalmak	دایره زدن	değirmen	آسیاب ، آسیا
defa	دفعه ، مرتبه	değirmenci	آسیابان ، صاحب آسیا ، سازنده آسیاب
defedilmek	بیرون کرده شده ، رانده شدن ، دفع کرده شدن	değirmenlik	۱- محل آسیاب ، سر آسیاب ۲- مقدار آبی که برای يك آسیاب کافی باشد
defetmek	دفع کردن ، رد کردن ، راندن ، بیرون کردن	değirmen taş	سنگ آسیا
defile	دفیله ، نمایش مد در سالن مد ، رژه	değirmi	۱- مدور ، چرخ ، دایروی ، گرد ۲- مربع (در مورد پارچه که طول برابر عرض بریده شود)
defin	دفن ، زیر خاک کردن	değirmilenmek	گرد شدن ، بشکل دایره درآمدن
define	دیفینه ، خزینه ، گنج ، گنجینه	değiş	تبادل ، مبادله
defineci	کسی که پی گنج میگردد، گنج جو	değişen	متغیر
deflasyon	کم یابی، کم شدن پول در جریان		
defne	درخت غار ، درخت برگ بو (که برگ آنرا درخوراک میگذارند)		
defn etmek	دفن کردن ، خاک کردن		
defol	جهنم شو ، گم شو ، دور شو		
def olmak	دفع شدن ، دور شدن ، جهنم شدن		
defter	دفتر ، دفترچه ، کتابچه		
defterdar	امین مالیه ، پیشکار دارائی ، رئیس دارائی استان		
defterdarlık	ریاست دارائی		

değişik ۱- عوض شده ، تغییر یافته
۲- متنوع ، جوربجور ، نوظهور ، تازه ، جدید

değişiklik تغییر ، تبدیل ، فرق

değişim تبدیل ، تغییر (در مورد آب و هوا)

değişken متغیر

değişkin تغییر یافته

değişmek ۱- تغییر یافتن ، عوض شدن ،
تبدیل یافتن ۲- عوض کردن

değiştirmek عوض کردن ، تبدیل کردن ،
تغییر دادن ، مبادله کردن ، تعویض کردن

değiştirtmek وادار به عوض کردن یا
تغییر دان ، عمل تعویض را انجام دادن

değme ۱- بچیزی برخوردن ، دست زدن ،
لمس کردن ، تماس کردن ۲- هر ،
هر کس ، نکنند ؛ نباشد ؛!

değmek ۱- برخوردن ، تماس کردن ،
دست زدن ، دست خوردن ۲- رسیدن ،
اصابت کردن ۳- ارزیدن

değnek دگنک ، چوب ، چماق

değnekçi مباشر یا متصدی تنظیم
رفت و آمد و سائط نقلیه از قبیل
تاکسی و قایق وغیره

deha نبوغ ، دهاء

dehalet التجاء ، پناهندگی ، داخل شدن
در سایه حمایت و پناه دیگری

dehalet etmek التجاء کردن ، پناه آوردن

dehir = dehr دهر ، زمانه ، دنیا ، طالع

dehlemek ۱- (عو) دست بسر کردن ،
دفع کردن ۲- جلوراندن حیوانات
و صدای «ده» در آوردن

dehliz دهلیز ، دالان

dehri دهری ، درویش ، ملحد

dehşet دهشت ، وحشت ، حیرت

dehşetli حیرت انگیز ، دهشت آور

dek = değim نا ، الی

dek تقلاب ، حيله ، حقه

dekadan پست شده ، پس رونده ،
در فرانسه در قرن نوزدهم به
سکولیسیت ها در مقام تمسخر
گفته میشده

dekagram دکاگرام ، واحد مقیاس وزن ،
ده گرم

dekalitre دکالیترا ، واحد مقیاس حجم ،
ده لیتر

dekametre دکامتر ، واحد مقیاس طول ،
ده متر

dekan رئیس دانشکده

dekanlık ریاست دانشکده

dekar ده آر ، هزار متر مربع ، واحد
مقیاس سطح

dekbaz حقه باز ، متقلب

dekbazlık حقه بازی ، حيله گری

dekolte ۱- لباس زنان که طرف پشت و
جلو سینه و یقه باز باشد ، دکولته
۲- زنانی که لباس دکولته پوشیده
باشند

dekont مبلغی که از حسابی کسر میشود ،
تنزیل از حساب ، تخفیف از حساب

dekor دکور ، زینت ، زیور ، آرایش ،
دورنماها و لوازم صحنه

dekoratör دکور کننده ، آرایش دهنده در
سن نمایشگاه ، دکوراتور

dekovil خط آهن کم عرض

delail دلائل ، دلیلها

delalet دلالت ، راهنمایی

delalet etmek دلالت کردن

deldirmek واداشتن بسوراخ کردن ،
سبب سوراخ کردن شدن

deli دیوانه ، مجنون

delibozuk خل ، دیوانه

delice ۱- دیوانه وار ، مجنونانه
۲- نام گیاهی است زهر دار از فامیل
گندم

delidolu خل ، دیوانه

delifışek	آدم هواهوسى ، آدم سبك ، كم عقل	demin	آنوقت ، قبلأ ، پيشتر از اين ، قدرى پيشتر
delik	سوراخ ، منفذ	demincek	آنوقت ، قدرى قبل از اين
delik açmak	سوراخ باز کردن ، سوراخ کردن	demir	۱- آهن ۲- لنگر
delik-deşik	سوراخ سوراخ ، پراز سوراخ	demir almak	لنگر جمع کردن ، لنگر برداشتن برای حرکت کشتی
delikanlı	نازه جوان ، نوجوان ، جوان	demir atmak	لنگر انداختن
delikli	سوراخ دار	demirbaş	اموال منقول ، اموال غير مصرفى
deliksiz	بی سوراخ ، بدون سوراخ	demirci	آهنگر
delil	۱- دليل ، برهان ، حجت ۲- دلالت کننده ، راهنما	demircilik	آهنگری
delilik	جنون ، دیوانگی	demirhane	آهنگر خانه
delinmek	سوراخ شدن	demirhindi	تمر هندی
delirmek	دیوانه شدن ، عقل را از دست دادن	demirkapan	مقناطیس ، مقناطیس
delirtmek	دیوانه کردن	demirkırı	فلفل نمکی
delişmen	آدم لوس و سبب	demirlemek	۱- لنگر انداختن ۲- آهن کوبی کردن ۳- آهن یا کون درب را انداختن
delk	مالش ، اصطکاک ، تماس	demiryolcu	مأمور راه آهن ، کارمند راه آهن ، راه آهنی
dellal = tellal	دلال	demiryolu	راه آهن
delme	عمل سوراخ کردن ، سوراخ کنی	demlemek	دم کردن (چای یا پلو) ، دم گذاشتن
delmek	سوراخ کردن	demlenmek	۱- دم کشیدن ۲- مشروب خوردن
delta	دلتا ، قطعه خاک بشکل مثلث که در مصب رودخانه تشکیل میشود	demlendirmek	دم کردن ، دم گذاشتن
dem	۱- خون ۲- نفس ۳- لحظه ، آن ، دم	demli	چای دم کشیده
demagog	آدم عوام فریب	demlik	قوری چای
demagoji	دما کوزی ، عوام فریبی	demode	مد کهنه شده
dem çekmek	نغمه سرائی پرندگان خوشخوان	demokrasi	دموکراسی
dem dökmek	خونریزی اضافی زنان درموقع قاعدگی	demokrat	دموکرات
demeç	بیان ، بیانات ، نطق	denaet	پستی ، دنائت ، دنی بودن
demek	۱- گفتن ، بیان کردن ، نام بردن ۲- یعنی ، گویا ، در اینصورت	denektaş	سنگ محک
demet	دسته یا بسته (سبزی ، گل و غیره)	deneme	تجربه ، امتحان ، آزمایش ، محک
demetlemek	دسته کردن (گل و سبزی و غیره)	denemek	آزمایش کردن ، تجربه کردن ، امتحان کردن
demevi	پرخون ، دموی مزاج	denenmek	تجربه شدن ، آزمایش شدن
dem gelmek	عادت شدن ، قاعده شدن زنان	denet	رسیدگی ، بازرسی ، کنترل
		denetlemek	تفتیش کردن ، رسیدگی کردن ، مراقبت یا بازرسی کردن
		deney	تجربه ، آزمایش ، امتحان

deneyim تجربه علمی، آزمایش عملی، روش آزمایشی

deneysel تجربی، آزمایشی

denge تعادل، موازنه، عیار، میزان

deni پست، فرومایه، دنی

denilen مذکور، گفته شده

denilmek = denmek گفته شدن، نامیده شدن، ذکر شدن

deniz ۱- دریا ۲- (مخ) موج زیاد یا طوفان دریا

denizaltı زیردریائی، تحت البحری

denizanası نوعی ذی حیات لزج شکلی است باندازه های مختلف تقریباً بقدر کف دست که در سطح دریا حرکت میکنند، مدوس، مدوز، چتر دریائی، عروس دریائی

denizaşırı ماوراء بحار

denizaygırı اسب آبی، نوعی ماهی حرام گوشت که سرش شبیه سر اسب و دمش پیچیده است

denizayısı خرس دریائی یا شیر دریائی یا گراز دریائی، جانور دریائی که بطول ۵ یا ۶ متر

denizci بحریه ای، دریائی، بحری

denizcilik کشتیرانی، بحریه ای، حرفه های بحری یا دریائی، دریا نوردی

denizkadayıfı نوعی خزۀ دریائی

denizkızı دختر دریائی، يك نوع موجود خیالی دریائی که تا کمر شبیه زن و از کمر بپائین شبیه ماهی است

denizköpüğü نوعی سنگ سفید نرم معدنی که کف دریا نیز میگویند و از آن دانه های تسبیح و چوب سیکار و بیب میسازند

denizpencesi نوعی علف یا جانور مرجانی

denizyolları اداره کشتیرانی

denk ۱- بار، عدل، یکطرف بار اسب یا الاغ ۲- موافق، هم عیار، میزان

denkleme معادله

denkleme میزان کردن، عیار کردن، جور کردن

denkleşmek معادل شدن، هم عیار شدن، میزان شدن

denkleştirmek جور کردن، معادل کردن، دو یا چند چیز را با هم جور کردن

denkteş هم سنگ، هم عیار، برابر

denli ۱- مقدار، قدر، مانند ۲- آدم معقول، مناسب

denmek = denilmek نام بردن، گفته شدن

densiz آدم بی معنی، بی مناسبیت، نامعقول

depo انبار، محل عمده فروشی جنس

depo etmek انبار کردن، جمع کردن

depozito سپرده، ودیعه، بیعانه، گرو

deppoy مخزن ارتشی

deprem زلزله، زمین لرزه

deprenmek = teprenmek تکان دادن، بهم زدن

depreşmek = tepreşmek بحرکت آمدن، برگشتن، باز آمدن، عود کردن

deraguş etmek در آغوش کشیدن، در آغوش گرفتن

derakap فوراً، بلافاصله (در عقب)

derbeder در بدر، سزگردان، سفیل، یریشان

dercetmek درج کردن، در میان نوشته ای جادادن

derd = dert درد

derdest ۱- در دسترس، در جریان ۲- بدست آوردن

derdest etmek گیر آوردن، بدست آوردن

dere ۱- دره ۲- جوی، نهر، رود

dereotu شوید، شویت

derebey فئودال، ملوک الطوائف، صاحب ایل و تیول در قرون وسطی، (مخ) ظالم، زورگو

derebeylik ملوک الطوائفی، فئودالیته، خانجانی، تیول

1- درجه، رتبه ۲- میزان الحرارة **derece**
 ۳- هریک از ۳۶۰ درجات محیط
 دایره

درکه، طبقه و پله رو بسرازیری **dereke**

1- درگاه ۲- خانقاه، تکیه و **dergâh**
 زاویه اهل طریق

مجله، نشریه **dergi**

فوراً، بیدرننگ، بلافاصله **derhal**

1- پوست، جلد ۲- جرم **deri**

پوست پیدا کردن، **derilenmek**
 پوست گرفتن

جمع شدن، گرد آمدن **derilmek**

1- گود، عمیق، ژرف **derin**
 ۲- (مج) متبحر، عالم ۳- زیاد،
 فراوان، سنگین

گود شدن، عمیق شدن **derinleşmek**
 ۲- (مج) تخصص پیدا کردن

گود کردن، عمیق کردن **derinleştirmek**

گودی، عمق **derinlik**

متکاتف شدن، متمرکز شدن **derişmek**

درک، فهم **derk**

در حال گفتن، در همان لحظه **derken**

هامش، حاشیه، یادداشت **derkenar**
 کنار کتاب

درک کردن **derketmek**

جمع کردن، گرد آوردن، **derlemek**
 جمع آوری کردن، جمع وجود کردن،
 انتخاب کردن

خود را جمع کردن، **derlenmek**
 جمع آوری شدن

جمع و جور، مرتب و منظم **derli-toplu**

1- درمان، علاج، چاره **derman**
 ۲- قوت، قدرت، استطاعت

1- بی درمان، بدون چاره **dermansız**
 ۲- بی تاب و توان

بیچارگی، ناتوانی، **dermansızlık**
 بی درمانی

پوست شناسی، عام امراض **dermatoloji**
 جلدی

عمل جمع آوری، **derme=derleme**
 گردآوری، انتخاب شده

سرمه بندی، ناچور، **derme çatma**
 ناقص، نامرتب

جمع کردن، جمع آوردن **dermek**

مورد بحث قرار دادن، **dermeyan etmek**
 بمیان آوردن

انجمن، جمعیت، مجمع، جامعه **dernek**

مورد بحث یا مطالعه قرار دادن، **derpiş**
 در نظر گرفتن

درس **ders**

درس گرفتن، (مج) **ders almak**
 عبرت گرفتن

کلاس درس **dershane**

1- مدرس دروس دینی، کسی که **dersiâm**
 در مساجد دروس دینی میدهد ۲-
 دروس دینی که در مساجد تدریس
 میکنند

1- درد، مرض، الم **dert=dere**
 ۲- غم، غصه، اندوه ۳- مشکل،
 زحمت

درد دل کردن **dert yanmak**

درد داشتن، دردمند بودن **dertlenmek**

باهم درد دل کردن، **dertleşmek**
 همدردی کردن

1- دردناک، المناک، دردمند **dertli**
 ۲- غم و غصه دار، اندوهناک

بی درد، بی غم، بی غصه، **dertsiz**
 (عو) پوست کلفت

تعهد کردن، عهده دار **deruhde etmek**
 شدن، تقبل کردن

درونی، داخلی، اندرونی **deruni**

1- درویش، (مج) قانع، متواضع **derviş**
 ۲- فقیر، گدا

درویشی **dervişlik**

دریا، یم، بحر **derya**

بلند طبع، نظر بلند، پر دل، **deryadil**
 دریا دل

بندکشی دیوار **derz**

۱- نقش ، نقشه ، طرح ۲- نمونه **desen**
desigram دسی گرام ، يك دهم گرام
desilitre دسی لیتر ، يك دهم لیتر
desimetre دسی متر ، يك دهم متر یا ده سانیمتر
desise دسیسه ، دغل ، حيله
despot ۱- مستبد ۲- اسقف ، کشیش یا رئیس دینی یونانیان
dessas دسیسه کار ، مزور ، حيله گر
destan ۱- داستان ، حکایت ، افسانه
 ۲- در ترکی يك طرز شعر مردم است که از حکایات قهرمانی بحث میکند ، نوعی اشعار حماسی
deste دسته ، بسته ، توده
destelemek دسته کردن
destek پایه ، تیر ، شمع
desteklemek ۱- پایه زدن ، شمع زدن
 ۲- پشتیبانی کردن ، حمایت و تقویت کردن
destere=testere اره ، اره دستی
destroyer ناوشکن
destur اذن ، اجازه
destursuz بدون اجازه ، بی اذن
deşelemek کندن ، سوراخ باز کردن
deşilmek سوراخ شدن ، سرباز کردن (جراحت)
deşmek سوراخ کردن ، نفوذ کردن ، کندن
detektif پلیس مخفی ، خفیه
detektör دتکتور ، موج یاب در دستگاه رادیو
determinizm نوعی مسلک فلسفی که معتقد است چیزی بدون سبب وجود ندارد و هر حادثه ای نتیجه ضروری يك سبب مادی یا معنوی معینی میباشد ، فلسفه یا طریقه معینیه
dev ۱- دیو ۲- فوق العاده بزرگ ، عظیم ، وحشتناک ۳- (مع) شخص بسیار قوی
deva علاج ، چاره ، دوا

ادارات ، اداره ها **devair**
 تنزل دادن ارزش رسمی پول **devaülasyon**
 ادامه مداومت ، دنباله ، حضور **devam**
 ادامه دادن ، دنبال کردن ، تعقیب کردن ، حضور یافتن ، حاضر بودن **devam etmek**
 ۱- مدام ، پشت سر هم ، متمادیا ، مرتباً ۲- ساعی ، پشت کاردار **devamlı**
 ۱- موقت ، غیر مرتب ، غیر ثابت ، ناپایدار ۲- شخصی که مرتب و منظم سر کار یا وظیفه حاضر نمیشود ، غیبت دار **devamsız**
 عدم حضور ، غیبت ، نامرتبی **devamsızlık**
 پیرزن گنده ، زن فوق العاده چاق **devanası**
 آینه مجذب ، آینه بزرگ نما **devaynası**
 شتر **deve**
 شتر گلو ، لوله سیفون ، لوله شتر گلو **deveboynu**
 شتر بان ، ساریان **deveci**
 بوته خار ، بوته کنگر **devedikeni**
 دانه درشت (برای دانه های انار یا گندم وغیره) **devedışı**
 اسب لاغر ، اسبی که شکمش تو رفته و ضعیف باشد **devedöşlü**
 شتر مرغ **devekuşu**
 دوران ، گردش ، دورزدن **deveran**
 گردش کردن ، دور زدن ، دوران **deveran etmek**
 نوعی نیات طبی برای بخور دادن ، بخور مریم ، حشیشه المال **devetabanı**
 کار سطحی ، سرهم بندی **devetımarı**
 ۱- پشم شتر ۲- رنگ شتری ، رنگ بژ ۳- چیزی که از پشم شتر ساخته شده باشد **devetüyü**
 حرکت (فیز) **devim**
 حرکت در آوردن ، تحریک کردن **devindirmek**
 حرکت **devinme**

devir=devre ۱- عصر، عهد، دوره، قرن ۲- دوران، گردش ۳- مبادله، تبدیل

deviralmak تحویل گرفتن

devirmek واژگون کردن، وارونه کردن، سرنگون کردن

devirtmek واژگون کردن بواسطه کسی

devlet ۱- دولت ۲- بخت، طالع، سعادت

devlet adamı از سیاسیون برجسته، ارکان دولت

devletçilik سیستم حکومت واکداری امور بدست دولت

devletdüşkünü کسی که مال و دارائی خود را از دست داده، از جاه و جلال و دولت بزیرافتاده

devlethane دوات سرا

devletkuşu همای سعادت

devletle بسلامت و سعادت (بجای خداحافظی استعمال میشود)

devletleştirmek ملی کردن، بتصرف دولت درآوردن

devletli=devletlü حضرت اجل (القاب قدیم برای وزراء و تیمسارها)

devletreisi رئیس جمهور یا پادشاه

devran طالع، قدر، سرنوشت، دوران، فلک

devre ۱- دوره، عهد ۲- دوران، الکتریک

devretmek تحویل دادن، منتقل کردن

devrî دوری، دورانی

devri-âlem دور دنیا

devri-daim پمپ آب اتومبیل، دور دائم

devrihindi اصولی است در موسیقی ترکی

devrik برگشته، بیج خورده

devrilmek واژگون شدن، سرنگون شدن، پرت شدن وسائط نقلیه

devrim انقلاب، نهضت، تحول

devrimci بهامت طلب، اصلاح طلب، انقلابچی

devrirevan اصولی است در موسیقی شرق

devrisi=ertesî روز بعد، فردای (آن روز)

devriye مأمور گشت، نگهبان، پاسدار

devr-u teslim تحویل و تحول

devşirim مقدار چیده شده، جمع آوری

devşirimli مرتب و منظم، جمع و جور

devşirimsiz پریشان، نامنظم، نامرتب، ریخته واریخته

devşirme ۱- جمع و جور، جمع آوری ۲- (قد) جمع آوری سر باز بینی چری

devşirmek ۱- درو، چیدن کاری ۲- خودرا جمع آوری کردن ۳- جمع کردن رخت و لباس و یا قالی

deyim گفته، تمبیر، قول، اصطلاح

deyiş ۱- طرز گفتن، اداء یا بیان، اسلوب ۲- شعر

deyn دین، قرض

deyr ۱- دیر، صومعه، کلیسا ۲- میخانه

deyyus دیوث، چاکش

dezenfekte ضدعفونی شده

dılı=dil ضلع، خط کنار، پهلو

dımdızlak خالی، عریان، لخت برهنه، تهیدست

dırlamak غرغر کردن، لندیدن

dırdır غرغر، لندلند

dırılı بگومگو، غرولند

dış خارج، بیرون، خارجی، خارجه

dışaçı زاویه خارجی (هن)

dışarı بیرون، خارج

dışarlıklı دهانی، دهقانی، خارج از شهر

dışbükey محدب

dışkı مدفوع، کثافت، غایط

dışkutsal کسی که مقدسات را نمی شناسد

dışlı بیرونی، خارجی، ظاهری

dıştan از بیرون، از خارج

dışyüz صورت ظاهر، ظاهر

dışzar پوسته خارجی، حجره ذی حیات

dızlak=dızlak طاس، سر بی و

dibâ ديبا، نوعی پارچه ابریشمی گل و
بوتهدار، صورت زیبا

dibâçe (قد) دیباچه، مقدمه

dibek حاوان بزرگ سنگی یا چوبی

didaktik تعلیمی، یاددهنده

didar دیدار، چهره، روی، رخسار

dide دیده، چشم

didik خرده، ریزه، تکه، پاره، کنده

didik didik تریش تریش، کنده، پاره

didiklemek تریش تریش کردن، پاره
کردن، خرده ریزه کردن، نک زدن

didinmek زحمت زیاد کشیدن، خود را
خسته کردن، مشغول شدن

didişken ۱- ایرادگیر، غرغری،
ستیزه گر ۲- خیلی زحمت کش

didişmek ستیزه و نزاع کردن،
سربس گذاشتن

difteri دیفتری، خناق

diğer دیگر، غیر، غیره

diğerkâm نوع پرست، نوع دوست

diğerkamlık نوع دوستی

dik راست، سر یا ایستاده، قائم، عمود،
فراز، سربالائی

dikaçı زاویه قائمه

dik-başlı کلهشق، لجوج، عنود

dik-dörtgen مربع مستطیل

dikelmek راست شدن، راست ایستادن،
برپا ایستادن

diken خار، تیغ

dikenli خاردار، تیغدار

dikensiz بی خار

dikey عمود، قائم

dikgen قائمه، عمودی

dikici ۱- دوختگر، بخیه دوز در
کفش دوزی ۲- کسی که درخت میکارد

dikili ۱- دوخته شده، بخیه دار، وصله شده
۲- عمود شده، راست شده،
برپا داشته شده ۳- کاشته شده
(درخت)

dikilmek ۱- دوخته شدن ۲- راست شدن،
برپا شدن، راست ایستادن ۳- کاشته
شدن درخت

dikim دوخت، بخیه، دوزندگی

dikim evi دوزندگی، خیاطخانه،
کارخانه دوزندگی

dikine بطور قائم یا عمود

dikine gitmek لچ کردن

dikiş خیاطی، دوخت، بخیه

dikiş dikmek خیاطی کردن

dikiş makinesi ماشین خیاطی

dikiş درخیاطی قسمتی از پارچه که موقع
دوخت توگذاشته میشود

dikiz (عو) چشم اندازی

dikiz etmek (عو) نگاه کردن،
چشم چرانی کردن

dikizlemek (عو) نگاه کردن،
چشم چرانی کردن

dikkafalı کلهشق، لچ باز، خودسر

dikkat دقت، توجه، مواظبت

dikkatle با دقت کاری کردن

dikkatli با دقت، پردقت، دقیق

dikkatsiz بی دقت، بی ملاحظه، لاپابالی

dikkatsizlik بی دقتی، بی مبالائی

dikkenar خط قائم، راست کنار

dikleme عمودی، قائم، راست،
برپا ایستاده

diklenmek عمود شدن، (مخ) سرد آوردن

dikme ۱- دوخت، دوزندگی
۲- درختکاری ۳- عمل عمود یا
راست کردن

dikmek ۱- دوختن، بخیه زدن
۲- درخت کاشتن ۳- راست کردن،
برپا کردن ۴- (عو) سرکشیدن
بطری مشروب یا آب، بالانداختن
مشروب

dikmen تیه مخروطی شکل

diktafon ماشین ضبط سخن و پس دادن آن

diktatör دیکتاتور، مستبد

dikte دیکته ، املاء ۲- (مج) دستور یا امردادن ، تلقین
diktirmek دوختن یا کاشتن یا برپاداشتن بوسیله دیگری
dil زبان ، لسان
dilbalığı نوعی ماهی سفید بی استخوان شبیه زبان
dilbaz زبان باز
dilber دلبر
dilberdudağı نوعی شیرینی از خمیر شبیه لب
dilbilgisi دستور زبان
dilbilimi علم زبان ، زبان شناسی
dilbilmez ۱- زبان نفهم ۲- لسان ندان
dilci استاد زبان شناسی
dilcik زبان کوچک
dilçikarmak زبان را بعنوان استهزاء بیرون آوردن
dildökmek زبان بازی کردن
dilek آرزو ، میل ، تمنا ، خواهش
dilekçe عریضه ، عرضحال ، دادخواست
dilemek تمنا کردن ، آرزو داشتن
dilenci گدا ، فقیر ، سائل
dilencilik گدائی
dilendirmek به گدائی وادار کردن
dilenme گدائی
dilenmek گدائی کردن
dilgir دلگیر
dilhıraş دلخراش
dilim قاچ ، شرحه ، يك تکه بریده شده
dilimlemek قاچ کردن ، تکه تکه بریدن
dilinmek قاچ شده ، تکه بریده شده
dillenmek ۱- بزبان آمدن ، بحرف آمدن ۲- بسرزبانها افتادن
dilli خوش زبان ، پرسرزبان
dilmaç (قد) مترجم
dilmek قاچ کردن ، تکه بریدن
dilpeyniri پنیر بی نمک ، پنیری که بشکل زبان درست میکنند

dilsiz لال ، بی زبان ، (مج) ساکت ، کم حرف
dimag مغز ، مخ ، دماغ
dimagçe = beyincik مخ کوچک ، پس مخ
dimdik راست و صاف ، تمام قد ، تمام راست
dimi نوعی پارچه کتانی برای بادبان یا چادر
din دین ، مذهب
din adamı آخوند ، پیشنماز ، واعظ
dinamik دینامیک ، پرحرکت ، متحرک
dinamit دینامیت
dinamo دینامو ، دینام ، مولد برق
dinar دینار ، نوعی واحد پول
dincelmek = dinçleşmek حال آمدن ، یرقوت و پرنیرو ، وبا صحت شدن شخص مسنی که دارای صحت و نیروی **dinç** کامل میباشد ، سرحال
dinçleşmek سرحال آمدن
dindar دین دار ، متدین
dindaş هم دین ، هم مذهب
dindirmek آرام کردن ، ساکت کردن ، خوابانیدن
dinlemek بپاخاستن ، ایستادن ، برپایستادن
dineri در ورق بازی خال خشتی
dingil محور ، میل بین دو چرخ
dingildemek لنگه زدن ، تکان خوردن ، لرزیدن
dingin خسته ، مانده ، کوفته ، درمانده
dinî دینی ، مربوط بدین
dini-bütün دیندار ، متدین
dinlemek ۱- گوش دادن ، گوش کردن ، شنیدن ۲- حرف گوش کردن ، اطاعت کردن
dinlememek ۱- گوش ندادن ، نشنیدن ۲- حرف گوش نکردن
dinlendirmek استراحت دادن ، کسی را راحت کردن ، بحال خود گذاردن
dinlenmek آرام نمودن ، استراحت کردن ، بحال خود ماندن

dinletmek شنواندن ، وادار بگوش دادن
یا شنیدن کردن

dinleyen شنونده ، گوش دهنده

dinleyici شنونده ، سامع

dinleyiciler شنوندگان ، سامعین

dinmek آرام گرفتن ، پایان پذیرفتن ،
منتهی شدن ، قطع شدن (درمورد
دردمندی و ماتم و الم)

dinsiz بی دین

dip بیخ ، ته ، کف ، زیر ، عمق

dipçik ته تفنگک ، ته قنداق تفنگک

dipdiri سرزنده ، باروح ، تروتازه

dipkoçanı ته چک ، ته سوش

dipli بی دار ، پایه دار ، با اساس ، بیخ دار

diploma دیپلم ، گواهی نامه

diplomalı دیپلمه ، صاحب دیپلم

diplomasi دیپلماسی

diplomat دیپلومات ، مأمور سیاسی ،
سیاستمدار

diplomatik دیپلماتیک ، مربوط به
دیپلماسی

diplomatlık سیاستمداری ، رفتار
سیاستمدارانه

dipsiz بی اساس ، بی اصل ، بی ته

dirayet درایت ، اقتدار ، لیاقت

direk ۱- ستون ، پایه ، تیر
۲- يك راست ، مستقیم

direksiyon فرمان اتومبیل ، رل اتومبیل

direktif دستورالعمل ، امر

direktör رئیس ، مدیر

diren چوب یزرگ که سرش چنگال دارد
و برای باد دادن خرمن بکار میرود ،
چنگال بادافشان

direnim = direnme پایداری ، استقامت ،
عناد ، لجاج

direnmek لجاج ، عناد ، مقاومت کردن

dirhem ۱- درهم ، درم ، واحد وزن
قدیمی همادل يك چهارصدم حقه که
برابراست با ۳۱ دسی گرم ۲- نوعی

واحد پول قدیمی

۱- زنده ، جاندار ، سرزنده ، تروتازه **diri**

۲- خام ، زنده (درمورد برنج پلو
و غیره)

dirig دریغ ، افسوس

نوعی پارچه برای رویه بالش یا متکا **diril**

۱- حال زنده بودن ، حیات **dirilik**

۲- لرزنده و تازه بودن

۱- زنده شدن ۲- تازه شدن ،
جان پیدا کردن **dirilmek**

زنده کردن ، احیاء کردن **diriltmek**

آرامش ، آسایش ، رفاه **dirlik**

آرنج **dirsek**

(مچ) روبرگرداندن ،
پشت کردن **dirsek çevirmek**

(مچ) استخوان خرد
کردن ، زحمت کشیدن برای
تحصیل علم **dirsek çürütmek**

دیسپلین ، انضباط **disiplin**

دیسک (آلت ورزش)
پراندن دیسک ،
دیسک انداختن **disk**

disk atmak

درمانگاه موقت مجانی ،
درمانگاههایی که در آنجا مریضهای
سرپائی را معاینه و مداوی میکنند

دندان ، دنده ، دندان **diş**

بادام پوست نرم که بادندان
شکسته میشود (بادام کاغذی)
درخت زبان گنجشک که چوب آن
سفید و سخت است **diş bademi**

۱- نوعی گندم درشت دانه
و نرم ۲- درموقع دندان درآوردن
بچه کوچک گندم جوشیده ای که روی
آن گرد شکر و گردوی خرد شده
ریخته جشن میگیرند و به دوستان
میدهند **diş budak**

دندانساز ، دندانپزشک **dişçi**

دندانسازی **dişçilik**

لته ، گوشت بیخ دندان **dişeti**

۱- ماده ۲- ماده گی، جای دگمه ،
جای کلید
dişilik ماده گی، ماده بودن
dişlek کسی که دندانهای جلو دهانش
بیرون آمده باشد ، (عو) گازو
dişlemek گاز گرفتن ، دندان گرفتن ،
گاز زدن
dişlenmek گاز زده شدن ، گاز گرفته شدن
۱- دنداندار ، مضرس ۲- متنفذ ،
کسی که حرفش تأثیر و نفوذ میکند
dişsiz بی دندان ، بدون دندان
ditmek شانه کردن یا ازهم باز کردن پنبه
یا پشم با دست
dival سرمه دوزی ، گلدوزی که زیرش مقوا
و رویش سرمه دوزی است
۱- دیوان ۲- مجلس بزرگان و
ارکان دولت در زمان عثمانی ۳-
مجموعه اشعار، دیوان اشعار ۴-
مبل یا نیمکت راحتی چند نفری
divançe دیوان کوچک اشعار
divan durmak بحالت احترام و تعظیم
دست بسینه ایستادن
divane دیوانه ، مجنون
divan edebiyatı ادبیات قدیم ترک که
تحت تأثیر لسان و ادبیات فارسی
بوده، ادبیات قدیم عثمانی مربوط
به قرن ۱۳ تا ۱۹ میلادی
divanı âli دیوان عالی، محکمه عالی
قضائی که وزراء و وکلاء و اعضای
شورای دولت و دیوان محاسبات
و مدعی العموم کل را محاکمه میکند
divanı harp دادرسی ارتش، دیوان حرب
divanı muhasebat = sayıştay دیوان
محاسبات
divanı خط دیوانی، نوعی خط که مخصوص
نوشتن متن فرمانهای پادشاهان
عثمانی بوده
divit (قد) قلم ، دوات ، قلمدان

مرض قند
diyabet ۱- (فیز) دیافراگم ، صفحه
فلزی که دارای سوراخ کوچکی است
که از توی آن دسته ای از نور عبور
میدهند ۲- حجاب حاجز
diyagram دیاگرام ، نمودار ، خطوط
هندسی یا منحنی که تغییرات مقدار
چیزی را نشان بدهد، نقشه نمودار
تمام جزئیات يك كل -
diyalektik دیالکتیک ، روش مجادله
منطقی، مناظره منطقی
diyalog مکالمه یا گفتگوی دوطرفه در
صحنه تئاتر وغیره، اثر نوشته شده ای
که حاوی مکالمه دونفری باشد
diyanet دیانت ، دین
diyapazon نوعی دو شاخه فولادی
مانند انبر که موقع لرزش صدای
مخصوصی میدهد و در فیزیک یا
موزیک بکار میرود
diyar دیار ، کشور
diye مثل اینکه ، بتصور اینکه ،
بعنوان اینکه ، بسبب اینکه ،
ادات ربط
diyelek لهجه ، زبان محلی
۱- دینه ، جزیه ، جریمه ۲- پرهیز
غذائی، رژیم غذایی ۳- پارلمان
مخصوص هر يك از کشورهای جزه
اتحادیه آلمان
diyez اصطلاح موسیقی نئی که نیم آهنگ
نازک شدن صدائی را نشان میدهد
diyoptri واحد قوه عدسی ذره بین ،
واحد قوه انکسار نور در عدسی،
واحد نمره عینک
diz زانو
dizanteri اسهال خونی ، دیزانتری
dizbağı بند جوراب
dizçökmek بزانونشستن ، زانو زدن ،
(مچ) تسلیم شدن

dızdar قلمه بان ، پاسبان قلمه
dızdirmek ردیف کردن یا پهلوی هم چیدن
 یا دانه های تسبیح یا مهره را
 نخ کردن توسط کس دیگر
dizgi ۱- ترتیب ، نظم ۲- حروف چینی
dizgin افسار ، عنان ، زمام
dizi ردیف ، رج ، رشته ، راسته ، قطار
dizici حروف چین
dizili ردیف شده ، رج شده
dizilmek ردیف شدن ، پشت سر هم
 قرار گرفتن
dizin اندکس کتاب ، فهرست کلمات
dizkapığı کاسه سر زانو
dizlik ۱- زانوبند ۲- تنبان کوتاه که
 تا سر زانو بیاید
dizmek ردیف کردن ، رج کردن ،
 قطار کردن
do اولین نت موسیقی
dobra dobra رگ و پوست کنده ،
 بی پروا ، واضح و آشکار گفتن
dobracı رگ گو
doçent دانشیار
doçentlik دانشیاری
doğa طبیعت ، عالم طبیعت
doğacılık مسلک طبیعیون ، ناتورالیسم
doğal طبیعی
doğan ۱- شاهین ، باز ۲- زائیده ،
 زائیده شده
doğaüstü خارق العاده ، مافوق الطبیعه
doğma ۱- تولد ۲- طلوع ۳- ظهور
doğmak ۱- زائیده شدن ، تولد یافتن ،
 بدنیا آمدن ، متولد شدن ۲- طلوع
 کردن ۳- ظهور کردن
doğmatik مربوط به فلسفه مبتنی بر یقین ،
 دکماتیک
doğramak خرد کردن ، تکه کردن ،
 پارچه کردن ، بریدن
doğramacı نجار یا ازره کش که نخته ها را
 می برد برای ساختن در و پنجره
 و غیره ، نجار شیروانی ساز

doğramacılık نجاری ، تخته بری ،
 شیروانی یا در و پنجره سازی
doğru ۱- راست ، درست ، حقیقت ،
 صحیح ۲- مستقیم ۳- خط مستقیم ،
 ۴- بطرف ، بسمت
doğruca مستقیماً ، سراسر
doğrucu راستگو
doğrudan-doğruya مستقیماً و بلاواسطه
doğrulmak تأیید کردن ، تصدیق کردن
doğrulmak راست شدن ، مستقیم شدن
doğrultmak راست کردن ، مستقیم کردن ،
 صحیح کردن
doğruluk راستی ، درستی ، صحت عمل
doğrusu راستش ، حقیقت امر
doğu = şark شرق ، مشرق ، خاور
doğum تولد ، ولادت
doğumlu تاریخ تولد ، متولد سال ...
doğurgan پرزا ، ولود ، زیاد زائیده
doğurmak زائیدن ، بچه زائیدن
doğurtmak کمک کردن به قابله یا ماما یا
 دیگری برای زایانیدن ، زایانیدن
doğuş ۱- زایش ، تولد ۲- طلوع ، اشراق
doğuştan مادرزادی ، خلقاً
dok ۱- حوضچه دریائی در جای سر بسته
 برای تعمیر کشتی ۲- بارانداز یا
 انبار ساحل دریا
doksan نود (۹۰)
doksanıncı نودم ، نودمین
doksanar نودتائی ، نود-نود
doktor دکتر ، طبیب ، حکیم
doktora دکترا ، درجه دکتری
doktorluk ۱- دکتری ، طبابت ۲- پایه
 دکتری
doktrin عقیده ، اصول ، نظریه
doku بافت ، نسج
dokubilim = histoloji نسج شناسی ،
 بافت شناسی
dokuma بافندگی ، پارچه بافته شده
dokumacı نساج ، بافنده
dokumacılık نساجی ، بافندگی

dokumak	بافتن
dokunaklı	برخورنده ، رنجنازنده برخوردکننده
dokundurmak	۱- سبب تماس کردن شدن ۲- (مچ) کنایه زدن
dokunma	تماس یافتن ، لمس کردن ، برخوردن
dokunmak	۱- دست زدن ، برخوردن ، تماس کردن ، اصابت کردن ۲- ضرر رساندن یا تأثیر کردن خوراک و غیره ۳- آذیت کردن ، سر بسر گذاشتن
dokunulmak	تماس کرده شدن ، مورد تماس یا برخورد قرار گرفتن
dokunulmazlık	مصونیت
dokunum	حس لامسه
dokunur	۱- ضرر دار ، برخوردکننده ۲- بافته شده
dokutmak	بافتن بوسیله دیگری
dokuz	نه (۹)
dokuzar	نه-نه ، نه عدد-نه عدد
dokuzuncu	نهمین
doküman	سند ، مدرک
dolak	مچ پیچ ، یا پیچ
dolam	یک پیچ ، یک دور ، شال یا تسمه که دور پیچیده شود
dolama	۱- عمل پیچ خوردن ، عمل چرخ یا دوران ۲- عقربک افکشتن
dolamak	پیچیدن ، نخ یا ریسمان و غیره را دور چیزی پیچیدن
dolambaç	مارپیچ ، راه پیچ و خم دار
dolambaçlı	پرپیچ و خم ، مارپیچی ، (مچ) کار پیچیده و پراشکال
dolan (yalan-dolan)	حقه ، حقه بازی ، حیله ، گول
dolandırıcı	کلاه بردار ، کلاه گذار ، حقه باز ، متقلب
dolandırmak	۱- چرخانیدن ، دور گردانیدن ۲- کلاه گذاردن ، کلاه برداری کردن ، گول زدن
dolanmak	گردیدن ، گردش کردن ،

	چرخیدن ، دورگشتن
dolap	۱- گنجینه ، رف ، دولابه ۲- چرخ چاه ۳- چرخ فلک (اسباب بازی) ۴- تقلب ، حیله ، گول
dolâr	دولار ، واحد پول امریکا
dolaşık	بفرنج ، پیچیده ، معشوش
dolaşıklık	پیچیدگی ، درهم ، درهمی
dolaşım	دوران ، گردش (خون)
dolaşmak	۱- گردش کردن ، گشتن ۲- گره افتادن ۳- چرخیدن ، پیچیدن ، دور زدن
dolaştırılmak	گردش داده شدن ، چرخ داده شدن ، پیچ داده شدن
dolaştırmak	چرخ دادن ، گردش دادن ، پیچانیدن ، گردانیدن
dolay	اطراف ، حوالی ، حومه
dolayı	بمناسبت ، بسبب ، برای
dolayısile	بالمناسبه ، بدان سبب یا جهت
dolaylı	بالواسطه ، بوسیله من غیر مستقیم
dolaysız	بالواسطه ، بطور مستقیم
doldurmak	پر کردن ، بار کردن
doldurtmak	دادن برای پر کردن ، سبب پر کردن شدن
doldurulmak	پر کرده شدن
dolgu	۱- پرکنی ۲- درچیزی پر کردن ۳- پر کردن دندان
dolgun	۱- پر ، پر کرده شده ۲- چاق و چله
dolikosefal	کله دراز ، نژادی که استخوان سرشان دراز است
dolma	۱- دلمه ۲- پر کرده شده
dolmak	پر شدن ، زیاد و فراوان شدن
dolmakalem	قلم خودنوویس
dolmalık	هرچیز مربوط به دلمه که برای دلمه مناسب است مانند برگ مو و کلم و غیره
dolmuş	۱- پر شده ۲- در ترکیه نام ناکسی های عمومی است که در خط های معین کار میکنند و پس از پر شدن حرکت میکنند (بنچاری)

dolu ۱- پر ۲- تکررگ
 dolu-dizgin سرعت تمام (دره ورد ارايه يا اسب)
 dolunay بدر ، ماه تمام
 dolunmak ۱- غروب کردن خورشيد
 ۲- بحالت بدرکامل در آمدن ماه
 doluş = dolma پرى ، پرشدگى
 domalmak سرزمين دم بهوا کردن ،
 دولا شدن
 domates کوجه فرنگى
 dombay گاوميش، گاوميش ماده
 domino دومينو، نوعى بازى که بامهره‌هاى
 پهن مخصوص که روى آنها از يك
 تا شش خال دارد بازى میکنند
 dominyon کشورهاى مشترك المنافع
 انگليسى که داراى حقوق متساوى
 میباشدند
 domuz خوك ، خنزير
 domuzluk خوك صفتى، حد اعلاى لجاجت
 don ۱- زیرشله اری ، تنبان ، تنکه
 ۲- رنگ اسب ۳- یخزده ، منجمد
 dona kalmak یخزدن ، درجای خود
 خشک شدن ، مات و متحیر ماندن
 donanma ۱- قوای بحری کشور
 ۲- تزئین و چراغانی و آتش بازی
 donanmak ۱- ملبس شدن ، خود را
 تزئین کردن ، لباس نو پوشیدن
 ۲- مجهز شدن
 donatılmak بواسطه دیگری تزئین شدن ،
 تزئین ، آئین بستن ، آئینه بندى
 کردن
 donatım تجهيزات نظامى، تأمین و
 تکمیل تجهيزات نظامى
 donatmak ۱- ملبس کردن ، پوشانیدن
 ۲- تجهیز کردن ۳- تزئین کردن ،
 (مخ) فحش و بدگویی کردن به کسی
 dondurma ۱- بستنى ۲- یخ بسته شده ،
 منجمد کرده شده
 dondurmacı بستنى فر

donmak یخ کردن ، یخ بستن ، سفت شدن
 donsuz ۱- بی تنبان ۲- سر و پا برهنه ،
 بینوا ، لخت آسمان چل
 donuk ۱- یخ بسته ، سرمازده ، یخزده ،
 منجمد شده ۲- رنگ مات ۳- (مخ)
 بی حس و حرکت ، بیحال
 donyağı پیه آب کرده ، چربی پیه
 dopdolu لبالب ، لبریز ، کاملاً پر ،
 لب بلب
 doru اسب قره کهر ، برنگ شاه بلوط
 doruk خمیدگی بالای تپه یا کوه ،
 مخروطی شکل ، نوک قله
 durum بجه شتر ، کره شتر
 dosdogru سرراست ، کاملاً راست ،
 یکرست
 dost دوست ، آشنا ، رفیق
 dostca بطور دوستانه
 dosya دوسیه ، پرونده ، پوشه
 doygun ۱- سیر ۲- مستغنی، بی نیاز
 doyma سیری ، پری ، اشباع
 doymak سیر شدن ، پر شدن ، اشباع شدن
 doymaz چشم و دل گرسنه ، طماع
 doymuş سیر شده ، حالت اشباع
 doyum سیری
 doyumluk سیرائی، سیری، بقدر سیر شدن،
 يك شكم سیر
 doyurmak سیر کردن ، اشباع ردن
 doyurulmak سیر کردن بوسیله دیگری
 doz مقدار ، جزء یا قسمتی از يك دارو یا
 چیز مرکب
 dögmek = dövme زدن ، کتک زدن ،
 کوفتن ، کوبیدن ، خرد کردن
 dökme ۱- افشان ، ریخته ، ریزش
 ۲- ریخته گری ۳- چدن
 dökmeçi = dökümcü ریخته گر،
 قالب گیر، قالب ریز
 dökmeçilik ریخته گری ، قالب ریزی
 dökmek ریختن ، پاشیدن ، خالی کردن ،
 افشاندن ، قالب ریختن

döktürmek ریزاندن ، پاشانیدن ،
ریختن یا پاشیدن بوسیله شخص دیگر
dökük ریخته شده ، افشان ، پارچه
افتاده ، افت‌دار (در مورد پارچه
یا موی سر گفته میشود)
dökülmek ریخته شدن
döküm ۱- ریزش ۲- ریخته‌گری
dökümcü = dökmeçi ریخته‌گر
dökümevi = dökümhane ریخته‌گرخانه ، کارخانه ریخته‌گری
dökümlü لباسی که بدن قشنگ می‌آید ،
برازنده
dökünmek آب روی خود ریختن ،
روی خود ریختن
döküntü خرده ریزه ، پس مانده ،
ریخته و پاشیدگی
döl نطفه ، سلاله ، نسل ، پشت
dölek با تانی ، سنگین ، متین
dölleme تلقیح ، القاح ، جفت‌گیری
dölüt جنین
dölyatağı رحم ، زهدان ، بچه‌دان
dölyolu مجرای رحم ، مجبل
döndürmek ۱- برگرداندن ، پس‌فرستادن
۲- چرخانیدن ، گردانیدن
döndürülmek چرخانیده شدن ، گرداندن
بوسیله کس دیگر
dönek بدقول ، غیر قابل اعتماد ،
هردم مزاج ، بی‌ثبات ، کسی که از
قول خود زود برمیگردد
döneklik بدقولی ، بی‌ثباتی
dönem دوره ، موسم ، فصل
dönemeç نقطه پیچیدگی راه ، سر پیچ
(در مورد راه)
döner ۱- چرخان ، گردان ، گردنده
döner kebab کباب مخصوصی که در
ترکیه روی سیخ عمودی گوشت‌ها را
میگذارند و سیخ در مقابل آتش
میچرخد و از سطح اطراف آن
بتدریج بریده میشود

döngel = muşmula ازگیل
dönme چرخش ، گردش ، دوران ،
برگشت ، گردان
dönmek ۱- برگشتن ، رجعت ، مراجعت
کردن ، بازآمدن ۲- چرخیدن ،
گشتن ، تبدیل شدن
dönü توبه ، پشیمانی
dönük برگشته ، پشت کرده ،
روبرگردانده ، پیچیده
dönülmek برگردانیده شدن
dönüm مقیاس سطح معادل تقریباً ۹۴۰
متر مربع (یا ۴۰ آرشین مربع)
dönüş رجعت ، عودت ، برگشت ، بازگشت
dönüşlü در دستور زبان ترکی فعلی که
بخود برمیگردد مانند باب انفعال
در عربی و (reflective verb) در
انگلیسی
dönüşmek تحول ، استحال
dörder چهار چهار ، چهارتا چهارتا
dördüncü چهارم ، چهارمین
dördüz چهارقلو
dört چهار ، چار
dörtayak چارپا ، چهارپا ، حیوان
dört-cihar جفت چهار (در بازی تخته)
dörtgen چهارگوشه مانند مربع ، مستطیل
و مانند آن
dörtkaşlı نوجوان ، جوانی که تازه پشت
لبش سبزشده ، جوانی که دو ابرو
و دو سیل تازه روئیده دارد (چهار
ابرو)
dörtlük چهارتائی ، در اصطلاح موسیقی
ربع یك نت کامل ، در ادبیات
ترکی شعری که چهار مصراع
جائی دارد
dörtnal چهارنعل (سرعت دویدن اسب)
dörtüzlü شکل چهارطرفی ، چهارجانبی
(در هندسه)
döş ۱- سینه ۲- تهیگاه ۳- آغوش
döşek تشك ، بستر

- döşeli ۱- پهن شده ، گسترده شده
۲- مفروش ، مبله
- döşeme ۱- مفروشات ۲- سنگ فرش یا
تخته کوبی کف اطاق ۳- پوشش
- döşemeci ۱- کسی که روکش مبلمان را
میکوبد یا عوض میکند ۲- فروشنده
مبل و صندلی و فرش و اماناله
- döşemek فرش کردن ، رویه انداختن ،
پوشانیدن
- döşenmek ۱- مفروش شده ، فرش شدن
۲- (مج) نوشتن نامه سنگین با
حرفهای تحقیرآمیز و سرزنش-
کننده ، توهین و تحقیر کردن
- döşetmek مفروش کردن یا پوشانیدن یا
پهن کردن بوسیله کس دیگر
- döveç گوشت کوب ، دسته هاون چوبی
- döven خرمن کوب ، گندم کوب
- döviz ۱- ارز ، اسعار ، پول خارجه
۲- شعارهای نوشته شده روی تابلوهای
دستی که در میتینگها مردم بدست
میگیرند
- dövme=döğme ۱- کوبیده گی، کوفتنگی
۲- زدن، کتک زدن ۳- خال کوبی،
خال که با رنگ بوسیله سوزن زیر
یوست بدن نموده نقش تولید میکنند
- dövmek=döğmek زدن ، کوبیدن ،
کوفتن ، خرد کردن ، زدن ، کتک
زدن ، بمباران کردن
- dövülgen فلزی که قابلیت کوبیدگی
داشته باشد
- dövülgenlik قابلیت کوبیده شدن فلزات
- dövülmek کتک خوردن ، زده شدن ،
کوبیده شدن ، کوفته شدن
- dövünmek خودرازدن، بسوسینه خوردن
- dövüş=döğüş زد و خورد ، کتک کاری.
دعوا
- dövüşken جنگجو ، دعواطلب ، دواکن،
زد و خوردکن

- dövüşmek زد و خورد کردن ، کتک کاری
کردن ، دعوا کردن ، جنگ کردن
- dövüştürmek به جنگ هم انداختن ،
بهم انداختن ، سبب زد و خورد شدن
- dragon ۱- اژدها ۲- نوعی مخصوص
از سواره نظام ، شمشیرزن در
اروپای قدیم
- drahmi واحد پول یونانی
- drahoma مال یا پولی که در بعضی اجتماعات
از طرف عروس به داماد داده میشود
- dram درام ، نمایش یا تئاتر، بین تراژدی
و کمدی
- dramatik ۱- نمایش درام
۲- تهبیج آمیز، هیجان آور
- drednot نوعی ناو زره پوش که دارای
ده توپ ۳۰۵ میلیمتری میباشد
- drenaj زه کشی، راه های زه کشی، فاضل آب
- drezin درزین ، چهارچرخه دستی یا
موتوری روی خط آهن
- dua دعا
- dua etmek دعا کردن ، دع گفتن
- duacı دعا گو ، دعا کن
- duba دوبه ، بارز یا کرجی ته پهن ،
کرجی که از هر طرف بسته است و
برای جس یا بارانداز بکار میرود
- dubara ۱- «جفت دو» در طاس بازی تخته
۲- حيله ، تقلب ، حقه
- dubaracı متقلب ، حقه باز
- dublaj دوبلاژ
- dublör یکی از دو آرتیستی که در تئاتر برای
یک رل معین میشوند
- duçar دچار ، گرفتار ، مبتلا
- dudak لب
- dudu ۱- پیرزن ارمنی ۲- پیرزن
۳- طوطی
- dudukuşu طوطی
- duetto قطعه موسیقی که برای دو خواننده
یا دو نوازنده ساخته باشند

duhan دخان ، دود ، سیگار
 duhul دخول ، ورود ، درب ورود
 duhuliyè بلیط ورودی ، حق ورود ، بلیط
 duka ۱- دوك ، لقب اشرافی در انگلستان ،
 امیر ۲- نام سکه قدیم ونیز
 dul بیوه
 dulluk بیوه گی
 dulunmak ۱- زیر آب رفتن ، غرق شدن
 ۲- غروب کردن ، افول کردن
 duman دود ، دخان
 duman attirmek ترس و وحشت
 بوجود آوردن
 dumanlanmak دودی شدن ، پر از
 دود شدن
 dumanlı پر دود ، دود دار
 dum dum kurşunu نوعی فشنگ مهلك
 که زیاد مجروح و تأثیر میکند
 dumur = körelme دهور ، تباہی ،
 هلاکت
 dun ۱- دون ، پست ، دنی ۲- زیر ، پائین
 dununda زیرش ، زیر آن ، پائین آن
 dur! ایست! ، به ایست!
 durak ایستگاه اتوبوس و تراموای
 duraklama مکث ، توقف ، وقفه ،
 فاصله ، سکوت
 duraklamak توقف کردن ، ایست کردن ،
 ایستادن ، برای مدت کمی
 فاصله دادن
 duraksamak تردید و تردد کردن ،
 تأمل کردن
 durdurmak بازداشتن ، جلوگیری کردن ،
 مانع شدن ، متوقف کردن ، تعطیل
 کردن
 durendiş دورانندیش
 durdurulmak متوقف کردن یا شدن
 توسط دیگری
 durgu ۱- وقفه ۲- تقطیع شعر ، تجزیه
 کردن مصراع شعر به اجزاء و ارکان
 عروضی

durgun راکد ، متوقف ، کساد ،
 بی حرکت ، ساکت
 durmak ۱- ماندن ، توقف کردن
 ایستادن ، صبر کردن ، مکث کردن
 ۲- دوام کردن ، باقی ماندن ۳-
 موجود بودن
 duru زلال ، صاف
 durulamak آب کشیدن ، با آب تمیز شستن
 durulanmak آب کشیده شدن
 durulmak ۱- زلار شدن ، صاف شدن ،
 ته نشین شدن ۲- ساکت شدن ،
 خاموش شدن ، آرام شدن ۳-
 متوقف شدن
 duruluk زلالی ، شفافی
 durum وضع ، حال ، شکل ، وضعیت
 duruş طور ، طرز ، حالت ، وضع
 duruşma دادرسی ، محاکمه ، جلسه محاکمه
 duş دوش ، آبی که از بالا پاشیده میشود
 duş yapmak زیر دوش ایستادن ،
 زیر دوش خود را شستن
 dut توت
 dutluk باغ توت ، توتستان
 duvak ۱- تور صورت ، تور روی صورت
 عروس ۲- سرپوش سفالی یاسنگی
 که بر در خمره یا دودکش روی
 بام میگذارند
 duvar دیوار
 duvarcı بنا ، دیوارکش ، دیوارساز
 duy سرپیچ لامپ برق
 duyar حس دار ، باحس
 duygu ۱- حس ، احساس ، حساسیت
 ۲- حظ
 duygulanmak کیف کردن ، حظ کردن
 duygulu حساس ، باحس
 duygusuz ۱- بی حس ۲- بی عاطفه
 duymak ۱- حس کردن ، احساس کردن
 ۲- شنیدن
 duyu حاسه ، حس
 duyulmak شنیده شدن ، احساس شدن

۱- فهماندن ، خبردادن ،
 شنواندن ۲- جوس کردن
 ۱- طرز شنیدن ۲- احساس ، حس
 dübbü-asgar دب اصغر ، بنات نعش صغری ،
 ستاره های هفت برادران کوچک
 در سمت قطب شمال
 dübbü-ekber دب اکبر ، بنات نعش کبری ،
 ستاره های هفت برادران بزرگ
 dü-beş جفت پنج (در طاس بازی تخته)
 düden چاه عمیق زیرزمینی که از آبهای
 جاری زیرزمینی بوجود میآید
 ۱- سوت ، نی ، نی لیک ، فلوت
 ۲- (عو) تهی مغز ، کم عقل
 düdüklemek (عو) جماع ، مجامعت ،
 مباشرت کردن
 düdüklü tencere دیگ زودپز
 düello دوئل
 dügah آهنگ دوگانه ، در موسیقی شرقی
 آهنگی که در پرده «لا» یا پرده
 دیگری که بان نزدیک باشد قرار
 میگیرد
 ۱- دگمه ، تکمه ۲- کلید برق
 dügmelemek دگمه کردن ، دگمه بستن
 dügü بلغور ریز ، برنج کوبیده و
 خرد کرده شده
 dügüm گره
 dügüm çözmek گشادن گره ،
 گره باز کردن
 dügümlemek گره بستن ، گره انداختن
 dügümlü گره دار ، گره افتاده ، بفرنج
 dügün جشن عروسی ، عروسی
 dügün yapmak عروسی کردن
 dük دوک ، لقب اشرافی (در اروپای قدیم)
 که بعد از شاهزاده میآید
 dükkân دکان ، مغازه
 dükkâncı دکانچی ، مغازه دار ، دکاندار
 düldül دلیل ، نام استر حضرت علی
 dülger در و پنجره ساز ، نجار

نجاری
 ۱- ضرب ، دنگ ، تمبک
 ۲- (عو) احمق ، ابله
 ۱- سرراست ، راست درست ،
 راست ، مستقیم ۲- (مج) آدم
 صاف و ساده
 dümen سکان ، فرمان کشتی
 ۱- سکان دار ۲- (عو) آخرین
 شخص ، کسی که از همه آخرتر میآید
 dümtek دم-تک زدن ، صدای دم-تک
 در آوردن ، یعنی بادستها گاه بز انوی
 راست گاه بز انوی چپ کوبیدن برای
 توازن آهنگ
 dün دیروز ، روز قبل
 dün akşam = dün gece دیشب ، دوش
 dün den beri از دیشب به اینطرف
 dünkü دیروزی
 dünür خویشاوندی پدر عروس و پدر
 داماد نسبت بیکدیگر
 dünürcü = görücü خواستگار ،
 خواستار دختر
 ۱- دنیا ، جهان ، گیتی ، عالم
 ۲- (مج) همه مردم
 dünvalık مال دنیا ، پول ، آنچه مربوط
 به دنیاست
 dünyevi دنیوی ، دنیائی ، آنچه مربوط
 به دنیاست
 düpedüz راست و درست ، صاف و پوست کنده
 dürbün = dürbin دوربین ، آلت دوربین
 dürmek درهم پیچیدن ، لوله کردن
 ۱- سیخ زدن ، سیخ کردن ،
 سیخونک زدن ، انگلک کردن ،
 ۲- (مج) تحریک کردن ، برانگیختن
 dürtü سیخونک ، آلت سیخ زدن
 dürtüklemek پشت سرهم سیخ زدن
 dürtüş سیخونک ، سیخ
 dürlmek سیخ زده شدن ، برانگیخته شدن
 dürüm لوله شده ، پیچیده ، ناشده

dürüst درست ، راست ، صحیح ، حقیقت
dürüstlük راستی ، درستی
dürzi ۱- مذهب درزی ، پیروان مذهب
 درزی که در سوریه هستند ۲-
 عنوانی که بر سبیل حقارت باشخاص
 میگویند
düse طاس جفت سه در بازی تخته
düstur ۱- قواعد عمومی اصلی ۲- مجموعه
 قوانین ۳- فورمولهای شیمی ۴-
 دستور
düstürülamel دستورالعمل
düş خواب ، رؤیا
düş azmak احتلام ، محتمل شدن
düş görmek خواب دیدن ، رؤیادیدن
düşes دوشش ، خانم دوک
düşes جفت شش (در بازی تخته)
düşey عمودی ، شاغولی
düşkün ۱- زبون ، حقیر ، ذلیل ، فقیر ،
 ازپا افتاده ۲- نازل ، کم قیمت ،
 ۳- پست ، بی شرف ۴- علاقمند ،
 دل بسته
düşkünezen ضعیف کش ، زبون کش
düşkünlük ۱- پستی ، بیچارگی ، ذلت
 ۲- علاقه ، دل بستگی
düşman دشمن ، بدخواه ، ضد ، مخالف
düşmanlık دشمنی ، عداوت
düşmek ۱- افتادن ، سقوط کردن ، نزول
 کردن ، فرود آمدن ۲- در افتادن
 ۳- باریدن ۴- میل و علاقه نشان
 دادن ۵- جور آمدن ، به چیزی
 خوردن یا موافق بودن ۶- تعلق
 گرفتن ، مربوط شدن ۷- تضاد
 کردن ، راست آمدن ۸- به قسمت
 یا حصه کسی اصابت کردن ۹- جلو
 یا دنبال کسی افتادن ۱۰- کسر
 کردن ، منها کردن ۱۱- ساقط
 شدن بچه
düşük ۱- افتاده ، نازل ، پست ، ساقط
 ۲- بچه ساقط شده ، جنین ساقط
düşüklük پستی ، ذلت ، نزول

düşünce ۱- فکر ، اندیشه ، عقیده
 ۲- غم ، غصه
düşünceli ۱- با ملاحظه ، با فکر ، عاقل
 ۲- مغموم ، محزون ، فکر و
 خیال دار
düşüncesiz بی فکر ، بی غم
düşündürmek بفکر انداختن ،
 بخيال واداشتن
düşünme تأمل ، تذکر
düşünmek تأمل کردن ، تفکر کردن ،
 فکر کردن ، خیال کردن ، در فکر
 بودن ، تصور کردن ، اندیشیدن ،
 فکر و خیال کردن ، قصد و آهنگ
 کردن
düşünülmek بخاطر کسی آمدن ، بخاطر
 خطور کردن ، بیاد کسی آمدن
düşünür فکور ، متفکر
düşünüş فکر ، تفکر ، اندیشه
düşürmek ۱- پائین انداختن ، ساقط
 کردن ، نازل کردن ، پائین آوردن ،
 تنزل دادن ، انداختن ۲- گیر آوردن ،
 بچنگ آوردن ، بدست آوردن
düşüş نزول ، سقوط ، تنزل ، افتادگی
düttürü زنی که لباس جلف و سبک
 پوشیده باشد
düve گوساله ماده يك ساله که هنوز
 جفتگیری نکرده
düvel دول ، دولت ها
düyek ۱- آهنگی از موسیقی شرقی
 ۲- طاس ۱۰۲ در بازی تخته
düyün دیون ، قروض ، بدهی ها
düz صاف ، راست ، مستقیم ، مستوی ،
 هموار
düz ayak خانه یا راهی که اطرافش
 صاف باشد یعنی پله یا پست و
 بلندی نداشته باشد
düzey آب تراز ، تراز آبی
düzelmek راست شدن ، درست شدن ،
 خوب شدن ، مرتب و منظم شدن ،
 روبراه شدن ، مستقیم شدن

düzeltmek درست کردن ، صاف کردن ،
تصحیح کردن ، راست کردن ، منظم
کردن ، مرتب کردن

düzen ۱- نظم و ترتیب ، انتظام
۲- حقه ، حیلہ ، تقلب ، تزویر

düzenbaz حقه باز ، متقلب

düzenlemek منظم کردن ، مرتب کردن

düzenli بانظم و ترتیب ، مرتب

düzensiz بی‌نظم و ترتیب ، نامرتب ،
بی‌انتظام

düzey تراز ، سویه ، مرتبه ، سطح هموار
و مستوی

düzgün ۱- صاف و هموار ، سراسر ،
مرتب و منظم ۲- بی‌کم و کسر ،
تمام و کمال ۳- نوعی کرم صورت
که در سابق خانم‌ها بصورت
می‌مالیدند برای صاف کردن پوست
صورت

düzine دوچین ، دست ۱۲ عددی

düzkanathier راست بالان ، فامیل نوعی
از کرم‌هایی که چهار بال راست
دارند

düzlem مستوی ، سطح صاف

düzlemek صاف کردن ، تراز کردن

düzlük صافی ، راستی ، درستی ، جای صاف
و هموار

düzme = düzmece جمالی ، ساختگی ،
تقلبی ، از پیش خود درآورده

düzmek ۱- مرتب کردن ، حاضر کردن ،
ردیف کردن ، پهلوی هم گذاردن ،
جمع کردن ، گرد هم آوردن ، تجاوز
کردن به کسی

düztaban ۱- آدم پایین ۲- بد یمن ، شوم

düzülmek ردیف شدن ، پشت سر هم
قرار گرفتن ، مرتب شدن

düzyazı نشر ، غیرشمر

E

<p>E, e ششمین حرف الفبای ترکی «ه»، «ا» بجای زیر و زیر فارسی</p> <p>ebabil ۲- ابابیل، دسته‌های پراکنده، دسته‌های مرغان ۲ - پرستو، چلچله</p> <p>ebat ابعاد، بعدها، عرض و طول و ارتفاع</p> <p>ebced ابجد، نام نخستین صورت از صور هشتگانه حروف جمل، نام عمومی صور هشتگانه حروف جمل</p> <p>ebe ۱- ماما، قابله ۲- در بازی قایم‌موشک خردسالان «اوستا» بچه‌ای که چشمهای خود را میبندد تا دیگران مخفی شوند</p> <p>bedî ابدی</p> <p>bediyen برای همیشه، بطور دائم و ابدی، تا ابد</p> <p>ebediyet همیشگی، دائمی، ابدیت</p> <p>ebe gümeçi ۱- نوعی گیاه دارای برگهای رگ‌داز که مانند اسفناج می‌بزند و میخورند، پنیرک ۲- گل خطمی</p> <p>ebe kuşağı قوس قزح، علائم‌السماء قابلیکی، مامائی</p> <p>ebet ابد، جاوید، باقی، دائم</p> <p>ebeveyn ابویین، والدین، پدر و مادر</p>	<p>ebonit ابونیت، نوعی کائوچو که گوگرد بدان اضافه شده باشد، کائوچوی سیاه</p> <p>ebleh ابله، نادان، ساده لوح</p> <p>ebkem گنگ، زبان‌بسته، ایکم</p> <p>ebru ابرو، رنگ راه راه و خطدار رنگهای موجی و منقطع که روی کاغذ نقش میکنند، مرمرنا</p> <p>ebrulamak روی چیزی را رنگ موج‌دار زدن، برنگ مرمر موج‌دار در آوردن</p> <p>ebrulu دارای رنگ موجی، منقطع</p> <p>ebucehil karpuzu هندوانه ابوجهل، کبست، حنظل</p> <p>ecdat اجداد، نیا، نیاکان</p> <p>ecel اجل، زمان مرگ، مدت یا وقتی که از طرف خداوند تعیین شده باشد</p> <p>ecir اجر، ثواب، مزد</p> <p>ecîr مزدور، اجیر، کارگر روزمزد</p> <p>eciş bücüş کج و معوج، کج و کوله، بی‌قواره</p> <p>ecnebi بیگانه، خارجی، اجنبی</p> <p>ecza ۱- جرما ۲- اجزاء دارو، اجزاء شیمیائی، دواها، داروها</p> <p>eczacı داروگر، داروساز، داروخانه‌چی، دواچی</p>
---	---

eczane	داروخانه ، دواخانه
echel	خیلی نادان و جاهل ، اجهل
eda	۱- ادا ، طرز ۲- ناز، کرشمه ۳- اداء ، پرداختن
edalı	یرادا ، ادا دار ، خوش ادا
edat	ادات ، اداة ، یکی از قسمتهای کلمه که در اصطلاح دستور زبان یا نحو حرف میگویند
edebî	ادبی ، منسوب به ادب و ادبیات
edebiyat	ادبیات ، علوم ادبی
edebiyatçı	عالم ادبیات ، ادیب
edep	ادب ، تربیت ، اخلاق
edepli	با ادب ، مؤدب ، با تربیت
edepsiz	بی ادب ، بی تربیت ، بیعار
edepsizlik	بی ادبی ، بی تربیتی ، پرشور و شر بودن
eder	۱- میشود ، میکند ۲- قیمت ، تمام شده
edevat	ادوات ، آلات ، لوازم
edibane	ادیبانه
edilmek	شدن ، کرده شدن ، انجام شدن
edinmek	اخذ کردن ، صاحب شدن ، از خود کردن ، بدست آوردن
edna	۱- خیلی کم ، کمترین ۲- پست ، پست ترین
edyan	ادیان ، دین ها
efdal	افضل ، خیلی بهتر و بالاتر
efe	۱- داداش ، آقا داداش ، برادر بزرگ ۲- داش ، گردن کلفت ، پهلوان دروغی ، ازجان گذشته ۳- در ترکیه غربی در قدیم اشخاصی که نسبت به دولت یاغی شده بکوهها فرار میکردند ولی نسبت بطبقه ضعیف و مظلوم جوانمرد و باشفت بودند ، آقامنش
efektif	بول نقد و در جریان
efelik	آقامنشی ، شجاعت ، جوانمردی
efendi	۱- آقا ، ارباب ، خان ، اصل ،

افندی ۲- سابقاً در ترکیه بطریق احترام به اهل علم و ادب میگفتند و نیز با خرنام رجال افزوده میشود	آقائی ، نجابت ، اصالت
۱- وقتی کسی را صدا میزنند در جواب «افندیم» یعنی «بلی» ، «بلی قربان» ۲- در موقع حرف زدن وقتی چیزی فهمیده نشود میگویند «افندیم» بجای چه؟ چی؟	۳- کلمه ایست مثل «قربان» در مورد احترام در آخر جمله میگویند
۱- افکار ، فکرها ، عقیدهها	۲- (عو) غم ، غصه ، حزن
افکار عمومی	(عو) غصه خوردن ، محزون شدن ، منموم بودن
غمگین ، محزون ، نگران	افلاك ، آسمانها
و الاشی ، نام سرزمینی است در کشور رومانی	رنگ بنفش ، کیود روشن
بنفش رنگ ، کیود رنگ	افراد ، اشخاص ، نفرها (نظ)
افسانه ، قصه ، داستان ، چیز ، موهوم	افسانه ای
افسون	افسون = افسون
ازه ، دریای ازه ، نواحی ساحل دریای ازه در ترکیه	ولی ، قیم ، ارباب ، سرپرست
حاکم ، آقا	حاکمیت
اگزما ، سودا ، خارش پوست بدن	لوله دود و صداخفه کن موتور و اتومبیل ، اگزوس
۱- استخوان دنده ۲- سوهان	سوهان زدن ، سائیدن با سوهان
استخوان دنده	

eğer	اگر
eğer = eyer	زین اسب
eğiç	چنگک دستهدار برای کندن میوه از درخت یا کندن عسل از کندو
eğik	خمیده ، مایل ، سرکج
eğiklik	خمیدگی ، کجی ، میل
eğilmek	کج شدن ، خم شدن .
eğim	میل ، شیب
eğın	پشت ، دوش
eğirmek	تاییدن ، رسیدن ، رشتن پنبه یا پشم بد دوک
eğitim	تربیت ، تعلیم و تربیت ، فرهنگ ، پرورش
eğitimci	مربی ، آموزگار ، معلم
eğitimli	۱- تربیت شده ، تعلیم یافته ۲- تربیتی ، تعلیمی
eğitmek	تعلیم دادن ، تعلیم و تربیت کردن ، پرورش دادن
eğitmen	مربی
eğlemek	مشغول کردن ، معطل کردن
eğlence	تفریح . خوشی ، سرگرمی
eğlencelik	۱- مشغولیات ، سربندی ۲- آجیل
eğlendirmek	تفریح دادن ، سرگرم کردن ، مشغول کردن
eğlenmek	۱- تفریح کردن ، مشغول شدن ، سرگرم شدن ، کیف کردن ۲- مسخره کردن ۳- استراحت کردن ، وقت گذراندن
eğlenti	مهمانی ، ضیافت با ساز و آواز ، تفریح
eğleşmek	اقامت کردن . ساکن بودن ، مقیم بودن
eğmek	خم کردن ، کج کردن
eğreti	عاریه ، موقتی
eğri	۱- کج ، معوج ، منحنی ۲- متقلب ، نادرست
eğrilik	۱- کجی ۲- نادرستی
eğrilmek	کج شدن ، خم شدن

eğriltmek	کج کردن ، منحنی کردن ، خم کردن
eh	اه ، ای خوب ، بلی
ehemmiyet	اهمیت
ehemmiyetli	مهم ، بااهمیت
ehemmiyetsiz	بی اهمیت ، غیرمهم
ehil	۱- اهل ، خیره ۲- اهل و عیال ۳- صاحب
ehli	اهلی ، خانگی ، دست آموز
ehlibeyt	اهل بیت
ehlidil	اهل دل
ehlikeyf	اهل کیف
ehlivukuf = bilirkışı	خبره ، اهل خبره ، کارشناس
ehlisalip	صلیبیون ، اهل صلیب
ehliyet	۱- گواهی رانندگی ، تصدیق شوفری ۲- اهلیت ، صلاحیت ، وقوف
ehliyetname	۱- تصدیق رانندگی ، گواهینامه رانندگی ۲- گواهی اهلیت یا کارشناسی ، اجازه نامه
ehliyetsiz	۱- بی تصدیق ، بدون گواهینامه رانندگی ۲- ناشی ، بدون اهلیت و صلاحیت
ehram	احرام
ehram	۱- هرم (شکل هندسی) ۲- اهرام (مصر)
ehremen	اهرمین
ehven	۱- دهن ، سست تر ۲- قیمت ارزان
ejder	اژدها ، اژدرها
ejderha	اژدها ، اژدرها
ek	ضمیمه ، پیوست ، چسبیده ، فرع
ekâbir	بزرگان ، محترمین ، اعیان ، رجال ، اکابر
ekânimi selase	اقانیم ثلاثه (اب و ابن و روح القدس)
ekici	زارع ، فلاح
ekili	مزروع ، کاشته شده
ekilmek	کاشته شدن

ekim	۱- زرع ، زراعت ، کشت ۲- نام ماه دهم ترکی ، ماه اکتبر
ekim	۱- کشت ، زرع ۲- محصول ، حاصل
ekinci	زراع ، کشت کار ، برزگر ، فلاح
ekip	دسته ، گروه
eklem	مفصل ، بند
eklemek	۱- متصل کردن ، وصل کردن ۲- ضمیمه کردن ، پیوست کردن
eklenmek	وصل شدن ، متصل شدن ، پیوست شدن
eklenti	تکه اتصال ، تکه اضافی ، ضمیمه شده
ekletmek	بواسطه دیگری ضمیمه یا متصل کردن
ekli	ضمیمه دار ، پیوست دار ، الحاقی ، ملحق ، علاوه شده
ekmek	۱- نان ، غذا ، معیشت ۲- کاشتن ۳- (عو) غال گذاشتن ، از سر باز کردن
ekmekçi	نانوا ، خباز
ekmekçilik	نانوائی ، خبازی
ekmeklik	گندم یا آردی که برای نان پزی مناسب باشد
ekonomi	اقتصاد ، اکونومی
ekran	اکران ، پرده سینما
eksantrik	خارج از مرکز ، (مج) غیرعادی
eksen	محور
ekser	اکثر ، غالب اوقات ، اغلب
ekseriya	عموماً ، غالباً ، غالب اوقات
eksanriyet	اکثریت
eksiz	منها ، علامت منها (—)
eksik	کسر ، کم ، نقصان
eksikli	۱- محتاج ۲- مقصر
eksiklik	نقصان ، کمی ، کسری
eksiksiz	بدون کم و کسر ، تمام کمال
eksilmek	کم آمدن ، کسر شدن ، کم شدن

eksiltme	مناقصه
eksiltmek	کسر کردن ، کم کردن ، پائین آوردن ، مقدار یا قیمت چیزی
eksiz	یک تکه ، یک پارچه ، بدون ضمیمه بدون وصله
ekskavatör	ماشین حفاری ، آلت خاک برداری یا زمین کنی
eksper	متخصص ، کارشناس ، خبره
ekspres	سریع السیر ، اکسپرس ، ترن یا کشتی که سریع میرود و فقط در ایستگاههای اصلی بزرگ توقف میکند
ekstra	اعلا ، عالی ترین جنس
ekşi	ترش
ekşiçe	قدری ترش مزه
ekşili	ترشی دار
ekşilik	ترشی ، ترشیدگی
ekşime	۱- ترشیدن ، ترش شدن ۲- تخمیر شدن یا ترش شدن خمیر ۳- (عو) آبرو رفتن ، خجل شدن
ekşimsi = ekşimtrak	ترش مزه ، ملس ، میخوش
ekşimtrak	ملس ، ترش مزه ، میخوش
ekşitmek	ترش اندیدن ، ترش کردن
ektirmek	کاشتن بوسیله دیگری ، وادار به کشت کردن
ekvator	خط استوا
ekzema = egzema	اگزما ، سودا
el	۱- دست ۲- دسته ، دستگیره ۳- توسط ، واسطه ، وسیله ۴- ایل ، عشیره ۵- خارجی ، بیگانه ۶- کشور ، مملکت
ela	رنگ بلوطی ، میشی (در مورد رنگ چشم)
el açmak	گدائی کردن ، دست تکدی دراز کردن
el âlem	تمام مردم ، همه کس ، همه عالم
elamen	الامان ، امان ، فریاد

۱- (قد) اجازه ارشاد گرفتن
 از شیخ یا پیر در طریقت ۲- اذن
 یا اجازه گرفتن شاگرد از استاد در
 مورد صنعت و یا هنر مخصوصی

el altından پنهانی، مخفی، زیر، زیرکی

elan حالا، اکنون، فعلاً، الان

el arabası ارابه دستی

elastikî کشدار

elastikiyet حالت لاستیکی داشتن،
 کشدار بودن

el atmak تشبیه کردن، دست بکاری زدن،
 بکاری مبادرت کردن

el ayası کف دست

elbet البته، یقین، معلوم، محقق

elbezi پارچه دست پاک کنی، پارچه تر
 برای پاک کردن دست

el birliği اشتراك مساعی، همکاری

elbise لباس، جامه، پوشاک، رخت

elbiselik پارچه لباسی

el çekmek دست برداشتن، دست کشیدن،
 منصرف شدن

elçi ۱- سفیر، نماینده، ایلچی
 ۲- میانجی، واسطه

elçilik ۱- سفارت ۲- میانجی گری،
 وساطت

el çırpamak دست زدن، کف زدن

el darlığı تنگدستی، فقر

elde bir ۱- يك عدد باقی (در عمل
 جمع کردن حساب گفته میشود)
 ۲- (هیچ) بدون شك و شبهه،
 بدون تأخیر

el deęiřtirmek دست عوض کردن،
 دست بدست چرخاندن

elde etmek ۱- بدست آوردن، تأمین کردن
 ۲- نفوذ کردن، تأثیر کردن در
 کسی، دوست شدن با کسی برای
 پیش بردن کاری، از خود کردن

elde kalmak روی دست ماندن

باقی ماندن، فروش نرفتن

elde tutmak در دست نگاه داشتن،
 از دست ندادن

elden almak از دست اول خریدن،
 از دست خریدن نه از بازار

elden çıkarmak فروش رساندن مال یا
 متاعی

elden düşme مستعمل، کار کرده

elden düşürmemek کتاب یا تسبیح یا
 چیز دیگر از دست رها نکردن،
 با آن همیشه سر و کار داشتن،
 حاجت دست قرار دادن

elden geçirmek تعمیر کردن،
 تصحیح کردن، سروصورت دادن،
 تمیز و مرتب کردن

elden gelmek از دست برآمدن،
 قادر بودن یا ازعهده برآمدن کاری

elden gitmek از دست رفتن، گم شدن،
 از دست دادن

eldiven دستکش

۱- اوستای بازی، بچه ای که در بازی
 بزرگتر همه میشود ۲- سر کرده،
 بزرگتر، محرك، سر دسته

elek الک

۱- الک فروش، الک ساز
 ۲- کولی، قبطی

elektrik الکتریک، الکتریسیته، برق،
 چراغ برق

elektrikçi الکتریکچی، مأمور برق

۱- برقی، الکتریکی
 ۲- پر آشوب، زهره جان،
 هیجان انگیز

elektroliz تجلیل اجسام مرکب توسط
 جریان برق، تجزیه شیمیائی بوسیله
 جریان برق، الکترولیز

elektrolit جسمی که بوسیله جریان برق
 تجزیه میشود

elektron الکترون، اتم منفی الکتریک

elektrod الکتروود ، هر يك از ميله‌های
فلزی که در الکتروولیت وجود
دارد - نام مثبت «آنود» و میله
منفی «کاتود» میباشد
el ele دست بدست ، دست در دست یکدیگر
elēm الم ، درد ، غم ، غصه
eleman ۱- عضو ، کارمند ، کارگر ، عنصر ،
آلت ۲- جزء ، رکن
elemeği دسترنج ، حق الزحمه ، دستمزد ،
اچرت
elemek ۱- الگ کردن ، بیختن ،
سرند کردن ۲- جدا کردن ،
انتخاب کردن
eleştirmek موشکافی کردن ، انتقاد
علمی کردن
eletmek بادست اشاره کردن ، دست
تکان دادن
el vermek لودادن ، مقصری را تسلیم
یا معرفی کردن
el feneri چراغ دستی ، چراغ قوه‌ای
el freni ترمز دستی
elhasil خلاصه ، باری ، الحاصل
eli ağır ۱- متأنی، کسی که یواش حرکت
میکند ۲- سنگین دست ، دست
سنگین ۳- بد بده ، سخت بده ،
کسی که بدهی خود را دیر و بسختی
میپردازد
eli bayraklı پرشر و فساد ، شریر ،
دعواکن ، بی ادب (در مورد زنها)
eli çabuk تند دست ، فرز ، چالاک ،
زرنگ
eli dar تنگ دست ، دست خالی ، بی پولی
eli değmek فرصت کردن ، فرصت داشتن ،
فرصت شدن
eli düzgün کسی که دستش بکار آشناست ،
ماهر ، کسی که کار را خوب انجام
میدهد
elifba الفبا
eligenişlemek گشایش یافتن ، استطاعت

پیدا کردن ، پولدار شدن
eli hafif کسی که دستش سبک است از قبیل
جراح ، دندانساز ، آمپولزن یا
سلمانیه که براحتی و بدون اذیت
و درد زیاد کار را انجام میدهند
eli kulağında در شرف انجام یافتن ،
فی الفور ، زود ، الان
elîm الیم ، دردناک
eli maşalı پرشر و فساد ، پر بلا ،
شریر ، غرشمال
elinden gelmek ازدست برآمدن ،
از عهده برآمدن
elinden tutmak دستگیری کردن ،
زیر بالش را گرفتن
elips قطع ناقص ، بیضی شکل
eli sopalı چوب بدست ، گردن کلفت ،
قلچماق
el işi کار دستی ، صنعت یدی
eli yatmak عادت داشتن دست ، کاردانی ،
مهارت داشتن
el koymak ضبط کردن ، دست گذاردن ،
مصادره کردن
elleme دست کاری ، دست زدگی
ellemek دست زدن ، تماس کردن ،
لمس کردن ، دستکاری کردن
ellenmek دست زده شدن ، دست کاری شدن
elli ۱- پنجاه ۲- دسته دار ۳- دست دار ،
بادست
ellilik ۱- اسکناس پنجاه لیره‌ای ،
پنجاهی ۲- پنجاه ساله ۳-
پنجاه تائی
ellinci پنجاهم ، پنجاهمین
ellişer پنجاه پنجاه ، پنجاه تائی ،
پنجاه تا پنجاه تا
elma سیب
elmacı ۱- سیب چه ، سیب کوچک
۲- برآمدگی استخوان گونه
elmalık باغ سیب ، سیستان
elmas الماس

elöpmek	دست بوسی	emin	امین
el sallamak	دست تکان دادن	emir	امر، فرمان
el sıkmak	دست فشردن، دست دادن	emîr	امیر، بزرگ، رئیس، آقا
el sürmek	دست مالیدن، دست زدن، لمس کردن	emirber	امرببر، فرمان بردار
el şakası	شوخی دستی	emirname	امریه، امرنامه
elti	جاری، زن برادرشهر، هم عروس	emlâk	املاک، اراضی، ملک
elulağı	وردست، بچه شاگرد، شاگرد زیر دست، خانه شاگرد، پادو	emmek	مکیدن، مک زدن، جذب کردن
elveda	الوداع، وداع، خدا-تأظی	emniyet	۱- امنیت، آسایش ۲- شهربانی، آگاهی پلیس ۳- اعتماد، اطمینان
elverişli	مناسب، سهل الوصول، موافق، بدردیخور	emniyetli	مورد اعتماد، مطمئن
elverişsiz	نامناسب، غیرمتناسب	emniyetsizlik	عدم اعتماد و اطمینان
el vermek	۱- دست دادن ۲- کافی بودن، بدردخوردن	emperyalizm	۱- امپریالیسم، وسعت طلبی حدود کشور ۲- سیاست استثمار منابع طبیعی کشورهای دیگر
elyaf	الیاف، لیفها، لیفتها	emperyalist	امپریالیست
elyazısı	دست نویس، دست نوشته، خط دستی، دستخط	emprime	پارچه ابریشمی گل و نقشه دار
elyazması	کتاب خطی، کتابی که با دست نوشته شده	emraz	امراض، مرضها، ناخوشیها
el yummak	دست را مشت کردن، بحالت مشت درآوردن	emretmek	امر کردن، فرمودن، امر دادن
elzem	الزم، لازم تر، واجب تر	emri vaki	امر واقع، عمل انجام شده
em	(قد) دوا، علاج، چاره	emsal	۱- امثال، مثلها، مثالها ۲- اقران ۳- نمونه و سرمشق
emanet	امانت	emtia	امتعه، مالها، اجناس
emanetçi	امانت دار، امانت نگهدار	emval	اموال، مالها
emare	اماره، علامت، نشانه، اثر	emzik	۱- پستانک، شیشه پستانک، سر پستانک ۲- لوله قوری
emaret	(قد) امارت، امیرنشین، امیری	emzikli	۱- زن بچه شیرده ۲- قوری یا لیوان لوله دار یا دهانه دار
emaye	لعابی، لعاب دار	emzirmek	بچه شیر دادن
emdirmek	عمل مکیدن را انجام دادن، وادار بمکیدن کردن	en	پهنا، عرض، گشادی، پهنی
emek	زحمت، کار، خدمت، دسترنج	en	پیشوند صفت تفصیلی (در اول صفت میآید و آنرا صفت تفضیلی میکند)
emekçi	زحمتکش، کارگر، رنجبر	enayi	(عو) احمق، خل، ساده لوح
emeklemek	سینه خیز کردن بچه، باسینه و پا راه رفتن کودک	enayilik	بلاغت، حماقت، ساده لوحی
emekli	بازنشسته، متقاعد	encek = encik	توله، بچه حیوانات
emektar	خانواده کسی که خدمت طولانی کرده باشد		پستاندار مانند گاو و گربه
emel	امل، آرمان، آرزو، میل	encümen	انجمن، کمیسیون
		endam	اندام، قد و بالا
		endamlı	خوش اندام، خوش هیكل

endaze اندازه ، میزان ، واحد طول قدیم (معادل ۶۵۰ سانتیمتر)
 ender نادر ، کمیاب ، نایاب
 endişe اندیشه ، ترس ، واهمه
 endüstri صنعت ، صناعت ، پیشه و هنر
 enek ۱- غنم ۲- آخه شده
 enerji قوه ، قدرت ، انرژی
 enfarktüs سکتة قلبی
 enfes بسیار لذیذ ، قشنگترین ، لذیذترین ، عالیترین
 enfiye انفیه
 enflasyon تورم اسکناس ، تنزل قیمت پول
 enflüanza انفلوانزا
 enfüsî ذهنی ، معنوی ، باطنی ، انفسی
 engebe ناهمواری زمین ، بالا آمدگی و تورفتگی های زمین ، پست و بلندی
 engibili زمین ناهموار و پست و بلندی دار
 engel مانع ، رادع ، اشکال
 engellemek مانع شدن ، جلوگیری کردن
 engerek افعی ، نوعی مار کوچک پرزهر
 engin ۱- وسیع ، پهناور ، بیکران
 ۲- پست ، کم قیمت ۳- کم عمق ، کم ارتفاع
 enginar کنگر فرنگی ، انگنار
 enik=encik توله حیوان ، پستاندار
 eniklemek توله کردن ، بچه زائیدن
 حیوان پستاندار مانند سگ
 enikonu سرتاسر ، تمام کمال ، حسابی
 enişte شوهرخواهر ، شوهرخاله ، شوهرعمه
 enkaz خرده ریزه ، تکه پاره های ساختمان
 یا بنا یا ماشین و غیره ، خرابه ، باقیمانده و تکه های بنای خراب
 شده ، هوار ، آوار
 enlem عرض جغرافیائی ، مدار جغرافیائی
 enli پهن ، عریض
 ense پس گردن ، پشت گردن
 enselemek (عو) گیر آوردن ، بچنگ

انداختن ، یقه کسی را بدست آوردن
 ensiz باریک ، کم عرض ، تنگ
 enstitü بنگاه ، انستیتو
 entari پیراهن زنانه ، لباس بلند زنانه یا مردانه
 enteresan جالب توجه
 enterne زیر نظر ، تحت نظر و مراقبت
 entertip ماشین حروف چینی اتوماتیک
 entipüften بی ارزش ، چرت و پرت
 entrika دسیسه ، حقه بازی ، تحریک ، آنتریک
 entrikacı حقه باز ، متقلب ، دسیسه کار
 epey زیاد ، خیلی ، فراوان
 epeyce بقدر کافی ، نسبتاً زیاد ، بطور حسابی
 epik ۱- هنر ، صنعت ۲- حماسی (در شعر و ادبیات)
 er ۱- زود ۲- مرد ۳- نفر ، سرباز
 ۴- شجاع ، قهرمان ۵- صاحب ، ارباب ، متخصص
 erbain اربعین ، چله زمستان ، چهل روزه
 وسط سرمای زمستان
 erbap ارباب ، کسی که کاری را خوب میدانند ، اهل فن
 erbaş درجه دار (نظ)
 erdem فضیلت
 erdemli صاحب فضیلت ، فاضل
 erden باکره
 erdirmek رسانیدن ، ایصال کردن
 erek هدف ، منظور مقصد
 erenler راشدین ، واصلین ، رسیدگان
 بحق (تص)
 organun ارغنون ، ارگ
 ergeç ۱- دیر یا زود ، بزودی ، هروقت باشد ۲- (erkeç=بز نر)
 ۱- کسی که بسن بلوغ رسیده ولی هنوز متأهل نشده ۲- عذب ، مجرد
 رشید ، بالغ ، کامل ، رسیده ، پخته
 ergin

erguvan ۱- ارغوان ، رنگ ارغوانی ،
رنگ سرخ مایل به بنفش ۲- دخت
ارغوان

erik آلو ، آلوچه ، گوجه

erimek ۱- ذوب شدن ، آب شدن ،
بازشدن ، گداخته شدن ۳- کم شدن ،
تحلیل رفتن ۲- (مچ) از خجالت
آب شدن

erişmek ۱- نایل شدن ، بهم رسیدن ،
واصل شدن ۲- رسیدن میوه

erişte رشته (خمیر)

erilmek آب کرده شدن ، ذوب کرده شدن

eritmek ۱- آب کردن ، ذوب کردن ،
حل کردن ، گداختن ۲- بر باد
دادن ، اسراف کردن ، ولخرجی
کردن

eriyik محلول ، شیره (فیز)

erk قدرت ، اقتدار ، نفوذ

erkân ۱- ارکان ۲- بزرگان ، اعیان
۳- اصول قاعده

erkeç بز نر

erkek ۱- مرد ، نر ۲- مردانه ۳- شوهر ،
زوج ۴- شجاع ، بی باک ۵- خوش قول

erkeklik مردی ، جرأت ، شجاعت ،
مردانگی

erkeksi مردوار ، شبیه مرد

erkeksiz بی مرد ، بی شوهر ،
بدون سرپرست

erken زود

erkence قدری زود ، کمی زودتر

erkenci صبح خیز ، سحر خیز ، کسی که
زود می آید یا زودتر از موقع سر
وظیفه حاضر میشود

erkin آزاد ، مستقل

erkinlik آزادی ، استقلال

erlik مردانگی ، مردی

ermek ۱- نایل شدن ، موفق شدن

۲- رسیدن ، واصل شدن ۳- پخته
شدن ، رسیده شدن ۴- ارشاد شدن

Ermeni ارمنی

Ermenice زبان ارمنی

eroin هروئین ، ماده مخدره که از مرفین
میگیرند

ersiz=erkeksiz بی مرد ، بی شوهر

erte روز بعد ، فردا روز

ertelemek موکول به بعد کردن ، بتأخیر
انداختن ، تعلیق کردن

ertesi بعد ، بعدی

ervah ارواح ، روحها

erzak ارزاق ، خوراک ، آذوقه

esans اسانس ، عطر ، جوهر

esaret اسارت ، قیادت

esas ۱- اساس ، اصل ، بنیان ، بنیاد ،
پایه ۲- ذات ، جوهر ، حقیقت

esasen اساساً ، اصلاً ، ذاتاً

esaslı اساسی ، کامل ، حسابی ، اصلی

esasşız بی اصل ، بی اساس ، بی پایه

esatir جمع اسطوره ، اساطیر ، افسانه های
باطل ، افسانه ها و داستانهای
خدایان و پهلوانان ملل قدیم

esbab اسباب ، سببها ، علل ، وسائل

esbak اسبق ، سابق

esef اسف ، تأسف ، افسوس ، اندوهگین
شدن بر....

esen سالم ، نیرومند

esenlik صحت ، سلامت ، نیرومندی

eser ۱- اثر ، نشان ، علامت ، نشانه
۲- کتاب ، تألیف ، شعر ، عمل خطیر
۳- جایا ، نشان قدم ۴- تأثیر

eseri cedit کاغذ سفید رقمه ای

eshap=ashap اصحاب

esham سهام ، حصه ها ، سهمها

esin ورزش ، نسیم ، باد ملایم

esir ۱- اسیر ۲- گرفتار ، برده

esîr اثیر، هوا و جو، اثر
 esirci برده فروش
 esirgemek ۱- حمایت کردن، حفظ و
 صیانت کردن ۲- مضایقه کردن،
 دروغ داشتن
 esirgeyici ۱- رحمن، حافظ، رحیم
 ۲- بخیل، خمیس، لثیم
 eski ۱- کهنه، عتیق، قدیم ۲- سابق،
 قدیمی
 eskici ۱- کهنه فروش، کهنه خر، سمسار
 ۲- پینه دوز
 eskimek کهنه شدن، فرسوده شدن
 eskimo اسکیمو
 eskitmek کهنه کردن، فرسوده کردن
 eskrim شمشیربازی
 eskrimci شمشیر باز
 eslâf اسلاف، پیشینیان، گذشتگان
 esma اسماء، اسمها
 esmek ۱- وزیدن، هوا آمدن ۲- (مج)
 بخاطر آمدن
 esmer سبزه، سیاه چرده، گندم گون
 esna ائناء، خلال، هنگام، درمیان
 esnaf ۱- اصناف، کاسب کار، پیشه ور
 ۲- بازاری، کسبه ۳- رسته
 صنف، دسته
 esnek کش دار، قابل ارتجاع
 esnemek ۱- خمیازه کشیدن، دهن دره
 کردن ۲- تکان خوردن، خم شدن،
 ارتعاش یافتن، کج و کوله شدن
 esrar ۱- اسرار، سرها ۲- تریاک،
 حشیش، افیون
 esrarkeş تریاک، تریاک کش، افیونی،
 بنگی
 esre کسره، زیر
 esrik (قد) مست، مشروب خورده
 estağfurullah استغفرالله
 estek-köstek حرف چرت و پرت،
 مزخرف

ester ۱- استر، قاطر ۲- ترکیبی از
 آسید و الکوئید
 estetik زیبایی شناسی
 esvap لباس، جامه، رخت (اثواب)
 eş ۱- جفت، قرین ۲- زوج یا زوجه،
 همسر ۳- شبیه، مثل، مانند،
 مساوی
 eşanlımlı مترادف، هم معنی
 eşantiyon نمونه
 eş'ar اشعار، شعرها
 eşarp روسری
 eşdeğer هم قیمت، معادل، مبادله
 eşek ۱- الاغ، خر، حمار، دراز گوش
 ۲- (مج) نادان، احمق، ابله
 eşekçi خرکچی
 eşeklik (مج) خریت، حماقت
 eşelemek ۱- کاویدن، کندن، زمین را
 کندن و سوراخ کردن ۲- (مج)
 تعقیب و پی گیری کردن
 eşhas ۱- اشخاص، مردم ۲- افراد یا
 اشخاصی که در نمایش بازی میکنند،
 آکتورها
 eşik ۱- آستان، درگاه، آستانه ۲- پل
 چوبی یا خرنک زیرسیم تار یا کمانچه
 کندن یا گود کردن زمین که
 مرغها یا حیوانات دیگر با دست یا
 پا میکنند
 eşit ۱- مساوی، معادل، برابر
 ۲- علامت مساوی (=)
 eşitlemek مساوی کردن، معادل کردن
 eşitlik ابری، مساوات
 eşitsizlik عدم برابری، عدم تعادل،
 غیرمساوی بودن
 eşkâl اشکال، شکلها، وضع ظاهری،
 مشخصات انسان
 eşkenar متساوی الاضلاع
 eşkiya اشقیاء، باغی، راه زن،
 قطاع الطريق

eşkıyalık	یاغی‌گری ، راه‌زنی
eşkin	چهارنعل ، تاخت ، یرغ ، یورغ
eşlemek	مقارن کردن ، متعادل نمودن ، دو چیز متشابه را باهم آوردن
eşlik	۱- تقارن ، تعادل ۲- رفاقت ، هم‌آهنگی ، همراهی ، همکاری
eşme	۱- عمل کندن یا کوش ۲- چشمه آب که در محل‌های ریگزار باکندن و کاویدن زمین پیدا میشود
eşmek	کود کردن ، کندن ، کاویدن
eşraf	اشراف ، اعیان ، بزرگان ، ثروتمندان
eşref	باشرف‌ترین ، اشرف
eşsiz	بی‌مانند ، بی‌مثل ، بی‌همتا
eşya	اشیاء ، اثاثیه ، اجناس
et	گوشت
etajer	قفسه ، رف
etamin	پارچه شماره‌دوزی ، پارچه پنبه‌ای درشت‌باف برای گلدوزی
etçil	گوشتخوار
etek	۱- دامن ، دامنه کوه و غیره ۲- محل عورت ، جاهای محرم بدن انسان
eteklemek	غلو در حرمت و احترام ، دامن کسی را بوسیدن
eteklik	پارچه دامنی
eter	اتر
etibba	اطباء ، طبیب‌ها
etiket	۱- اتیکت ، برجسب ۲- (مج) آداب ، تشریفات ، تمارفات
etilen	اتیلین ، نام گازی است کم‌بو و بیرنگ
etimoloji	علم ریشه‌شناسی کلمات
etina, dolgun	آدم نسبتاً چاق
etkafalı	احمق ، ابله ، نادان ، کودن
etken	۱- مؤثر ، عامل مؤثر ۲- معلوم (دس)
etki	تأثیر ، اثر ، نفوذ
etkilemek	تأثیر کردن ، نفوذ کردن

etkili	مؤثر ، بانفوذ
etli	گوشت‌آلود ، پرگوشت ، چاق
etmek	کردن ، نمودن ، انجام دادن ، بجا آوردن
etnik	قومی ، نژادی
etnografya	شرح نژادها ، شرح مربوط به طوائف بشر
etnoloji	نژادشناسی ، علم شناسائی اقوام و طوائف بشر
etobur	گوشتخواران
etraf	اطراف
etrafli	وسیع ، کامل ، مفصل
etsiz	لاغر ، بی‌گوشت
etsuyu	آب‌گوشت ، نخود آب
ettirgen	متمددی (فعل)
ettirmek	بوسیله دیگری کاری انجام دادن
etüt	مطالعه
etüv	دستگاه ضد عفونی آلات و لوازم طبی ، اتو ، دیگ بزرگ که با فشار زیاد بخار لوازم و البسه طبی را ضد عفونی میکند
etvar	اطوار ، حرکات
etyaran	مرض گوشه کردن انگشت ، عقربک
ev	۱- خانه ، منزل ، مسکن ، جایگاه ۲- عائله ، خانواده
ev açmak	تشکیل خانواده
evamir	اوامر
ev bark	اهل و عیال ، اهل خانه
evbaş	اوباش
evcek	مع عائله ، با اهل و عیال ، با ایل و اولاد
evci	محصل شبانه‌روزی ، سربازی به شبهی آخر هفته را بخانه می‌رود
evcil	اهلی ، خاکی
evcimen	خانه‌دار ، باسلیقه ، علاقمند به خانه و خانواده
evç	اوج
evermek	خانه‌دار کردن ، متاهل کردن

evet بلای، بله، آری
 ev halkı اهل خانه، افراد عاقله
 evham اوهام، خیالات
 eviç آهنگی است در موسیقی ترکی قدیم
 evirmek برگرداندن، عوض کردن
 ev kadını زن خانه دار، زنی که درمحل دیگرکار نمیکنند
 evkaf اوقاف
 evlâ اولی، برتر، بهتر
 evlâdiye چیز بادوام و محکم، چیزین پردوامی که از نسلی به نسلی انتقال یابد
 evlât اولاد، فرزندان
 evlâtlık فرزند خوانده
 evlek ۱- شیار، شیار شخم ۲- ربع هکتار ۳- زهکش، آب رو، جوی کوچک در مزرعه
 evlendirmek متأهل کردن، زن یا شوهر دادن، عروس یا داماد کردن
 evlenmek ازدواج کردن، متأهل شدن، زناشوئی کردن
 evleviyet برتری، اولویت
 evli متأهل، خانه دار
 evlilik متأهل بودن، خانه دار بودن
 evliya ۱- اولیاء، مدفن پیر یا ولی، مدفن امامزاده
 evrak ۱- بایگانی ۲- اسناد ۳- اوراق
 evrat اوراد، جمع ورد، دعاها و ذکرها
 evren ۱- ازدها ۲- دنیا، جهان، عالم، فلك ۳- روزگار، زمانه ۴- بزرگ
 evrensel دنیائی، جهانی، عالم شمول
 evrim تکامل، تحول
 evsaf اوصاف
 evvel ۱- اول، نخست، نخستین ۲- جلوتر، قبل
 evvelâ اولاً، اول، نخست
 evvelce قبلاً، اولاً، در سابق
 evvelki اولی، نخستین، پیشین

گذشته، قبلی
 evveliyat مقدمات، پیشینه، سابقه
 ey ای (حرف نداء)
 eyalet ایالت، استان
 eyer زین، زین برگ
 eyerlemek زین کردن
 eyitmek (قد) گفتن، بیان کردن
 eylem فعل، عمل
 eylemek کردن، نمودن (فعل کمکی)
 eylemli عملی، فعلی
 eylemsiz بی اثر، بدون عمل (در مورد دستیار یادانشیاری که رسماً عنوان دارد ولی عملاً کار انجام نمیدهد)، پاسیف
 eylül نام نهمین ماه ترکیه (سپتامبر)
 eytam ایتام، یتیمها
 eyvah ای وای، وای، واه
 eyvallah ۱- ای والله ۲- متشکرم ۳- بسیار خوب ۴- خدا حافظ
 eyyam ایام، روزها
 eza اذیت، رنج، ایذاء
 ezan اذان
 ezani ساعتی که با اذان غروب میزان میشود و در غروب آفتاب ساعت ۱۲ را نشان میدهد
 ezber از حفظ، از بر
 ezberci کسی که درس را طوطی وار از بر میکند
 ezberlemek از بر کردن، حفظ کردن
 ezcümlerle از جمله، منجمله، از قبیل، مثلاً
 ezdirmek بوسیله دیگری له کردن یا خرد کردن یا پامال کردن
 ezel ازل، قدیم، اول الاول
 ezeli ازلی، قدیمی
 ezgi لحن، آهنگ، مقام (در موسیقی)، نوا
 ezgil - muşmula ازگیل
 ezgin له شده، لهیده، خرد و پایمال شده
 ezici ۱- خردکننده، له کننده

	۲- قطعی، قوی	'ezme	۱- له شدگی، کوبیده شده
ezik	له شده، خرد شده، لهیده		۲- له شدگی، مالش رفتگی، خرد
eziklik	مالش دل، دل از حال رفتگی		شدگی، زدگی میوه و غیره
ezilmek	خرد شدن، له شدن، پایمال شدن	ezmek	۱- خرد کردن، له کردن، پایمال کردن ۲- شکست دادن، غالب شدن ۳- کوبیدن، کوفتن، نرم کردن
ezinti	مالش رفتن دل، غش رفتن دل، بیحالی (از گرسنگی)	Ezrail = Azrail	عزرائیل
eziyet	اذیت، ناراحتی		

F

F, f هفتمین حرف الفبای ترکی «ف»
fa صدای فا ، چهارمین نت موسیقی
faal فعال ، کاری ، جدی ، زرننگ
faaliyet فعالیت
fabrika کارخانه ، کارگاه ، فابریک
fabrikacı کارخانه‌چی ، صاحب کارخانه
fabrikatör صاحب کارخانه ، کارخانه‌دار
facia ۱- فاجعه ، مصیبت ۲- نمایش
 غم انگیز ، تراژدی
fâcir فاجر ، بدکار ، گناهکار
fağfur ۱- عنوان سلطان در چین قدیم ،
 خاقان چین ۲- ظروف چینی
fahiş ۱- فاحش ، زیاد ، فزون از حد
 ۲- زشت ، کریه ، شرم‌آور
fahişe فاحشه ، جنده
fahrî افتخاری ، مجانی
fahriye مدیحی که شاعر راجع به اوصاف
 فصاحت و شجاعت خودش به سبک
 شعرای دوره جاهلیت عرب در شعر
 خود می‌آورد
faide=fayda فایده ، سود ، نفع
faideli=faydalı مفید ، با فایده ، سودمند
faidesiz=faydasız بی فایده ، بی‌بهره ،
 بی‌سود

faik برتر ، مرجح ، بالاتر ، غالب ،
 چیره ، فایق
fail فاعل ، کننده ، سازنده ، عامل
faiz ربا ، نزول ، تنزیل ، فرع ، بهره ، ربح
faizci رباخوار ، نزول‌خور ، ربح‌بگیر
fak تله ، دام
faka basmak به دام افتادن
fakat فقط ، اما ، ولی ، واینکن
fakır فقر ، فاقه ، تمکدستی
fakîh فقیه
fakir ۱- فقیر ، تهی دست ، بینوا
 ۲- بنده ، من (در مقام تواضع)
 ۳- درویش هندی ، جوگی
fakirhane ۱- کلبه درویشی ، بنده منزل
 ۲- دارالمساکین
fakülte دانشکده ، فاکولته
fal فال ، طالع بینی
falaçmak فال گرفتن ، تفال
falaka فلکه ، چوب فلک ، فلکه کردن
falân فلان
fal bakmak فال دیدن
falçı فالچی ، فال بین ، طالع بین
falçılık فال بینی ، طالع بینی
falçete کارد یا تیغ کفاشی

falso ۱- غلط یا اشتباه در نت موسیقی
۲- (مج) خطا ، اشتباه ، کار غلط
falso yapmak کار خطا کردن ،
غلط کاری کردن
faltaşı سنگ فالگیری ، نخود فال
familya فامیل ، عاقله ، خانواده
fâni فانی ، ناپایدار
fanila ۱- فلانل ، نوعی پارچهٔ سبک
پشمی نرم ۲- زیرپوش کشی یا پشمی ،
زیرپیراهنی یا زیرشلواری کش باف
fantaziye فانتزی ، تجملی ، آرایشی
fantezi ۱- فانتزی ، خیالی ، توهمی
۲- تجملی
fanus ۱- فانوس ، چراغ بادی
۲- چراغ دریائی
far چراغ جلو اتومبیل ، لامپ جلو
وسائط نقلیه
faraş خاک انداز ، بیلچهٔ خاکروبه
faraza بالفرض ، لوفرض ، فرضاً
farazî فرضی ، تصویری
faraziye فرضیه
farbala دامن چین دار ، سجاف چین دار ،
چین چین دور پرده یا دامن لباس
fare موش
fare kapanı تله موش
farfara پرحرف ، پرچانه
farfaralık پرحرفی ، پرچانگی
fariğ ۱- فارغ ، آزاد ، خلاص
۲- دست کشیده از چیزی
farik فارغ ، فرق کننده
farika علامت فرق ، وجه تمایز ،
علامت فارقه
Farisî فارسی
fariza فریضه ، وجیبه ، وظیفه یا
حکم شرعی
fark فرق ، تمیز ، تفاوت
farketmek متوجهٔ فرق چیزی شدن ،
فهمیدن ، ملتفت شدن
farklı فرق دار ، متفاوت ، متغایر ، مختلف

farksız بدون فرق ، بدون تفاوت
farmason = mason فراماسون ، ماسون
(مج) بی دین ، بی ایمان
farmasonluk = masonluk فراماسونری
Fars فارس ، ایرانی
Farsça بفارسی ، فارسی ، زبان فارسی
farz ۱- فرض ۲- واجب ، لازم
farzetmek فرض کردن ، تخیال کردن
farzı muhal فرض محال
Fas مراکش
fasafiso چرت و برت ، حرف بی معنی
fasahat = fesahat فصاحت ، بلاغت ،
سخنوری
fasarya بی دست و پا ، کودن
fasıl ۱- فصل ، باب ۲- اصطلاحی در
موسیقی شرقی ۳- غیبت ، ذم
fasıla فاصله
fasılalı فاصله دار ، دورازهم ، بافاصله
fasılasız بدون فاصله ، پشت سرهم ،
بلافاصله
fasih فصیح ، بلیغ
fâsik فاسق ، بدکار ، گناهکار
fasikül جزء ، جزوه
fâsit ۱- فاسد ، خراب ، بد
۲- دو بهم زن ، مفسد
fasletmek حل و فصل کردن ، تصفیه کردن ،
جدا کردن
Faslı اهل مراکش
fasulya لوبیا
faş فاش ، ظاهر کردن ، بروز دادن
faşetmek فاش کردن
faşır-faşır شرش ، صدای آب
faşist فاشیست
fatih فاتح ، فتح کننده ، کشورگشا
fâtiha فاتحه ، سورهٔ اول قرآن کریم
fatura صورت حساب
fava خوراک پخته شده از باقلا و
روغن زیتون با آبلیمو

favori ۱- موی بلند دو طرف صورت
پهلوی گوشت که بگذارند بلند شود
۲- اسب دوست داشته شده که امید
میرود در اسب دوانی برنده شود

fay شکاف زمین (جغ)

fayans چینی، دستشویی یا وان چینی،
دستگیره و کناره های چینی حمام

fayda = faid فایده، نفع، سود

faydacılık سودپرستی، طریقه یاسلک
فایده پرستی (فل)

faydalanmak استفاده کردن، نفع بردن

faydalı = faideli مفید، سودمند،
با فایده

faydasız بی فایده، بی سود

fayrap آتش کشتی یا دیگ بخار را
زیاد کردن، (مچ) کاری را تسریع
کردن، سرعت دادن

fayton درشکه

faz (برق) فاز، مرحله، دوره (فیز)

fâzıl = erdemli فاضل، صاحب فضل

fazilet = erdem فضیلت

fazla زیاد، افزون، بیشتر، خیلی،
بیش از حد

fazlasiyle بیش از حد کافی، بیش از
اندازه

fecaat افشاح، فجع والیم

feci فجیع، الیم، دردناک، جانکداز

fecir فجر، سفیده دم، سفیدی صبح

feda فدا، برای چیزی از چیز دیگر
گذشتن

fedai فدائی

fedakâr فداکار

fedakârlık فداکاری

federal وابسته به اتحاد دول، مربوط به
اتحاد، فدرال

federasyon ۱- اتحاد چند کشور، اتحاد
چند استان، فدراسیون، اتحاد
چند جمعیت یا دسته ای از مردم
۲- سازمان ورزشی که اداره کننده
یک رشته از ورزش است

fehmetmek فهمیدن، درک کردن

fehva فحوا، مضمون، معنی

fek فک، قطع کردن، جدا کردن

felâh فلاح، نجات، رستگاری

felâket فلاکت، بدبختی، بلا، مصیبت

felâketzede مصیبت زده، منکوب

felç فلج، سکت

feldispat فلدسپات، سنگی آهت معدنی
بلوری مرکب از سلیکات آلومنیوم
با یتاسیم یاسدیم یا کالسیم یا پاریم
و غیره که در اغلب سنگهای معدنی
یافت میشود

elek ۱- فلك، آسمان، سپهر
۲- (مچ) تقدیر، قضا

felekiyat (قد) ستاره شناسی، علم نجوم

felekzede مصیبت زده، بدبخت، فلك زده

Felemenk کشور هلند

Felemenkçe زبان هلندی

Felemenkli هلندی، اهل هلند

fellâh ۱- دهقان یا فلاح اهل مسر
۲- (مچ) کاکاسیاه

fellik fellik بطور دستپاچه، باعجله
هر طرف بی چیزی گشتن

felsefe فلسفه، حکمت

felsefeci اهل فلسفه

felsefi فلسفی، مربوط به فلسفه

feminist طرفدار حقوق زنان

feminizm مسلک طرفداری از حقوق زنان

fen فن، عنوان علوم فیزیک و شیمی و
ریاضی و امثال

fena بد، فاسد، زشت

fenâ فنا، نابودی، محویت

fenalaşmak ۱- خراب شدن ۲- خراب
شدن حال کسی ۳- غش کردن،
از حال رفتن

fenalaştırmak باعث خرابی شدن

fenalık ۱- بدی ۲- غش، از حال رفتگی

fener ۱- فانوس، چراغ بادی ۲- چراغ
دریائی ۳- چراغ های کنار خیابان
۴- سینی قهوه چی

fenerci	۱- فانوس ساز ۲- متصدی فانوس دریائی	ferik	۱- (قد) عنوان سابق سپهبد ۲- اسمی که به بچه کبک یا بلدرچین بعد از دوره جوجه گی داده میشود ۳- بچه خروس پائین تر از دوسالگی ۴- یک نوع سیب ترد
Fenike	فنیقیه	ferman	فرمان ، امر و دستور مخصوص سلطان
Fenikeli	اهل فنیقیه ، فنیقیه ای	fermanlı	۱- فرمان بدست ۲- (مچ) کسی که حرف هیچکس را گوش نمیکند پر بلا
fennen	از نظر فنی	fermejüp = çitçit	دگمه فشاری ، دگمه قابلمه ای
fennî	فنی	fersah	فرسخ
fenomen	حادثه ، عارضه ، عرض ، تجلی	fersiz	بی فر ، بی نور ، بی شعاع
fent	۱- حيله ، حقه ۲- عشوه ، کرشمه	fersude	فرسوده ، کهنه ، از بین رفته
fer	۱- فر ، روشنی ، پرتو ، نور ۲- شوکت ، جلال ، جاه	fert	فرد ، شخص ، نفر ، تک
ferace	۱- نوعی چادر که در ترکیه قدیم زنان سرمیکردند ۲- نوعی جبه یا لباده علماء در ترکیه قدیم	fertiği çekmek	فرار کردن ، جیه شدن
ferağ	۱- راحتی ، آسودگی ، فراغ حال ۲- انتقال ملک ، بخشیدن ملک ، فراغ حاصل کردن	fertik	(عو) فرار
feragat	از حقی صرف نظر کردن ، فراغت	feryat	فریاد ، فغان ، داد ، جیغ
ferah	۱- شاد ، خوشنود ، شادی ، راحتی فرح ۲- وسیع ، فراخ	fes	فینه
ferahfeza	آهنکی است در موسیقی ترکی	fesahat	فصاحت
ferahlamak	شاد شدن ، خوشحال شدن ، شادی کردن ، فرحناک شدن	fesat	۱- فساد ، خرابی ۲- نفاق ، دو بهم زنی
ferahlandirmek	شاد کردن ، خوشنود و خوشحال کردن دیگری	fesatçı	فتنه جو ، خراب کار ، دو بهم زن
ferahlanmak	از غصه خلاص شدن ، شادی کردن	feshetmek	فسخ کردن ، ملتی کردن ، نسخ کردن ، باطل کردن ، الغاء کردن
ferahlatmak	خوشحال کردن ، شاد کردن	feslegen	ریحان
ferahlık	۱- شادی ، فرح ، خوشی ۲- وسعت ، فراخی ، گشایش دل یا کار	festival	۱- فستیوال ، جشن ، شادی ۲- (عو) شلوغی مانند حمام زنانه
ferahnâk	آهنکی است در موسیقی ترکی	fethetmek	فتح کردن ، گشادن
feraiz	۱- فرائض ، احکام شرعی ۲- احکام شرعی وراثت	fetih	فتح
feraset	فراست ، ذكاء ، هوش	fetret	فترت ، بحران
ferç	فرج	fettan	فتان ، دلربا ، فریبنده
ferda	فردا	fetva	فتوا
ferdi	فردی	fevç	فوج
feri	فرع ، شاخه	feveran	۱- فوران ۲- هیجان ، جوش و خروش
fer'i	فرعی	fevk	فوق ، بالا ، زبر
feribot	کشتی حمل و نقل اتومبیل	fevkalade	فوق العاده ، خفگی زیاد ، خیلی عالی

fevkalbeşer	فوق البشر
fevkattabia	فوق الطبیعه
fevri	فوری ، آنی
fevt	۱- از دست رفتن ، گم شدن ۲- مردن ، فوت
fevzare	فواره
feyezani	فیضان ، طغیان آب ، لبریز شدن ، سررفتن
feyizli	بافیز ، فراوان ، پربرکت
feylesof	حکیم ، فیلسوف
feyyaz	پرفیض و برکت ، فیاض
feyz	فیض ، برکت ، فراوانی ، بخشش
feza	فضا ، جو
fezail	فضائل ، جمع فضیلت ، برتریها
fezleke	خلاصه ، تلخیص ، خلاصه راپورت پلیس یا بازرس یا بازریس
fiçı	بشکه
fıkara = fukara	فقیر ، بیتوا ، بیچاره ، درویش
fıktan	فقدان ، عدم ، نایابی
fıkıh	فقه
fıkırdak	پرحرکت ، پرجنب و جوش ، پرنواز و غمزه
fıkırdamak	قلقل کردن ، جوشیدن ، پک پک خندیدن ، عشو و ناز کردن ، غردادن
fıkr-fıkr	۱- قلقل ، صدای جوشیدن آب ۲- پرحرکت ، جلوه گر ، پرغر و فر
fıkra	۱- حکایت کوچک ، ضرب المثل ، مثال ۲- فقره (قانون) ۳- مقاله کوچک روزنامه
fıldır-fıldır	در مورد چشمهای پرحرکت و متجسس گفته میشود ، بربر بچپ و راست حرکت کردن چشم
fındık	فندق
fındıkcı	۱- فندق فروش ۲- (مج) زن سبک ، زن عشو گر ، پرادا
fındığı	رنگ فندق ، بلوطی
fındıkkıran	انهر فدا قشکن

fırcala = francala	نان سفید ، نان سفیدکه در فر پخته میشود
fırça	۱- فرچه ۲- مسواک ۳- قلم مو ۴- برس ، ماهوت پاک کن ، چتکه لباس
fırçalamak	ماهوت پاک کن کشیدن یا زدن به لباس ، فرچه کشیدن به لباس یا دندان ، چتکه زدن
fırdolayı	دورادور ، گرداگرد ، دور و بر
fırdöndü	۱- محور چرخ ، چرخنده ، گردنده ۲- شخص دمدمی ، آدم متغیر ، متلون
fır fır	فر فر (چرخیدن)
fırfır	چین اطراف لباس ، سحاف چین دار
fırıldak	۱- فر فر کاغذی ، چرخک ۲- باد نما ۳- بادگیر ، بادکش دیواری پروانه دار که هوای اطاق را تمیز میکند ۴- حيله ، حقه
fırıldakçı	۱- فر فرچی ، فر فر ساز ۲- (مج) حقه باز ، متقلب ، حيله گر ، شاید
fırıl-fırıl	فر فر (چرخیدن یا گردیدن)
fırın = furun	فر نانوائی ، کوره نانوائی ، تنور خبازی ، نانوائی
fırıncı	نانوا ، خباز ، کسی که فر نانوائی را کار می اندازد
fırınlamak	خشک کردن تخته و غیره در کوره یا فر ، چیزی را در فر یا کوره خشک کردن
fırka	فرقه ، (نظ) تیپ
fırlak	جلو آمده ، چشم از حدقه بیرون آمده ، هر چیزی که بیرون آمده یا بیرون جسته باشد
fırlama	۱- عمل پرانیدن یا پرت کردن ۲- (عو) ولدالزنا ، حرامزاده
fırlamak	پرت شدن ، بیرون پریدن ، بیرون جهیدن ، ازجا یا از حدقه بیرون آمدن ، ترقی فوری در قیمت چیزی

fırlatmak پراپیدن ، پراندن ، پرت کردن
 fırsat فرصت ، شانس ، موقعیت
 fırt fırt زود زود ، پشت سرهم ، زود زود
 fırtına طوفان ، کولاک ، تندباد
 fırtınalı ۱- طوفانی ۲- (مچ) عصبانی
 fısıldamak بیخ گوش حرف زدن ، نجوا کردن
 fısıldaşmak فس فس بیخ گوش همدیگر حرف زدن
 fısıltı ۱- صدای خفیف حرف زدن که بگوش میخورد ، صدای نجوا ، یواشکی حرف زدن ۲- شایعه
 fısk فسق
 fıskıye فواره
 fıslamak بیخ گوش کسی فس فس کردن ، بطور پنهانی خبری بکسی دادن
 fıstık ۱- پسته ۲- (مچ) زن یا دختر خوش قواره و خوش اندام
 fıstıkçı پسته فروش
 fıstıki مغزیسته ای ، رنگ سبز باز
 fışırdamak صدای خش خش در آوردن پارچه یا لباس
 fışkı تاپه ، تاپاله ، تپاله ، سرکین گاو و اسب و امثاله
 fışkırmaq جهیدن ، جستن ، بیرون پریدن
 fıta = futa لنگ حمام
 fıtk فتق ، باد فتق
 fıtır (قد) فطر ، عید فطر ، صدقه فطر ، فطریه
 fıtrat فطرت ، سرشت ، طبیعت ، آفرینش
 fıtrî فطری ، ذاتی
 fıyango فکل ، پاپیون
 fıyat = fiat قیمت ، ارزش ، مظنه ، فی ، نرخ
 fidan نهال ، درخت جوان
 fidenlik باغ نهال کاری ، محل یا باغچه نهال ، نهالستان
 fide باغچه تخم پاشیده ، تخمی که کاشته میشود که بعد از سبز شدن در جای دیگر نهال کنند

fidye فدیه ، فدیة اعتاق
 fifre نوعی آلت موسیقی از تخته مانند نی (در اروپای قدیم)
 figan فغان ، فریاد
 figüran کسی که حرف نمیزند (در نمایش) ، کسی که در نمایش رل عمده ای ندارد ، سیاهی لشکر
 fihrist فهرست ، فهرس
 fiil فعل ، عمل ، کار
 filen ۱- عملاً ۲- اکنون ، فعلاً
 filî عملی ، حقیقی ، بالفعل
 fikir فکر ، عقل ، اندیشه ، ذهن
 fikirli باعقل و هوش ، با فکر
 fikirsiz بی فکر ، بی خیال
 fikrî فکری ، ذهنی
 fil فیل ، پیل
 filama = flama ۱- بیرق یا پرچم (مخصوص کشتی یا دسته ای از مردم که معمولاً بشکل مثلث است) ۲- بیرق های رنگ مختلف که مهندسين یا نقشه بردارها بکار میبرند
 filân = filânca فلان ، فلانی
 filânca = falanca فلان ، فلانی
 filarmonik فیلامونیک ، جمعیت دوستدار موزیک
 fildişi عاج
 file ۱- زنبیل توری ۲- تور بافته ، تور سر ۳- تور سیمی
 fileto گوشت پشت مازو ، گوشت فیله
 filhakika فی الحقیقه ، درحقیقت
 fili = fiili عملی ، واقعی ، فعلی
 filibit ورم جدار ورید ، آماس دیواره سیاهرگ اکثراً در زنان حامله پیدا میشود
 filigram نوعی کاغذ که وقتی جلو نور میگیرند نقش و نگار آن دیده میشود
 filika قایق بارز ، قایق کوچک نجات که در کشتیها موجود است
 filim = film فیلم

filinta نوعی تفنگ کوتاه سواره نظام
 قرا بینه
filiz ۱- شاخه نورسته تازه ، شاخ و برگ
 نورسته ۲- فلز
filizi سبز کم رنگ
filizlemek بریدن یا قیچی کردن یا
 شکستن شاخه های زیادی نورسته
 باغ انگور
filizlenmek ۱- سبز شدن ، روئیدن ،
 رستن ، بن زدن ۲- (مچ) رو آمدن
 نوجوان
filo ناوگان ، واحد یا گروه کشتیها یا
 هواپیماهای جنگی
filoloj لغت شناس ، زبان شناس
filoloji علم شناسایی ریشه لغات ،
 عام زبان شناسی
filozof ۱- فیلسوف ۲- (مچ) قلندر ،
 درویش مسلک
filört=flört لاس ، ملاعبه یا عشق بازی
 زن و مرد
filtre صافی ، فیلتر
filvaki فی الواقع
Fin فنلاندی ، اهل فنلاند
final ۱- فینال ، آخرین بازی در
 بازیهای ورزشی ۲- قسمت اخیر
 يك آهنگ موسیقی
fincan ۱- فنجان ۲- مقرر چینی برق و
 تلفن
fincancı فنجان فروشی
Fince زبان فنلاندی
fingirdek پرغر و فر ، پرناز و غمزه
fingirdemek عشو و غمزه کردن ،
 غر و غمزه در آوردن ، رفیق بازی
 کردن
fino سگ نوع کوچلو ، سگ کوچک
 دست آموز
firak فراق ، هجران ، دوری
firaklı ۱- حزن آور ۲- محزون ، فراق دار

firar فرار
firarî فراری
firavun ۱- فرعون ۲- (مچ) متکبر ،
 بد صورت ، بد قلب
firdevs فردوس ، بهشت ، جنت ، مینو
fire کم شدن وزن بواسطه خشکی یا تبخیر
firen=fren ترمز
firengi=frengi سوزاک
fireze=freze آلت تراش کاری داخل
 لوله یا سوراخهای فلزی
firigorifik خنک کننده ، سرد کننده
 (زاگن یا کامیون) ، سردخانه های
 متحرک
firkat فرقت ، دوری ، جدائی
firkateyn نوعی کشتی جنگی سریع السیر
 در قدیم
firkete سنجاق مو ، سنجاق سر
firma مارک تجارتي ، نام مسجل تجارتيخانه
 یا شرکت ، فیرم
firuze فیروزه ، سنگ فیروزه
fisebilillâh فی سبیل الله ، در راه خدا ،
 (مچ) مجانی ، بی اجر
fiske ۱- تلنگر ، ضربه آهسته که با
 سرانگشت میزنند ۲- نمک یا ادویه
 که با دو انگشت اول گرفته میشود
fiskölemek تلنگر زدن
fiskos (عو) زیرگوشی یا بیج بیج حرف زدن ،
 بیخ گوش فس فس حرف زدن
fisleme=fıslamak بیخ گوش
 حرف زدن ، خبر نهانی را به کسی
 گفتن
fistan ۱- دامن ، شلیته ، پاچین ،
 روپوش یا جامه زنانه ۲- نوعی
 جامه که مردان آرن اوود (اهل
 آلبانی) و یونانی میپوشند
fisto دندان موشی دوختن کنار پارچه ،
 نوعی تورکتانی
fiş ۱- فیش برق ۲- فیش کاغذ مانند قبض

۳- فیش بازی ، زتون
fişe almak فیش نوشتن ، یادداشت کردن
 روی کاغذهای کوچک
fişek ۱- فشنگ ، گوله یا گله ۲- فشنگ
 آتش بازی ۳- سکه های فلزی که
 رویهم چیده شده در کاغذ بشکل
 استوانه پیچیده میشود
fişeklik کمر بند فشنگ ، قطار فشنگ
fişlemek فیش کردن ، یادداشت ها را روی
 فیش ها نوشتن
fit تحریک ، انگیزش ، خبرچینی ،
 (عو) حساب پاک شدن ، تصفیه
 حساب شدن
fitçi دو بهم زدن ، مفسد
fitil ۱- فتیله ۲- نخ یا ریسمان باریکی
 که کنار پارچه میگذارند ۳-
 دست لایمقل
fitillemek ۱- فتیله باروت یادبنا می را
 روشن کردن ۲- (مچ) تحریک ،
 آتشی یا عصبی کردن کسی
fitlemek تفتین کردن ، تحریک کردن
fitneci فتنه گر ، مفتن ، مفسد ، تفتین کننده
fitnelemek تفتین کردن ، فتنه بپا کردن
fit olmak (عو) حساب پاک شدن ،
 تصفیه شدن حساب
fitre فطریه یا فدیة که در آخر ماه رمضان
 میدهند
fitret فترت ، فاصله ، تعطیلی
fiyaka (عو) خودنمایی ، پز ، زست
fiyakalı خوش پز ، زست دار
fiyaka yapmak (هو) زست کردن ،
 پزدادن
fiyango = fiyonga پایون ، فکل
fiyat = fiat قیمت ، ارزش ، بها ، فی
fizik ۱- فیزیک ۲- وضع ظاهر ی یا جسمی
fizikçi استاد فیزیک ، دانشمند علم فیزیک
fizikötesi متافیزیک ، مافوق الطبیعه ،
 ماوراء طبیعت

مربوط به علم فیزیک ، مربوط به
 ظاعر و جسم و ماده
fizyoloji فیزیولوژی ، علمی که درباره
 اعضاء و بدن جانوران و طرز کار
 آنها بحث میکند
fizyonomi قیافه ، صورت ، رو
flâma = filâma بیرق ، پرچم ، علامت
 فارقه ، جمعیت های مختلف (معمولاً
 بشکل مثلث) ، بیرق هائی که در
 نقشه برداری بکار میبرند
flaş نور زیاد برق در عکاسی شب
flavta فلوت
flebit = filibit التهاب سیاهرگ
flit داروی مگس کش ، امشی
flori (قد) نوعی سکه طلا
florin سکه دو شیلینگی پول هلند و
 برخی کشورهای دیگر اروپا
floş ۱- خالهای هم رنگ در ورق بازی
 پوکر ۲- ابریشم خام
flört = filört لاس
flörtetmek لاس زدن
flüt فلوت
fob فوب (تج) ، تحویل مال خریداری شده
 تجارتمی در بندر مبدأ
fobi = fobya عیب ، جبن
fobya رعب ، جبن ، ترس ، حساسیت
 نسبت به بعضی چیزها
fodla (قد) گرده نان که در سابق در
 سفره خانه های عمومی به فقرا میدادند
fodlaci اجیز ، کسی که بکار گرفته میشود
 فقط در مقابل خوردن غذا ، (مچ)
 مفت خور ، سورچران
fodul خودبسنند ، گستاخ ، مغرور (فضول)
fok فک ، سگ آبی ، نوعی جانور
 گوشتخوار پستاندار دریائی سرش
 شبیه سگ است
fokurdamak قلقل جوشیدن ، قلقل کردن
fol تخمی که در لانه مرغ میگذارند برای

تخم کردن مرغ ، تخم ماهی
folklor علم برسوم و عادات توده مردم ، افسانه ها و تصنیفهای عامیانه ، توده شناسی ، فولکلور
folluk جائی که مرغ برای تخم کردن می نشیند
fon جوهی که برای پیش بردن کاری تخصصی داده میشود ، سرهایه ، صندوق . تنتخواه
fondan شیرینی شکری که در دهان آب میشود ، شکر رس
fonem (دس) صدا ، حرف ، صوت
fonetik علم اصوات (دس)
fonksiyon ۱- اثر ، عمل ۲- عامل (ریضی)
fonograf گرامافون
font=dökme چدن
fora (-etmek) (در کشتیرانی) شل کردن ، باز کردن
forma ۱- فرم ، شکل ۲- لباس متحدالشکل ۳- فرم کاغذ نشده در چاپخانه که عبارت از ۱۶ صفحه است
formalite فرمالیته ، تشریفات
formül فرمول ، قاعده ، دستور ، علامت
 رمزی در ریاضیات و فیزیک و شیمی
formüler کتابچه دستورات یا تعریف نامه کارکرد دستگاه ۲- کتابچه ای که فرمول یا دستور کار چیزی را نشان میدهد
fors ۱- پرچم دریائی در کشتی یا خشکی ۲- قوت ، زور ، (مچ) نفوذ ، تأثیر
forsa در کشتیهای قدیم اسیر یا محکومی که پاروکشی میکرد
forum میدانهای قدیمی رومی که مردم در آن جمع میشدند و مسائل خود را مذاکره میکردند ، میدانهای عمومی در روم قدیم
fos خراب ، مزخرف ، بد
fosfat فسفات
fosfor فسفر

فسیل ، سنگواره
foslamak خراب شدن ، بی اثر شدن
fosurdatmak یف بهسیگار زدن
fota خمره چوبی بلند مخصوص شراب
fotin=potin پوتین ، کفش
fotoğraf عکس
fotoğraf çekmek عکس برداشتن
fotoğrafçı عکاس
fotoğraf makinesi قوطی عکاسی
fotojenik کسی که در عکس همیشه خوش صورت و خوش ریز میافتد
foto metre (فیز) فتومتر ، نورسنج
foya برگ فلزی کوچک نازکی که زیر الماس میگذارند که برق آنرا زیاد کند
foya (sı meydana çıktı) (عو) رسوا شد ، پایه اش روی آب افتاد ، آبرویش رفت
fötr نمده نازک ملایم ، یک نوع نمده که برای گل کلاه یا گل کیف و غیره بکار میرود
frak فراک ، لباس سیاه رسمی مردانه که دامن عقب آن بلندتر از دامن جلو میباشد
francala=fıncala نان سفید
frank فرانک ، واحد پول فرانسه
Fransa فرانسه
Fransız فرانسوی ، اهل فرانسه
Fransızca بزبان فرانسه
frekans (فیز) سرعت ارتعاش در ثانیه ، شدت
fren ترمز
frengi سفلیس ، کوفت
frengili سفلیسی
frenk اروپائی ، اهالی انگلوساکسن
frenk (-gömlöği) پیراهن یقه دار که کراوات میزنند ، پیراهن فرنگی
frenkinciri انجیر فرعون ، انجیر هندی ، گیاهی است دارای برگهای وسیع گوشه تالو و خاردار که پوست ضخیم

خاردار و میوه شیرینی دارد.
frenküzümü انگور فرنگی، نوعی انگور قرمز ملس با خوشه‌های بلند که از آن شربت میسازند
frenlemek ترمز کردن، (مچ) مانع شدن، جلوگیری کردن
fresk نقاشی آب رنگ روی گچ دیوار
freze = fireze فرز، آلت یا مته تراش کاری درون لوله یا سوراخهای فلزی
fribort قسمتی از بدنه کشتی که خارج از آب میماند
frigorifik = firigorifik دستگاه سردکننده
fuar بازار مکاره، نمایشگاه امتعه و کالا
fuhuş فحشاء، فاحشه‌گی
fukara = fikara فقراء
ful ۱- یاس درختی ۲- نوعی باقلای کوچک
fulya فرگس، نسرين
funda خلنگ بوته خار، بوته خاروئی
funda (toprağı) خاکی که از بوسیدن برگ و بوته و خلنگ درجنگل بعمل می‌آید که بعنوان کود نباتی بکار میبرند
furgon واگن توشه در قطار مسافربری

furun = fırın فرن نوائی، فرن
furya فراوانی، فزونی
futa ۱- لنگ حمام ۲- نوعی فایق ... ابقه دراز و باریک
futbol فوتبال
futbolcu فوتبالیست
fuzulî زیادی، بیخودی، بیجا
fücceten ناگهانی (در مورد مرگ گفته میشود)، فجأة
fücur فجور، بدی‌ها، گناه‌ها
füme گوشت یا ماهی دودی، دود داده شده
füme (rengi) رنگ دودی، خاکستری پررنگ
fünun فنون، فن‌ها
füru فروع، فرع‌ها
fusun افسون، فسون، جادو
fütuhât فتوحات، فتح‌ها، گشایش‌ها
fütur فتور، سستی، بیحالی، کوتاهی در عمل
füturizm مکتب جدیدی است در نقاشی که در سال ۱۹۱۰ در ایتالیا تأسیس شده که ماضی و حال و استقبال را در عين حال در نقاشی نشان میدهد
füze فوزه، فشنگ جهنده، فشنگی که در اثر فشار و فوران گاز پرتاب میشود

G

G , g دگ، هشتمین حرف الفبای ترکی
gabardin کاباردین، نوعی پارچه پشمی
 ریزباف ضخیم و محکم
gabavet غباوت، کودنی، احمق، کم‌هوشی
gabi احمق، کودن، کم‌هوش، غبی
gaco (عو) فاسق، زن فاسق
gaddar غدار، ظالم
gadir=gadr ظلم، تعدی، بی‌حقی
gadretmek ظلم کردن، تعدی کردن
gaf اشتباه لپی، خطا
gaf (yapmak) اشتباه بزرگ کردن،
 خطا کردن
gaffar بسیار عفوکننده، زیاد بخشنده
 (از اسماء خدا)
gafil غافل، بی‌خبر، بی‌فکر
gafir غفیر، کثیر، انبوه
gaflet غفلت، بی‌خبری، فراموشی
gafur غفور، بسیار عفوکننده (از اسماء
 خدا)
gaga نك، نوک، منقار
gaga-burun بینی درازخمیده مانند منقار
gagalamak نوک زدن، باهمنقار
 دانه چوب کردن
gagalaşmak نوک به‌همدیگرزدن

منقار به‌همدیگرزدن
Gagavuz ترک‌های مسیحی ساکن در کشور
 رمانی
gâh گاه، بعضی اوقات
gahî گاهی
gaile غائله، دردسر، گرفتاری
gaip غایب، غیرموجود
gaita غایط، مدفوع، کثافت یا
 نجاست انسان
gala جشن، ضیافت و جشنی که بعد از
 يك جلسه رسمی داده میشود
gala (gecesi) اولین شب تأثر، نمایش یا
 اوپرا که بالیاس رسمی با انجام می‌روند
galat غلط، خطا، اشتباه در کلمه یا حرف
galebe غلبه، چیرگی، پیروزی
galen نوعی سنگ معدن که دارای سولفور
 سرب میباشد
galeri ۱- دالان، راهرو، گالری
 ۲- سالن نمایش آثار صنعتی مانند
 مجسمه و عکس و غیره ۳- دهلیز یا
 راهرو زیرزمینی، اجاق فلزات
galeta نان سوخاری، سوخاری
gâleyan غلیان، جوشش
galiba گویا، احتمالاً، بنظرم

galibarda	رنگ سرخ کبودی، رنگ باده جانی	gar	۱- ایستگاه بزرگ راه آهن ۲- غار، مناره
galibiyet	غالبیت، غلبه، ظفر، فتح	garabet	غرابت، عجیب و غریبی
galip	غالب، مظفر، پیروز	gara j	گاراژ
galiz	۱- غلیظ، سفت ۲- سخت، درشت	garam	گرام، عشق، شیفتگی
galon	گالون، کیله، چهار و نیم لیتری	garamî	آثار ادبی مربوط به عشق و هجر و شیفتگی
galoş = kaloş	گالش	garanti	گارانتی، تضمین، کاغذ تمهد و تضمین
galsame	پره گوشهای ماهی، پره های طرفین سر ماهی	garaz = garez	۱- رض، مقصد، هدف ۲- دشمنی، کینه
galvanize	گالوانیزه	garazkâr	۱- غرض آمیز ۲- مغرض، پیرکین
gam	۱- غم، اندوه، غصه ۲- گام، نت موسیقی از صدای کلفت تاصدای نازک	garazsız	بی غرض، بی مقصد
gamalı	صلیب شکسته، چلبیای شکسته، صلیبی که گوشه هایش مانند حرف گامای یونانی برگشته باشد مانند صلیب شکسته حزب نازی آلمان	garbî	غریبی
gambot	نوعی کشتی جنگی کوچک	gardenparti	گاردن پارتی
gamlanmak	غمگین شدن، غصه خوردن	gardıfren	گارد ترن، ترمزبان
gamlı	غمناک، غم دار، غصه دار	gardırop	گنجه، اشکاف
gammaz	سخن چین، خیرکش، فتنه گر، غماز، باچشم و ابرو اشاره کننده	gardiyan	گاردین، نگهبان یا قراول محبس
gammazlamak	سخن چینی کردن، تفتین	garez = garaz	غرض، کینه، دشمنی
gammazlık	سخن چینی، غمازی	gargara	غرغره، گرداندن آب در دهان و گلو
gamsele	پالتو بارانی، پالتو کائوچویی که باران در آن نفوذ نمیکند	garibe	چیز غریب و عجیب، تعجب آور
gamsız	بی غم، بیمار	garip	۱- غریب، بیگانه، اجنبی، دور از وطن ۲- عجیب، تعجب آور، بی معنی، ناپسند
gamze	۱- از گوشه چشم نگاه کردن ۲- اشاره باچشم و ابرو، گودی که در گونه ها موقع خندیدن پیدا میشود ۳- غمزه، ناز، کرشمه	gariplik	۱- غریبی، حس بیگسی، بیگانگی ۲- عجیبی
gangren = kankıran	غانقاریا، قانقاریا، شقاقولوس	garipsemek	۱- استغراب، چیزی را عجیب و غریب تلقی کردن ۲- احساس غریبی کردن
gangster	گروه تهاکار در امریکا، گانگستر	gark	غرق، خفه شدگی در آب، فرورفتگی در آب
gani	غنی، زیاد، فراوان	garnizon	پادگان، ساخلو
gani-gani	فراوان، خیلی زیاد	garp = batı	غرب، مغرب
ganimet	غنیمت، مالی که از تاراج و تالان دشمن بدست میآید	garpli	غربی، اروپائی
		garson	گارسون، پیشخدمت یا شاگرد

garsonluk	مهمانخانه و رستوران شال گارسونی، پیشخدمت
garsonyer	رستوران و کافه خانه پنهانی که مردی برای خوشگذرانی با زنهای ترتیب میدهد
gasbetmek	غضب کردن
gaseyan = kusma	غشیان، قی، استفراغ
gasıp	غضب
gasil	غسل میت، شستشوی مرده
gasletmek	غسل دادن میت، شستشوی کردن مرده
gassal	غسال، مرده شوی
gaşiy	۱- غش، غشی، از حال رفتن ۲- حالت جذب
gaşyolmak	از حال رفتن، بحالت جذب در آمدن، غش کردن
gavamız	۱- غوامض، مشکلات پیچیدگیها ۲- جزئیات، تفرعات
gavur	۱- کافر، (عو) در مورد مسیحیان و غربیهای غیر مسلمان گفته میشود ۲- (میج) بی رحم، سنگدل، لجاج
gavurca	(عو) زبانهای غربی
gaybubet	(قد) غایب شدن یا غایب بودن، غیبت
gayda	شیپوری که به یکطرف خیک باد گداورده میشود، نوعی آلت موسیقی که در اسکانلند نواخته میشود
gaye	مقصد، هدف
gayet	بنایت، زیاد، خیلی
gayr	غیر، دیگری
gayret	۱- غیرت، همت، جد و جهد ۲- حمیت، مردانگی
gayretkeş	کسی که تظاهر به سعی و غیرت مینماید، خودنما
gayretlenmek	به غیرت آمدن، دارای سعی و کوشش شدن
gayretli	باسعی و کوشش، با همت، غیرتمند، سعی

gayretsiz	تمبل، بی حال، بی همه
gayrı	دیگر، من بعد
gayri	غیر، دیگری، بدون نامه نفی که بر سر صفت آورده میشود (مانند، غیر انسانی، غیر محسوس و امثالها)
gayur	غیور، با غیرت
gayya	غیا، نام چاهبست در جهنم
gayz	غیظ، غضب، کینه، عصبیت
gaz	۱- گاز ۲- نفت ۳- پارچه نازک، پارچه تنظیف
gaz (-bezi)	پارچه نازک زخم بندی، پارچه تنظیف
gaz (-ocağı)	۱- پریموس ۲- چراغ نفتی خوراک پزی
gaz (-sobası)	بخاری نفتی
gaza	غزاء، غزوه، محاربه دینی
gazal	غزال، آهو
gazap	غضب، خشم
gazaplanmak	غضبناک شدن، خشمناک شدن
gazel	۱- غزل، نوعی شعر که از عشق و می بحث میکند، اشعار عاشقانه ۵ الی ۱۰ بیتی که اغلب در موضوع حسن و جمال محبوب و شراب سروده میشود ۲- اوج گرفتن صدا و بلند کردن آواز در غزل خوانی ۳- برگ خزان، برگهای خشک درختان که ریخته میشود
gazeliyat	غزلیات
gazellenmek	خزان کردن درختان، زرد شدن و ریختن برگ درختان در پاییز
gazete	روزنامه
gazeteci	۱- روزنامه نویس ۲- روزنامه فروش
gazetecilik	روزنامه نویسی
gazhane	کارخانه ای که گاز سوخت میسازد، کارخانه گاز سازی
gazi	غازی، مجاهد، کسی که در راه خدا با

دشمنان جنگ میکنند و کشته نمیشود
gazilik غازی بودن ، مجاهدی
gazino = kazino کافه با ساز و آواز و خواننده ، کازینو
gazlı ۱- گازدار ، گازی ، پر گاز
 ۲- نفتی، آلتی که با گاز یا نفت کار میکند
gazoz لیموناد
gazve غزوه ، غزا ، جهاد ، جنگ دینی
gazyacı = gaz نفت
gebe آبستن ، حامله ، باردار
gebe kalmak آبستن یا حامله شدن ، باردار شدن
gebelik آبستنی، حاملگی
gebermek (عو) مردن ، تلف شدن ، سقط شدن
gebertmek (عو) کشتن
gebeş شکم گنده ، بدترکیب ، (مخ) مزخرف ، ناشی ، احمق
gebre ۱- کیسه که از موی خشن بافته شده
 برای تیمار اسب ۲- درخت کبر یا کبر
gebrelemek تیمار کردن
gece شب
gececi شب کار ، نوبت کار شب
gecekondu خانه موقت که بدون اجازه صاحب زمین یا شهرداری میسازند
gece kuşu نوعی بایقوش ، بوم ، جند ، کوف ، (مخ) شب زنده دار
gecelelemek ۱- شب بسر آوردن ، شبانه در محلی ماندن ۲- شب تا سحر بیدار ماندن
geceleyin شبانه ، وقت شب
gecelik لباس خواب
geceyarısı نصف شب ، نیمه شب
gecikmek دیر کردن ، تأخیر کردن ، دیر ماندن
geciktirmek بتأخیر انداختن ، سبب

دیر کردن شدن
 ۱- دیر ، دیر وقت ۲- بگذر ، رد شو
geç
geç (kalmak) دیر ماندن ، تأخیر کردن
geçer در مورد دقیقه که از ساعت میگذرد گفته میشود «میگذرد»
geçen گذشته ، ماضی ، قبل
geçende = geçenlerde در گذشته ، در سابق ، اخیراً
geçer ۱- میگذرد ۲- جاری ، رایج ، مرغوب
geçerlik رواج ، حالت جاری و رایج بودن
geçici ۱- موقت ، بی دوام ۲- ساری ، واگیر
geçilmek حالت عبور و مرور یا رد شدن
geçilmez غیر قابل عبور
geçim ۱- معیشت ، گذران ، مخارج
 ۲- سازگاری ، معاشرت
geçim (seviyesi) سطح زندگی
geçimli مردم دار ، خوش معاشرت ، خوش خو
geçimsiz ناسازگار ، بدخلق ، بد معاشرت
geçimsizlik ناسازگاری ، بد خلقی ، عدم سازش
geçindirmek تأمین زندگی کردن ، اداره کردن زندگی ، مخارج زندگی کسی را برعهده گرفتن
geçinecek عایدات ، درآمد ، معیشت ، مخارج زندگی ، وسیله زندگی
geçinme = geçinim ۱- وسائل زندگی ، معاش ، گذران ۲- حسن معاشرت
geçinmek ۱- گذران کردن ، مخارج زندگی را اداره کردن ۲- موافق بودن ، سازش داشتن ۳- مردن ، درگذشتن
geçirgenlik قابلیت نفوذ ، حالت پس دادن
geçirilmek ۱- عبور داده شدن ، یاسرایت کردن رطوبت یا مایع
 ۲- مشایعت کرده شدن
geçirmek ۱- گذراندن ، نقل دادن

عبوردادن ، رد کردن ۲- مشایعت کردن
geçirtmek عبوردادن یا گذراندن
 بوسیله دیگری
geçiş گذر ، عمل گذشتن یا عبور کردن
geçişli فعل متعدی (دس)
geçişme تراوش ، حلول (شیم)
geçişsiz فعل لازم (دس)
geçıştirmek رد کردن ، گذراندن ، خلاص کردن یا خلاص شدن
 ۱- معبر، گذرگاه، گذرگاه، تنگه
geçit ۲- رزه ، مراسم عبور
 ۱- گذشته از يك حدی ، بیش از
geçkin متجاوز از مقدار ۲- پیر، سالخورده
 ۳- خیلی رسیده ، از حد پختگی یا رسیدگی گذشته
 ۱- درهم کرده شده، از توی هم دیگر
geçme گذشته ۲- فاق یا کام و زبانه
 ۱- گذشتن ، عبور کردن ، رد شدن
geçmek ۲- سرایت کردن ۳- به ارث رسیدن
 ۴- منتقل شدن ۵- نفوذ کردن ۶-
 تعلیم گرفتن یا آموختن (موسیقی)
 از کسی
 ۱- گذشته ، ماضی ۲- از حد
geçmiş رسیدگی یا پختگی گذشته (در مورد
 میوه جات یا سن انسان)
geçmiş olsun بیشتر در مورد مریضی یا
 اتفاقات بد یا تصادف گفته میشود،
 مانند « بلا دور است یا انشاء الله
 خیر باشد» در فارسی
gedik شکاف ، رخنه ، فاق ، بریدگی
 وسط چیزی
 ۱- فاق دار ، شکاف دار
gedikli ۲- دائمی ، همیشگی ۳- عنوان
 عمومی درجه داران و گروه بانان
 دائمی در آرتش
geğirmek آروغ زدن
geğirti آروغ

چنگال آتش کشی، کج بیل دسته بلند **gelberi**
 برای آتش کشی از کوره گچ و غیره
gele در حین بازی تخته نرد در مورد طاس بد
 برای آوردن طاس مناسبی که در
 خانه خالی تخته بنشیند میگویند
 یعنی «بیاید» (طاس خوب)
gelecek آینده ، آتیه ، مستقل
gelen شخصی در حال آمدن است ، آینده
gelenek رسوم و عادت ، رسم و قاعده ،
 عئنه
gelgeç گذران ، موقت ، بی استقامت
gel-gelelim چه فایده که ... ، چه چاره ... ،
 مسئله اینچاست که ...
gelgit رفت و آمد ، آمد و شد بی فایده
gelin عروس
 ۱- راسو ۲- گل لاله
gelincik ۱- لباس عروسی ۲- حال یا
gelinlik وضعیت عروس بودن ۳- رسیدن.
 بسن عروسی
gelir درآمد ، عایدات ، واردات ، مداخل
gelirli پر درآمد ، پر مداخل
geliş حالت آمدن ، ایاب
gelişme پیشرفت ، ترقی ، بهبودی ، توسعه
gelişmek نشو و نما کردن ، توسعه یافتن ،
 بزرگ شدن بچه ، رسیدن ، پیشرفت
 کردن
gelme حالت آمدن ، از جایی آمده
gelmek آمدن ، وارد شدن ، رسیدن
gem لجام ، لکام ، دهنه
gemi کشتی
gemici کشتی بان ، ملاح
gemicilik کشتیرانی
gemilik = gemlik محل کشتی سازی
 ۱- وسیع ، گشاد ، پهن ، جادار
gen ۲- خاک یا زمین متروک ۳- ضلع ،
 کنار ، خط (هن)
genlik پهنا ، وسعت ، گشادی ، (مج)
 نشاط ، فرح

gençecik نازمه جوان ، خیلی جوان ، جوانك
 gençelmek = gençleşmek جوان شدن ،
 تروتازه شدن
 genç جوان ، برنا
 gençleşmek جوان شدن
 gençleştirmek ۱- جوان کردن ،
 تروتازه کردن ۲- تقویت کردن ،
 در مؤسسه یا اداره ای پیرها را
 کنارزدن وجوانهارا سرکار آوردن
 gençlik ۱- جوانی ۲- جمعیت جوان ،
 جوانان
 gene = gine = yine باز ، بازهم ، مجدداً
 genel کل ، کلی ، عمومی
 genelge بخشنامه ، متحدالامال
 genelleme تممیم ، عمومیت دادن ،
 شامل عموم نمودن
 genelkurmay başkanı رئیس ستاد
 آرتش
 genelleşmek کلی شدن ، تممیم یافتن ،
 عمومیت پیدا کردن
 genellik عمومیت ، کلیت
 genellikle بطور کلی ، عموماً ، بطور عموم
 general ژنرال ، تیمسار ، درجه از
 سرتیپ به بالا
 generallik ژنرالی ، تیمساری
 genetik ژنتیک ، موضوع وراثت نبات و
 حیوان و انسان در علوم طبیعی
 geniş ۱- وسیع ، عریض ۲- شل ، بیحال ،
 خونسرد ۳- کلی ، عمومی
 genişlemek توسعه یافتن ، وسعت
 پیدا کردن ، گشاد شدن
 genişlik ۱- وسعت ، انبساط ۲- (مج)
 رفاه ، فراوانی
 geniz دماغ ، بینی ، لوله ته بینی ،
 توی دماغ ، غنه
 genleşme انبساط (فیز)
 genlik انبساط (فیز)
 gensoru استیضاح (در پارلمان)

geometri هندسه
 geometrik مربوط به هندسه ، هندسی
 gerçek حقیقت ، واقع ، صحیح ، درست
 gerçeklik راستی ، درستی ، صحت ،
 حقیقت واقع ، واقعیت
 gerçeklemek تصدیق کردن ، تأیید کردن ،
 تحقیق کردن
 gerçekleşmek تحقق یافتن ، بوقوع پیوستن
 gerçeklik حقیقت
 gerçekten درحقیقت ، حقیقتاً ، فی الواقع ،
 راستی ، واقعاً
 gerçi اگرچه ، گرچه ، هر چند
 gerdan = gıgı ۱- غنپ ۲- گردن
 gerdaniye نام آهنگی است در موسیقی ترك
 gerdanlık گردن بند
 gerdan kırmak گردن را با ناز
 تکان دادن ، گردان کردن
 gerdek حجله عروس ، رختخواب عروس
 gerdek (-e girmek) به حجله رفتن
 (عروس و داماد)
 gerdirmek عمل کشش یا کشیدن و
 سفت کردن چیزی توسط دیگری
 gereç لوازم ، آلات و ادوات ، اسباب کار
 gerek لازم ، ضروری ۲- خواه ،
 هم ، نیز
 gerekçe موجب ، سبب ، علت
 gerekli لازم ، ضروری ، واجب ،
 مورد لزوم
 gereklik لزوم ، وجوب ، ضرورت
 gerekmek لازم بودن ، لزوم داشتن ،
 ایجاب نمودن
 gerektirmek ایجاب کردن ، لزوم یافتن
 gergedan کرگدن
 gergef چهارچوبه یا مهار گلدوزی ،
 کارگاه دستی گلدوزی
 gergi ۱- کارگاه بافندگی کش باف
 ۲- آلت سفت کردن دستگاہ تار و
 پود بافت ۳- پرده

gergin ۱- سفت ، سخت ، سفت کشیده شده
 ۲- (میج) تیره ، وخیم (روابط و مناسبات بین دول)

gerginlik حالت سفتی و سختی ، اوقات تلخی و دل‌تنگی بین دو طرف، تیره گی ، شدت خشم بین دو طرف

geri ۱- عقب، پشت ۲- بقیه، ادامه، مابقی

gerici مرتجع ، کهنه پرست ، متعصب

gericilik ارتجاع ، تصب

gerilemek رجعت ، پس رفتن ، انقراض ، انحطاط یافتن

gerili سفت شده ، از دو طرف کشیده شده

gerilik عقب افتادگی ، ارتجاع ، بازماندگی

gerilim (فیز) قوه کشش ، درفیزیک سیمی که از دو طرف با قوه مساوی کشیده میشود و مقاومت هر یک از نقاط آن سیم یا نخ ، فرق پتانسیل (در الکتریک)

gerilla جنگک جنگجویان محلی، جنگک غیررسمی محلی

gerillacı جنگکجویان محلی غیررسمی

gerilmek سفت کشیده شدن

gerinmek تمدد اعصاب، کشش اعصاب بدن

gerisin geriye (عو) پس پس یا عقب عقب (رفتن)

geriz زه کش، مجرای فاضل آب زیرزمینی (از کلمه کهریز یا کاریز میآید)

germek چیزی را از دو طرف سفت کشیدن

getir ۱- بیاور ، بیاور ۲- گتر، پوشش پارچه ای روی کفش

getirilmek آورده شدن

getirmek آوردن

getirtmek سبب آوردن شدن ، امر به آوردن کردن، بواسطه کسی وارد کردن یا آوردن

gevelemek ۱- جویدن ۲- حرف را جویدن ، من من کردن ، زمزمه آغاز کردن

geveze پر حرف ، پرچانه

gevezelik پر حرفی، پرچاکی، وراجی

geviş نشخوار

geviş getirenler نشخوارکنندگان

geviş getirmek نشخوار کردن

gevmek ۱- خائیدن ، جویدن ، با لئه دندان خائیدن یا جویدن و بسختی کندن چیزی

gevrek ۱- ترد ، شکننده ، برشته ۲- نان حلقه ای برشته

gevrekçi سازنده یا فروشنده نان دورگرد حلقه ای کوچک کنجد دار

gevremek ترد شدن ، برشته و شکننده شدن درتنور یا فر

gevretmek برشته کردن ، ترد و شکننده پختن نان

gevşek ۱- گشاد ، شل ، سست ، واز و ولنگ ۲- بی حال ، تنبل

gevşeme رخاوت ، سستی ، شلی

gevşemek گشاد شدن، شل شدن ، سست شدن از شدت افتادن

gevşetmek شل کردن ، گشاد کردن

geyik گوزن

geymek = giymek پوشیدن

gez ۱- فاق روی لوله تفنگ که برای نشانه گیری میباشد مقابل مکسک تفنگ ۲- فاق تیر کمان ۳- مقیاس طول، گز ۴- طناب گره دار برای اندازه گیری زمین ۵- شاقول ، شاقول

gezdirmek گردش دادن، گردانیدن برای نشان دادن چیزی

gezegen سیاره، ستاره گردنده دورخورشید

gezenti گردش کن، کسی که وقت خود را به گشت و گردش میگذراند

gezgin = gezginci جهانگرد ، سیاح

gezginci سیاح ، سیار

gezi ۱- گشت، گردش، سیر، سفر ۲- گردشگاه

۳- نوعی پارچه ازینبه و ابریشم
 geziçi سیار، دوه گرد
 gezilmek دیده شدن، گردیده شدن
 gezinme گشت، گردش، سیر، تفرج
 gezinmek سیر و گشت کردن و تفرج کردن
 gezinti ۱- گشت و گردش، تفریح و تفرج
 ۲- دالان، کریدور
 ۱- گز کردن، اندازه گرفتن
 gezlemek زمین یا مساحت ۲- نشانه گیری
 کردن با تفنگ
 ۱- گردیدن، گردش کردن،
 gezmek راه رفتن ۲- تحقیق و رسیدگی کردن
 gıpta غبطه
 ۱- خراش توی گلو، آب یا چیزی
 gıcık جستن بگلو ۲- غلغله گلو ۳-
 (عو) غلغله دهنده، تحریک کننده
 (راجع به شخصی)
 ۱- غلغله کردن ۲- (مج)
 gıcıklamak تولید توهم کردن، دست انداختن،
 تحریک کردن
 ۱- نوعی آدامس یا سقز ۲- صدای
 gıcır غرچ غرچ دندان یا خش خش کاغذ
 وغیره
 ۱- قرچ قرچ کردن، صدای
 gıcırdamak قرچه در آوردن
 ۱- قرچ قرچ کردن، خش خش
 gıcırdatmak کردن کاغذ و امثال آن
 ۱- صدای قرچ قرچ یا خش خش
 gıcır gıcır ۲- پاک و تمیز و سفید ۳- هیچ کار
 نکرده تازه و سفید و پاک
 ۱- صدای خش خش یا غرغر یا غرچ غرچ
 gıcırty صدای خش خش یا غرغ
 gıda غذا، خوراک
 ۱- غذای خوردن مرغ،
 gıdıklamak غذای خوردن
 ۱- غذادادن، تبدیه کردن
 gıdalandırmak دیگری
 ۱- خودرا تبدیه کردن
 gıdalanmak مغزی، دارای خاصیت یا مواد غذایی
 gıdalı

غیرمفیدی، غذای بی خاصیت یا
 gıdasız بی قوت
 ۱- غلغله، غلغلی ۲- غیب زیر
 gıdık چانه بچه
 ۱- غلغله کردن یا دادن
 gıdıklamak غلغله آمدن یا شدن
 gıdıklanmak ۱- غیب ۲- غیب زیر چانه بچه
 gıgı به تنگ آمدن، بسنوه آمدن
 ۱- هیچ صدا در نی آوردن
 gık dememek (در مورد درد)
 ۱- غلمان، جوانهای بهشتی
 gilman غلظت
 gılzet ۱- غناء، قروت ۲- تفتی، آواز
 gına غبطه، حسرت، آرزو داشتن نعمت
 gıpta دیگران
 ۱- اهمیت ندادن، پایی
 gır geçmek نشدن، دقت نکردن
 ۱- فرغر، لندلند
 gırgır غرولند کردن
 gırgır etmek (عو) فراوان، زیاد، موفور، وفور
 ۱- صدای خرت خرت یا غرت غرت
 gırt (بریدن پارچه یا مقوا یا تخته یا
 حلبی وغیره)
 ۱- حنجره، گلو، حلقوم، خرخره،
 gırtlak (مج) شکم، خورد و خوراک
 ۱- دست به یقه شدن، از گلو یا
 gırtlaklaşmak خرخره یکدیگر گرفتن
 ۱- غشاء، پرده نازک
 gışa غیاباً
 ۱- غیابی
 gıyaben غیاب
 ۱- غیاب
 gıyap غیبت، پشت سر کسی
 gıybet=dedikodu حرف زدن
 ۱- غیبت کننده
 gıybetçi=dedikoducu مانند، مثل، طور، جور
 gibi خرج، مصرف، مخارج
 gider دم رفتن، درست در موقع رفتن
 giderayak تدریجاً، یواش یواش،
 giderek=gitgide

gidermek	بتدریج محو کردن ، رفتن کردن ، از بین بردن ، نیست کردن
gidi	جانش ، فرساق ، دیوت ، (مج) پدرسوخته
gidilmek	رفتن برای دیدن بازدید ، قابل رفتن ، رفتن
gidip=gelme	رفت و آمد
gidiş	طرز رفتن ، رفتار ، روش
gidişat	طرز کار ، جریان کار ، وضعیت
gidişmek	خاریدن ، خارش آمدن
-gil, -giller	پسوند اسامی که در آخر نام خانوادگی میآید و نسبت را میرساند ، ادات نسبت
giray	عنوان خانهای شبه جزیره کریمه
girdap	گرداب
girdibat	گردباد
girdi çıktı	۱- علاقه ، ربط و ارتباط ، دندانهای تو در تو یا نر و ماده ۲- جزئیات ، خصوصیات مطلبی
girgin	تودل برو ، چشم و گوش باز ، زرننگ ، پرتشبت
girginlik	زرننگی ، باهوشی در کارها ، کاربری
girift	تو در تو ، منلق ، مشکل ، پیچیده ، بفرنج
giriftar	گرفتار
girilmek	وارد کاری شدن ، خود را داخل کاری کردن ، داخل یا وارد شدن
girilmez	دخول قدغن است ، ممنوع ، قدغن ، غیر قابل دخول
giriniz	وارد شوید ، داخل شوید ، بفرمائید
girinti	تورفتگی
girintili	دارای تورفتگی ، گودی دار
girintili çıkıntılı	دارای پست و بلند ، دارای تورفتگی و برآمدگی یا برجستگی
giriş	۱- ورود ، مدخل ، دخول ، معبر ۲- طرز درآمد یا ورود ۳- مقدمه ، دباجه ۴- پیش درآمد

giriş kapısı	درب ورود
girişik	تو در تو ، شلوغ ، درهم
girişken	باتشبت ، کاربر ، زرننگ ، کسی که با زرننگی میتواند وارد کارها بشود
girişmek	۱- وارد شدن ، داخل شدن ، تشبت کردن ، نفوذ کردن ۲- دعوا کردن ، بهم افتادن
Girit	جزیره کرت
girizgâh	گریزگاه (درشمر) ، درشمر و قصیده بیتی که از تصویر یعنی نسیب و تشبیب به مدح گریز میزند
girmek	داخل شدن ، وارد شدن ، تورفتن ، فرورفتن
gişe	گیشه
gitar	گیتار
gitgite	بتدریج ، رفته رفته
gitmek	۱- رفتن ۲- برانزده یا مناسب بودن
gittikçe	بمرور ، بتدریج ، رفته رفته
giydirmek	پوشانیدن ، لباس دربر کردن
giyecek	پوشاک ، لباس
giyilmek	پوشیده شدن ، ملبس شدن
giyim	۱- پوشاک ، لباس ، جامه ۲- طرز لباس ، طرز پوشش
giyim-kuşam	سرپز خوب ، سرلباس خوب
giyimli	لباس پوشیده ، لباس تن کرده
giyinmek	لباس پوشیدن ، لباس تن کردن
giymek	پوشیدن ، تن کردن ، دربر کردن
giyotin	گیوتین ، آلت سر بریدن
giysi	جامه ، رخت ، لباس
gizlemek	پنهان داشتن ، مخفی کردن
gizlenmek	پنهان شدن ، مخفی شدن
gizli	پوشیده ، پنهان ، مخفی ، سری ، محرمانه ، مخفیانه
gizlice	بطور محرمانه ، سری ، بطور مخفیانه
gladyatör	در رم قدیم غلامان یازندانانی که در میدانهای عمومی با حیوانات درنده پیکار و مجادله میکردند و

امپراطور و سایر مردم این صحنه‌ها
را تماشا میکردند

glikoz گلوکز ، ماده قند

gliserin گلیسرین

glüten مواد آلبومینی که در حبوبات و غله
موجود است

gocuk نیم تنه که آستر آن پوست و پشم
گوسفند باشد ، پوستین نیم تنه

gocunmak = kocunmak بخود پیچیدن ،
در اثر زخم یا ناراحتی فکری بخود
پیچیدن و ناراحت شدن ، توهم کردن
و بخود گرفتن

gol گل در بازی فوتبال

golf گلف ، بازی توپ و چوگان

gomalaka شلاك ، لاک

gonca = konca غنچه

gondol گوندولا ، قایق‌های مخصوص
باریک و طویل که دوسر آن بارفته
است در ونیز ایتالیا با یک پارو
آنرا حرکت میدهند

gong نوعی سینی یا صفحه فلزی که برای
اعلام وقت با چکش روی آن
میکوبند مانند ناقوس

goril گوریل ، نوعی میمون بزرگ و قوی
که بیشتر شبیه انسان است

gotik منسوب به گوت‌ها ، نوعی حروف
گوشه‌دار که در اوایل صنعت چاپ
در اروپا بکار برده میشده

goygoycu دراویش یا گداهای سیار که در
ماه محرم و عاشورا از یک‌جا بجای
دیگر میرفتند و شعر و مرثیه
میخواندند و پول میگرفتند

göbek ۱- ناف ، شکم ، بطن ۲- مرکز ،
وسط ۳- نسل ، پشت ۴- نقش وسط
قالی یا باغچه یا سقف اطاق

göbek atmak ناف بالا انداختن در رقص ،
رقص شکم

göbek bağlamak چاق شدن ، گندم شدن

شکم کسی

göbek taşı تخت گاهی یا تخته سنگ
وسط حمام ترکی که روی آن دراز
میکشند برای عرق کردن

göbeği çatlamak در مقابل شدائد و
زحمات زیاده قرار گرفتن ، (عو)
پدر درآمدن

göbeklenmek ۱- شکم بیرون آوردن ،
شکم گنده شدن ۲- توبستن ، مغز
بستن ، گنده شدن

göbekli ۱- شکم دار ، شکم گنده
۲- تویر ، تودار

göç کوچ ، هجرت ، مهاجرت ، نقل مکان

göç etmek ۱- کوچ کردن ، مهاجرت
کردن ، نقل مکان کردن ۲- (مچ)
در گذشتن ، رحلت کردن

göçebe کوچ نشین ، چادر نشین ، بادیه نشین

göçebelik کوچ نشینی ، بی خانمانی ،
بادیه نشینی

göçertmek خوابانیدن ، زمین بلند را
پست کردن ، پائین آوردن

göçkün در حال ریزش و خرابی بودن

göçmek ۱- کوچ کردن ، هجرت کردن
۲- پائین ریختن ، خراب شدن
۳- رحلت کردن ، در گذشتن ،
مردن

göçmen مهاجر

göçmenlik مهاجرت ، هجرت

göçürmek سبب واریختن یا خرابی شدن

gögermek ۱- سبزشدن ، روئیدن
۲- کبود شدن

gögüs ۱- سینه ۲- آغوش ، بغل ۳- پستان

gögüslemek مقاومت کردن ، سینه سپر
کردن

gögüslü بزرگ پستان ، دارای پستان
بزرگ یا برجسته

gögüslük پیشگیر ، پیش بند

gök ۱- آسمان ، گردون ، آسمان کبود

۲- رنگ آبی مایل بسبز ، رنگ آسمانی
 gök (-gürültüsü) رعد ، غرش آسمان
 gök (-kubbe) قبه آسمان ، آسمان کبود
 gök (kuşağı) قوس قزح
 gökçe = gökçek ۱- آسمانی سماوی
 ۲- آبی رنگ ۳- زیبا ، خوشگل ، قشنگ ، لطیف
 gökçen قشنگ ، خوشگل
 gökdelen آسمان خراش
 göksel سماوی ، مربوط به آسمان
 göktaş سنگ فیروزه
 göktaşی حجر سماوی
 gökyüzü سماء ، آسمان
 göl دریاچه ، استخر ، برکه
 gölcük برکه ، استخر ، دریاچه کوچک ، مرداب
 gölek گودال آب ، برکه ، استخر ، مرداب
 gölet گودال آب ، جائی که آب جمع شده باشد
 gölge سایه ، سایه روشن در نقاشی
 gölgelenmek ۱- سایه انداختن ، سایه دادن
 ۲- از اهمیت انداختن ، از قرب و منزلت کم کردن ، تحت الشعاع قرار دادن
 gölgelemek ۱- زیر سایه رفتن یا نشستن
 ۲- در درجه دوم اهمیت قرار گرفتن ، از قرب و منزلت افتادن
 gölgesi سایه دار
 gölgelik محل سایه دار ، سایه بان ، چادر
 gömeç = gümeç هر یک از خانه های شش گوشه کندی زنبور عمل
 gömgök ۱- کاملاً سبز ، سبز یکدست
 ۲- (مخ) خیلی زیاد
 gömlek ۱- پیراهن ۲- درجه ، رتبه
 ۳- میتیل یا روکش میل ۴- نسل ، فامیل ۵- دوسیه ، پوشه ، شمیز
 gömlekçi پیراهن دوز ، پیراهن فروشی

gömlüklik پارچه پیراهنی
 gömme توی دیوار کارگزارده ، کار دفن
 gömmek دفن کردن ، زیر خاک کردن
 gömü دفينه ، خزینه زیر خاک
 gömülmek دفن شدن
 gömülü مدفون ، دفن شده
 gön چرم ، میشن
 göncü سراج
 gönder ۱- تیر یا چوب پرچم
 ۲- سیخونک یا سیخک ، چوب گاورانی
 gönderilmek فرستاده شدن ، ارسال شدن
 göndermek فرستادن ، ارسال کردن
 göndertmek فرستادن بواسطه کسی دیگر
 gönen ۱- رطوبت ، نم ۲- مرطوب ، نمدار
 gönenc رفاه ، آسایش ، سعادت
 gönendirmek مرفه کردن ، سعادت و رفاه فراهم کردن
 gönenmek سعادت مند شدن ، آسایش یافتن
 gönül دل ، قلب ، میل
 gönül (-almak) دل کسی را بدست آوردن
 gönül (-vermek) دل بستن ، دل دادن
 gönüldüş هم فکر ، هم دل
 gönüllü ۱- داوطلب ، دلخواه
 ۲- مایل بودن ، طالب بودن ۳- عاشق ، دلداد
 gönülsüz ۱- متواضع ۲- بی میل
 gönye گونیا
 gördürmek وادار به دیدن کردن ، وادار به انجام دادن کاری
 göre نظر به ... ، بنا بر ... ، بنظر ...
 göre göre در حال دیدن ، دستی دستی
 görenek عادت ، رسوم ، عننه
 göresi (-gelmek) دلش تنگ شدن ، آرزوی دیدار کردن
 görev وظیفه ، تکلیف ، خدمت ، مأموریت
 görevlendirmek مأمور کردن ،

وظیفه‌دار کردن ، موظف کردن
görevlenmek وظیفه گرفتن ، مأ.ور شدن
görevli موظف ، مأمور ، وظیفه‌مند
görgü ۱- تجربه ۲- آداب معاشرت ، چشم دل ۳- مشاهد
görgülü ۱- تجربه‌دیده ، پخته ۲- دنیا دیده ، چشم و دل -یر ، کار آزموده
görgüsüz بی تجربه ، ندیده ، تازه به دوران رسیده
görkem شوکت ، جلال ، دبدبه
görklü خوشگل ، خوش صورت ، زیبا
görme بینائی ، ملاحظه ، مشاهده ، نظارت
görmece تخمین با رؤیت چشم
görmek ۱- دیدن ، مشاهده کردن ، ملاحظه کردن ۲- فهمیدن ۳- دیدن کردن ، ملاقات کردن
görmemezlik = görmezlik چشم پوشی ، اغماض ، مسامحه ، غمض‌عین
görmemiş = görgüsüz ندیده ، ندید بدید ، کوتاه نظر
görmez نابینا ، کسی که نمی بیند یا اهمیت نمیدهد یا اعتنا نمی کند
görmüş کسی که دیده است ، تجربه دار ، دنیا دیده
görmüş geçirmiş تجربه ، دنیا دیده
görücü خواستگار ، کسی که برای دیدن و پسندیدن دختر برای پسری می آید
görüculük خواستگاری (دختر)
görülmek دیده شدن ، مشاهده یا ملاحظه شدن
görümce خواهر شوهر
görümlük ۱- رونما ۲- چیزی که برای دیدن باشد نه خریدن
görünmek ۱- خود را نشان دادن ، دیده شدن ، به چشم خوردن ۲- زهر چشم گرفتن ، خود را نشان دادن برای ترساندن بچه

۱- شبح ، خیال ، وهم ۲- طیف
görüntü ظاهر ، صورت ظاهر ، منظره
görünüş بصورت ظاهر
görünüşte بمحض دیدن ، به يك دید
görür-görmez ۱- دید ، نظر ، دیدار ، عمل دیدن ۲- نقطه نظر ، عقیده ، فکر
görüş ۱- دیدن کردن ، ملاقات کردن ، دید و بازدید ۲- مذاکره ، مشاوره ، صحبت کردن
görüşmek ملاقات دادن
görüştürmek مذاکره شدن
görüşülme عقربه
gösterge نمایش ، تظاهرات
gösteri خودنمایی ، تظاهر ، ظاهر سازی
gösteriş خودنما ، متظاهر
gösterişçi خوش نما ، خوش هیكل ، خوش اندام
gösterişli ۱- بی قواره ، بی اندام ، بدترکیب ۲- بدون تظاهر ، متواضع ، متواضعانه
gösterişsiz ۱- نشان دادن ، نما یاندن ۲- فهماندن ، ظاهر کردن
göstermelik نمونه ای ، نشان دانی ، قابل عرضه داشتن
göt مقعد ، کون ، (عو) جرأت ، جسارت ، غیرت
götürmek ۱- بردن ، نقل کردن ، حمل کردن ۲- برداشتن ۳- تحمل کردن ، تاب آوردن
götürü رویهه ، فته ، چکی ، مقداری از چیزی بدون کشیدن یا شمردن
gövde تنه ، بدنه
gövdeli پرهیکل ، تنه دار ، درشت هیكل
göymek (قد) سوزاندن
göyünmek (قد) سوختن
göz ۱- چشم ۲- نظر ۳- سوراخ ، چشمه ۴- کفه یا لنگه ترازو ۵- کشو سبز یا دولاب

göz açtırmamak فرصت ندادن ، امکان ندادن
 göz ağrısı چشم درد ، (میچ) کسیکه از قدیم مورد علاقه باشد ، یار
 göz alıcı جاذب ، جذاب
 göz atmak چشم انداختن به چیزی ، نظر سطحی انداختن
 göz bağı چشم بندی ، حقه بازی
 göz bağıcı تردست ، حقه باز
 göz bebeği مردمک چشم
 göz boyamak ظاهر آرائی، گول زدن ، ظاهر چیزی را به قلب رنگین نشان دادن
 gözcü ۱- نگهبان ، پاسبان ، قراول
 ۲- دکتر چشم ، چشم پزشک
 göz dağı زهر چشم ، چشم زخم
 gözde ۱- گزیده ، برگزیده ، پسندیده
 ۲- معشوقه شاه یا امیر
 göz değmek نظر خوردن ، چشم خوردن ، نظر زدن
 göze چشمه
 gözemek ۱- رفو کردن ، وصله کردن
 ۲- گلدوزی ، سوراخ دوزی روی پارچه
 gözetlemek باحالت تجسس نگاه کردن
 gözetmek ۱- مواظبت کردن ، نگاهداری
 ۲- خاطر نگاهداشتن ، ملاحظه کردن
 ۳- منتظر شدن
 göz-göz سوراخ سوراخ ، مشبک
 gözgü (قد) آینه
 göz kaçmak پله چوراب در رفتن
 göz kamaşmak ۱- خیره شدن چشم ، ناراحت شدن چشم
 ۲- حیران و مهیوت شدن
 göz kapağı پلک چشم
 göz kırpmak چشمک زدن
 göz koymak چشم داشتن به چیزی ، چشم دوختن به مالی

gözlem مشاهده ، نظارت
 gözlemci ناظر ، مشاهد
 gözlemek مترصد بودن ، منتظر بودن
 gözlük عینک
 gözlükçü عینکچی ، عینک ساز
 gözlüklü عینکی
 gözsüz کور ، بی چشم
 göz taşı سنگ جهنم ، سوافات مس دیده شدن ، ظاهر شدن
 gözükmek نترس ، پر جرات
 gözü pek چشم دل سیر ، نظر بلند
 gözü tok اشک چشم
 göz yaşı اغماض کردن ، چشم پوشی کردن ، چشم پوشیدن
 grafik گرافیک
 grafit گرافیت ، کاربن یا ذغال طبیعی متبلور که از آن مغز مداد سیاه میسازند
 gram گرام
 gramer دستور زبان ، گرامر
 gramofon گرامافون
 granit گرانیت ، سنگ خارا
 gravür گراور ، کلیشه
 gravyer نوعی پنیر که در شهر Gruyere سوئیس ساخته میشود
 شبیه پنیر هلندی
 grev اعتصاب ، گرو
 grevci اعتصابچی
 greypfrut دارابی، گریپ فروت
 gri خاکستری ، سربی
 grip گریپ
 grizu گازی است در معادن ذغال سنگ که قسمت اعظم آن کربن و هیدروژن است و با تماس کوچکترین آتش منفجر میشود
 grup دسته ، زمره ، گروه ، طبقه ، توده
 guatr گواتر، مرضی که در اثر آن جلو کردن و گلو تورم پیدا میکند

gubat	زمخت ، بی قواره ، بی ریخت	دلگیر شدن
gudde	غده	اوقات تلخ شدن ، رنجیدن ،
gudubet	زشت ، بی ریخت ، بدتر کیب	آزرده شدن
gufran	غفران ، بخشایش ، آمرزش	۱- زور ، قوه ، فشار ۲- سخت ،
guguk	فاخته ، پرنده ای که صدای «کو کو» در می آورد	شدید ، مشکل
guguklu	نوعی ساعت که بجای زنگ صدای فاخته درآورد	پر زور کردن ، شدید کردن ،
gul	گول	فشار آوردن ، سخت کردن
gulâm	غلام	قوی شدن ، پر زور شدن ،
gulyabani	گول بیابانی	مقتدر شدن ، زور پیدا کردن ،
gurbet	غربت ، غریبی	پر قوت شدن
gurbetçi	غریب ، کسی که در غربت میباشد	سخت شدن ، مشکل شدن
gurk	کُرک ، کُرچ ، مرغ کُرک	سخت کردن ، مشکل کردن
gurlamak	غرغر کردن شکم یا روده ، غار و غور کردن شکم ، صدای نفع شکم	قوی ، پر قوت
gurup	غروب	سختی ، زحمت ، اشکال ، اذیت
guruldamak	غار غور کردن	پر قوتی ، توانائی ، پر زوری
gurultu	صدای غار و غور ، غرغر	بی قوت ، کم زور ، ضعیف ، عاجز ، ناتوان
gurur	غرور ، کبر	۱- عجز ، بی قوتی ، ضعف
gururlanmak	مغرور شدن ، تکبر کردن	۲- بی کاری
gururlu	مغرور ، متکبر ، خودپسند	جیر ، جرم جیر ، جرم بزکوهی
gusletmek	غسل کردن	بی دم ، دم بریده ، یکطرف چیزی
gussa	غصه ، غم	کم و کسر بودن ، ناقص
gusül	غسل	راهنمائی ، رهبری
güya	گویا	بطور مرتب اداره شده ، تحت رهبری یا نظارت بودن
gübre	کود ، بهن	گفته (گفته) متن اشعاری که در موسیقی و آواز گفته یا خوانده میشود
gübrelemek	کود دادن	نوعی ابریق یا آفتابۀ بزرگ دهان گشاد ، لولهین ، لولهنگ
gübreli	کوددار ، پرکود ، کود داده شده	شورۀ قلمی ، آزوتات دوپتاس
gübrelik	انبار کود ، محل جمع آوری کود یا بهن	گل
güçendirmek	عصبانی کردن ، دلگیر کردن ، دلخور کردن	گلاب پاش ، گلابدان
gücenik	دلگیر ، اوقات تلخ	گلابانگ ، بانگ بلند ، دعا یا مدح و ثنا که به آواز بلند خوانده میشود (بیشتر در میان طریقت بکتاشی معمول است)
güceniklik	اوقات تلخی ، دلخوری ، عصبانیت	نوهی مرپا که از برگ گل درست میکنند
gücenilmek	اوقات تلخ شدن ، دلخور شدن	

güldürmek	خندانیدن ، بخنداندن آوردن
güldürücü	مضحك ، خنده آور
güleç	متبسم ، خنده رو
güle güle	بسلامت (که در جواب خدا حافظی گفته میشود)
güleş — güreş	کشتی
gülhatmi	گل ختمی
gülistan	گلستان
gülkurusu	صورتی رنگ ، رنگ برک گل صورتی خشک شده
güllâbi = güllâbici	عنوان یا اسمی که در قدیم به پرستاران یا خادمین تیمارگاهها داده میشود
güllâbilik etmek	صبر و تحمل کردن و باحرکات خارج از حد و بیچگانه کسی ساختن و مدارا کردن
güllâç	۱- نوعی شیرینی که از خمیرنشاسته و درون آن مغز گردو یا غیره میگذارند و در شیره میزنند و میخورند (شیرینی ماه رمضان است) ۲- کپسول دوا که در آن گرد آسپیرین یا سایر داروهای تلخ گردمانندرامیریزند
gülle	کلوله توپ ، کلوله فلزی ، گوی ، کلوله (کوله)
gülleci	وزنه بردار ، ورزشکاری که با وزنههایی که دوطرف آن گوی مانند است ورزش میکند
güllük	گلستان ، گلزار
gülmek	خندیدن
gülsuyu	کلاب
gülümsemek	تبسم کردن ، خنده بر لب آوردن
gülünç	خنده آور ، مضحك
gülüş	خنده ، تبسم
gülüşmek	باهم خندیدن
gül yağı	عطر گل ، روغن گل
güm	صدای گمب یا بم

gümbürdemek	۱- گمبی صدا کردن ۲- (مچ) مردن ، از بین رفتن
gümbür gümbür	گرمب گرمب ، درق درق ، گمب گمب
gümbürtü	صدای گرمب ، گمب
gümeç	کندوی زنبور عسل
gümlemek = gümbürdemek	۱- گمبی صدا کردن ۲- مردن ، نابود شدن ، (عو) هیرو شدن
gümrah	۱- گمراه ۲- پریش ، فراوان ، وافر ، انبوه ، شدید (در مورد صدا ، آب یا موی پر پشت یا فراوان گفته میشود)
gümrük	گمرک
gümrükçü	گمرکچی ، مأمور گمرک
gümüş	نقره ، سیم
gümüşü = gümüşü	نقره ای ، نقره فام
gümüşlemek	با نقره پوشانیدن ، نقره کاری کردن
gün	۱- روز ۲- زمان ۳- آفتاب ، خورشید
günah	گناه ، تقصیر
günahkâr = günahlı	گناهکار ، تقصیر کار ، مقصر
günahsız	بی گناه ، بی تقصیر
günaşırı	یک روز در میان
günaydın	صبح بخیر ، سلام صبح
günbatısı	باختر ، مغرب ، غرب
günbegün	روز بروز ، هر روز
günçiçeği = ayçiçeği	گل آفتابگردان
gündelik	۱- روزمزد ، اجرت روزانه ، یومیه ۲- روزنامه ، یومیه
gündelikçi	کارگر روزمزد ، اجیر
gündem	برنامه ، پرگرام
gündoğusu	خاور ، مشرق ، شرق
gündönümü	موسم اعتدال شب و روز برابر ، درازی شب و روز
gündüz	روز

gündüzcü کارگر یا قراولی که روزانه کار میکند، روزکار
 gündüzlü شاگردی که فقط روز در مدرسه میماند، شاگردی که در مدرسه شبانه روزی نمیشد
 gündüzün وقت روز، درموقع روز
 günebakan = ayçiçeği گل آفتابگردان
 güneş آفتاب، خورشید
 güneşlenmek درمعرض آفتاب قرار گرفتن، جلو آفتاب نشستن، آفتاب خوردن
 güneşlik جای آفتابی، سپر آفتاب برای جلو کلاه
 güney جنوب
 günlük ۱- روزانه، مال همان روز، تازه ۲- مربوط به يك روز ۳- کندر
 günübirlük يك روزه، در مدت يك روز (بدون شب) در مورد مهمانی و سفر کوتاه گفته میشود
 günügününe همه روزه، روز بروز، روزانه
 güpegündüz در روز روشن، در عین روز
 gün فراوان، پر، تند، شدید، پر قوت، پریش، انبوه، کلفت (صدا)
 gürbüz ستبر، قوی، تنومند
 Gürcü گرجی
 güre ۱- کره اسب (تا سه ساله) ۲- رمو، مردم گریز
 güreş کشتی
 güreşçi کشتی گیر
 güreşçilik کشتی گیری
 güreşmek کشتی گرفتن
 güreştirmek به کشتی وادار کردن
 gürgen چوب جنگلی، آلس، توسکا
 gün gün = gürül gürül کرکر (آب)
 gürlemek غرش کردن

gürlük ۱- فراوانی، انبوهی، وفور ۲- رفاه
 güruh گروه یا جماعت ناپسند، توده، انبوه
 gürlütü صدای غرش، صدای بلند، غوغا، صدای شلوغی، سروصدا
 gürlütücü آدم پرسروصدا
 gürlütülü پرسروصدا، پرهمهمه
 gürlütüsüz بی سروصدا، آرام، ساکت
 güz گرز
 gütmek چوپانی کردن، چرانیدن، پائیدن
 güve بید، حشره ای که لباس پشمی را خراب میکند
 güveç ۱- دیگ گلی، دیگ سفالی، دیزی ۲- خوراکی که در دیزی یا دیگ سفالی می پزند
 güven امنیت، اعتماد، اطمینان
 güvenilmek مورد اعتماد بودن، شایان اعتماد و اطمینان بودن
 güvenlik امنیت، مصونیت
 güvenmek اعتماد کردن، اطمینان کردن
 güvercin کبوتر، کفتر
 güverte کف یا سطح کشتی، عرشه کشتی
 güvey داماد
 güvey girmek به حجله رفتن داماد
 güveylik ۱- دامادی، حال داماد بودن ۲- لوازم مربوط به داماد
 güz = sonbahar پاییز، خزان
 güzel خوب، قشنگ، خوش، خوشگل، زیبا
 güzelce ۱- قدری خوشگل، نسبتاً زیبا ۲- خوب، حسابی، بادقت
 güzellik زیبایی، قشنگی، خوشگلی، خوبی
 güzel sanatlar هنرهای زیبا
 güzide گزیده، ممتاز، منتخب، برجسته
 güzlük آنچه مربوط به پاییز است
 güzün هنگام پاییز، وقت خزان

H

H , h	« ه ، ح ، خ » دهمین حرف الفبای ترکی	hacet	حاجت ، احتیاج ، لزوم
ha	حرف ندا ، ها ، هان ، ها ؛ (حرف تعجب) ، بله	hacı	حاجی
habaset	خبیثت ، بدی ، خبیث بودن	hacığa	حاجی آقا ، برای مسخره به دهاتی های تازه بدوران رسیده که در کافه و میخانه ها پول زیاد و بی حساب خرج میکنند میگویند ،
habbe	دانه ، تخم ، حبه		پس حاجی
haber	خبر ، اطلاع	hacıaryolu = hacıyolu = saman-yolu	کهکشان
haberci	خبر آورنده ، خبررسان ، پیغام برنده	hacıyatmaz	نوعی عروسک که در ته آن سرب میریزند و بواسطه سنگینی همیشه راست میایستد و نمیخواهد
haberdar	مطلع ، باخبر ، خبردار	hacim	حجم
haberleşme	مخابره ، مکاتبه	hacir	حجر (حق) ، منع کردن قاضی از تصرف در مال خود
haberleşmek	مخابره کردن ، مکاتبه کردن	Hacivat	نام یکی از دو بازیگران که در نمایش خیمه شب بازی حاجیوات و قره گز بازی میکنند
haberler	اخبار ، خبرها	haciz = hacz	حجز (حق) بازداشتن ، توقیف یا تأمین خواسته یا مدعی به
haberli	باخبر ، مطلع	haczetmek	توقیف کردن خواسته ، تأمین کردن مدعی به
habersiz	بی خبر ، بی اطلاع ، غافل	haç	خاج ، صلیب
Habeş	۱- حبشی ۲- آدم سیاه ، زنگی		
Habeşistan	حبشه		
habis	خبیث ، بدجنس		
hac	حج		
hacalet	خجالات ، شرم		
hacamet	خجامت ، باشیشه یا شام خون گرفتن از بدن انسان		
haczetmek	بجای آوردن مراسم حج		

haçan (عو) کی، چه وقت؟
haçlamak بر صلیب آویختن، صلیب کردن
haçlılar صلیبیون
had ۱- حد، حدود ۲- درجه، مرتبه
 ۳- يك جمله ریاضی ۴- يك
 جمله منطقی
hād حد، شدید، تیز، تند، تنگ
hadde حدیده، آلتی که فلز را بصورت
 میله نازک یا مفتول درمیآورد
hadeka = gözbebeği مردمک چشم،
 سیاهی چشم
hademe خدمه، پیشخدمت زن یا مرد در
 دوایر دولتی یا مریضخانه ها،
 خدمتکار
hadım خواجه، مردی که خایه اش را
 کشیده باشند، خواجه حرمسرا
hadımağası خواجه حرمسرا
hadi = haydi یا الله، زود باش!
hadika حدیقه، باغ
hādım خادم
hādīs حدیث، خبر، علم حدیث
hadīs حادث، جدید
hadise اتفاق، حادثه، واقعه، جنجال
hadsiz بی حد، بی حد و حساب
hads حدس، حس، کشف
hafakan خفقان، خفگی
hafazanallah خدا حفظ کند ما را،
 حفظنا الله
hafız ۱- حافظ قرآن، کسی که قرآن را
 حفظ کرده باشد ۲- حافظ، حامی
hafıza قوه حافظه
hafi پنهان، پوشیده
hafif سبک، آسان، خفیف، (مج)
 آدم سبک
hafifleme سبک شدن، آسان شدن،
 راحت شدن، لاغر شدن
hafiflik ۱- سبکی، آسانی، راحتی
 ۲- خفت

hafifmeşrep سبک سر، زن سبک
hafifsemek سبک شمردن، کوچک شمردن،
 حقیر شمردن
hafiye پلیس مخفی، خفیه
hafriyat حفریات، کندن زمین برای
 یافتن آثار عتیقه
hafta هفته
haftalık هفتگی، اجرت يك هفته
haftalıkli بطور هفته ای، کسی که اجرت
 خود را هفته به هفته میگیرد
haftaym در بازی فوتبال فاصله ای که بین
 دو نیمه بازی میدهند
hah ها، علامت تعجب
haham خاخام، ملای کلیمی
hail مانع، حائل
haile فاجعه، واقعه، مصیبت، هائله
hain ۱- خائن، خیانتکار ۲- بدجنس،
 موزی ۳- خطاب سرزنش کارانه
hainlik خیانت
haiz حائز، دارنده
hak ۱- حق، عدالت ۲- اجرت حقوق
 ۳- ایزد، خداوند
hakk حاک، کنده کاری روی فلز یا سنگ
 یا چوب
hâk خاک
hakan خاقان
hakaret توهین، هتک احترام، تحقیر
hakça از روی حق و حقانیت، عادلانه
hakem حکم، داور
haketmek سزاوار شدن، مستحق شدن،
 درخور شدن
hakeza هکذا، همچنين
hakî رنگ خاکی، رنگ لباس سر بازی،
 بین زرد و سبز کم رنگ
hakikat حقیقت، درستی، راستی
hakikaten حقیقتاً، واقعاً
hakikatli باوفا
hakikatsiz بی وفا

hakiki	حقیقی ، واقعی
hakim	حکیم ، عالم ، فیاض
hâkimi	۱- حاکم ، حکم کننده ۲- فاضی ، حاکم ۳- مشرف ، مجلی نسبت به اطراف بلندتر و بالاتر و مسلط است
hakimane	حکیمانه ، از روی حکمت و دانش
hakimiyet	حاکمیت
hakimlik	ریاست محکمه ، حاکم بودن ، دارای شغل قضاوت
hakir	حقیر ، ذلیل ، بی مقدار ، کم و کوچک
hakkâk	حکاک
hakkanîyet	حقانیت ، نصفت ، عدالت
hakkötmek	حکاک کردن ، حک کردن
hakkında	در حق او ، در آن خصوص ، در خصوص ، درباره
hakki sükût	حق السکوت
hakkiyle	بطور شایسته ، آنطور که باید و شاید ، تمام کمال
haklamak	حقش را کف دستش گذاشتن ، کلکش را کندن ، از عهده بر آمدن ، (عو) چیزی را خوردن و تمام کردن
haklaşmak	تصفیه حساب کردن ، حق و حساب همدیگر را تصفیه کردن
haklı	۱- محق ، حق دار ، ذیحق ۲- باحق و حقانیت ، درست ، بجا
hakperest	درستکار ، شخص درست ، حق پرست
haksever	حق پرست ، حق دوست
haksız	بی حق ، ناحق ، بی اساس
haksızlık	بی حقی ، ظلم ، بی عدالتی
hakşinas	حق شناس ، حق پرست ، رعایت کننده حق دیگران
haktanır	حق شناس ، عادل
hakyemez	امین ، درستکار ، کسی که حق مردم را نمیخورد

hâl	۱- حال ، وضع ، وضعیت ، حالت ۲- ادون ، الان ، زمان حال ۳- قدرت ، تاب ، توان
hal	دالان ، بازارچه ، تیمچه
hal	حل ، تجزیه ، تصفیه ، ذوب
hala	عمه
hâlâ	هنوز ، تا کنون ، تا حال
halâ	۱- خلا ، جای خالی از هوا ۲- محل خلوت ۳- مستراح ، خلا ، جائی
halâs	خلاص ، رهائی
halâskâr	نجات دهنده ، آزاد کننده ، خلاص کننده
halat	طناب کلفت که کشتی را به اسکله می بندند
halâvet	حلاوت ، لذت ، خوشی ، شیرینی
halay	نوعی ساز و رقص با دهل و سورتا در ترکیه
halayık	کنیز ، کنیزک
halazade	عمه زاده
halbuki	در صورتیکه ، در حالتیکه ، با وجودیکه
hale	حاله ، خرمن ماه ، دایره نورانی که گاهی دور ماه باهر میشود ، شایورد
halecan	خلجان ، طیش قلب ، ضربان زیادی قلب از هیجان
halef	خلف ، بعدی ، جانشین
halel	خلل ، ضرر ، آسیب ، عیب ، علت ، نقصان ، مایوب
hâlen	فعلاً ، الان ، در حال حاضر
halet	حالت ، وضعیت ، حال
hal etmek	خلع کردن
halezon = helezon	ماربیج ، بیج دار ، حلزونی
halı	قالی ، فرش
halıcı	قالی فروش ، قالی باف
halıcılık	قالی بافی ، قالی فروشی
hâli	خالی ، تهی

haliç	خلیج
halife	خلیفه ، جانشین
hâlihazır	در حال حاضر ، اکنون ، الان
halik	خالق ، آفریدگار ، آفریننده
halim	سلیم ، ملایم ، حلیم ، خوشخو
halis	خالص ، پاک
halisane	خالصانه ، صمیمانه ، بدون غرض
halita	آلیاژ ، فلز مرکب
haliyle	همانطوریکه هست ، بالنتیجه
halk	خلق ، مردم ، عوام
halka	۱- حلقه ، دایره ، چنبره ۲- حلقه انگشتر ۳- انجمن یا جماعتی که دور هم گرد آیند
halkalı	حلقه‌ای ، حلقه‌دار ، حلقه‌مانند ، دایره‌ای
halkbilgisi	علمی که از عادات عمومی ، رسوم و عادات اجدادی ، مجموع عقاید و افسانه‌ها و حکایات و منظومه‌هایی که از یک سرزمین بجست میکنند
halkçı	۱- مردم‌دار ، خلق‌پرست ، کسی که در امور مملکتی متکی به عقاید مردم باشد ۲- کسانی که وابسته به حزب خلق در ترکیه میباشند
halkevi	خانه مردم ، محل اجتماع مردم برای سخنرانی یا نمایشگاه نقاشی و هنرهای زیبا و غیره
hallaç	حلاج
hâllak	خالق ، آفریدگار
hâllenmek	۱- حال به حال شدن ۲- از حال رفتن ۳- (عو) مبارزه طلبی کردن ، شاخ و شانه کشیدن
halleşmek	حال و احوال کردن ، احوال‌پرسی کردن ، با هم‌دیگر صحبت و درددل کردن
halletmek	۱- حل کردن ، تصفیه کردن ۲- آب کردن ، ذوب کردن

hallice = hallice	نسبتاً بهتر ، راحت تر
halsiz	ضمیف ، بی حال ، خسته و مانده
halsizlik	بی تابی ، بی حالی ، ضعف ، نا توانی
halt	(عو) غلط ، مزخرف ، مخلوط ، شلوغ
halta	تسمه ، حلقه ، تسمه کردن سگ و غیره
halter	هالتی
haltetmek	(عو) غلط کردن ، گوه خوردن ، مزخرف گفتن
halûk	خلوق ، خوش خلق ، خوش خو ، سلیم
halvet	۱- خلوت ، تنهایی ، بی سروصدا ۲- خلوت ، خانه حمام ، اطاق خلوت
Halveti	نام طریقت خلوتی یا منسوبین بان سلك یا طریقت
ham	۱- خام ، کال ، نارس ، ناپخته ۲- ناشی ، تازه کار ، ناپخته ۳- بی معنی ، خشن ، ناهنجار
hamail = hamaylı	۱- وا کسل بند (حمایل) ، بند حمایل روی بدن که شمشیر را نگاه میدارد ۲- دعای بی وقتی ، دعای چشم زخم که بگردن یا داخل پیراهن می بندند
hamak	نه‌نی ، ننو ، توری که مثل ننو از چهار طرف بریسمان می بندند و کسی درون آن می نشیند
hamakat	حمافت ، احمقی ، سبک منزی
hamal	حمال ، باربر
hamaliye	حمالی ، باربری
hamallık	حمالی ، باربری ، (مچ) کار بی منفعت
hamam	حمام ، گرما به
hamamcı	۱- حمامچی ، اوستای سرحمام ۲- واجب الغسل ، محتمل
hamarat	زرنک ، ماهر ، زبردست ، بامهارت
hamaset	شجاعت ، دلیری ، جسارت ، حماسه

haması حماسی ، رزمی ، شعر رزمی ، رزم نامه ، رجزی
 Hambeli - نیلی ، یکی از مذاکره چهارگانه اهل سنت
 hamd = hamt حمد ، شکر
 hamdetmek حمد کردن ، شکر کردن ، ثنا گفتن
 hamdolsun الحمد لله ، شکر خدا را ، حمد خدا را
 hamdüsena حمد و ثنا
 Hamel برج حمل (ره)
 hamhalat چلفتی ، بی دست و پا ، نتراشیده نخراشیده
 hamhum ممنون کردن برای از سر باز کردن
 hamız ترش ، ترش مزه ، دارای حموضت
 hami حامی ، پشتیبان ، حمایت کننده
 hamil حمل ، آبستنی ، بارداری ، حاملگی
 hamil حامل ، آورنده ، حمل کننده
 hamile حامله ، باردار ، آبستن
 haminne مادر بزرگ (محرف خانم نه نه) ، نه نه جان
 hamış هاشم ، حاشیه (کتاب یا مکتوب)
 hamiyet حدیث ، غیرت ، مروت ، وطن پرستی
 hamiyetli باحمیت ، باغیرت ، وطن پرست
 hamle حمله ، یورش ، هجوم
 hamletmek ۱- حمل کردن ، بار کردن
 ۲- (مع) تعبیر کردن ، تصور کردن
 hamlık ۱- خامی ، ناپختگی ، کالی
 ۲- بی تجربگی ، ناآزمودگی
 hammadde مواد خام ، مواد اولیه ، ماده معدنی یا حیوانی ، اولیه
 hamsi نوعی ماهی ریز ، ساردین
 hamsin نام پنجاه روزه آخر زمستان
 hamt = hamd حمد ، شکر
 hamule محمول ، بار
 hamur خمیر ، خمیر نان ، خمیر کاغذ (خمیر درجه ۱ و ۲ و ۳ ، جنس کاغذ)

راکه اعلا و وسط و پست میباشد
 (زمین میکند)
 hamur işi اجناسی که از خمیر ساخته میشوند مانند شیرینی و غیره
 hamurkûr خمیرگیر
 hamurlamak خمیر را به چیزی مالیدن یا باخمیر پوشانیدن
 hamurlaşmak بحالت خمیر درآمدن ، شل یا سست شدن
 hamursuz ۱- نان فطر ، نانی که خمیرش ورنیامده ۲- نام عید فطر یهودیها
 hamur tahtası تخته گردی که خمیر را روی آن باز میکنند
 hamurumsu خمیر مانند ، نسبتاً خمیر
 hamut چوب یا چرم بیضی شکل که به گردن اسب ارا به و درشکه وصل میکنند (خاموت)
 han ۱- خان ، عنوان سلاطین ترک یا عثمانی قدیم ۲- کاروانسرا
 hanay ۱- سرسرا ، دالان ، راهرو
 ۲- خانه دوطبقه یا بیشتر
 hancı کاروانسرادار ، صاحب سرا
 hançer خنجر
 hançere = girtlak خنجره
 handân خندان ، خوشحال
 hane ۱- خانه ، منزل ۲- خانه حساب مانند دهگان و غیره
 haneberduş خانه بدوش ، بی خانه و زندگی
 hanedan ۱- خاندان ، دودمان ، خانواده
 ۲- اصل ، نجیب
 Hanefi حنفی
 haneli ۱- خانه دار ۲- خانوار
 hanende آواز خوان ، خواننده
 hangar محل انبار ، گاراژ هواپیما یا لکوموتیو
 hangi کدام ، کدام یک
 hangisi کدامین ، کدامش ، کدام یکی
 hanım خانم ، بانو ، عیال

hanımefendi	۱- سرکار خانم ، حضرت عالمیه ۲- خانم اصیل	haraçgüzar	خراج گذار
hanımeli	نام نوعی گل پیچک	haram	حرام
hani	نوعی ماهی متوسط قدری قرمز رنگ	haramî	دزد ، راهزن ، حرامی
hani	کو ، چه شد ، کجاست؟	haramzade	حرامزاده
hanidir	مدت مدید ، ازکی تابحال ، مدتهاست....	harap	۱- خراب ، ویران ۲- پریشان ، ناتوان
haniya	پس چطور ، پس کو ، کجاست؟	harar	جوال بزرگ موئی ، جوال ، کیسه بزرگ
hanlık	خانی ، قلمرو خان	hararet	۱- حرارت ، گرمی ، گرما ۲- عطش ، تشنگی ۳- تب
hantal	غوال ، زمخت ، خشن ، گنده	hararetlenmek	۱- حرارت پیدا کردن ، گرم شدن ۲- (مج) عصبانی شدن
hanüman	خانمان ، خانه	hararetli	باحرارت ، پرحرارت ، پرجوش ، گرم ، پرهیجان
hap	حب ، قرص	haraza	(عو) نزاع ، دعوا ، مشاجره
hapır hapır	هلف هلف (خوردن)	harbe	نیزه کوتاه ، زوبین
hapis	۱- حبس ، زندان ، توقیفگاه ۲- محبوس ، زندانی	harbi	میل یا سنبله که با آن داخل لوله تفنگ را پاک میکنند
hapis giymek	محکوم به حبس شدن	harbî	جنگی ، حربی ، متعلق به حرب
haphishane	محبس ، حبس خانه ، زندان	harbiye	۱- دانشکده افسری ۲- امور جنگی یا حربی
hapselemek	۱- حبس کردن ، توقیف کردن ۲- (مج) از کار بازداشتن ، فلج کردن ، معطل کردن	harbiyeli	دانشجوی دانشکده افسری
hapsolmak	حبس شدن	harcamak	۱- خرج کردن ، مصرف کردن ۲- از بین بردن ، نابود کردن
hapseirmek	عطسه کردن	harcanmak	خرج شدن ، مصرف شدن ، بکار رفتن
haptetmek	(عو) طرف را مجاب کردن ، اسکات کردن ، زبان طرف را بستن ، در مباحثه طرف را ساکت کردن	harcatmak	سبب خرج کردن شدن ، بخرج انداختن
har	بسیار فراوان ، گه گز (آب)	harcetmek	خرج کردن ، مصرف کردن
hara	۱- مزرعه یا محل پرورش و ازدیاد و اصلاح نژاد اسب ۲- يك نوع مرمر و گه دار ، خارا ، سنگ خارا	harca	ارزان ، کم قیمت
harabat	خراباب ، میخانه ، میکده	harcîâlem	مبتذل ، عمومی ، بی معنی ، بی قیمت
harabati	خراباتی ، درویش ، صوفی	harcırah	خرج سفر ، فوق العاده مسافرت
harabe	ویرانه ، خرابه	harç	۱- خرج ، مصرف ، هزینه ۲- ملاط ، شفته ، گل آهک ، کاهک ، مخلوط سمنت و ماسه که در ساختمانها بدیوار میمالند یا بین آجرها بندکشی میکنند ۳- مصالح یا
haraç	۱- (قد) باج ، جزیه ، خراج ۲- خراج ، مزایده		
haraca bağlamak	خراج بستن		
haraca kesmek	از کسی پول زور گرفتن ، خراج بستن		
haraçç:	مأمور خراج بگیر ، باج گیر		

	لوازم هرچین
harçlık	خرچی، پول برای مصرف
hardal	خردل
hardaliye	شیره انگور که بآن خردل مخلوط کنند
hare	۱- خاراً، سنگ خاراً ۲- قعاش یا پارچه موج دار یا رگ دار ۳- خطوط موج داری که روی پارچه یا بعضی اشیاء دیده میشود
harekât	۱- حرکات، رفتار، اعمال ۲- مانور در اصطلاح نظامی
hareke	حرکت، اعراب (زیر، زیر، پیش)
hareket	۱- حرکت، تکان ۲- رفتار ۳- زمین لرزه، زلزله ۴- قسمت حرکت در راه آهن
hareketli	پرحرکت، باحرکت، جوال
hareketsiz	بی حرکت، ساکت، بی جان
harelenmek	رنگ برنگ شدن، شفاف و براق شدن، موج دار شدن
hareli	موج دار، براق
hareml	۱- حرم، حرمسرا ۲- (قد) عیال
harf	حرف، هر یکی از حروف الفباء
harfendazlık	متلك گفتن، حرف پرت کردن
harfiyen	کلمه به کلمه، طابق النعل بالنعل، کاملاً مطابق...
harıl harıl	گرگر، فراوان، لاینقطع و زیاد
harılı	صدای گرگر
haricen	از طرف خارج، از بیرون، مصرف خارجی
harici	خارجی، بیگانه، بیرونی
hariciye	۱- خارجی ۲- وزارت امور خارجه
hariciyeci	مأمور وزارت خارجه
haric	۱- خارج، بیرون ۲- مستثنی، به استثناء...

harika	خارق العاده، فوق العاده
harikulade	خارق العاده، عجیب، بهمانند
harim	حریم
haris	حریص، طماع، ائیم
harita	نقشه جغرافیا
haritacı	ترسیم کننده نقشه جغرافیا
haritacılık	نقشه کشی جغرافیائی
hark = ark	جوی، نهر کوچک
harlamak	گرگر کردن در مورد صدای آتش
harlatmak	آتش را شعله ور کردن
harlı	با قوت سوختن، پرشعله
harman	۱- خرمن ۲- چای یا توتون مخلوط
harmani	شئل، روپوش بدون آستین
harmanlamak	۱- خرمن کردن ۲- مخلوط کردن چای و توتون و امثاله
harmoni	هم آهنگی، هارمونی، صداهاى مختلفى که همگی در يك آن بگوش رسد و با هم ارتباط و هم آهنگی داشته باشند
harmoniyum	اورك كوچك
harnup	خرنوب، درختی است شبیه درخت گردو که دارای میوه ایست طعمش شیرین از آن رب درست میکنند و پوست آن در دباغی بکار میرود
harp	۱- حرب، جنگ ۲- سازی است سیمی سه گوش
harrangürre	های وهوی، داد و فریاد، صدای شلوغی، قیل و قال
hars	معارف، فرهنگ، پرورش
harup = harnup	خرنوب
has	۱- خاص، مخصوص، اختصاصی (این کلمه در مورد چیزهای مخصوص به سلطان گفته میشود مانند خزینه خاصه) ۲- خالص، بی مخلوط، بی غش ۳- تبول
hasa	خاصه، پارچه خاصه، چلووار نازک

hasar خسارت ، زیان ، ضرر ، خرابی
hasat ۱- حصاد ، درو کردن محصول
 ۲- هنگام جمع آوری محصول
hasbihal احراقپرسی ، اختلاط و صحبت ، گفتگو
hasbî صمیمانه ، بدون غرض ، بدون نظر
hasebiyle برحسب ، بدان مناسبت
haseki ۱- خدمه مخصوص یا سوگلی
 سلطان ۲- عنوان صنفی از سربازان
 ینی چری که محافظ مخصوص سلطان
 بوده
hasenat حسنات ، کارهای نیک ، ثوابها
hasep حسب ، نسب ، اصل خانواده
haset حسد ، رشک
hasetçi حسود
hasıl قسویل ، محصول جو درحالت سبز بودن
 که برای علوفه به چهارپایان میدهند
hâsıl حاصل ، نتیجه ، محصول
hâsıla نتیجه ، حاصل
hâsılat محصولات ، درآمد ، استفاده
hâsılı خلاصه ، بالنتیجه
hasım ۱- خصم ، دشمن ، عدا
 ۲- طرف دعوی
hasır حصیر ، بوریا
hasıraltı (عو) سنبل کردن ، از سر
 باز کردن
hasırcı ۱- حصیریاف ، حصیرفروش
hasır otu پوشال
hasis خسیس ، لثیم ، پست
hasislik خساست ، لثامت ، دنائت
hasiyet ۱- خاصیت ، طبیعت ۲- فایده
hasiyetli پرخاصیت ، مفید
haslet خصلت ، طبیعت ، خلق ، خوی
hasmane خصمانه ، بطور دشمنی
hasna قشنگ ، زیبا (حسننا)
hasna ve müstesna قشنگ بی مانند ،
 فوق العاده زیبا ، بی نظیر
haspa شیر ، شیطان (پدر سوخته) ،

معمولاً به دخترها بشوخی و التماس
 گفته میشود

hasret حسرت ، آرزو ، اشتیاق
hasretli پرحسرت ، آرزومند
hasretmek حصر کردن ، منحصر کردن ،
 تخصیص دادن ، محدود کردن
hassa ۱- خاصه ، خصوصیت ، طبیعت
 ۲- گارد مخصوص سلاطین عثمانی
hassas حساس ، دقیق ، زودرنج
hassasiyet حساسیت ، دقت
hassaten بالانحص ، بخصوص ، مخصوصاً
hasse حاسه ، یکی از حواس پنجگانه
hasta مریض ، بیمار
hastabakıcı پرستار
hastalanmak مریض شدن ، بیمار شدن
hastalık بیماری ، مریضی
hastalıklı مریض ، عللیل ، مرضدار ،
 مریض یا عللیل متمادی
hastane بیمارستان ، مریضخانه
hasut حسود
haşa جل زین ، نمد زیر زین (غاشیه)
hâşa حاشا ، ابدأ ، اصلاً
haşarat حشرات
haşarı ۱- شیطان ، شر (مخصوص بچه)
 ۲- وحشی ، شرور (مخصوص حیوان)
haşarılık شیطنت ، نافرمانی
haşere حشره ، کرم
haşhaş خشخاش
haşır haşır صدای علفهای خشک
 (خش خش)
haşin خشن ، بدخلق ، زمند ، ناهنجار
haşır حشر ، روز قیامت
haşış ۱- حشیش ۲- تریاک ، افیون
haşiv حشو ، زواید ، حرف بی معنی ،
 مزخرف
haşıye حاشیه ، هامش
haşlama آب پز ، گوشت یا خوراک آب پز
haşlamak ۱- آب پز کردن ، پختن با آب ،

جوشاندن ۲- روی چیزی آب داغ
 یاروغن داغ کرده ریختن یا چیزی
 را توی آب جوش فرو بردن و
 غوطه و رساختن ۳- سرزنش کردن،
 اوقات تلخی کردن

haşlanma جوشیدنی
haşlanmak پخته شدن با آب، جوشیده شدن،
 آب داغ یاروغن کرده روی چیزی
 ریخته شدن یا در آب جوش غوطه ور
 شدن

haşlanmış جوشیده شده
haşmet حشمت، جاه، جلال
haşmetli اعلی حضرت، باحشمت، بااحتشام
haşretmek حشر کردن، جمع شدن در
 روز قیامت

haşviyat حشویات، یاوه سرائی ها،
 حرف های زیاد بیمعنی

haşyet ترس، خوف، خشیت
hat ۱- خط، نوشته ۲- راه
hata خطا، اشتباه، غلط
hata işlemek خطا کردن، کار غلط
 انجام دادن

hatalı غلط دار، دارای خطا و غلط، غلط
hatar خطر
hatem خاتم، آخر، مهر، نگین انگشتر
hatıl تیر چوبی که میان دیوار برای
 استحکام میگذارند

hatır ۱- خاطر، یاد، حافظه، ذهن
 ۲- میل، دل
hatıra خاطره، یادگاری
hatıralık یادگاری
hatırat خاطرات
hatırlamak یاد کردن، در ذهن یا
 در یاد داشتن، در یاد بودن،
 بیاد آمدن یا آوردن
hatırlatmak بخاطر آوردن،
 یادآوری کردن
hatırlı محترم، معزز، معتبر، کسی که

خاطرش عزیز باشد
hatırşinas مهربان، با ملاحظه،
 حرمت نگاهدار
hatif هاتف، آوازدهنده، بانگ کننده
hatim ختم قرآن
hatime ۱- خاتمه، پایان ۲- نوشته ای
 که در آخر کتاب می آید
hatip ۱- خطیب، سخنران، ناطق،
 نطق ۲- کسی که در روزهای جمعه
 یا عیدها در مسجد روی منبر
 خطبه میخواند
hatmetmek يك چیز را از سر تا آخر
 خواندن، ختم کردن
hatmi ختمی، گل ختمی
hatta حتی
hattat خطاط، خوش نویس
hattatlık خطاطی، خوشنویسی
hattı-bâlâ بالاترین خط، بالاترین خطی
 که دو طرف یا دو دامنه کوه را
 از هم جدا میکند

hattı dest دستخط
hattı hareket خط مشی
hattı istiva خط استوا
hatun خانم، بانو، کدبانو (خاتون)
hav پرز، کرک، پشم، مو
hava ۱- هوا ۲- باد ۳- آسمان ۴- آهنگ
 ۵- میل، هوا و هوس
havacı هوانورد، خلبان، طیاره چی
havacılık هوانوردی، خلبانی، هواپیمائی
havacıva ۱- شنک، شنکار، نباتی که
 از ریشه نبات قرمز رنگی میگیرند
 و در طب مرهمی از آن میسازند
 ۲- پوچ، چرت و پرت، بی معنی،
 مزخرف
havadar وسیع، دل باز
havadis اخبار، خبر، تازه گی
havagazi گاز زنال یا نفت که برای
 سوخت بکار میرود

۱- نیلگون ، کیبود ، آسمانی رنگ **havaî**
 ۲- لاابالی ، سردر هوا ، بی بندوبار
havaiyat کار یا حرف یا چیزهای بی معنی
 و بیخودی
 ۱- عوض کردن هوای **havalandırmak**
 اطاق وغیره ، در معرض هوای آزاد
 قراردادن ۲- بهوا کردن
 ۱- هوای تازه گرفتن ، **havalanmak**
 هوا خوردن ۲- پرواز کردن ، بهوا
 رفتن ۳- هوائی شدن
 ۱- حواله ، واگذاری ، مراجعه **havâle**
 ۲- سند حواله ۳- تشنج بواسطه
 تب زیاد ، تکان خوردن و پرش ،
 از حرارت تب ، از حال رفتن
 ۱- گنده ، غوال ۲- متشنج **havaleli**
havali هوادار ، دل باز
havali حوالی ، اطراف ، نواحی
 ۱- هاون ۲- توپ هاون **havan**
havari حواری ، عنوان شاگردهای
 دوازده گانه حضرت مسیح
havariyun حواریون
havas خواص ، طبقه مخصوص ، مقابل عوام
havâs حواس ، جمع حس ، حاسه ها
havasız بی هوا ، کم هوا ، خفه
havayıç حوایچ ، حاجت ها ، احتیاجات
havayolları اداره هواپیمائی ، خطوط
 هوائی ، راههای هوائی
havi حاوی ، محتوی ، شامل
havlamak عوعو کردن ، وغوغ کردن ،
 پارس کردن
 ۱- حوله دست و صورت **havlı = havlu**
 یا حمام ۲- پرزدار ، کرک دار
havlıcan مشک زمینی ، ریشه جوز ،
 خولنجان
havlu حوله
havra کنسیه ، کنشت
havruz (عو) پیشاب دان ، کاسه بچه ،
 لکن بچه

۱- حوصله ، قابلیت ، ظرفیت ، **havsala**
 قدرت ۲- لکن خاصه ۳-
 چینه دان مرغ
havuç هویج
havut پالان شتر
 ۱- حوض ۲- لنگر گاه و تعمیر گاه ، **havuz**
 حوض تعمیر کشتی
havuzcuk مثانه
havuzlama کشتی را برای تعمیر داخل
 حوضچه آوردن
havya هاویه
havyar خاویار
havza حوزه ، ناحیه یا محل کودی که
 با کوهها و تپهها محصور شده و در
 آن آب جمع شده باشد
 ۱- حی ، زنده ۲- از اسماء الهی **hay**
hay های ، هی ، آی ، ای
haya خایه ، بیضه ، تخم ، خصیه
hayâ حیا ، شرم ، آزر ، آبرو
hayâli باحیا
hayâsız بی حیا ، بی عار
 ۱- خیال ۲- (فیز) عکس ، تصویر **hayal**
hayalat خیالات ، اوهام ، افکار بیهوده
hayalci بازیگر قره گز یا خیمه شب بازی
hayalet شبح ، خیال
hayalhane مخیله
 ۱- خیالی ، موهومی ، باطل **hayali**
 ۲- بازیگر خیمه شب بازی قره گز
hayalifener به اشخاص ضعیف بی جان
 گفته میشود ، پوست و استخوان
hayal meyal غیر واضح ، بغمی-بفهمی
hayalperest خیال بان ، خیال پرست
 ۱- حیاط ، حیاط سر پوشیده **hayat**
 ۲- حیات ، زندگی
hayatî حیاتی ، مهم
hayatiyet قوه زندگی ، نیروی زندگی ،
 قوه زیست
haydalamak هایزدن به حیوانات ،

راندن چهارپایان
haydamak راندن حیوانات، هی گفتن
 به حیوانات
hayderi=hayderiye نوعی کت
 بی آستین، عبای کوتاه بی آستینی
 که سابقاً در خانه میبوشیده اند
haydi=hadi ۱- یا الله، ادامه بده،
 زود باش ۲- کوئیم، گیریم، فرضاً
haydut راهزن، دزد سرگردنه،
 قطاع‌الطریق
haydutluk راهزنی، راهبری
hayhay خیلی خوب، چشم، بسیار خوب
hayhuy هیاهو، های وهوی، سروصدا
hayıflanmak متأسف شدن، متأثر شدن
hayın خائن، بدجنس
hayır ۱- خیر، تیک، خوب ۲- نه،
 نه خیر
hayırhah خیرخواه، خوش‌نیت
hayırlaşmak در قطع معامله و خرید و
 فروش جمله «خیرش را ببین» گفتن
hayırlı باخیر و برکت، پرفایده
hayırsever نیکوکار، خیرپرست،
 طرفدار کارهای خیر
hayırsız بی‌خیر، بی‌فایده
hayıt نوعی بوته صحرایی که دارای گل‌های
 ارغوانی کوچک است، فلفل بری
hayız حیض، عادت زنانگی، قاعدگی زنان
haykırış نعره، داد، فریاد
haykırmak فریاد زدن، نعره زدن،
 داد کشیدن، جیغ کشیدن
haylaz تنبل، بی‌عار، کارنکن
haylazlık تنبلی، بی‌عاری
hayli خیلی، زیاد، بسیار
hayran حیران، شیفته، مبهوت
hayranlık شیفتگی، اعجاب، حس تقدیر،
 بهت، حیرت
hayrat خیرات، امور خیر و نیکوکاری
hayret ۱- حیرت، تعجب ۲- عجب

haysiyet حیثیت، شرف، عزت
haysiyetli باحیثیت، باشرف
haysiyetsiz بی‌حیثیت، بی‌شرف
hayta گردن کلفت، داش
hayvan ۱- حیوان، جاندار ۲- مال،
 اسب و گاو و گوسفند و غیره
hayvanat حیوانات، حیوانها
hayvanat-bahçesi باغ وحش
hayvanca مثل حیوان، باخشونت
hayvancılık مال‌داری، حیوان‌داری
hayvanî حیوانی
hayvanlaşmak بصفه حیوان درآمدن،
 از انسانیت خارج شدن
hayvanlık حیوانیت
haz حظ، خوشی، لذت
haza هذا، این است، بتمام معنی
hazakat حذاقت، استادی، تخصص
hazan=güz=sonbahar خزان، پاییز
hazer ۱- صلح، آشتی، حضر (مقابل سفر)
 ۲- ارة بزرگ دوسر
hazarcı ارة کش
Hazer بحر خزر
hazfetmek حذف کردن، خارج کردن
hazık حاذق، استاد، متخصص
hazım هضم، تحلیل غذا
hazımlı (مع) شخص باتحمل و صبور،
 یرتاب و طاقت، مجرب، باحزم
hazımsız (مع) بی‌تحمل، بی‌طاقت،
 ناپخته و بی‌تجربه، بی‌حزم
hazımsızlık سوء هاضمه، ناهضمی
hazır ۱- حاضر، موجود ۲- آماده،
 درست شده، مهیا، دوخته شده
hazırcevap حاضر جواب، حراف
hazırcı فروشنده لباس حاضر یا دوخته شده
hazırlamak آماده کردن، حاضر کردن،
 تهیه کردن
hazırlanmak آماده شدن، حاضر شدن
hazırlatmak آماده کردن یا حاضر کردن

	توسط دیگری
hazırlık	آمادگی، حاضرشدگی
hazırlop	از چیز آماده و حاضر استفاده کردن، صاحب شدن چیزی که بطور لیبی باشد یا حاضر و آماده باشد
hazin	خزین، غمگین، اندوهناک
hazine	۱- خزانه، خزینه، مخزن ۲- گنج ۳- آب انبار، مخزن آب
hazinedar	خزانه دار
haziran	حزیران، ماه زوئن، نام ماه ششم از تقویم ترکیه
hazmetmek	۱- هضم کردن ۲- (مچ) تحمل کردن کار یا رفتار یا حرف ناهنجار کسی را، تاب آوردن
hazne = hazine	خزینه، انبار، خزانه، مخزن
hazret	حضرت
hazzetmek	حظ کردن، لذت بردن، کیف کردن
heba	هبا، پوچ، محو، تباه، بیهوده
hebenneka	احمق، بی شعوری که خود را عاقل داند
heccav	هجو کننده، هجاگو
hece	هجا، حروف هجا، بخشی از واژه که يك باره اداء میشود
hecelemek	هجی کردن
heceli	هجا دار، صدا دار
hacin	شتر بادی، جمازه، شتر تندرو
hedef	آماج، هدف، مقصد، نشان تیراندازی
heder	هدر، تباه، زائد، تلف، از بین رفته
hediye	هدیه، جایزه، پیشکش، بخشش، تحفه
hediyelik	چشم روشنی، چیزی که برای هدیه تخصیص داده شده باشد
hegemonya	تسلط، حکمرانی، برتری، استیلاء، امتیاز

hekim	حکیم، دکتر، طبیب
hekimlik	طبابت، طب، دکتری
hektar	هکتار، ده هزار متر مربع، سطحی که هر طرف آن صد متر باشد
hektometre	هکتومتر، صد متر
helâ	مستراح، خلاء، مبال، جانی
helâk	۱- هلاک، نیستی، مرگ، نابودی ۲- (مچ) خیلی خسته و مانده
helâl	۱- حلال، جایز ۲- (مچ) عیال، زن منکوحه
helâllaşmak	حلال بودی طلبیدن، همدیگر را حلال کردن
helâllik	(قد) زوجۀ منکوحه، عیال
helâlzade	حلال زاده، شخص شریف درستکار
hele	حالا، افلا، هیچ نباشد، بخصوص در مورد تأکید و اهمیت یا تهدید نیز استعمال میشود (ادات)
helecan = halecan	خلجان، جهش
helezon = helezonî	مارپیچ، پیچ دار، حلزونی
helikopter	هلیکوپتر
helme	برنج یا لوبیا که خوب پخته و له میشود، مانند حلیم له و نرم میشود
helmelenmek	لوبیا و امثال آن که در اثر پختگی زیاد له و سفت و لعاب دار میشود
helva	حلوا
helyum	کاز هایوم
helvacı	حلوا فروش، حلوا پز
hem	هم، همچنین
hemcins	همجنس، هم نوع
hemdem	همدم
hemdert	همدرد، شریک درد و غم
hemen	۱- فوراً، الآن، فی الفور ۲- حالا ۲- تقریباً
hemencecek	فی الفور، فوراً، همین الآن
hemfikir	همفکر

hemhal هم‌حال ، هم‌وضع ، شبیه هم
 hemhudut هم‌مرز ، هم‌حدود ، کشور
 همسایه
 hemoglobin هموگلوبین ، مادهٔ قرمز
 موجود در گلبول خون که محتوی
 جوهر آهن است
 hempa (عو) همدست ، دار و دسته
 hempaye همپایه
 hemşeri همشهری
 hemşerilik همشهری‌گری
 hemşire ۱- همشیره ، خواهر ۲- پرستار
 بیمارستان
 hemşirezade همشیره‌زاده ، خواهرزاده
 hemze همزه
 hendek خندق ، خاکریز ، گودال ، سنکر
 hendese=geometri هندسه
 hendesi هندسی ، دارای شکل منظم
 hengâme هنگامه ، ممرکه ، شلوغی ،
 غوغا
 hentbol توپ‌بازی دستی (دستشده)
 henüz ۱- تا بحال ، هنوز ، تاکنون
 ۲- الان ، همین حالا
 hep ۱- همه ۲- هم‌ايش ۳- دائم ، همیشه
 hepsi همه‌اش ، تمامش ، کلیه‌اش
 hepten یکجا ، باهمدیگر ، رویهم ، تماماً
 hepyek جفت‌کور ، جفت يك (در بازی
 تخته)
 her ۱- هر ، هر يك ۲- همه
 herbiri هر يك ، هر کدام
 hercaî هر دم‌بیل ، بی‌تصمیم ، بی‌اراده ،
 بی‌وفا
 hercümerç ۱- هرچ و مرج
 ۲- درهم برهم
 herdem دائم ، مدام ، همیشه
 herek چوب پایه یا تیری که زیر شاحهٔ او
 یا بتنهٔ لوبیا و غیره بر زمین میکوبند
 hergele گلهٔ خر واسب وحشی (خر گله) ،
 شخص یا اشخاص بی‌سروپا ، اوباش

herhangi هیچ‌طور ، هیچ‌نوع ، هیچ‌چیز
 هرکس ، هر نوع ، هر آنچه
 herif (عو) مردك ، مردکه ، گردن‌کلفت ،
 یارو
 herkes همه‌کس ، همهٔ مردم
 herze هرزه ، یاره ، بی‌معنی ، پوچ
 hesaba almamak ۱- داخل حساب
 نکردن ۲- داخل آدم نکردن یا
 ندانستن ، اهمیت ندادن
 hesabî مقصد ، ممسك ، خسیس ، کسی که
 پولش را با حساب خرج میکند ،
 نسی
 hesap حساب ، شمار ، تعداد
 hesap-cetveli جدول ضرب
 hesapça تقریباً ، تخمیناً
 hesapçı حساب‌گر ، دقیق ، کسی که
 حساب خود را خوب بداند
 hesap görmek محاسبه کردن ،
 تصفیه حساب کردن ، حساب کردن
 hesaplamak حساب کردن
 hesaplaşmak تصفیه حساب کردن
 hesaplı دقیقاً حساب شده ، عادلانه ، ارزان
 hesapsız ۱- بی‌شمار ، بی‌حساب ، فراوان
 ۲- حساب‌ندان
 hesap tutmak حساب نگاهداشتن
 hevenk آونگ ، خوشه‌های انگور و
 میوه‌های دیگر که به ریمان
 آویزان میکنند
 heves هوس ، اشتیاق ، میل و آرزوی
 بی‌ثبات و بی‌اساس
 heveskâr علاقمند ، کسی که هوس یا میل
 به چیزی دارد ، مبتدی در کاری
 heveslenmek هوس کردن ، میل کردن
 hevesli کسی که میل و هوس دارد ، باهوس ،
 علاقمند
 hevessiz بی‌علاقه ، بی‌میل ، بی‌نشاط ،
 خودود
 hey هی ، های ، ای ، آی

heyamola صدای کارگران کشتی در موقع کشیدن طناب (مثل الله محمدا ، یا الله)

heybe خرجین

heybet هیبت ، مهابت ، شکوه ، جلال

heybetli باهیبت ، باشکوه ، باجلال ، باعظمت

heyecan هیجان ، تلاش ، جوشش ، جوش و خروش ، دستپاچگی

heyecanlandırmak به هیجان آوردن ، دستپاچه کردن

heyecanlanmak به تلاش افتادن ، دست پاچه شدن

heyecanlı ۱- پر هیجان ، دستپاچه

۲- هیجان آور

heyecansız خونسرد ، بی هیجان

heyelân = kayşa هیلان ، ریزش کوه ، ریزش یا پیشروی کوه یا تپه در اثر سستی یا مرطوب بودن یا لغزنده بودن پی یا خاک زیر آن

heyet ۱- هیئت ، جمعیت ، کمیسیون

۲- شکل ، ترکیب ۳- (قد)

علم نجوم ، اختر شناسی ، علم هیئت

heyhat هیهات

heyhey هی هی ، هلهله ، هیاوو

heykel مجسمه

heykeltraş مجسمه ساز

heykeltraşlık مجسمه سازی

heyulâ ۱- هیولی ، هیولا ، وهم و خیال

۲- ماده اولیه عالم که همواره باحوال و اشکال مختلف است ، هیولی

hezaren ۱- چوب خیزران ، بمبو ، یک نوع نی هندی ۲- (محرّف هزار رنگ) نباتی است سمی که در طب بکار میرود

hezec ۱- نوعی از بحر عروض در شعر (هزج) ۲- در موسیقی نوعی مقام

یا آهنگ

hezel ۱- هزل ، شوخی ، لطیفه ، مزاح

۲- حکایت یا شعر هزلی

hezeliyat هزلیات ، اشعار و حکایات یا سخنان هزلی

hezeyan هذیان ، بیهوده گوئی ، پریشان گوئی در حالت تب شدید

hezimet هزیمت ، شکست ، فرار

hıçkırık سسکه ، هکچه ، هغ هغ

hıçkırık سسکه کردن ، هکچه زدن ، هغ هغ کردن

hıçkırık هغ هغ کردن

hıdiv خدیو ، عنوان فرمانروایان مصر در اواخر سلطنت عثمانی

hidrollez ۱- (محرّف خضر الیاس) سال بدو قسمت تقسیم میشود ، ۱۸۲ روز

موسم گرما و ۱۸۲ روز موسم سرما

آنکه از ششم ماه می تا هشتم نوامبر است «خضر الیاس» میگویند (۱۶ اردیبهشت تا ۱۷ آبان) ، دیگری «قاسم» است که از نهم نوامبر تا پنجم ماه می میباشد (۱۸ آبان تا ۱۵ اردیبهشت) ۲- نام روز ششم ماه می (۱۶ اردیبهشت) از هر سال

hıfız ۱- حفظ ، حمایت ، وقایت

۲- ازبر ، از حفظ

hıfzötmek ۱- حفظ کردن ، حمایت کردن

۲- ازبر کردن ، از حفظ کردن

hıfzıssıhha حفظالصحه ، بهداشت

hık mık من و من کردن ، درکار یا حرف تردید یا شبهه کردن ، گریختن از زیر کار یا احتراز از سخنی ، بهانه جوئی و حفظ ظاهر کردن

hılat خلعت

hımbıl احمق ، ابله ، وارفته ، تنبل

hımhum حرف تودماغی ، تودماغی (حرف زدن)

hıncahınc لبالب ، پر

hınc کینه ، انتقام

hınk یکی از اصوات ، هن یا حق

- ۱- خوك ، خنزیر ۲- (مج) **hınzır**
بدجنس ، بدخو ، پست ، رذل
- hınzırlık** خوك صفتی ، بدجنسی ،
(در مقام شوخی) حقه بازی ،
حیله گری
- hır** (عو) دعوا ، اوقات تلخی ، جنجال
- ۱- پرخور ۲- مریض ، ضعیف **hıra**
- (عو) احمق ، ابله ، بی تربیت **hırbo**
- hır çıkarmak** دعوا راه انداختن ،
جنجال یا غوغا پیا کردن
- لج باز ، لجوج ، کج خلقی **hırçın**
- لجاجت ، بدخلقی **hırçınlık**
- آهن آلات ، خرده ریزه آهن و **hırđavat**
کلید و ابزار
- خرده ریزه فروش ، فروشنده **hırđavacı**
لوازم از قبیل میخ و چفت و رزه
و غیره
- بگو مگو ، دعوا ، سروصدا **hırđür**
- خرخر کردن ، خس خس کردن **hırıldamak**
(سینه و گلو)
- صدای خرخر یا خس خس (سینه) **hırıldı**
انسان) ۲- (مج) دعوا ، سرو
صدا ، اوقات تلخی
- حلقه آهنی که از بینی یا لب **hırızma**
حیوانات مانند شتر و خرس و غیره
میگذرانند
- مسیحی ، عیسوی ، نصاری **Hırıstıyan**
مسیحیت **Hırıstıyanlık**
- ۱- خرقة ، لباس درویشان **hırka**
۲- کت یا نیم تنه زنانه یا مردانه
- خرخر یا غرغر کردن سگ **hırılmak**
- بهم افتادن ، باهم نزاع کردن ، **hırlaşmak**
گلاویز شدن
- (شاید محرف کلمه خیرلی باشد) **hırılı**
راست و درست ، پاک و پاکیزه ،
روراست
- ۱- بد نگاه داشتن ، **hırpalamak**
از بین بردن ، خراب کردن ۲-

- تکان دادن ۳- بدرفتاری کردن
- خراب شدن ، مکدر شدن ، **hırpalanmak**
ناراحت شدن
- بدتر کپی ، پریشان ، لباس **hırpanî**
کهنه پاره و کثیف پوشیده ، جلنبر ،
بد سر و یز
- حرص ، میل مفراط **hırs**
- دزد ، سارق **hırsız**
- دزدانه ، مخفیانه ، یواشکی **hırsızlama**
- دزدی ، سرقت **hırsızlık**
- عصبانی کردن ، **hırslandırmak**
خشمگین کردن
- عصبانی شدن ، حرص خوردن ، **hırslanmak**
اوقات تلخ شدن
- ۱- عصبانی ، خشمگین **hırslı**
۲- حریص ، طمعکار ، برطمع ،
چشم تنگ
- (عو) احمق ، ابله ، خشن **hırt**
- خرت و پرت ، خرده ریز ، **hırtı pırtı**
اثاثیه مختلف کم بها
- ۱- ضعیف ، جلنبر ۲- کسی که **hırtlamba**
ضعیف است و زیاد سرفه میکند
و اغلب سینه اش پر اخلاط است یا
معده اش بزرگ است و زیاد آب
میخورد
- قوم کرووات ، کرواسی ، اقوام **Hırvat**
نواحی صربستان ، قومی از اسلاو
- سرزمین کرواسی ها **Hırvatistan**
- خویشاوند ، قوم و خویش ، منسوب **hısım**
- نسبت خویشاوندی ، **hısımlık**
قوم و خویشی
- خس خس (صدای کاغذ یا پارچه) **hış hış**
ا بریشمی و غیره)
- خس خس کردن **hışırdamak**
- خشم ، غضب **hışım**
- ۱- هندوانه کال ، ته پوست هندوانه **hışır**
و خر بوزه ۲- آب لمبو ، خر بوزه
و هندوانه خراب شده و یوسیده ۳-

(مج) آدم لوس یا ندید بدید
hışırdamak خش خش کردن (صدای کاغذ یا پارچه ابریشمی)
hışırdatmak صدای خش خش در آوردن
hışır hışır صدای خش خش (صدای بهم زدن کاغذها)
hışırtı صدای خش خش
hiyanet خیانت
hiyar ۱- خیار ۲- (عو) احمق، خشن ۳- اختیار، حق خیار
hiyar turşusu ۱- خیار شور ۲- خیار ترشی
hiyarcık خیارک (طب)، ورم یا دمل که لای کشاله ران پیدا میشود
hız سرعت، تندى، شتاب، شدت
hızar=hazar ۱- دوسر، منشار، میشار
Hızır خضر، لقب الیاس نبی
hızlandırmak سرعت دادن، تند کردن
hızlanmak سرعت گرفتن، شدت پیدا کردن، تند شدن
hızlı تند، سریع، با سرعت، باشتاب
hibe هبه، بخشش
hibre (ehli hibre) (کارشناس، خبره، علم، اطلاع، خبره، علم، اطلاع)
hicap ۱- حجاب، پرده، چادر ۲- حیا، شرم
Hicaz حجاز، عربستان سعودی
hicaz آهنگ حجاز
hicazkâr نوعی آهنگ ترکی
hiciv هجو، هجاء، بدگوئی و دشنام بشعر
hicran هجران، فراق، هجر، جدائی
hicret هجرت، کوچ
hicri هجری، تاریخ مربوط به هجرت حضرت محمد
hicvetmek هجو کردن
hicviye هجونامه
hiç هیچ، اصلا، ابدًا، هرگز
hiçbir هیچیک، هیچ

هیچیک، هیچ کدامش
hiçbiri
hiçten ۱- از هیچ، بی سبب ۲- بی ارزش
hidayet هدایت، راهنمایی، رهبری
hiddet حدت، شدت، تندى، عصبانیت، خشم
hiddetlenmek عصبانی شدن
hiddetli عصبانی، خشمگین
hidrografi علم آب شناسی، هیدروگرافی
hidrojen هیدروژن، ئیدروژن
hidroiik هیدرولیک، دستگاه یا ماشینی که با آب کار میکند
hidroliz تجزیه بوسیله آب
hidrometre هیدرومتر، آلت سنجش وزن و غلظت یا وزن مخصوص مایعات
hiffet ۱- خفت، سبکی، سبک بودن ۲- سبک منزی
hikâye حکایت، داستان، قصه
hikâyeci داستان سرا، داستان نویس
hikemî ۱- حکمی، فلسفی ۲- فیزیکی، مربوط به شکل ظاهری
hikemiyat حکمیات، علوم مربوط به حکمت، (قد) علوم حکمی یا فیزیکی
hikmet ۱- فلسفه، حکمت ۲- مقصود خداوند از خلقت بشر ۳- (قد) علم فیزیک
hilâf ۱- خلاف، ضد ۲- دروغ
hilâfet خلافت
hilâl ۱- هلال، ماه نو ۲- گوش پاک کن، خلال دندان
hile حيله، دغل، تقلب، فریب، حقه، مکر
hilebaz=hileci=hilekâr حيله گر، متقلب، مکار، حقه باز
hileli حيله دار، تقلبی، دغلی
hilesiz بی تقلب، خالص
hilim حلم، نرمی، ملایمت، بردباری

hilkat خلقت ، آفرینش ، طبیعت
himaye حمایت ، نگاهداری ، پشتیبانی ، محافظت
himayeli حمایت شده ، کمک یا مساعدت دیده
himmet همت ، غیرت ، سعی ، یاری ، عزم و اراده
hin حین ، موقع
hini hacette در مواقع ضرورت و حاجت ، حین حاجت
hindi=hint tavuğu بوقلمون
hindiba کاسنی ، تلخک ، هندبا
hindistancevizi جوز هندی ، نارگیل
hindu هندی ، هندو ، اهل هندوستان
hinoglu (hinoglu - hin) حقه باز ، متقلب ، دم بریده
Hint هند
hinterland حومه یا نقاط تابعه يك بندر تجارتي
Hintli هندی ، اهل هندوستان
hintyağı روغن کرچک
hiperbol قطع زائد ، هذلولی (هن)
hipermetrop آدم دوربین ، نوعی مرض چشم که نزدیک را نمی بیند
hipodrom میدان اسبدوانی ، اسپریس ، اسپریس
hipotenüs وتر ، زه
hipotez فرضیه
his حس
hisar حصار ، قلعه ، برج ، بارو ، دژ
hisli باحس ، حساس
hisse (hisse senedi = ورقه سهم) حصه ، سهم ، قسمت ، بخشی
hissedar سهام دار ، صاحب سهم
hisse kapmak حصه برداشتن ، پندگرفتن
hissei şayia سهم مشاع ، شرکت مشاع
hisseli سهامی ، مشترك ، شریکی ، حصه ای

hisse senedi ورقه سهم
hisset خست ، لغامت ، خمیسی ، فرومایگی
hissetmek حس کردن ، احساس کردن
hissetirmek محسوس کردن ، به طرف فهماندن
hissi تابع احساسات ، مربوط به حس یا احساس
hissiyat حسیات ، احساسات
hissiz ۱- بی حس ، بی شعور ۲- سنگدل ، بی عاطفه
histeri=isteri مرض صرع ، حمله ، غش یا بیهوشی
hiş=hişt صدای هش ، هیشت ، هیس ، نگاه کن
hitabe خطابه ، نطق ، سخنرانی
hitabet خطابت ، سخنرانی ، وعظ ، نطق
hitam ختام ، انتها ، پایان ، خاتمه
hitap خطاب
Hitit = Eti انی ، هیتیت ، قوم باستانی ساکن آسیای صغیر یا آناتولی
hiyerarşi سلسله مراتب
hiyeroglif خط هیروگلیف ، خط مصر قدیم که از شکلها متشکل بوده
hiza تراز ، میزان ، معادلات
hizip شعبه ، حزب ، قسمت
hizipleşme دسته بندی ، انشعاب
hizmet خدمت ، کار ، شغل ، وظیفه
hizmetçi خدمتکار ، خدمه ، کلفت
hizmetçilik کلفتی ، خدمتکاری
hizmetli نارمند جزء ، مستخدم ، خدمتگزار
hoca ۱- آخوند ، ملا ، پیشنماز
 ۲- معلم ، آموزگار ، مدرس ، استاد
hocalık ۱- آموزگاری ، معلمی ، استادی
 ۲- آخوندی
hodbehod سرخود ، از پیش خود ،

	خودبخود		نام شهر خراسان تسمیه شده)
hodbin	خودبین ، خودخواه	horhor	صدای گرگر آب
hodkâm	خودخواه	horlamak	۱- خرخر کردن ، خرناس کشیدن ۲- کسی را خوار و حقیر کردن یا بی‌اعتنائی کردن
hodpesent	خودپسند ، متکبر	horluk	حال حقارت و پستی
hohlamak	نفس گرم بیرون دادن یا هوه کردن	hormon	هورمون ، قسمتی از ترشحات داخلی که دارای مواد تحریک کننده از نیبیل‌ادرنالین، انسولین، تیروکسین بوده از غده‌های داخلی بدن ترشح نموده وارد خون میشود و فعالیت اعضاء بدن را تنظیم میکند
hokey	بازی هوکی ، بازی چوگان	horoz	۱- خروس ۲- چخماق تفنگک
hokka	دوات ، مرکب‌دان ، شکران ، ظرف فلزی یا شیشه‌ای جای چای و قهوه و غیره ، حقه	horozayağı	برقوئی که توی فشنگ را خالی میکند، برقوی فشنگ پرکنی
hokkabaz	۱- تردست ، شعبده‌باز ۲- شیاد ، حقه‌باز	horozbina	نوعی ماهی کوچک
hokkabazlık	۱- چشم‌بندی ، تردستی ، شعبده‌بازی ۲- حقه‌بازی ، شیادی	horozgözü	نوعی بابونه
hol	دالان ، دهلیز	horozibiği	۱- تاج خروس ۲- گل تاج خروس
Holanda	هلند	horozlanmak	گردن‌کشی کردن ، مانندخروس بادکردن و بآن طرز راه رفتن ، خرامیدن از روی کبر و منازعه‌طلبی، باتکبر راه رفتن، خود را نشان دادن
Holandalı	هلندی	hortlak	ازگور درآمده ، (مج) لاغر و بد صورت
homurdanmak	غرولند کردن ، غرغر کردن	hortlamak	بیرون آمدن مرده ازگور ، از قبر درآمدن و زنده شدن
homurtu	صدای غرولند	hortum	۱- خرطوم ۲- لوله خرطومی آب ۳- گردباد یا گرداب
hop	هپا ، صدائی که در حرکات پرش یا جهش درآورده میشود	horuldamak	خرخر کردن ، خرناس کشیدن
hoparlör	بلندگو	horultu	صدای خرخر یا خرناس
hoplamak	جهیدن ، پریدن ، جستن	hostes	هماندار زن در طیاره یا سایر وسائط نقلیه
hoplatmak	پراندن ، جهانندن		
hoppa	سبک ، سبک مشرب ، نازک نارنجی		
hoppalik	سبکی ، سبک سری ، سبک مشرب ، نازک نارنجی		
hopurdattmak	صدای بالاکشیدن مایعات، هرت کشیدن		
hor	خوار ، حقیر ، پست		
hora	رقص دستجمعی حلقه‌ای که دست‌پدست هم داده باهم میرقصند		
horan = horon	نوعی رقص دستجمعی حلقه‌ای مخصوص اهالی ساحل دریای سیاه		
horasan	نوعی شفته یا خاک آجر سائیده شده مخلوط با آهک (این اسم به‌تأسیست		
			۱- خوش ، خوب ، مرغوب ، فشنگ ۲- گدازنگه ، گرچه

hoşaf (خوشاب) کمپوت
 hoşbeş حال و احوال پرسی ، احوال پرسی
 hoşça وضع خوب و خوش ، حال خوش
 hoşgörü اغماض ، مسامحه ، گذشت
 hoşlanmak خوشش آمدن ، پسندیدن
 hoşlaşmak بتدریج خوشش آمدن و پسندیدن یکدیگر ، همدیگر را پسندیدن و خوب دیدن
 hoşluk ۱- خوشی ۲- حالت سستی یا حالت غیر معمولی
 hoşnut خوشنود ، راضی ، خوشحال ، ممنون
 hoşnutluk خوشنودی ، ممنونیت ، رضایت
 hoşnutsuzluk عدم ممنونیت ، عدم خوشنودی و رضایت
 hoşsohbet خوش صحبت
 hoşt چنج ، بروا که به سگ گفته میشود
 hotos نوعی کلاه کوچک که در قدیم زنهار روی موی سر میگذاشتند
 hovarda ۱- ولخرج ، مسرف ، دست و دل باز ۲- فاسق ، زن باز ، مردی که رفیق نامشروع زنی باشد
 hovardalık عیاشی ، خوش گذرانی ، کیف ، ولخرجی
 hoyrat آدم خشن ، دهاتی ، بی تربیت ، لندهور
 hoyratlık بی تربیتی ، بی ادبی ، خشونت
 hōdük احمق ، ابله ، ندیده
 hōl رطوبت ، نم
 hōllük خاک الگ شده که روی آتش گرم کرده خشک میشود و در دهات بجای کهنه در قنداق یا زیر بچه میریزند
 hōpürdetmek هورت کشیدن مایعات ، سر کشیدن
 hōrgüç کوهان شتر
 hōşmerim نوعی خوراک شیرینی که از مخلوط آرد یا خامه یا پنیر تازه

درست میکنند
 hōt صدائی که برای ترساندن بچهها درآورده میشود مانند هوی ، های ، آهای
 hōyük = öyük تپه خاکی که اغلب در نتیجه کاوش اشیاء و ابنیه تاریخی در زیر آن پیدا میشود
 hu (ندا) ، آهای ، کجائی؟
 hububat غله ، گندم ، جو ، ذرت و امثاله
 huda خدا ، ایزد ، الله
 hud'a خدعه ، مکر ، فریب
 huddam فقط در مورد آنچه که جن گیرها دعوت میکنند گفته میشود ، چنها
 hudut مرز ، حدود ، سرحد
 hudutsuz بی حد و حصر ، بی نهایت
 huğ کلبه ای که از نی ساخته میشود
 hukuk ۱- حقوق ، علم حقوق ، حقها ۲- دوستی و رفاقت
 hukukçu حقوق دان ، استاد حقوق ، عدلیه چی
 hukuki حقوقی
 hulâsa ۱- خلاصه ، مختصر ، تلخیص ۲- جوهر
 hulk خلق ، خوی
 hulkum حلقوم ، گلو
 hulûl ۱- حلول ، ورود ، دخول ۲- تأثیر کردن ، نفوذ کردن
 hulûs خلوص ، اخلاص ، صفای قلب
 hulûskâr ۱- مخلص ۲- چاپلوس ، متملق
 hulûskârlık چاپلوسی ، تملق
 hulya خولیا ، خیال ، وهم
 hulyab خیال باف ، وهم و خیال دار
 humar خماری ، خواب آلودگی
 humma تب ، تب تیفوئید و تیفوس و امثاله ، حمی
 hummalı نهدار ، کسی که مرض حمی دارد.

(مخ) کار شدند و مداوم

۱- خاکنی که داری کود درختی
humus یا گیاههای پوسیده باشد ۲- نوعی خوراک که از نخود سائیده شده با روغن و فلفل قرمز فراوان ساخته میشود (به جای سالاد مصرف میشود)

hunhar خونخوار ، ظالم

hunriz خونریز

huni قیف

hunsa خنثی ، نه مرد نه زن ، هم نر هم ماده

hurafe خرافه ، فکر باطل ، عقیده بی اصل

hurafat خرافات ، اوهام ، عقائد و افکار بی اساس و پوچ

hurç کیسه بزرگ چرمی ، انبان چرمی بزرگ

۱- خرده ، جزئی ۲- خرده ریزه ،
hurda چیزهای خرده و اسقاط ، آهنهای شکسته و اسقاط

hurdacı فروشنده خرده ریز کهنه از قبیل کلید و قفل و آهن آلات شکسته و اسقاط ، آهن کهنه فروش

hurdaş خرد خاکشیر ، چیزی که بکلی شکسته و خرد بشود

hurdebin دستگاہ ذره بین ، ذره بین دستی

huri حوری ، دختر بهشتی

hurma خرما ، نخل

hurmalık نخلستان

hurufat حروف ، حرفها

Hurufilik مسلك یا طریقه حروفی یا حروفیون

husul حصول ، حاصل شدن ، بدست آمدن

husumet خصومت ، دشمنی

husus خصوص ، موضوع ، مطلب

hususî خصوصی ، شخصی

hususiyet خصوصیت ، کیفیت

hususiyile بخصوص ، علی الخصوص ،

مخصوصاً

husye خصیه ، خایه ، تخم

huşu خشوع ، خضوع ، فروتنی ، تواضع

huşunet خشونت ، درشتی ، تندى

hutbe خطبه ، موعظه و دعائی که قبل از نماز جمعه و اعیاد روی منبر خوانده میشود

hutut خطوط ، خطها ، نوشتهها

huy خوی ، مزاج ، اخلاق

huylandırmak رم دادن اسب ، انسان یا حیوان را ترساندن یا متوهم کردن

huylanmak رم کردن ، توهم پیدا کردن ، خوی برداشتن

huylu کسی که به چیزی عادت کرده و خوی گرفته باشد

huysuz بد اخلاق ، بد خلق ، کج خلقی ، عصبانی ، بد معاشرت

huysuzluk بد خلقی ، بهانه جوئی ، کج خلقی

huzme دسته ، بسته ، خطوط پرتوی یا شعاعی نور

۱- حضور ، سکون ، آسایش ،
huzur آرامی ۲- در پیشگاه یا منظر کسی ۳- موجود بودن ، حاضر بودن

huzursuzluk ناراحتی خیال ، عدم سکون و آرامش

hüccet حجت ، دلیل ، برهان

hücre = ucra دورافتاده ، دور دست ، پرت

۱- حجره ، اطاق کوچک ،
hücre اطاق زندان مجرد ۲- طاغچه ، گنجینه دیواری بدون در ۳- عنصر ذره بینی ، سلول

hücum هجوم ، حمله ، یورش

hükema حکما ، فیلسوفها

hükmen بنا بر حکم حاکم ، بموجب حکم قانون

hükmetmek حکم کردن ، حکم دادن ،

امر کردن ، فرمودن
hükmi قانونی ، حکمی
hükmi şahsiyet = tüzel kişilik شخصیت حقوقی
hüküm ۱- حکم ، امر ، فرمان
 ۲- اعتبار ، تأثیر ۳- اهدیت
hükümdar سلطان ، پادشاه ، صاحب تاج و تخت
hükümdarlık حکومت ، حکمرانی ، سلطنت
hükümet حکومت ، دولت
hükümet başkanı = başbakan رئیس دولت
hükümet darbesi کودتا
hükümet merkezi مرکز حکومت ، پایتخت
hükümlü محکوم شده ، کسی که سابقه محکومیت دارد ، سابقه دار
hükümrân مستقل ، صاحب استقلال
hükümrânlık حکمرانی ، استقلال
hükümsüz از اعتبار افتاده ، منسوخ ، بی نفوذ ، بی اثر
hülle ۱- حله ، جامه ، لباس
 ۲- مردی که بخواهد زن سه طلاقه خود را برای چهارمین بار بعقد خود درآورد ابتدا آن زن باید به عقد مرد دیگری درآید سپس از او طلاق گرفته با شوهر اولیه خود ازدواج کند این عمل را حله میگویند
hüma هما ، عتقا
hümanist انسان دوست ، نوع پرست
hümanizm ۱- نوع دوستی ، بشردوستی
 ۲- فلسفه ای که در قرن چهاردهم در مقابل فلسفه اسکولاستیک پیدا شد و عبارت بود از اینکه تمدن و فرهنگ یونان قدیم را سرمشق و نمونه قرار دهند ، نظریه و روش

علمی و صنعتی
hümayun ۱- همایون ، خجسته ، فرخنده ، مبارک ۲- نام آهنگی در موسیقی شرقی
hüner هنر ، فن ، کار برجسته و نمایان
hünerli ۱- صاحب هنر ، هنرمند
 ۲- کارآمد ، لایق ، شایسته
hünersiz بی هنر
hüngür - hüngür ağlamak زار زار گریه کردن
hünkâr عنوان یا لقب پادشاهان عثمانی (مانند اعلیحضرت همایون)
hünsa = hunsa خنثی ، دو جنسی ، هم مرد هم زن
hür آزاد ، مستقل ، حر
hürmet حرمت ، احترام
hürmetkâr حرمت کننده ، باحرمت
hürmetkârane محترمانه
hürmetli ۱- محترم ، قابل احترام
 ۲- بزرگ و گنده که در مقام استعزاء گفته میشود
hürmetsizlik بی احترامی ، هتک حرمت ، بی حرمتی
hürriyet آزادی ، حریت
hürya (عو) همه باهم ، دستجمعی ، یکهو
hüseynî آهنگی است در موسیقی ترکی
hüsnühal حسن سابقه ، حسن پیشینه
hüsnü niyet حسن نیت
hüsran خسران ، ضرر ، زیان ، نومیدی
hüsün حسن ، زیبایی ، خوشکلی
hüthüt هدهد ، شانه سر
hüviyet ۱- هویت ، ماهیت ، چگونگی
 ۲- معرفی نامه ، ورقه هویت
hüzün حزن ، غم ، اندوه ، غصه
hüzünlenmek غمگین شدن ، غمناک شدن
 محزون شدن
hüzünlü محزون ، حزن آور
hüzzam آهنگی است در موسیقی ترکی

I

I , i یازدهمین حرف الفبای ترکی ، «ی»
(بی نقطه یا ثقیل)

ıblık خروس اخته

ıgrıp نوعی تور ماهیگیری

ih اخ ، اخ ، خخ ، صدائی که برای

بزانو در آوردن شتر ادا میشود

ıhlamur اخلامور ، زیزفون ، زیرفون ،

درختی است شبیه درخت سنجد که

چوب صنعتی خوبی دارد و گل های

آن ریز و زرد و خوشبو است در

طب بکار میرود ، در ترکیه گل

آنرا مانند گل گاوزبان دم کرده

می نوسند

ıhlamurgiller از فامیل یا نوع زیزفون

ıhmak زانو زدن شتر

ıhtırmak بزانو نشان دادن ، خخ کردن ،

زمین نشانیدن شتر

ıkınmak صدای «اه اه» یا «هن هن»

در آوردن ، در موقع رفتن به

مستراح یا کار سنگین زور زدن

و صدای «اه اه» یا «هن هن»

در آوردن

ıklım tıklım بیش از حد پر ، زیاد
طپانده شده

ılgar چهارنعل ، اسبی که افسارش را
شل کرده اند و چهارنعل میرود

ılgın درخت گز

ılgıncar گیلاس جنگلی یا وحشی

ılıca حمام آب گرم معدنی

ılıcak قدری گرم ، ولرم ، نسبتاً گرم

ılık ولرم ، نیم گرم ، شیرگرم ، کمی گرم

ılım اعتدال

ılımlı معتدل ، میانه رو

ılıştırmak = ılıtmak ولرم کردن ،

قدری گرم کردن

1- ımızganmak چرت زدن ، پینکی زدن

2- وضع آتشی که تقریباً بحال

خاکستر در آید 3- بیقرار شدن

1- دور 2- نوعی آهنگ موسیقی ترکی

Irak عراق عرب ، کشور عراق

ıraksak (فیز) (ریض) دو شعاع نور یا

دو خط که هر قدر کشیده شوند از هم

دورتر میگردند ، متباعد

ırgalamak حرکت دادن ، تکان دادن

irgalanmak	لرزاندن حرکت کردن، تکان خوردن، لرزیدن
irgat	عمله، فعله، کارگر، رنجبر
irgatlık	عملگی، کارگری، فعلگی
ırıp=ıgırıp	تور ماهی گیری بشکل کیسه
irk	نژاد، جنس، نسل
irkçılık	نژادپرستی، تفاوت گذاردن بین نژادها، تبعیض نژادی
irktaş	هم نژاد
ırlamak	آواز خواندن، ترنم
ırmak	نهر، رودخانه بزرگ، رود
ırz	عرض، ناموس، شرف
ırza geçmek	هتک ناموس، تجاوز به ناموس
ısfahan	آهنک اصفهان
ıslı	حرارت، گرما، گرمی، گرم، داغ، داغی
ıslındırmak	گرم کردن، (مج) عادت دادن، مانوس کردن
ıslınmak	گرم شدن، (مج) عادت کردن، خو گرفتن، انس گرفتن
ıslırgan	۱- گزنه ۲- اسب، سگ و غیره که گاز بگیر باشند
ıslırgan=ısilik	عرق سوز، عرق جوش
ıslırık	جای گازگرفتگی، جای دندان گزیدگی
ıslırmak	گازگرفتن، بادندان گزیدن، دندان زدن
ıslıtma	۱- گرم کنی، گرم کردگی ۲- تب نوبه، مالاریا
ıslıtmak	گرم کردن، حرارت دادن
ıska geçmek	(عو) اصابت نکردن، به هدف نخوردن
ıskaç	جای پایه دکل در کشتی
ıskara=ızgara	شبکه آهنی، هرچیز فلزی شبکه ای، شبکه گوشت کباب کنی، شبکه جلو پنجره یا روی سوراخهای فاضل آب

ıskarmoz	۱- چوبهای بدنه قایق، تیرهای تراشیده که چوب بندی بدنه کشتی را تشکیل میدهند ۲- دو عدد میخ چوبی که در طرفین قایق برای گیر دادن پارو کار گذارده میشود ۳- نوعی ماهی
ıskarta	۱- اشیاء فرسوده و اسقاط، از کار افتاده ۲- ورقهائی که در نوعی از بازی ورق کنار گذارده شده بکار نمیروند
ıskat	ساقط کردن، پائین یا بزیر انداختن، فرود آوردن
ıskatçı	کسی که پول فدیة اسقاط صلوة را میگیرد
ıskonto	۱- تنزیل، تخفیف ۲- تنزیل سفته یا برات یا حواله
ıslah	اصلاح، ترمیم، تربیت، تأدیب
ıslahat	اصلاحات، ترمیمات
ıslahane	دارالتأدیب که بجهای صغیر تقصیرکار برای مدت معینی در آنجا نگاهداری میشوند تا اصلاح و تأدیب شوند
ıslak	خیس، تر، نمناک، مرطوب
ıslaklık	خیسی، تری، مرطوبی
ıslamak=ıslatmak	۱- خیس کردن ۲- تر کردن (مج) کتک یا شلاق یا تازیانه زدن
ıslanmak	خیس شدن، تر شدن
ıslatmak	خیس کردن، تر کردن، (مج) شلاق یا کتک زدن
ıslık	سوت (که با دهان زده میشود)
ıslık çalmak	سوت زدن با دهان
ısmarlama	سفارش، سفارشی، چیزی که بطور خصوصی سفارش داده شود
ısmarlamak	سفارش دادن، تقاضا کردن از راه سفارش، برای مهمان چیزی سفارش کردن یا خواستن
ısmarlanmak	سفارش شدن
ıspanak	اسفناج

18rar اصرار ، تأکید
 1881Z خانه یا جای بی‌صاحب یا خلوت یا
 خالی از مردم
 1881zlik خالی بودن از آدم ، خلوت بودن ،
 بی‌صاحب بودن
 1stakoz = istakoz خرج‌چنگ ده پائی
 دریائی که گوشت آن خوراکی است
 1stampa ۱- مهر ، انگه ۲- استامپ مهر
 1stavroz صلیب ، خاج ، چلیپا
 1stifa انتخاب ، برگزیدگی (اصطقی)
 1stilah اصطلاح
 1stirap ۱- اضطراب ، تشویش
 ۲- درد ، عذاب
 1stiraplı ۱- مضطرب ، نگران ، پریشان
 ۲- درد دار ، عذاب دار
 1stirar اضطراب ، ضرورت
 1stok = stok ۱- مال‌التجاره یا جنس
 انبار شده ۲- مال‌التجاره وازده
 یا معیوب
 1şık روشنائی ، نور ، روشنی
 1şıklandırmak روشن کردن ، نورانی
 کردن ، پرنور کردن
 1şılmak برقزدن ، شفاف شدن یا بودن ،
 تمیز و شفاف شدن

1şıldak نورافکن ، پرنوافکن ، پرژکتور
 از شفافی برقزدن ، روشن و براق
 1şıl 1şıl نور کم ، روشنی کم
 1şiltı انعکاس نور ، نورانیت
 1şıma شمع ، پرتو ، نور
 1şın عطر
 1tır معطر
 1tırılı ۱- اطلاق ، رها کردن
 ۲- نام‌گذاردن ، نامیدن
 1tnap اطناب ، بدرازا کشیدن ، تطویل کلام
 1trah اطراح ، افکندن ، دور افکندن ،
 بیرون کردن
 1triyat عطریات
 1triyatçı عطرفروش
 1ttıla اطلاع ، خبر
 1vır zıvır چرت و پرت ، مزخرف ،
 بیفایده ، خرت و پرت
 1zbandut آدم نتراشیده نخراشیده ،
 (عو) غول بیابانی
 1zgara شبکه آهنی ، سیخ شبکه‌ای برای
 کباب کردن
 1zhar اظهار ، بروزدادن ، ظاهر ساختن
 1zrar اضرار ، ضرر رساندن ، زیان‌رساندن

I

I , i دوازدهمین حرف الفبای ترکی ، «ی» ملایم ، «ی» نقطه‌دار
 iade اعاده ، استرداد ، برگشت ، پس دادن
 iadeli برگشت دانی ، قابل استرداد
 iadeli - taahhütlü سفارشی دو قبضه (نامه یا بسته یستی)
 iane اعانه ، کمک ، تبرع
 iare اعاره ، قرض دادن
 iaşe اعاشه ، زندگی کردن ، روزی فراهم آوردن
 ibadet عبادت ، پرستش
 ibadethane عبادتگاه ، معبد
 ibadullah (مج) فراوان ، بسیار ، مفت مسلم
 ibare عبارت ، جمله ، الفاظ مرکب
 ibaret عبارت ، مرکب ، تشکیل شده
 ibate مسکن دادن ، منزل دادن
 ibda ابداع ، اختراع
 ibibik=çavuş kuşu شانسر ، همد
 ibik کاکلی ، تاج مرغ یا خروس یا بوقلمون
 ibiş در نمایش خیمه شب بازی یا نمایش عروسک نام یکی از عروسکها

است که نماینده آدم ساده لوح و ابله میباشد و بدین جهت به اشخاص ساده لوح گفته میشود
 ۱- ابلاغ ، رساندن ۲- بالغ کردن ، ۱- تمام یا پر کردن
 ۱- ابلیس ، شیطان ۲- شخصی بد جنس و بد طینت ، حقه باز و متقلب
 ۱- بیریش ، ابنه ، کونی
 ۱- پاک کردن ، تصفیه حساب کردن ، میرا کردن ، برائت زمه ، مفاصا
 ۱- ورقه مفاصا حساب
 ۱- عبری ، عبرانی
 ۱- زبان عبری یا عبرانی
 ۱- ابراز ، نشان دادن ، آشکار کردن
 ۱- عقر بک ، عقر به
 ۱- عبرت ، پند
 ۱- ابریق ، آفتابه ۲- کتری
 ۱- آفتابه دار
 ۱- نخ ابریشمی
 ۱- ابدان ، بذل و بخشش
 ۱- اجابت ، قبول کردن ،

icap	جواب موافق دادن	حسرت کشیدن	دل آب شدن
icar	ایجاب ، لروم ، ضرورت ، اقتضا	دل ضعف کردن ،	دل مالش رفتن
icare	کرایه خانه	از حال رفتن ، دل ضعف کردن ،	از کار افتادن
icar etmek	کرایه یا اجاره کردن یا گرفتن	دل خواستن ، دل ضعف رفتن	دل بهم خوردن ،
icara vermek	به اجاره یا کرایه دادن	دل آشوب شدن	خون گریستن ،
icat	ایجاد ، خلق کردن ، آفریدن ، بوجود آوردن	در دل خون گریستن	خودش خودش را خوردن
icaz	ایجاز ، اختصار ، کوتاه یا خلاصه کردن سخن یا نوشته	دل تنگ شدن ،	غصه خوردن
icazet	۱- اجازت ، اذن ۲- (قد) گواهی نامه ، دیپلم	بدبین شدن ، ناامید شدن ،	حوصله سر رفتن
icazetname	(قد) گواهی نامه یا دیپلم	دل ریشه رفتن از گرسنگی	جرعه ، غورت ، غرت
icbar etmek	اجبار ، مجبور کردن ، وادار کردن	قابل شرب ، نوشیدنی	برای ، بجهت
icmaı	اجمال ، اختصار ، خلاصه	۱- داخلش ، بویش ، درونش	۱- داخلش ، بویش ، درونش
icra	اجراء ، انجام	۲- در مدت ، در اثناء ، در زمان	از عهده برآمدن ،
icraat	عملیات اجرائی	از توی کاری سلامت جستن	از دل گذراندن ،
iç	۱- داخل ، درون ، تو ، اندرون	۲- مغز چیزی ۳- باطن ، درون	بخاطر آوردن
iç açmak	۲- مغز چیزی ۳- باطن ، درون	۴- دل ، قلب ، حال	از دل گذشتن ،
iç çamaşırı	مهرتزدن ، خوشنود شدن ، دل گشودن ، مفرح شدن	نپاسهای زیر زنانه یا مردانه	بفکر یا خاطر آمدن
iç çekmek	آه کشیدن	آه کشیدن	از ته دل خواستن
içbükey	مقعر ، کاس ، توگود	مقعر ، کاس ، توگود	یواش خواندن ،
içecek	نوشیدنی ، مایع	نوشیدنی ، مایع	در دل یا بدون صدا خواندن
içedönük	تودار	تودار	زیر زیرکی ،
içeri	داخل ، درون ، تو ، اندرون	داخل ، درون ، تو ، اندرون	آب زیرگاه
içerlek	پرت ، کنار ، دور افتاده	پرت ، کنار ، دور افتاده	در دل ریختن
içerlemek	توهم رفتن ، اوقات تلخ شدن	توهم رفتن ، اوقات تلخ شدن	بدل گذاشتن ،
içgüdü	غریزه ، هوش طبیعی ، انسیاق	غریزه ، هوش طبیعی ، انسیاق	از دل خطور کردن
içgüvey=içgüveyisi	داماد سرخانه	داماد سرخانه	متأثر شدن ، بد آمدن ،
içi açılmak	مفرح شدن ، دل باز شدن	مفرح شدن ، دل باز شدن	
içi bulanmak	دل بهم خوردن	دل بهم خوردن	
içi çekmek	دل خواستن ، هوس کردن ،	دل خواستن ، هوس کردن ،	

برخوردن
içini çekmek آه کشیدن
içini dökmek دل را خالی کردن ، آنچه در دل پنهان بوده همه را بازگو کردن
için için باطناً ، سرا ، پنهانی ، پیش خود ، در درون خود
içirmek نوشانیدن ، نوشاندن
içi sürmek روش معده داشتن
içi tez چابک ، عجول ، تندکار
içi titremek دست و پای کسی برای چیزی لرزیدن ، شدیداً خواستن ، خیلی درست داشتن
içi yağ bağlamak دل غنچ زدن ، آسوده خاطر شدن ، خیلی خوشحال شدن
içki ۱- مشروب ، نوشابه الکلی
 ۲- میخوارگی ، مشروب خوری
içkili ۱- مشروب دار ، بامشروب ، نوشابه ای ۲- مست ، مشروب خورده
içkisiz بدون مشروب
içlem تضمن ، ضد شمول (منط)
içlenmek بدل گرفتن ، بخودگرفتن ، در دل ریختن
içli ۱- تو پر ، تو دار ، مغز دار
 ۲- حساس ، زودرنج
içli dışlı ظاهر و باطن یکی ، بی تعارف ، بی تکلف
içlik ۱- توئی ، مربوط به داخل
 ۲- لباس زیر
içme ۱- نوشیدنی ۲- چشمه های آب معدنی که بیشتر برای نوشیدن و فایده داخلی ولینت امعاء استفاده میشود
içmek ۱- نوشیدن ۲- سیکار و یا دخان کشیدن ۳- مشروب خوردن
içre (قد) طرف داخل ، درون

(قد) باطنی ، درونی
içrek از ته دل ، از ته قلب ، از صمیم قلب
içten صمیمیت
içtenlik اجتهاد ، عقیده ، رویه ، نظریه
içtihat ۱- اجتماع ۲- جمع شدن ، گرد آمدن
içtima اجتماعی
içtimai اجتماعیات ، علم اجتماع
içtimaiyat اجتناب ، پرهیز ، احتراز ، دوری
içtinap آئین نامه داخلی ، نظامنامه داخلی
içtüzük بیه ، چربی
içyağı باطن ، وضع داخلی ، تو
içyüz عنوان مدارس متوسطه
idadî=idadiye قدیم
idam اعدام
idame ادامه
idare ۱- اداره ۲- سر و صورت دادن ، سرپرستی ۳- صرفه جوئی ۴- اغماض ، مدارا
idareci ۱- اداره کننده ، مدیر
 ۲- (مع) اغماض کننده ، کسیکه مدارا میکند و عیوب را ندیده میگردد
idarehane دفتر ، اداره کار
idarei maslahat مصالحه ، رفتار از روی صرفه و صلاح
idareli ۱- کسی که در کارها تدبیر دارد ، مدیر خوب ۲- صرفه جو
idaresiz ۱- ولخرج ، اسراف کننده
 ۲- بیعرضه ، کسی که اداره کار را نمیداند و مدیر خوبی نیست
idareten روی صلاح مصلحت ، فعلاً ، بطور مدارا
idari اداری ، مربوط به اداره
idbar ادبار ، بدبختی ، بخت برگشتن
iddia ۱- ادعا ، داعیه ۲- واخواست ، بازخواست ۳- اصرار ، لجاج
iddialı ۱- پر ادعا ، لجوج ، پرمدها

۲- کسی یا چیزی که بر سر او شرط بسته باشند	iflâh افلاح ، فلاح یافتن ، آمرزش
iddianame دادخواست ، ادعاینامه	iflâs ۱- افلاس ، بی پولی ، تنگدستی
iddiasız بی ادعا ، متواضع ، بی سر و صدا	۲- (تج) ورشکست ، ورشکستگی
ideal غایت آرزو ، ایده آل	iflâs etmek ورشکستن ، ورشکسته شدن
idealist ۱- طرفدار مسلک ایده آلیسم	ifna etmek افناء ، تلف کردن ، محو یا نابود کردن
۲- طالب کمال حسن	ifrağ از حالی به حالی درآوردن
idealizm فلسفه فکریه ، اعتقاد باینکه بسیاری از اجسام ساخته و پرداخته تصور انسانی است	ifrat افراط ، زیاده روی ، از حد گذراندن
ideoloji ۱- مسلک سیاسی یا اجتماعی	۱- افراز ، جدا کردن سهم یا مقداری از تمام چیزی ، جدا کردن چیزی از چیز دیگر ۲-
۲- عقیده ، فکر	ترشح کردن ، جاری شدن ، تراوش کردن ، ترشح کردن یا جاری شدن ماده یا چرک از غده یا زخم و غیره
idgam ادغام	ifrazat تراوشات ، ترشحات غده های داخلی بدن
idi بود ، (مشتق از فعل imek یا ermek که در قدیم استعمال میشده)	ifrit عفريت
idiş=igdiç اخته ، حیوان یا انسان که بیضه اش را درآورده باشند ، خصی	ifsat افساد ، خرابی ، بدی
idiş etmek اخته کردن	ifsat etmek بدی کردن ، خرابی
idman ورزش ، مشق ، تمرین	بار آوردن ، فساد کردن
idmanlı ۱- ورزشکار ۲- (مع) معتاد ، آموخته	ifşa افشاء کردن ، فاش کردن
idrak ادراک ، درک کردن	ifşaat فاش یا افشاء کردن مطالب ، پرده از روی اسرار برداشتن
idrak etmek ۱- درک کردن ، ادراک کردن ، فهمیدن ۲- واصل شدن ، بدست آوردن	iftar افطار ، روزه باز کردن
idrakli باشعور ، با ادراک ، با فهم	iftarlık غذای افطار ، خوراکیهای مختصری که در اول افطار میخورند
idraksiz بی ادراک ، بی فهم ، بی شعور	iftihar افتخار ، فخر ، مباهات
idrar=sidik ادرار ، شانس ، زهراب	iftikar افتقار ، خود را فقیر یا بی نوا نشان دادن
idrojen=hidrojen ئیدروژن ، هیدروژن	iftira افترا ، بهتان
ifa ایفاء ، اجرا	iftiracı مفتري
ifade ۱- افاده ، شرح ، توضیح	iğ دوک ، ماسوره ، آسه
۲- گفته ، بیان	iğbirar اغبرار ، کدورت
ifade almak استنطاق کردن	iğde سنجد
ifade vermek استنطاق پس دادن	iğdiç=iğdiş اخته ، خصی ، خایه کشیده
iffet عفت ، پاکدامنی ، ناموس	iğdiş=idiş اخته ، خصی ، خایه کشیده
iffetli با عفت ، پاکدامن	iğfal اغفال ، گول زدن
iffetsiz بی عفت ، بی ناموس	iğfal etmek اغفال کردن

igfal edilmek اغفال شدن ، گول خوردن
 igi = ig دوک ، ماسوره
 igilmek = egilmek خم شدن
 iglâk مغلق کردن ، سخت و مشکل کردن ، پیچیده گفتن ، اغلاق
 igmek = egmek خم کردن
 igne ۱- سوزن ، سنجاق ۲- آمپول
 igneci آمپول زن ، سوزن زن
 ignedan = ignelik جای سوزن ، سوزن دان
 ignelemek ۱- با سوزن وصل کردن
 ۲- (مع) حرفهای نیشدار گفتن
 ۳- سوزن فرو کردن
 ignelenmek ۱- با سوزن کوك خوردن
 ۲- سوزن سوزن شدن ۳- باسوزن یا سنجاق وصل شدن
 igneli (مع) نیشدار ، حرف گوشه‌دار
 ignelik سوزن دان ، جای سوزن ، قوطی سوزن
 igrelti = egrelti سرخس ، نوعی گیاه
 igremek نمره زدن حیوانات
 igrenç نفرت آور ، منفور ، کریه
 igrendirmek متنفّر کردن ، باعث تنفر یا نفرت شدن
 igrenilmek منفور شدن
 igrenme حالت تنفر ، استکراه
 igrenmek نفرت داشتن ، متنفّر شدن
 igreti = egreti عاریه ، قرضی ، امانتی
 igri = egri کج ، منحنی
 igri = bügrü کج و موج
 igrilik = egrilik کجی ، (مع) نادرستی
 igtinam افتنام ، فنیمت گرفتن ، یفما کردن
 ۱- افتنشاش ، شلوفی
 ۲- گل و گش در چیزی یا کسی
 igva اغواه ، گول زدن ، فریب دادن ، گمراه کردن
 ihale حواله کردن ، واگذار کردن

امری را بعهده کسی گذاردن
 iham ایهام ، تناسب ، (ادب) ، آوردن
 لفظی در نظم یا نثر که دارای دو معنی دور و نزدیک باشد و شنونده اول وهله معنی دور را استنباط کند در صورتیکه مقصود گوینده معنی نزدیک باشد
 ihanet خیانت ، خیانت کردن
 ihata احاطه
 ۱- دور و اطراف دار ۲- محیط ، (مع) با اطلاع ، با معلومات ، پراحاطه
 ihbar خبر دادن ، اخبار ، راپورت دادن
 ihbarname اخباریه
 ihda اهداء ، هدیه دادن ، هدیه کردن
 ihdas احداث ، بوجود آوردن ، خلق کردن ، ظاهر ساختن
 ihfa اخفاء ، پنهان کردن
 ihkak احقاق ، مطالبه حق کردن
 ihkaku hak احقاق حق ، دادخواهی
 ihlâl اخلال ، برهم زدن ، مختل کردن
 ihlâs اخلاص ، صمیمیت
 ihlil احلیل ، آلت رجولیت
 ihmâl اهمال ، سهل انگاری ، تنبلی ، اهمال کاری
 ihmâlci = ihmalkâr اهمال کننده ، سست و تنبل ، مسامحه کار
 ihraçat صادرات تجارتي
 ihracatçı تاجر صادر کننده ، صادراتچی
 ihraç ۱- صادر کردن مال التجاره
 ۲- اخراج ، بیرون کردن
 ihram احرام ، دو تکه پارچه نادرخته که در ایام حج یکی را به کمر بندند و دیگری را بردوش اندازند
 ihraz احراز ، بدست آوردن
 ihza احصاء ، حساب ، عدد ، آمار
 ihsan احسان ، بخشش ، نیکویی
 ihzas ۱- اشاره کردن ، محسوس کردن

	فهمانیدن ۲- احساس ، حس	ihtisar	اختصار ، مختصر کردن ، تلخیص
ihtar	اخطار ، آگاهى ، خبر ، تحذیر	ihtisas	۱- اختصاص ، تخصص
ihtar etmek	۱- اخطار کردن		۲- احساسات ، حس ، حسیات ، احساس
	۲- خبردار کردن ، آگاه کردن	ihtişam	احتشام ، دیدبه
ihtarname	اخطارنامه	ihtiva	احتوی ، گنجایش ، شمول ، احاطه ، درخودگرفتن
ihtibas	حبس کردن احساس ، نشان ندادن میل و خواهشها (احتباس)	ihtiyaç	۱- احتیاج ، لزوم ، نیازمندی
ihticac	احتجاج		۲- فقر ، ضرورت
ihtida	اهداء ، مهتدی شدن ، هدایت یافتن ، راهنمایی شدن	ihtiyar	۱- پیر ، سالخورده
ihtifa	اختفاء ، مخفی شدن ، پنهان شدن		۲- اختیار کردن ، برگزیدن ، انتخاب کردن
ihtifal	احتفال ، مجلس تذکر	ihtiyarî	اختیاری ، میلی ، دلخواهی
ihtikâr	احتکار	ihtiyarlamak	پیر شدن
ihtikârcı	محتکر	ihtiyarlatmak	پیر کردن
ihtilâç	اختلاج ، خلجان ، تلوامه ، جهیدن یا تکان خوردن	ihtiyarlık	پیری ، سالخوردگی
ihtilâf	اختلاف ، ناجوری	ihtiyat	۱- احتیاط ، دقت ، دوراندیشی ، حزم
ihtilâl	کودتا ، انقلاب ، شورش		۲- ذخیره ، یدک
ihtilâlci	کودتاچی	ihtiyaten	احتیاطاً ، محض احتیاط
ihtilâm	احتلام ، انزال منی در خواب	ihtiyatî	احتیاطی
ihtilâs	اختلاس ، مال دولت را ربودن یا خوردن	ihtiyatkâr = ihtiyatlı	احتیاطکار ، محتاط ، دوراندیش
ihtilât	۱- اختلاط ، مخلوط شدن ، قاطی شدن ۲- داخل شدن یا سرایت کردن مرض ۳- تماس یافتن	ihtiyatlı	محتاط ، احتیاطکار ، بادقت
ihtimal	احتمال ، امکان	ihtiyatsız	بی احتیاط
ihtimalî	احتمالی	ihtiyatsızlık	بی احتیاطی
ihtimam	اهتمام ، سعی ، کوشش ، دقت	ihtizar	احتضار ، حالت نزع ، حال جان کندن
ihtinak	اختناق ، خفگی	ihtizaz	اهتزاز ، تکان خوردن ، لرزش ، ارتعاش
ihtira	اختراع ، کشف	ihvan	اخوان ، دوستان
ihtirak	اختراق ، سوختن ، آتش گرفتن	ihya	احیاء ، زنده کردن ، تازه کردن
ihtiram	احترام ، حرمت ، حرمت کردن ، بزرگ شمردن	ihzar	احضار ، حاضر کردن ، فراخواندن ، جلب
ihtiras	حرص ، طمع ، آز	ihzarî	آمادگی ، دوره حاضرشدگی ، مدتی که برای حاضر شدن صرف میشود
ihtiraz	احتراز ، اجتناب ، پرهیز ، دوری	ika	ایقاع ، بوجود آوردن ، واقع ساختن
ihtisap	(قد) احتساب ، کارهای شهرداری	ikame	۱- اقامه ، بجا آوردن

۲- برپاداشتن ۳- ایراد یا ابراز
دلیل ور، دعوی
ikamet اقامت، ساکن شدن، مقیم شدن
ikametgâh اقامتگاه، محل سکونت، مسکن
ikaz ایضا، بیدار کردن، هشیار کردن، آگاه ساختن، اخطار کردن
ikbal ۱- اقبال، طالع، بخت
۲- (قد) توجه، میل، روی آوردن
ikdam ۱- اقدام، سعی و کوشش
۲- ثبات، اصرار
iken (پسوند اسم یا فعل) در اثنائیکه، در زمانیکه، در مدتیکه (مشق) از مصدر (irmek)

iki دو
ikilem (منط) قیاس مقسم، قیاس دوشقی که شامل حکم واحد باشد (مثال، اگر تو فرمانده هستی رئیس ارتش باش اگر من هستم بتو امر میکنم که رئیس ارتش باشی)

ikilemek دوتائی کردن، دوتا کردن
ikileşmek دوتائی شدن، دوتا شدن، بدو قسمت یا شعبة تقسیم شدن
ikili دوتائی، دو عددی، دو رقمی، دو خال (در ورق بازی)

ikilik ۱- جفتی، دوتائی ۲- جدائی، اختلاف، به دو تقسیم شدن

ikinci دوم، ثانی
ikindi وقت عصر، نماز عصر
ikişer دوتا دوتا، جفت جفت
دو عدد دو عدد، دو به دو

ikiyüzlü ۱- دو رو، ریاکار
۲- دو طرفه، دو رویه

ikiz دوقلو
ikizler جوزا، نام برجی است میان ثور و سرطان، دوقلوا
ikizli زنی که طفل دوقلو دارد
شرایط آب و هوا، آب و هوای

یک منطقه
۱- اکمال، تمام کردن، کامل کردن ikmal
۲- تجدیدی (در امتحانات)
ikna اقناع، متقاعد کردن، قانع کردن
ikrah اکراه، بدآمدن، کراهت داشتن
ikrahlık (عو) کراهت، تنفر
ikram اکرام، ۱- بخشش، هدیه کردن
۲- اعزاز، احترام ۳- تخفیف در قیمت
۱- حقوق بلاعوض که به کارمند ikramiye
اداره داده میشود ۲- جایزه بلیط در بخت آزمائی یا مسابقات
ikrar اقرار، اعتراف
ikraz اقراض، قرض دادن، وام دادن
iksir اکسیر، در اصطلاح کیمیایان قدیم جوهر موهومی که ماهیت اجسام را تغییر دهد، (مخ) دوائی که مردم معتقد باشند همه دردها را شفا میدهد
iktibas اقتباس، نقل کردن یا گرفتن مطلبی از کتابی یا از روزنامه ای
۱- اقتدار، قدرت، توانائی iktidar
۲- حزبی که در حکومتی اکثریت پارلمان را در دست دارد و سر کار میباشد
۱- عدم توانائی، بی قدرتی iktidarsızlık
۲- مرد یا شوهری که قدرت انجام وظائف مردی را ندارد
iktifa اکتفا، بس کردن، کافی شمردن
iktiham تحمل صدمات و مشقات، اکتحام، فائق آمدن به سختیها، خود را به مشقت انداختن
iktiran اقتران، مقرون شدن، قرین شدن
iktisadî مقرون بصره، صرفه دار، مقرون باقتصاد
iktisadiyat اقتصادیات، موضوعات کار و کسب و اقتصادی
iktisap اکتساب، کسب کردن، بدست آوردن

۱- صرفه جوئی، باندازه خرج کردن **iktisat**
 ۲- علم اقتصاد
iktisatçı متخصص علم اقتصاد ، عالم علم اقتصاد
iktiza اقتضا ، لزوم ، ضرورت ، بجا بودن
il ولایت ، استان
ilâç ۱- دارو ، دوا ، درمان ۲- علاج ، چاره
ilâçlamak دوا زدن ، دواکاری کردن ، ضد عفونی کردن
ilaçlı دوا زده ، دوا دار ، چیزی که به آن ماده ضد عفونی زده باشند
ilâh ۱- اله ، اله ، معبود ۲- الخ ، مخفف الی آخر ، تا آخر
ilâhe اله
ilahî ۱- الهی ، ای خدای من ۲- سرود دینی ، اشعار دینی ، اشعار در مدح و ثنای خداوند که مردم آن را با سرود و آهنگ میخوانند ، سرود روحانی ۳- آسمانی ، خدائی
ilâhiyat الهیات ، علم دین ، علمی که درباره خدا و دین بحث میکند
ilâm اعلام ، رای محکمه ، حکم محکمه
ilân اعلان ، آگهی
ilâve علاوه ، اضافه ، زیاده ، اضافی ، زیادی
ilâveli ضمیمه دار ، اضافه دار ، چیزی که اضافه یا علاوه ای داشته باشد
ilca اجبار ، اضطرار ، زورآوری ، چیزی که انسان را خواهی نخواهی بطرفی بکشاند
ilçe=kaza شهرستان
ile ۱- با ، مع ، باتفاق ۲- بوسیله ، بواسطه
ilelebet مادام ، دائم ، همیشه ، الی الابد
ilenmek نفرین کردن ، لعنت کردن
ileri ۱- پیشرفته ، جلو افتاده ۲- آتی ، بعدی ، مستقبل ، آینده ۳- جلو

ترقی خواه ، متجدد ، منورالفکر **ilerici**
 درآئیه ، درآینده **ileride**
 ۱- سرآمد ، برگزیده **ileri gelen**
 ۲- اعیان ، اشراف
ilerlemek پیشرفت کردن ، ترقی کردن ، جلو رفتن
ilerletmek جلو انداختن ، ترقی دادن ، پیشرفت دادن
iletken هادی ، ناقل (در برق و حرارت و غیره)
iletkenlik (فیز) هادی بودن
iletmek رساندن ، ایصال ، واصل کردن
ilga انشاء ، لغو ، ابطال ، فسخ
ilgeç سنجاق ، گیره
ilgi علاقه ، ارتباط ، ربط ، توجه
ilgi göstermek علاقه نشان دادن ، احترام کردن
ilgi duymak علاقه یافتن ، توجه پیدا کردن ، حرمت دیدن ، علاقهمند شدن
ilgilendirmek ربط داشتن ، مربوط بودن ، توجه داشتن
ilgilenmek علاقه مند شدن ، توجه داشتن یا پیدا کردن
 ۱- علاقهمند ، علاقه دار ۲- مربوطه **ilgili**
 قابل توجه ، چیزی که جلب علاقه **ilginç** یا توجه نماید
 غیر مربوط ، نامربوط ، بی مناسبت ، بیعلاقه **ilgisiz**
 بی علاقگی ، لاقیدی ، بیعلاقگی **ilgisizlik**
 عدم ارتباط ، نامربوطی
ilhak الحاق ، ملحق شدن یا بودن ، بیوستگی
ilham الهام ، القاء امری از جانب خدا در دل انسان
ilhan ایلخان ، عنوان سلاطین قدیم ترك
ilhat الحاد ، ملحد بودن ، خداشناسی ، بیدینی
 ۱- سوراخ جای دگمه ۲- مغز استخوان **ilik**

ilik açmak جای دگمه باز کردن
 iliklemeک دگمه کردن ، دگمه‌ها را بستن
 ilikli ۱- لباس دگمه شده ۲- سوراخ
 دگمه‌دار ۳- استخوان مفردار
 iliksiz ۱- بدون جای دگمه ، دگمه‌نکرده
 ۲- استخوان بی‌منز
 ilim علم ، دانش
 ilinti ۱- نسبت ، ارتباط ۲- ناراحتی
 خیال ، دل‌شوری
 ilintili ۱- متعلق ، مربوط ، منسوب
 ۲- کسی که دلش شور میزند ،
 کسی که ناراحتی خیال یا نگرانی
 دارد
 ilişik ۱- ارتباط ، بستگی ، ربط
 ۲- ضمیمه ، پیوست
 ilişikli مربوط ، دارای مناسبت یا ارتباط
 ilişiksiz غیرمربوط ، بدون تناسب ،
 بدون قید
 ilişki ارتباط ، مناسبت ، ربط
 ilişkin مربوط
 ilişmek ۱- یواشکی به چیزی خوردن یا
 دست زدن یا تماس کردن ۲-
 مداخله کردن ، سربرگذاشتن
 ۳- بند شدن ، گیر کردن
 iliştiirmek بند کردن ، گیر دادن ،
 ربط دادن
 ilk نخست ، نخستین ، اول ، اولین ، ابتدا
 ilka القا ، افکندن ، گذاردن
 ilkah تلقیح ، باردار کردن ،
 مایه تلقیح کردن
 ilkbahar بهار ، نوبهار ، ربیع
 ilkçağ قرون اولی ، عهد باستان ، عهد قدیم
 ilke ۱- ماده اولیه ، جوهر ، اصل
 ۲- مبده ، اساس
 ilkel ابتدائی
 ilkin اول ، در ابتداء ، دفعه اول ،
 اولین مرتبه ، نخست
 ilkn. ktep=ilkokul دبستان ،

مدرسه ابتدائی
 ilkokul مدرسه ابتدائی ، دبستان
 illâ ۱- فقط و فقط ، مطلقاً
 ۲- وگرنه ، والا
 illâllah الا الله ، در مورد بستوه آمدن یا
 به تنگ آمدن گفته میشود مانند ،
 امان ، پناه بر خدا
 ille=illâ الا ، حتماً
 illet ۱- علت ، سبب ۲- مریضی ،
 بیماری ، مرض
 illetli بیمار ، مریض ، علیل
 illiyet علیت ، سببیت
 illiyin علیین ، اعلی درجات یا بلندترین
 درجات بهشت یا جنت
 ilmek=ilmik گرهی که با سانی
 باز میشود ، گره ریشه‌های قالی
 ilmî علمی
 ilmihâl کتاب شرعیات ، درس شرعیات
 ilmik گرهی که آسان باز میشود ،
 گره ریشه قالی
 ilmikli گره خفیف دار ، دارای گره شل
 مانند ته ریشه قالی
 ilmiye علمیه ، صنف علما ، روحانیون
 ilmûhaber علم و خبر ، گواهی نامه
 وضع حال
 ilsak الصاق ، چسباندن
 iltibas اشتباه ، درهم آمیختگی ،
 سوء تفاهم ، التباس
 iltica پناه بردن ، پناهنده شدن ،
 ملتجی شدن ، التجاء
 iltifat التفات ، عنایت ، محبت ، لطف
 iltihak التحاق ، ملحق شدن ، پیوستگی ،
 منضم شدن
 iltihap التهاب ، جراحت ، تورم و
 چرک کردن
 iltihaplanmak ورم کردن ، چرک کردن ،
 جراحت جمع شدن
 iltimas توصیه ، سفارش ، پارتی بازی ،

تبعيض
iltimasçı سفارش کننده ، پارتی
iltimaslı کسی که به وسیلهٔ توصیه و سفارش یا پارتی حمایت شده
iltisak چسبیدن ، پیوستن ، التصاق
iltiva پیچیدگی ، خمیدگی ، درهم پیچیدن ، انحناء ، التواء
iltiyam التیام ، بهبودی یا بسته شدن زخم
iltizam ۱- التزام ، عهده دار شدن
 ۲- لازم آمدن یا لازم شمردن
ilzam الزام ، ساکت کردن طرف ، مجاب کردن ، مجبور کردن
ima ایما ، اشاره ، کنایه
imal ساختن ، درست کردن ، اعمال
imalât اشیاء ساخته شده ، ساختن چیزی
imalâtçı کارخانه دار ، کارخانه چی ، سازنده
imalâthane کارخانه ، کارگاه
imale ۱- (اماله) میل دادن ، ترغیب کردن
 ۲- مایل یا کج یا خم کردن ۳- (ادب) در عروض وقتی که یک هجاء از میزان معمولی بضرورت وزن درازتر خوانده شود بترکی گویند در این هجاء «اماله شده»
imalı کنایه دار ، ایما و اشاره دار
imam امام ، پیش نماز ، آخوند ، امام جماعت ، مؤسین مذاهب دینی
imambayıldı نوعی خوراک که از بادمجان و پیاز و گوجه فرنگی و روغن زیتون ساخته میشود
imame مهرهٔ دراز سر تسبیح
imamet = imamlık امامت ، پیش نمازی
imamsuyu (عو) راقی ، عرق
iman ایمان ، عقیده
imansız بی ایمان ، بیدین ، (مخ)
 بی انصاف ، بی وجدان ، بی رحم
imar اعمار ، آباد ساختن ، عمران
imaret (قد) محلی که برای غذا دادن به فقرا

وقف شده باشد ، مؤسسهٔ خیریه یا وقفه
imbat باد موسمی که از دریا بطرف خشکی میوزد (غالباً در تابستان از دریای اژه میوزد)
imbik انبیک ، شیشه ای که برای تقطیر مایعات و عرق گیری بکار میرود
imbisat انبساط ، باز یا بزرگ شدن ، گشاده شدن
imdat ۱- امداد ، کمک ، یاری ، مدد خواستن ۲- فریاد کمک خواستن مانند ای دادا فریادا
 امان ، بدادم برسید
imdi بنا بر این ، در این صورت ، اینک ، حالا
imece کاری که در دهات بیاری هم پیش میبرند و انجام میدهند ، بطور دست بیکدیگر ، با کمک همدیگر یا بنوبت کارخیزی را انجام دادن و از پیش بردن
imek مصدر فعل کمکی که افعال (ise) ، این مصدر در سابق (ermek) بوده است
imge عکس ، خیال ، طیف ، تصور
imha امحاء ، محو کردن ، از بین بردن ، نابود کردن
imhal امهال ، مهلت دادن ، فرصت دادن
imik = bingıldak ملاز ، ملاج ، نرمهٔ سر بچهٔ نوزاد
imizgenmek = ımızganmak چرت زدن
imkân امکان ، ممکن بودن ، فرصت ، توانائی
imkânsız غیر ممکن ، غیر متصور
imkânsızlık عدم امکان ، عدم توانائی ، غیر ممکن بودن
imlâ ۱- املاء ، طریقهٔ درست نوشتن کلمات
 ۲- پر کردن

imparator	امپراطور
imparatoriçe	ملکه
imparatorluk	امپراطوری
imrar	امرار ، گذران ، گذرانیدن
imren	غبطه
imrendirmek	به هوس آوردن
imrenilmek	مورد غبطه قرار گرفتن
imrenmek	غبطه خوردن ، دلخواستن ، آرزو کردن
imsak	۱- وقت روزه گیری در سحر ۲- خودداری ، پرهیز ، امساک
imsakiye	جدولی که ساعات سحر و افطار را در ماه رمضان نشان میدهد
imtidat	۱- امتداد ، کشش ۲- مدت زمان ، طول زمان
imtihan	امتحان ، آزمایش
imtina	امتناع ، خودداری ، رد
imtisal	امتنثال ، پیروی کردن ، مثل یا مثال آن شدن
imtisas	مکیدن ، امتصاص
imtiyaz	۱- امتیاز ، برتری ، مزیت ۲- اجاره ای که دولت برای استخراج معدن و امثال آن بیک شرکت یا مؤسسه ای میدهد
imtiyazlı	برتر ، دارای حق برتری ، ممتاز
imtizaç	۱- امتزاج ، آمیختگی ، ترکیب شدن چند جسم ۲- هم آفق شدن ، با هم جورگشتن ، دوستی
imza	امضاء
imzalamak	امضاء کردن
imzalanmak	امضاء شدن
imzalatmak	بامضاء رسانیدن
imzalı	امضاء دار ، دارای امضاء ، امضاء شده
imzasız	بی امضاء ، امضاء نشده
in	سوراخ یا خانه حیوانات وحشی
inadına	از لجاجت او ، برای لجاجت با او ،

	روی لجاجتی
inan	باور ، اعتقاد ، ایمان
inanç	ایمان ، اعتقاد ، عقیده
inandırılmak	افتناع یا باور یا قبول کرده شدن
inandırmak	قبولاندن ، افتناع کردن ، مطمئن ساختن
inanılmak	باور شدن ، قبول شدن
inanış	باور ، عقیده ، اعتقاد ، ایمان
inanlı	مؤمن ، معتقد
inanmak	باور کردن ، قبول کردن ، اعتماد کردن ، ایمان داشتن
inansız	بی عقیده ، بی ایمان
inat	لجاجت ، ستیزه ، لجوج
inatçı	لجاجت باز ، کج خلق ، ستیزه گر ، کله شق
inayet	عنایت ، لطف ، احسان
ince	۱- نازک ، باریک ، ضعیف ، تنگ ، دقیق ، ظریف ۲- مؤدب
incecik	خیلی نازک یا باریک یا ظریف ، کوچولو
inceleme	بررسی ، تدقیق ، مطالعه
incelemek	بررسی کردن ، تدقیق یا مطالعه کردن
inceletmek	مورد بررسی قراردادن ، توسط دیگری مطالعه یا تدقیق کردن
incelik	نازکی ، باریکی ، ظریفی ، دقت
incelmek	ضعیف شدن ، لاغر شدن ، نازک شدن ، باریک شدن
inceltmek	نازک کردن ، باریک کردن ، ضعیف کردن ، لاغر کردن
ince saz	دسته ساز و آواز که از خوانندگان و نوازندگان فی و کمان و طنبور و عود و قانون و غیره تشکیل شده باشد
inci	مروارید ، لؤلؤ ، در
incik	۱- ضرب خورده ، آزرده ۲- قلم یا ساق پا

Incil	انجیل
incinmek	۱- رنجیدن ، آزرده ، مکدر شدن ۲- ضرب خوردن یا دیدن
incir	انجیر
incirlik	باغ انجیر
incitici	۱- رنجاننده ، برخوردارنده ، مکدر کننده
incitmek	رنجانیدن ، رنجانیدن ۲- آزرده ، ضرب وارد آوردن ، درد آوردن
incizap	انجذاب ، کشش
indî	از پیش خود ، خودسرانه
indifa	آتش فشانی ، فوران
indifaat	۱- مواد مذابۀ آتش فشانی ۲- (مج) جوشهای صورت ، جوشهای غریز جوانی
indifai	سنگ یا خاکسترهایی که از دهانه کوه آتش فشان بیرون میریزند و اراضی اطراف آن که از این مواد پوشیده میشوند ، سنگها و سایر مواد آتش فشانی
indinde	در نزد او ، در نظر او ، پیش او
indirgemek	۱- (شیم) آزاد کردن اکسیژن یک اکسید و باقی گذاردن فلز آن اکسید ۲- (ریض) مختصر تر یا خلاصه کردن یک جمله ریاضی
indirmek	پائین آوردن ، تنزل دادن ، پیاده کردن
inek	۱- گاو ماده ۲- (مج) خرکار ، پرکار ، احق
inekçi	گاو دار ، گاوچران
ineklik	۱- آخور گاو ۲- (مج) حماقت ، خریت
infak	انفاق ، نفقه دادن
infaz	انفاذ ، اجرا
infial	انفعال ، عصبانیت ، غیظ ، خشم
inficar	۱- انفجار ، ترکیدن ۲- باز شدن ،

infilâk	شکافته شدن انفجار ، منفجر شدن ، ترکیدن مواد منفجره
infirat	انفراد ، فرد شدن ، تنهایی ، عزلت
infiratçı	گوشه گیر ، منزوی ، پیرو سیاست انزوا
infisah	انفصاح ، فسخ شدن ، منحل شدن ، لغو شدن
İngiliz	انگلیس
İngiliz anahtarı	آچار فرانسه
İngilizce	بانگلیسی ، بزبان انگلیسی
İngiltere	انگلستان
inha	پیشنهاد استخدام یا ترفیع یا انتصاب که به مقام بالاتر یا به وزارت مربوطه تقدیم میشود
inbidam	انهدام ، فروریختن ، پائین آمدن یا بزیر آمدن بنا و غیره در اثر خرابی
inbilâl	۱- انحلال ، منحل شدن ۲- حل شدن ، ذوب شدن
inhimak	انهماک ، اعتیاد ، ابتلاء ، تمایل
inhina	۱- انحناء ، منحنی شدن ، خمیدگی ۲- پستی ، خم شدن ، چاپلوسی ، تملق
inhiraf	انحراف ، منحرف شدن ، از راه در رفتن
inhisar	انحصار ، منحصر ، محصور یا مخصوص بودن کاری یا امری به کسی یا اداره مخصوصی
inhibitat	انحطاط ، فرود آمدگی ، پستی
inhizam	انهزام ، منهزم شدن ، شکست خوردن ، هزیمت یافتن ، مغلوب شدن لشکر
inikas	انعکاس ، منمکس شدن
inikat	انفکاد ، منمقد شدن ، بسته شدن
inildemek	نالہ کردن
inilmek	پیاده کرده شدن ، پائین آورده شدن
inilti	صدای ناله و این

inim inim ناله و فغان ، ناله متمادی
 iniş ۱- شیب ، نشیب ، سرازیری
 ۲- پیاده شدگی ، فرود آمدگی ،
 پائین آمدگی
 inkâr انکار ، عدم قبول ، نشناختن
 inkıbaz انقباض ، یبوست ، امتلاء یا
 قبض ممد ، جمع شدگی
 inkılâp ۱- انقلاب ، عوض شدن ،
 برگشتن ازحالی به حالی ۲- آشوب ،
 شورش
 inkılâpçı طرفدار انقلاب ، شورش طلب ،
 عصیانگر
 inkıraz انقراض ، نابودی ، ارمیان رفتن ،
 منقرض شدن
 inkısam منقسم شدن ، انقسام ، قسمت شدن
 inkıta انقطاع ، بریدگی ، قطع شدن ،
 قطع علاقه کردن
 inkıyat انقیاد ، گردن نهادن ، مطیع و
 منقاد شدن
 inkisar ۱- انکسار ، شکستگی
 ۲- نفرین ، لعنت فرستادن
 inkışaf پیشرفت ، ترقی ، بهبودی
 inlemek ۱- نالیدن ، ناله و زاری کردن
 ۲- فریاد و غرش کردن
 inletmek صدای ناله کسی را درآوردن ،
 به ناله آوردن ، (مع) ظلم و ستم
 و اذیت و جور و جفا کردن
 inme ۱- عمل پیاده شدن ، عمل
 فرود آمدن یا پائین آمدن ۲- فلج ،
 سکنه ۳- کشتش آب دریا ، جزر
 inmek پیاده شدن ، پائین آمدن ،
 فرود آمدن
 inmeli فالج ، مفلوج
 insaf انصاف ، مروت ، نصفت
 insaflı منصف ، باانصاف
 insafsız بی انصاف
 insafsızlık بی انصافی
 insan ۱- انسان ، آدم ، بشر

۲- (مع) خوش اخلاق ، بامروت
 insanca ۱- مثل آدم ، انسان وار
 ۲- از لحاظ انسان
 insancıl اهلی ، خانگی ، حیوانی که از
 انسان نمی گریزد ، دست آموز
 insanî انسانی
 insanîyet = insanlık انسانیت ،
 عالم انسانیت
 insanîyetli باادبانه ، مثل انسان
 insanlık انسانیت
 insanüstü فوق البشر ، خارق العاده
 insicam انسجام ، منظم و روان بودن کلام
 یا نوشته ، روان شدن
 insicamlı سلیس ، روان و منظم
 insicamsız غیرسلیس ، غیرمنظم ، ناچور
 insiyak انسحاق ، غریزه ، سوق طبیعی ،
 هوش طبیعی
 insiyakî غریزی
 inşa ۱- انشاء ، آفریدن ، بوجود آوردن
 ۲- ساختمان ، بنا کردن ۳- نثر
 ادبی
 inşaât امور ساختمانی ، بنا ، ساختمان ،
 عمارت
 inşaâtçı بنا ، معمار ، مقاطعه کار ساختمانی
 inşaallah انشاء الله ، اگر خدا بخواهد
 inşat شعر یا يك قطعه ادبی را با صدای
 بلند خواندن ، انشاد
 inşirah انشراح ، خوشحالی ، انبساط
 intaç انتاج ، نتیجه گرفتن ،
 به نتیجه رسیدن
 intak ۱- به نطق آوردن ، به حرف آوردن ،
 انطاق ، بزبان آوردن ۲- (ادب)
 يك صنعت ادبی که بزبان حال
 اشیاء یا حیوانات صحبت میکند
 مثلا: «گرگ به گوسفند گفت...»
 intan (طب) داخلی ، عفونی
 intanî (طب) مرض عفونی ، میکروبی ،
 مسری

intaniye (طب) قسمت امراض عفونی ،
بخش امراض واگیری ، مسریه

intiba انطباع ، تأثیر یا نقش شدن چیزی
در فکر انسان ، حس

intibah انتباه ، بیداری ، تنبیه شدن

intibak انطباق ، جور آمدن ، سازش ،
منطبق شدن

intibaksızlık عدم انطباق ، ناجوری

intifa انتفاع ، نفع کردن ، سود بردن

intiha پایان ، نهایت ، انتهاء

intihal دزدی تألیفات یا اختراعات یا
افکار دیگران ، انتحال

intihap انتخاب ، برگزیدن

intihar انتحار ، خودکشی

intikal ۱- انتقال ، منتقل شدن ،
نقل مکان ۲- درك کردن مطلب ،
ملتفت شدن

intikam انتقام ، کینه تیزی

intikamcı انتقام جو ، منتقم

intikat انتقاد ، تنقید ادبی یا علمی

intisap ۱- انتساب ، نسبت داشتن ،
بستگی داشتن ۲- انتصاب ،
گماشتن

intişar پراکنده شدن ، منتشر شدن ،
نشر شدن ، انتشار

intizam انتظام ، نظم و ترتیب ،
سامان گرفتن

intizamlı منتظم ، مرتب

intizamsız بی نظم ، بدون انتظام ،
بی ترتیب ، پریشان

intizer ۱- انتظار ، چشم براهی ،
چشم برآه بودن ۲- (عو) نفرین

inzal نزول یافتن ، انزال

inzar بیم دادن ، ترسانیدن ، انداز

inzibat انضباط ، نظم و ترتیب

inzimam منضم شدن ، پیوست شدن ،
اضافه شدن ، انضمام

inziva گوشه گیری ، انزوا ، گوشه نشینی

ip ۱- نخ ، بند ، رشته ۲- ریسمان ،
طناب

ipek ابریشم ، حریر

ipekçi ابریشم یا حریر فروش

ipekli ابریشمی

ipham ابهام ، غیر واضح بودن ، مبهمی ،
پیچیدگی در سخن

ipince خیلی نازک یا باریک

ipka ۱- ابقاء ، باقی گذاردن
۲- رفوزه شدن ، در کلاس ماندن

iplememek (عو) کسی یا چیزی را
بحساب نگرفتن ، حرمت نکردن
به کسی اهمیت ندادن

iplik نخ قرقره ، نخ دوزندگی ، نخ پنبه

iplik çekmek ۱- نخ کشی کردن از پارچه
۲- نخ ریستن

iplikhane کارخانه نخ ریزی

ipliklenmek ریش شدن ، نخ نخ شدن

ipotek رهن ، گرو

ipotekli رهنی ، رهن گذارده شده ، گروی

ipotez فرضیه

ipsiz بی بند ، بی نخ ، (مچ) بی بند و بار ،
بی اراده

iptal ابطال ، فسخ ، لغو ، باطل کردن

iptida ابتداء ، آغاز ، بدایت ، اول

iptidaî ابتدائی ، اولی ، بدوی

iptilâ عادت ، اعتیاد ، ابتلاء

iptizal ابتذال ، پستی ، مبتذل شدن ،
رسوائی ، بی ارزشی

irade میل ، خواست ، قصد ، عزم ، اراده

iradeli با اراده ، باعزم

iradesiz ۱- بی اراده ، بی تصمیم
۲- بی میل

iradî ارادی ، قصدی ، اختیاری ،
از روی میل و قصد

Iran ایران

Iranlı ایرانی

irat دخل ، درآمد ، عایدی

iraz اعراض ، مخالفت ، روبرگرداندن
irca ۱- پسرستاندن ، بازگردانیدن
 ۲- (فیز) آزاد کردن اکسیژن
 يك اكسيد وباقي گذاردن فلز آن
 اكسيد ، (ریض) ساده یا مختصر
 کردن يك جمله ریاضی ،
 (= indirgeme)
irfan عرفان ، معرفت ، شناختن خدای
 متعال ، وقوف بدقائق چیزی
 (مقابل علم سطحی و فشری)
iri درشت ، گنده ، زمخت ، بزرگ
irileşmek درشت شدن
irilik درشتی ، بزرگی
irin جراحت ، چرک
irinlenmek چرک جمع شدن ، فساد یا
 جراحت جمع شدن
iriyari درشت و گنده
irkilmek یکه خوردن ، رم کردن ،
 جمع شدن آب و غیره در مقابل
 مانعی
irkinti آبی که در محلی جمع شده باشد ،
 آب جمع شده در محلی ، برکه
irmik نوعی از آرد که دانه هایش درشت تر
 و زرد رنگ است
irs ارث
irsal فرستادن ، ارسال
irsaliye بارنامه ، صورت اشیاء ارسالی
irsî ارثی ، موروثی
irşat ارشاد ، هدایت ، راهنمایی
irtibat ارتباط ، پیوستگی ، بستگی ،
 مربوطیت
irtica ارتجاع ، بمعقب برگشتن ، ضدیت و
 مخالفت با افکار پیشرفت و مترقی
 و تمایل باوضاع کهنه و قدیمی
irticai ارتجاعی ، مربوط به ارتجاع ،
 ضد تجدد
irticalen = irticalî فوراً ، بالبداهه
 گفتن یا سرودن شعر ، ارتجاعی

irtidat ارتداد ، مرتد شدن ،
 از مسلمانی برگشتن ، از دین
 برگشتن
irtifa بلندی ، ارتفاع ، قد
irtifak ارتفاع ، (در قه) حق رجحان
 برای مالکین همجوار یا مالکین
 قدیم
irtihal ارتحال ، مردن ، درگذشتن ،
 فوت کردن
irtikap ۱- ارتکاب ، مرتکب شدن ،
 گناه کردن ۲- ارتشاء ، رشوت
 گرفتن
irtisam ارتسام ، رسم یا نقش کردن
irtişa ارتشاء ، رشوت گرفتن ، رشوه خواری
irva آبیاری
is دوده ، سیاهی دوده
isabet اصابت ، برخوردن ، راست آمدن ،
 به هدف رسیدن
is'af قبول کردن خواهش کسی ، برآوردن ،
 روا کردن ، اسامف
isal ایصال ، رسانیدن
ise آدات شرط (مشتق از فعل irmek یا
ermek) ، اگر باشد ، اما ، اگر
Isevi = Hıristiyan مسیحی ، عیسوی
Isevilik = Hıristiyanlık مسیحیت
Isfenks مجسمه ابوالهول
ishakkuşu مرغ حق ، نوعی پرند
 از فامیل گنجشک که شبها میخواند
ishal اسهال ، بیرون روی
işilik جوش بدن ، عرق جوش ، عرق سوز
isim اسم ، نام
iska اسقاء ، آب دادن
iskambil ۱- ورق بازی ۲- بازی ورق
iskân اسکان ، سکونت دادن ، ساکن کردن ،
 نشانندن
iskandil ۱- میل زدن ، اندازه گیری
 عمق دریا ، تمعیق ۲- آلت
 اندازه گیری عمق دریا ۳- (مچ)

استمزاج ، آزمایش ، بررسی
Iskandinav اسکانندیناوی ، کشور
 اسکانندیناوی
iskarpin موعی کفش ظریف و سبک
iskât اسکت ، ساکت کردن ، خاموش کردن
iskele ۱- اسکله ۲- چوببستی که برای
 کارهای ساختمانی بپا میکنند
 ۳- سمت چپ کشتی
iskelet اسکلت ، استخوانبندی بدن انسان
 یا حیوان
iskemle چهارپایه ، سندی بدن پستی
iskete نوعی گنجشک خوشخوآن
Iskoç اسکاتلندی ، مربوط به اسکاتلند
Iskoçya اسکاتلند
Iskoçyalı اسکاتلندی ، اهل اسکاتلند
iskolastik اسکولاستیک ، مدرسه‌یی ،
 متعلق بمدرسه‌های قرون وسطی ،
 فلسفه‌ای که اساس دین را غیر قابل
 تمییز دانسته و دلائل عقلی را
 بر اساس آن تطبیق و تدریس
 میکردند
iskonto تخفیف ، تنزیل
iskorbüt مرضی که از بی‌ویتامینی بوجود
 می‌آید و باعث ریختگی گوشت
 دندان و غیره میشود
iskorpit نوعی ماهی کوچک که دارای
 سر بزرگ میباشد
Islâm اسلام ، مسلمان ، مسلمانی
Islamiyet مسلمانی
Islav قوم اسلاو ، نام قوم و زبانهای
 روسی ، لهستانی ، صربی و بلغاری
islemek ۱- دود دادن ۲- دوده دادن ،
 سیاه کردن
islenmek دود کردن چراغ و غیره ،
 دوده گرفتن ، از دود یا دوده
 سیاه شدن
islim بخار ، بخاری که برای مصرف کردن
 حاضر میشود
Islovak از اهل اسلواک

یکی از اقوام اسلاو که در
 یوگوسلاوی ساکنند
ismer اسماً
ismet عصمت ، پاکدامنی ، عفت
isnat ۱- اتهام ، نسبت دادن
 ۲- افتراء
Ispanya اسپانیا
Ispanyol اسپانیائی
Ispanyolca یزبان اسپانیائی
ispanyolet نوعی کتو یا چفت پنجره
ispat اثبات ، ثابت کردن ، به ثبوت رساندن
ispati = sinek ورق گشنیزی
 (در ورق بازی)
ispenç مرغ یا خروس کتوله ، مرغ از
 جنس ریز
ispençyari = eczacılık دوا سازی ،
 داروگری ، دارو سازی
ispermeçet موم سفید ، موم کافوری ،
 روغن یا پیه که از اوال ماهی میگیرند
 و از آن شمع میسازند
ispinoz نوعی پرندۀ خوشخوآن از فامیل
 گنجشک که دارای منقار مخروطی
 کوتاه بوده جلو سینه اش سبز مایل
 به آبی و پرهای گردن و شکم آن
 قرمز میباشد
ispir هتس ، کارگری که کارهای اسب یا
 ارابه را انجام میدهد
ispirtizme = ispritzma حضار ارواح
ispirto الکل
ispirtoluk چراغ الکلی
ispit پره‌های چراغ ارابه
ispritzma احضار ارواح ، عقیده باینکه
 روح مردگان را میتوان حاضر کرد
israf اسراف ، زیاده روی ، ولخرجی ،
 تبذیر
istalagmit = dikit شکل مخروطی که
 از چکیدن قطرات آب بیکر بنات
 و کانسیم درغارها بوجود می‌آید ،
 گل مهستک معکوس

istalaktit = sarkit ، استالاکتیت ، ستون آهنی مخروطی شکل مملق در سقف غارها که در نتیجه چکیدن قطرات آب محلول بیکربنات کلسیم تولید میشود	istenografi = stenografi تندنویسی istep = step استپ ، نام جلگه‌های بزرگ علفزار جنوب روسیه و آسیای روس isteri هیستری ، مرض عصبی یا روحی و خیالی که باعث اختلال حواس شده و گاهی انسان بصورت نمش می‌افتد این مرض بیشتر در زنان دیده میشود
istanbulin نوعی لبادۀ یقه‌بسته یا ردنکت که از دورۀ تنظیمات (۱۹۰۸- ۱۸۳۹) تا زمان مشروطیت مأمورین عثمانی و بزرگان دولت می‌پوشیدند	isterik کسی که مبتلا به بیماری هیستری است
istandart = standart استاندارد istasyon ۱- ایستگاه راه‌آهن ۲- مرکز مطالعات (مترو لوزی یا زراعی)	istigne استمانه ، طلب کمک یا مدد کردن ، اعانت خواستن
istatistik آمار ، احصائیه istatüko (حق) حفظ وضعیت قبل در عهدنامه‌ها و قراردادها	istiap احتوا ، اشتمال ، درخود گرفتن istiap etmek استیماب ، فراگرفتن ، در خود گرفتن ، اشغال کردن
istavrit نوعی ماهی کوچک بدون پولک istavroz صلیب ، خاج istek میل ، درخواست ، تقاضا ، خواهی ، آرزو	istiare ۱- استماره ، عاریه گرفتن ۲- (ادب) یکی از انواع مجاز است و آن عبارت است از اضافه (نسبت) مشبه به همیشه با علاقه ، پس اگر مشبه به ذکر و مشبه ترک شود استماره مصرحه است و اگر عکس شود استماره مکفیه است
isteka = istika ۱- نیزه ، چوب‌بیلیارد ، تخته کوچک یا تکه استخوانی که در چایخانه‌ها برای ناکردن فرمهای کاغذ چاپ شده بکار می‌برند	istibdat استبداد ، خود رأی بودن istical استعجال ، عجله و شتاب کردن isticar استیجار ، اجاره کردن isticvap استجواب ، جواب خواستن ، طلب جواب
istekli خواهان ، طالب isteksiz بی‌میل ، بی‌اشتها istem اراده و آرزو که بصورت فعل و عمل درآید	istida = dilekçe عرضحال ، عریضه istidat استمداد ، قابلیت برای کار یا فهمیدن چیزی
istemek ۱- خواستن ، طلب کردن ، تقاضا کردن ، مطالبه کردن ، خواهی کردن ، آرزو داشتن ، احتیاج داشتن ، میل داشتن	istidatlı با استمداد istidlâl استدلال ، دلیل آوردن ، با آوردن دلیل و برهان نتیجه پدست آوردن
istenmek خواسته شدن ، تقاضا شدن ، طلب کرده شدن ، لازم بودن ، مورد تقاضا و حاجت بودن	istif اشیاء و کالاها را روی هم چیدن بطوریکه نریزند ، منظم جمع کردن و رویهم چیدن
	istifa استعفاء ، کناره‌گیری از کار یا خدمت

istifade استفاده ، فایده بردن
 istifçi ۱- کسی که کالا و اجناس را
 روی هم منظم و مرتب می‌چیند
 ۲- محسب
 istifçilik احتسب
 istifham استفهام ، پرسش ، سؤال
 istiflemek منظم چیدن و جمع کردن
 روی هم
 istifrag استفراغ ، قی کردن ، بالا آوردن
 istifsar استفسار ، سؤال کردن ، پرسیدن
 istigfar استغفار ، طلب مغفرت ، طلب
 آمرزش ، توبه کردن
 istigna استغناء ، بی‌نیازی ، توانگری ،
 عدم احتیاج
 istigrap استغراب ، عجب و غریب شerdن ،
 تعجب کردن
 istihale استحاله ، از حالی به حالی دیگر
 برگشتن ، تغییر ماهیت دادن ،
 دگرگون شدن
 istihare استخاره ، وضو گرفتن و
 خواب رفتن برای اینکه خواب
 خوبی ببیند ، تفأل از راه خواب
 istihbar استخبار ، خیر گرفتن
 istihbarat اطلاعات ، سرویس گرفتن خیر
 یا اطلاع ، گیشه اطلاعات
 istihdaf استهداف ، هدف گیری کردن ،
 قصد کردن
 istihdam استخدام ، بخدمت گرفتن
 istihfaf استخفاف ، سبک و خفیف یا
 کم شمردن ، کوچک یا خوار
 شمردن
 istihkak ۱- استحقاق ۲- حق داشتن ،
 سزاوار بودن ۳- پاداش ، سهم ،
 حصه ، حق ۴- صورت وضعیت کار
 مقاطعه کار
 istihkam (نظ) استحکام ، قلمه یا محل
 مستحکمی که برای مقاومت یا
 دشمن تهیه میشود

istihkamçılık (نظ) مهندسی استحکامات
 نظامی
 istihkar حقیر شمردن ، خوار شمردن ،
 استحقار
 istihlâk مصرف ، خرج ، صرف
 istihlâk etmek صرف کردن ،
 خرج کردن ، مصرف کردن ،
 بمصرف رساندن
 istihraç ۱- استخراج ، بیرون آوردن ،
 از چیزی چیزی دیگر را در آوردن
 ۲- نتیجه گرفتن از حرف یا
 موضوعی ، درک کردن یا نتیجه
 بیرون آوردن
 ۱- استحصال ، محصول گیری ،
 تولید یا استخراج ۲- استخراج
 یا تولید یا استحصال از معدن یا
 کارخانه و غیره
 istihza استهزاء ، ریشخند ، دست انداختن
 istihza etmek مسخره کردن ،
 دست انداختن ، استهزاء کردن
 istihzar حاضر کردن (استحضار)
 istihzarat تهیه مقدمات ، مقدمات
 حاضر شدن
 istika = isteka استخوانی که کفاشها
 برای برق انداختن و شفاف کردن
 به کف یا ته کفش میمالند
 ۱- سمت ، سو ، طرف
 ۲- راستی ، درستی ، درستکاری
 ۱- پیشواز یا پیش‌باز رفتن ،
 استقبال ۲- آینده ، آتیه
 istiklâl استقلال ، آزادی ، خودمختاری ،
 مستقل بودن
 istikra (منظ) استقراء ، از جزئی
 به کلی بی بردن
 istikrah استکراه ، کراهت داشتن ،
 ناخوش داشتن ، کریه شمردن
 istikrar استقرار ، پایجا شدن ،
 قرار گرفتن ، مستقر شدن

istikraz	استقراض ، قرض خواستن ، قرض یا وام گرفتن	istimrar	استمرار ، مداومت ، دوام داشتن ، مستمر بودن
istiksar	استکثار ، زیاد دیدن ، بسیار شمردن	istimzaç	استمزاز ، زمینه بدست آوردن ، کشف مطلب کردن
istikşaf	استکشاف ، کشف کردن ، بازدید و تحصیل اطلاعات مقدماتی ، کشف	istinabe	(حق) نیابت قضائی ، استنباه
istiktap	کسی را وادار به نوشتن چیزی کردن برای تطبیق خط ، در محاکم برای شناختن خط یا مکتوب یا امضاء وادار کردن به نوشتن	istinaden	استناداً ، بر حسب سند یا دلیل ، بموجب
istilâ	استیلاء ، غلبه ، تاخت و تاز ، هجوم ، چیرگی ، تحت تسلط درآوردن	istinaf	(قد) استیناف ، (حق) طلب رسیدگی از محکمه بالاتر
istilâcı	استیلاءگر ، غلبه کننده	istinas	انس گرفتن ، مانوس شدن ، آشنا شدن
istilâm	استسلام ، طلب علم و اطلاع کردن ، خبر خواستن یا پرسیدن ، اطلاع بدست آوردن	istinat	استناد
istilo	قلم خودنویس	istinkaf	استنکاف ، سرپیچی ، خودداری ، رد کردن
istilzam	استلزام ، لازم آمدن ، مستلزم بودن	istinsah	استمناسخ ، رونویس کردن از روی نسخه یا کتاب دیگر
istim = islim	بخار ، بخاری که برای کار یا حرکت آماده و جمع میشود	istintaç	استنتاج ، نتیجه گیری ، نتیجه گرفتن از مقدمه
istima	استماع ، شنیدن	istintak	استنطاق ، بازپرسی
istimal	استعمال ، بکار بردن	istirahat	استراحت ، راحت کردن
istimbat	استنباط ، درک کردن ، درآوردن چیزی از چیز دیگر ، دریافتن	istirdat	استرداد ، پس دادن ، برگرداندن
istimbot	کشتی کوچک بخاری	istirham	استرحام ، خواهش ، استدعا ، تمنا
istimdat	استمداد ، مددخواستن ، کمک خواستن	istirham etmek	استدعا یا خواهش یا تمنا کردن
istimlâk	بملکیت خود درآوردن ، جائی را بملکیت عمومی برای منافع یا فوائد عامه درآوردن ، تملک یا تصاحب ملک اشخاص در مقابل پرداخت قیمت عادلانه از طرف شهرداری یا مؤسسات دولتی	istiridye	صدف خوراکی ، نرم تن ، گوشت صدف خوراکی
istimna	استمناء ، جلق زدن	istirkap	استرقاب ، هم چشمی ، رقابت ، رقیب شمردن ، خدمات
		istisal	استیصال ، از بیخ و بن کردن ، ریشه کن کردن
		istisgar	خوار و بی اهمیت شمردن ، کوچک شمردن ، استصغار
		istiskal	روی خوش نشان ندادن به مهمان ، بسردی رفتار کردن ، محل نگذاشتن ، اهمیت ندادن به مهمان ، استتقال
		istismar	استثمار ، کسی را بکاری واداشتن ، از دسترنج او بهره بردن ، تحت

تسلط و بهره برداری در آوردن	سوئیس
مملکتی قوی مملکتی ضعیف را	عصیان ، طغیان ، نافرمانی
istisna استثناء ، تبعیض ، جدا	عصیان گر ، عاصی
istisnai استثنائی ، معامله مخصوص	کار ، عمل ، وظیفه ، شغل ، پیشه
نسبت به چیزی یا کسی	اشاعه ، اشایع ، فاش و آشکار کردن
istisnasız بدون استثناء	چیزی
istişare استشاره ، طرف شور و مشورت	کار را مشکل کردن ، درد سر
قراردادن ، صلاح اندیشی کردن	تولید کردن
شور کردن با کسی و رأی او را خواستن	مردکار ، اهل کسب و کار ، کاری
istişhat استشهد ، شهادت خواستن ، شاهد آوردن	خبر دادن ، اطلاع دادن ، اشیارداشتن
istişmam استشمام ، بو کردن ، بو کشیدن ، بوئیدن ، (هچ) بو بردن ، ملتفت شدن ، احساس کردن	۱- علامت ، نشان ۲- اشاره
istitaat استطاعت ، قوت ، قدرت ، توانائی	اشاره کردن با چشم یا انگشت و غیره
istitale طولانی شدن ، بطول انجامیدن ، استطاله	به هم اشاره کردن ، رد و بدل کردن اشاره
istitrat استطراد ، گریز ، يك جمله یا سخن معترضه در میان جمله آوردن	اشباع ، سیر کردن ، پر کردن
که مربوط به اصل موضوع یا مطلب نباشد	سر ساعت کار ، اول وقت یا ساعت کار
istitraden بطور استطراد ، استطراداً ، بطور جمله معترضه	همدستی ، همکاری ، تعاون
istiva ۱- استواء ، مساوی بودن	کار را راه انداختن ، کار کسی را انجام دادن
۲- خط یا منطقه استواء که در ترکی جدید (اکواتر) میگویند	تقسیم کار یا وظائف
istizah استیضاح ، توضیح خواستن ، استیضاح نمایندگان مجلس از وزراء	این ، موضوع مورد بحث ، شی حاضر
istizan استیذان ، اذن یا اجازه خواستن یا گرفتن	کارگر ، عمله
istop=stop ایست	۱- کارگری ۲- مزد ، اجرت ، ۳- کارمزد
istop etmek ایستادن ، توقف کردن	کارمزد کارگر
istor پرده قرقره ای فنردار پنجره	ادار کردن ، شاشیدن ، شاش کردن
leveç سوئد	سرپا گرفتن ، وادار به شاش کردن
haveçli سوئدی ، اهل سوئد	۱- اشغال ، مشغول کردن ، وقت گرفتن ۲- تصرف کردن ، ضبط کردن یا گرفتن جا یا محلی
İsviçre سوئیس	در تحت تصرف یا تسلط
	۱- کار کردن ۲- بدرد
	خوردن ، بکار آمدن
	کارفرمائی کردن

iş güc کار ، وظیفه ، کار و بار
işgüder = maslahatgüzar کارگذار ،
 نایب سفیر ، شارژداف
işgüzar متظاهر ، خودنما ، کسی که
 خوش خدمتی میکند ، بادمجان
 دور قاب چین
işgüzarlık خوش خدمتی ، کسی که با تظاهر
 و خوش خدمتی خود را مینمایاند
işhat اشهاد ، شاهد آوردن
iştilmek شنیده شدن ، بگوش رسیدن
işitme ۱- شنوائی ، سمع ۲- حرف شنوی
işitmek شنیدن
işitmemezlik حرف نشنوی ، لری ،
 گوش سنگینی
işitmemezlikten gelmek خود را
 به نشنیدن زدن ، نشنیده گرفتن
işittirmek شنواندن ، اادار به شنیدن
 کردن
iş karıştırmak کار را بهم زدن ،
 خراب کردن ، افساد کردن
işkembe شکمبه ، معدة حیوانات علفخوار
işkembeci شکمبه فروش
işkence شکنجه ، رنج ، عذاب
işkil شك ، شبهه ، گمان ، ظن ، وسوسه
işkillenmek شك و شبهه کردن ،
 وسوسه و وهم کردن
işkilli شكك ، وسوسه ای
işkine نوعی ماهی یهن
işlek پرکار ، پررفت و آمد
işlem معامله ، عملیات حساب
işleme ۱- کارستی ، گلدوزی ، زریافی ،
 عملیات ریزه کاری و گلدوزی و
 امثال آن ۲- عمل کرد
işlemek ۱- عمل کردن ، کار کردن ،
 مواد خام را عمل آوردن ، عمل
 کردن یا وارد کردن عملیات حساب
 در دفاتر ۲- نفوذ کردن ، اثر
 کردن ۳- دستدوزی ، ریزه کاری ،

یا کاردستی کردن
işlemeli پارچه گلدوزی ، زر دوزی ،
 کاردستی ، دست دوزی
işlenmek بکار افتادن ، روی چیزی
 کاری شدن ، عمل آورده شدن
işletme بهره برداری ، اداره یا مؤسسه
 بهره برداری که کاری را از پیش
 میبرد مانند مؤسسه اتوبوسرانی
 و غیره ، مؤسسه بهره برداری
işletmecilik عملی که مؤسسه یا بشکاهی
 انجام میدهد
işletmek ۱- بهره برداری کردن ،
 کار انداختن ۲- (عو) مسخره
 کردن ، ریشخند کردن ، سر بسر
 گذاردن ، گول زدن بقصد شوخی
 و تفریح
işlik کارگاه
işmar اشاره ، چشمک ، علامت دادن یا
 اشاره با چشم یا سر
işmizaz اشمزاز ، نفرت و بیزاری از
 چیزی ، اکراه داشتن ، صورت
 ترش کردن
işporta بساط یا طبق یا دستگاہ
 فروشندگان دوره گرد یادستفروش
işportacı دستفروش ، دوره گرد ،
 فروشنده سیار
işrap باگوشه یا کنایه فهماندن
işret می ، نوشابه ، میخواری
işret etmek میخواری ، عیش ونوش
 کردن ، مشروب خوری ، باده
 گساری
işsiz بی کار ، بدون شغل
işsizlik بیکاری ، بی شغلی
iştah اشتها
iştahlı ۱- پر اشتها ، با اشتها
 ۲- خواهان ، طالب ، مایل
iştahsız بی اشتها ، بی میل
işte اینست ، این است ، این ا ، بفرمائید

işteşlik	همکاری ، شرکت در کاری ، باهم کار کردن
işteşlik fiili	(دس) فعل مشارکت
iştial	اشتعال ، شعله ور شدن ، برافروختن ، افروخته شدن
iştigal	اشتغال ، مشغول بودن یا شدن به کاری یا چیزی
iştihar	اشتهار ، شهرت یافتن ، مشهور شدن
iştikâ	شکایت کردن ، گله کردن یا دانش ، شائی بودن
iştikâk	اشتیاق ، مشتق شدن ، جدا شدن ، گرفتن کلمه ای از کلمه دیگر ، شکافتن
iştira	خریداری کردن ، خریدن ، خرید
iştirak	اشترک ، شرکت ، مشارکت ، شریک شدن
iştiyak	اشتیاق ، شوق ، میل
işve	عشوه ، ناز
işvebaz	عشوه باز
işvekâr	عشوه گر
it	سگ ، (مج) آدم پست و بی تربیت
ita	اعطاء ، بخشش
ita emri	امر یا حکم اعطاء یا بخشش که از اداره ای صادر میشود
itaat	اطاعت ، فرمانبرداری ، حرف شنوی
itaatli	بااطاعت ، حرف شنو ، مطیع
itaatsiz	نافرمان ، حرف نشنو
italik	حروف لاتینی بشکل دستنویسی ، حروف (در اصطلاح چاپ) یکبری ، خوابیده ، کج
Italian	ایتالیائی ، اهل ایتالیا
Italianca	زبان ایتالیائی
itap	عتاب ، سرزنش ، ملامت
itdirseği = arpacık	گل مره ، سنده سلام
itelemek	هل دادن ، زور دادن ، جلو راندن ، فشار دادن
itilmek	هل داده شدن ، جلو رانده شدن

زور داده شدن	
1- خاموش کردن ، فرونشاندن آتش ،	itfa
اطفاء ۲- (تج) قرضی را پرداختن و حساب را بستن یا تصفیه حساب	
آتش نشانی ، اطفائیة	itfaiye
انحاف ، تحفه دادن ، اهداء ، (مج) نوشته یا کتابی را بنام کسی اهداء کردن	ithaf
1- ادخال ، داخل کردن ، وارد کردن ، تو کردن ۲- (تج) واردات	ithal
واردات ، اجناس واردات تجارتي تاجر واردکننده اجناس خارجی	ithalât
مال وارداتی ، واردات تجارتي	ithal mal
اتهام ، متهم کردن ، تهمت زدن ، بدنام کردن	itham
1- اعتبار ، آبرو ، قدر و منزلت ، پایه و مقام ، ارزش ۲- (تج) اعتبار بانکی	itibar
از آن تاریخ..... ، از آن به بعد ، از آن یا از این موقع به بعد ، از تاریخ	itibaren
قرضی ، قراردادی ، اعتباری	itibarî
معتبر ، محترم ، دارای اعتبار	itibarlı
بی اعتبار ، غیر قابل اعتماد	itibarsız
اعتدال ، میانه روی ، حد وسط ، حد متوسط	itidal
اعتکاف ، انزوا ، گوشه نشینی ، معتکف شدن برای عبادت	itikâf
آب بردگی ، سایش ، وقتیکه آب یا سیل یا آب دریا قسمتی از خاک ساحل را می شوید یا میبرد آنرا (ائتکال) میگویند	itikâl
اعتقاد ، عقیده ، ایمان	itikat
با اعتقاد ، معتقد ، مؤمن	itikatlı
بی اعتقاد ، بی عقیده ، بی ایمان	itikatsız
اعتلاء ، ترقی	itilâ
ائتلاف ، الفت یافتن ، دوستی	itilâf

دست بهم دادن
itilme ۱- هل دادگی ، برانگیختگی ،
 هل، تکان خوردگی ۲- (در اصطلاح
 روانشناسی) احتیاس ، جمع شدن
 انگیزه های درونی در تحت الشعور
itilmek هل داده شدن ، تکان داده شدن ،
itimât برانگیخته شدن ، اعتماد ،
 اطمینان ، تکیه کردن ، باور
itimâtname اعتماد نامه ، نامه ای که
 از طرف رئیس دولت به سفیر یا
 نماینده سیاسی داده میشود که به
 رئیس دولت طرف ابراز نماید
itimatsızlık عدم اعتماد ، بی اعتمادی
itina اعتناء ، اهمیت ، دقت
itinalı مهم ، قابل اعتناء و اهمیت ،
 با اهمیت
itinasız بی اهمیت ، بی اعتناء
itiraf اعتراف ، اقرار
itiraz اعتراض ، عدم قبول
itirazcı معترض ، (مخ) لجاج
itisaf اعتساف ، ظلم ، ستم
itişmek همدیگر را هل یا زور یا
 تکان دادن
itiyat اعتیاد ، عادت کردن ، خو گرفتن
itizal اعتزال ، کناره گیری ، گوشه گیری
itizar اعتذار ، عذر آوردن ، عذر طلبیدن
itlâf اتلاف ، تلف کردن ، تباه کردن ،
 نابود ساختن
itlik (مخ) سگ بودن ، بی ادبی ، پستی
itmam اتمام ، تمام کردن ، بانجام رساندن ،
 خاتمه دادن
itmek هل دادن ، چمو زدن ، فشار دادن
itminan اطمینان ، اعتماد ، خاطر جمعی
ittirat اطراد ، پشت سر هم آمدن ،
 ردیف شدن
ittiba اتباع ، متابعت کردن ، پیروی کردن
ittifak اتفاق ، متفق شدن
ittihâm اتهام ، متهم کردن ، تهمت زدن

اتحاد ، متحد شدن ، یکی شدن
ittihaz اتخاذ ، اخذ کردن ، قبول کردن ،
 صاحب شدن
ittika اتقاء ، تقوی کردن ، اجتناب از
 مناهی
ittikâ اتکاء ، تکیه کردن
ittisal اتصال ، وصل شدن یا کردن ، پیوستگی
itüzümü سگ انگور
ivaz عوض ، چیزی که بجای چیز دیگر
 داده یا گرفته شود ، اعواض
ivedi فوری
ivedilikle بطور فوری ، باعجله ، بفوریت
ivicaç اعوجاج ، کجی ، پیچیدگی
ivmek عجله کردن ، عجله داشتن ،
 شتاب کردن
iyè مالک ، صاحب
iyelik مالکیت ، ملکیت
iyelik eki (دس) پسوند ملکیت مانند ،
 -1 , -i , -s1 , -si (مثال ،
 ev=خانه و ev-i=خانه اش) ،
 ضمیر ملکی متصل
iyi=eyi خوب ، نیک ، خوش ، خیر ،
 سالم ، صحیح
iyice نسبتاً خوب ، قدری خوب ، بطور حسابی
iyicene بطور کافی ، خوب و حسابی
iyileşmek خوب شدن ، سالم شدن ،
 بهبودی یافتن ، اصلاح شدن
iyileştirmek خوب کردن ، سالم کردن ،
 اصلاح کردن
iyilik خوبی ، انسانیت ، نیکی ، فایده یا نفع
iyilikçi=iyilik sever نیکوکار ،
 خیرخواه ، خیر
iyimser خوش بین ، نیک بین
iyimserlik خوش بینی ، نیک بینی
iyon (فیز) ایون ، اتم الکترولیت که
 حامل بار الکتریکی است
iyot ید ، عنصر شیمیائی که از خاکستر
 نباتات دریائی استخراج میشود ،

شبه‌فلزی است از رسته هالوزن‌ها	ازدواج ، تأهل	izdivaç=evlenme
رد یا ، نشان ، علامت ، اثر	مرتسم ، تصویر نور در	izdüşüm
ذوب کردن ، آب کردن ، اذابه	سطح پرده ۲- (هن) ارتسام یا	izabe
بمعجز آوردن ، اذیت کردن ، ازعاج	نصویر ، نقش هندسی يك جسم در	izaç
اضافه ، نسبت دادن ، ملحق کردن ، چسباندن	سطح مستوی	izafe
(دس) اضافه کردن يك اسم به اسم دیگر (در مضاف و مضاف‌الیه)	اظهار ، آشکار کردن ، ماهر کردن	izhar
(دس) ترکیب اضافی	۱- اذن ، اجازه ۲- مرخصی‌اداری	izin
اضافی ، عارضی ، خارجی ، نسبی ، اضافه شده	اجازه مرخصی گرفتن	izin almak
توضیح ، شرح ، تعریف	ازمرخصی استفاده کردن	izin kullanmak
توضیحات ، شرح و بسط	اجازه مرخصی دادن	izin vermek
ازاله ، رفع کردن ، ازبین بردن	۱- درمرخصی بودن ۲- مجاز ، مأذون	izinli
اعزام ، فرستادن ، ارسال داشتن	۳- اجازه گرفتن از پیر یا شیخ	izinli
اعظام ، بزرگ کردن ، غلو کردن ، بزرگ شمردن	بدون اجازه	izinsiz
ذکاوت ، فراست ، ادراک ، شعور (اذعان)	تعقیب کردن ، از پی کسی رفتن ، رد یا پایی گرفتن	izlemek
باهوش و فراست ، بافهم ، باشعور	انتباه ، تأثیر ، اثر یا تأثیری که در فکر انسان نسبت به کسی یا چیزی حاصل میشود	izlenim
بی فکر ، بی شعور ، بی فراست	۱- نوعی ماهی ۲- ته سیگار	izmarit
اعزاز ، اکرام ، گرامی داشتن ، عزیز و محترم شمردن	اضمحلال ، مضمحل شدن ، از بین رفتن ، محو و نابود شدن	izmihlâl
کلبه محقر مرطوب ، آلونک ، کومه	عزت ، عزیز بودن ، احترام ، ارجمندی یا گرامی بودن	izzet
پیشآهنگ	عزت نفس	izzeti nefis
ازدحام ، شلوغی ، جمعیت زیاد		

J

«زه» سیزدهمین حرف الفبای ترکی j , J
jagar نوعی یوزپلنگ در امریکا
jaketatay ژاکت رسمی سلام ، فراك ،
 كت سیاہ دم دار برای مراسم
 رسمی
jale ژاله ، شبنم
jaluzi پرده کرکره ای پلاستیکی پنجره
jambon ژامبون ، گوشت ران خوك
 (دود داده شده)
jandarma سرباز امنیت ، سرباز
 ژاندارمری
jant=cant زه چرخ اتومبیل که
 چرخ اتومبیل را روی آن قرار
 میدهند
Japon ژاپونی ، اهل ژاپون
Japonca بزبان ژاپونی
Japonya ژاپن ، کشور ژاپن یا ژاپون
jardiniyer جای گلدان ، نوعی
 جای گلدان که از آهن گرد
 ساخته شده و برای تزئین اطاق
 و گذاشتن گلدانهای مختلف در

شاخه های متعدد آن بکار برده
 میشود
jarse = jerse پارچه جرسه ، نوعی پارچه
 ابریشمی
jartiyer بند جوراب زنانه
jelatin ژلاتین ، دلمه ، ماده لزج چسبنده
jeneratör ژنراتور ، دینام
jeolog زمین شناس
Jeoloji زمین شناسی ، معرفه الارض
jerse = jarse جرسه ، نوعی پارچه
 ابریشمی
jest زست ، یز ، وضع رفتار و
 حرکت شخصی
jet جت ، طیاره جت
jeton ژتون
jigolo زیگولو ، جوانی که مترس
 زن پیر باشد
jile = yelek جلیتقه ، یل
jilet تیغ ذیلت یا امثال آن
jul (فیز) ژول ، واحد کار معادل
 ده میلیون ارگه (10 ergs)

jurnal=curnal راپورت خفيه‌ای که
 مأمورین عثمانی قدیم بمقامات
 بالا میدادند
 jurnalci=curnalci کسی که راپورت
 پنهانی به پلیس یا به سلطان یا
 به بزرگان حکومت میدهد
 jubile جشن یادبود پنجاهمین و یا بیست و

پنجمین سال
 jupiter ستاره مشتری
 jupon ژوپن ، زیردامنی زنانه طوردار
 juri زوری ، هیئت منصفه ، هیئت ممتحنه
 jüt پارچه کنف ، پارچه کیسه یا کتان
 هندی ، چتائی

K

- ك , k «ك» ، «ق» چهاردهمین حرف
الفبای ترکی که بجای (ق) و (ك)
فارسی استعمال میشود
- kaba درشت ، خشن ، کلفت ، زمخت ،
(مج) بی‌تربیت
- kabaca ۱- خشونت‌آمیز ۲- قدری
بزرگتر ، نسبتاً بزرگتر
- kabadayı باباشمل ، داش ، لوطی ،
داش مشتی ، گردن کلفت
- kabahat ۱- تقصیر ، گناه
۲- (حق) تخلف
- kabahatli گناهکار ، مقصر
- kabahatsiz بی‌تقصیر ، بی‌گناه
- kabak ۱- کدو ۲- (مج) آدم احمق ،
ابله ۳- هندوانه نارس سفید
۴- کله طاس ، کلاه کچل
- kabakulak نوعی مرض مسری توأم با
تب و آماس غده زیرگوش ،
اوریون
- kabalak نوعی کلاه نظامی که در اواخر
جنگ اول جهانی سربازان عثمانی
برسر می‌گذاشتند
- ۱- حالت خشنی و درشتی kabalaşmak
پیدا کردن ۲- خشن و بی‌ادب و
بی‌تربیت شدن
- ۱- درشتی ، زمختی ، خشونت kabalık
۲- بی‌تربیتی
- kaballama چوب‌بستی که در دهانهٔ معادن
زیرزمینی درست میکنند
- kabara سیخ سر پهن یا سرگرد که به
ته کفش می‌کوبند که سائیده نشود
- kabarcık جوش ، کورک ، حباب هوا که
توی آب پیدا میشود
- kabare کاباره ، میخانه ، میکده ،
محل نوشابه خوری
- kabarık ۱- جوش ، آماس ، پف
۲- برجستگی ، بالاآمدگی ، پف
- ۱- بالاآمدگی ، برجستگی ، kabarma
پلندی ، پف‌کردگی ۲- مد (خلاف
جذر) ، بالاآمدگی آب دریا و
رودخانه
- بالاآمدن ، جوش زدن ، kabarmak
جوشیدن ، پف کردن
- هرچیز بالاآمده یا برجسته ، kabartma

برجسته کاری روی چوب یا فلز
و غیره

kabartmak باد کردن ، برجسته کردن ،
برآمدگی و بالا آمدگی تولید کردن

kabasakal ریش دبه ، کسی که دارای
ریش انبوه پریش است

kabataslak پروژہ یا نوشته‌ای که بطور
مسوده و بدون تفرعات حاضر
شده باشد

kabız یبوست ، امتلاء یا خشکی معده .
رودل ، قبض معده

kabızlık یبوست ، کارنکردن معده

kabil قابل ، ممکن

kabil قبیل ، نوع ، امثال

kabile قابله ، ماما

kabile قبیله ، عشیره ، طایفه ، ایل

kabiliyet قابلیت ، لیاقت ، عرضه

kabiliyetli با قابلیت ، بالیاقت ، بااستعداد

kabiliyetsiz بی قابلیت ، بی عرضه

kabine ۱- کابینه ، هیئت وزراء
۲- مطب دکترا ۳- اطاق کوچک
۴- مستراح

kabir قبر ، مرقد ، مزار ، گور ، خاک

kabl قبل ، پیش

kablo سیم تلفن و تلگراف و برق ، کابل

kabotaj حق کشتی رانی در آبهای ساحلی
یا داخلی

kabristan قبرستان ، گورستان

kabuk پوست ، رویه ، غلاف ، پوسته ،
پوشش

kabuklanmak پوست بستن ، پوست گرفتن

kabuklu پوست دار ، باپوست

kabuklular حیوانات پوسته دار که در آب
زندگی میکنند مانند خرچنگ
و صدف

kabuksuz بی پوست

kabul قبول ، پذیرش

kabullenmak قبول کردن ، مورد قبول

قراردادن ، تن دردادن

۱- دنده ، استخوان قفسه سینه kaburga
۲- چوب بندی بدنه کشتی

kabus کابوس ، بختک

kabze قبضه ، دسته ، گیره

kabzımal دلال تره بار ، عمده فروش میوه
و سبزیجات

kabzımallık دلالی تره بار ، عمده فروشی
میوه و سبزیجات

kaç چند ، چند تا

۱- قاچاق ، فراری ۲- نشت یا kaçak
در رفتن یا تراوش هوا یا مایع از
چیزی بطور خیلی کم

قاچاقچی kaçakçı
قاچاقچی گری kaçakçılık

۱- گریز ، طفره ، دزدکی kaçamak
کاری کردن ۲- نوعی خوراک که
از آرد ذرت و روغن درست میکنند

جواب دوپهلو ، جواب kaçamaklı
طفره آمیز ، نه مثبت و نه منفی

۱- فراری ، دوان ، گریزان kaçan
۲- (قد) وقتیکه ، زمانیکه

kaçar چند عددی ، چند چند ،
چند تا - چند تا

روگرفتن یا گریختن زن از kaçgöç
مرد نامحرم

۱- دررفته ، لیزخورده ، گریخته kaçık
۲- کسی که عقل خود را باخته ،
دیوانه ۳- در رفتگی پله جوراب

چندمین ، چندم kaçınıcı

گریز یا ، کسی که از مردم kaçınan
گریزان است ، مردم گریز

احتراز ، اجتناب ، kaçınmak
پرهیز کردن

فرار داده شدن kaçırılmak

فرار دادن ، در بردن kaçırmak

همه باهم گریختن یا دویدن ، kaçışmak
همه باهم فرار کردن یا در رفتن

kaçkın فراری ، پابفرار
kaçlık از قرار چند ، چندی (مانند چند کیلوئی ، چند سالگی ، چند قیمتی و غیره)
kaçmak ۱- فرار کردن ، گریختن ، در رفتن ، دویدن ۲- رو گرفتن یا گریختن زن از مرد نامحرم ۳- در رفتن پله جوراب ۴- پرهیز و اجتناب کردن
kadana ۱- نوعی یابو یا اسب بزرگ درشت ۲- اسب مجار که خیلی درشت است
kadar ۱- قدر ، مقدار ، اندازه ۲- تا ، الی...
kadastro ثبت اسناد ، کارهای نقشه برداری و تعیین حدود و ثبت اراضی
kadavra جسد مرده برای تشریح طبی
kadayıf قطایف ، گرده های کوچک خمیر یا رشته هائی شبیه رشته پالوده که از خمیر گندم میسازند و برای شیرینی انواع مختلف از قبیل :
 قطایف نانی = **ekmek kadayıfı** ،
 قطایف رشته ای = **tel kadayıfı** ،
 قطایف تکه ای گرد و پهن = **yassı kadayıf**
kadeh قده ، پیاله ، پیمانہ ، جام ، ساغر ، گیلاس ، ظرف
kadem ۱- قدم ، پا ، فوت ۲- یمن ، فرخنده ، خوش قدم
kademe پله ، درجه ، سلسله مراتب
kademhane (قد) مستراح
kademli خوش یمن ، خوش قدم
kademsiz بد قدم ، بد یمن ، مشثوم
kader مقدرات ، سرنوشت ، قدر
kadercilik منتسب و معتقد بودن به فرقه قدریه
kaderiye فرقه قدریه ، فرقه ای که منکر قضا و قدر هستند ، خلاف جبریه

kadı قاضی ، حاکم شرع
kadıköytaş = kalseduair نوعی سنگ عقیق سفید مایل به آبی از ترکیبات کوارتز و سلیکات
kadın ۱- خانم ، زن ، بانو ۲- زن شوهر کرده ۳- کدبانو ، زن خانه دار
kadınbudu نوعی خوراک یا کتلت از گوشت و برنج که توی تخم مرغ زده در روغن سرخ میکنند
kadıncıl خاله زنانک ، لاسی ، زن دوست
kadıngöbeği نوعی نان شیرینی از خمیر که وسطش گود و شبیه ناف است در روغن سرخ میشود و در شیر انداخته میخورند
kadınlık ۱- زینت ، زن بودن ، خانم بودن ۲- خانه داری ، کدبانوگری
kadırga (قد) نوعی کشتی جنگی که هم با بادبان هم با پارو رانده میشود
kadife مخمل
kadim قدیم ، باستان ، دیرینه ، قدیمی ، باستانی
kadir قادر ، مقتدر
kadir قدر ، ارزش ، قیمت ، مرتبه ، مقدار
kadirbilir قدر شناس ، قدر دان
kadir gecesi لیلۃ القدر ، شب قدر (شب ۲۷ رمضان)
kadiri وابسته بطریقت قادری
kadirşinas قدر شناس
kadran صفحه یا لوحه ، دایره ای که روی آن مدرج است و دارای علاماتی است مانند صفحه ساعت و قطب نما و غیره
kadri نوعی از رقصهای قدیمی سالن و موزیک مربوط بآن
kadro کادر ، اعضاء یا کارکنان يك اداره یا مؤسسه ، پرسنل

۱- کله ، سر ۲- قسمت پشت سر kafa
 ۳- عقل ، ذکاوت ۴- فکر و عقیده
 هم عقیده ، هم فکر ، رفیق ، kafadar
 دوست
 باعقل ، باهوش و ذکاوت ، باکله kafalı
 احمق ، بی مغز kafasız
 چمچمه ، کاسه سر kafatası
 کوه قاف kafdağı
 ۱- قفس ۲- قفسه kafes
 قفس ساز یا قفس فروش ، kafesçi
 (عو) حیلہ گر ، متقلب ، گولزن
 قفسی شکل ، قفسه دار kafesli
 کلیه ، همه ، عموم ، کافه kâffe
 کافی ، بس kafi
 قافله kafiye
 ۱- کافر ۲- (مج) ظالم و جفاکار kafir
 (در مقام شوخی گفته میشود)
 (ادب) قافیه kafiye
 قافیه دار ، مقفا ، باقافیه kafiye
 بی قافیه ، بدون قافیه kafiyesiz
 قفقازیه kafkasya
 قبا ، ردا ، خلعت ، لباس ابریشمی kaftan
 و زری که سابقاً پادشاهان بعنوان
 انعام و خلعت به بزرگان میدادند
 کافور kâfur
 کافوری kâfuri
 خانه کاهکلی ، خانه ای که از kâgir
 سنگ یا آجر و گل ساخته شده باشد
 قاآن ، خان ، خاقان kağan=hakan
 ۱- کاغذ ، نامه ، سند ، مدرک kâğıt
 ۲- کاغذ ورق بازی ۳- (عو) یک
 لیره کاغذی
 کاغذ فروش ، لوازم تحریر فروش ، kâğıtçı
 نوشت افزار فروش
 کاغذ سازی ، کاغذ فروشی kâğıtçılık
 اراپه دوچرخه که به گاوانر kağni
 بسته میشود ، اراپه گاوی
 لق شدن ، شل شدن (صندلی و kağsamak

(میز و غیره)
 گاه ، گاهی ، بعضی اوقات kâh
 ۱- غصه و غم ۲- قهر و ظلم و ستم kahr
 غم و جزن و اندوه و کاهر
 کاهر خوردن kahrılanmak
 بدوره کهلوت و کمال رسیده kâhil
 کاهن ، مرد روحانی در عهد kâhin
 مصریان قدیم و بابلیان و یهودیان ،
 غیبگو
 قاهر ، غالب ، مقهورکننده ، چیره kahir
 قهقهه ، خنده شدید و پرصدا kahkaha
 قهقهه زدن kahkaha atmak
 قهقرائی kahkarî
 ۱- قحبه ، فاحشه ۲- (مج) آدم kahpe
 بد قول ، نامرد
 ۱- قحبه کی ، فاحشه گی kahpelik
 ۲- بد قولی ، نامردی
 دلیر ، جسور ، شجاع ، kahraman
 قهرمان
 جسارت ، دلیری ، شجاعت kahramanlık
 ۱- محو و نابود کردن ، kahretmek
 پریشان کردن ۲- زیاد رنجاندن
 ۳- زیاد غصه خوردن و ناراحت
 شدن
 ناراحت و پریشان شدن ، kahrolmak
 عصبانی شدن
 مرده باد ، لعنت باد kahrolsun
 ۱- صبحانه ، زیرقلیانی ، kahvaltı
 ۲- غذای حاضری ،
 غذای سبک
 ۱- قهوه ۲- قهوه خانه ، کافه kahve
 ۱- قهوه فروش ، کافه ، kahveci
 جایی
 قهوه خانه kahvehane
 ۱- کدخدا ۲- ناظر خرج kâhya
 ۳- مالدار ۴- (قد) سرده
 اصناف
 ۱- نظارت خرج ۲- حقوق یا kahyalık

دستمزد کدخدا ۳- کدخداگری
۴- مالداري

kaide قاعده، اساس، پایه، قانون و نظام
kaideten اصولاً، قاعدتاً
kail قائل، معتقد
kaim ۱- قائم، چیزی که جانشین چیز دیگر باشد ۲- منوط
kaime ۱- سند، کاغذ رسمی یا اداری ۲- (قد) لیره کاغذی ۳- زاویه قائمه
kâin واقع، موجود، کائن
kâinat ۱- کائنات، موجودات ۲- (مج) همه، عموم مردم
kak ۱- قاق، خشک، میوه خشکیده ۲- برکه، محل گودی که آب باران در آن جمع شده باشد ۳- (مج) ضعیف و خشک شده ۴- جز قاله
kaka کثافت، مدفوع، نجاست (بزبان بچه)
kakaç ۱- منقار، نک ۲- گوشت یا خوراک خشک کرده و نمک زده
kakao کاکائو
kakavan احمق، خرف، ابله، کودن، خل، از خود راضی
kakiç چنگال، قلاب یا قارماق ماهیگیری
kakılmak ۱- هل داده شدن ۲- میخکوب شدن
kakım قائم، پستانداری است گوشتخوار از تیره راسو
kakırdak = kıkırdak جز قاله
kakırdamak ۱- صدای خرت خرت کردن ۲- (عو) مردن
kakışmak همدیگر را هل یا تکان دادن
kakiştirmek عده‌ای را هل دادن، راندن
kakma ۱- عمل تکان یا هل دادن ۲- سنگ نشانند یا جواهر نشان

کردن، کارگزاردن یا نشانند
صدف و جواهر و غیره
kakmacı زرگر یا استادی که شغش نشانند یا جاگزاردن جواهرات یا صدف روی اشیاء دیگر باشد
kakmak هل دادن، تکان دادن، زور دادن، فرو بردن
kakmalı جواهر نشان، سنگ نشان، چیزی که رویش سنگ یا جواهرات و غیره کارگزارده شده باشد
kaknem لافر، ضعیف، خشکیده، بی‌ریخت
kaktüs ۱- کاکتوس، نوعی گیاه ۲- گل اطلسی، (گیاه) زبان مادر شوهر
kaküle هل
kakül کاکل
kala مشتق از فعل «kalınak» ماندن در مورد ساعت وقتی میخواستند نگویند ده دقیقه به ساعت پنج مانده می‌آیم میگویند (beşe on kala geleceğim)
kalaba = kalabalık غلبه، (عو) شلوغی، ازدحام
kalabalık ۱- شلوغی، ازدحام ۲- تعداد زیاد ۳- (مج) سروصدا و شلوغی
kalafat بندکشی یا درزگیری قایق یا کشتی برای جلوگیری از نفوذ آب
kalafatçı استاد یا کارگر درزگیری یا بندکشی کشتی
kalafatlamak ۱- تعمیر و درزگیری و قیر مالی بدنه کشتی ۲- (مج) زینت دادن، تعمیر و درست کردن، سر و رو دادن، برای عیب‌پوشی چیزی آن را رنگ و روغن زدن و روپوشی کردن
kalan مانده، باقی مانده، بقیه، (حس) تفاضل

kalantor کر و فردار ، خودنما ، متظاهر
kalas الوار ، تختۀ بزرگ و قطور ،
 (عو) نره غول ، آدم نتراشیده
 نخراشیده
kalay ۱- قلع ، روی ، ۲- (مع) فحش ،
 دشنام
kalaycı رویگر ، مس سفیدکن
kalaycılık رویگری
kalaylamak ۱- قلع کاری کردن ،
 سفید کردن ۲- (عو) فحش بجان
 کسی کشیدن ، فحش کاری کردن
kalaylı ۱- مس سفید شده ۲- قلع دار ،
 مخلوط با قلع ۳- ساختگی ،
 دروغی
kalaysız ظرف مسی سفید نشده
kalbî قلبی ، از ته دل
kalbur غربال ، سرنه
kalburcu غربال ساز ، غربال فروش
kalburlamak غربال کردن ، سرنه کردن
kalbur üstü ۱- نخاله ۲- برگزیده ،
 سرشناس
kalça بالای ران ، تهیگاه ، ساغری
kalçete طناب بندن یادبان کشتی ،
 طناب بافته شده مانندگیس
kalçın چکمه نمدی یا چرمی که با گالوش
 میپوشند ، پوشش چرمی که به ساق
 پا می بندند
kaldıraç (فیز) اهرم ، دیلم
kaldırım ۱- پیاده رو
 ۲- سنگفرش خیابان
kaldırımçı استاد سنگفرش
kaldırmak ۱- برداشتن ۲- بلند کردن ،
 بالا کردن ۳- رد کردن ، رفع
 کردن ، کنار زدن ۴- تحصیل
 کردن ، تاب آوردن
kale قلعه ، حصار ، دژ ، حصن
kalebent محبوس ، مسجون ، قلمه بند
kaleci قلمه بان (دربازی فوتبال)

kaləm ۱- قلم ، خودنویس ، مداد
 ۲- دفتر اداره ، اداره یا دایرة
 دفتر ۳- قلم فولادی ۴- نوع ،
 جور
kaləmlik ۱- قلمدان ۲- جای قلم
kalemtraş قلمتراش ، چاقو
kalemucu سر قلم
kalender قلندر ، درویش ، رند مشرب
kalenderî نوعی شمرکه با تار و ساز و
 آواز میخوانند
kalenderlik قلندری ، درویشی
kalensöve (قد) نوعی کلاه نیک تیز که
 در قدیم سر میکردند
kaleta = galeta نوعی سوخاری کرد
kalëvi قلیائی ، قلیاوی
kalfa ۱- مباشر ساختمان ، سرکارگر ،
 کمک استاد (خلیفه) ، کمک معمار
 ۲- (قد) زنی که در قدیم سر کرده
 و مباشر زنان مهمان سرا بود
 ۲- (قد) لاله ، کسی که بچهها را
 به مدرسه میبرد و میآورد ۴-
 سرکاتب
kalfalık ۱- شاگردی ، کمک استادی
 ۲- اجرت شاگردانه یا کمک
 استادی
kalgımak پریدن ، جستن
kalıç = orak داس
kalık ۱- ناقص ۲- دختر خانه مانده
 (از وقت شوهر کردنش گذشته)
kalın کلفت ، ضخیم ، غلیظ
kalınbarsak روده بزرگ
kalınkafa احمق ، نفهم ، کودن
kalınlaşmak کلفت یا ضخیم شدن ،
 غلیظ شدن
kalınlaştırmak کلفت یا ضخیم کردن ،
 غلیظ کردن
kalınlık ضخامت ، کلفتی ، غلظت
kalınmak ماندن (فعل مجهول مثل)

	(مانده شدن)
kalıntı	۱- بقیه ، باقیمانده ، مانده ۲- رسوب
kalıp	قالب ، شکل ، کالبد
kalıplamak	در قالب گذاردن ، قالب کردن (کفش)
kalıplamak	دادن برای قالب کردن
kalıt = miras	میراث
kalıtım	(حیو) ارث ، وراثت
kalibre	کالیبر ، قطر دهانه توپ یا تفنگ
kalifiye	استاد ، کارگر یا کارمند کاردان و پخته ، حائز شرایط ، ماهر
kaligraf	خوشنویس ، خطاط ، خوش خط
kaligrafi	خطاطی ، خوشنویسی
kalite	وصف ، صفت ، جنس ، چگونگی
kalkan	سپر
kalkan balığı	سفره ماهی ، ماهی چهار گوش (مثل سپر) ، سپر ماهی
kalker	سنگ آهک
kalkık	بالا رفته ، برآمده ، بلند شده
kalkındırmak	بالا بردن ، ترقی دادن ، توسعه دادن ، آباد کردن
kalkınma	عمران و آبادی ، توسعه و ترقی
kalkınmak	توسعه و ترقی یافتن ، آباد شدن ، پیشرفت کردن
kalkışmak	تشبث نابجا ، وارد کار نامناسب شدن ، مبادرت ، جسارت کردن
kalkmak	۱- بلند شدن ، برپا شدن ، بالا رفتن ، هوا رفتن ، مرتفع شدن ۲- بیدار شدن ۳- بکاری اقدام کردن ۴- حذف شدن ، رفع شدن ، از بین رفتن ۵- حرکت کردن ترن و قطار و اتوبوس و سایر وسائط نقلیه
kallavi	۱- عمامه بلند مخروطی ۲- بزرگ

kalles	بد قول ، حقه باز ، چرزن ، (قلاش)
kalleslik	بد قولی ، حقه بازی ، تقلب ، چرزنی
kalma	۱- باقی مانده ۲- موروئی ، به ارث رسیده
kalmak	۱- ماندن ، باقی ماندن ۲- بازماندن ، ایستادن ۳- تأخیر افتادن ۴- ارث ماندن
Kalmuk	نام طایفه ای از تاتار
kalmamak	نمانده ، باقی نمانده ، تمام شده
kalori	(فیز) کالری ، واحد مقیاس برای حرارت ، مقدار گرمائی که گرمای یک کیلوگرام آب را یک درجه بالا میبرد ، واحد سنجش مقدار حرارتی که در وجود انسان در اثر خوردن اغذیه مختلف تولید میشود (مثلاً یک گرم کره در حدود هشت کالری حرارت در بدن انسان تولید میکند)
kalorifer	دستگاه حرارت مرکزی
kaloriferci	شخصی که مأمور روشن کردن و نگاهداری دستگاه حرارت مرکزی است
kalorimetre	(فیز) کالوریمتر ، آلت سنجش کالری یا گرما
kaloş	روکشی چرمی که مانند کالوش در سابق غالباً آخوندها میپوشیده اند
kalp	قلب ، دل
kâlp	۱- تغییر یافتن ، قلب ماهیت ۲- تقلبی ، ساخته ۳- شخص تمبل
kalpak	۱- کلاه پوستی بلند که سابقاً سواره نظام عثمانی و افسران برسرمیکشیدند ۲- کلاه پوستی بطور عموم
kalpakçı	کلاه پوست فروش یا سازنده آن
kalpazan	۱- قلب زن ، کسی که پول

تقلبی میسازد ۲- تنبل ، بیکاره
و بی‌مصرف ، حقه‌باز
kalplaşmak تنبل شدن ، بتدریج اوصاف
و صفات خوب را از دست دادن
kalpsız بی‌رحم ، سنگدل ، بی‌قلب
kalseduan = kadıköy taşı نوعی سنگ
عقیق سفید مایل به آبی که از
ترکیبات کوارتز و سلیکات میباید
kalsit کالسیت ، کالسیم کربنات متبلور
kalsiyom کالسیم
kaltaban قالتبان ، شارلاتان ، دروغگو ،
حیله‌گر
kaltak ۱- قالتاق ، نوعی زین بدون تسمه
زیر دم ۲- زن بی‌ناموس ، فاحشه
(فحش)
kalûbelâ از اول عالم ، از روز ازل
(قالوالبلی)
kalya ۱- نوعی خوراک کدو سرخ شده
۲- قلیا
kalyon (قد) نوعی کشتی بادبان دار و
پاروئی که از (kadırğa) بزرگتر
است
kalyonlu (قد) نفر یا سرباز کشتی
(kalyon)
kam = şaman بزرگ طایفه و رئیس
دینی در اتراک قدیم که باسحر و
جادو معالجه امراض میکرد و
شعر میگفته و ساز و آواز
میخوانده‌اند
kâm کام ، کامرانی ، مراد ، مقصود ،
آرزو
kama ۱- قمه ، خنجر ۲- قسمت گشاد
عقب توپ ۳- در لی‌لی بازی یا
سنگ بازی به هر دستی که برنده
باشد گفته میشود
kamacı تعمیرکار توپ
kamalamak قمه زدن ، خنجرزدن
kamara ۱- اتاق کوچک کشتی ،

کابین‌توی کشتی ۲- عنوان مجلس
عوام و مجلس لردها در انگلستان
kamarot پیشخدمت کشتی
kamaşmak ۱- خیره شدن چشم از
نور زیاد ، ناراحت شدن پلک
چشم یا زده شدن چشم در اثر
نور آفتاب یا نور زیاد ۲- کور
شدن دندان در اثر ترشی
kamaştırmak کور شدن دندان یا
ناراحت شدن چشم و چشم‌زدن
در اثر نور زیاد
kambiyo ۱- مبادله اسعار خارجی ،
معاملات اسعار یا ارز خارجی
۲- محلی که اسعار خارجی مبادله
یا خرید و فروش میشود
kambur ۱- غوز ۲- غوزی ، کوزپشت ،
غوز دار
kamburlaşmak غوز درآوردن ،
خمیده شدن پشت
kamburluk خمیدگی ، کوزپشتی ، غوزی ،
(مچ) برآمدگی
kamçı قمچی ، شلاق ، مازیانه
kamçılamak ۱- شلاق زدن ۲- (مچ)
سرعت دادن بکار
kamelya گل کاملیا ، گل ژاپونی ،
نوعی گیاه که دارای گل‌های سفید
یا صورتی بوده برای زینت کاشته
میشود
kamer قمر ، ماه
kameriye مهتابی ، چارطاقی که در باغ
میزنند و اطراف آنرا با پیچ و
سبزه زینت میدهند و در شب‌های
مهتابی زیر آن می‌نشینند، آلاچیق
۱- قامت ۲- ندائی که در اثر آن
مردم برای نماز و اقتداء به
پیش‌نماز یا امام جماعت برپا
میخیزند
۱- لی ۲- از جنس لی ۳-

	(مج) آلت رجولیت ، ذکر
kamışlık	نیستان ، نیزار
kâmil	کامل ، رسیده
kâmilên	کاملاً ، تماماً
kamineto	چراغ الکلی
kamp	۱- کامپ ، چادر یا اطاق‌های موقت چوبی که در کنار دریا یا جاهای دیگر برای گذراندن ایام تعطیل یا تفریح و غیره برپا میکنند
	۲- عمل نصب یا دایر کردن کامپ
	۳- توقیفگاه موقت اسرای جنگ یا محبوسین سیاسی
kampana	زنگ ، جرس
kampanya	دوره فعالیت ، دوره شدت کار ، دوره محصول برداری
kamu	۱- عامه ، عموم ، همگانی
	۲- معشر ، جمع
kamuflej=kamufle etmek	روپوشی کردن ، پنهان یا مخفی کردن ، بشکل دیگر جلوه دادن میل و آرزوها، (نظ) پنهان کردن اسلحه و مهمات با شاخه و برگ درخت و سبزه در مقابل هواپیماها
kamufle etmek	پنهان کردن ، روپوشی یا مخفی کردن
kamulaştırmak	(حق) بتملک دولت یا عامه درآوردن
kamu hakları	ملی یا دولتی یا عمومی ساختن ملک یا مالی را ، حقوق عامه
kamu oyu	افکار عمومی
kamus	کتاب لغت بزرگ و مفصل ، قاموس
kamyon	کامیون ، اتومبیل باری ، ماشین باری
kamyonet	کامیونت ، اتومبیل باری کوچک
kan	۱- خون ۲- نسل ، نژاد

kanaat	۱- قناعت ، صرفه‌جوئی
	۲- فکر ، عقیده ، نظر
kanaatkâr	قانع
Kanada	کانادا
kan akıtmak	۱- خون ریختن
	۲- قربانی کردن
kan akmak	خون جاری شدن
kanal	۱- کانال ، تنگه ، باب ، ترعه
	۲- لوله ، مجرا ، قنات
kanalizasyon	لوله‌کشی ، قنات‌کشی ، کانالیزاسیون
kan almak	خون گرفتن ، حجامت کردن ، فصد
kanama	(طب) خون ریزی داخلی یا خارجی
kanamak	خون آمدن ، خون بند نیامدن
kanape=kanepè	نیمکت راحتی ، کاناپه ، مبل چندنفره
kanar=kanare	کشتارگاه ، مذبجه ، سلاخ خانه (قناره)
kanarya	قناری
kanat	۱- بال ، پر ، جناح
	۲- هریک از لنگه‌های در و پنجره یا دولابچه و غیره
kanata	ظرف آب کوچک دهان‌گشاد دسته دار
kanatlanmak	بال و پر درآوردن ، شروع به پرواز کردن پرنده
kanatlı	پر و بال دار ، بالدار
kanatmak	خون آوردن ، خون انداختن
kanaviçe	۱- پارچه کتان درشت باف
	برای گلدوزی ۲- نوعی کاردستی شماره‌دوزی روی پارچه کتان یا پارچه نوع دیگر
kan bankası	بانک خون ، مخزن خون ، محلی که خون جمع‌آوری و نگاهداری میکنند برای اینکه در موقع لزوم به اشخاص محتاج

به خون تزریق کنند
kanca قلاب یا چنگال آهنی ، چفت
kancalamak ۱- چنگال یا قلاب در را انداختن ، چفت کردن ۲- (مج) مسلط شدن
kancalı قلاب دار ، چنگال دار ، چفت دار
kancık ۱- هر حیوان ماده ۲- سگ ماده ۳- (مج) شخص بد قول ، خائن و پست فطرت ، نامرد ، بی شرف
kancıklık نامردی ، پستی ، بی شرفی
kan çıbanı دمل
kan çıkmak از توی کاری خون در آمدن یعنی آدم کشی شدن
kançılar دبیر یا منشی کنسولگری ، کنسول یار
kançılarlık دبیرخانه یا دفتر کنسولگری
kançılara اداره یا دفتر کنسولگری
kandaş هم خون ، هم نژاد
kan davası خون خواهی ، دعوی خون
kandırılmak گول خوردن ، فریب خوردن ، اغفال شدن
kandırıcı گول زننده ، فریبنده
kandırmak ۱- گول زدن ، فریفتن ، اغفال کردن ۲- اشباع کردن ، سیر کردن
kandil ۱- قندیل ، چراغ روغنی آویز ، مشعل ، چراغی که از سقف آویزان میکنند ۲- (عو) مست
kandilli قندیل دار
kan dökmek خون ریختن ، آدم کشی کردن
kanepé نیمکت راحتی ، مبل چند نفره
kanğal حلقه ، غرغره ، لوله
kanğı (قد) شکل قدیم کلمه «hangi» کدام ؟
kangren قانقرایا ، فانفرایا
kanguru کانگورو ، حیوانی است غلغخوار در استرالیا زندگی میکند کیسه ای

زیر شکم دارد که نوزاد خود را در آن قرار میدهد
kan grubu گروه خون ، نوع خون
kan gütmek خونخواهی کردن ، انتقام جوئی
kanı عقیده ، نظریه ، فکر ، نظر
kanık راضی ، قانع ، مقنع ، قناعت گر
kanıklanmak قانع شدن ، قانع بودن
kanılmak مطمئن شدن ، اعتماد یا اطمینان حاصل کردن
kanıksamak ۱- عادت کردن ، خو گرفتن ، معتاد شدن ۲- خسته شدن ، به تنگ آمدن
kanırmak کندن ، ازجا در آوردن ، بزور کندن
kanı sıcak خون گرم ، کسی که محبوبیت پیدا میکند
kanı soğuk آدم سرد ، نجسب
kanıt دلیل ، برهان
kani ۱- ممتقد ۲- قانع
kan kardeşi برادر هم خون ، بین پسر بچه ها معمول است که دست خود را قدری با تیغ میبرند و هر يك از خون دیگری چند قطره ای میمکد و باین ترتیب قسم یاد میکنند که برادر همدیگر باشند
kan kaybetmek خون رفتن از کسی ، خون خود را از دست دادن ، خونریزی کردن
kankurutan مهر گیاه
kan kusmak خون قی کردن ، خیلی زیاد اذیت کشیدن
kanlamak خون آلود کردن ، خونی کردن
kanlanmak خونین شدن ، خون آلود شدن ، خونی شدن
kanlı ۱- خونین ، خونی ، خون آلود ۲- خنده دار ، خنده دار

- 1- گول خوردن ، اغفال شدن **kanmak**
 2- قانع شدن ، سیراب شدن
- kan pıhtısı** دلمه خون ، خون دلمه
kanser=ur مرض سرطان
kansız 1- کم خون ، بی خون
 2- بدون خونریزی 3- ضعیف ، زردنیو
- kansızlık** بی‌خونی ، کم‌خونی ، فقراندم
kan tablili تجزیه خون
kantar 2- قیان ، قیان بازویی ، قیان اهرمی 2- (قد) واحدوزن
 مبادل ۴۴ حقه هر حقه ۱۲۸۳ گرام بوده
- 1- قیاندار 2- قیان فروش یا **kantarcı**
 قیان ساز
- kantariye** حق قیان‌داری
kantarma دهنه ، لجام
kantaşı سنگ کافوری سلمانی که بمحل بریدگی صورت پس‌از تراش میمالند
- kantin** کافه یا رستوران کوچک یا دکان کوچکی که در کارخانه‌ها یا جاهای عمومی ومحل کار باز میشود
- kanto** آوازهای توأم با رقص که رقاصه‌ها در محلهای عمومی وتفریحگاهها میخوانند
- kantocu** زن یا دختری که (kanto) میخواند
- kan tutmak** ازدیدن خون بشدت ترسیدن و غش کردن
- 1- قانون 2- مجموعه قوانین **kanun**
 3- نوعی ساز شبیه سنتور که با انگشتان دست نواخته میشود
- (قد) نام آخرین و اولین ماه **kânun**
 هر سال (آخرین ماه که مطابق دسامبر است کانون اول و آخرین ماه را که مطابق زانویه است کانون ثانی میگفته‌اند)
- kanunen** قانوناً

- kanunî** قانونی
kanuniyet قانونیت ، حائز وصف قانون بودن
kanunlaşmak صورت قانون بخود گرفتن ، قانونی شدن
kanunlaştırmak قانونی کردن ، بصورت قانون درآوردن
kanunname کتاب قانون ، قانون‌نامه
kanunsuz بدون قانون ، غیرقانونی ، خلاف قانون
kanunsuzluk بی‌قانونی
kânunuevvel (قد) کانون اول نام قدیم ماه ترکی که اکنون آریلیک نامیده میشود مطابق است با ماه دسامبر
kânunusani (قد) کانون ثانی نام قدیمی ماه ترکی که اکنون اوجاق نامیده میشود مطابق است با ماه زانویه
kan vermek خون دادن ، خون تزریق کردن به مریض
kanyak کونیاک
kanyon تنگه گود و باریک و پیچدار عمیقی که در اثر شدت جریان آب جاری درمسیری پیدا میشود
- 1- هیولای روز ازل **kaos**
 2- هرج و مرج ، بی‌نظمی
- 1- ظرف ، ظروف ، قوطی **kap**
 2- جلد 3- کیف ، زنبیل 4- روپوش یا شغل کوتاه زنانه از پوست قیمتی
kâp غوزک یا ، شتالنگ ، کمب ، استخوان برآمده در دو طرف یا بین ساق و پاشنه پا
kapacık لرف کوچک ، دریچه قلب یا امثال آن که در درون بدن انسان موجود است
kapak دریچه ، در ، سر ، سرپوش
kapaklanmak بند شدن پا و لغزیدن و زمین خوردن ، گیر کردن پا به

چیزی و با سر فرود آمدن ،
 سکندری رفتن ، پیچ خوردن یا
 و نقش زمین شدن
kapaklık نخته سنگی که روی چیزی
 بگذارند، دریچه یاسرپوش سنگی
kapalı ۱- بسته ، مسدود ، دربسته ،
 پوشیده ۲- تعطیل ۳- محصور
 ۴- آسمان تیره ۵- زن چادردار ،
 خجابه دار ۶- مبهم ، سر بسته
kapama ۱- عمل بستن ، بستگی
 ۲- نوعی غذا که با گوشت بره و
 پیاز سبز و کاهو درست میشود
 ۳- (قد) لباس ، پوشش
kapamak ۱- بستن ، مسدود کردن ،
 محصور کردن ، تعطیل کردن ۲-
 روگرفتن ۳- مانع شدن
kapana ۱- تله ، دام ۲- پوشش حصیری
 یا علفی که روی محصول توتون
 میپوشانند ۳- قاپنده ، کسی که
 میقاپد یا چنگ میزند ، تله کوچک
kapantik ۱- بسته شده ، مسدود ، پوشیده
 ۲- دلتنگ ، خفه ، دلتنگ کننده
 ۳- آسمان پوشیده با ابرس یا
 آسمان تیره ۴- خجالتی ، کم
 مباشرت ، محجوب
kapana ۱- بسته شدن ، پوشیده شدن ،
 محصور شدن ، تعطیل شدن ، مسدود
 شدن ، سکندری رفتن ، باصورت
 بزمن خوردن
kaparo بیعانه ، مدیمه ، پیش پرداخت
kapatma ۱- بستگی ، عمل بستن
 ۲- مترس یا زن غیرمشروع يك
 مرد ۳- مالی که از طریق ناروا
 خیلی ارزان بچنگ آورده شده
 باشد
kapatmak ۱- بستن ، محصور کردن ،
 مسدود کردن ، پوشاندن ۲- مالی
 را ناروا خیلی ارزان بچنگ

آوردن
kapçak چنگال دسته بلند
kapçık ۱- ظرف کوچک ۲- کندوی
 زنبور عسل ۳- غلاف یا ته یا
 جایی که در آن دانه گندم یا سایر
 غلات قرار میگیرند ، کاسبرگ
 زیر گل
kapı-kapu ۱- در ، درب ، دریچه
 ۲- خانه ۳- خانه (در بازی
 تخته نرد)
kapıcı دربان
kapılanmak بخدمتی وارد شدن ،
 بکار یا خدمت نازه ای مشغول شدن
kapılan کسی که هر چیزی را فوراً
 قبول و موافقت میکند
kapılmak ۱- فریفته شدن ، فریب خوردن ،
 اطمینان یا باور کردن یا گول
 خوردن به حرف کسی ۲- جذب
 یا منجذب شدن
kapısız ۱- بدون در ۲- بی کار ،
 بی شغل ، کسی که وارد شغلی نشده
kapış ۱- چنگ زدگی ، عمل قاپیدن
 ۲- طرز قاپ زدن یا ربودن
 ۳- کشمکش
kapışılmak بچنگ افتاده شدن ،
 ربوده شدن ، قاپیده شدن ، متقابلاً
 و باهم اینها را انجام دادن
kapışmak ۱- باهم قاپ زدن ، همه
 باهم قاپیدن ۲- نزاع ، باهم به
 دعوا و کشتی گیری افتادن ، دست
 به یقه شدن ، بجان هم افتادن ۳-
 باهم و عجله خریدن
kapıştırmak مردم را بجان هم انداختن ،
 سبب دعوی دیگران شدن
kapık کوپیک ، واحد پول سیاه روسی ،
 یکصدم روبل
kapital سرمایه
kapitalist سرمایه دار ، صاحب ثروت

طرفدار سرمایه‌داری، کاپیتالیست
kapitalizm مسلک و اصول سرمایه‌داری ، کاپیتالیسم
kapitone پنبه دوزی لحاف ، نقش و نگار
 و برآمدگی‌هایی که بادوخت روی
 لحاف پنبه‌ای بوجود می‌آید
kapitülasyon کاپیتولاسیون ، حق قضاوت
 و امتیازی که در یک کشور بکشور
 خارجی داده شود
kapkacak ظرف و ظروف
kapkara بکلی سیاه ، کاملاً سیاه
kaplam (منط) شمول ، اتساع ، احاطه ،
 دربرگرفتنگی
kaplama روکش ، پوشش ، روپوش ،
 روی یک جنس فلزی آب طلا یا
 آب نقره و امثالہ دادن
kaplamacı کسی که روی ظروف یا
 اشیاء فلزی روکش یا آب طلا یا
 نقره میدهد
kaplamak پوشانیدن ، فراگرفتن ،
 دربرگرفتن ، شامل بودن
kaplan پلنگ
kaplanmak پوشیده شدن ، فراگرفته‌شدن
kaplatmak پوشانیدن ، توسط دیگری
 پوشاندن یا فراگرفتن
kaplı ۱- پوشیده شده ، فراگرفته
 ۲- جلد دار
kaplıca ۱- حمام آب گرم معدنی
 ۲- نوعی گندم
kaplumbağa سنگ‌پشت ، کاسه‌پشت ،
 لاک‌پشت
kapma قاپیدگی ، عمل قاپیدن یا
 چنگ زدن
kapmak ۱- قاپیدن ، چنگ زدن
 ۲- اخذ کردن ، ربودن ، جذب
 کردن ، در خودگرفتن
kaporta کاپوت اتومبیل ، روزنه
 دردار شیشه‌ای که در عرشه کشتی

برای روشنائی و هواکشی بداخل
 کشتی باز میشود
kaportacı صافکار یا گلگیرساز اتومبیل
kapris هوس ، بوا هوسی ، بهانه‌جوئی
kapsamak دربرگرفتن ، احتوا کردن ،
 شامل بودن ، درخودگرفتن
kapsar شامل
kapsol پوسته یا کپسول فشنگ
kapsül کپسول دوا
kaptan ۱- ناخدای کشتی ، کشتی‌بان ،
 فرمانده کشتی ، ناو خدا ، کاپیتان
 ۲- خلبان ۳- رئیس دسته فوتبال
kaptıkaçtı ۱- کامیونت کوچک ،
 اتوبوس کوچک ۱۰-۱۲ نفره ۲-
 نوعی بازی ورق ۳- دزدی یا
 ربودن چیزی با استفاده از شلوغی
 محلی
kaptırma ۱- بچنگ کسی انداختن ،
 سبب ربودن یا قاپیدن کسی شدن
 ۲- اره دست کوچک
kaptırmak سبب قاپیدن شدن ،
 بچنگ کسی انداختن ، قاپانیدن
kapuska خوراک کلم با گوشت
kaput ۱- پالتوی سربازی ۲- دربازی
 ورق هیچ شماره نبردن ۳- کاپوت
kar برف
kâr ۱- سود ، نفع ، منفعت
 ۲- شغل ، کار
kara ۱- خشکی ، بر ، زمین ۲- سیاه ،
 نیره ۳- سیاه چرده ، سبزه تند
 ۴- (مچ) بد یمن ، مشوم
karaağaç چوب یا درخت نارون یا
 ناروند
karabatak وعی مرغابی سیاه رنگ
 نوك تيز ماهی‌خوار
karabaş ۱- راهب ، رهبان
 ۲- (مچ) مرد مجرد ، برزن ۳-
 نوعی گندم سیاه

karabaş yağı	عطری که از نوعی گل بنفشه گرفته میشود
karabet	قرابت ، قزم خویشی
kara biber	لفل سیاه ، (مج) سیاه چرده
karabina	نوعی تفنگ قدیمی
karaborsa	بورس سیاه ، بازار سیاه
karaboya	جوهر گوگرد ، اسید سولفوریک
karabuğday	گندم سیاه ، سیاه گندم
karabulut	ابر سیاه
karaca	۱- تقریباً سیاه ، قرری سیاه ، تیره رنگ ۲- نوعی گوزن کوچک تیره رنگ ۳- استخوان بالای بازو
karacı	۱- منسوب بقوه بری نظامی ۲- غیبت کن ، تهمت زن ، مفتری
karacığer	چکر سیاه ، کبد
karacıalı	نوعی بتة خار دارای گل زرد رنگ که در زمینهای خشک میروید آلوچه جنگلی
karacıam	نوعی کاج تیره رنگ ، صنوبر ، کاج سیاه
karacıyır	نوعی گیاه ، تلخه یا تلخک
Karadağ	قره داغ
karademir	آهن کوبیده شده ، آهن کار کرده شده
karadut	توت سیاه ، شاه توت
karaelmas	الماس سیاه ، (مج) زغال سنگ
karafatma	سوسک سیاه ، سوسک حمام
karagöz	۱- خیمه شب بازی ترکی ۲- نوعی ماهی بین از نوع سیم
karagözcü	۱- صاحب یا کسی که دستگاه بازی خیمه شب بازی را نکار می اندازد ۲- سازنده اشکال خیمه شب بازی (قره گز)
karagözlük	حرکات مضحک ، شکاک در آوردن
karagül = karakul	پوست قره کل

	(قره کل نام منطقه یا محلی است در بخارا که در آنجا پوست بره خیلی عالی به عمل می آید لذا پوست بره خوب عموماً بآن نام مشهور گشته)
karagi	۱- سیخ سر کج آهنی برای هم زدن اجاق ۲- کوری ، ناپیمائی
karahumma	دامنه ، حصیه
karaigne	نوعی مورچه سیاه رنگ نیش دار
Karaim	ترکهای یهودی اهل شبه جزیره کریمه
karakabarcık	سیاه زخم
karakafes	نوعی نبات از فامیل گل گاوزبان (اذن الحمار) که در طب برای مرض اسهال بکار میرود
karakalem	۱- سیاه قلم ۲- نقاشی سیاه قلم
karakarga	کلاغ سیاه
karakaş	سیاه ابرو ، کسی که دارای ابروی سیاه پر پشت باشد
karakeçi	نوعی ماهی آب شیرین
karakiş	زمستان سیاه
karakol	کلانتری ، کمیسری ، پاسگاه
karakter	اخلاق ، سرشت ، نهاد ، صفت
karakteristik	اوصاف مشخص کننده ، نمونه ای ، وصف ممیزه
karakul = karagül	پوست قره کل ، پوست بره بسیار اعلاء
karakulak	۱- سیاه گوش ، جانوری است درنده شبیه شغال از جنس یوزپلنگ ۲- (قد) عنوان مأموری که در قدیم زیر دست صدراعظم خدمت میکرده ، پیشکار یا پیشخدمت مخصوص صدراعظم
karakuş	۱- نوعی عقاب ، قره قوش ۲- مرضی است در اسبها بصورت ورم وآماس پا نمودار میشود

karakuşi حرکت مستبدانه و خودپسندانه، امر و دستور دلخواه

karalama ۱- عمل سیاه کردن ، کشیف کردن ۲- مشق درشت ، سیاه کردن دفتر برای مشق یا تمرین ۳- مسوده ، مینوت

karalamak ۱- سیاه کردن ۲- سپاه و کشیف کردن ۳- خط زدن یا خط کشیدن روی نوشته‌ای ۴- مسوده یا مینوت کردن ۵- مشق کردن درس ۶- (مچ) بدنام کردن ، لکه‌دار کردن

karaltı ۱- سیاهی ، لکه سیاه ۲- چیزی یا شخصی که در تازیکی یا ازدور به شکل لکه سیاهی دیده میشود

karamak ۱- سیاه یا لکه‌دار یا بدنام کردن کسی ۲- با چشم تعقیب کردن کسی

karaman ۱- نوعی گوسفند که دنبه بزرگ و چرب دارد و گوشتش قدری بو میدهد ۲- شخص سبزه یا سیاه چرده ۳- نام خانواده‌ایست از بزرگترین خان‌های ترک در اناطولی در حوالی قونیه ۴- نام قصبه‌ایست در وسط اناطولی در حوالی قونیه

karambol چرخش و گردش و اصابت گوی‌های بیلیارد

karamel آب نبات کارامل ، آب و شکر و شیر پخته و قوام آمده ، نوعی آب نبات

karamsar بدگمان ، بدبین

karamuk ۱- گندم تلخه ۲- نوعی مرض که در بچه‌های شیری دیده میشود قدری تب می‌آورد و لکه‌های قرمز ظاهر می‌سازد

karanfil ۱- گل قرنفل ۲- میخک

karanlık ۱- تاریکی ، جای تاریک

تیره گی ۲- تاریک ، تیره ۳- (مچ) مبهم

karantina قرنطینه ، قرنطین

karar ۱- قرار ۲- حکم ۳- تصمیم ۴- نبات ، استقامت ۵- معتدل ، متوسط ، اعتدال

karargâh (نظ) قرارگاه ، مرکز فرماندهی ، مرکز نظامی

kararlama تقریب ، تخمین

kararlama dan از روی حدس یا تقریب

kararlamak از روی تقریب حساب کردن ، حساب تقریبی یا تخمینی در آوردن

kararlaşmak مقرر شدن ، قرار گذاشته شدن

kararlaştırmak با همدیگر قرار گذاردن

kararlı مصمم ، مقرر ، مستقر

kararlılık استقرار ، حال مقرر شده یا تصمیم گرفته شده

kararmak ۱- سیاه شدن ، تیره شدن ، تاریک شدن ۲- خاموش شدن

چراغ ، پائین کشیده شدن چراغ یا پوشانیدن روی نور و روشنایی را

kararname قرارنامه ، حکم ، فرمان یا حکم کابینه وزراء ، تصویبنامه هیئت وزراء که به امضاء و تصدیق رئیس دولت رسیده باشد

kararsız ۱- بی قرار ، بی نبات

۲- بی تصمیم ۳- متردد

karartı سیاهی ، لکه سیاه ، تاریکی

karartma ۱- عمل سیاه کردن

۲- ایجاد تاریکی در شهر یا محلی بواسطه حفظ از هجوم هوایی

karartmak ۱- سیاه کردن ۲- خاموش کردن یا پائین کردن نور چراغ

karasavan گاوا آهن قدیمی

karasal خشکی ، زمینی ، بری

karasevda مالمخولیا ، مرض خیال پرستی یا روحی ، مرض سودائی شدن

karasinek مکس
 karasör = karaser اطاق اتومبیل یا
 اتوبوس و امثالہ
 karasu ۱- آب سیاه ۲- آب مروارید
 چشم ۳- آب رودخانه‌ای که آهسته
 حرکت میکند
 karatavuk توکا، ترقه یا طرقة،
 پرندہ ایست که هم برای آوازخوانی
 هم برای گوشتش شکار میکنند
 karavana ۱- پشقاب گود ۲- پشقاب گود
 مسی که عموماً در سربازخانه‌ها
 استعمال میشود ۳- خوراک
 سربازی ۴- نوعی الماس ۵-
 (نظ) در تیراندازی نظامی و هدف
 گیری حالتی که تیر به هدف میخورد
 karavaş (قد) کنیز، کنیزک
 karavela ۱- (قد) نوعی قایق بزرگ
 ۲- در کشتی رانی حالتی است
 برخلاف مقررات، عمل خلاف در
 کشتیرانی
 karayandık تپه خشک، خار شتر
 karayanık سیاه زخم، شاربین
 karbit کاربیت
 karbon ۱- کاربن ۲- ذغال سنگ
 karbonat ۱- کاربنات ۲- جوش شیرین
 karbonik گاز کاربنیک مرکب از یک
 جزء کاربن و دو جزء اکسیژن
 karbüratör کاربوراتور، دستگاهی که
 در موتورهای بنزینی هوا را با
 سوخت مخلوط میکند
 karcıgar شی آهنگ یا مقام در
 موسیقی ترکی
 kardeş ۱- برادر، اخوی ۲- خواهر،
 همشیره
 kardeşkanı نوعی صمغ قرمز رنگ که
 از درخت باین نام گرفته میشود
 و در صنعت رنگ‌کاری بکار میرود
 kardeşlik برادری، خواهری، اخوت

برادرخواندگی
 kardinal کاردینال، اسقف، یکی از
 ۷۰ نفر کشیشی که پاپ بزرگ را
 انتخاب میکنند و مشاورین پاپ
 می‌باشند
 kare چهار گوش، مربع
 kareli شطرنجی، مربعی شکل،
 دارای خانه‌های شطرنجی
 karga کلاغ، زاغ
 kargaburnu انبر دم‌کلاغی که سر آن
 مخروطی و مخصوص سیم پیچی
 است
 kargaburun بینی غوزدار، بینی عقابی
 kargacık کلافچه، کلاغ کوچولو
 kargacık burgacık خط خرجنگ
 قورباغه‌ای، خط توهم رفته که
 خوانا نباشد
 kargadelen بادام پوست نازک یا
 پوست کاغذی
 kargaşa = kargaşalık شلوغی،
 درهم برهمی، آشوب، شورش
 kargatulumba حالتی که ۴-۵ نفر
 یک نفر را چنگ آورده با زور
 و فشار بطرفی برانند و ببرند
 kargı ۱- نیزه ۲- نی
 kargılık ۱- کمربند جای فشنگ
 ۲- نیستان، نیزار
 kargımak لمن کردن، لمنت و نفرین
 کردن
 kargın رنده بزرگ نجاری
 kargış نفرین و لمنت
 karha = ülser قرحه، زخم معده
 karhane چال برف، ابار برف و یخ
 kârhane = kerhane فاحشه‌خانه،
 چنده‌خانه
 karı زن، عیال، خانم، همسر، زوجه
 karık ۱- مرضی که در چشم در اثر
 زیاد نگاه کردن به برف تولید

میشود ۲- کسی که باین درد مبتلا
میشود ۳- جوی که برای آب
دادن به باغچه باز میشود ۴- تکه
خاک و کلوخه که در این جوی باقی
مانده باشد

karıkocalık زن و شوهری ، همسری
karılı زن دار ، دارای زن یا زوجه
karılık زنی ، همسری ، زوجیت
karılmak ۱- مخلوط شدن ۲- جفت شدن
یا جفت گیری حیوان
karımak پیر شدن ، مسن شدن
(در مورد زنها)
karın معده ، شکم ، بطن ، دل ،
(مج) داخل ، درون ، باطن
karın ağrısı درد دل ، دل درد
karın boşluğu محفظه شکم ، بطن
karınca ۱- مورچه ، مور ۲- زنگک ،
زنگار ، موریانه زدگی
karıncalanmak ۱- پیر از مورچه شدن
۲- زنگک زدن ، زنگار بستن ،
سوزن سوزن شدن ، مورمور شدن
بعد از خواب رفتگی پا یا دست
و غیره
karıncalı ۱- زنگک زده شده ،
موریانه زده ۲- پیر از مورچه
karıncık بطن ، قلب
karındaş = kardeş (قد) برادر ، خواهر
karınlamak پهلو گرفتن کشتی از سمت
پهلو یا شکم
karınlı شکم دار ، شکم گنده ، بطن
karınsa موقع پرریختن پرندگان
karıntı پیچ یا حلقه گرداب
karın zarı صفاق ، حجاب حاجز ،
پرده نازک بین سینه و شکم
karış وجب
karışık ۱- مخلوط ۲- درهم ، شلوغ
۳- دخل ، تقلبی ، دغلی
karışıklık شلوغی ، اغتشاش ، بی نظمی

درهم بزهمی
دخالته شدن یا مداخله شدن
در کاری
karışım مخلوط ، درهم
karışlamak وجب کردن
karışmak ۱- مخلوط شدن ، قاطی شدن ،
درهم آمیختن ۲- درهم برهم شدن ،
بی نظم شدن ۳- مداخله کردن ،
دخالته کردن ۴- بهم خوردن ،
درهم شدن و خراب شدن فکر یا
آب یا هوا و غیره
karıştırıcı ۱- مخلوط کننده ، بهم زنند
۲- مفسد ، دو بهم زن
karıştırılmak مخلوط شدن ،
داخل کرده شدن
karıştırmak ۱- مخلوط کردن ،
قاطی کردن ، بهم آمیختن ۲-
بهم زدن ، شلوغ کردن ، تحریک
کردن ، فساد کردن ۳- مداخله
دادن
kari قاری ، خواننده ، قرائت کننده
karides میگو ، ملخ دریائی ، رویان
kariha قریحه ، قدرت ادراک طبیعی
karikatür کاریکاتور
karikatürcü کاریکاتورساز
karine قرینه ، نشانه نزدیک ، علامت
karkara دورنای افریقائی ، پرنده ایست
کردن دراز از نوع لك لك
karlamak برف زدن ، برف باریدن ،
برفی شدن
karlı برفی ، برف دار
kârlı نفع دار ، پرمنفعت ، فایده دار
karlık ۱- برف چال ، انبار یا مخزن یا
چاله برف ۲- (قد) غرابه بزرگ
شکم دار که اطراف آن با حصیر
بافته پوشیده شده برای نگهداری
برف و یخ دارای يك قسمت
علیحده ای بوده است

Karluk نام قومی از ترکهای قدیم در آسیای وسطی

karma ۱- عمل مخلوط کردن
۲- مخلوط ، مختلط ، مؤتلف

karmaç آلت مخلوط کنی

karmak ۱- بهم زدن ، مخلوط کردن
۲- بهم آمیختن

karmakarışık درهم برهم ، بهم ریخته ، خیلی شلوغ

karman çorman شلوغ یلوغ ، غیرمنظم

karmanyola لخت کردن و ربودن اشیاء در محل خلوت با تهدید

karmaşık منلق ، پیچیده

karmık سد کوچک جلو دهانه رودخانه

karmuk چنگال یا قلاب بزرگ

karnabahar = karnabit گل کلم

karnaval کارناوون

karne ۱- کارنامه ۲- دفترچه ته چک دار
۳- دفترچه بلیط

karnıgeniş صبور ، متحمل ، بامسامحه ، بی غم

karnıyarık نوعی خوراک از بادمجان که میان آن گوشت و سیر و پیساز سرخ کرده میگذارند و در روغن سرخ میکنند

karni قرع و انبیق

karo ۱- خال خشتی در بازی ورق
۲- شطرنجی ۳- مربع

karoçe درشکه ، فایتون

karoseri اطاق سازی ماشین و اتوبوس و غیره

Karpit = karbit کاربیت

karpuz هندوانه

karsak نوعی روباه کوچک

kârsız بی منفعت ، بی سود

karşı مقابله ، متقابل ، ضد ، مخالف ، روبرو

karşılama ۱- پیش باز رفتن ،

استقبال کردن ۲- مقابله کردن
۳- تلقی کردن ۴- جلوگیری کردن

karşılanmak استقبال شدن

karşılaşmak راست آمدن ، برخوردن ، روبرو شدن

karşılaştırmak ۱- مقایسه کردن ، مطابقت کردن ، قیاس کردن ۲- مقابله کردن ، تطبیق کردن کتاب یا نوشته

karşılık ۱- مقابل ، عوض ، بدل ، معادل ۲- جواب ۳- اعتبار بودجه

karşılıklı ۱- متقابل ، مقابل یکدیگر ، عوض دار ۲- روبرو

karşılıksız بدون عوض ، بدون جواب

karşıt ضد ، مخالف ، مقابل ، مغایر

karşıtlik ضدیت ، مخالفت

kart ۱- پیر ، چغل ، سفت ، سخت (در مقابل لطیف ، نرم ، تازه ، جوان) که در مورد گوشت مرغ یا سبزیجات گفته میشود ۲- (عو) پیر ، مسن (در مورد انسان) ۳- کارت ویزیت ، کارت ، کارت پستال

kartal عقاب ، لاشخور

kartalmak پیر ، سفت ، چغل ، کهنه شدن

kartaloş = kartaloz (عو) پیر ، خرف

kartel کارتل ، اتحادیه شرکتها یا استحصال کنندگان بزرگ

kartezyen طرفدار فلسفه دکارت

kartlaşmak پیر و سفت و کهنه شدن

kartlık پیری ، سفت و چغل بودن

kartografi نقشه کشی یا ترسیم نقشه جغرافیائی

kartografya نقشه کشی جغرافیائی

karton مقوا

kartonpiyer مقوای سفتی که برای زینت و قشنگی در عمارات بکار میرود

kartopu ۱- گلوله یا گلولهٔ برفی
 ۲- نوعی گل
kartpostal کارت پستال ، کارت پستی
kartuk شن کش یا چنگال بزرگ زراعتی
kartvizit کارت ویزیت
karun قارون ، به شخص پرثروت
 گفته میشود
karyagdı رنگ برفی که دارای لکه سفید
 و سیاه باشد مانند جایی که تازه
 برف پاریده باشد (درمورد پارچه
 گفته میشود)
karye قریه ، ده
karyola تختخواب آهنی یا تخته‌ای
kas عضله
kasa ۱- صندوق ۲- گاوصندوق
 ۳- صندوق پول ۴- گیشه یا محل
 تحویلدار پول ۵- در قماربازی
 کسی که فیش درمقابل پول میدهد
 ر بازی را اداره میکنند ۶-
 صندوق حروفچینی ۷- حلقهٔ
 بزرگ سر طنابهای کشتی ۸-
 چهارچوبهٔ درب و پنجره
kasaba قصبه ، شهر کوچک
kasadar صندوق دار
kasap قصاب
kasaplık قصابی
kasatura خنجر ، سرنیزه
kasavet غم ، غصه ، دل‌تنگی (قساوت)
kasavetlenmek غم و غم خوردن
kasdoku انساج عضله ، بافت عضله
kâse کاسه ، ظرف
kasem قسم ، یمن
kasık کشالهٔ ران
kasık bağı فتق بند ، کمر بند فتق
kasılmak ۱- کوتاه شدن ، کسر آمدن ،
 کم شدن ۲- باد دردماغ انداختن
 حال غرور و تکبر بخود گرفتن
kasım ۱- یازدهمین ماه تقویم ترکی

(نوامبر) ۲- نیمی از سال که
 فصل سرماست ومدت آن از هشتم
 این ماه تا ششم ماه می میباشد
kasımpatı گل داودی
kasınç=kramp انقباض یا چنگ شدن
 عضلهٔ پا
kasır قصر
kasırğa طوفان ، گردباد ، تندباد
kasıt قصد ، هدف ، نیت
kaside (ادب) قصیده ، نوعی از شعر
 که در مدح کسی گفته شده دومصرع
 بیت اول آن بامصرعهای دوم سایر
 ابیات هم قافیه است تعداد ابیات
 آن از ۱۶ تا ۹۹ است
kasideci قصیده‌خوان یا قصیده‌نویس
kasis جوی یا گودالی که در عرض کوچه
 یا خیابان کنده شود
kaskatı کاملاً سفت و سخت و محکم ،
 خیلی غلیظ
kasket کلاه کارگری ، کلاه کپ ،
 کلاه فرم نظامی
kasmak ۱- سفت بهم کشیدن ۲- تنگ
 کشیدن ، سفت کشیدن ۳- تنگ
 کردن
kasnak ۱- چنبر یا حلقهٔ چوبی دور
 غربال یا الک ۲- حلقهٔ چوبی
 که خانمها برای گلدوزی بکار
 میبرند ۳- کمر بند چرمی پهلوانان
 یا کشتی‌گیران
kasrı نوعی چسب یا صمغ یا زنج درخت
kast طبقهٔ مردم ، کاست (در هندوستان)
kastarlamak سفید کردن نخ یا پارچهٔ
 پنبه‌ای در اثر شستن با آب سرد
 فراوان
kasten قصداً ، عمداً
kastetmek ۱- قصد ، نیت ، عزم ،
 اراده کردن ۲- بدی کردن یا
 ضرر رساندن

kasvet تنگی ، سختی ، عذاب ، شدت ، ناراحتی ، دلنگی
kasvet basmak دل تنگ شدن ، حوصله سر رفتن
kasvetli کسل کننده ، خفه یا گرفته ، دل تنگ کننده
kaş ۱- ابرو ۲- نگین انگشتر ۳- برآمدگی (کوه ، زین اسب ، نگین وغیره)
kaşığı قشو ، آلت فلزی دنداندار که با آن اسب و گاو وغیره را قشو و تیمار میکنند
kaşığılamak = kaşamak قشو کردن ، خاراندن و تیمار کردن حیوان
kaşamak تیمار کردن ، خاراندن ، قشو کردن
kaşan شاش حیوانهایی مانند اسب و الاغ و امثال آن
kâşane قصر ، سرا یا خانه مجلل که با تزئینات فراوان و لوازم گران قیمت ساخته شده باشد
kaşanmak شاش کردن حیوانات از قبیل اسب و الاغ و امثال آن
kaşar نوع پنیر زرد رنگ مانند پنیر هلندی
kaşarlanmak (عو) بیمار شدن ، عادت کردن و خو گرفتن بکارهای بد و نامطلوب و از آن شرم نداشتن ، پوست کلفت شدن
kaşarlanmış (عو) بیمار ، بی حس ، پوست کلفت
kaşe ۱- کاشه ، کیسول بزرگ ۲- نوعی پارچه کلفت شلواری
kaşgöz چشمک
kaşgöz etmek چشمک زدن ، باچشم و ابرو اشاره کردن
kaşık قاشق
kaşıkçı قاشق فروش ، قاشق ساز

kaşıkçın نوعی ازدک وحشی که منقار قاشقی دارد و در مصب رودخانه ها زندگی میکند
kaşıkotu نوعی نبات که برگهای آن مانند قاشق است
kaşımak خاریدن ، خارش کردن ، به خارش آمدن
kaşındırmak خارانیدن
kaşınmak خود را خارانیدن ، خود را خاریدن
kaşıntı خارش
kâşif مخترع ، کاشف
kaşkaval نوعی پنیر مدور زرد ملایم
kaşkol شال گردن
kaşkorse نوعی زیرپوش زنانه ، زیر پیراهنی زنانه
kaşlı ۱- پرابرو ، دارای ابروی پهن و سیاه ۲- نگین دار
kaşlıgözlü خوش چشم و ابرو
kaşmer لوده ، مسخره
kaşmerlik مسخرگی ، لوده گی
kaşmır شال کشمیری ، پارچه پشمی از نوع کشمیری
kat ۱- طبقه ، لایه ۲- دفعه ، مرتبه ، برابر ۳- دست لباس ۴- طبقه ساختمان یا بنا ۵- پیشگاه ، حضور ۶- نظر ، فکر ، عقیده
katafalk چهارپایه یا سکوئی که با پارچه پوشانیده در جای بلند میگذارند و تابوت مرده را روی آن قرار میدهند که مردم از مقابل آن به حالت احترام عبور کنند
katakomp زیرزمینهایی که در قدیم مسیحیان با آنجا پناه میبردند و اجتماعات و عبادات خود را در آنجا انجام میدادند
katakulli حقه ، حیل ، کلک ، تقلب ، دروغ

katalepsi بیهوشی که در آن ماهیچه‌ها مانند چوب سفت میشوند، گم کردن اراده و حس، جامد شدن عضلات بدن، تخشب، کاتالپسی

kataliz (شیم) اثر مجاورتی جسمی در فعل و انفعال شیمیائی، نفوذ و قدرتی که برخی اجسام در فعل و انفعالات شیمیائی دارند و بمنظور تسریع و تسهیل ترکیبات عناصر و مواد مختلف بکار برده میشوند، کاتالیز

katalizör ماده یا جسمی است که عمل کاتالیز را انجام میدهد، کاتالیزور

katalog کاتالوک، کتاب فهرست اسامی کتابها و مشخصات آنها، صورت یا مشخصات اشیاء و اجناس

katar ۱- قطار، ردیف ۲- ترن، قطار راه آهن

katarakt آب مروارید چشم، آب یا پرده سیاه که جلو چشم را پوشانیده سبب کوری میشود

katedral کلیسای بزرگ

kategori طبقه، صنف، دسته، زمره

kati ۱- غلیظ، سفت ۲- شدید، سخت ۳- جامد، صلب ۴- سنگدان مرغ که (katıca) نیز گویند

katık قاتق، چیزی که با نان میخورند مانند پنیر، حلوا، ریتون و غیره

katıksız خالص، صاف، بدون غش، بدون مخلوط

katılanmak=katılaşmak غلیظ، سفت و چغل و سخت شدن

katılık غلیظی، غلظت، سفتی

katılmak ۱- علاوه شدن، منضم شدن ۲- اشتراك کردن، شرکت کردن ۳- قاطی شدن، مخلوط شدن ۴- از گریه یا خنده شدید نفس گرفتن یا بند آمدن،

از حال رفتن، روده بر شدن

katılmak از خنده نفس کسی را بند آوردن، روده بر کردن

katım ۱- مخلوط، علاوه، اختلاط ۲- عمل یا موقع جفت گیری گوسفند و گاو و امثال

katır ۱- قاطر ۲- (مخ) لجوج، لیج باز ۳- خشن، بی ادب

katırboncuğu خرمهره، منجوق و مهره های آبی رنگ که به سر و گردن قاطر و الاغ آویزان میکنند

katırcı قاطرچی

katırkuyruğu گیاهی است دارای گل های زرد رنگ چتری تلخ

katırtırnağı گیاهی است دارای گل های زرد رنگ تلخ (مانند گل بیمادران) که مدر است و در طب بکار میرود

katışık مخلوط، غیر خالص

katışiksız بی غل و غش، خالص و صاف

katıstırmak مخلوط کردن، داخل کردن، قاطی کردن

katıyağ=donyağı بیه، روغن سفت مانند پارافین

katı قطعی، حتمی

katılaşmek قطعی، محقق، حتمی شدن

kâtıbiadil=noter (قد) صاحب دفتر رسمی اسناد، دفتر رسمی ثبت اسناد

katil قتل، آدم کشی

katil قاتل، آدم کش، کشنده

kâtip کاتب، منشی، دبیر، نویسنده، میرزا

kâtiplik منشی گری، دبیری، نویسندگی

katıyen قطلاً، ابدأ، هرگز، بهیچوجه

katıyet قطعیت، یقین

katkı علاوه، اضافه

katkısız بدون علاوه یا اضافه، خالص و صاف، بدون مخلوط

katlamak تاه کردن، دولا کردن

katlandırmak باعث تاه کردن یا
دولا کردن شدن ، (معج) سبب
گرفتاری شدن ، کسی را زیر بار
زحمتی گذاردن
katlanılmak تحمل کرده شدن ،
تن در داده شدن
katlanmak ۱- تاه شدن ، دولا شدن ،
خم شدن ۲- تن در دادن ، تحمل
کردن ، زیر بار زحمت رفتن ،
قبول کردن
katletmek قتل کردن ، آدم کشی کردن
katlı طبقه دار ، دارای طبقه ، لایه دار
katliam قتل عام ، کشتار دستجمعی
katmak ۱- علاوه کردن ، اضافه کردن ،
زیاد کردن ، قاطی کردن ۲-
مخلوط کردن ، شرکت دادن ،
داخل کردن
katmer ۱- حالت برگهای گل یا طبقات
لایه های خمیر شیرینی که تعداد
زیادی مقابل هم یا روی هم قرار
دارند ۲- نوعی نان شیرینی کره ای
که لایه های زیاد دارد
katmerleşmek رج رج رویهم قرار
گرفتن ، طبقه طبقه شدن
katmerli طبقه طبقه ، لایه لایه ، تو در تو ،
رویهم رویهم ، (معج) مضاعف ،
چند لا ، دولا ، مکرر
katolik کاتولیک
katot کاتد ، الکتروود نکاتیف
katran قطره ، چکه
katran قیر ، قطران
katranlamak قیر اندود کردن ، قیر مالیدن
katranlı قیر اندود
katran taşı قیر معدنی ، جسم متبلور
از جنس نفت
katrat ۱- در حروفچینی تکه های فلزی
که برای فاصله بین حروف گذارده
میشود ۲- واحد اندازه در

حروفچینی
katrilyon کاترلیون ، معادل
۱۰۰۰ ترلیون
katsayı (ریض) ضریب ، نماینده ،
عامل ، اکسیوزان
kauçuk کائوچوک
kav ۱- فتیله فندک ، آتش زنه
گیرونه آتش ۲- کاو (اصطلاح
در بازی پوکر وغیره)
kavaf کفش حاضر فروش ، فروشنده
کفش دوخته و حاضر
kavaflık کفش حاضر فروشی
kavait قواعد ، قاعده ها
kavak اسبید دار ، تبریزی ، سفید دار
kavaklık محل قلمه های تبریزی ،
محلی که درختهای تبریزی زیادی
داشته شده باشد
kaval نی چوپانی
kaval kemigi استخوان ساق پا ، قلم پا
kavaliye مردی که با زنی میرقصد یا
زنی را برای گردش بیرون میبرد
kavanoz کوزه یا ظرف گلی کوچک ،
شیشه دهن گشاد که در آن عسل ،
مر یا و غیره میریزند
kavara ۱- گوز ۲- چس
kavas پیشخدمت قنسولگری یا سمارت ،
کسی که در خدمت بزرگان است ،
دربان ، خادم
kavata ۱- یک نوع گوجه فرنگی سفت که
قرمز نمی شود ۲- نوعی ظرف
تخته ای تراشیده
kavela = kabila میخ چوبی
میخ طویل چوبی
kavga دعوا ، نزاع ، جدال ، اوقات تلخی ،
اختلاف ، مشاجره
kavga etmek دعوا کردن ، اوقات تلخی
کردن ، نزاع کردن
kavgacı اهل جنگ و دعوا

kavgalı دعوائی ، کسی که با کس دیگر
دهوا داشته باشد، چیزی که مورد
اختلاف یا متنازع فیه باشد

kavi قوی ، پرزور ، پر قوت

kavil قول ؛ حرف ، کلام

kavilloşmek قول و قرار گذاردن ،
توافق کردن

kavim قوم ، قبیله ، ملت ، طایفه

kavis قوس ، خم ، کمان ، منحنی

kavlak بی پوست ، درختی که پوستش
ریخته باشد

kavlamak خشک شدن و ریختن
پوست درخت

kavmiyet قومیت ، منسوب به قومی بودن

kavram ۱- مفهوم ، معنی ۲- روده بند ،
پرده روکش کلیه و روده ها

kavrama درک ، احاطه

kavramak ۱- دربر گرفتن ، شامل شدن ،
در دست گرفتن ، قبضه کردن ۲-
درک کردن ، ملتفت شدن ، فهمیدن

kavranılmak درک کرده شدن
فهمیده شدن

kavrayış درک ، ادراک

kavrayışlı با ادراک ، سریع الانتقال ،
با شعور

kavruk سرخ شده ، تف داده شده ،
برشته ، (میج) لاغر ، ضعیف ،
کم رشد

Kavrutmak سرخ شدن ، تف داده شدن ،
برشته شدن

kavşak ۱- شل ، لق ، سست شده ،
میز یا صندلی که در اثر خشکی
یا کهنه گی شل یا لق میشود ۲-
نقاط ، محل تلاقی یا ملتقای
چندین خط یا راه یا نهر

kavuk عمامه بزرگی که در قدیم سر
میگذاشتند و زیر آنرا با پنبه یا
چیز های دیگر پر میکردند که

بزرگ دیده شود

kavuklu ۱- عمامه پسر ، عمامه دار
۲- عنوان بازیگر اصلی در نوعی
از نمایش های قدیمی که آن را
(orta oyunu) میگفتند

kavun خربزه

kavuniçi رنگ زرد نارنجی

kavurma ۱- گوشت یا چیز دیگری که
تف داده شده یا سرخ شود ۲-
قرمه یا قورمه ، گوشت قرمه که
در ظرف یاخیک نگاهداری کنند

۳- عمل سرخ کردن یا تف دادن
۴- قهوه تف داده یا بوداده شده

kavurmaç گندم بو داده

kavurmak ۱- سرخ کردن ، تف دادن ،
قرمه یا قورمه کردن ، بو دادن
۲- خشک کردن زراعت و غیره
دراثر باد یا شدت گرما

kavurtmak سرخ کردن یا تف دادن
توسط دیگری

kavuşak = kavşak تقاطع ، ملتقا یا
محل تلاقی دو یا چند خط یا راه
یا نهر

kavuşma عمل تلاقی یا واصل شدن ،
پیوستن ، بهم رسیدن

kavuşmak بهم رسیدن ، متصل شدن ،
واصل شدن ، پیوستن ، همدیگر
را ملاقات کردن ، نائل شدن

kavuşturmak واصل گردانیدن ،
ملاقات دادن ، بهم رسانیدن ،
نائل گردانیدن

kavut نوعی آتش اماج که با آرد گندم
تف داده درست میکنند

kay قی ، غشيان ، استفراغ

kaya تخته سنگ ، صخره

kayabaşı نوعی آهنگ در موسیقی ترکی

kayağan = kaygan تخته سنگ
صاف لیز

۱- اسکی ، کفشهای دراز تخته‌ای **kayak**
یا فلزی برای سر خوردن روی
برف ۲- بازی اسکی
kayakçı اسکی‌باز
kayalık سنگلاخ ، راه یا محل
کوهستان سنگی
kayan سیل شدیدی که از کوه سرازیر میشود
نوعی نعل اسب که دارای گیره یا
kayar چنگال است برای اینکه اسب
روی یخ سر نخورد
kayatuzu نمک بلوری ، نمک سنگی
kaybetmek گم کردن ، ضایع کردن ،
باختن ، ضرر کردن ، از دست دادن
kaybolmak از بین رفتن ، گم شدن ،
ناپدید شدن ، نابود شدن
kaydetmek ثبت کردن ، یادداشت کردن ،
قید کردن ، نوشتن
kaydıracak تخته سنگ صاف پهن ،
لی‌ای بازی ، بازی حلقه پرت کنی
kaydırılmak لغزانیده شدن ،
غلتانیده شدن
kaydırmak غلتانیدن ، سر دادن ،
لغزانیدن
kaydıye خق ثبت ، حق اسم نویسی
kaydolmak ثبت نام کردن ،
نام نویسی کردن
kaygan لیز ، صاف ، صیقلی قابل
لغزیدن
kaygana قیقناق ، نوعی املت پنیر و آرد ،
خاگینه که با آرد و پنیر یا گوشت
درست میکنند
kaygı نگرانی ، تشویش ، اضطراب ،
غم ، غصه
kaygılanmak غصه خوردن ، غم خوردن ،
در تشویش و نگرانی بودن
kaygılı غم دار ، دل‌تنگ ، گرفته‌حال ،
غصه دار
kaygın صاف ، شفاف ، لیز
kayısız بی‌غم ، بی‌عبار ، بی‌فکر ، بی‌غصه

۱- قایق ۲- خمیده ، کج
یکطرفه شده
kayıkçı قایقچی ، قایقران
kayıkçılık قایق‌رانی
kayikhane کاراژ قایق
kayın ۱- آتش ، چوب جنگلی
۲- برادر شوهر یا برادر زن
kayınana = kaynana = kayınvalide
مادر شوهر یا مادر زن
kayınata = kayınbaba = kayın-
peder پدر زن یا پدر شوهر
kayınbirader برادر شوهر یا برادر زن
kayınpeder پدر شوهر یا پدر زن
kayınvalide مادر زن یا مادر شوهر
kaynana مادر شوهر یا مادر زن
kayıp غایب ، گم ، گم شده ، مفقود
kayır ساحل شنی ، شن و ماسه کنار دریا
که بشکل سکوسکو درآمده باشد
kayırıcı طرف‌گیر ، حمایت‌کننده ،
پارتنری ، پشتیبان
kayırılmak = kayrılmak حمایت یا
پشتیبانی شدن
۱- حمایت کردن ، طرفداری
کردن ، پشتیبانی کردن ۲- تبعیض
قائل شدن
kayısı = kayısı زردآلو ، قیسی
۱- عمل سر خوردن ، لیز خوردن
۲- کمر بندن ، تسمه
۱- ثبت ، یادداشت ۲- بند ،
قید ، چوبهای چهارچوبه ۳- ثبت
نام ، نام نویسی
۱- قید کردن
۲- مقید کردن
۱- ثبت شده ، نام نویسی شده
۲- قید شده ، مقید یا مشروط شده
۱- لاقید ، بی‌فکر
۲- اسم نویسی نشده ، ثبت نام
نکرده ۳- بی‌قید و شرط
kayıtsızlık لاقیدی ، بی‌فکری

kaykılmak تکیه دادن، لم دادن
kayma لغزش، سرخوردگی، لیز خوردگی
kaymak ۱- سرشیر، خامه، قیماق
 ۲- لیز خوردن، سر خوردن، اسکی بازی کردن
kaymakam ۱- فرماندار، بخشدار
 ۲- (قد) نایب سرهنگ (قائم مقام)
kaymakamlık ۱- فرمانداری
 ۲- شهرستان
kaymaklı خامه دار، سرشیردار
kayme (عو) پول کاغذی، لیره کاغذی، اسکناس
kaynak ۱- منبع، سرچشمه، منشأ
 ۲- جوش اکسیژن یا الکتریک
 ۳- محل وصل و جوش خوردن دو چیز، پیوند
kaynakçı استاد جوشکار
kaynamak ۱- جوشیدن، جوش آمدن
 ۲- جوش خوردن شکستگی
 ۳- استخوان (عو) گم شدن، از بین رفتن
kaynana مادر شوهر یا پدر شوهر
kaynanadili نوعی گیاه ضخیم خاردار که زبان مادر شوهر نام دارد
kaynar نوعی مایع جوشیدنی خوشمزه است که از چند ادویه مختلف از قبیل هل و دارچین و زنجبیل و میخک و اخلامور و شکر سرخ درست کرده پس از زایمان به زائو و مهمانان میدهند
kaynarca ۱- چشمه، منبع آب
 ۲- چشمه آب گرم
kaynaşma ۱- پیوند، جوش
 ۲- ازدحام و جوش مردم
kaynaşmak ۱- بهم جوش خوردن، بهم چسبیدن، پیوند یافتن
 ۲- باهم جوش داشتن و دوست شدن، مؤانست
 ۳- سرکشی، طغیان مردم،

جوش و غلیان
kaynaştırmak دو چیز را بهم جوش دادن، وصل و جوش دادن دو چیز یا دو شخص
kaynata پدر شوهر یا پدر زن
kaynatılmak جوشیده شدن
kaynatılmış جوشیده، جوشیده شده
kaynatmak ۱- جوشانیدن
 ۲- جوش دادن فلزات
kaypak ۱- لیز، شیب دار ۲- (مج) دروغگو
kayrak ۱- محل لیز خوردن، محل سر خوردن ۲- زمین سست که خاکهای آن ریزش نموده حرکت میکند، خاک شن دار ۳- سنگ صاف شیب دار
kayrılmak سدی از شن و ماسه جلو دهانه رودخانه پیدا شدن
kayran محل وسیع و باز در میان جنگل
kayrılmak حمایت یا پشتیبانی شدن
kayser قیصر، عنوان پادشاهان بیزانس و آلمان و روم
kayşa حرکت و پیشروی زمین سست
kayşamak تکه های بزرگ سنگ که از کوه کنده شده در اراضی پخش شوند
kaytan قیطان، رشته باریک ابریشمی یا پنبه ای
kaytarmak ۱- رجعت دادن، برگرداندن ۲- از زیر کار یا وظیفه در رفتن، تنبلی کردن در وظیفه
kayyım سرایدار یا خادم مسجد ۲- قیم
kaz ۱- غاز ۲- (مج) احمق، ابله
kaza ۱- قضا، قضاوت، حکم دادن
 ۲- شهرستان، بخش ۳- قضا و قدر ۴- تصادف، تصادم، سانحه، پیش آمد سوء ۵- روزه یا نمازدر

غير مواعد معينه
kazaen تصادفاً ، بر حسب تصادف و اتفاق
kazak ۱- جلیتقه یا پیراهن بافتنی
 ۲- قزاق ، نام قبیله‌ای که در جنوب سیبری روسیه زندگی میکنند ۳- شوهر یا مرد با ضابطه و با جریمه که نسبت به زنش برتری و حاکمیت دارد
kazan ۱- دیگ بزرگ ، قزغان ، قازغان ، پاتیل ۲- دیگ بخار
kazanç سود ، استفاده ، نفع ، منفعت ، بهره
kazandırmak فایده رساندن ، سبب فایده یا نفع شدن
kazandibi ۱- ته دیگ ۲- نوعی فرنی که در اثر سوختگی ته دیگ آن قدری قهوه‌ای رنگ میشود
kazanılmak بدست آورده شدن
kazan kaldırmak عصیان ، شورش ، شلوغ کردن
kazanmak ۱- سود بردن ، نفع بردن ، منفعت کردن ۲- بردن در قمار بازی ۳- بدست آوردن ، گیر آوردن
kazara تصادفاً ، اتفاقاً ، از قضا اتفاق
kazasker (قد) قاضی عسکر ، در قدیم يك رتبه و عنوان بزرگ علمی بوده ، یکی از دو عدد بالابرین مقام قضائی و کشوری در قدیم که هر يك صدارت یکی از دو قسمت اناطولی و رومیلی را در دوره عثمانی در دست داشتند
kazaz قزاز ، کسی که ابریشم خام را نخ میکند ، ابریشم فروش ، کسی که کرم ابریشم پرورش میدهد ، ابریشم کار
kazazede مصیبت زده ، ملهوف ، منکوب ، فلک زده

رنگ زرد مایل به سبزی ، **kazboku** سبز فام
kazdırmak وادار به کندن یا حفر کردن یا حک کردن
kazein ماده پنیری ، یکی از مهمترین مواد آلبومینی شیر
kazel = gazel برگ خشک ، برگ خزان
kazevi سبد یا زنبیل که از حصیر یا نی یا برگ خرما و غیره ساخته شود
kazı ۱- حفریات ، حفر ۲- حک ، کنده کاری
kazık ۱- میخ چوبی بزرگ ، میخ طویله ، چوبی که به زمین کوبیده شده باشد ۲- (عو) گول خوردن در معامله ، حيله ، تقلب
kazıkçı (عو) گران فروش ، گول زن ، متقلب
kazıklamak گول زدن در معامله ، فریب دادن ، گران فروختن
kazıklanmak ۱- (قد) بمیخ نشانیده شدن مقصر برای اعدام در زمان قدیم ۲- (عو) فریب خوردن در معامله ، گول خوردن شدن
kazılmak ۱- حفر شدن ، کنده شدن ۲- حک شدن
kazıma ۱- تراشیدگی ، کندگی ۲- در طب عمل تراشیدگی بعد از سقط جنین
kazımak تراشیدن ، کندن ، حک کردن ، با تیغ یا چاقو نوشته‌ای را تراشیدن و پاک کردن
kazınmak ۱- صورت را از ته تراشیدن ، خود را خارا نیدن ، صورت را تراشیدن یا خراشیدن ۲- (مج) از هستی ساقط شدن
kazıntı خراشیدگی ، تراشیدگی ، حفر شدگی

kazıntılı	نوشته یا کاغذی که دارای تراشیدگی و پاک شدگی باشد	keçi	۱- بز ۲- (مع) لجوج ، لج باز ، کله شق
kazıtmak	خراشیدن یا تراشیدن بوسیله دیگری	keçiboyunu	خرنوب ، درخت خرنوب
kazino = gazino	کازینو ، کافه باساز و آواز و خواننده	keçikulağı = uşkun	گیاه ریوند ، راوند ، ترشک
kaziye	(منط) قضیه	keçimantarı	قارچ سفید
kazma	۱- حفر ، کنده گی ۲- کلنگ	keçiyemişi	نوعی نبات جنگلی
kazmak	۱- حفر کردن ، کنندن ، گودال کنندن ۲- حک کردن	keder	غم ، غصه ، حزن ، کدورت
kazmir	نوعی پارچه پشمی ظریف و نرم (محرّف از کشمیر)	kederlenmek	محزون شدن ، غمگین شدن
kazulet	(عو) هیولا ، درشت ، گنده مانند غول بیابانی	kederli	غم دار ، غمگین ، غصه دار ، محزون
kazurat	قازورات ، پلیدیها ، نجاستها ، فضولات انسان یا حیوان	kedersiz	بی غم ، بی درد ، بی غصه
kazzaz = kazaz	قزاز ، ابریشم فروش ، حریر فروش ، ابریشم کار	kedi	گربه
kebair	کبائر ، گناهای کبیره از قبیل قتل و سرقت و امثاله	kedibalı	صمغ یا زنج درخت سیب یا زردآلو
kebab	کباب ، گوشت یا چیزهای دیگر که روی آتش بریان شده سرخ کرده یا بوداده شده باشد	kedibalığı	سپرماهی ، ماهی پهن
kebabçı	کباب فروشی ، کبابی	kediotu	سنبل الطیب ، سنبل کوهی ، گیاه والرین
kebe	نمد ، نمدی ، روپوش نمدی کوتاه	keenlemyekün	کان لم یکن ، مثل اینکه اصلا وجود نداشته باشد
kebze	استخوان شانه ، استخوان کتف ، قبضه	kef	۱- کف دست ۲- کف روی آبگوشت و غیره
keçe	نمد ، نمدی	kefal	ماهی سفید ، کفال
keçeci	نمد مال ، نمد ساز ، نمد فروش	kefalet	کفالت ، ضمانت
keçeleşmek	۱- مانند نمد شدن ، بحالت نمد درآمدن ۲- بی حس شدن بدن	kefaletname	ضمانت نامه ، کفالت نامه
keçekülâh	(قد) کسی که کلاه نمدی سر میگذارد ، کج کلاه ، بدچشم ، کسی که زیاد با چشم زنها را تمقیب میکند	kefare	کفاره گناه ، دادن صدقه درمقابل گناهی که از انسان سر میزند
keçekülâh etmek	(قد) کسی را از رتبه و مقام و منصب خلع کردن (نظ)	kefe	۱- کفه ترازو ۲- کیسه موئی یا دستکش مخصوص تیمار اسب
		kefeki	۱- سنگی که از رسوبات بین دندانها پیدا میشود ۲- نوعی سنگ درشت
		kefelemek	تیمار کردن اسب
		kefen	کفن
		kefenlemek	کفن کردن ، تکفین
		kefere	کفره ، کفار ، کافرها
		keffiyed	کف ید ، خلع ید
		kefil	ضامن ، کفیل

kefillik	ضمانت
kefiye	نوعی شال منگوله دار که اعراب روی سر و شانه خود می اندازند
kefne	نوعی تسمه که داخل آن تکه آهنی گذارده شده و کسانیکه با جوالدوز کار میکنند آن را در کف دست خود قرار میدهند
kehanet	غیب گوئی، پیش گوئی، کهانیت
kehhal = göz hekimi	(قد) چشم پزشکی، کحال
kehkeşan	کهکشانشان، خط سفید ابرمانندی که از ستاره های بشمار در آسمان وجود آمده مانند کاه که در راهی رنخته شده باشد دیده میشود
kehle = bit	شیش
kehlibar = kehribar	کهربا
kek	نان شیرینی، کیک
kekâ	(عو) (حرف ندا) که در مورد خوشحالی و نشاط گفته میشود
keke = kekeme	الکن، زبان گرفته، کسی که لکنت زبان دارد
kekelemek	لکنت زبان داشتن، من من کردن
kekelik = kekemelik	لکنت زبان
kekeme = keke	الکن، زبان گرفته
kekemelik	لکنت زبان
kekik	پودینه صحرائی، نوعی گیاه خوشبو از تیره نمنائیان، سیسنب، سمنر، آویشن
keklik	کبک
keklik palazı	کبک جوان چاق
kekre	گس، دبش
kekrelık	گس بودن
kekremsi	گس مانند، قدری گس
kel	۱- کچل، کل، (مج) طاس ۲- زمین بایر، عور، خالو
kelâl	ملال، کلال، حالت خستگی و ماندگی

kelâm	کلام، سخن، حرف
kelâmıkadim	قرآن کریم
kelâmıkibar	سخنان بزرگان
kelebek	۱- پروانه، شاهپره ۲- نام مرضی است که در جگر گوسفند پیدا میشود ۳- پره، کلید پره دار یا پروانه ای
kelebek gözlük	عینک پنس
kelek	۱- نوعی قایق کوچک که در آب رودخانه کار میکنند، کلک ۲- ذرت یا بلال که بعضی قسمتهای آن کال و بی دانه است ۳- کالک، خربزه نارس یا خام
kelem = lahana	کلم
kelepçe	۱- دستبند محبوس ۲- بست یا گیره یا حلقه ای که لوله یا کابل را با آن می بندند
kelepir	خیلی ارزان، مفت مسلم
kelepirci	ارزان بخر، پوست خرکن، سوداگر موقع شناس
keler	مارمولک، سوسمار، چلیپاسه
keleş	۱- قشنگ، خوشگل ۲- کل، کچل ۳- زشت، بد ریخت
kelime	کلمه
kelle	۱- کله، سر، در ترکی کله را برای سر حیوانات عنوان میکنند لذا در مورد انسان در مقام تحقیر میگویند ۲- دانه، عدد، پارچه، تکه مانند کله قند ۳- خوشه گندم
kelli - fellı	با کر و فر، پرشکوه، مجلل، دارای لباس عالی
kellik	۱- کچلی، کل یا کچل بودن، کلی ۲- زمین یا جای بایر و بی علف
keloglan	عنوان بچه زرنگ که در افسانه های قدیم ترکی آورده شده، در مورد بچه فقیر و یتیم بی پناه نیز استعمال میشود

kelp	سگ ، کلب	لیوان‌ها را در آن میگذارد یا	
kelpe	تیر یا دیرک انگور ، دار است	استادکار برای جادادن آلات و	
	درخت مو	ادوات به کمر می‌بندد	
kem	۱- بد ، زشت ، پست ۲- ناقص ، کسر ، کم	kemha	مخمل ابریشمی
kemâl	کمال ، کامل و تمام بودن	kemik	۱- استخوان ۲- استخوانی
Kemalizm	طرفدار فلسفه یا مسلک	kemik doku	نسج یا انساج استخوان
	کمال آتاترک	kemikleşmek	مانند استخوان سخت شدن ، استخوانی شدن
keman	۱- ویولون ۲- کمان (تیراندازی)	kemikli	استخوان دار ، با استخوان دارای استخوان بندی درشت
kemancı	۱- ویولونیست ، ویولون زن ۲- ویولون ساز	kemiksiz	بی‌استخوان ، بدون استخوان
keman çalmak	ویولون زدن	kemircik	نرجه استخوان ، غضروف
kemane	۱- آرشه ویولون و کمانچه ۲- کمان ۳- کمانه نجاری که برای چرخانیدن برقونجاری و سوراخ کردن تخته بکار میرود	kemirdek	استخوان بندی دم حیوانات
kemanî	ویولون زن ، ویولونیست ، کمانچه زن باصول شرقی	kemirgenler	حیوانات چونده مانند موش و خرگوش
kemankeş	تیرانداز ، کسیکه با کمان تیراندازی میکند	kemirmek	خرد خرد جویدن مانند موش
keman yayı	آرشه ویولون	kemiyet	کمیت ، مقدار
keme	موش بزرگ ، موش صحرائی	kemküm	جواب حسابی نداشتن و هن من کردن
kemençe	کمانچه	kemlik	بدی ، بد جنسی ، پستی
kement	۱- کمند ۲- (قد) تسمه روغنی که برای بدار آویختن بکار برده میشود	kemre	کود
kemer	۱- کمربند ۲- کمر لباس و شلوار و غیره ۳- (قد) تسمه پهن یا کمربندی که در قدیم سکه های طلا را در آنها جا میدادند ۴- جای برآمدگی ، کمر یا طاق قوسی شکلی که در ساختمانها بطور نیم دایره روی سر در یا پنجره یا روی پل‌ها میزنند	kenar	کنار ، خط پهلو ، حاشیه ، ساحل ، دورافتاده
kemerli	۱- کمربند دار ، کمردار ۲- قوس یا طاق منحنی شکل‌دار	kenarçı	ماهی‌گیری که در ساحل دریا صید ماهی میکند
kemerlik	کمربند جادار که شربت فروش	kenarlı	کناره دار ، حاشیه دار ، لبه دار ، پارچه یا لباسی که کنارهایش دست دوزی شده باشد
		kenarortay	(هن) خط مستقیمی که از زاویه مثلث به خط مقابل فرود آمده آن را نصف‌کند
		kendi	خودش ، خود ، خویش
		kendibeslek	نباتاتی که بخودی خود تغذیه میکنند
		kendi kendine	خودبخود ، بخودی‌خود
		kendiliğinden	بنفسه ، خود بخود ، از پیش خود
		kendinden	از طرف خود ، از خود

kendir = kenevir	کنف	ساخته میشود
kene	کنه	تخته سنگ کنار ساحل دریا
kenef	۱- (عو) خلاء ، جائی ، مستراح ۲- بد ، کشیف ، کثافت	کوپر ، زمین شوره زار
kenet	بست فلزی	از پا افتادن ، افتاده ، درمانده و ناتوان شدن
kenetlemek	با بست یا قید فلزی دوسر چیزی را جفت کردن ، بهم بستن ، بهم قفل کردن ، بهم وصل کردن	کراهت ، زشتی ، بدی
kenetlenmek	محکم بهم بسته و وصل شدن	زمان نوشیدن مشروب ، (معج) وقت میکساری (در نزد شب زنده داران)
kenetli	گیره دار ، بست دار ، قفل و بست شده	کرامت ، امر خارق العاده که از طرف اولیاء الله بظهور میرسد
kenevir	کنف ، چتائی ، پارچه کیسه ای	۱- جاکش ، دیوث ، درمقام شوخی و غیر جدی نیز به بچه ها گفته میشود ۲- پاشنه کتی
kengel = kenger	کنگر	۲- مرتبه ، کره ، دفعه
kent	قصبه ، شهر	۲- پرانتز ، هلالین
kental	واحد وزن ۱۰ کیلوگرمی	کرم ، احسان ، اطف
kep	۱- کلاه کپ ، کلاه مخصوصی که دانشجویان فارغ التحصیل دانشکده و استادها بر سر میگذارند	دماغه سنگی که بطرف دریا پیشرفته باشد
kepaze	۱- رسوا ، مفذض ، بی آبرو ۲- پررو ، بی حیاء ۳- (قد) کمان کشادی که در قدیم در تعلیم تیراندازی بکار برده میشد	دیگک یا طاس بزرگ
kepazelik	افتضاح ، رسوائی ، بی آبرویی	۱- تخته آلات ، تیر و تخته ای که در نجاری و ساختمان بکار میرود ۲- لوازم چرم و تخت کفش
kepbastı	تور ماهی گیری دوتر که ای	keresteci
kepçe	۱- ملاقه ۲- توردستی ماهی گیری شبهه ملاقه بزرگ	keresteli
kepçekulak	کسی که گوش بزرگ دارد	keresteli
kepçekuyruk	(عو) طفیلی ، مفت خور	تختخواب چوبی ، نیمکت تخته ای
kepek	۱- کپک ، سبوس ، سپوس ۲- پوسته ، شوره سر	keretviz
kepenek	۱- جبه نمندی چوپانی که بدون آستین و بدون دوخت میباشد ۲- پروانه یا کرم مو و بالدار که در گندم پیدا میشود	kerhane
kepenk	در کر کره ای یا کشومی دکان یا گاراژ و غیره که از آهن سفید	kerhaneci
		kerhen
		kerih
		kerim
		kerime
		keriz = geriz
		kerkenez
		kerki

kerliferli = kelifelli با کر و فر ، دارای لباس عالی	kervanbaşı ساریان ، ساروان ، کاروان سالار
kermen ۱- قلعه ، حصار ۲- دوك پشم رسی	kervancı اشتریان ، کاروان سالار ، ساریان
kermes اجتماعات یا جشن‌هایی که بمناسبت اعیاد در شهرهای کوچک منعقد میشود	kervansaray کاروانسرا
kerpeten گاز انبر ، کلبتین	kes شخص ، کس
kerpiç خشت خام	kesafet غلظت ، زیادی جمعیت ، انبوهی ، تراکم
kerrake (قد) نوعی جبه نازک و چسب که در قدیم از پارچه پشمی میدوختند	kesat کساد ، کم بودی مشتری و داد و ستد
kerrat مرتبه ، دفعه ، کره ، کرات	kesatlık کساد
kerrat cetveli جدول ضرب	kese ۱- کیسه ۲- جیب ۳- (قد) واحد مقیاس طلا (يك کیسه کوچک محتوی ۵۰۰ سکه یاغروش طلا) ۴- راه میان بر
kerte ۱- علامت چوب خط ۲- اندازه ، درجه	kesek تکه‌ای از خاک که با بیل کنده میشود ، کلوخ
kerteleme تدریج ، پیشروی تدریجی	kesel کسل ، حالت کسالت ، تنبلی ، رخاوت
kertenkele چلپاسه ، مارمولک ، بزجه	keselemek کیسه کشیدن در حمام
kerteriz تعیین موقعیت با درجه قطب‌نما ، جهات یابی کشتی بوسیله قطب‌نما	keselenmek کیسه کشی شدن ، خود را کیسه کشیدن
kerteriz almak اندازه‌گیری یا جهات یابی کردن بوسیله قطب‌نما	keseli جیب دار ، کیسه دار
kerti = kerte علامتی که با چاقو روی چوب خط می‌گذارند	keseliler (حیو) کیسه داران ، دسته‌ای از حیوانات که بچه‌های خود را در شکمی که مانند کیسه است جای میدهند مانند کانگرو
kertik بریدگی روی چوب خط ، فاق یا علامتی که با چاقو روی چوب، کنده شده باشد یا نشانه یا علامتی که روی چیزی گذارده شده باشد .	kesen ۱- (هن) خط قاطع ۲- قاطع ، برنده
kertilme خراشیده شدن ، فاق یا علامت زده شدن	kesenek مالیات بر درآمد مقطوع
kertmek ۱- فاق گذاردن ، خط‌زدن روی چوب خط یا علامت گذاردن ۲- خراشیدن در اثر ضربت یا سخت مالیده شدن چیزی به‌جه چیز دیگر	keser تیشه نجاری
kerubi کروی ، بزرگترین ملك کروی	kesic برنده ، قاطع ، قطع‌کننده
kervan کاروان ، قافله ، کربان	kesif غلیظ ، انبوه ، متراکم
	kesik ۱- بریده ، قطع شده ، شکست ۲- ختنه شده
	kesikli بریده بریده ، حالت عدم مداومت ، منقطع
	kesiklik ۱- بریدگی ۲- سستی

kesiksiz	لاینقطع ، مداوم ، مداوم ، مداوم	kesmece	۱- بشرط چاقو (در مورد هندوانه و خربزه) ۲- قیمت مقطوع یا قیمت رویهم حساب شده
kesilmek	۱- بریده شدن ، قطع شدن مقطوع شدن ۲- بست یا ناتوان شدن	kesmek	۱- بریدن ، قطع کردن ۲- قطعی کردن ۳- ذبح کردن ، کشتن ، سربریدن ۴- بر زدن ورق‌های بازی ۵- (عو) دروغ گفتن ، مبالغه یا غلو کردن
kesim	ذبح حیوانات ، سلاخی ، عمل سربریدن حیوانات	kesmelik	معدن سنگ ، کوه سنگ
kesimci	(قد) کسی که عایدات مالیاتی محلی را بطور مقطوع کنترات میکند ، مقاطعه کار عایدات مالیاتی	kesme şeker	قند حبه‌ای که بشکل مکعب بریده شده
kesin	قطعی ، حتمی ، بی‌شک و شبهه ، مقطوع	kesmez	کارد یا چاقوی کند
kesinleşmek	قطعی شدن	kesmik	۲- کاه درشت که باخوشه مخلوط است ۲- شیر بریده یا دلمه شده
kesinlik	قطعیّت	kesbetmek	کسب کردن ، بدست آوردن ، حائز شدن
kesinlikle	بطور قطع ، محقق	kesret	کثرت زیادی ، فراوانی
kesinti	۱- بریدگی ، تکه بریده شده ، قطعه ۲- انقطاع ، فاصله ۳- نقصان یا کسری	kesretli	فراوان ، زیاد
kesintisiz	اجرتی که مالیات از آن کسر نشده باشد	kestane	شاه بلوط ، بلوط
kesir	۱- کسر ۲- شکستن ۳- (ریض) اجزاء عدد صحیح یعنی عدد کسری	kestanecik = prostat	پروستات
kesir	کثیر ، زیاد ، فراوان	kestane dorusu	اسب قهوه‌ای یا بلوطی رنگ
kesirli	عدد کسری ، کسردار	kestanelik	چنگل شاه بلوط ، بلوطستان
kesişmek	۱- تقاطع ، همدیگر را قطع کردن ۲- قطع کردن معامله یا کار	kestere = kitre	کتیرا ، صمغ درخت گون
kesit	مقطع	kestirme	۱- عمل بریدن درخت وغیره ۲- راه میان‌بر ، نزدیک
keski	۱- آلت قطع کردن یا بریدن ۲- اسکنه ، قلم فولادی ، تبر کوچک	kestirmek	۱- عمل ذبح را انجام دادن ۲- درک کردن ، ملتفت شدن ۳- تخمین کردن ۴- چرت زدن
keskin	۱- برنده ، تیز ۲- تند و تیز	keş	۱- دوراغ ، پنیر بی‌روغن ۲- (عو) لاابالی ، خواب‌آلود ، گیج ، ابله ۳- تریاک‌کی ، تریاک‌کش
keskinleşmek	۱- تیز و برنده شدن ۲- تند و تیز شدن	keşen	غل ، زنجیر ، بخو ، بخاو
keskinlik	تیزی ، تندی	keşfetmek	کشف کردن ، معلوم کردن ، پیدا کردن
kesme	۱- عمل بریدن ۲- بریده شده ، قطع شده ، بشکل مکعب بریده شده ۳- راحت الحلقوم بریده یا تکه تکه شده	keşide	قرعه کشی
		keşif	کشف

keşif kolu (نظ) سربازان اکتشافی
 keşiş کشیش
 keşişleme باد جنوب شرقی
 keşişlik کشیشی، کشیش بودن
 keşke = keşki کاش، کاشکی
 keşkek حلیم
 keşki کاش، کاشکی
 keşkül ۱- کشکول ۲- نوعی فرنی
 که روی آن بادام یا مغز گردوی
 کوبیده می‌ریزند
 keşmekeş شلوغ، درهم برهم
 keşşaf ۱- (قد) پیش‌آهنگ زمان قدیم
 ۲- کشف‌کننده
 ket ۱- نشاسته ۲- مانع، رادع
 ket vurmak مانع شدن، اشکال کردن
 ketal نوعی پارچه نخی آهاری شفاف
 kete نوعی نان که از آرد برنج
 ساخته میشود
 keten درخت کتان، پارچه کتان
 ketencik ۱- نوعی خزه دریائی
 ۲- نوعی نبات که دارای گل‌های
 زرد کوچک بوده برای سوخت و
 روشنائی بکار میرود و روغنی
 برای رنگ‌کاری از آن استخراج
 میشود
 ketengiller تیره گیاه کتان،
 از فامیل کتان
 ketenhelva = pişmaniye پشمک
 ketentohumu تخم کتان، مرهمی که از
 تخم کتان درست میکنند
 ketif کتف
 kethüda = kahya کدحدا
 ketmetmek کتمان کردن، پنهان کردن،
 پوشاندن
 ketum تودار، سر نگهدار
 көven = geven گون، گیاهی است
 که از آن کتیرا میگیرند و خشک
 آن برای هیزم سوخت بکار میرود
 көvğir کمگیر

kevkep کوکب، ستاره
 kevser کوثر
 keyf = keyif کیف، تفریح، خوشی
 keyfetmek کیف کردن، تفریح و
 خوشی کردن
 keyfi سرخود، دلخواهی، بمیل خود،
 میلی
 keyfiyet کیفیت، ماهیت، چگونگی
 keyif کیف، خوشی، تفریح، حظ
 keyiflenmek کیف کردن، تفریح و خوشی
 کردن، حظ کردن
 keyifli پرنشئه، سرحال، خوش حال
 keyifsiz ۱- کسل، مریض ۲- بی‌دل و
 دماغ، ناراحت، پکر
 keyifsizlenmek مریض شدن،
 ناراحت شدن
 keyifsizlik کسالت، مریضی، ناراحتی،
 پکری
 keylus = kilüs کیلوس، عصاره،
 شیره، غذائی که در حین گوارش
 از معده وارد روده کوچک میشود
 و در آنجا تحت تأثیر شیره هائی
 که داخل آن میگردند بصورت
 مایعی شبیه شیر درمیآید که کیلوس
 نامیده میشود
 keymus = kimüs پخت غذا در معده،
 غذائی که در معده پخته و قابل هضم
 شده باشد
 kez مرتبه، دفعه
 keza = keزالik کذا، کذک،
 همچنین، هم
 keزالik کذک، هم، همچنین
 kezzap تیزاب، اسید نیتريك
 kible ۱- قبله ۲- باد جنوبی
 kiblenüma قطب نما، قبله نما
 kıç ۱- کون ۲- ران حیوان
 ۳- پشت کشتی
 kıçatmak ۱- جفتک زدن، جفتک یا
 لگد انداختن حیوان ۲- (عو)

خیلی میل داشتن ، دل خواستن
kığın kığın (عو) عقب عقب
kıdem تقدم ، سابقه
kıdemli با سابقه ، عضو ارشد ، متقدم
kıdemsiz تازه وارد کار شده ، بدون سابقه
kığ=kığı تاپه ، تاپاله یا تاپوله گاو و اسب ، پشگل گوسفند وغیره
kığlamak تاپاله انداختن
kıkırdak غضروف
kıkırdamak ۱- قهقهه زدن ، کرکر خندیدن ۲- (عو) مردن
kıl ۱- مو ، موی ۲- موی بز
kılağı مویه‌ها یا براده‌های ناهمواری است که در لبه کارد یا تیغ سلمانی در اثر تماس با چرخ کارد تیز کنی پیدا میشود (پس از اینکه به تسمه یا سنگ سلمانی مالیده میشود براده‌ها و ناهمواریها از بین رفته تیز میشود)
kılağılamak تیز کردن تیغ سلمانی
kılaptan گلابتون ، رشته یا نخ بافته با مخلوط زری ، نخ سرمه‌ای
kılav نوعی سرگیجه و بیماری که در گوسفند پیدا میشود و دهانش کف میکند
kılavuz ۱- راهنما ، رهبر ، مرشد ۲- مته برقو ، قلاویز
kılavuz açmak قلاویز کردن ، جای پیچ باز کردن
kılavuz kaptan کاپیتان راهنمای بندر
kılavuzlamak ۱- راهنمایی کردن ، رهبری کردن ۲- قلاویز کردن
kılavuzluk راهنمایی
kılbarak نوعی اسب که دارای یال و موهای بلند است
kılburun خشکی باریک و درازی که در آب پیشرفته باشد ، زبانه
kılçık ۱- تیغ ماهی ، استخوان ماهی

۲- نخ کناره غلاف لوبیا و باقلا
kılçıklı ۱- ماهی استخوان دار یا تیغ دار ۲- (مچ) کار در دسردار ، اشکال دار
kılçiksız ماهی بدون استخوان
kıldırma ۲- (مچ) دامادی که پدر و مادر ندارد ، بدون درد سر و قوم و قبیله
kıldırma کسی را به نماز خواندن وادار کردن ، انجام يك وظیفه دینی توسط دیگری
kılıbık مردی که تحت نفوذ زن قرار داشته باشد
kılıcına چیزی را (از قبیل تخته یا خط کش تخته‌ای که ضخامتش بیشتر از عرضش میباشد) از طرف ضخامتش روی زمین قرار دادن
kılıç شمشیر
kılıçbacak پاکج
kılıçlama حمائل کردن ، مانند شمشیر که بشانه حمائل میکنند ، بطور چپ و راست قرار دادن
kılıf غلاف ، جلد ، متیل
kılık سر و شکل ، ریخت ، قیافه
kılıklı خوش سر و پز ، خوش سر و شکل
kılıksız بد لباس ، بی سر و پز ، بی ریخت ، پریشان
kılınmak نماز خوانده شدن ، انجام داده شدن ، اجرا کرده شدن
kılkıran=saçkıran مرض ریزش مو
kılkuyruk ۱- نوعی اردک وحشی ۲- بی پول ، بی سر و وضع ، چلبوری ، ژنده پوش
kıllanmak مو در آوردن ، مو سبز کردن در صورت
kıllı بدن پر مو ، آدم پریشم
kılmak کردن ، انجام دادن ، بجا آوردن
kılız ۱- بدمه ۲- (مچ) خیل جوان

kımıl نوعی حشره آفت غله
kımıldamak تکان خوردن ، حرکت کردن
kımıldatmak تکان دادن ، حرکت خفیف دادن
Ķımız کمیس ، شیر ماد یا تخمیر شده که می نوشند
kın=kılıf غلاف شمشیر یا کارد یا خنجر
Kına حنا
kınacık نوعی مرض غله ، زنگ گندم
kınaçiçeği گل حنا ، بلسان
kına gecesi شب حنا بندان
kına gibi به چیزهای خوب سائیده شده گفته میشود ، مثل حنا
kınakına گنه گنه ، کنین
kına komak=kına yakmak حنا بستن
kınalı حنا بسته ، حنا گذاشته ، حنادار
kınamak سرزنش کردن ، طعن کردن
kınanmak محل طعن قرار گرفتن
kınap=kınnap نخ قند
kıpık چشم نیمه بسته
kıpırdak ۱- جوال ، پر حرکت
 ۲- پر جلوه و عشوه
kıpırdamak=kıpırdanmak تکان خوردن ، در موقع نشستن متصل جابجا شدن ، یواش حرکت کردن
kıpırdatmak یواشکی تکان یا حرکت دادن
kıpır kıpır حالت حرکت و جولان دائمی را (مخصوصاً در مورد دخترهای پر حرکت می رساند)
kıpırtı حرکت خفیف ، لرزش ، تکان کم
kıptırtmak چشم بهم زدن ، چشمک زدن ، مژه ها را زود زود بهم زدن
kıpkırmızı=kıpkızıl خیلی قرمز ، کاملاً قرمز ، قرمز قرمز
kıpkızıl=kıpkırmızı سرخ سرخ

کاملاً قرمز
kıpmak مژه بهم زدن ، چشمک زدن ، چشمها را زود زود بستن و باز کردن
kıpti قبطنی ، کولی
kır ۱- رنگ سفید قدری مخلوط با سیاه ، سیاه سفید ، جو گندمی ، فلان نمکی
 ۲- بیرون شهر ، صحرا ، بیابان ، دشت و دمن
kıraat ۱- قرائت ، خواندن
 ۲- کتاب قرائت
kıraathane ۱- کتابخانه ، قرائتخانه
 ۲- قهوه خانه ، چایخانه هائی که در ترکیه مردم برای گذراندن وقت و تخته نرد و ورق بازی با آنجا میروند
kıracak=kıran انبر فندق شکن
kıraç زمین بی آب و علف ، کویر ، شوره زار ، بی حاصل
kırağı شبنم یخ زده ، پز
kırağı çalmak یخ زدن سبزی یا میوه جات در اثر سرمای شدید شب
kırak=kıran آفت یا مرضی که قسمت اعظمی از حیوانات یا انسانها را نابود کند
 ۱- شکننده ۲- انبر
kıran=kıracak فندق شکن ۳- آفت حیوانی یا نباتی ۴- ساحل ، کنار ، سیند کوه
kıranta مردی که یا به سن گذارد و موهای سر و صورتش شروع به سفید شدن کند ، کسی که موی سر و صورتش جو و گندمی باشد ، عاقل مرد
kırasıya شدید ، سخت ، خرد کننده ، زرد و خورد بقصد کشت
 ۱- قیراط ، واحد اندازه الماس و زمرد و دیگر سنگهای قیمتی ، $\frac{1}{24}$ مثقال ۲- (مچ) جنس ،

نوع ، ارزش (برای تعریف انسان که چه نوع آدمی است گفته میشود)

1- kırba مشك آب ، خيك آب ، سطل چرمی (قربه) ۲- (عو) ناخوشی باد کردن شکم بچه

kırbaç شلاق ، تازیانه ، قمچی

kırbaçlamak شلاق یا تازیانه زدن

kırca مرگ و میر حیوانات

kırçıl جوگندمی ، موی سر یا ریش که شروع به سفید شدن میکند ، موی خاکستری

kırdırmak ۱- سبب شکستن شدن ۲- نزول بندی حقوقی که پیشگی گرفته میشود ، کسر کردن مقداری از حقوق یا دستمزدی که پیشگی گرفته میشود

kırgın دلشکسته ، رنجیده ، دلگیر

kırgınlık دلتنگی ، رنجیدگی ، قهر بودن

kırgız قرغیز ، یکی از اقوام ترك که در جنوب غربی سیبری و شمال شرقی بحر خزر زندگی میکنند

1- kırıcı شکننده ، خردکننده ۲- دل شکسته کننده ، دلگیر کننده ۳- صراف

1- kırık شکسته ۲- حیوان از نسل و نژاد مختلف یا مخلوط ۳- شکستگی

kırıkçı شکسته بند ، استاد شکسته بند

kırıklık ۱- شکستگی ، حالت شکستگی ۲- ناراحتی وجود ، سرما خوردگی ، تب و استخوان درد مختص

kırılğan شکننده ، زود شکننده ، ترد

kırılma ۱- عمل شکستن ۲- (فیز) انعکاس ، نور ۳- قردادن ، قروفر

1- kırılmak شکستن ، خرد شدن ، ریز شدن ۲- دلگیر شدن ، رنجیدن ۳- (فیز) انعکاس یا شکستن نور

kırım قتل عام

Kırım شبه جزیره کریمه

kırıntı ۱- شکستگی ، خرده ریزه ، پارچه ، تکه ۲- خرده نان ، ریزه نان

kırışık چین و چروک صورت

kırışıklı چین و چروک دار

kırışmak ۱- چین و چروک پیدا کردن ۲- کشت و کشتار ، همدیگر را کشتن ۳- (هو) تقسیم کردن ، تسهیم کردن

kırıtkan قهر و فر دار ، طغاز ، کرشمه دار

kırıtmacı قهز و کرشمه ، ناز و عشو کردن ، قهر و فر دادن

kırk پهل

kırkambar ۱- ظرف یا جایی که همه چیز در آن پیدا میشود ، مثل قوطی عطاری ۲- شخص با اطلاع ، کسی که معلومات مختلف زیاد دارد

kırkar چهار ، تا چهل تا ، چهل چهل عدد

kırkayak هزار یا

kırkbayır حقه سوم حیوانات نشخوار کننده

kırkı گله مخصوص چیدن پشم حیوانات

kırkıcı کسی که پشم حیوانات مانند گوسفند و غیره را می چیند

kırkılmak چینه شدن پشم حیوانات

kırkılm موسم چیدن پشم گوسفند و امثال آن

kırkıncı چهلم ، چهلمین

kırkıntı = kırpıntı تکه ، ریزه ، خرده ، سرفیچی کاغذ یا پارچه

1- kırklamak کاری را چهل دفعه تکرار کردن ، یعنی کاری را مکرر در مکرر انجام دادن ۲- به چهل روزگی رسیدن ، چله را تمام کردن

kırklar چهل تن ، ابدال ، چهل تن از نیک مردان خدا که بمعقیده اهل اسلام در ظاهر دیده نمیشوند

۱- دو طفلی که هر دو در فاصله ای **kırklı** بین ۴۰ روز زائیده شده باشند
۲- چله را گذرانده ، چهل روزه را تمام کرده

۱- چهل تائی ، چهل عددی ، **kırklık** پول یاسکه چهل تائی ۲- سیسمونی ، لباس ولوازمی که برای نوزاد قبل از زایمان حاضر میکنند

عمل تراشیدن یا چیدن موی سر **kırkma** و صورت یا پشم گوسفند ، موی سر که تا زیر پشانی چیده شده باشد

۱- چیدن ، زدن ، تراشیدن **kırkmak** کماره‌ها یا نک‌های چیزی ۲- چیدن پشم گوسفند

۱- بلا ۲- مرض مسری و **kırlagan** مهلك ۳- طاعون ، وبا

۱- پرستو ، چلچله ۲- (قد) **kırlangıç** نوعی کشتی کوچک پاروئی قدیم

نوعی ماهی کوچک **kırlangıç balığı** که پره‌های پهن دارد

موسم اوائل اکتبر **kırlangıç dönümü** (مهر ماه) ، فصلی که پرستوها به نواحی جنوبی هجرت میکنند

طوفان یا کولاک **kırlangıç fırtınası** اوایل اردیبهشت ماه

گیاه زردچوبه **kırlangıç otu**

خاکستری ، سفید یا **kırlaşmak** چوگندمی شدن

نواحی صحرا و میابان ، کویر **kırlık**

۱- عمل شکستن ۲- آرد درشت **kırma**

۳- گل یارینتی که از پارچه تاشده

درست میکنند ۴- طپانچه‌ای که

از وسط خم شده باز میشود ۵-

نژاد یا خونی که مخلوط باشد

کسی که کاغذهای طبع را **kırmacı** در چاپخانه تا میکند

۱- خرد کردن ، شکستن ، **kırmak** ریز کردن ۲- دولا کردن ، تا کردن

۳- محو و نابود کردن ، از بین

بردن ۴- تنزیل کردن یا نزول

کردن سفته یا برات وغیره ۵-

رنجانیدن ، دل شکستن ۶- کشتن

مهره در بازی تخته فرد

نو گذاشتن پارچه ، **kırmalamak**

چین دادن

نو گذاشته شده (پارچه) ، چین‌دار **kırmalı**

قرمز ، رنگ قرمزی که از **kırmız**

کرم قرمز گرفته میشود

کرم قرمز که رنگ قرمز **kırmız böceği**

از آن گرفته میشود

رنگ قرمز یا سرخ **kırmızı**

حالت قرمزی **kırmızılık**

قدری **kırmızısmsı = kırmızımtrak**

قرمز ، قدری سرخ فام

قدری سرخ یا قرمز رنگ **kırmızımtrak**

تراشیده یا چیده شده **kırpık**

چیده یا تراشیده شدن **kırpılmak**

سر قیچی موها یا پشم‌های **kırpıntı**

تراشیده شده

کناره چیزی را چیدن ، زدن ، **kırpmak**

تراشیدن ، سر و ته چیزی را

زدن ، چیدن

لوازم التحریر ، نوشت افزار **kırtasiye**

۱- نوشت افزار فروشی **kırtasiyeci**

۲- کسیکه کارهای اداری را بجای

انجام دادن با کاغذبازی میکند

۱- شغل لوازم التحریر **kırtasiyecilik**

فروشی ۲- کاغذبازی (در اداره)

بی ارزش ، بی قیمت ، خرده ریز ، **kırtipil**

بی معنی

یواش خندیدن با صدای **kıs-kıs gülmek**

کمتر از قهقهه

کوتاه ، مختصر **kısa**

۱- قدری کوتاه ، نسبتاً کوتاه **kısaca**

۲- خلاصه ، مختصراً

kısacası خلاصه کلام

kısacık خیلی کوتاه و مختصر
kısaç = kısaç گیره انبر، انبر، پنس، گیره‌ای که لباس شسته را روی بند نگاه میدارد
kısalık کوتاهی، اختصار
kısalmak کوتاه شدن، کم شدن
kısaltma ۱- عمل کوتاه یا مختصر کردن
 ۲- اختصار
kısaltmak کوتاه کردن، مختصر کردن
kısaş قصاص، جزا، جزاء شرعی
 عین برعین یعنی قتل قاتل و ضرب ضارب و امثاله
kısıık ۱- صدای خفه یا گرفته
 ۲- محل یا جای باریک یا تنگ
 ۳- چراغ پائین کشیده شده
kısııklık حال خفگی گلو یا صدای گرفته شده
kısıılmak ۱- انقباض، کم شدن حجم یا مقدار یا قوت چیزی ۲- گرفتن یا خفگی صدا
kısıım تکه، قسمت، پاره، پارچه
kısıınmak امساک کردن
kısııntı حالت کم و کسر کردن چیزی، حالت امساک و تخفیف در چیزی
kısıır ۱- انسان یا حیوان نازا (قصر)، مزرعه بی حاصل ۳- (مچ) بی سود، بی فایده و بی نتیجه
kısıırlaşmak بی بار و بی حاصل شدن، قصر شدن
kısıırılaştırılmak عقیم کردن، خنثی کردن، اخته کردن
kısıırılık حالت عقیم، اخته یا خنثی بودن
kısııtlamak کم کردن، محدود کردن، محالته مجبور در آوردن
kısııtlı محدود شده، مجبور شده
kısıııac ۱- گیره، انبر، پنس
 ۲- نردبانی که بار بسته میشود
kısııııı حسود، بخیل

kısııııı حسادت
kısııııııı حس حسادت کسی را برانگیختن یا تحریک کردن
kısııııııı ۱- حسادت کردن
 ۲- مضایقه کردن، دروغ کردن
kısııııııı ۱- بق بی خندیدن، خندیدن بطور خنخ خنخ، برخلاف قهقهه، زیر لبی خندیدن
kısııııııı سفت و سخت، بسته بندی
 سفت و محکم
kısııııııı ۱- فتیله چراغ را پائین کشیدن، کم کردن یا کوتاه کردن صدا یا مقدار یا حجم یا مصرف چیزی، انگشت لای چیزی ماندن یا غیره
kısııııııı قسمتی، مقداری، تا اندازه ای
kısııııııı قسمت، نصیب، طالع، بخت
kısııııııı ۱- بی قسمت و روزی
 رفتن ۲- دم بخت یا در انتظار شوهر بودن دختر
kısııııııı نصیب و قسمت دار، پرروزی، خوش شانس، طالع دار
kısııııııı کم روزی، بی طالع، بدبخت
kısııııııı قسمتی از چیزی
kısııııııı مادیان
kısııııııı بی دست و پا، بی عرضه
kısııııııı قصه، حکایت، افسانه
kısııııııı (جغ) برزخ، قطعه زمین باریک
 میان دو دریا که دو قطعه زمین را به یکدیگر اتصال دهد
kısııııııı قسطاس، میزان، مقیاس، قیاس
kısııııııııı مقدار یا میلی که از شهریه مأمور یا اجرت کارگر بعلت غیبت کسر میشود (فسط الیوم)
kısııııııııı ۱- کم یا کسر کردن
 ۲- فشار دادن چیزی مانند انگشت که لای چیزی گیر کند، درگیر یا تله انداختن

kış ۱- زمستان ۲- صدای «کیش»
kışın موقع زمستان ، در موسم یا فصل زمستان
kışır قشر ، پوست
kışkırtı تحريك برعليه کسی ، انگیزش
kışkırtıcı تحريك کننده ، شوراننده
kışkırtılmak تحريك شدن ، برانگیخته شدن
kışkırtmak تحريك کردن ، برانگیختن برعليه کسی، شوراندن
kışla قشله ، سرپازخانه
kışlak قشلاق
kışlamak زمستان را بسر بردن
kışlatmak کسی را در موسم زمستان در قشلاق جای دادن که زمستان را بگذرانند
kışlık مسکن یا محل زمستانی ، لباس یا هرچیزی که مربوط به زمستان باشد
kıt قحط ، نایاب ، کم
kıta ۱- قطعه ، تکه ، بخش ۲- قاره ، قطعه ۳- شعر چند مصرعی ۴- ابعاد و اندازه
kıtal قتال ، کشتار
kıtık پس مانده الیاف و تکه های طناب یا پارچه که توی متکا و غیره بر میکنند ، سرپیچی
kıtıpiyos (عو) آشغال ، بی ارزش ، مزخرف ، چرند
kıtır ۱- بلال بوداده تر کیدم ، چس فیل ۲- (عو) دروغ ، کاک ، کشک
kıtırca (عو) دروغگو
kıtırdamak صدای خرت خرت در آوردن
kıtır kıtır ۱- ترد ، برشته ، تف داده ۲- خرت خرت صدا در آوردن (در مورد جوییدن یا خوردن نان خشک و غیره)
kıtlama جای قند پهلو

kıtlaşmak کم یاب شدن ، قحط شدن
kıtlık قحطی ، قحط و غلاء ، نایابی
kıvam قوام ، غلظت
kıvamlı قوام آمده ، باقوام
kıvamsız ۱- بی قوام ۲- ناپخته ، نارس
kıvanç بهجت ، مسرت ، شادی ، سرور
kıvanç duymak مسرور شدن ، حظ کردن
kıvanmak فخر و میاهات کردن ، مسرور و خوشحال شدن
kıvılcım چرکه ، شراره
kıvırcık ۱- مو یا پشم مجعد ، فروری (موی یا پشم) ۲- نوعی گوسفند از جنس مرغوب دارای دنبه کوچک که در ترکیه در نواحی مرمره پرورش داده میشود
kıvır kıvır مجعد ، فروری
kıvırmak ۱- فرزدن مو ۲- پیچیدن ۳- تا کردن ۴- تو زدن پارچه ۵- غر و فردادن ۶- موفق شدن ، از عهده برآمدن
kıvırtmak ۱- تو دادن یا تشکستن لپه پارچه ۲- وادار به گردانیدن یا چرخاندن کردن
kıvır zıvır چرت و پرت ، مزخرف ، آشغال
kıvrak چالاک ، چابک ، چست ، تند ، سریع
kıvrınmak پیچیدن ، چرخ خوردن ، عذاب کشیدن ، در بدبختی دست و پا زدن
kıvrılma پیچ و خم ، انحناء ، خمیدگی ، انواء
kıvrılmak ۱- پیچیدن ، تاب خوردن ۲- بهم پیچیدن ، در گوشه ای خود را جمع کردن و خوابیدن
kıvrım خم ، پیچ ، انواء ، پیچیدگی
kıvrım kıvrım پیچ پیچ ، پیچ در پیچ

kivrıntı بیخ خوردگی ، تو زدگی یا ناخوردگی لبه پارچه
 kıya = cinayet جنایت ، آدم کشی
 kıyafet ۱- لباس ، سر و وضع ، پوشش
 ۲- لباس متحدالشکل ، اونیفورم
 kıyafet düşkünü بی سر و وضع ، بد لباس ، بی سر و پز
 kıyafetli لباس پوشیده ، بالباس
 kıyafetsiz بی سر و پز ، بد لباس ، بی ریخت
 kıyak (عو) خوب ، فشنک ، خوشگل ، زیبا
 kıyam ۱- قیام ، ایستادن ، برخاستن ، بیخاستن ۲- ایستادن در نماز
 ۳- عصیان ، شورش
 kıyamamak از دل نیامدن ، وجدان یا قلب قبول نکردن ، رحم کردن ، دلسوختن
 kıyamet ۱- قیامت ۲- بلند شدن ، بیا ایستادن ۳- پر سر و صدا ، شلوغ
 kıyas قیاس
 kıyasen از روی قیاس ، قیاسا
 kıyasıya بی رحمانه ، باشقاوت ، بقصد کشت
 kıyasî قیاسی ، از روی قیاس و قاعده
 kıyaslamak قیاس کردن ، مقایسه کردن ، تطبیق کردن
 kıyaslanmak مقایسه شدن
 kıydırmak بوسیله دیگری گوشت را قیمه قیمه کردن یا از ماشین گوشت کشی در آوردن
 kıyı ۱- ساحل ، کنار ۲- حاشیه ، کناره
 kıyıcı ۱- قیمه کننده ، قطع کننده ، خرد یا ریز ریز کننده (گوشت وغیره) ۲- بی رحم ، ظالم ، غدار
 kıyık بریده شده ، تکه
 kıyılmak ۱- بریده شدن ، قطع شدن

۲- انجام شدن عقد (نکاح)
 kıyım طرز قیمه کردن ، طرز برش یا قطع
 kıyımli طرز خرد یا ریز یا قیمه شدن
 kıyma ۱- گوشت ماشین شده یا چرخ شده
 ۲- ظلم ، قصد جان
 kıymak ۱- قیمه کردن ، بریدن ، ریز کردن ، خرد کردن ۲- دریغ نکردن ، مضایقه نکردن ۳- رحم نکردن ، قصدجان کردن ، بیرحمانه معامله کردن
 kıymalı قیمه دار ، دارای گوشت چرخ کرده یا خرد کرده یا ریز کرده ، قیمه ای
 kıymet قیمت ، بها ، ارزش ، ارج
 kıymetli پریقیمت ، ذیقیمت ، عزیز
 kıymetlendirmek قیمت دار کردن ، پرارزش کردن ، بقیمت رساندن ، مفید ساختن ، حرام نکردن
 kıymetsiz بی ارزش ، بی قیمت ، بی ارج ، خوار
 kıymettar قدر شناس
 kıymık خار ، تیغ (مربوط به تخته یا استخوان)
 kıymıklı خار دار ، تیغ دار ، پر از خار
 kıyye (قد) اوزنه ، اوقیه ، حقه (واحد وزن برابر ۴۰۰ درم)
 kız ۱- دختر ، دوشیزه ، صبیبه
 ۲- باکره ۳- ماده
 kızak سورتمه ، درشکه یا ارابه برفی که بوسیله سگ یا گوزن کشیده میشود
 kızaklık زیرکاری از گچ که زیر تخته های کف اطاق یا زیر سرهای تخته فرش سقف یا کف بنا گذارده میشود
 kızalak نوعی لاله وحشی
 kızamık سرخک
 kızamık çıkarmak سرخک در آوردن
 kızamıkçık سرخک سبک یا آسان

kızan پس ، جوانك ، جوان چسور و مسلح ، جوانهای دلیر یا چسوری که در دهات هستند

kızarma سرخ یا قرمز شدگی

kızarmak ۱- سرخ شدن ، قرمز شدن
۲- سرخ شدن یا رسیدن (میوه)
۳- برشته شدن ۴- خجالت کشیدن ، از خجالت سرخ شدن ۵- بدن از آفتاب سرخ شدن یا قرمز شدن

kızartı سرخی ، کورک یا لکه سرخی که روی دست یا بدن پیدا میشود

kızartma ۱- سرخ کردنی ، عمل سرخ کردن
۲- خوراک گوشت و سیب زمینی سرخ کرده ، گوشت سرخ کرده ، یخنی

kızartmak برشته یا کباب کردن ، سرخ کردن

kızböceği حشره بالدار که روی آب می‌برد و سر بزرگ و بالهای شفاف دارد

kızdırmak ۱- گرم کردن ۲- اوقات را تلخ کردن ، عصبانی کردن ، خشمناک کردن

kızgın ۱- گرم شده ۲- قرمز شده ۳- عصبانی ، اوقات تلخ ، خشمناک

kızgınlık عصبانیت ، خشم

kızgırmak ۱- سوت زدن مار
۲- صدای نازک و شدیدی که باز در موقع فرود آمدن بر سر صید از خود بیرون می‌آورد

kızıl ۱- سرخ ، قرمز ۲- (طب) مخمک ۳- (مچ) شدید ، تند ، متعصب ۴- (مچ) کمونست

Kızılay هلال احمر

kızılbaş قزلباش ، به علوی‌های شیعه در ترکیه می‌گویند

kızılca نسبتاً سرخ یا قرمز

kızılıcak زغال اخته

kızıldeniz دریای سرخ ، بحرا حمر

Kızılhaç صلیب سرخ

kızılısı = (eyyamı) bahur ایام هفت روزه شدت گرمای مرداد (نیمه دوم تموز)

kızılkanat نوعی ماهی کوچک داوی بال‌های قرمز

kızılkuyruk نوعی گنجشک حشره‌خوار

kızılık ۱- سرخی ، قرمزی
۲- شفق سرخ ، سرخی که در آسمان موقع غروب آفتاب دیده میشود

kızılmak عصبانی شدن

kızılötesi (فیز) نور ماوراء سرخ

kızılyaprak هامیران ، گیاهی است دارای گل‌های زرد که در کنار راه‌ها می‌روید

kızılyara = şirpençe (طب) کفگیرک ، دمل دردناک زیر پوست که ابتدا سرخ رنگ است بعد از چند جا سر باز میکند و چرک می‌آید

kızılyürük = yılançık باد سرخ

kızışik شدید ، گرم و پرحدت

kızışmak ۱- شدت و حدت پیدا کردن
۲- به غیرت آمدن ، با حرارت کار کردن ، گرم شدن ۳- شهوت پیدا کردن حیوانات به‌رای جفت شدن

kızıştırmak بازار گرمی کردن ، دعوا را گرم کردن ، بجان هم انداختن ، گیراندن ، تحریک و تشویق کردن

kızkardeş خواهر ، همشیره

kızlık ۱- دوشیزگی ، دختر بودن
۲- دخترگی ، بکارت

kızmak ۱- گرم شدن ، داغ شدن روغن
۲- عصبانی یا اوقات تلخ شدن
۳- به‌تخم آمدن طیور

ki که (حرف ربط)

kibar	موقر ، نجیب ، بزرگ زاده ، باتربیت ، آقامنش
kibarlaşmak	۱- باتربیت شدن ۲- بدوران رسیدن ، خود را کم کردن
kibarlık	نزاقت ، بزرگی ، آقامنشی ، نجات ، تربیت و ادب
kibir	کبر ، غرور ، نخوت
kibirleşmek	مغرور شدن ، تکبر کردن
kibirli	متکبر ، مغرور
kibrit	کبریت
kifayet	۱- کفایت ، کافی بودن ۲- لیاقت ، قابلیت
kifayetli	کافی ، با کفایت ، بالیاقت ، با قابلیت
kifayetsiz	غیر کافی ، بی کفایت ، بی لیاقت ، نالایق
kik	قایق باریک دراز برای مسابقه
kikirik	لاغر ، ضعیف ، نحیف
kikla	نوعی ماهی
kiklon	طوفان ، گردباد
kil	گل رس
kilap	کلاب ، سگها
kile	واحد مقیاس حجم گندم (تقریباً ۳۶ کیلو) ، کیله
kiler	انبار آذوقه ، گنجه یا اطاق آذوقه ، سرداب
kilerci	(قد) آبدار ، پیشخدمت
kilermeni	(طب) نوعی گل رس قرمز رنگ که سابقاً در طب مورد استعمال داشته
kilim	کلیم
kilise	کلیسا
kilit	قفل ، قفل مفزی یا قفل آویز
kilitlemek	قفل کردن ، کلید کردن
kilitlenmek	قفل شدن ، بسته شدن
kilitli	قفل شده ، کلید شده ، بسته
kilitsiz	بدون قفل ، بی قفل و بست

kiliz	بی کلید
kilizman = kamışlık	نی نیستان
killi	گلی ، گل دار ، محتوی گل رس
kilo	کیلو
kilo almak	چاق شدن ، به وزن انسان اضافه شدن
kilogram	کیلوگرام
kilogramkuvvet	(فیز) واحد قوه (۹۸۱،۰۰۰ دین) ، کیلوگرام قوه
kilogrammetre	(فیز) کیلوگرام متر (قوتی که برای بلند کردن یک کیلوگرام وزن به بلندی یک متر مصرف میشود)
kilometre	کیلومتر ، یکهزار متر
kilovat	(فیز) کیلووات ، واحد مقیاس الکتریسته (یکهزار وات)
kils	سنگ آهک ، گچ ، کلس
kilsî	آهکی ، گچی
kilte	یک بغل ، یک دسته
kilükal	قیل و قال ، سروصدا ، غیبت
kilüs = keylus	کیلوس ، عصاره ، شیره ، غذائی که در حین گوارش از معده وارد روده کوچک میشود و در آنجا تحت تأثیر شیرهائی که داخل آن میگردند بصورت مایعی شبیه شیر درمی آید که کیلوس نامیده میشود
kilye = böbrek	کلیه
kim	۱- کسی ، چه کسی ۲- (قد) که (حرف ربط)
kimesne = kimse	(قد) کسی ، کس ، هر کس ، هیچکس
kimlik	هویت
kimono	روپوش آستین گشاد خانگی زنانه
kimse	هر کس ، کسی ، کس ، هیچکس
kimsecik	احدی ... ، هیچکس
kimsesiz	بی کس و کار ، بی کس ، تنها

غریب
kimüs = keymus پخت غذا در معده ، غذائی که در معده پخته و قابل هضم شده باشد
kimya شیمی ، کیمیا
kimyacı = kimyager شیمیست
kimyager شیمیست
kimyagerlik شغل شیمیستی
kimyasal = kimyevi شیمیائی
kimyevi شیمیائی
kimyon زیره
kimyonî رنگ زیتونی ، رنگ سبز روشن
kin کین ، کینه ، عداوت ، انتقام
kinaye کنایه ، اشاره
kinayeli کنایه دار
kin beslemek کینه تیزی ، کینه در دل نگاهداشتن
kinci کینه دار ، کینه توز
kindar = kinci پر کینه ، کینه دار ، کینه توز
kin gütmek = kin beslemek کینه در دل گرفتن ، کینه تیزی
kirişi kırmak (عو) بند را پاره کردن ، فرار کردن
kirişleme = kılıçlama تیر یا الوار ریختن یا کارگزاردن روی شیروانی
kirişlemek بند انداختن به کمان
kirizme بیل زدن بطور عمیق یا گود ، بیل زدن و زیر و رو کردن خاک
kirlenmek ۱- کثیف شدن ، چرك شدن
 ۲- لکه دار شدن ، بی آبرو شدن
 ۳- پیدا شدن حالت حیض یا عادت ماهیانیکی یا قاعدگی در زنان
kirlötmek ۱- کثیف کردن ، چرك کردن
 ۲- آبرو ریختن ، لکه دار کردن
 ۳- هتك ناموس کردن ۴- زیر خود را کثیف کردن (بچه)

۱- کثیف ، چرك ۲- زن حائض
 ۳- لباس یا رخت چرك
kirililik کثافت ، چركی
kirman حصار ، قلعه
kirmen چرخک ، ددك ، ماسوره نخ ریسی
kirpi خارپشت ، جوجه تیغی ، تشی
kirpik مژه ، مژگان
kirtil تله ای که از نرته های نازک ساخته میشود برای صید ماهی
kisbî اکتسابی ، کسبی
kispet (کسوت) شلوار تنگ چرمی که پهلوانها در کشتی گیری می پوشند
kise = kese کیسه ، جیب
kisra کسری ، خسرو ، عنوان سلاطین ساسانی
kisve کسوه ، رخت ، لباس ، جامه ، پوشاک
kişi شخص ، نفر ، کس ، آدم
kişilik ۱- شخصیت ، مردانگی
 ۲- انسانیت ۳- مقدار یا میزان کافی برای يك نفر
kişilik dişi خارج از حدود انسانیت و مردانگی ، غیر انسانی
kinematik (فیز) جنبش یا حرکت شناسی ، علم وابسته به تحقیق جنبش و حرکت اجسام
kinetik (فیز) جنبشی ، حرکتی ، مربوط به حرکت یا جنبش
kinin کنین ، گنه گنه
kip (دس) صیغه افعال ، نمونه ، معیار ، قالب ، شکل
kir کثافت ، چركی ، گرد و خاک
kira کرایه ، اجاره
kiracı مستأجر ، همسایه ، کرایه نشین
kiralamak اجاره کردن ، کرایه کردن
kiralı کرایه ای ، اجاره ای
kiralık کرایه ای ، اجاره ای ، برای کرایه یا اجاره
kiram گرام ، گرامی ، عزیز ، محترم

kiraya vermek اجاره دادن، کرایه دادن
kiraz = kirez گیلاس (میوه)
kirazlık باغ درخت گیلاس
kirde نوعی نان که از آرد ذرت درست میکنند
kireç آهک
kireççi آهک فروش
kireçkaymağı گردی است عبارت از کلرور آهک که بوی کلم میدهد برنگ سفید مایل بزرد برای ضد عفونی و همچنین در رختشویی برای سفید کردن لباسها بکار میرود
kireçleme حالت آهکی پیدا کردن، کالسیفیکاسیون
kireçlemek سفید کردن، آهک مالی کردن
kireçleşmek ۱- آهکی شدن، بصورت آهک در آمدن ۲- جمع شدن نمکهای از قبیل کالسیم کربنات و کالسیم اکسالات در پرده انساج نباتات
kireçli آهکی، آهک دار
kiremit سفال یا آجر سفالی که برای پوشش شیروانها بکار می رود
kirez = kiraz گیلاس (میوه)
kiriş ۱- زه، روده تابیده که برای سیم ساز بکار میرود ۲- زه یا بند کمان ۳- تخته یا تیرهای پهن ضخیم که در شیروانی کار گذارده میشود برای میخ کردن سر تخته های سقف و شیروانی ۴- وتر، خط راستی که در دو نقطه منحنی یا قوسی را بهم متصل میسازد
kişilikli باشخصیت، بامروت، دارای حس انسانی
kişiliksiz بی شخصیت
kişizade شریف، اصیل
kişmiş نوعی کتمش سیاه بی دانه
kişnemek صیحه کشیدن است

kişniş گشنیز
kişver = ülke کشور، مملکت
kitabe کتیبه، نوشته های حک شده روی تخته یاسنگ، لوح تخته ای یا سنگی سر درب عمارت
kitabət کتابت، نویسنده گی، خوشنویسی، منشی گری
kitabevi مغازه کتاب فروشی
kitabiyat فهرست کتابهای اثر یک نویسنده، کتابهای وابسته به یک مبحث
kitap ۱- کتاب ۲- کتاب مقدس دینی یا آسمانی
kitapçı کتاب بفروش
kitapçılık کتاب فروشی
kitaphane = kitabevi کتاب بفروشی
kitaplık ۱- قفسه یا گنجه یا اطاق جای کتاب، انبار جای کتاب ۲- کتابخانه
kitapsız ۱- بی کتاب ۲- کسی که کتب مقدسه آسمانی را قبول ندارد
kitar = kitara = gitar گیتار
kitara گیتار
kitin ماده شاخی که پوسته یا اسکلت حشرات سخت پیکر را تشکیل میدهد
kitle = kütle توده، انبوه
kitlemek = kilitlemek (عو) کلید کردن، قفل کردن
kitli = kilitli قفل شده، کلید کرده
kitre کتیرا، صمغی که از درخت گون گرفته میشود
kiyanus (شیم) گازی مرکب از کاربن و آزوت
kiyaset کیاست، هوشیاری، زیرکی
kizir کمک بخشدار در دهات
kiyotin = giyotin گیوتین
klâkson = korna بوق اتومبیل

klân کلان ، قبیله ، طایفه
klâpa برگردان یقه ، یقه‌برگردان لباس
klârnet قره‌نی
klâsik ۱- کلاسیک ، تالیف یا اثر یا
 نگارشی که با وجود گذشت زمان
 سرمشق و مورد استفاده و دارای
 قیمت و اهمیت است ۲- مربوط به
 ادبیات باستانی و سبکی که پای‌بند
 به بعضی از قواعد صنعت و اصول
 قدیم است ۳- کهنه و قدیم
klasör دوسیه یا پوشهٔ مقواتی ، کلاسور
klavsen نوعی آلت موسیقی که قبل از
 پیانو معمول بوده و مانند پیانو
 ردیف جای انگشت داشته که با
 تماس به آنها صداهای فلز مختلف
 خارج میشده
klavye جای انگشتی‌های پیانو یا ارگ
 یا ماشین تحریر ، ردیف جای
 انگشتی
linik ۱- کلینیک ۲- محلی که مریض‌ها
 را معاینه میکنند ۳- اطاقهای
 مریضخانه که آن‌ها را با دارو نشجویان
 طب در آنجا تجربه می‌یابند
klering معاملات پایایی ، تهارت
klişe ۱- کلیشه ۲- (مج) کلمات یا عبارات
 تکراری بدون اینکه مطلب
 تازه‌ای داشته باشد ، یکدواخت
 مبتذل
klişeci کلیشه ساز
klor کلر ، یکی از شبه فلزات
klorofil کلروفیل ، مادهٔ سبز نباتی
 یا گیاهی
kloroform کلروفرم ، مایع بی‌هوشی
 که در عمل جراحی بکار برده
 میشود
kloş دامن زنانه ده قسمت پائین آن خیلی
 گشاد است ، کلوش
klüp kulüp کلوپ ، باشگاه

koalisyon ائتلاف (در کابینه وزراء)
koalisyon kabinesi کابینهٔ ائتلافی
 یا مؤتلف
kobalt کوبالت ، فلزی سفید مایل به
 قرمز رنگ که از آهن سخت‌تر و
 شکننده‌تر است (شماره اتمی آن
 ۲۷ میباشد)
kobay خوک هندی ، حیوانی است شبیه
 خرگوش قدری کوچک‌تر که در
 لابراتوارها روی آنها آزمایش‌های
 طبی انجام میدهند
kobra مارکبرا ، مارعینکی
koca ۱- شوهر ، زوج ، شو
 ۲- بزرگ ، عظیم ، گنده ۳-
 مسن ، پیر ، سالخورده ، فرتوت
kocabaş حیوانات کله بزرگ مانند گاو
 و اسب و الاغ و غیره ، کله‌گنده
kocabaşı کدخدای ده
kocakafa آدمی که کله‌اش گنده و بزرگ
 است ، (مج) احمق ، کله‌خر
kocakarı پیرزن ، عجوزه
kocakarı ilacı دواهای خاله زنانه
kocakarı soğuğu سرمای پیره‌زن ،
 بردالمجوز (بردالمجنز)
kocalak زغن ، پرنده‌ایست قدری
 کوچکتر از کلاغ جزو بازهای
 درنده و متوسط القامه است
kocalaşmak پیر شدن
kocalı شوهردار
kocalık ۱- شوهری ، شوهر بودن
 ۲- پیری ، فرتوتی
kocaltmak پیر کردن
kocamak پیر شدن ، فرتوت شدن
kocaman عظیم‌الجثه ، خیلی بزرگ ، گنده
kocaoglan پسر گنده ، (عج) خرس‌گنده
kocasız ۱- بیوه ، بی‌شوهر ۲- شوهر
 نکرده
kocatmak = kocaltmak پیر کردن

kocayemiş = kocayemişi نوعی توت
چنگلی شبیه توت فرنگی که گل‌های
آن سفید یا قرمز و برگ‌هایش در
دبافی بکار برده میشود
kocuk = gocuk نیم تنه بلندی که آستر
آن از پوست و پشم گوسفند باشد ،
پوستین نیم تنه
kocunmak بخود گرفتن و دست‌پاچه
یا ناراحت شدن ، دلگیر شدن و
بخود پیچیدن
kocuşmak = kucaklaşmak همدیگر
را بغل گرفتن یا بغل کردن
koç قوچ ، گوسفند شاخ دار چنگلی
koçak جوانمرد ، جسور ، شجاع
koçan ۱- ته شوش ، ته چك ، ته قبض
۲- چوب ذرت ، منز یا چوب
وسط کاهو
koçbaşı (قد) سرستون یا تیری که در قدیم
برای بستن درب قلعه بکار برده
میشده
koçboynuzu چنگک یا حلقه جفتی که
بدیوار کوبیده طناب به آن
می‌بندند
koç burcu = Zodyak برج حمل
koçkar قوچ جنگلی
koçmak = kucaklamak ۱- بغل
گرفتن ، در آغوش کشیدن ۲-
(koçmak) = جفت شدن حیوان
نر و ماده
۱- کالسه ، دلجان ، نوعی ارابه
قدیمی ۲- انبار یا مخزن غله
که روی تیرها و پایه‌های ستونی
می‌سازند
koçyiğit جوان قوی و خوش هیكل ،
جوان جسور و دلیر
koçyumurtası دنبان
kodaman = kocaman ۱- بزرگ ،
گنده ، عظیم‌الجثه ۲- اعیان ،

اشراف ، (عو) کله‌گنده
kodein کودئین ، کدئین ، یکی از
الکالوئیدهایی که از تریاک بدست
می‌آورند از مشتقات مرفین است
kodeks کتاب رسمی حاوی فرمول
دواجات ، دفترچه فرمول
داروجات
kodes (عو) محبس ، زندان ، هلفدونی
kodos قرمباق ، جاکش ، دیوت
kof ۱- پوچ ، پولک ، توخالی ، بی‌منز
۲- احمق ، ابله
kofa گیاه حصیربافی
kofana نوعی ماهی ، ماهی لوفر بزرگ
kofluk پوچی ، توخالی بودن ، پوک
kofti (عو) چرت ، حرف دروغ و
توخالی ، مزخرف
koğ = kov غیبت ، مذمت ، بدگوئی
koğalamak = kovalamak تعقیب
کردن ، دنبال کردن ، راندن ،
عقب سرکردن
koğuş = kovuş بخش ، کریدور ، اطاق
بزرگ محبس ، سلول محبس ،
طاق بزرگی مانند مریضخانه یا
سربازخانه که عده زیادی در آن
میخوابند
kok زغال كك
koka نباتی که از آن کوکائین میگیرند
kokain کو کائین
kokainoman کسی که کو کائین را مانند
انفیه به دماغ میکشد
kokar متعفن ، بدبو ، گندیده ، بودار
kokarca گربه قطبی یا نوعی راسو که
بوی بدی از آن استشمام میشود
kokart نشان جلو کلاه رسمی یا نظامی
koket زن شوخ و شنك ، شيك ، آخربین
مدپوش ، عشوه‌گر
koklamak بوئیدن ، بو کردن
koklaşmak ۱- همدیگر را بوئیدن

- ۲- (مج) با هم توافق کردن ،
با هم ساختن
koklatmak بو یانیدن
koklatmamak ۱- بو نرساندن
۲- (مج) نم پس ندادن ، به کسی
چیزی ندادن یا خیرری نرساندن
kokmak ۱- بو دادن ، بو گرفتن ، بو
کردن ۲- فاسد شدن ۳-
(مج) نشان یا علامت چیزی ظاهر
شدن
kokmuş بو گرفته ، متمغن شده ، بدبو شده ،
فاسد شده ، خراب شده ۲- (مج)
بی حال ، تنبل ، بی حرکت
kokona در قدیم به زنه‌های پیر یونانی یا
مسیحی می‌گفتند
kokoreç کباب روده ، روده را روی سیخ
کباب پیچیده کباب می‌کنند
kokoroz ۱- بلال ۲- (مج) بدگل ،
بی قواره ، زشت
kokorozlanmak سفت و سخت راه رفتن
و حالت غرور و تکبر بخود گرفتن
kokot قحبه ، فاحشه ، روسپی
kokoz (عو) فقیر غنی نما ، گدا باداره
kokozlamak همه پولهای خود را بیهوده
خرج کردن و محتاج و بی پول
ماندن
kokteyl ۱- کوکتیل ، مخلوط چند نوع
مشروب ۲- ضیافتی که فقط
مشروب و مزه میدهند
koku ۱- بو ، بوی ، رایحه ۲- (مج)
جزئی ، مقدار کم
kokulu ۱- بودار ، رایحه‌دار ۲- معطر
خوشبو
kokusuz بی بو ، بی رایحه
kokuşmak = kokmak ۱- بوئیدن
۲- متمغن شدن ، بوی گرفتن ،
فاسد شدن
kokutmak ۱- بوی بد در کردن ، بدبو

- کردن ۲- خراب و فاسد و بدبو
ساختن ۳- (عو) کاری را
طولانی و بی‌مزه نمودن
kol ۱- دست ، بازو ، مج ۲- آستین
۳- شاخه ۴- شعبه ۵- دسته ،
دست ، هتدل ماشین آلات ۶-
دسته تار و ویلن و دیگر آلات
موسیقی ۷- دسته کوچکی از
سرباز (مانند **karakol**) ۸-
اکیپ ، دسته ، گروه
kola ۱- آهار ، نشاسته ۲- چنب
نشاسته ۳- آهار یقه
kolacı لباس شوئی که پیراهن و غیره را
می‌شوید و آهار میزند
kolaçan etmek (عو) بواشکی اطراف
را واریسی کردن ، سرو گوش آب
دادن ، سر در آوردن
kolagası (قد) رتبه‌ای در قدیم بین
سروان و سرگرد (اکنون **öny-
üzbaşı** می‌گویند)
kolalamak آهار زدن
kolalanmak آهار داده شدن
kolalatmak بوسیله دیگری آهار زدن
kolali آهار دار ، آهاری
kolan ۱- تنگ اسب یا الاغ ۲- بندپهن
و صاف ۳- نوار پهن و کلفت
که کنار پارچه‌ای دوخته شود یا
در لیفن گذارده شود
kolan vurmak در بازی تاب خوردن
پاهای بزمین زدن و خود را به
طرف جلو هل دادن برای تند تاب
خوردن
kolasız بدون آهار
kol atmak به هر طرف دست اندازی
کردن مانند درختی که شاخ و
برگش هر طرف را میگیرد
kolay آسان ، سهل ، راحت
kolayca آسانی ، بسادگی ، سهولت ، بر راحتی

kolaycacık باکمال آسانی، بکمال سهولت
 kolaykolay باین آسانی‌ها ، باین
 سادگی‌ها....
 kolaylamak کار را آسان کردن ، نزدیک
 به پایان آوردن
 kolaylanmak آسان شدن کار ، نزدیک
 به خاتمه یافتن ، راه افتادن
 kolaylaşmak آسان شدن ، تسهیل شدن
 نزدیک به پایان رسیدن ، در حال
 تمام شدن بودن
 kolaylaştırmak ساده کردن ، بوضیعت
 سهل و آسان رساندن
 kolaylık آسانی ، راحتی ، رفاه ، سهولت
 kolaylık göstermek مساعدت کردن ،
 همراهی کردن ، کمک کردن ، کار
 را راحت و آسان کردن
 kolbaşı ۱- سردسته ۲- رئیس شعبه
 kolcu (نظ) ۱- نگهبان ، پاسبان ،
 قراول ۲- دلال برای پیدا
 کردن کلفت و نوکر
 kolçak ۱- دستکش پشمی بدون انگشت
 ۲- نیم آستین کسه برای چرک
 نشدن سردست لباسها بدست میکنند
 ۳- نوار علامتی که به بازو بسته
 میشود
 koldaş همکار ، رفیق کلر
 kol demiri کلون آهنی ، میله آهنی
 پشت درب
 kol düğmesi دگمه سردست ، دگمه
 سرآستین
 kolej کالج، مدارس ملی یا خصوصی هم پایه
 متوسطه که اغلب درسها بزبان
 خارجی میباشد
 koleksiyon کلکسیون، مجموعه انتخابی
 koleksiyoncu کلکسیونچی ، کسی که
 کلکسیون جمع می کند
 koleksiyon yapmak کلکسیون درست
 کردن

kolaktif دستجمعی ، مشترك
 kolektif şirketi شرکت با مسئولیت
 غیرمحدود
 kolera وبا
 kol gezmek نگهبانی کردن ، کشیک
 کشیدن، به نوبت درگشت و حرکت
 بودن
 koli بسته پستی ، امانت پستی
 koli basil باسیل یا میکروبی که درخاک ،
 در رودها و در شهر موجود است
 و تولید مرض مینماید
 kol kola بازو در بازوی هم نمودن ،
 دست در دست هم انداختن
 kollamak ۱- در کمین بودن ۲- گیر
 آوردن ۳- بی فرصت گشتن
 ۴- مواظب بودن، دقت و مواظبت
 کردن
 kollektör کلکتور دینام
 kollu دسته دار ، آستین دار
 kolluk ۱- سرآستین ۲- (قد) مامور
 ضابطه یا پلیس
 kolodyum سریشم ، مایع چسب
 koloid کلوئید ، ماده سریشمی
 kolon ستون ، پایه
 koloni ۱- مستملکه ، مستعمره
 ۲- هیئت اتباع خارجی مقیم یک
 کشور
 kolonya ادوکلن
 kolordu (نظ) سپاه
 kolorimetre آلت رنگ سنج
 kol saati ساعت مچی ، ساعت دستی
 kolsuz ۱- بدون دست ۲- بی آستین
 ۳- بی دسته
 koltuk ۱- میل ، صندلی راحتی
 ۲- بغل ، زیر بغل یا زیر بازو
 ۳- (مچ) چاپلوسی ۴- (مچ)
 تحت حمایت گرفتن
 koltukçu ۱- سمسار ، فروشنده اشیاء

کهنه خانگی ۲- چاپلوس ،
متعلق
koltuklamak ۱- زیر بغل کسی را
گرفتن ۲- میل را زیر خود
گذاردن ۳- تملق گفتن ، کسی
را شیر کردن ، چاپلوسی کردن
koltuklu دسته دار
koltukluk عرق گیر زیر بغل ، پارچه یا
تکه ای که زنها زیر بغل میگذارند
برای جلوگیری از عرق
kolye گل سینه ، کلیه
kolyoz نوعی ماهی ریز شبیه اسکومرو
koma اغماء ، حالت بیهوشی ، حالت نزع
komandit şirket شرکت نسبی یا
تضامنی با مسئولیت محدود
kombina هیئت عمومی موسسات، مشترک
وابسته به یک موضوع
kombinezon ۱- نظم، ترتیب ۲- زیر
پیراهن یا پیراهن بی آستین زنانه
komedi = komedya نمایش کمدی ،
خنده دار ، فکاهی
komedya کمدی ، خنده دار ، فکاهی
komik خنده آور ، مضحك ، خنده دار
komiser ۱- کمیسر ، افسر شهربانی ،
رئیس کلانتری ۲- نم- اینده
دولت در مجمعها یا کنگرهها یا
جلسه های عمومی شرکت ها و
جمعیتها
komisyon ۱- کمیسیون ، انجمن ، هیئت
۲- حق دلالی یا حق العمل
komisyoncu حق العمل کار ، کمیسیونچی ،
دلال معاملات
komita کمیته ، جمعیت مخفی مسلح
komitacı اعضاء کمیتهها یا جمعیتهای
مخفی مسلح
komite انجمن ، کمیسیون ، کمیته
komodin میز یا کمد کوچک کنار تخت خواب
komodor ناخدای چند کشتی که باد

حرکت میکنند ، امیر البحر
دریا دار
komot کمد کشودار جای لباس
kompartment کوبه در واگن قطار
kompliman تعارفات ، تعریف ، خوشگوئی
komplo توطئه
komposto کمپوت
kompozisyon انشاء ، ترکیب
kompres کمپرس ، پارچه نازک که روی
زخم بسته میشود
kompresör کمپرسور ، آلت فشار
komprime حب ، قرص دارویی
komşu همسایه ، همجواری
komşuluk همسایگی ، همجواری
komut (نظ) فرمان ، حکم ، امر ، دستور
komuta (نظ) فرمان ، امر ، حکم
komutan (نظ) فرمانده
komutanlık (نظ) فرماندهی ، مرکز
فرماندهی
komünist کمونیست ، پیرومسلک اشتراکی
komünizm مرام کمونیستی ، مسلک
اشتراکی
konak ۱- مهمانسرا ، محل توقف مسافری
در بین راه ۲- عمارت بزرگ
که در قدیم برای پذیرائی اختصاص
داده میشد ۳- چرك یا كپك
یا کبره که روی پوست سر بچه های
شیرخوار پیدا میشود
konaklamak در اثناء مسافرت در بین
راه منزل کردن
konca غنچه
konç ساق یا ساقه کفش یا جوراب
konçerto کنسرت ، موسیقی که بهر اهی
پیانو ، سا ویلن یا دیگر آلات
موسیقی نواخته میشود
konçlu ساق دار ، جوراب یا کفش ساقه دار
konçsuz بدون ساق ، ته کوتاه
kondansatör مکشفه ، کندانساتور ، آلت

جمع کردن و تمرکز دادن برق
kondurmak نشانیدن، پائین آوردن،
 (میچ) نسبت دادن
kondüktör کندوکتور، ماموری که در
 قطار بلیط کنترل میکند یا چا نشان
 میدهد و به کارهای قطار و مسافری
 رسیدگی میکند
konfederasyon کنفدراسیون، اتحادیه،
 اتحاد چند ناحیه که جمعاً دولت
 واحدی تشکیل دهند
konfeksiyon لباس حاضر فروش، لباس
 دوخته یا حاضر برای فروش
konferans ۱- کنفرانس، سخنرانی،
 ۲- مجلس سخنرانی و
 ۳- مذاکره یا مشاوره
 بین المللی
konferans vermek کنفرانس دادن
konferansçı سخنران، کسی که کنفرانس
 میدهد
konfeti بولکهای کاغذی رنگی که در
 عروسیها روی سر مردم و عروس
 و داماد میریزند
konfor راحتی، آسایش، وسائل راحتی
 و آسایش
konforlu چیزی که دارای وسائل راحت
 و جدید باشد
Konfüçyüs کنفوسیوس
konglomera شفته طبیعی سنگ، توده های
 سنگ و کلوخه که بمرور زمان بهم
 چسبیده يك پارچه شده اند
kongre کنگره
koni مخروط
konik ۱- مخروطی ۲- مقطع مخروطی
konişmento بارنامه کشتی
konjonktür تغییرات و تصادفات و حوادث
 جدیدی که در وضیعت اقتصادی
 کشوری پیش می آید امثال ترقی
 یا تنزل فاحش قیمتها یا فراوانی

یا بحران کار و کارگر و غیره
konkav مقعر، توگود
konkur مسابقه
konmak ۱- منزل کردن، مهمان شدن
 در سفر، شب بسر بردن ۲-
 نشستن پرهنده یا پروانه ۳-
 گرد نشستن روی چیزی ۴-
 مفت بدست آوردن، بدون زحمت
 صاحب چیزی شدن ۵- ریخته
 شدن، گذارده شدن، علاوه شدن
konsa سنگدان مرغ
konser کنسرت، ساز و آواز هم آهنگ،
 قطعه موسیقی که با ارکستر نواخته
 میشود
konser vermek کنسرت دادن
konservatuvar کنسرواتوار، مدرسه
 موسیقی و نمایش
konserve کنسرو، خوراکی که در قوطی
 های سر بسته فروش میرود
konsey هیئت مشاوره
konsol کمد آینه دار، کمد یا گنجه کشو
 و آینه دار، میز کوچک کشودار
 که در سه کنجی اطاق میگذارند و
 آینه روی آن قرار میدهند
konsolide قرضی که به قرضه طویل المدت
 تبدیل میشود
konsolit ۱- قرض دولتی که مدت
 پرداخت اصل آن نامعلوم ولی
 نزول آن مرتباً پرداخت میشود
 ۲- نوعی بازی ورق
konsolitçi صراف یا کمیسیونچی اسهام
 یا اوراق قرضه
konsolos قنصل، کنسول
konsoloshane قنصلگری، کنسولگری،
 قنصل خانه
konsolosluk ۱- کنسولگری ۲- امور
 کنسولی
konsorsiyum کنسرسیوم، شرکت

بزرگ انحصاری، شرکت بزرگی
که از چند شرکت دیگر برای
معاملات انحصاری تشکیل میشود

konsulto = konsültasyon مشاوره اطباء

konsül ۱- کنسول در روم قدیم ۲- در
فرانسه بعد از انقلاب سبیر یکی
از روسای سه گانه دولت

konsültasyon کنسولتاسیون، مشاوره طبیبی

konşmento = konismento بارنامه
کشتی

kont کنت . عنوان اصالت درجه چهارم
در اروپا

kontak ۱- کنتاکت الکتریک ، اتصالی
برق ۲- (مچ) خل . دیوانه

kon:ak yapmak کنتاکت کردن ،
اتصالی پیدا کردن برق

kontenjan سهمیه تجارتي ، کنتنژان

kontes زن یا دخترکنت ، کنتس

kontör کنتور ، آلتی که برای تعیین
مقدار مصرف برق ، گاز و غیره
در خانه ها یا موسسات کار گذاشته
میشود

kontra ضد ، مخالف یکدیگر

kontra gitmek مخالف یکدیگر حرکت
کردن

kontralto صدای بم زن ، صدای کلفت
زنانه یا زنیکه صدای کلفت داشته
باشد

kontrast اختلاف فیما بین دو چیز ، فرق
نمایان ، تباین ، ضد

kontrat کنترات ، پیمان ، قرارداد

kontrfile گوشت پشت ماز (پشت مازو) ،
گوشت باربک نرم و یزاکه در
کنار ستون فقرات پشت کمر
حیوانات موجود است

kontrol کنترل ، واری ، بازرسی ،
تفتیش ، ممیزی

kontrolcu کنترولور ، مفتش ، ممیز

kontrplak تخته سه لائی

konu موضوع ، مطلب ، بحث

konuk مهمان

konuklamak پذیرائی کردن از مهمان ،
مهمان کردن

konukluk ۱- مهمانی ۲- مهمان سرا
مسافرخانه ، محلی که مهمانان
در آنجا بسر می برند

konukomşu در و همسایه ، همسایگان
اطراف

konuksever مهمان نواز، مهمان دوست

konulmak گذاشته شدن، قرارداده شدن،
گذارده شدن

konum (ریض) وضعیت

konumluk موضع ، محل گذاردن چیزی

konur ۱- گندم گون ، سبزه ، تیره بلوطی
رنک ۲- دلیر ، جنور، شجاع

konuşkan ۱- پرحرف ۲- حراف

konuşma ۱- صحبت ، مکالمه
۲- سخنرانی ، نطق ، کنفرانس

konuşmak ۱- صحبت کردن ، حرف زدن
۲- نطق کردن

konuşmamak حرف نزدن ، قهر بودن

konuşturmak بحرف آوردن ، حرف
کشیدن ، حرف درآوردن

konuşılmak راجع به چیزی حرف زدن،
درباره چیزی صحبت کردن

konuşuldu ۱- حرف زده میشود
۲- قابل حرف زدن

konut ۱- مسکن، مأوی، خانه ، اقامتگاه،
محل اقامت ۲- (منط) شرط
اصلی ، لازمه ، فرض

konveks = dışbükey محدب ، برآمده،
کوز

konvoy کنووی ، قافله ، قطار اتومبیل یا
کشتیهای تجارتي که تحت حفاظت
دسته های مسلح حرکت میکنند ،
قافله یا دسته ای از اتومبیل یا کامیون

که پشت سر هم حرکت میکنند
konyak کنیاک
kooperatif شرکت تعاونی ، کتوپراتیف
koordinasyon هماهنگی ، همکاری
koordinat (ریض) مختصات
kopal رزین یا صغنی است که در رنگ کاری و پرداخت و جلا بکار میرود
kopanaki نوعی قیطان ، نوار
koparılmak کنده شدن ، چیده شدن ، قطع شدن
koparmak کندن ، چیدن ، قطع کردن
kopartmak کندن ، چیدن ، قطع کردن بوسیله دیگری
kopça دگمه قلاب دار ، قزن قفلی
kopçalamak بستن با قزن قفلی ، وصل کردن یا گیر دادن
kopçalanmak بسته شدن یا بهم وصل کرده شدن یا بهم انداختن چنگک قزن قفلی
kopçalı قزن قفلی دار ، گیر داده شده یا بسته شده با قزن قفلی
koper نوعی ماهی
kopil بچه کوچگرد ، لاط ، بچه شیطان و شرور بی صاحب
kopmak ۱- کنده شدن ، قطع شدن
 ۲- شروع شدن (سروصدا یا نزاع)
 ۳- (مچ) خیلی درد گرفتن یا ناراحت شدن یا ترسیدن
kopoy نوعی سگ شکاری پشمالو مجاری که گوشهای افتاده دارد
kopuk ۱- کنده شده ، قطع شده
 ۲- بابا شمل ، بی بند و بار ، آواره ، بی کار و بی عار
kopuz بریط ، نوعی تار قدیم ترکی
kopya ۱- کپی ، کپی ، سواد ، رونوشت
 ۲- تقلب در امتحانات ، کپی گرفتن یا کپی کشیدن در امتحان کتبی

۱- کسی که کار یا نوشته دیگران **kopyacı** را تقلید میکند ۲- شاگردی که در امتحان نت می کشد یا کپی میکند
 ۱- اختصار کلمه نظامی **kor=kolordu** (**kolordu**) یعنی سپاه ۲- زغال یا هیزمی که کاملاً آتش گرفته و سرخ شده باشد
kora (طب) داغ الرقص ، نوعی مرض رعشه در عضو یا اعضاء بدن
korale (مو) نوعی سرود یا آواز دینی و روحانی
koram سلسله مراتب
koramiral (نظ) دریاسالار
kordele روبان یا نوار ابریشمی برای موی سر یا بستن به بازو
kordiplomatik هیئت سیاسی خارجی ، هیئت دیپلماتیک کشور خارجی
kordon ۱- قیطان تابیده یا بافته گرد ، نوار ، کمر بند ، رشمه ۲- بند یا زنجیر ساعت ۳- بند یا سیم تابیده برق یا تلفن ۴- نوار گچ کاری یا تراشیده شده روی دیوار یا مبل که بشکل طناب بافته تراشیده شده باشد ۵- دور کردن یا محاصره ای که از طرف دسته پلیس یا نظامی و غیره به عمل آید
kordon altına almak تحت محاصره در آوردن ، محاصره کردن
korgeneral سپهد
koridor کریدور ، دالان ، دهلیز
korindon سنگ سنباده ، سنگ شفاف و سختی که سختی آن از الماس کمتر است
korkak ترسو ، بزدل ، جیون ، جیان
korkaklık ترسوئی ، ترسو بودن
korkmak ۱- ترسیدن ، بیم داشتن
 ۲- اندیشه کردن ، وهم کردن ،

بیمناک بودن ۳- پرهیز کردن.
 حذر کردن، باک داشتن ۴- هول
 و وحشت کردن
 ۱- ترس، بیم، هراس، وحشت، korku
 خوف، جبن ۲- اندیشه، نگرانی
 ۳- خطر، مخاطره
 وحشتناک، ترسناک، خطرناک، korkulu
 بیمناک
 ۱- مترس، هراسه، مترسک korkuluk
 ۲- طارمی، پرچین، نرده جلو
 ایوان دست انداز کنار پلکان
 ۳- (مچ) آدم بی هنر بی کاره،
 لولوی سرخرمن
 ترسناک، وحشتناک، خوفناک، korkunç
 وحشت آور
 بدون ترس، بی باک، بی ترس korkusuz
 و خطر
 ترسانیدن، بیم دادن، korkutmak
 مرعوب ساختن، تهدید کردن
 ۱- منقل ۲- حال آتش سرخ یا
 گل آتش
 بوق اتومبیل korna = klâkson
 (دربازی فوتبال) فرصت زدن
 توپ از گوشه میدان برای جریمه
 کردن از طرف مقابل
 یک نوع سازبادی kornet
 چوب پرده، قرنیز korniş
 ۱- شاخ جای باروت ۲- نوعی
 ساز بوقی
 ۱- آواز دستجمعی یا کلام دستجمعی koro
 که در صحنه از طرف عده‌ای
 خوانده یا گفته میشود، خواندن
 یا گفتن بحال دستجمعی ۲-
 جمعی که آواز یا کلام را در صحنه
 باهم میخوانند یا میگویند
 کورست، شکمبند زنانه، korsa = korse
 کمربند پهن مخصوص
 راهزن یا دزد دریائی korsan

زمین تنیس، میدان تنیس kort
 بیشه یا جنگل کوچک koru
 ۱- قراول یا نگهبان جنگل،
 جنگلیان، دشت بان ۲- محافظ،
 حافظ، حارس، حامی korucu
 غوره، انگور نارس koruk
 آبغوره koruk suyu
 بیشه، محل پرورخت، جنگل
 کوچک koruluk
 حمایت، حراست، حفاظت koruma
 ۱- حمایت کردن، حفظ کردن،
 حراست، وقایت، صیانت کردن
 دفاع کردن ۲- هم عیار بودن،
 کافی بودن، مقابله کردن بامصرف
 یا خرج
 ملجاء، پناه، محل امن و امان،
 جای محفوظ korunak
 محافظه koruncak
 خود را محافظه یا مدافعه
 کردن، حمایت شدن korunmak
 حامی، مدافع، پشتیبان، حافظ koruyucu
 کشتی کوچک جنگلی korvet
 (ریض) کوسینوس، جیب تمام kosinüs
 گنده، بزرگ koskoca = koskocaman
 بزرگ، گنده koskocaman
 (عو) باتکبر راه رفتن،
 باد درگلو انداختن و باغرور راه
 رفتن koskoslanmak
 مواد معطره برای نرم کردن
 پوست، سورمه یا رنگی که زنها
 پشت پلک چشم میمالند kosmetik
 مربوط به گیتی و کائنات kosmik
 فرضیه یا اصول آفرینش kosmogoni
 گیتی، افسانه پیدایش گیتی
 جهان، گیتی، کائنات و عالم وجود kosmos
 ظریف، اصیل، خوش پوش kostak
 کت و شلوار، یک دست لباس kostüm
 پارچه کتشلواری، پارچه لباسی kostümlük

- koşa ۱- همزمان ، مقارن ، باهم
۲- موازی ۳- (فل) متلازم
- koşaç (دس) (منط) حرف ربط ، رابطه
بین مبتدا و خبر
- koşaltı دواسه ، جفت حیوان که به ارابه
یا گاری یا درشکه می‌بندند
- koşma ۱- دوندگی ، دو ، ۲- نوعی
شعر توده مردم که بهمراهی ساز
خوانده میشود
- koşmaca نوعی بازی گرگم بهوا ، بز بیدو
- koşmak ۱- دویدن ، شتافتن ، عجله کردن
۲- همراه کردن ، (اسبها را) به
ارابه یا درشکه بستن ۳- تعقیب
کردن ، پی‌کاری دویدن
- koşnil رنگ قرمز که از حشره گرفته میشود
- koşturmak دوانیدن ، دواندن ، باعجله
پی‌کاری دواندن
- koşu ۱- مسابقه دو ، دوندگی ۲-
مسابقه اسب دوانی
- koşucu سوارکار اسب دوانی
- koşuk ۱- (ادب) بیت شعر ۲- نظم ،
منظومه
- koşul شرط
- koşulmak همراه شدن ، ملازم شدن ،
بسته شدن یا مهار شدن
- koşulu مهار شده ، بسته شده
- koşum حشام ، بندو مهار ، یراق اسب و بابو
- koşun قشون ، ارتش ، صف نظام ، گروه
سربازان
- koşuntu طایفه ، قبیله ، توده
- koşuşmak باهم دویدن ، همه باهم
باینطرف و آنطرف دویدن
- koşut = parale موازی
- kot (ریض) بلندی ، نقطه ارتفاع ، ارتفاع
- kota نقطه‌ای از یک سطح یا تراز معین
صورت سهمیه خرید و واردات تجارتي ،
سهمیه واردات تجارتي
- kotarmak ۱- خالی کردن ۲- بعداز

- پختن غذا توی بشقاب‌ها کشیدن
و تقسیم کردن ، تمام کردن یا کامل
کردن کاری
- kotiyon نوارهای رنگی کاغذی که در
مجالس رقص یا عروسی بر سر
عروس و دامادی پراکنند یا کلاه‌های
کاغذی که بر سر می‌گذارند
- kotlamak ۱- اندازه‌گیری کردن فاصله
یا ارتفاع ۲- رقم بندی یا نمره
گذاری کردن
- kotlet = pirzola کتلت دسته‌دار
- kotra نوعی کرجی یا قایق مسابقه‌ای
- kov = kovu = dedikodu غیبت ، مذمت ،
بدگوئی ، سخن چینی
- kova ۱- سطل ، دلو ۲- نام یازدهمین
برج شمسی (برج دلو)
- kovalamaca بازی بز بیدو ، گرگم بهوا
- kovalamak عقب سر کردن ، دنبال کسی
دویدن ، تعقیب کردن
- kovan ۱- کندوی عسل ۲- استوانه
۳- پوک فشنک
- kovboy کاربوی ، گاوبان یا گاوچران
در امریکا
- kovcu سخن چین ، خیرکش
- kovdurmak بیرون کردن (از خانه یا
مدرسه یا کار) بوسیله دیگری
- kovlamak سخن چینی کردن
- kovmak بیرون کردن ، خارج کردن ، از
کار بیرون کردن
- kovu سخن چینی ، غیبت
- kovuk حفره ، سوراخ ، گودال
- kovulmak بیرون رانده شدن ، از کار
بیرون کرده شدن
- kovuntu مطرود ، بیرون رانده شده
- kovuş = koğuş ۱- اطاق بزرگ
مریضخانه یا سرباز خانه قشله یا
خوابگاه مدرسه که در هر اطاق
چندین نفر می‌خوابند ، کربدور ،

بخش ، سلول ۲- عمل بیرون
 کردن ، اخراج
 kovuşturma بازپرسی ، تعقیب قانونی ،
 عدلیه‌ای یا اداری
 kovuşturmak دنبال کردن ، تعقیب کردن ،
 تعقیب قانونی کردن
 koy ۱- خلیج کوچک ، پیشرفتگی آب
 درخشکی ، خلیج نسبتاً کوچک یا
 باز ۲- بگذارد ، بنه ، بهل
 koyak=vadi وادی ، دره
 koyar ملتقای دونهر یا رود
 koymak=komak ۱- گذاردن ،
 گذاشتن ، نهادن ۲- توی چیزی
 جای دادن ، چیزی ریختن (نمک
 یا آب) ۳- تأثیر کردن (حرف)
 ۴- ول کردن ۵- (امضاء)
 کردن یا (تاریخ) گذاردن
 koyu ۱- تند ، شدید ، قوی ، غلیظ ،
 متعصب ۲- پررنگ ، یارنگ تند
 koyulaşmak غلیظ شدن ، شدید شدن ،
 پررنگ شدن
 koyulaştırmak غلیظ کردن ، پررنگ کردن
 koyulmak ۱- تثبیت کردن ، تقلا و کوشش
 کردن ، خودرا کاملاً مشغول کاری
 کردن ، دنبال کاری افتادن ۲-
 غلیظ شدن ، پررنگ شدن
 koyuluk غلظت ، پررنگی ، شدت
 koyun ۱- گوسفند ، ۲- بغل ، آغوش
 koyungözü گل بابونه ، گل مروارید
 koyuntu غم ، اندوه
 koyuvermek ول کردن ، آزاد کردن ،
 مرخص کردن ، ولس کردن
 koz=ceviz ۱- جوز ، گردو ، گردکن ،
 ۲- درورق بازی ورق بهتر
 koza ۱- غوزه ابریشم ، پیله ۲- غوزه
 پنبه یا خشخاش و غیره
 kozalaklılar از تیره درختان کاج و
 صنوبر و سرو که دارای میوه غوزه‌ای

شکل هستند
 حلواگردویی ، حلوا جوزی koz helvası
 کردو شکستن ، (مج) کار koz kırmak
 زشتی انجام دادن
 kozmetik=kosmetik مواد معطره
 برای نرم کردن مو و پوست یا
 بشره ، زیبایی دهنده
 kozmik=kosmik مربوط به گیتی و کائنات
 kozmogoni=kosmogoni فرضیه یا
 اصول آفرینش گیتی ، افسانه
 پیدایش گیتی
 kozmografya موضوع یا بحث مربوط به
 گیتی و عالم نجوم ، کیهان شناسی
 kozmoloji علم مربوط به کائنات یا گیتی
 kozmonot=astronot فضانورد ،
 آسترونوت
 ۱- کسی که جهان را وطن
 خود میداند ، فارغ از تعصبات
 حدودی یا وطنی ۲- شهری که
 در آن از ملت‌های مختلف زیاد
 پیدا میشود
 kozmos کائنات ، گیتی ، عالم ، جهان
 köçek ۱- کره شتر ، بچه شتر
 ۲- درسابق به مردی که به لباس
 زن رقاصه در می‌آمد میگفتند
 ۳- زن رقاصه
 köçekçe آهنگ‌های رقص و آواز با ساز
 köçeklemek زائیدن شتر
 köfte کونلت یا کتلت
 köfteci کونلت فروش
 köftehor معنی اصلی «کوفته خور» است
 ولی در اصطلاح بجای فحش و توهین
 و حقارت استعمال میشود (مانند:
 حلوا خور ، بد جنس ، پدرسوخته
 در فارسی)
 köfter نوعی لواشک از شیره انگورو نشاسته
 köftün کنجواره ، کنجاره ، کنجال ، تناله
 یا سلف بزک یا کتان که برای

- خوراك حيوانات درست می کنند
köhne کهنه ، فرسوده ، قدیمی
kök ۱- ریشه ، بیخ ، بن ، جذر ، بی
 ۲- پی ، اساس ، بنیان ، ۳- منبع ،
 منشاء
kökbaşaklılar تیره ای از حیوانات يك
 حجره ای
kökboyası ریشه روناس (برای رنگ قرمز
 استفاده میشود)
kökcü (قد) عطار
köken ۱- شاخه یا بوته خربوزه یا هندوانه
 یا کدو و غیره ۲- منشاء
köklmek ۱- ریشه کن کردن ، از ریشه
 درآوردن ۲- كوك زدن و گیر
 دادن دگمه ها روی تشك و غیره
köklenmek = kökleşmek ریشه کردن ،
 محکم شدن ، ریشه دوانیدن
kökleştirmek باعث ریشه کردن یا ریشه
 دوانیدن یا تقویت شدن
köklü ۱- ریشه دار ، پر رگ و ریشه
 ۲- اساسی ، استوار ، جای گرفته
 محکم
kökнар درخت کاج ، درخت کونار
köksüz ۱- بی ریشه ، بی پایه ، بی بن
 ۲- (هج) سطحی ، بی اساس ،
 بی پایه و بی مایه
kökten اساسی ، جذری ، از بیخ و بن
kölçer زنگ گندم ، آفت غله ، تلخه
köle برده ، غلام ، بنده ، عبد ، مولی ، مملوك
kölelik بردگی ، بندگی
kölemen مملوك ، طبقه غلامان مصر ،
 طبقه ای از غلامان که در مصر اردوئی
 تشکیل داده حکومتی بوجود
 آورده بودند بالاخره سلطان سلیم
 اول خلافت را از دست آن ها گرفت
kömeç شکل توده شدن گلها در بن ساقه
 مانند گل آفتاب گردان یا گل
 داودی ، شکل انبوه بودن گل

- زغال
kömür ۱- زغال فروش ۲- آشكار
kömürcü کشتی یا لکوموتیو
kömürleşmek بحال زغال درآمدن ،
 زغال شدن
kömürlük جای زغالی ، انبار زغال ،
 زغال دانی
köpek سگ
köpekdişi دندان نیش ، دندان ناب ، انياب
köpekgiller خانواده سگ مانند شغال و
 روباه و غیره
köpeklenmek منت کشیدن ، خواهش و
 تمنای زیاد کردن ، پست شدن ،
 خود را خوار و کوچک کردن ،
 تملق کردن
köpekleşmek منت کشیدن ، پست شدن ،
 تملق کردن
köpeklik پستی ، مثل سگ تملق کردن و
 منت کشیدن
köpekmemesi دمل زیر بغل
köpeküzümü = it üzümü عنب الثعلب ،
 سگ انگور
köpoglu پدرسگ ، پدر سوخته
köpogluluk حرامزادگی ، پدر سوختگی ،
 حقه بازی
köprü ۱- پل ، جسر ، کربی ۲- محل
 ناخدا یا فرمانده کشتی ۳-
 حالت پهلوانان که در کشتی گیری
 پل درست می کنند یعنی دو پا و
 سر خود را وارونه بزمین تکیه
 میدهند که پشتشان بزمین نخورد
köprücü (نظ) رسته پل ساز
köprücük ترقوه ، استخوان بالای شانه ،
 استخوان آشورک ، چنبر
köpük کف صابون و غیره ، کف
köpüklü باکف ، کف دار ، پرکف
köpüklenmek کف کردن ، جوش آمدن
 و کف کردن

köpülemek وسط بالئو و تشك و امثال
آن در باد گمه یا دوخت محکم کردن

köpürmek ۱- کف کردن ، سردفتن
۲- از گرما یا کهنگی ترش شدن
یا جوش آمدن، کپک زدن ۳-
(مع) عصبانی شدن

kör ۱- کور ، نابینا ، بی چشم ، اعمی
۲- کند، نبر ۳- کم نور ۴-
(مع) بی دقت ، بی احتیاط

körbağır sak روده کور ، آپانديست

körboğaz پر خور ، شکم پرست

kördüğüm گره کور

körebe بازی چشم بستنی که با پارچه چشم
یکی را می بندند تا دیگران را
پیدا کند و بگیرد

körelmek خاموش یا خاکستر شدن آتش ،
کم نور شدن ، کند شدن

körfez خلیج

körkadı قاضی کور یعنی رک گو

körkandil بدمست ، سیاه مست ، مست لایمقل

körkuyu چاه خشک شده یا بی آب

körkütük بدمست ، سیاه مست

kör lenmek = körleşmek کور شدن ،
کند شدن ، از کار افتادن

körleşmek کور شدن ، کند شدن ، از کار
افتادن

körleş tirmek کند کردن ، سبب کند شدن
گردیدن

körletmek کور کردن ، کند کردن

körlük کوری ، نابینائی

koroğlu ۱- کور افلی ، نام یک شاعر
مشهور خلق ۲- عنوان قهرمان
داستان در ادبیات مردم ، (مع)
عیال ، همسر

körpe جوان ، بچه ، تازه (در مورد انسان
و سبزیجات گفته میشود)

körsümek کم نوری ، کور کوری بودن ،
بضعف افتادن، رو به زوال رفتن

kör topal لنگ لنگان ، دست و پا
شکسته ، سر و پا شکسته

körük ۱- کوره آهنگری ، دم آهنگری ،
هر چیزی که شبیه کوره یا کروک یا
آفتاب گیر درشکه یا فانوس قوطی
عکاسی یا اکردئون باشد

körüklemek ۱- دم دادن یا باد زدن
آتش ، با کوره دم دادن ۲- (مع)
آتش را دامن زدن ، تحریک
کردن

körüklü کروک دار مانند درشکه

kös طبل ، دهل ، کوس ، طبل بزرگ

köse کوسه

kösele چرم سخت و ضخیم تخت کفش ،
ته کفش

köselik کوسه گی ، کوسه بودن

kösem = kösemen بز پیش آهنگ ،
غوج یا قوج یا بز جلو گله ، قوج
یا بز جنگی

kösemenlik (مع) رهنمائی ، رهبری

kös kös سر راپائین انداختن و بدون توجه
باین طرف و آن طرف به جلوراه
رفتن ، محزونانه بروی هم نگاه کردن

köskötürüm بکلی از یافتاده ، مفلوج

kösnü شهوت ، میل مفرط

kösnük حیوانی که بی جفت می گردد یا
زمان جفتگیری اش رسیده باشد

kösnümek زمان جفت گیری رسیدن ، میل
به جفت گیری پیدا کردن حیوان

köstek ۱- کور موش ، موش کور زیر
زمینی ۲- مرض غده یا دمل
گرددن ، خننازیر

köstek ۱- زنجیر یا بند یا طنابی کوتاه
که به دو پای حیوان می بندند که
نتواند قدمهای بزرگ برداشته
فرا رکند ۲- زنجیر ساعت بنگلی

kösteklemek ۱- بند کوتاه به دو پای
حیوان بستن ۲- مانع شدن ،

فلج کردن کار
kōşe ۱- گوشه ، زاویه ، کنار ، کنج
 ۲- جای خلوت
kōşebent آهن زاویه ، آهن گوشه ، گوشه بند
kōşegen (هن) قطر کثیر الاضلاع ، خطی که از یک کنار زاویه به کنار طرف مقابل فرود آید ، قاطع دو زاویه
kōşek = kōçek کره شتر ، بچه شتر
kōşeleme خطی که بدو کنار گوشه بطور چپ و راست فرود آید ، چیزی را بطور چپ و راست قرار دادن یا در مقابل زاویه یا گوشه گذاردن
kōşeli گوشه دار ، زاویه دار
kōşk قصر ، ویلا
kōtek کتک زدن ، کتکی که با چوب یا چماق بزنند
kötü بد ، نامطلوب ، ناپسند ، زشت ، قبیح
kötücül بدخواه ، بد اندیش
kötülemek ۱- ضعیف و لاغر شدن ، خراب شدن ، زشت شدن ۲- بدی گفتن ، غیبت و مذمت کردن
kötülenmek در حق کسی بد گوئی شدن ، مذمت شدن ، بد قلمداد شدن
kötüleşmek بحال بدی افتادن ، بد شدن ، خراب شدن
kötülük بدی ، آزار ، اذیت ، بد جنسی ، خیانت
kötümsemek بد جلوه دادن ، با نظر بد بینی نگاه کردن ، بد شمردن
kötümser بد بین
kötümserlik بد بینی
kötürüm مفلوج ، بی حرکت ، فالج
kötürümlük فلج ، پاهای بی حرکت و بی حس
köy ده ، دهکده ، قریه
köylü دهاتی ، روستائی ، دهقان
köylülük دهاتی گری ، روستائی بودن ، دهقانی

اخگر ، خاکستر گرم ، آتش ضعیف
köz درون خاکستر
kral شاه ، سلطان ، فرمانروا
kraliçe ملکه
kraliyet شاهی ، سلطنت
kramp انقباض عضله ، کرامپ ، چنگک شدن دست یا پا
krank میله لنک موتور
kranoloji جمجمه شناسی ، علمی که از شکل جمجمه و ارتباط قابلیت های انسانی با وضعیت و شکل جمجمه بحث میکند
krater دهانه کوه آتش فشان
kravat کراوات
kradi اعتبار تجارتي و بانکی و غیره
kređi açmak اعتبار باز کردن
kređili معتبر ، اعتبار دار ، با اعتبار
kređisiz بی اعتبار ، غیر معتبر
krem روغن دست و صورت ، کرم
krema ۱- کرم شیرینی که از تخم مرغ و شیر میسازند ۲- خامه
kremaryum محل سوزاندن مرده ها
kreozot کرئوزوت ، جوهر قطران
kreş کرپدشین ، نوعی پارچه ابریشمی نازک
krepon پارچه کرپن ، نوعی پارچه کش دار که از خودش چینهای بسیار ریز دارد
kreş آسایشگاه یا جای نگاهداری بچه های شیرخوار
kreten (طب) آدم ناقص الخلقه ، بیماری که دارای سر بزرگ ، صورت مدور ، گردن کوتاه و کلفت و وجود بی حس میباشد
kreton نوعی پارچه چلو ارضخیم یا چیت
krikkrak نوعی سوخاری یا نان خشک دراز شیرین یا نمک دار
kriko جک اتومبیل
kriminoloji جنایت شناسی ، جرم شناسی

krypton گازی که به نسبت نیم ملیونیم در هوا موجود و وزن اتمی آن ۸۲/۹۲ میباشد، کریپتون

kristal کریستال، بلور
kriter = kriteryum معیار، مقیاس، میزان، محک

kritik ۱- انتقاد ۲- موقع بحرانی یا خطرناک

kritisizm مسلک انتقادی، انتقاد، خرده گیری

kriyoskopi (فیز) شعبه علم فیزیک که راجع به قانون انجماد مایعات نمکی مطالعه میکند

kriz بحران، حالت شدت یا بحران اموری یا وضعیت مریض

krizalit دوره استحاله حشره در پیله یا خارج پیله قبل از پروانه شدن

krizantem گل داودی

croki کروکی، طرح، نقشه مسوده عمومی

krom کروم، فلزی است که وزن مخصوصش ۶/۹۲ و در حرارت ۱۵۱۳ درجه ذوب میشود

kromatik مربوط به رنگها، لونی، (مو) یک سلسله اصواتی که بانیم پرده بالا میرود یا پائین می آید

kromatin کره لونی، یک ماده پرتو - پلاسمی رنگ کشفه قوی که در هسته حجره ها یا سلولها تولید رنگ می کند، کروماتین بشکل کره های کوچک میباشد که اساس فیزیکی وراثت تلقی میشود

kromosfer طبقه هیدروژنی که در اطراف کره آفتاب میباشد، محیط قرمز رنگ کره خورشید

kromozom کروموزوم، لیفتهائی که در سلولها موجود است و وسیله انتقال قابلیت های فردی به افراد دیگر میباشد تعداد آنها در سلول انواع

مختلف متفاوت است (در انسان تعداد کروموزومها ۲۴ جفت است)

kronik مزمن، کهنه
kronoloji علم ترتیب تاریخ، ترتیب وقایع از لحاظ زمان یا تاریخ

kronometre کرونومتر، ساعت حساس دقیق
kruvazör رزمناو، نبرد ناو، کشتی جنگی بزرگ

kseon اکسنن، گازی که در هوا به نسبت خیلی کم (یک بیست ملیونیم) موجود است

ksilofon نوعی ساز که در یونان قدیم با دو چوب نواخته میشد

kuartet دسته موزیک چهار نفره یا چهار آلتی، ساز یا آوازی که با این دسته نواخته یا خوانده میشود

kuarts کوارتز

kubaşmak کار را مشترکا انجام دادن

kubat بی قواوه، درشت، زبر، نخاله

kubbe قبه، گنبد

kubbeli گنبد دار، بشکل قبه

kubur ۱- قبور، قبرها ۲- راه یا لوله ای که از مستراح به مادرچاه

میرود ۳- (قد) نوعی طیانچه

kuburluk جای باروتی، غلاف طیانچه

kucak بغل، آغوش

kucaklamak بغل گرفتن، در آغوش کشیدن

kucaklaşmak همدیگر را بغل گرفتن

kuçu kuçu سگ، سگه (بزبان چگانه)

kuddas = kudus آئین عشاء ربانی،

آئینی است که مسیحیان انجام می دهند و نان و شرابی است که

میخورند بیادبود شبی که حضرت

مسیح با حواریون در یک ظرف

غذا خورده است

kudret قدرت، نیرو، قوت، توانائی

kudret helvası من، غذائی که خدا

برای بنی اسرائیل فرستاد

برای بنی اسرائیل فرستاد

kudretli صاحب قدرت ، با قدرت
 kudretsiz ضعیف ، بی قدرت
 kudum دنبك كوچك ، تقاره كوچك كه
 در تكيه‌های مولوی ها می‌نوازند
 kudurgan ۱- سگ هار ۲- آدم
 عصبانی كه تند از جا در می‌رود ،
 کسی كه از حال طبیعی خارج شده
 kudurmak ۱- ارشدن ، دیوانه شدن ،
 خشمگین شدن
 kudurtmak هار کردن ، عصبانی و خشمگین
 و دیوانه کردن
 kuduz ۱- مرض هاری ، ۲- حیوان هار
 kuduz köpek سگ هار
 Kudüs اورشلیم ، شهر قدس یا بیت‌المقدس
 kûfi خط کوفی ، نوعی نوشته عربی
 kuğu غو ، قو ، دجاجة
 kuğurmak صدای غو یا قمری یا کبوتر
 در آوردن
 kuka ۱- گلوله یا گوی كوچك نخ
 ۲- نوعی درخت كه چوب سخت
 دارد و از آن تنبیج و چوب سیگار
 درست می‌کنند
 kukla ۱- عروسك ۲- عروسك خیمه
 شب بازه ۳- (مج) دولت یا
 حکومت دست نشاند
 kuku فاخته ، مرغ حق
 kukuç پوسته سخت هسته زردآلو یا شفتالو
 و امثاله
 kukulete باشلق پالتو ، كلاهك سرپالتو
 یا بارانی
 kukumav نوعی جغد كوچك ، بوم ، بایقوش
 kul بنده ، عبد ، برده ، مولی ، غلام
 kula اسپ‌سمنده ، اسب خرمائی یا حنائی رنگ
 kulaç بغل ، واحد طول معادل درازی
 هر دو دست ، قلاج
 kulaç atmak در شنا دستها را بطرف
 جلو انداختن
 kulaçlamak گز کردن ، اندازه گیری ،

با دست‌های گسترده اندازه گرفتن
 kulağakaçan (جیو) گوش خیزك ،
 گوشالنگ
 kulak گوش
 kulak akması جریان چرك و فسادى
 كه از گوش می‌آید
 kulak asmak گوش دادن ، بگوش گرفتن ،
 گوش کردن
 kulakçı دكتر گوش (دكتر گوش و حلق و
 بینی)
 kulakçık دهلیز قلب ، گوشك قلب
 kulakçın قسمتی از باشلق كه روی گوش
 را می‌پوشاند
 kulak çınılamak «بادش بخیر» گفتن ،
 باد کردن کسی به خیر
 kulak dolgunluğu گوش پر بودن ،
 بگوش آشنا بودن
 kulak kepçesi گوش ، لاله و پره گوش ،
 قسمت خارجی گوش
 kulak kesilmek سرپا گوش شدن ،
 بدقت گوش دادن
 kulak kiri چرك گوش
 kulak kirişte (olmak) گوش بزنگ
 (بودن) ، بدقت گوش دادن
 kulaklık ۱- گوشی . آلت گوشی ، گوشی
 تلفن و غیره ۲- هر چیز كه
 گوش را بپوشاند
 kulak memesi لاله گوش
 kulak misafiri (olmak) گوش
 ایستادن ، دزدانه یا پنهانی گوش
 دادن بحرف دیگران
 kulaktozu بنا گوش
 kulak vermek گوش دادن ، (مج)
 اطاعت کردن
 kulak zarı برده گوش
 kulampare بچه باز ، کسی كه لواط
 می‌کند ، لوطی ، غلام باره
 kule برج ، برج نگهبانی

- kulis** ۱- قسمتهای کنار و عقب صحنه در تئاتر ۲- محیط یا محل آرتیستهای تئاتر ۳- معاملات خارج از بورس رسمی ، بازار سیاه ۴- سازش در خارج محیط رسمی ، پخت و پز ، توافقهای پنهانی یا غیر رسمی
- kullandırmak** بکار واداشتن ، مورد استفاده قرار دادن ، بکار بردن توسط دیگری
- kullanılmak** بکار برده شدن ، بکار واداشته شدن ، مورد استفاده قرار گرفتن
- kullanılmış** کار کرده ، استعمال شده ، مستعمل ، کار زده ، دست دوم ، کهنه شده
- kullanış** طرزکار زدن ، طرز بکار بردن یا استعمال
- kullanışlı** آسان ، راحت ، متضمن راحتی ، قابل استفاده
- kullanışsız** سخت ، زحمت دار ، غیر قابل استفاده
- kullanmak** بکار زدن ، بکار بردن ، استعمال ، استفاده کردن
- kulluk** ۱- نوکری ، بندگی ، عبودیت ۲- (قد) کمپسری ، کلانتری
- kullukçu** ۱- (قد) نوکر ، مأمور ، ۲- افسر پلیس در دستگاہ بنی چری قدیم
- kulp** دسته ، گیره
- kulplu** دسته دار
- kulpsuz** بی دسته
- kulp takmak** ۱- دسته انداختن به چیزی ۲- (مج) اشکال تراشی کردن ، موش دو انیدن در کاری ، عیب گرفتن ، عذوبهانه تراشیدن ، بهانه جوئی کردن
- kuluçka** ۱- مرغ کرچ ، مرغ کروش یا کرک

مرغی که روی تخم خوابیده یا تازه جوجه در آورده باشد ۲- مدتی که بین وارد شدن میکروب در بدن و شروع بیماری طول می کشد و در بیماریهای مختلف این مدت فرق میکند

kuluçka makinesi ، ماشین جوجه کشی ، اینکوباتور

kuluçkaya oturmak روی تخم نشستن مرغ ، کرک یا کرچ شدن

kulun کره خر یا کره اسب که تازه زائیده شده باشد

kulun atmak سقط جنین اسب و الاغ ، بچه انداختن اسب یا خر

kulunç قولنج ، درد شدید رگ یا عضله ، درد شدیدی که غفله در ناحیه شکم خصوصاً در روده قولون حاصل میشود .

kulunç kırmak مالیدن عضله یا رگ قولون ، قولنج شکستن

kulübe کلبه ، پاسگاه ، کلبه نگهبانی

kulüp=klüp کلوب ، باشگاه

kum ۱- فرش ، ماسه ، قوم ، شن ، ریک ۲- دانه های سختی که در گوشت

کلابی و به موجود است

kuma هابو ، زن دیگر شوهر ، اسم هریک از زنان یک مرد

kumanda فرمان ، امر ، حکم

kumanda etmek فرمان دادن

kumandan = komutan فرمانده

kumandanlık = komutanlık فرماندهی

kumanya آذوقه سفر ، توشه ، باروبنه

kumar قمار ، قمار بازی

kumarbaz = kumarıcı قمارباز

kumarhane قماربازخانه

kumar oynamak قمار بازی کردن ، قمار کردن

kumar oynatmak قمارخانه داشتن ، قمار کردن

قمارخانه باز کردن
kumaş قماش ، پارچه
kumbara ۱- صندوق پس انداز (قنباره)
 ۲- (قد) خمپاره، فشنگ توپ‌هاون
kumbaracı (قد) (نظ) خمپاره انداز
kumcu کسی که شن و ماسه حمل میکند یا میفروشد
kumkuma کوزه گرد، قمقمه، مرکب دان
kumla = kumluk محل یا معدن شن یا ماسه
kumluk محل یا معدن ماسه یا شن و ریک
kumpanya کمپانی . شرکت بزرگ
 بازرگانی ، شرکت خارجی (مج)
 هم‌مشرک ، (اصط) هم پالکی ،
 از زمره همفکران
kumpas قالب آهنی که حروف چینها
 حروف را بصورت خطوط در آن‌ها
 جا میدهند
kumpas kurmak يك كار مخفی یا
 پنهانی تهیه دیدن یا انجام دادن
kumral ریش و سیبیل یا موی زرد تند یا
 قهوه‌ای بلوطی رنگ یا خرمائی
kumru قمری
kumsal ماسه دار ، شن زار ، ریگزار ،
 ساحل ماسه و ریگ دار
kumtaşı سنگ ماسه‌ای ، توده سنگی که
 از بهم چسبیدن دانه‌های ماسه و
 شن و ریگ پیدا میشود
kumu! تپه‌های متحرک شن ، ریگ روان
kumulus نوعی ابر انبوه غلیظ
kunda نوعی عنکبوت زهر دار ، تفنگ
 ۱- قنناق ۲- قنناق تفنگ ،
 قسمت چوبی تفنگ ۳- گلوله
 یا گلوله نفتی که برای آتش زدن
 خانه دشمن بکار میرود ۴- نوعی
 بستن موی سر
kundakçı ۱- کسی که قنناق تفنگ
 ۲- کسی که گلوله‌های

نفتی را بسوی دشمن می‌اندازد
 ۳- (مج) تحریک کننده ، مفتن
kundakçılık آتش زنی، تولید حریق یا
 آتش سوزی علیه دشمن ، (مج)
 فتنه جوئی
kundaklamak ۱- قنناق کردن بچه
 ۲- بستن چوب ته تفنگ به لوله
 تفنگ ۳- آتش زدن با پارچه
 یا گوله‌های نفتی ۴- موهای
 سر را باهم پیچیده و باطور بستن
kundaklı قنناق شده ، قنناق دار، قنناقی
kundura = ayakkabı کفش
kunduracı کفاش، کفش دوز، کفش فروش
kunduracılık کفاشی ، کفش دوزی
kunduz سگ آبی ، بیدستر ، قندز
kunt محکم ، سخت ، ضخیم ، با دوام
kunturat = kontrat کنترات ، پیمان ،
 قرار داد
kupa ۱- گلدان یا ظرف نقره که به
 ورزشکاران داده میشود ۲-
 لیوان آب خوری ۳- ورق خال
 دل ۴- کالسکه چهارچرخه رویه
 بسته پوشیده
kupes نوعی ماهی سیم
kupkuru کاملاً خشک ، خشک خشک
 ۱- کوپن ۲- يك قواره پارچه ،
 پارچه کوپنی
kur ۱- لاس، حرفهای دوستانه و محبت آمیز
 مرد با زن ۲- رایج ، جریان
 پول ۳- شعبه‌های درس دانشکده،
 کور ۴- ساعات یازنگهای درس
kur'a قرعه
kurabiye قرابیه، نان قندی ، نان بادامی
kur'a çekmek قرعه کشی
kurada قراضه ، اسقاط ، چیزهای کهنه و
 شکسته و خراب
 ۱- بدون باران، خشک ۲- زمین
 بی‌آب و علف ، کویر

kuraklık خشکی هوا ، بی بارانی ، کم آبی
 kural اصول ، قاعده
 kurallı با قاعده ، اصولی
 kuralsız بی قاعده ، بی نظم
 kuram نظریه
 Kur'an قرآن کریم ، کلام الله ، فرقان
 kuran تشکیل دهنده ، تأسیس کننده ، سازنده ، پایه گذار
 kurbağa قورباغه ، فوک ، وزغ ، غورباغه
 kurbağacık ۱- بچه قورباغه ، قورباغه کوچک
 ۲- کوچک (طب) غده کوچکی که در سق دهان پیدا میشود ۳- نوعی آچار فرانسه کوچک ۴- زبانه کشو پنجره
 kurbağagiller ذوحیاتین ، خانواده دو زیستی
 kurbağalama شنای قورباغه ای
 kurban ۱- قربان ، ذبیح ، قربانی
 ۲- (مج) فدائی ۳- فدا یا قربان شدن در سانحه یا تصادفات
 ۴- قربان ، غالباً بجای جان یا عزیز گفته میشود
 kurban bayramı عید قربان
 kurbanlık گوسفند قربانی، گوشت قربانی، قربانی
 kurcalamak انگلك کردن ، وردفتن ، زیرو رو کردن، دستکاری کردن، خراشیدن زخم ، (مج) بحثی را از نو بمیان آوردن ، مسئله ای را تازه کردن
 kurdağzı ۱- فاق و زبانه ۲- چنگك یا گیره های کنار کشتی یا زورق که برای گیر دادن طنابها بکار میرود
 kurdayağı رغن ، گیاه کبریت ، گیاهی است بدون گل دارای ساقه نازک که با برگهای ریزی پوشیده شده (Licopodium)

kurdela روبان
 kurdeşen (طب) جوش ، دانه ، بیرون ریختن بدن ، سرخی و سوزش که روی پوست بدن پیدا میشود (مثلاً وقتی که با گزنه تماس پیدا میکند)
 kurdurmak بر یا ساختن ، سبب تشکیل یا تأسیس شدن
 ۱- قلعه ، دژ ، حصار ۲- (در) باستان شناسی (مزار ، گور و قبرهایی که در قدیم دز آسیای میانه مانند تپه درست میکردند)
 kurgu ۱- خیال ، وهم ۲- آلت یا اسباب كوك کردن
 kuriye = kurye پيك دیپلماسی ، کسی که نامه یا پیامهای سیاسی یا دیپلماسی سفارتی را آورد و برد میکند ، دوریه دیپلماسی
 kurk = gurk كوك ، كرك ، كرج ، كرج شدن پرندگان
 kurлагan = dolama = etyaran عقربك ، التهاب و سرخی که در گوشه انگشت پیدا میشود و خیلی دردناک است ، مرض گوشه کردن انگشت
 kurmak ۱- كوك کردن ساعت و غیره ۲- تأسیس کردن ، بزیا کردن ، بر قرار ساختن ، بنیاد گذاردن ۳- خیال بافی کردن
 kurmay (نظ) ستاد آرتش ، ارکان حرب
 kurna لکن سنگی جلو شیر حمام، حوضچه سنگی کوچک در حمام
 kurnaz ناقلا ، زرنك ، باهوش ، پشت هم انداز ، شیطان ، مرد رند ، حقه باز ، دوز و كلك باز
 kurnazlık شیطنت ، پشت هم اندازی ، مرد رندی
 ۱- روکش فلزی دندان ۲- واحد kuron پول در بعضی ممالک ، سکه پنج شلینگی

قراء، قاری، دارنده علم قرائت قرآن **kurra**
 ۱- کورس، کور، دوره تحصیلی **kurs**
 ۲- قرص، قرص دوا یا قرص قمر
 ۱- چینه دان مرغ ۲- (مج) **kursak**
 معده یا شکم انسان
kursaklı چینه دان دار
kurşan سرب، گلوله یا گلوله فشنگ
kurşun atmak تیر انداختن، تیر اندازی
 کردن، فشنگ در کردن
kurşuncu فالگیری که با سرب داغ کردن
 مانع نظر و چشم زدگی میشود
kurşuna dizmek تیر باران کردن
kurşun dökmek سرب آب کرده یا ذوب
 شده که روی آب میریزند بمنظور
 از بین بردن اصابت عین یا چشم زدن
kurşuni خاکستری رنگ، رنگ سربی
kurşunkalem مداد سیاه
kurşunlamak ۱- سرب گرفتن، سرب
 ریختن، با سرب پر کردن ۲-
 مهر سربی کردن، پلمب کردن
 ۳- تیر باران کردن
 ۱- گرگ ۲- (مج) متخصص، کسی که **kurt**
 کاری را خوب میدانند، کرم کار،
 اهل کار ۳- کرم، حشره
kurtarılmak نجات داده شدن
kurtarmak ۱- نجات یافتن یا دادن،
 خلاص کردن، رهانیدن ۲-
 خرج برداشتن، بالغ بمبلفی شدن،
 تمام شدن از لحاظ قیمت
kurtbağı نوعی گیاه که بته آن دائماً
 سبز است از تیره زیتونی ها که
 گلهای سفید مبطر دارد و برای
 پرچین اطراف باغچه یا زمین کاشته
 میشود (**Ligustrum vulgare**)
kurtbogan گیاه تاج ملوک (اقونیطون)
 (**Aconitum napellus**)
kurt dökmek از روده کرم دفع کردن،
 با مدفوع کرم خارج کردن یا کرم

انداختن
 باعث کرم افتادن چیزی **kurtlandırmak**
 شدن
 ۱- کرم افتادن، کرم
 گذاردن، کرمو شدن ۲- (مج)
 از بیکار نشستن خسته شدن، از
 بیکاری پوسیدن ۳- از بی صبری
 ناراحت شدن و مدام در حرکت و
 جنبش بودن، مثل کرم وول خوردن
 یا زدن، لول خوردن
 ۱- کرمو، کرم افتاده، کرمکی، **kurtlu**
 کرم دار ۲- بچه بسی قرار،
 ناراحت، شر، شیطان
kurtluca نوعی گیاه یا بته زمینی از
 نعنائیها که در جای مرطوب و کنار
 نهرا میروید و بوئی شبیه سیر
 دارد (**Teucrium**)
 حکایت تمام نشدنی و ساختگی **kurtmasalı**
 بی سر و ته، برای عذر تراشی و
 گول زدن حرفهائی سرهم کردن
 نوعی گیاه طبی، انجبار **kurtpençesi**
 (**Bistorta bistorta**)
 نوعی گیاه **kurttırnağı = kurtpençesi**
 طبی، انجبار
 ۱- خلاص شدن، نجات یافتن، **kurtulmak**
 آزاد شدن، رها شدن ۲- فارغ
 شدن، زائیدن ۳- کنده شدن،
 باز شدن
kurtulmalık فدیة، گروئی، رهن،
 فدیة نجات
kurtuluş آزادی، نجات، خلاصی
 ۱- بید خوردگی لباس **kurtyenigi**
 ۲- (مج) عیبی که بخواهند پنهان
 نگاه دارند، شائبه، خدشه،
 اشکال، حقه، کاسه ای زیر نیم کاسه
 ۱- خشک ۲- غیر سبز، خشک **kuru**
 سالی ۳- ضعیف، لاغر
kurucu بانی، مؤسس، تشکیل دهنده،
 ایجاد کننده

kurul هیئت
 kurulamak خشک کردن
 kurulanmak خشک شدن، خشک کرده شدن
 kurulmak ۱- تأسیس شدن، بنا شدن،
 ایجاد شدن، تشکیل شدن ۲-
 کوك شدن، کوك کرده شدن ۳-
 باد کردن از روی غرور، تبختر
 kurultay جلسه عمومی هیئت یا جمعیتی،
 کنگره
 kuruluk خشکی، خشکی معده یا بیبوست
 kuruluş ۱- عمل تأسیس، تشکیل، تاریخ
 تأسیس، طرز و وضع تشکیلات
 ۲- موسسه
 kurum ۱- موسسه، بنگاه ۲- کبر و
 غرور، نخوت ۳- دوده
 kurumak خشک شدن
 kurumlanmak ۱- نسبت به کسی با تکبر
 یا نخوت رفتار کردن، پز دادن
 ۲- دوده گرفتن
 kurumlu ۱- با تکبر، متکبرانانه
 ۲- دوده دار، دوده گرفته
 kuruntu وهم، خیال، اوهام، تصورات بیجا
 kuruntucu = kuruntulu موهوم دار،
 پروهم و خیال
 kuruş فروش، يك صدم لیره ترك
 kuruşlandırmak حساب کردن از لحاظ
 قیمت و فروش، قیمت هر قلم را
 در صورتی نوشته بریز معین کردن
 kuruşluk بمیزان یا به ارزش يك فروش
 kurut قروت، کشک
 kurutmaç کاغذ آب خشک کن، جوهر
 خشک کن
 kurutmak خشک کردن، خشکانیدن
 kurutulmak خشک کرده شدن، خشکانیده
 شدن
 kurutulmuş خشک شده، خشکیده
 kurye = kuriye کوریه، پیک دیپلماسی،
 فرستاده سیاسی

kuskun قشقون، پاردم، تسمه‌ای که از
 زیر دم حیوان به دو طرف
 زین وصل میشود
 kuskus تکه‌های کوچک خمیر مانند حب
 که از آن نوعی پلو درست میکنند،
 پلو اماج
 kuma استفراغ، قی، غشيان، تهوع
 kusmak بالا آوردن، قی کردن، استفراغ
 کردن
 kusmuk چیزی که بالا آورده شده باشد،
 مواد قی
 kusturmak باعث استفراغ شدن، به قی آوردن
 قی آور، دل بهم زنده، متهوع
 kusturucu تقصیر، گناه، عیب، نقص، نقصان،
 کم و کسر، کمبود، کسری، بقیه پول
 kusur bulmak عیب جوئی کردن
 kusurlu ۱- گناهکار، تقصیر کار، مقصر
 ۲- معیوب، نقص دار، غیر کامل
 kusursuz بی عیب کامل، بی نقصان،
 بی تقصیر، بی گناه
 kuş پرنده، مرغ
 kuşak ۱- شال کمر، کمر بند، کمر
 ۲- نسل ۳- (جغ) مدارات
 مختلف روی کره زمین
 kuşaklamak مهار کردن، حائل کردن
 با تسمه یا تیر، چیزی را بستن و
 مهار کردن و محکم کردن
 kuşaklı شال به کمر بسته، کمر بند دار
 kuşam عموماً با (giyim) ذکر میشود
 سرو وضع، سر و پز = giyim kuşam
 ۱- اطاق کوچک یا kuşane = kuşane
 قفس بزرگ پرندگان ۲- دیکه
 کوچک، دیکچه
 kuşanmak ۱- به کمر بستن قمه یا شمشیر
 و غیره ۲- بادقت لباس پوشیدن
 و سر و پز درست کردن
 kuşatılmak محاصره شدن، محصور شدن
 kuşatmak ۱- دور کمر کسی بستن

۲- محاصره کردن
kuşbakışı از بالا یا از بلندی به چیزی نگاه کردن
نگاه کردن . نظر کلی انداختن
از سمت بالا
kuşbaşı گوشت تکه تکه بریده شده بقدر
کله گنجشک
kuşbaz پرورش دهنده پرندگان و مرغان،
پرنده باز
kuşdili ۱- نوعی حرف زدن بجهها مانند
زبان زرگری ۲- نوعی چوب
سخت ، درخت یا چوب زبان
گنجشک
kuşe = kuşe kağıt نوعی کاغذ براق ضخیم
کاغذ ضخیم اعلاء
kuşekmeği نوعی گیاه طبی قدیم که در
شنزارها می‌روید از نوع ترب
kuşgözü گوشت پست مازہ که از آن
گوشته دود داده (پاسترما) میسازند
kuşhane = kuşane قفس بزرگ یا اطاق
کوچک جای پرندگان
kuşkirazı نوعی گیلاس جنگلی که از آن
مریا میسازند
kuşkonmaz گیاه شویدی
kuşku حالت وهم و نگرانی ، شبهه
kuşkulandırmak نگران کردن ، به وهم
انداختن
kuşkulanmak شبهه کردن ، وهم کردن
ظن و تردید کردن
kuşkulu درحال وهم و نگرانی و شبهه
kuşlokumu نوعی نان قندی
kuşluk ۱- وقتی بین صبح و ظهر (تقریباً
اطراف ساعت ۱۰) ۲- جای
مرغی ، جای پرندگان
kuşpalazı دیفتری ، خنق
kuşsütü (شیرمرغ) هرچیز ناباب مانند
شیر مرغ
kuştüyü پر مرغ
kuşüzümü نوعی انگور یا کشمش ریز

سیاه که دانه ریز دارد
kuşyemi ارزن
kut شگون، اقبال، خوشی، سعادت، اوغور-
kutan گاو آهن بزرگ، خهش بزرگ
kutlamak تبریک گفتن، شادباش گفتن،
مبارک باد گفتن
kutlanmak از طرف کسی تبریک یا
شادباش یا مبارک باد گفته شدن
kutlu مبارک، باشگون، برکت دار، خوش
یمن، خوش قدم
kutlulamak = kutlamak مبارک باد
گفتن، تبریک گفتن
kutlu olsun مبارک باشد اشد و خرم
باشید
kutnu نوعی پارچه بافته‌ای پنبه‌ای مخلوط
با ابریشم
kutsal مقدس، قدسی
kutsamak تقدیس کردن
kutsî = kutsal قدسی، مقدس
kutsiyet قدسیت، مقدس بودن
kutsuz بدیمن، بدقدم، بد شگون، نامبارک،
منحوس، بدبخت
kutu قوطی، جعبه
kutup ۱- قطب ۲- شخص بسیار عالم
با تقوی و روحانی که دارای نفوذ
معنوی باشد، بزرگترین پیشوای
روحانی
kutup dairesi مدار یا دایره قطبی
kutuplaşma جبهه گرفتن یا شدیداً مخالف
شدن، دودسته شدن، بصورت دو
قطب مخالف درآمدن
kutupyıldızı ستاره قطبی، ستاره شمال،
ستاره جدی که در رأس دب اصغر
قرار دارد و سمت شمال را نشان
میدهد
kutur قطر، قطر دایره
kuva قوا، قوی، قوت‌ها
kuvaför آرایشگاه زنانه، سلمانی زنانه

kuvars	کوارتز ، نام عمومی سلیسها
kuvarsit	ماسه ریز
kuvve	قوه ، قوت
kuvvet	قوت ، زور
kuvvetlendirmek	تقویت کردن، قوت دادن
kuvvetlenmek	قوت گرفتن، تقویت شدن
kuvvetli	پر زور، زورمند ، پر قوت، مقوی
kuvvetsiz	بی قوت ، ضعیف، کم قوت
kuvvetsizlik	بی قوتی، ضعف ، کم قوتی
kuyruk	۱- دم ، دنب ، دنباله ۲- دنبه، دنبه گوسفند ۳- صف یا ردیف یا نوبت گه مردم پشت سر هم می ایستند
kuyrukkakan = kuyruksallayan	دم جنبانك
kuyruklu	۱- دم دار، ذوزنب ۲- دنبه دار ۳- عقرب ، کژدم
kuyruklu yıldız	ستاره ذوزنبه ، ستاره دنباله دار
kuyruksallayan	دم جنبانك ، چلچله
kuyruksokumu	دمبلیچه ، عصص ، عجزی ، منتهی الیه ستون فقرات
kuyruksuz	بی دم
kuyruksuzlar	تیره قورباغکان، وزغها ، بی دمها
kuytu	جای خلوت و بی سروصدا ، بی راهه ، بی پرت ، دنج
kuyu	چاه
kuyucu	چاه کن ، چاهخو ، چاخو
kuyumcu	نقره ساز ، نقرهچی ، زرگر ، جواهر فروش
kuyumculuk	نقره سازی، جواهر فروشی، زرگری
kuz	قسمتی از چیزی یا آن طرفی از چیزی که در سایه بماند
kuzahiye = iris	عنبیه چشم، حلقه رنگی دور مردمک چشم
kuzen	پسر عمو ، پسر دائی

kuzey	شمال ، سمت شمال
kuzgun	نوعی زاغ یا کلاغ سیاه
kuzguncuk	۱- زاغچه ، کلاغچه ۲- پنجره مشبك یا میله ای آهنی درب یا پنجره زندان
Kuzgun Denizi = Hazer Denizi	بحر خزر
kuzguni	سیاه یکنست ، سیاه پر رنگ ، کاملاً سیاه
kuzin	دختر عمو یا دختر خاله
kuzina	فر آشپزخانه ، فر آشپزی
kuzu	بره
kuzu çevirmek	بره را روی میله ای بشکل سیخ کباب کردن
kuzudışı = süt dişi	دندان شهری ، دندانی که در دهان اطفال بعد از ۶ ماهگی پیدا میشود
kuzugöbeği	نوعی قارچ خوراکی
kuzu kestanesi	شاه بلوط ریز
kuzukulağı	نوعی سبزی برای سالاد، ترشك
kuzulamak	بره زائیدن گوسفند
kuzumantarı	نوعی قارچ
kübik	۱- مکعبی شکل ، مکعب ۲- مربوط به کوبیزم
kübizm	کوبیزم ، نوعی نقاشی سبک جدید که تصویر را با خطوط هندسی می کشند
küçükük	خیلی کوچک یا ریز، کوچلو
küçük	۱- کوچک ، ریز ، ریزه ، خرد ۲- بچه
küçük aptes	شاش کوچک ، ادرار
küçükayı	دب اصغر
küçükdil	زبان کوچک
küçük düşmek	خوار شدن ، کوچک شدن ، پست شدن
küçük görmek	کوچک شمردن ، تحقیر کردن
küçüklük	کوچکی ، پستی ، خواری

küçük parmak انگشت کوچک
 küçüklemeک کوچک کردن ، خوار کردن
 küçükleşmek بچه شدن، مانند بچه کوچک حرکت کردن
 küçüklük کوچکی ، پستی
 küçüksemek = küçümsemek خوار و حقیر شمردن ، کوچک شمردن
 küçülmeک کوچک شدن ، خود را پست کردن ، کوچک شدن
 küçültmek حقارت، خوار شمردن، کوچک شمردن
 küçümen کوچلو ، ریز ، خرد
 küçümsemek کوچک شمردن، سهل گرفتن، خوار و حقیر شمردن، استخفاف کردن ، کوچک کردن
 küçürek نسبة کوچک
 küf کفک ، کپک ، ارغ ، زنگ سفید یا سبز رنگی که روی نان یا پنیر یا غذای مانده و بیات پیدا میشود
 küf bağlamak = küf tutmak ارغ زدن ، کپک زدن
 küfe سید بزرگ حمال یا سید طرفین اسب و الاغ و قاطر ، گاله
 küfeci حمالی که پشتش سید دارد
 küfeki = kefeki ۱- سنگی که در اثر رسوبات بین دندانها یا در ته ظرفها پیدا میشود ۲- نوعی سنگ درشت
 küfelik ۱- مقدار جنسی که يك سید را پر کند یا سید یا گاله يك طرف اسب یا الاغ را پر کند ۲- هستی که نمیتواند روی پای خود بایستد، بدمست
 küflenmek ۱- کپک زدن ، ارغ زدن ۲- (مع) بیات شدن ، کهنه شدن
 küfiendirmek = küfletmek خراب کردن غذا و غیره ، سبب کپک زدن یا ارغ زدن شدن
 küflü ۱- کپک زده ، ارغ زده ، کهنه ،

بیات ۲- بشوخی سکه های طلا و نقره نهفته شده را گویند یعنی پولی که در اثر پنهان کردن کپک زده یا زنگ زده شده
 küfretmek فحش دادن ، کفر گفتن
 küfür ۱- کفر ۲- فحش، دشنام
 küfürbaz بد دهن، فحاش، کسی که همیشه فحش در دهانش حاضر است
 küfürbazlık فحاشی، بددهانی، دشنام گوئی
 küfür küfür صدای خوش وزش نسیم یا باد ملایم
 küfüv کفو، نظیر، هم تراز، متساوی، همتا
 küheylân اسب عربی اصیل
 kükremek غرش شیر، خشمناک شدن حیوان
 kükürt گوگرد
 kükürt çiçeği گردگوگرد
 kükürtlü گوگردی، گوگرد دار
 kül ۱- خاکستر ۲- کل، همه، تمام
 külâh ۱- کلاه ۲- پاکتی که کسبه بشکل بوق درست میکنند که در آن چیز بریزند ۳- (مع) حقه ، حیل، تقلب
 külâhçı (مع) کلاه گذار، حقه باز، کلاه بردار
 külbastı گوشت بی استخوان مانند کباب یا بیفتک که بدون روغن روی شبکه آهنی جلو آتش پخته میشود ، گوشت بریان
 külçe شمش، زر و سیم يك پارچه
 külek ظرف شیر دسته دار یا آب گردان
 kül etmek خاکستر کردن، (مع) بنخاکستر نشاندن ، محو و نابود کردن
 külfet ناراحتی ، سختی ، اسباب زحمت ، دردسر ، زحمت
 külfetli پردردسر، پر زحمت، خسته کننده
 külfetsiz بی زحمت، راحت، آسان
 külhan گلخن حمام
 külhanbeyi باباشمل، آدم لالت، بی بندوبار، بی سواد، عوام، داش، گردن کلفت
 külhanî = külhanbey باباشمل ، گردن

کلفت ، داش
külleme ۱- خاکستر ریختن ، باخاکستر
 پوشاندن ۲- نوعی مرض درخت
 مو از قبیل زنگ زدن یا کپک زدن
 درخت و برگهای مو
küllemek باخاکستر پوشانیدن
küllenmek ۱- خاکستر رویش نشستن ،
 با خاکستر پوشانده شدن ، خاموش
 و خاکستر شدن آتش ۲- (مچ)
 از خاطرها فراموش و محو شدن
küllü کلی ، همگی
küllüyat کلیات ، تمام آثار یا اشعار یک
 نویسنده
küllüye (قد) دارالفنون یا دانشگاه
küllüyen کلیاً ، تماماً ، همه
küllüyet تمام کمال ، کلیت
küllüyetli بسیار زیاد ، مقدار کلی
küllü خاکستردار
küllük ۱- جای خاکستر ، ظرف جای ته
 سیگار ، زیر سیگاری ۲-
 آشغال دان جای زباله
külöt ۱- زیرشلواری کوتاه ، تنگه ۲-
 شلوار گالیفته ، شلوار اسب سواری
külrengi رنگ خاکستری
külte ۱- شمش ۲- توده ، انبوه ۳-
 تخته سنگ ، صخره
kültür معارف ، فرهنگ
kültürel فرهنگی
kültürlü با فرهنگ ، متمدن ، با اطلاع ،
 روشن فکر
kültürsüz بی تمدن ، بی علم ، بی تحصیل ،
 بی فرهنگ ، بی معلومات
külünk = kazma کلنگ
külüstür اسقاط ، کهنه ، از هم دررفته
kümbet = kubbe گنبد ، قبه
kümbetli = kubbeli گنبددار ، قبه دار
küme انبوه ، توده ، جمع ، ازدحام ، کپه
kümebulut = kumulus ابرانبوه غلیظ

آغل مرغ ، مرغدان
kümes کلبه صیاد یا دشتبان در بیابان
kümültü باجنگل که از چوب و شاخ و برگ
 درست میشود
küncü = susam کنجد
künde ۱- کند ، بنحو ، بندیا ۲- در کشتی
 گیری حالتی است که کشتی گبر
 طرف مقابل را زیر گرفته یک دست
 از جلو و دست دیگر را از عقب
 بهم آورده متصل میکند
küney = güney جنوب
künh کنه ، اساس ، اصل ، حقیقت ، جوهر
künk لوله ضخیم سفالی یا گلی یا سمنتی
 برای آبرو
künye کنیه ، لقب
küp ۱- خم ، خمه ۲- مکعب
küpe گوشواره ، آویزه گوش
küpeçiği گل آویز
küpeli گوشواره دار
küpeste دست انداز یا تخته ای که روی نرده
 یا کنار کشتی میگذارند ، لبه یا
 رویه تخته دیواره عرشه کشتی
küplü ۱- خمه دار ۲- نوعی میکه
 کوچک ، جای کوچک مشروب خوری
kür دوره تداوی یا استراحت بیمار ، فصل
 تداوی و دقت در صحت مریض
kürdan خلال دندان
kürdi نوعی آهنگ کردی در موسیقی ترکی
küre ۱- کره ، کره زمین ۲- شکل کره
 ۳- کوره ذوب فلزات
küre-i arz کره ارض ، کره زمین
kürek پارو ، بیل
kürek cezası جزای پارو کشتی در کشتی
 برای محکومین (در قدیم) ، (بمدها)
 (مچ) حبس با اعمال شاقه
kürek çekmek پارو زدن یا پارو کشیدن
 (در قایق رانی)
kürekçi پاروساز ، پارو فروش ، پارو کش

kürek kemiği استخوان پشت شانه ،
استخوان بيلك
kürelemek = küremek پارو زدن، با بیل
یا با پارو جمع کردن یا بالا زدن
برف، خاک و غیره
küremek پارو زدن ، پارو کردن ، با بیل
یا پارو جلو زدن خاک و غیره
küresel = kürevî ، گلوله ای ،
کروی شکل
kürevî کروی ، کروی شکل
küreyvat = yuvarlar یا
کرات کوچک یا
گلبول های خون
küreyvat-ı beyza = akyuvar
گلبولهای سفید خون
küreyvat-ı hamra = alyuvar
گلبولهای قرمز خون
kürk ۱- کرک، پوست، پوستین ۲- پالتو
پوستی زنانه یا مردانه
kürkçü پوستین دوز یا پوستین فروش ،
پالتو پوست فروش
kürklü پوستی ، کرک دار ، پوست دار ، کسی
که پالتو پوستی یا پوستین پوشیده
است
kürsü کرسی، تریبون، میز یا جای بلندی
که استاد یا ناطق یا واعظ پشت
آن یا روی آن ایستاده صحبت
میکند، کرسی درس، کرسی استادی،
کرسی پارلمان و غیره
Kürt کرد، قوم کرد
kürtaj (طب) کندن، تراشیدن ، پاک کردن،
کورتاژ ، عمل تراشیدن رحم و
برداشتن جنین از رحم
Kürtçe زبان کردی
kürtün ۱- پالان حیوان باربر ۲- انبوه
یا توده برف که باد در گوشه ای
جمع میکند
kü قهر، قهر بودن، دلخوری ، رنجیدگی
(بزبان بچه گانده)

küskü قلم یا میله ضخیم فلزی که برای
سوراخ کردن سنگ یا دیوار بکار
برده میشود
küskün ۱- قهر کرده ، رنجیده ، دلخور
۲- درخت یا نبات یا حیوان
پژمرده و بیجان ۳- گیاه قهر-
آشتی که وقتی انسان بآن دست
میزند برگهایش پژمرده میشود
küskünlük قهر بودن ، رنجیدگی
küskütük ۱- تنه درخت، کنده ۲- مست
لایمقل ، بدمست
küslük ازهم قهر بودن ، رنجیدگی
küsmek قهر کردن، رنجیدن، دلگیر شدن
küspe کنجاله ، کنجواره ، تفاله یا پس
مانده دانه یا نباتات خشک شده
که برای خوراک حیوانات یا کود
زمین بکار میرود
küstah گستاخ ، بی تربیت
küstere ۱- نوعی رنده درازنجاری
۲- سنگ آسیا ۳- سنگ سنباده،
سنگ کارد تیز کنی
küstümotu گل ناز، گل فتنه، گل قهر آشتی.
گیاهی که وقتی دست میخورد
برگهایش پژمرده میشود
küstürmek رنجاندن ، بقهر آوردن ،
سبب قهر کردن شدن
küsuf کسوف ، گرفتن آفتاب
küsür کسور، کسر ها ، جزء ، خرده ، عدد
کسری ، کسری پول
küsurat کسورات ، اعداد کسری
küsülü = küsü ، قهر کرده (از قهر بودن)
قهر
küsüşmek ازهم قهر کردن
küşat = açış افتتاح ، گشایش
küşat resmi مراسم افتتاح یا گشایش
küşne = karaburçak کرسنه یا ماش و
مانند آن که برای خوراک حیوان
استفاده میشود

۱- کوتاه، کلفت و کوتاه ۲- صدای **küt**
 «تاپ»، یا «تق» (در اثر برخورد
 به تخته و امثال آن)
kütikül غشای نازک روی برگه که آن را
 از خشک شدن حفظ میکند
kütin ماده‌ای که غشای نازک روی برگه‌ها
 را بوجود می‌آورد
 ۱- جمع، انبوه، توده ، مقدار زیاد، **kütle**
 تکه بزرگ ۲- (فیز) انبوهی
 یا فشردگی اجسام که سبب سنگینی
 وزن مخصوص آن میشود
kütlemek صدای «تق» یا «تاپ» کردن (در
 اثر خوردن به چیزی)
kütleşmek کلفت و کوتاه شدن یا ماندن،
 کند و بی‌حس شدن
kütletmek صدای «تاپ» درآوردن ،
 رگهای گردن یا بدن را به صدا
 در آوردن ، فشار دادن رگها و
 استخوانهای بدن بطوریکه «تق»

صداکند
 ۱- تنه درخت ۲- دفتر کل ثبت، **kütük**
 دفتر کل ۳- (میچ) بی‌حس که در
 اثر مشروب زیاد مست لایعقل
 شده باشد
kütüklük کمربند جای فشنگ
 ۱- کتابخانه **kütüphane = kütüpane**
 ۲- کتاب فروشی ۳- قفسه یا
 گنجینه جای کتاب
kütürdemek صدای «تاپ» ، «تراق» ،
 «تق» درآوردن
kütürtü صدای «تق» یا «تاپ»
kütür kütür صدای خربزه یا هندوانه
 یا سیب تازه و ترد در موقع بریدن،
 شکستن یا خوردن
kül = alkol الکل
küvet طشت، طشتک ، حوضچه شهرآب ،
 وان حمام

L

ل، پانزدهمین حرف الفبای ترکی l و La
 علامت یا نام یکی از نت‌های اصلی موسیقی lâ
 صدای بین نت «سل» و «سی»
 lâakal لااقل، اقلا، دست کم
 laalettayin عادی، علی‌الماده، نامعلوم، لاعلی‌التمیین
 labada نام گیاهی است. ترشک
 labirent دهلیز حلزونی، ماریچ، حلزونی
 جای پر پیچ و خم، جای شلوغ و
 پر پیچ و خم که باسانی نمیتوان
 از آن عبور نمود
 laborant مأمور یا کارمند لابراتوار
 laboratuvar لابراتوار، دارالتجزیه
 Labrador لابرادور، نام شبه جزیره ایست در
 کانادا و نام نوعی سنگ از جنس
 آلومنیوم، کالسیم و سلیکات سدیم
 labros نوعی ماهی
 lâbüť لابد، ضروری، یقین
 lacivert رنگ لاجورد، نیلی، آبی پررنگ
 laçin نوعی باز یا شاهین
 laçka ۱- شل کردن یا اول کردن طناب کلفت
 مهارکشتی ۲- هرز، شل، سست
 laçka olmak شل شدن، وارفتن
 laden گل‌لادن، گلی است زردرنگ و خوشبو
 lâdes جناق، جناق شکستن محرف «ناد

است» در شرط بندی جناق
 lâdes kemigi استخوان جناق، جناق
 lâdes tutuşmak جناق شکستن
 ladin ağacı (pinus picea) درخت صنوبر
 که طول آن گاهی ۵۰ تا ۶۰ متر
 میشود خیلی راست و صاف است
 ladinga کمر بند قشنگ
 lâdinî لادینی، بی‌دینی
 lâedri لادری (نمیدانم)، شعری که نام
 شاعر آن نامعلوم باشد یا شاعر
 برای تواضع نام خود را نمیگذارد
 ۱- حرف، سخن ۲- لاف‌گراف، حرف laf
 بی معنی، حرف مفت
 lafa tutmak به حرف گرفتن، از کار
 بازداشتن و به حرف مشغول کردن
 lafazan حرف مفت گو، پر حرف، لاف‌زدن
 laf ebesi پر حرف، دهان یا چانه لقی
 lafçı پر حرف، حرف مفت گو
 laf eşitmek حرف شنیدن، سرزنش شنیدن
 lafız لفظ، حرف، سخن
 lağap=lakap لقب
 lağar ضعیف، لاغر
 lağım مجرای فاضل آب، راهرو یا سوراخ
 زیر زمین، نقب، راه یا خندق
 پوشیده زیر زمینی، زه‌کشی، راه

گنداب ، کلرین
 lağımca چاخو، چاه کن، نقب زن
 lağiv لغو، فسخ، نسخ، ابطال
 lağvetmek لغو کردن، الفاء کردن، فسخ
 یا نسخ کردن، ابطال کردن
 lağvolmak لغوشدن، فسخ یا نسخ شدن
 lahana کلم
 lahika لاحقه، پیوست، ضمیمه
 lahin (مو) لحن، آهنگ، آواز
 lahid لحد، گور یا قبر سنگی
 lahmacun لحم آجین، نوعی نان تافتون
 نازک که روی آن قیمه و گوشت
 کوبیده گذارده در فر میپزند
 lâhuraki نوعی پارچه پشم لطیف که بسبک
 لاهوری بافته میشود
 lâhuri نوعی شال یا پارچه لاهوری
 lâhufî لاهوتی، الهی، خدائی
 lahza لحظه، آن، چشم بهم زدن
 lahzada دریک لحظه، دریک آن
 lâik غیردینی، نوعی اداره مملکت که دین
 از سیاست جداست
 laka لاک، رنگ لاک یا جلا
 lakap لقب
 lakaydî لاقیدی، لاابالیگری، بی قیدی
 lâkayt لاقید، بی قید، لاابالی
 lake لاک یا جلا زده شده، لاک خورده، لاک الکلی
 lakerda ماهی که پارچه پارچه بریده شده
 در نمک گذارده شده باشد
 lakırdı حرف، سخن، صحبت، لاف گزاف،
 حرف مفت، چرت و پرت
 lâkin لکن، لیکن، اما
 laktak ۱- صدای لک لک، لقلقل ۲- لقلقل
 لقلقل زبان، پرحرفی کردن
 laktakiyat حرفهای بیخودی، چرت و پرت،
 چرندیات
 lakoz نوعی ماهی کفال
 laktoz شکر شیر، لاکتوز
 lâl ۱- لعل، یاقوت ۲- نوعی مرکب

یا جوهر سرخ ۳- قرمز
 lal لال، صامت
 lala ۱- له له، پرستار مرد، مردی که مربی
 یا پرستار کودک است ۲- خواجه
 حرم سرا، مربی شاهزادگان
 ۳- در عثمانی به صدراعظم یا
 رئیس الوزراء له له پاشا می گفتند
 lalanga نوعی روغن جوشی، نوعی خمیر که
 در روغن میپزند و روی آن شکر
 یا شربت می ریزند
 lâle ۱- لاله، گل لاله ۲- چنگال سه شاخه
 آهنی برای کندن میوه از درخت
 ۲- در قدیم حلقه سنگینی که بر
 گردن زندانیان می افکندند
 lâlettayin لاعلی التعمین، نامعلوم، عادی
 lam لایه یا صفحه یا تینه نازک و باریک
 شیشه ای که برای گذاردن مواد
 تدقیقی در زیر میکروسکوپ بکار
 میرود، لام
 lama ۱- نوعی حیوان گردن دراز نشخوار
 کننده پستاندار که پشمهای نرم
 بلندی دارد و در امریکای جنوبی
 زندگی میکند ۲- پشم این حیوان
 ۳- نام یا عنوان راهب یا کاهن
 بودائی نزد اهالی منول و تبت
 lamba ۱- لامپ، چراغ فتیله ای یا نفتی،
 چراغ گاز ۲- لامپ رادیو یا
 چراغهای برق یا اتومبیل
 lamba gömleği تور چراغ گاز
 lamba şişesi شیشه یا لامپ چراغ نفتی
 lambalı لامپ دار، دارای لامپ
 lâme ۱- پارچه ملیله دوزی، پارچه ای که
 در بافت آن سیم یا زر یا ملیله کار
 رفته باشد ۲- پارچه زرق و
 برق دار، پارچه یا لباس یا کفش
 نقره یا پلاستی رنگ برای شب
 lâmekân لامکان، منزله از داشتن جا یا
 مکان یعنی خداوند تبارک و تعالی

lâmel صفحه چهارگوش شیشه‌ای که روی
تیغه‌ها یا لام‌های میکروسکوپی
گذارده میشود

lâmise لامسه، حس لامسه

lando = landon نوعی درشکه یا کالسکه

lâne لانه، (مچ) خانه

lânet لعنت

lânetleme لعنت کردن، ملمون

lânetlemek لعنت کردن، لعن کردن

lânetli لعنتی، ملمون

langır-lungur ۱- صدا یا حرکت ناهنجار،
افتادن چیزی با سروصدا

langust نوعی خرچنگ دریائی، که گوشتش
خوراکی است

lanolin لانولین، روغن پشم، ماده چربی
زرد رنگی که از پشم گوسفند

میگیرند در داروسازی بکار میرود

lantân، نوعی فلز سفید رنگ کمیاب که
وزن اتمی آن ۱۳۸/۹ و وزن

مخصوص آن ۶/۱ میباشد

lap صدای «لاپ» یا «تاپ» یا «لپ»

lapa برنج شفته یا شل پخته شده که نزدیک
به شوربا باشد

lapacı ۱- کسی که شوربا یا پلو شفته را
دوست دارد ۲- آدم‌چاق پوفالو

کم‌قوه، سست بی‌حال، وارفته

lâpa-lâpa تکه‌های درشت یا بزرگ (در مورد
باریدن برف)، گوله‌گوله، تکه

تکه

lapçın نوعی مست یا چکمه نرم یا پوپین
که زیر و روی آن از چرم نرم

ساخته میشود

lapilli خاکستر یا خرده سنگ کوه آتشفشان

lapina نوعی ماهی آبی یا سبز رنگ که دارای
خالهای قرمز رنگ میباشد

lâp-lâp لپ‌لپ، صدای آب خوردن سک
یا گربه

Iapon اهالی سرزمین لاپلاند واقع در شمال

اسکاندیناوی که در درجه ۵۲ عرض

شمالی جغرافیائی واقع است

lappadak «لپ» «لپی»، صدای «لپ»

larghetto (مو) تکه‌ای از موسیقی غربی

larpadak صدای «لپ» یا «لپی»

laskine نوعی بازی ورق

lasteks نوعی پارچه که از مجموع لاستیک
مصنوعی و ابریشم و پنبه یا پشم

ساخته میشود

lastik ۱- لاستیک ۲- گاوش ۳- کفش
لاستیکی ۴- لاستیک اتومبیل یا

دوچرخه و غیره ۵- مداد پاک‌کن

lastikli لاستیکی، لاستیک‌دار

laşe = leş لاشه، لش، جسد مرده و متعفن
حیوان

laşka = laçka سست، شل، هر در مورد
طناب کشتی یا پیچ آهنی، (مچ)

آدم‌بی‌مرام، بی‌ثبات سست عنصر

lata ۱- تخته یا توفال باریک کلفت ۲-
عبا

latanya نوعی درخت خرمای بی‌میوه

latarna = laterna نوعی ارگ که با
چرخانیدن دسته آن صدای موسیقی

در می‌آورد

laterit خاکی که دارای تکه‌های فلز
قرمز رنگ باشد

lâteşbih بلا تشبیه، (تکه کلام است) یعنی
شبهت داده نشود

latif لطیف، خوب، خوش آیند

latife لطیفه، شوخی

latifeci لطیفه‌گو، شوخ، بذله‌گو

lâtilokum نوعی راحت حلقوم

Latin لاتین

Latince لاتینی، زبان لاتینی

lâubali لاابالی، غیر جدی، بی‌پروا

lâubalileşmek لاابالی شدن، بی‌پروا و
بی‌قید شدن

lâubalilik لاابالی‌گری، بی‌وائی، بی‌قیدی

lav	مواد مذاب آتش فشانی، گدازه
lava	بالاکشیدن کشتی، بالا بکش
lavabo	دستشوئی
lavaj	تنقیه کردن، اماله کردن، شستشوی روده
lavaj yapmak	تنقیه کردن، اماله کردن
lavanta	عطر یا ادکلن لاوانتا
lavanta çiçeği	گل لاوانتا یا لاواندر یا گل اسطوخودوس
lavman	تنقیه، اماله، شستشو، آلت تنقیه
lavta	۱- نوعی آلت موسیقی شبیه عود ۲- فرسپس یا انبر یا گیره‌ای که قابله جهت زبانییدن بچه بکار میبرد ۳- دکتر قابله یا ماما
lavtacı	(مو) عود زن
lâyecuz	جایز نیست، غیر جایز، لایجوز
lâyemut	لایموت، زنده‌ابدی
lâyık	لایق، شایسته
lâyiha	لایحه، نوشته‌های وکیل عدلیه، پیشنهاد قانونی و کلای مجلس
layik=lâik	کشور غیردینی، کشوری که سیاست را از دین جدا نگاه می‌دارد
layiklik	حالت غیرمذهبی یا غیر دینی بودن یک کشور، عدم مداخله دین در اداره دولت یا امور سیاسی
lâyuad	لایعد، بیشمار، بی حساب
lâyuhsa	لایحصی
lâyuhıti	لایخطی، کسی که خطا نمی‌کند
lâyüsel	لایستل، کسی که سؤال کرده نمیشود. غیرمسئول
Laz	لاز، اصلاً نام یکی از اقوام قفقازیه میباشد ولی بعدها بطور اشتباه به اهالی قسمت جنوب شرقی ساحل دریای سیاه که در سمت مشرق طرابوزان زیست میکنند اطلاق گردیده
lâzım	لازم، ضروری، واجب
lâzımo	لازمه، سبب، موجب، نتیجه

lâzımlık	لکن بچه یا مریض
lebaleb	لب به لب، پر، لبالب، لبریز، مالامال
leblebi	نخودچی، نخود تف داده شده
leblebici	نخودچی فروش
lebiderya	(قد) لب دریا، دریاکنار، ساحل دریا
ledün	لدن، نزد، جانب، دانش ذاتی، علم خدائی، علمی که از پیش خود باشد بدون یاد گرفتن از دیگری
ledünniyat	طرفهای پنهانی یا مخفی یک چیز، مربوط به علم الهی
leffen=ilişikte	لفاً، بضمیمه، تلوأ، جوفاً، به پیوست
leffetmek	ضمیمه کردن، پیوست کردن
legorn	نوعی مرغ که زیاد تخم میکند
legen	لکن
Leh	اهل لهستان، لهستانی
leh	له، موافق، طرفدار، برله
Lehçe	بزبان لهستانی
lehçe	لهجه، شیوه، تلفظ، طرز سخن گفتن
lehim	لحیم
lehimlemek	لحیم کردن
lehimlenmek	لحیم شدن
lehimli	لحیم دار، لحیم شده
Lehistan	لهستان
Lehli	لهستانی، اهل لهستان
lehtar	طرفدار، کسی که برله کسی باشد
leke	لکه
lekelemek	لکه کردن، لکه دار کردن، (مج) متهم کردن
lekelenmek	لکه دار شدن، (مج) آبرو رفتن
lekeli	لکه دار (مج) بی آبرو
leken	(قد) نوعی روپوش بافتنی که روی کفش میپوشانند برای راه رفتن روی برف
lekende	کوک لباس، دوخت درشت

lekesiz بدون لکه، تمیز، پاکیزه، صاف،
 (مچ) شرافتمند، آبرودار
lektör معلمی که در دانشگاه درس زبان
 میدهد
lem'a لعمه، پرتو، درخشش
lemean لعمان، تابش، درخشندگی
lemha لعمه، بتندی به چیزی نگرستن،
 يك بار نظر، طرفة العين
lemis = lems لمس، دست مالیدن
lenduha لندهور، نتراشیده، گنده
lenf لنف یا لmf، مایمی است مرکب از
 گلبولهای سفید و مایه پلاسمای
 خون در بدن انسان، خلط مائی
lenfatik = lenfavi منسوب به لنف یا
 لmf، لمفاوی
lenfavi منسوب به لنف یا لmf، لمفاوی
lenger تانت بزرگ مسی لب برگشته
lengüstik = lisaniyat علم زبان، زبانی،
 وابسته به تحصیل زبانهای بیگانه
lento (مو) علامت یواش نواختن يك
 موسیقی ۲- تیر یا سنگ یا
 بتون که بالای سر درب گذارده
 میشود
lepisk ابریشم بلژیک (لایپزیک)، موی
 خرمائی ملایم که مانند ا
 است
lerci نوعی بز یا آهوی مشک دار
lerzan (قد) لرزان
lerze لرزه، تکان
leş لش، مرده حیوان
letafet لطافت، زیبایی، خوبی، نرمی
letaif لطایف، لطیفهها، شوخیها، مزاحها
letarji (طب) مرض خواب که روزها و ماهها
 انسان در خواب فرومیرد
leva لوا، واحد پول بلغارستان
Levanten شخص اروپائی که مدتها در
 خاور نزدیک اقامت و زاد و ولد
 کرده باشد

levazım لوازم، تدارکات، لوازمات
levazımcı (نظ) صنف تدارکات و لوازم در
 ارتش
levant ۱- (قد) نفرات بحریه در دوره
 عثمانی ۲- جوان قشنگ خوش
 قواره و خوش بیز
levha لوحه، تابلو
levhimahfuz لوح محفوظ، لوحی که در
 آن تقدیرات الهی نوشته شده،
 تقدیر الهی
levm (قد) لوم، سرزنش، توبیخ
levmetmek (قد) لوم کردن، سرزنش کردن،
 طمن کردن
levrek نوعی ماهی سفید لذیذ
levüloz نوعی قند شیمیائی
ley واحد پول رومانی
leylak گل یاس درختی که خوشه‌ای است
 بسیار معطر و برنگهای سفید و
 بنفش میباشد و نام درخت آن
leylek لك لك، لقی لقی
leyli = yatılı دانشجویی که در مدرسه
 میخوابد یا مدرسه شبانه
leyyin لین، ملایم، نرم، نرم و ملایم کننده
leziz لذیذ، خوش طعم، گوارا، خوشمزه
lezzet لذت
lezzetli لذیذ، خوش طعم، گوارا
lezzetsiz بی مزه، بی لذت
lig = aluvyon رسوب لای ولای که آب
 در آلود پس از کشیده شدن از خود
 بی میگذارد
liğlanmak رسوب گل ولای روی چیزی
 جمع شدن و پوشانیده شدن
lıkırdamak صدای فلغل کردن، جوشیدن،
 فلغل جوشیدن
libade (قد) لباده، جامه پنبه‌ای مردانه
 کوتاه که روی قبا مپوشیدند
libas لباس، جامه، پوشاک
liberal آزادیخواه

liberalizm مکتب آزادیخواهی، آزادمنشی
 libre لیبر، پاوند، واحد وزن انگلیسی معادل ۴۵۳ گرم
 libretto کتاب حاوی اشعار و کلمات اپرا
 Libya کشور لیبی
 lider پیشوا، رهبر، قاعد
 lif لیف، الیاف کف، رشته‌ها یا تارهای درخت
 خرما یا نارگیل و غیره که برای شستشو و کف کردن صابون بکار برده میشود
 lika ۱- لیکه، ابریشم خام که در دوات مرکب میگذارند ۲- لاک، صمغ یا جلاکه در رنگ کاری یا تذهیب بعنوان آستر بکار میرود
 likâ ۱- لقا، صورت، روی، چهره ۲- ملاقات، دیدار
 liken ۱- نام عمومی گیاههای پست که از جمع آمدن قارچ‌ها و خزها بوجود می‌آید ۲- نوعی بیماری پوست
 likidasyon تصفیه حساب در تجارت
 likit مایع
 likör لیکور، شربت مهوه الکلی دار
 liman بندر
 limanlamak ۱- به بندر نزدیک شدن و توقف کردن کشتی ۲- خوابیدن یا ساکت شدن باد یا موج یا طوفان دریا
 limanlık ۱- آرامش یا سکونت هوا یا دریا ۲- جای آرام مانند بندر، بندروار
 limba نوعی یارز یا کشتی باری
 lime (lime lime) رنگ‌رنگ، تکه تکه، پاره پاره، شرحه شرحه، پارچه پارچه
 limit (ریض) حد، نهایت، غایت، حدود
 limitet شرکت با مسئولیت محدود
 limon لیمو
 limonata شربت آلبلیمو

۱- رنگ لیموئی ۲- زودرنج، limonî نازک نارنجی، بهانه گیر، خودخور
 ۳- مناسبت دوستی فیما بین که بهم خورده باشد، شکر آب شدن بین دو نفر
 limonit کلوخه آهن طبیعی، اکسید هیدرات آهن طبیعی
 limonlu لیمودار، دارای مزه لیمو
 ۱- آلت آلبلیمو گیری ۲- limonluk گلخانه محل حفظ گلدانهای به ته لیمو ۳- باغ لیمو
 limontozu = limontuzu جوهر لیمو، زاج، زمه
 limontuzu جوهر لیمو، زاج، زمه
 linç کشتن یا مجازات کردن کسی از طرف مردم یا جمعیت بدون محاکمه قانونی
 link یورغه ناموزون اسب
 linoleom مشمع کف اطاق، مشمع فرش
 linotip ماشین حروف چینی و حروف دیزی سطر به سطر
 linyit زغال سنگی که دود غلیظ دارد، زغال لینیت
 lipari نوعی ماهی اسکومرو
 liparit نوعی پودر تالک که از جزایر لیبیاری نزدیک سیسیل بدست می‌آید
 lipsos نوعی ماهی استخوان دار که گوشت لذیذ دارد از نوع کرلانگیج
 lir نوعی آلت موسیقی یا چنگ در زمان یونان قدیم
 lira لیره، واحد پول ترک معادل ۱۰۰ غروش
 liralık یک لیره ای، معادل یک لیره
 lirect لیره واحد پول ایتالیا
 lirik شعر غنائی یا احساساتی
 lirim طرز شعری که در آن هیجان و احساسات حکمفرما است
 lisan = dil زبان، لسان
 lisaniyat علم زبان، مربوط به زبان یا

لسان	۲- بادی که باران می آورد ۳-
۱- ليسانس، دیپلم یا گواهینامه دانشگاه ۲- (تج) گواهی ورود مالالتجاره	جنوب، سمت قبله شروع بوزیدن باد جنوب یا جنوب غربی یا تغییر پیدا کردن سمت باد و وزیدن از طرف جنوب
۱- ادبیات ۲- کتاب یا بروشور و نوشتجات در يك موضوعی	سمت جنوب غربی، سمت قبله سنگ غلتان، سنگ غلتك، سنگ
چاپ سنگی	استوانه‌ای دسته‌دار که روی پشت بامهای کاهگلی کشیده و چرخانده میشود
سنگ شناسی	لوگاریتم (ریس)
طبقه‌سنجی کره‌ارض، سطح کره‌ارض	چرخاندن سنگ غلطک روی بام
لیتر	زائو
یک لیتری، مقدار یا ظرف يك لیتری	دوره زایمان، زمان یادوره زائو بودن
فلزی است شبیه نقره دارای وزن اتمی ۶/۹۴ و وزن مخصوص ۰/۵۹	نوعی گیاه پیچک که گل‌های قهوه‌ای بدبو دارد
۱- (قد) لواء، بیرق ۲- (قد) (نظ) تیپ ۳- شهرستان در تشکیلات قدیم مملکتی	زائو منطقی، مربوط به منطق
حوضچه ماهی که از دریا جدا شده باشد برای نگاهداری ماهی زنده یا انبار ماهی زنده که در داخل دریا درست میکنند	(نظ) قسمتی از حرکات ارتشی یا قسمتی که در موقع جنگ کارهای استخبارات و نقل و انتقال و بهداری آرتش را اداره میکند
لواط، بجه بازی	متنازلی که برای سکونت مامورین اداری محوطه کار ساخته میشود
لیاقت	مرئزیا محل یا باشگاه محل اجتماع اعضای يك موسسه یا انجمن یا جمعیت
بالیاققت، لایق	لق، نطه، رستوران
بی‌لیاقت، نالایق	رستورانچی، صاحب رستوران یا لقانطه
تواص، ارتباط	ستن کارخانه از طرف کارخانه‌چی برای تأدیب کارگران، حقی که کارفرما در مقابل اعتصاب کارگران اعمال میکند
لینت، ملاسمی، نرمی، لینت مزاج	۱- لقمه ۲- نوعی شیرینی از تکه‌های خمیر که در روغن جوشانیده در شربت می‌اندازند
لیسون، پایتحت پرتقال	نسی که دارای چشمهای برآمده
ماده ضد عفونی که از قطران گرفته میشود	
گیاهی است که در طب برای ضد آسم و سیاه سرفه (lobelia) استعمال میشود	
چوب دستی، عنای لوبانه، تعلیمی	
۱- لُر ۲- محل اجتماع جمعیت ماسون	
لبه یا توده که به روی آن کاهگل یا خاک پوشیده باشد	
۱- بد جنوب، باد جنوب غربی	

باشد
Lokman لقمان
lokmanruhu اثر، مایع مسیکی که از تقطیر الکحل یا جوهر گوگرد بدست می آید برای بیهوش کردن بکار میرود
lokomobil لکوموبیل، ماشین بخار که دستگاههای دیگر را بوسیله قوه بخار بحرکت در می آورد
lokomotif لکوموتیو
lokra نوعی گنجشک
lokum راحت الحلقوم
lombar پنجره یا درپچه های چهار گوشه ای که در طرفین کشتی گذارده می شود
lomboz پنجره های گرد طرفین کشتی
lonca رسته، صنف، جمعیت، دسته
Londra لندن
lop ۱- نرم و درشت و گرد ۲- تخم مرغ سفت ۳- در علم تشریح اعضاء داخلی بدن آنهایی که نسبتاً گرد و دور از هم قرار دارند
lop et گوشت لخم، گوشت یک پارچه بی استخوان
lop lop yemek لپ لپ خوردن، لقمه با نواله های بزرگ گوشت و غیره را بلع کردن و خوردن
loppadak لهی صدا کردن، در اثر افتادن صدای لهی در آوردن
lop yumurta تخم مرغ سفت
lor پنیر لور یا لر، پنیر تازه نرم بی نمک، شیر بریده که در کیسه ریخته شده بحالت پنیر درآمده باشد
lort لرد، لقب اصالت در انگلستان، (مج) خیلی متمول، راحت و مرفه
lorta قالب کفش، اندازه یا قطر قالب کفش (در کفش دوزی)
lortlar kamerası مجلس لردها در انگلستان

کفش واکس زنی، واکس زدن کفش
lostraci - boyacı واکسی، کفش واکس زن
lostromo رئیس کارگران کشتی تجارتمی
losyon ادوکلن قوی، آب معطر برای شستشوی دست و صورت
loş جای قدری تاریک، نیمه تاریک، اطاق تیره و تاریک یا خفه
loşluk تاریکی، تیرگی، خفگی
lota نوعی ماهی آب شیرین
lotarya لاطاری، قرعه، بخت آزمائی
lök ۱- سنگین، گنده، بی قواره ۲- نوعی شترنر
lömün - cam macunu زامسکه، بطانه یا بطونه برای شیشه پنجره، خمیر درزگیری
löpür löpür لپ لپ
lös خاک رس، نوعی خاک نرم زرد رنگ که در رودخانه ها یا بواسطه وزش باد در بعضی سرزمینها جمع میشود و برای زراعت مفید است
lösemi نوعی سرطان خون، بیماری سختی که در اثر زیاد شدن گلبول سفید خون حاصل میشود
lumbago لمباگو، نوعی کمردرد شدید
lutî - kulampara لوطی، بچه باز، غلام باره
Lübnan لبنان
lüfer نوعی ماهی کم فلس کم استخوان لذیذ شبیه ماهی سفید، ماهی لوفر
lûgat لغت، کتاب لغت، فرهنگ
lûgatçe فرهنگ جیبی، کتاب لغت کوچک
lüknet (قد) لکتت زبان
lüks لوکس، مجلل
lüks lambası چراغ توری، چراغ گاز
lüle ۱- لوله، پیچیده ۲- سرچق ۳- دهانه لوله آب یا قنات (قد) سازنده سرچق
lüle çamuru گل رس قرمز، گلی که سرچق با آن میسازند

lületaş سنگ سفید سبک نرم که به کف دریا
 معروف است از آن پیمپ یا چپق
 و غیره میسازند ، سنگ سلیکات
 ماگنزیوم طبیعی
lümen (فیز) واحد مقیاس نور
lüp ۱- چیزگران قیمتی که خیلی ارزان
 بدست آوردند ، چیز لپی که گیر
 آوردند ۲- صدای «لپ» در
 موقع بلعیدن چیزی

lüpçü مفت‌خور ، شارلاتان
lütfe لطفاً
lütfetmek لطف کردن
lütuf لطف ، مرحمت
lüzuci لزج ، چسبناک
lüzum لزوم ، ضرورت ، احتیاج
lüzumlu لازم ، ضروری ، واجب
lüzumsuz غیر لازم ، غیر ضروری ، بیخودی
lüzumsuzluk عدم ضرورت ، لازم نبودن

M

M, m م، شانزدهمین حرف الفبای ترکی
maada ماعدا، بجز، به استثناء، بغیر از، علاوه بر
maahaza معهذا، معذالك، باوجود این
maaile باعائله، به اتفاق عائله، باخانواده، مع عائله
maalesef معالاسف، متأسفانه، بدبختانه
maalmemnuniye خوشبختانه
maarif معارف، فرهنگ
maarifçi اهل فرهنگ، فرهنگی، کسی که با تعلیم و تربیت سروکار دارد
maaş حقوق، دستمزد ماهیانه، شهریه
maaşlı حقوق بگیر
maatteessüf متأسفانه
maazalik معذالك، با این حال
maazallah معاذالله، پناه بر خدا، خدا نکند، خدا نکرده
mabat مابعد، بقیه
mabet معبد، عبادتگاه
mabeyin ۱- مابین، وسط، میان، بین
 ۲- (قد) اطاق مابین قسم
 زنانه و مردانه در حرم سراهای
 سابق ۳- (قد) اطاق استنودت
 سلطان در دربار سلاطین عثمانی
 ۴- (قد) سرای سلطان در سابق

mabeyinci پیشکار یا ناظر یا حاجب یا پرده دار که در دربار سلاطین عثمانی واسطه ابلاغ فرامین سلطان بوده اند
mablak ۱- کپچه یا ماله رنگ کاری که با آن بطانه یا زامسکه کاری می کنند
 ۲- ملاقه بزرگ تخته ای که با آن دنگ آتش شله قلمکار (عاشوره) را بهم میزنند
mabut معبود، خداوند
Macar مجار، مجارستانی، اهل هنگری یا مجارستان
Macarca زبان مجاری یا هنگری
Macaristan مجارستان، کشور هنگری یا مجارستان
macera ماجرا، سرگذشت، پیش آمدها
maceracı ماجراجو
maceralı پرماجرا، پرشور و پر سرگذشت
maceraperest ماجراپرست، ماجراجو
macun ۱- معجون، معجون افلاطون که بعضی دوره گردها از شکر قوام یافته برنگها و طعم های مختلف درست کرده به اطفال میفروشند
 ۲- زامسکه، بطانه ۳- خمیر مواد غیر آردی از قبیل مادام و غیره

macuncu کسی که معجون افلاطون می‌فروشد
 macunlamak زامسکه کاری یا بپا نه کاری کردن
 macunlaşmak بحالت معجون درآمدن
 maç مسابقه، بازی‌ها یا مسابقات ورزشی
 maça خال‌پیک، خال‌سیاه درورق بازی
 maçabeyi تک‌خال‌سیاه درورق بازی
 maçula = maçuna ماشین جرثقیل بخاری
 maçuna ماشین جرثقیل بخاری
 madalya مدال، نشان
 madalyon مدالیون، قاب کوچک عکس یا جواهر نشان که خانمها بگردن یا به سینه آویزان میکنند
 madam خانم شوهر کرده غیرمسلمان
 madampol نوعی پاتیس یا چلووار که در شهر ماداپولام هندوستان ساخته میشده
 madde ۱- ماده، جسم، شیئی ۲- عنصر، جزء ۳- ماده قانون ۴- مطلب، موضوع
 maddeci ماده پرست، ماتریالیست، طبیعی
 مشرب، منسوب به مسلک مادپون
 maddecilik ماده پرستی، ماتریالیسم
 maddeten از لحاظ ماده، مادتا، مربوط به ماده یا جنس یا مال
 maddi مادی
 maddileşmek مادی شدن، بدادیات
 علاقه پیدا کردن
 maddilik مادی بودن، مادیت
 maddiyat مادیات، چیزهای مادی یا جسمانی یا پولی، چیزهایی که با چشم دیده میشود یا با دست لمس میشود
 maddiyun (قد) مادپون، طبیعیون
 ماده پرست‌ها
 madelet معدلت، عدالت
 madem = madem ki مادام، مادام که
 حالا که، وقتی که، تا زمانیکه
 ۱- معدن، معدنی ۲- فلز، فلزی

madenci صاحب معدن، کارگر معدن، متخصص معدن
 madencilik کار و شغل مربوط به معادن
 maden direği تیر یا شمع یا تخته‌ای که در معدن بکار برده میشود
 ۱- فلزی ۲- madeni = madensel مربوط به معادن
 ۱- فلزی ۲- مربوط به معدن
 madensel زغال سنگ
 maden kömürü اجاق معدن، محل استخراج
 maden ocağı معدن زغال و فلزات
 madensi (شیم) شبه فلز
 آب معدن
 maden suyu زگه یا لایه معدن
 maden yatağı ریاست یا الویت زن در خاندان، مادرشاهی
 madik (عو) حیل، خدعه، کلاه
 (عو) کلاه گذاشتن، حیل
 madik atmak و خدعه کردن
 ۱- (مطراق باز)، چوبدار
 دلال یا فروشنده حیوانات، کسی که حیوانات را ارزان می‌خرد و گران می‌فروشد ۲- گران فروش ۳- (مچ) حقه باز، حیل‌گر، کلاه‌گذار، شارلاتان
 madrabazlık حقه‌بازی، پشت هم اندازی، شارلاتانی
 (رض) madrub = madrup = çarpan مضروب، عددی که در عدد دیگر ضرب میشود
 معدوم، نابود
 madun مادون، ضد مافوق، کسی که در رتبه پایین‌تر است، زیردست
 معدود، محسوب، شمرده شده
 madut مافوق، کسی که در رتبه بالاتر است، رئیس
 mafevkattabia (فلس) مافوق‌الطبیعه، ماورای طبیعت، چیزهایی که در

طبیعت توضیح و شرح آن ممکن نیست	و مراکش، مغربی
۱- (عو) نیست، تمام شده ۲- mafiş	غرب، مغرب، باختر
نوعی شیرینی از خمیر و تخم مرغ	شمال غربی آفریقا، طرابلس غرب، Magrip
مفصل، بند استخوان دست و پا	مراکش
و هر چیز شبیه آن	مغروق، فرق شده
مجله یا نشریه عکس‌دار	magruk
مواد مذاب هسته مرکزی زمین، magma	مغرور، متکبر
ماده خمیری که از دهانه کوه	مغرورانه، متکبرانه
آتشفشان بیرون میریزد	مغرور شدن، مغرور شدن
منیزیم یا ماگنزیوم، magnezyum	مغشوش، مخلوط، غیر خالص
نوعی فلز سفید نقره‌ای سبک که	magşuş
با شعله خیلی شفاف میسوزد وزن	محل، جا، مکان
آتمی آن ۲۴/۳۲ و وزن مخصوص:	mahal
آن ۱/۷ است	پراز جمعیت، شلوغ، mahalakallah
نوعی مارماهی بزرگ که گوشت آن	پراز آدم، ما خلق الله
magri خوردنی و لذیذ است	احتیاج باقی
نوعی کبوتر	mahal kalmamak
مغاره، غار	نماندن، مورد نداشتن، لزوم نداشتن
۱- مغازه، دکان بزرگ، فروشگاه	mahalle
۲- انبار یا فروشگاه اشیاء و آذوقه	محل، کوی
مظلوم، کسی که مورد ظلم و	زن بی تربیت پر جنجال، mahalle karısı
magdur بی عدالتی قرار گرفته یا حقش ضایع شده باشد	زن شرور، زن محله
مظلومیت، magduriyet = magdurluk	محرمانه، حریره
مظلوم واقع شدن، ضایع شدن حق	۱- فرنی یا حریره فروش
مظلومی، مظلومیت، مورد	۲- (مچ) بچه یا آدم لوس، ناز
magdurluk بی حقی و بی عدالتی قرار گرفتن	پرونده
مغفرت، آمرزش، عفو و بخشایش	ساکن يك محل، محله‌ای، اهل
magfiret الهی	محل، هم محله
مغفور، آمرزیده شده	محلی، مربوط به يك محل یا جا
مغلوبیت، شکست	mahalli
مغلوب، شکست خورده	مهارت، استادی، تردستی
مواد مذاب هسته	maharet
magma = magma مرکزی کره زمین، نار بیضاء	بامهارت، ماهر
خمیر مواد معدنی یا آلی	ناشی، نابلد، بی مهارت
مغوم، غمناك، غمگین، غصه‌دار	بی دست و پا، بی هنر
Magribî اهل طرابلس غرب، اهالی فاس	۱- محجوبیت، شرم و حیا، mahcubiyet
	حجب، کم روئی ۲- شرمندگی، خجالت، خجلت
	۱- محجوب، کم رو، با حیا
	۲- خجل، شرم‌منده، خجالت زده
	mahcupluk = mahcubiyet
	۱- محجوبیت ۲- شرمندگی، خجالت
	ماحور = kısıtlı (حق) محجور، کسی که
	بسیب سفاقت و کم عقلی از تصرف

در اموال خود منع شده باشد، مورد
حجر قرار گرفتن
mahcuz (حق) مال تأمین یا توقیف شده،
محجوز، حجز شده
mahdum مخدوم، اولاد ذکور، پسر،
بنده زاده
mahdut محدود، محصور، منحصر
mahfaza محفظه، صندوق، قوطی، حفاظ
mahfazali دارای محفظه یا حفاظ،
محفظه دار، پوشیده، حفظ شده
mahfe هودج، تخت‌روان که روی شتر
میگذارند برای نشستن، محفه
mahfi مخفی، پوشیده، پنهان
mahfil محفل، انجمن، مجلس
mahfuz محفوظ، حفظ شده، نگاهداری
شده
mahfuzen تحت الحفظ، تحت نظر، حسب نظر
mahv = mahv محو، نیستی، نابودی،
هلاک، ویرانی
mahī (قد) ماهی
mahir ماهر، استاد، زبردست، یرک، کاردان
mahiyē (قد) ماهیانه، ماهانه، شهریه،
حقوق ماهیانه
mahiyet ماهیت، چگونگی، اصل، جوهر
mahkeme دادگاه، محکمه
mahkemeli دعوای، دوطرف دعوا،
دوطرف نامه، دعوا داشته باشند
وبه دادگاه مراجعه کنند
mahkemelik کار مربوط به محکمه،
دادگاهی، محکمدای
mahkemelik به دادگاه یا محکمه افتادن
mahkûk حاکم شده، حرا شده، بسته،
شده، وی فلز یا سنگ، محکوک
mahkûkât سنگها، فلزها یا مسکوکات
حاکم شده، محکوم
mahkûm ۱- محکوم ۲- (مخ) مجبور
mahkûmiyet محکومیت، پیشینگی
سابقه بد، سابقه حسن یا محکومیت

mahkûmiyet kararı حکم محکومیت
mahlâs تخلص، نامی که شاعر یا نویسنده
برای خود انتخاب میکند
mahlep محلب، نوعی از درخت گیلاس
مخصوص نواحی کوهستانی اروپا،
پیوند مریم
mahlûk ۱- مخلوق، خلق شده، آفریده
شده ۲- (مخ) در مورد اشخاص
بی‌سر و پا یا حیوانات گفته میشود
mahlûkat مخلوقات، جمع مخلوق،
آفریده شدگان، خلائق
mahlul ۱- محلول، حل شده ۲- ملك
با دارائی که از هیت بدون وارث
برای دولت باقی مانده باشد
mahlut محلول، در غده، آمیخته، قاطی
mahmi حمایت شده، وفایت شده، کسی که
تحت حمایت قرار گرفته
mahmudiye (قد) سکه نملای رمان
سنتان محمود دوم
mahmul ۱- محمول، زیر حمل بار فرار
گرفته شده، زیر بار بوده، بار
کرده شده ۲- مشغول، گرفتار
mahmur محمور، خماری، خواب آلوده
mahmurluk ۱- محموری، حالت خماری،
خواب آلودگی ۲- حالت آدم
مستی که از خواب بیدار شده باشد.
(مخ) گیج خواب بودن
mahmuz ۱- مهمیز ۲- ناخن یا جاری
که پشت پای خروس و دینگر
پرندگان موجود است ۳- زیر
افقی داخل بدنه کشتی در قسمتی
که زیر آب میباشد ۴- در
مهندسی پل دیواری که در پایه
آبروی آن ساخته میشود
mahmuzlamak مهمیز زدن، با مهمیزی
که به پشت چکمه با نقش گذارده
میشود برای حرکت دادن به کرده
است زدن

mahpus ۱- محبوس، زندانی ۲- نوعی بازی تخته نرد
mahpushane محبس، زندان، حبس‌خانه
mahra ظرف تخته‌ای مخصوص حمل انگور
mahreç ۱- منخرج، محل خروج ۲- (ریض) عدد زیر خط کسری
mahrek = yörünge مدار، مسیر، دایره حرکت
mahrem ۱- محرمانه، مخفی یا پنهان ۲- نزدیکی که ازدواج با آنها حرام است، محرم ۳- کسانی که با هم صمیمی هستند و اسرار خود را به‌همدیگر میگویند
mahremiyet محرمیت، راز و پنهانی و مخفی بودن، محرمانه بودن
mahrukat چیزهای سوختنی، محروقات
mahrum محروم، بازمانده، بی بهره
mahrumiyet محرومیت
mahrut مخروط
mahrutî مخروطی
mahsuben علی الحساب
mahsul ۱- محصول، حاصل یا محصول ۲- نتیجه محصولات
mahsulât محصولات
mahsuldar یر حاصل، یر برکت، یر محصول، محصول‌دار
mahsup محسوب، حساب شده، در حساب منظور شده
mahsur محصور، محاصره شده
mahsus ۱- مخصوص، خاص، منحصر ۲- محسوس، حس کرده شده، حس کردنی
mahsusat محسوسات، چیزهای حس‌شدنی یا حس‌کردنی
mahşer محشر، روز رستاخیز، (مج) جای شلوغ و پرجمعیت
mahşerî خیلی شلوغ و پرهیاهو و جنجال، مثل محشر، محشری

mahun = maun چوب ماهون، چوب قیمتی است که درخت آن در امریکا می‌روید و رنگ قهوه‌ای قرمز دارد
mahunya ماهون، نوعی گیاه که دارای گل‌های خوشه‌ای زرد رنگ خوشبو می‌باشد و از ریشه آن رنگ زرد بدست می‌آورند
mahur آهنگ ماهور
mahut مهمود، مذکور، کذائی (در مورد يك شخص یا يك مسئله نامطلوب بطور تحقیر گفته میشود)
mahvedilmek محو کرده شدن، از بین برده شدن، نابود کرده شدن
mahvetmek محو کردن، نابود ساختن، از بین بردن
mahviyet محویت، ناچیز بودن، تواضع، فروتنی
mahvolmak محو شدن، نابود شدن، معدوم شدن، از بین رفتن
mahvuharap محو و خراب، از بین رفته و نابود
mahya در ماه رمضان در مساجدی که پیش از بیک‌مناره دارند بین آنها طناب بسته‌لامپهای کوچک برق‌میاویزند به تصویر یا نوشته‌ای که بار دیرف کردن این لامپهای کوچک بوجود می‌آید ماهیا گفته میشود
mahz محض، صرف، خالص
mahza محضاً، صرفاً
mahzen مخزن، انبار زیرزمینی
mahzun محزون، غمگین، غصه دار
mahzur محظور، ناروا، ممنوع، محذور، پرهیز شده، مانع، اشکال
mahzurat محذورات، موانع، محظورات
mahzurlu نامحظور، محذور دار، اشکال‌دار، مانع‌دار
mahzuz محظوظ، بهره‌مند، خوشوقت
mai = mavi آبی، نیلی

maide مائده ، غذا ، طعام ، سفره ، خوان
 mail ۱- کج ، خم ۲- میل دارنده ، مایل
 maile (جغ) دامنه ، زمین شیب دار ، سرازیری
 main = eşkenar dörtgen شکل لوزی
 maişet معیشت ، وسیله زندگی
 maiyet تحت امر ، زیر دست که همراه کسی باشد ، تحت اختیار ، همراهان . ملتزمین راکب ، کسانی که در معیت دیگری هستند
 majeste اعلیحضرت
 majüskül حروف بزرگ در الفبای لاتین
 makabil ماقبل ، پیش تر ، قبلی ، مربوط به قبل
 makabir مقابر
 makad = makat مقعد ، ماتحت
 makale مقاله ، نوشته
 makam ۱- مقام ، جا ، محل ۲- آهنگ ، نوا ، هوا ۳- پست یا مقام اداری
 makar مقرر ، مرکز ، مأوی ، محل ، جا
 makara قرقره ، یاغره
 makaralı یاغره دار ، قرقره دار
 makarna ماکارونی ، رشته فرنگی
 makas ۱- قیچی ، مقراض ۲- سوزن
 چپ راست دو راهی راه آهن
 ۳- فنر اتومبیل ۴- چنگال
 یادستهای جلو خرچنگ و امثاله
 makasçı ۱- سوزن بان راه آهن ۲- استاد اتومبیل یا تعمیرکار فنر اتومبیل
 makaslama چلیپا کردن ، حالت چپ و راست
 makaslamak ۱- قیچی کردن ، چیزی را بین دو انگشت سیاه و وسطی نگاه داشتن ۲- (مچ) بریدن ، قطع کردن ، مختصر کردن نوشته یا فیلم و غیره
 makastar خیاط ، برش (مقراض دار)
 makat ۱- مقعد ، ماتحت ، نشین ، نشیمن

۲- منخده ، دیوان یا تخت یاسریر کوتاه
 makber مقبره ، مزار ، گور ، آرامگاه ، قبر
 makbul مقبول ، مورد قبول واقع شده ، مورد پسند ، پسندیده
 makbuz قبض ، مقبوض ، رسید ، قبض رسید
 makes معکس ، محل انعکس
 maket ماکت ، مجسمه کوچک ، مدل یا نمونه کوچکی از خانه و عمارت که پیش از شروع ساختمان از چوب یا مقوا یا گچ ساخته میشود
 makhur مقهور ، مغلوب ، شکست خورده
 maki ۱- زمینی که پوشیده از بته و درخت باشد ۲- نوعی میمون که دم دراز و پر مو دارد
 makine ۱- آلت یا دستگاهی مکانیکی ، ماشین ۲- موتور ۳- (عو) اتومبیل
 makineci ۱- ماشینیس ، مکانسین ۲- فروشنده یا سازنده یا تعمیر کننده ماشین آلات مکانیکی
 makineleşmek ماشین شدن ، مکانیزه شدن ، بحالت ماشین درآمدن
 makineleştiirmek ماشین کردن ، مکانیزه کردن
 makineli ۱- مکانیزه ، دارای مکانسیم ، موتور یا ماشین دار
 makineli tüfek تفنگ مسلسل ، مسلسل
 makinist مکانسین ، ماشینیس ، لوکوموتیوران ، تعمیر کننده موتور و ماشین آلات
 makkap مشق ، متقاب ، مقاب ، پرما . آلت فلزی سوراخ کننده
 makrun مقرون ، قرین ، نزدیک
 makruz (قد) مقروض
 maksat مقصد ، قصد ، غایه ، هدف ، غرض
 maksatlı قصد دار ، غرض دار ، باغرض ، مغرض ، مقصد دار

maksimum حداکثر
maksum = bölünen (قد) مقسوم، تقسیم شده، بخش شده
maksumunaleyh = bölen (قد) مقسوم علیه
maksur (قد) مقصور، کوتاه، محدود
maksure محلی محدود در مساجد یا جائی که با نرده تخته‌ای برای نشستن زنها جدا شده باشد
maksut مقصود
makta مقطع، محل قطع شده
maktu مقطوع، قطعی، قیمت قطعی
maktul مقتول، کشته شده
maktul düşmek مقتول یا کشته شدن
makul ۱- معقول، منطقی ۲- شخصی که کارش معقول و پسندیده باشد
makulat معقولات، علومیه که با عقل سروکار دارند، علوم معقوله، علوم مثبته
makule ۱- نوع، جنس، مقوله ۲- (منط) طبقه، دسته، گروه
makûs معکوس، برعکس، وارونه، واژگون
makyaj بزرگ، توالت، سرخاب سفیدآب
mal ۱- مال، منال، مالک‌ودارائی، کالا
 ۲- عنوان عمومی حیواناتی مانند گاو و گاو میش ۳- (میح) آدم
 پست، بدجنس، فرژمایه، حیوان منش
mala ماله بنائی
malak بچه گاو میش
malakit نوعی سنگ سبز، مرمر سبز، سنگ مس
malalamak ماله کردن، ماله کشیدن
malarya مالاریا، تب نوچه
malâyani مالایعنی، بی‌معنی، مزخرف
malaz ۱- زمین شخم نخورده که با علفهای هرزه پوشیده باشد ۲- مزرعه‌ای که آب گرفته باشد یا با آب پوشیده باشد

malca = malen از لحاظ مالی، مالا
malen مالا، از لحاظ مالی
malgama ملغمه، ترکیب جیوه با فلز دیگر، فلز آمیخته با جیوه
malitaşı سنگ بزرگی که بجای لنگر قایق بکار میرود
ma... مالی، مربوط به مال یا دارائی
malî yıl سال مالی
malihulya مالیخولیا، ملانکولی، مرض دماغی که باعث خیالات بیهوده میشود و گاهی طوری سخت و شدید میشود که مریض به همه چیز بد بین میشود و گاهی مبادرت به خودکشی مینماید
malik مالک، صاحب
malikâne مالکانه، قصر بزرگ، ملک اربابی
Malikî مالکی، منسوب بمذهب مالکی که یکی از مذاهب اربعه اهل سنت و جماعت است
malikiyet مالکیت، صاحب بودن
maliye مالیه، اداره دارائی، وزارت دارائی
maliyeci مامور یا منسوب ادارات مالیه، کارشناس مالی
maliyet قیمت تمام شده، مالیت
malkıran طاعون یا وبای گاوی
malkoç (قد) عنوان سرکرده مهاجمین ترك
mallanmak پولدار شدن، صاحب مال و منال یا ملک و دارائی شدن
malt مالت، جو یا غله سبز خشک شده که برای مایه آبجو بکار میرود
Malta جزیره مالت
maltaerigi زردآلوی زاپونی، نوعی میوه زرد رنگ است به بزرگی زردآلو
 -ته‌های جفتی بزرگ دارد
 -ته‌ها میخوش است
Maltız مالتی، جزیره مالت
maltız مالتی، نقی، برنگی

نوعی بز پرشیر که موهای **maltız keçisi**
 کوتاه دارد
malul معلول، علیل، معیوب، عیب دار
malul gazi = harp malûlü غازی
 معلول، جنگاوری که در جنگ
 صدمه دیده و معلول یا ناقص شده
maluliyet معلولیت، علیلی، معیوب یا
 ناقص بودن
malum ۱- معلوم، واضح، آشکار
 ۲- (دس) فعل معلوم (مقابل
 فعل مجهول)
malumet معلومات، اطلاعات
malumatfüruş خودنما، ظاهر ساز،
 علم فروش
malumatlı با معلومات، با علم، با دانش،
 مطلع
malûmatsız بدون معلومات، بی اطلاع،
 بی تحصیل، بی علم
mâlzeme ملزومات، لوازم، اسباب و آلات
mama ۱- (بزبان بچه) خوراک، ممه
 ۲- خوراک شلی که از آرد برنج
 برای بچه درست میکنند (فرنی)
mamafih ممالک، مهفدا، مع مافیہ
mamelek مایملک، دار و ندار، تمام دارائی
manul مصنوع، ساخته شده، معمول
manulât مصنوعات، معمولات، محصولات
 ساخته شده
manur آباد، عمران یافته
manure محل آباد، معموره، محل
 عمران یافته
manut ماموت، حیوان عظیم الجثه از نوع
 فیل که در قدیم وجود داشته حال
 از بین رفته
manş معنی
 ۱- معنی دار ۲- (مچ) حرف
 تودار، دوپهلو
manşız بی معنی، بی جا، بی مورد
 من خرف، جرت و برت، پوج

دیر، صومعه **manastır**
 سبزی فروش، میوه فروش **manav**
 خوراک سگ و گربه، آشغال گوشت **manca**
 خوراک حیوانات
mancana مخزن آب در کشتی‌ها
mançınık ۱- منجنیق، سنگ انداز،
 آلتی که در زمان قدیم برای پراندن
 سنگ یا آتش بسوی دشمن بکار
 میرفته ۲- دوک ابریشم ریزی
Mançu اهل منچوری
manda ۱- گاومیش، جاموس ۲-
 تحت الحمایگی، قیمومیت
mandal ۱- چفت، کشو، قلاب تخته‌ای
 یا فلزی پائین درب یا پنجره یا
 دولاب، قلاب، اشکلک ۲-
 گیره رخت که لباس شسته را روی
 بند نگاه میدارد ۳- پیچهای
 سیم تار یا عود که سر سیمها روی
 آنها گیر داده شده
mandalina نارنگی
mandallamak اشکلک یا چفت یا گیره
 در را انداختن و محکم کردن
mandater دولت قیم که دولت دیگر را
 تحت الحمایه نگاه میدارد
mandıra ۱- جای عمل آوردن محصولات
 شیری درده یا مزرعه، شیرخانه
 ۲- آغول یا آغول گوسفند
mandolin ماندالین، نوعی ساز
 فرنگی مانند تار
manej ۱- تعلیم اسب سواری ۲- محلی
 که برای تعلیم اسب سواری میباشد
manen معنا، از لحاظ معنی
manevî معنوی
manevi evlat پسر خوانده، اولاد معنوی
maneviyat ۱- معنویات، چیزهای
 غیر مادی ۲- (مچ) روحیه،
 قوت قلب
manevra مانور

manevra çevirmek (مج) حقه بازی کردن ، حرکات ساختگی کردن برای گول زدن کسی

1- مانور کردن manevra yapmak

2- (مج) رجوع کردن از حرف یا گفته‌ای ، حرف را عوض کردن

manga (نظ) دسته یا جوخه سرباز که عبارت از ۱۱ نفر است ، محل نهارخوری افراد بحریه در کشتی

mangal منقل

manganese منگنز ، نام فلزی است سخت و شکننده در ۱۲۱۲ درجه حرارت ذوب میشود ، وزن مخصوص آن ۷/۳۹ و وزن اتمی آن ۵۴/۹۳ میباشد

1- پیشین ، نام سکه مسی زمان قدیم mangır

2- (عو) پول 3- نوعی ذغال نرم برای گیراندن سرقلیان

mangiz (عو) پول ، پول پله

manı=manya دیوانگی ، جنون ، خلی ، بلاهت

1- مانع ، رادع ، حائل 2- نوعی mânı شمر چهار مصراعی مردم که با سازو آواز خوانده میشود

mania اشکال ، مانع

manialı اشکال دار ، پرمانع ، مانع دار

manidar معنی دار ، پرمعنی

manifatura البسه پارچه‌ای ، منسوجات

manifaturacı پارچه فروش ، فروشنده منسوجات

manifesto صورت بارکشتی ، اظهارنامه کشتی که به گمرک داده میشود و در آن صورت محمولات کشتی مندرج است

manikür آرایش ناخن

maniple = manipulatör بزر یا آلت دستی برقی تلگرافچی برای مخابرات تلگراف

آلت بزر یا شخص تلگرافچی manipulatör که آلت دستی برقی تلگراف را کار می‌اندازد

manitacılık جیب بری ، چند نفر جیب بر و حقه باز که با همدستی یکدیگر مردم را گول زده پول آنها را می‌ربایند

manivela دسته ، اهرم ، میله

1- کله خر ، آدم بی کله ، خل ، mankafa کودن 2- یا بو یا اسبی که بواسطه مرض مزمن مغزش کار نمیکند

1- خلی ، حماقت ، بی‌عقلی mankafalık 2- مرضی که بواسطه مرض مسممه دچار آن شده باشد

مانکن ، مجسمه‌ای که بشکل انسان manken از چوب یا چیز دیگر درست میکنند و بر آن لباس میپوشانند برای نمایش لباس 2- زن یا دختر خوش اندام که برای پوشیدن و نمایش دادن لباس استخدام میشود

manolya نوعی گیاه گلدانی که دارای برگ‌های بزرگ ضخیم براق میباشد مانند لیمو و گل سفید خوشبوئی دارد مانند گل لیمو

manometre مانومتر ، فشارسنج

mansap مصب ، دهانه رودخانه که بدریا میریزد

mansıp منصب ، مقام

mansiyon مکافات یا جایزه‌ای که به برنده يك اثر علمی یا ادبی یا هنری داده میشود

1- سرآستین 2- خط بالای manşet روزنامه در صفحه اول ، عنوان سر صفحه اول روزنامه

manşon پوست یا خز دست گرم کن

mantalite ذهن ، فکر

1- چوب پنبه 2- قارچ mantar 3- (عو) حرف دروغ

mantarcı ۱- بعضی دزد یا جیب برهائی
که پول مردم ساده لوح را با گول
و حقه از دستشان بیرون میاورند
۲- (مچ) دروغ گو
mantarlaşmak گیاهی که اطرافش را
قارچ میگیرد و به حالت قازچ
درمیاید
mantarlı ۱- چوب پنبه ای ۲- قارچ دار
manti ۱- قرقره و طنابی که دکل را به
صفحه کشتی وصل میکند ۲-
جوشواره ، آتش جوشواره
mantık منطق
mantikî منطقی
mantıklı منطقی ، با منطق
mantıksız بی منطق
mantılıya زنجیری که تیرهای دکل کشتی
را نگاه میدارد ، زنجیرهای
بالا کشیده دکل کشتی
mantin نوعی پارچه ابریشمی ضخیم
manto مانتو ، پالتوی خانها
mantol جوهر نعنای
manya دیوانگی ، جنون ، حرکات و
حرفهای قبیح و بی معنا که در اثر
شدت جنون ظاهر میشود
manyak دیوانه ، مجنون ، خل
manyat ۱- نوعی قایق ماهیگیری
۲- تورهای ماهیگیری که در
دریا به آب انداخته از دو طرف
بسمت خشکی بیرون میکشند
manyetizma مانیتسیم ، خواب آوری
مصنوعی بوسیله قوه تلقی و قوه
مغناطیسی چشم
manyeto ماگنت ، آهنی که در اثر القای
قوه مغناطیسی تولید قوه برق میکند
manyezi جنیزی ، اکسید دومنیزی که
نوعی مسهل است
manzara منظره ، چشم انداز
manzaralı منظره دار ، خوش منظره

manzarasız بدون منظره ، بدمنظره
manzum منظوم ، بنظم درآورده شده ،
بشکل شعر
manzume منظومه ، شعر
manzur منظور ، در نظر گرفته شده ،
دیده شده
mapa ۱- پیچی که ته آن حلقه مانند است
۲- فانوسی که رویش سپر سیعی
دارد
maraba همدست یا کمک در زراعت که
از محصول سهم میبرد
maral مرال ، آهوی ماده
marangoz نجار
marangozbalığı ماهی اره
marangozluk نجاری
maranta نوعی نی که در امریکا میروید و
از ریشه آن ماده آردی مخصوصی
گرفته میشود
maraton مسابقه دو در فاصله ای که بیش از
۴۰ کیلومتر باشد
maraz مرض ، ناخوشی
maraza معارضه ، کشمکش ، مجادله
maraza çıkarmak تهنیت کردن و سبب
معارضه و مجادله شدن
marazî مرضی ، مربوط به ناخوشی
marda مال بی قیمت و بی ارزش ، جنس
اسقاط
mareşal مارشال ، سردار ، درجه مافوق
آرتشبد
margarin مارگارین ، روغن نباتی ، کره
مصنوعی
marifet معرفت ، هنر
marifetli با معرفت ، با هنر
mariz = hasta ۱- مریض ، ناخوش
۲- (عو) کتک
marizlemek (عو) کتک زدن
mark مارک ، واحد پول آلمان و سوئیس
marka ۱- مارک یا علامت یا نشانی که

با حرف یا رسم نشان داده شود
 ۲- تکه فلز یا چیز دیگری که
 بجای پول یا بلیط بکار رود
 ۳- در بازی فوتبال حالی که با
 بدن یا یا مانع برای طرف مقابل
 تولید میکنند ۴- علامت مشخصه
 کارخانه یا موسسه
markalamak علامت زدن یا نشان روی
 چیزی گذاردن
markalı علامت دار، نشان دار، مارکدار
marki عنوان یا نسب اصالت بین دوک
 و کنت
markiz ۱- مارکیز، عیال مارکی
 ۲- نیمکت یا صندلی دسته دار
 بدون پشت
markizet مرکزت، نوعی پارچه پنبه‌ای
 نازک گلداز
Marksizm مارکسیسم، آئین کارل مارکس،
 مسلکی است در سیاست و اقتصاد
 که اصول کمونیسم را بر پایه
 مجادله اصناف مردم برقرار میسازد
marmelat مارمالاد، مربای له شده
marn خاک مخلوط با گل رس و آهک که
 بجای نوعی کود بکار میرود
maroken نوعی چرم بزرگ نازک که در مراکش
 ساخته میشده و در جاهای دیگر
 نیز از آن نوع میسازند
marpuç لوله ماریچ قلیان
mars ۱- مارس در بازی نرد، بردی که
 دودست حساب میشود ۲- ستاره
 مریخ
mars etmek مارس کردن در بازی تخته
marsık زغال چوب دوددار که خوب زغال
 نشده
mars olmak مارس شدن (در تخته نرد)
marsuvan نوعی الاغ یا خر
marş ۱- مارش، فرمان حرکت بجلو
 در نظام ۲- آهنگ، موزیک

مخصوص راه رفتن
marşandız قطار باری
mart ماه مارس یا مارت سومین ماه فرنگی
 در سیستم سنه میلادی
martaval (عو) دروغ، مزخرف،
 مانده کشتک که در فارسی گفته میشود
martavalcı دروغ چاپ زن، شارلاتان
martı نام نوعی مرغ سفید دریائی که شبیه
 کبوتر و قدری بزرگتر از آن است
martika نوعی کشتی بادی، دو دکلی
 مخصوص که سر آن بطرف عقب
 پیچ خورده است
martin نوعی تفنگ یک لول
maruf معروف، مشهور، شناخته شده
marul کاهو
marulcuk گیاه یا گل کدس، خربق
 سفید، چوبلمه، گل غار (helleborus)
Marunî نام قومی از مسیحیان که در سوریه
 و لبنان زندگی می کنند، مارونی
maruz معروض، عرضه شده،
 در مسیر یا مورد چیزی واقع شده
maruzat معروضات، عرایض
marya ۱- گوسفند ماده ۲- حیوان ماده
 ۳- ماهی کوچک مختلف
mas مکش، جذب، بخود کشیدن
maşa میز
masadak ماصدق، گواه راستی
masaj ماساژ، مالش، ممت مال
masal حکایت، قصه، مثل، مثال (مج) حرف
 پوچ، ساختگی، دروغ
masa örtüsü رومیزی
masarif مصارف، مخارج، مصرف ها
masarika روده بند، ماساریقا
masat میله فولادی که قصابها کارد و
 مالطود را با آن تیز میکنند
 (حرف از کلمه مشتق عربی)
masiva سامور، آهن، غیر از آن باشد،
 سیر از خدا

mask	ماسک
maskara	۱- مسخره ۲- سرگرم کننده، بازیچه ۳- کارناوال
maskaralık	۱- مسخره بازی، مسخرگی ۲- افتضاح
maskarata	قسمت طرف نوک رویه کفش، رویه پوزه جلو کفش
maskelemek	ماسک پوشاندن (مچ) پنهان کردن، روپوشی کردن
maskeli	ماسک دار
maslahat	مصلحت (عو) آلت مردی، ذکر، احلیل
maslahatgüzar	کارگذار سفارت
maslahatgüzarlık	کارگذاری سفارت
maslak	۱- شیر آب یا لوله آبی که دائما آب از آن جاری است ۲- لکن سنگی در مسیر یا زیر شیر آب ۳- خزینه سنگی بزرگ جلو شیر آب که برای آب خوردن حیوانات گذارده میشود
maslup	مصلوب، به دار آویخته، بر صلیب کشیده شده
masmavi	آبی، کاملاً آبی، آبی یا نیلی تمام یکدست
masnu	مصنوع، ساخته شده
masnuat	مصنوعات، محصولات ساخته شده ساخته‌های دستی
mason	ماسون، عضو تشکیلات ماسونی یا فراماسونی
masonluk	ماسونی، فراماسونی
masraf	مصرف، خرج، مخارج
masraflı	پرمصرف، پرخرج، گران
masruf	مصروف، صرف شده، خرج شده
massetmek	مکیدن، جذب کردن، رطوبت یا آب را بخود کشیدن
master	مصدر
mastara	آلت اندازه گیری زاویه، عضاده
mastı	نوعی سگ که دارای گوشهای

دراز افتاده و پاهای کوتاه میباشد	
mastıbacak = bastıbacak	آدم پا کوتاه
mastiçiçeği = öküzgözü	ارنیکای کوهی، تنباکوی کوهی
mastika	مشروب ماستیک، نوعی مشروب عرق که از سقز یا مصطکی بدست آورده میشود
mastur	(عو) بدعت، مست کامل، مست حشیش یا تریاک
masum	معصوم، بی گناه، بدون معصیت (مچ) بچه صمیم، بچه کوچک
masumiyet	معصومیت، بی گناهی
masun	مصون، محفوظ، حمایت شده
masuniyet	مصونیت، مصون بودن، محفوظ بودن
masura	۱- ماسوره، غرغره نساجی ۲- غرغره ماکو در چرخ خیاطی ۳- (قد) واحد اندازه گیری آب جاری که بقطر چهار جوال دوز بوده
maş	(قد) ماش
maşa	۱- انبر، ماشه ۲- گیره، پنس ۳- شخصی که در کارهای خطرناک و پرشر واسطه و یا میانجی قرار داده می شود
maşallah	۱- ماشاءالله ۲- نظر قربانی که به لباس بچه‌ها می آویزند
maşatlık	قبرستان یهود (شاید محرف از مشهد لیک باشد)
maşerî	مربوط به جامعه یا عموم، دستجمعی
maşlah	جامه بلند سرمه‌دار که سر و ته آن یکجور است و در سر آستین آن بریدگی دارد مخصوص عربها بوده زنها نیز می پوشند، مثلح
maşrapa	مشربه، آبگردان، ظرف فلزی آب خوری
maşrık	مشرق، شرق، خاور، محل طلوع آفتاب

maşuk معشوق ، دوست داشته شده
 maşuka مشوقه ، زنی که مورد عشق و علاقه باشد
 mat ۱- مات ، شیشه یا چیز دیگر غیر شفاف
 ۲- باختن یا مغلوب شدن ، در بازی شطرنج
 matador گاوباز اسپانیولی
 matafora تیرهایی که در کشتی موجود است برای آویختن قایقهای نجات
 matah متاع ، مال ، جنس پست ، جزئی ، بی ارزش ، کلمه‌ای که برای استخفاف و کوچک شمردن استعمال میکنند
 matara بطری یا ظرف آب که اکثراً سربازها به کمر می‌بندند یا بگردن حمایل میکنند
 matbaa مطبعه ، چاپخانه
 matbaacı صاحب مطبعه ، متصدی یا صاحب چاپخانه
 matbu مطبوع ، چاپی ، چاپ شده
 matbua چاپ شده ، چاپی ، چیزهای چاپ شده
 matbuat ۱- مطبوعات ، روزنامه‌جات و مجله‌ها
 ۲- ارباب مطبوعات
 matem ماتم ، عزا ، سوگواری
 matem etmek ماتم گرفتن ، عزا گرفتن
 matematik حساب ، ریاضیات
 matematikçi ۱- ریاضیدان
 ۲- معلم ریاضیات
 matemli عزادار ، ماتم دار ، ماتم زده
 materyal ۱- لوازم ، اسباب ، اثاثیه ، آلات و ادوات
 ۲- ماده
 materyalist ماتریالیست ، ماده پرست ، طبیعیون
 materyalizm ماتریالیسم ، مسلک ماده پرستی
 matetmek ۱- مات کردن در بازی شطرنج
 ۲- طرف مقابل را وادار به سکوت

کردن ، اسکات کردن
 matine تاتر یا سینما یا نمایشی که در وقت روز نشان داده شود
 matiz ۱- دوزخ یا طناب باهم تابیده شده
 یا بهم پیوسته ۲- (عو) زیاد مشروب خورده ، بدمست ، لول مست
 matkap معقاب ، متقاب ، مته آهنی ، آلت سوراخ کردن
 matla ۱- مطلع ، طلوع گاه ، محل طلوع
 ۲- اولین بیت قصیده یا غزل
 matlap مطلب ، موضوع ، مقصد
 matlup ۱- مطلوب ، خواسته شده
 ۲- طلب داین یا پستانکار در اصطلاح حسابداری
 matmazel مادمازل ، دختر خانم ، عنوان دختر شوهر نکرده غیر مسلمان
 matrah قیمت اصلی مالی که برای تعیین مالیات اساس قرار می‌گیرد ، قیمت ارزیابی شده برای مالیات
 matrak ۱- (عر) مسخره ، غیر جدی
 ۲- چماق ، چوب کلفت
 matraporlar حیوانات زیر دریایی که شبیه گیل هستند و در ته دریاهاى آب گرم خانه‌های آهنکی بوجود می‌آورند
 matris قالب حروف چینی
 matruş صورت تراشیده شده یا اصلاح شده
 matrut مطرود ، طرد شده
 matuf معطوف ، عطف شده
 matuh = bunak معتوه ، خرف ، عته آورده ، شخصی که در اثر پیری زیاد دچار پرحرفی وضعف حواس شده باشد
 maun = mahun چوب ماهون ، درخت ماهون
 maval ۱- (قد) در عربی شعری که بطور مرثیه خوانده میشود ، حرفهای دروغ و طولانی که برای گول

زدن طرف مقابل گفته میشود ،
(مچ) مزخرف ، اغراق ، چرند ،
چرت و پرت
maval okunmak چرت بافتن، چرند گفتن
mavi آبی ، نیلی
mavimsi = mavimtrak قدری آبی رنگ،
رنگی نزدیک به آبی
mavimtrak رنگی نزدیک به آبی
maviş به دخترهای سفیدپوست و چشم آبی
بعنوان لطف و محبت گفته میشود،
چشم آبی
mavna بارز ، دوبه ، کرچی باری
mavzer تفنگ ماوزر ، نوعی تفنگ که
بنام سازنده آن ماوزر نامیده
میشود
maya ۱- مایه ، خمیر مایه ، خمیر ترش
۲- (مچ) ماده اصلی هرچیز ،
اصل و نسب
mayalamak مایه زدن (به ماست یا خمیر
و غیره)
mayalanmak مایه گرفتن ، تخمیر شدن
mayalı مایه دار
mayalık مایه یا ماده یا خمیری که به
عنوان مایه بکار میرود
mayasil ۱- بواسیر ۲- ورم سرما
زدگی ، آماس ، خارش و سوزش
یا سودای پوستی
maydanoz جعفری
maydanozgiller نباتاتی از فامیل
جعفری مانند کرفس ، بادریان ،
انبسون ، زیره و امثال آن
mayestro رئیس دسته ارکستر ، استاد
موزیک
mayhos میخوش ، ترش و شیرین
mayın مین ، اذدر ، تریپل ، بمبی که در
دریا یا زمین کار میگذارند
mayınlamak مین گذاری کردن
mayıs ۱- ماه می ، نام پنجمین ماه سال

میلادی است ۲- سرگین گاو ،
تا به ، تپاله یا تاپاله که برای
سوخت زمستان بکار میرود
mayısböceği (malolonfha vulgaris)
نوعی حشره پردار که آفت نباتات
است
mayi مایع ، جسم سیال
۱- میمون ۲- (مچ) بی ریخت
زشت ، بدگل
maymuncuk قفل باز زن ، مفتولی که
سر آن را کج میکنند برای باز
کردن قفلها
maymunluk بازی میمون در آوردن ،
لودگی ، مسخرگی
mayna etmek پائین کشیدن بادبان
کشتی ، (مچ) ول کردن ، خاتمه
دادن ، دست کشیدن
mayo مایو ، لباس شنا
mayonez مایونز ، سوسی که از زرده
تخم مرغ و روغن زیتون و آبلیمو
ساخته میشود
maytap آتش بازی (محرّف از مهتاب)
فشفته های رنگارنگ که درشبهای
جشن و شادی پرتاب میکنند
maytaba almak مسخره کردن ، دست
انداختن
۱- معیوب ، ناقص ، عیب دار
۲- مقمّر ، بی آبرو
mazak نوعی مایه خوراکی لذیذ
مزاننه (قد) ۱- مورد سوءظن ، کسی
که ذر حقش سوءظن یا حسن ظن
باشد ، محل شبهه و ظن ۲-
کسی که از اولیاء الله شمرده میشود
mazarrat ضرر ، مضرت
mazbata طومار یا نوشته ای که چندین
نفر زیر آن را امضاء کنند و از
شخصی خوبی گفته طر فدااری کنند یا
تشکرت نموده بدی بگویند ، مضبطه

mazbut ۱- مضبوط ، منظم ، مرتب
 ۲- ساختمان محکم و محفوظ از سرما و گرما ۳- ضبط یا بایگانی شده
 mazeret معذرت، عذر
 mazeretli معذور، کسی که عذر موجه داشته باشد
 mazeretsiz بدون عذر یا معذرت
 mazgal مزغل ، سوراخ دیوار قلعه که از داخل وسیع و از خارج تنگ است
 mazhar ۱- مظهر، محل ظهور ۲- (مج) مژغ
 واصل ، نائل
 mazhariyet ۱- مظهریت ۲- (مج) نیل ، موفقیقت
 mazi ۱- درخت مازو ۲- ماده است که از درخت مازو بدست میاید و در دباغی بکار میرود
 mazi ماضی ، زمان گذشته
 mazlum ۱- مظلوم ، ظلم یا ستم دیده ، جور کشیده ۲- (مج) آرام ، بی سروصدا ، ساکت ، بی اذیت
 mazmun ۱- مضمون ، مفهوم ، موضوع ، مطلب، معنی ۲- (ادب) کلمه‌ای که شامل معانی پنهانی و ظریف باشد ، آنچه از کلام یا نوشته‌ای مفهوم شود
 maznun = sanık ۱- مظنون ، گمان برده شده ۲- کسی که مورد اتهام و تعقیب واقع شده باشد
 mazot مازوت، نفت خام، نفت سیاه
 mazruf ۱- مظروف ، درپاکت یا بسته گذاشته شده ، پاکت شده
 mazul معزول ، عزل شده
 mazur معذور ، بخشیده شده، عذر آورده ، کسی که عذرش پذیرفته شده باشد
 mazurka مازورکا ، نوعی رقص لهستانی و آهنگ مخصوص آن
 meal مآل ، معنی ، مقصد ، مفهوم ، نتیجه

۱- مآلاً ، از لحاظ معنی و مفهوم
 ۲- مختصراً ، اجمالاً ، نتیجتاً
 mebde مبداء ، بدایت ، ابتدا ، منشاء
 mebhut مبهوت ، بهت زده شده
 mebiz بیضه‌دان ، تخمدان
 meblağ مبلغ ، مقدار پول
 mebni مبنی ، بنابر ، بجهت ، بعلت
 mebus مبعوث ، نماینده مجلس شورای ملی
 mebusluk نمایندگی مجلس شورای ملی
 mebzul مبدول ، فراوان ، بسیار زیاد
 mebzuliyet فراوانی
 mecal مجال ، طاقت ، قدرت ، قوت
 mecalsız ناتوان ، بی قدرت ، بی مجال
 mecaz (ادب) مجاز ، ضد حقیقت ، کلمه‌ای که در غیر معنی حقیقی خود استعمال شود
 mecazen مجازاً ، بطور غیر حقیقی
 mecazî مجازی ، غیر واقعی
 mecbur مجبور ، ناچار ، ناگزیر
 mecburî مجبوری ، بزور ، زور ، اجباری
 mecburiyet مجبوریت ، ناچاری ، ناگزیری
 meccanî = bedava مجانی ، رایگان ، مفت ، بی پول
 mecelle ۱- نشریه قوانین ۲- (قد) مجموعه قوانین شرعی
 mecrediye = mecit مجدییه ، سکه نقره ۲۰ غروشی زمان عثمانی
 meclis ۱- مجلس، جلسه ۲- پارلمان، مجلس شورای ملی یا سنا
 meclubiyet جلب یا جذب شدگی
 meclup جلب یا جذب شده ، مجذوب
 mecmu = toplam مجموع ، همه ، تمام ، عموم
 mecmua مجله ، نشریه
 mecnun مجنون ، دیوانه
 mecra مجرا ، گذرگاه آب ، محل جریان یا روان شدن آب
 mecruh = yaralı مجروح، زخمی شده

Mecusî مجوسی ، آتش پرست ، زردشتی
mecusîlik مجوسیت ، دین مجوس یا زردشت

meczip مجذوب ، گرفتار جذبه الهی ، (عو) دیوانه

meç دشنه ، شمشیر راست باریک

meçhul مجهول ، نامعلوم (دس) فعلی که فاعل آن معلوم نباشد

meçhulat ۱- مجهولات ۲- اسرار الهیه

medar ۱- مدار، آنچه چیزی بر آن دور میزند ۲- سبب ، وسیله ، واسطه ، نقطه استناد ۳- خطی که سیارات بدور آفتاب می پیمایند ۴- دودایره موحومه که دره ۱ درجه شمال و جنوب خط استوا فرض میشوند

meddah ۱- مداح ، مدح کننده ، تعریف کننده ۲- در نمایش های قدیم مقلدی که با تقلید و تعریف حکایات مضحک مردم را می خندانند و سرگرم می کند

meddahlık ۱- مداحی ، ستایش ۲- (قد) مقلدی ، هنر مربوط به حکایت گفتن مضحک و تقلید در آوردن

meddücezir جزر و مد

medenî مدنی ، متمدن ، متمدنی

medenîleşmek متمدن شدن ، ترقی کردن

medeniyet مدنیت ، مدنی یا متمدن بودن

medeniyetsiz غیر متمدن ، وحشی

medet مدد ، کمک ، اعانت ، یاری

medih مدح ، ستایش

medlûl مدلول ، مفاد ، معنی ، دلالت

medrese (قد) ۱- مدرسه یا مکتب ۲- مدرسه عالی که دروس دینی ۳- سابقاً در آنجا به اصول قدیمه درس میخواندند

medreseli طلبه دینی

medüz مدوز ، نوعی جانور مرجانی متحرک

شبیبه به چتر دسته کوتاه که چند بازوی دراز از آن آویزان است

medyum واسطه در عملیات اسپریتیزم یا احضار روح

medyun = borçlu مدیون ، مقروض ، قرض دار

mefahir مفاخر ، جمع مفعرت ، آنچه مایه فخر و مباحات باشد

mefharet مفعرت ، مایه فخر ، چیزی که به آن فخر کنند

mefhum مفهوم ، معنی ، مدلول ، مقصود

mefkûre ایده آل ، غایت آمال

mefkûl مفقود ، گم شده

mefluç مفلوج ، فالج ، مبتلا به فلج

mefruş مفروش ، فرش گسترده شده ، دارای فرش و اثاثیه

mefruşat فرش و اشیاء و اثاثیه مربوط به تزئین منزل از قبیل پرده و رومبلی ، روتختی و امثال آن

mefruz ۱- افراض شده ، (زمین) تقسیم شده ۲- فرض شده و فرض ، واجب

mefsedet مفسدت ، فساد ، بدی ، تباهی

mefsup فسح ، لغو ، نسخ ، ملغی

mefsun مفتون ، فریفته ، عاشق ، شیفته

mefsuniyet مفتونیت ، دچار عشق و علاقه بودن

meful (دس) مفعول ، کرده شده

megafon بوق مخروطی برای پخش کردن و بلند کردن صدا

megalomani مرض روحی که انسان خود را بزرگ تصور میکند

megalosefal کسی که جنبه اش بزرگ است ، بزرگی استخوان سر

megametre ۱- مگامتر ، عمق سنج ۲- دریائی ۳- واحد اندازه یک هزار کیلومتر

meğer مگر ، گویا ، مگر که

mehabet مهابت ، بزرگی و شکوه ، چیزی

که حالت ترس و احترام در انسان
تولید کند
mehasin محاسن، خوبی‌ها
mehaz مأخذ، اصل، منبع
mehbil رحم زن، زهدان
mehcur مهجور، دورافتاده، متروک
mehenk محک، سنگ محک، سنگی که
به طلا میمالند و عیار آن را
آزمایش میکنند
mehil مهلت، مدت، فرصت
mehmaemken حتی الامکان، مهما ممکن
Mehmetçik اصطلاح یا عنوان محبت آمیزی
است که به سرباز شجاع ترک گفته
میشود
mehtap مهتاب
mehter نفرات باند موزیک نظامی قدیمی
mehter takımı دسته یا باند موزیک
زمان عثمانی
mehterhane دسته موزیک بینی چری‌ها
که مرکب بود از دهل و نقاره و
زنگ و بوق
mekân جا، مکان، خانه، مسکن
mekanik ۱- علم مکانیک ۲- کاری که
با دست انجام میشود بدون مداخله
فکر، مکانیکی
mekanizma مکانیزم، قیامت مکانیکی یا
ماشینی یک دستگاه، (هج) روش،
اساس، پایه
mekik ماکو، ماکوب، ماسوره
mekik dokumak آمدو شد، رفت و آمد
زیاد
mekkâre حیوانات بارکشی مانند اسب و
الاغ و قاطر و شتر
mekkâreci کسی که حیوانات بارکش را
اداره میکنند یا صاحب آنها میباشند
meknun = saklı پوشیده، مخفی، مکنون
meknuz پوشیده، مکنون، مخزون
mekruh مکروه، کراهت‌دار، ناپسند، زشت

مکت کردن
meksetmek مکتوف، آشکار شده، عیان
mekşuf مدرسه
mektep = okul دانش‌آموز، شاگرد مدرسه،
دانشجو
mektepli مکتوم، پوشیده، پنهان
mektum نامه، مکتوب، کاغذ، نوشته
mektup (قد) منشی اداره ولایت
mektupçu مکاتبه، نامه‌نگاری
mektuplaşmak ماکولات، خوردنی‌ها، اغذیه،
خوراکی‌ها
mekûlât ملاحظت، قشنگی، خوشگلی
melâhat ملائکه، فرشتگان
melâike ملال، دلتنگی، افسردگی، غم و
اندوه
melâl ملعنیت، بلیدی، بدی
melânet مالیخولیا، ملانکولی
melankoli ملاس، شیره چغندر قند که بعد از
گرفتن کریستالهای شکر از چغندر
باقی میماند
melas لباسها، البسه، ملبوس‌ها
melbusat ملجأ، پناهگاه، آسایشگاه
melce ملک، فرشته، سروش
melek ملکات، قدرت و توانائی انجام
کاری که در اثر تمرین و ممارست
در طبیعت انسان متمکن و جایگزین
شود
melekat قدرت و توانائی انجام کاری که
اثر تمرین و ممارست در طبیعت
انسان متمکن شود
meleke ملکوت، قدرت و سلطنت آسمانی
melekût بیع کردن، صدای گوسفند و
بز و گوساله در آوردن
melemek درخت مصطکی
melengic دورگه، طفلی که از پدر و مادر
دورنگ سیاه و سفید متولد شده
باشد
melez ملفوف، در لفاف پیچیده شده،
melfuf

melhem	مرهم ، دوائی که روی زخم میگذارند	meme vermek	پستان دادن به بچه ، شیردادن
melhuz	ملحوظ، درود نظر است ، ملاحظه شده	memişhane	(عو) مستراح ، میال ، خلا ، جائی
melih	ملیح ، خوشرو ، بانمک	memleha	کان نمک، معدن نمک یا کارخانه نمک سازی کنار دریا
melik	ملك ، پادشاه	memleket	۱- مملکت ، کشور ۲- ولایت ، شهر ، محل
melike	ملکه	memleketli	همشهری ، هم ولایتی
melinit	یک ماده منفجره شیمیائی که اصل آن اسید پیکریک (Picric acid) است	memlû	مملو ، پر
melisa	نوعی گل شاه پسند است که جنس آن (melissa)	memlûk	مملوک ، بنده ، غلام یا کنیز
melodi	آهنگ ، نوا ، آواز	memnu	ممنوع ، قدغن
melodram	۱- (قد) نوعی نمایشنامه تئاتر که اجراء آن بدون موسیقی است (نقط بعضی قسمت‌های فیما بین توأم با موسیقی می‌باشد ۲- درامی که از روی تصادفات حزن آور نوشته شده و مؤثر میباشد	memnuiyet	ممنوعیت
melon	نوعی کلاه سیاه رسمی مردانه ، کلاه ملون	memnun	ممنون ، متشکر ، خوشوقت
meltem	بادهای موسمی تابستانی که از خشکی بطرف دریا میوزد	memnuniyet	ممنونیت ، خوشوقتی ، امتنان ، خوشحالی
meluf	مألوف ، آشنا	memnunluk	ممنونیت ، خوشوقتی ، خوشحالی
melûl	ملول ، غمگین ، محزون	memorandum	اخطار یا یادداشت سیاسی
melun	ملعون ، لعنت شده ، لعنتی	memul	مأمول، امید داشته شده، مورد انتظار
memalik	ممالك ، کشورها	memur	مأمور ، کارمند ، مستخدم اداری
mema!	معات ، موت ، مرگ	memuriyet = memurluk	مأموریت
memba	چشمه	memurluk	مأموریت
meme	۱- پستان ۲- سرپستانک منبع اکسیژن	memzuç	ممزوج
memeli	پستاندار	men	منع ، ممانعت ، جلوگیری
memelik	کیسه یا پوششی که با آن پستان حیوانات رامیپوشانند که بچه اش شیر نخورد	menafı	منافع
memeliler	پستانداران	menafii umumiye	منافع عمومی
memeş	بزاز یا آب دهان گاوین	menakıp	مناقب، کارهای نیکو که موجب ستایش باشد
		menam	(قد) خواب ، رؤیا
		menasik	مناسک ، مراسم زیارت حج
		mendebur = sünepe = sümsük	آدم بیخود، تنبل، مزخرف ، منفور ، شل ، وارفته
		menderes	۱- نام رودخانه ایست درغرب ترکیه ۲- قسمت پیچ و خم رودخانه
		mendil	دستمال

mendirek موج‌شکن ، بندری که در آن موج‌شکن‌ها احداث شده باشد

menecer ۱- مدیر ، اداره‌کننده
۲- رئیس ، کارگزار یا صاحب کار یک هنرمند از قبیل بوکسور ، فوتبالیست ، موزیسین که کار این هنرمندان را اداره میکند و در معرض فروش یا کرایه میگذارد

menedilmek منع‌شدن ، جلوگیری شدن

menekşe گل بنفشه

menekşegiller فامیل یا دسته گل بنفشه‌ای

menekşegülü نوعی گل بنفشه که از قبیل پیچک میباشد

menend مانند ، مثل

menenjit مرض مننژیت

menetmek منع کردن ، مانع شدن ، جلوگیری کردن

meneviş یا خارا یا ۲- میوه تربانتین ۱- خاره ، موج‌دار

menevişli ۱- موج‌دار ۲- نوعی پارچه ابریشمی موج‌دار ۳- صفحه فولادی موج‌دار

menfa منفا ، تبعیدگاه ، محل سرگونی

menfaat منفعت ، نفع

menfaatperest منفعت‌پرست ، نفع‌پرست ، آدم‌مادی

menfez منفذ ، درز ، سوراخ

menfi ۱- منفی ، برعکس ، معکوس ، وارونه ۲- دور شده ، رانده شده ، تبعید شده ، سرگون شده

menfur منفور ، مورد نفرت یا تنفر

mengeç ماسوره یا ما کوی بزرگ مخصوص پشم‌بافی

mengel حلقه زینت هج‌با ، انگوی یا

mengene ۱- منگنه ، دستگاه پرس ، ماشین فشار روغن کشی ۲- گیره آهن‌گیری رومیزی

menhiyat منهیات ، چیزهایی که در دین

نیز شده ، مناهی

menhus منحوس ، شوم ، بدشگون ، بداختر

meni منی ، آب نطفه

menkibe منقبت ، هنر یا کارهای نیکو ، افسانه یا حکایت راجع به شجاعت و دل‌آوری و هنر اشخاص بزرگ که مورد افتخار و ستایش باشد

menkübiyet منکوبیت ، نکبت و بدبختی ، منسبت زدگی

menkul ۱- منتول ، قابل حمل و نقل ۲- روایت شده ، نقل شده

menküp منکوب ، نکبت دیده ، مصیبت‌دیده

menolunmak منع کرده‌شدن ، ممنوع شدن

mensubiyet منسوبیت ، نسبت‌داشتن ، قوم و خویشی داشتن

mensucat منسوجات ، همه نوع پارچه‌های نخی و پشمی

mensup منسوب ، مربوط ، نسبت یافته

mensur منشور ، نوشته غیر منظوم که بصورت شش باشد

menşe منشأ ، می‌دآ

menşur ۱- منشور (سکل هندسی) ۲- فرمان پادشاه در مورد انتصاب والی یا وزیر

mentşe لولا

menü صورت غذاهائی که باید در یک وعده خورده شود

menus مأنوس ، انس‌گرفته ، چیزی که انسان بدان انس گرفته و عادت پیدا کرده

menzil ۱- محل نزول ، منزل ۲- محلی که گلوله توپ فرود می‌آید ۳- فاصله یک روز مسافت راه که با مال طی شود

menzul منفلوح ، فالج

mephut مبهوت ، بهت‌زده

mepsuten mütenasip متناسب مستقیم

mera چراگاه ، مرتع ، مرغی

merak ۱- نگرانی، تشویش، دلواپسی
۲- کنجکاو۱ ۳- علاقه، هوس،
میل، ذوق
meraklanmak نگران شدن، دلواپس
شدن، علاقمند شدن
meraklı علاقمند، کنجکاو، کسی که
عادت به نگران شدن دارد
meraksız بی علاقه، بی ذوق
meral گوزن ماده
meralık مرغی، چراگاه، چمنزار، مرتع
meram هرام، مقصد، هدف، مقصود، آرمان
meram etmek قصد کردن، نیت کردن،
هدف و مقصود خود قراردادن
meraret حرارت، تلخی
merasim مراسم، آئین و عادات، تشریفات
merbut مربوط، منوط، وابسته
merbutiyet بستگی، پیوستگی
mercan مرجان
mercanbalığı ماهی کوچک
که قدری قرمز رنگ است
mercanköşk مرزنگوش، گلپر
(*Origanum vulgare*)
mercek عدسه، شیشه عدسی ذره بین، عدسی
merci مرجع، محل صلاحیت دار
mercimek عدس
merdane ۱- مردانه، شجاعانه ۲-
گردونه، استوانه
merdiven نردبان
merdut مردود، مطرود، رد کرده شده
merdümگیرiz مردم گریز، گوشه گیر،
بیزار از انسان
meret (عو) تکیه کلامی است که نسبت
به اشخاص و اشیاء ناخوش و منفور
و بد گفته میشود (مثل فلان فلان شده)
مزخرف، زشت، ددرس، سرخر،
بلای جان
mergup مرغوب، مطلوب، پسندیده
merhaba مرحبا (بجای سلام گفته میشود)

merhabalaşmak بهمدیگر سلام و علیک
گفتن، حال و احوال پرسیدن
merhale ۱- مرحله، منزل، جای فرود
آمدن ۲- مدت معینی از زمان،
دوره
merhamet رحم، شفقت، مروت
merhametli بارحم، بامروت
merhametsiz بی رحم، سنگدل، ظالم
merhem مرهم، ضماد، دوی روی زخم
merhum مرحوم، آمرزیده
merhun رهن گذارده شده، گرو گذارده شده
mer'i ۱- مرغی، جاری، قوانینی که در
جریان بوده دارای قوه قانونی
میباشند ۲- رعایت شده،
مراعات شده ۳- چیزی که
بچشم دیده میشود
meri=yemek borusu مری، مجرای
طعام از حلقوم تا مده
Merih نام رودخانه ایست که در سرحد یونان
و ترکیه واقع شده
meridyen خط نصف النهار
Merih=Mars ستاره مریخ یا بهرام
merinos کرک یا یشم بلند و نرم یکنوع
قوچ زل
meriyet قانونی که در جریان و دارای قوه
قانونی باشد، جاری بودن، مرغی
بودن
merkat مرقد، مزار، قبر، گور
merkep مرکب، الاغ، خر
merkepçi چاروادار، کسی که الاغ کرایه
میدهد
merkez مرکز، وسط، میان، میانه
merkezcilik=merkeziyet مرکزیت،
اصول تمرکز اداری
merkezî مرکزی، در مرکز یا وسط قرار
گرفتن
merkezîleşmek دارای مرکزیت شدن،
تمرکز یافتن

merkeziyet مرکزیت، اصول تمرکززاداری
 merkezkaç (kuvvet) قوه فرار از مرکز
 merkum مرکزوم، مذکور، مزبور
 Merkür ستاره عطارد
 merlanos نوعی ماهی سفید
 (Merlangus communis)
 merlengeç نوعی درخت ستن، پسته کوهی،
 انجیره، توخ، دغدغان
 mermer مرمر، سنگ مرمر
 mermerlik مرمری، جایی که با سنگ
 مرمر فرش شده باشد
 mermerşahî پارچه ململ، نوعی پارچه
 نازک، پارچه موسلین
 mermi گلوله، تیر، گوله
 mersa بندر، لنگرگاه
 merseze نخبه حریر نما که خوب
 تابیده شده باشد
 mersi مرسی، متشکرم، ممنونم
 mersin درختی است شبیه انار بر گهایش
 سبز و ضخیم و خوشبو که همیشه
 سبز است، مورد
 Mersin بندری است در جنوب ترکیه در
 ساحل دریای مدیترانه
 mersinbalığı ماهی اوزون برون، ماهی
 خاویار (Acipenser sturio)
 mersiye = ağıt مرثیه، شعر ثنائی، شعر
 یا نوشته‌ای که با سوز و گداز
 در سوگواری‌ها در مدح میت
 خوانده میشود
 mert مرد، جوانمرد، شجاع، خوش قول
 mertebe رتبه، مقام، منزلت، مرتبه
 mertek تیر، الوار
 mertlik مردانگی، آزادگی، شجاعت،
 خوش قولی
 Meryem = meryemana حضرت مریم،
 مادر مسیح
 Meryemana حضرت مریم، مادر مسیح
 meryemiye = adaçayı گل تشنگ

سلوی
 merzengûş = mercanköşk مرزنگوش،
 گلپور
 merzuk مرزوق، رزق یا روزی یافته
 mes ۱- مس، سودن، تماس، لمس،
 دست مالیدن ۲- وقوع، مورد
 پیدا کردن
 mésabe مثابه، مانند، اندازه، درجه
 mesacit مساجد، مسجدها
 mesafe مسافت، فاصله، دوری
 mesağ مساغ، اجازه، جواز
 mesaha ۱- مساحت، سطح ۲- مساحت
 گرفتن زمین، اندازه گیری سطح
 mesai ۱- کار، خدمت، فعالیت، مساعی
 ۲- اضافه کار
 mesaj پیغام، خبر
 mesamat مسامات جمع مسام یعنی
 سوراخهای پوست بدن
 mesane مثانه، آبدان
 mesbuk مسبوق، گذشته
 mescit مسجد کوچک
 mesel مثل، مثال، ضرب المثل
 mesela مثلاً، فی المثل
 mesele ۱- مسئله، سؤال ۲- حادثه،
 اشکال، واقعه، مطلب
 meserret مسرت، شادی، خوشنودی
 mesh = mesih مسح، پاک کردن، دست
 مالیدن به پیش سر و روی پاها
 هنگام وضو گرفتن
 meshetmek مس کردن، در موقع وضو
 دست تر بر روی قوزک یا و فرق
 سر مالیدن
 meshur مسحور، سحر شده، فریفته
 mesih مسح، پاک کردن، دست مالیدن
 به جلوی سر و روی پاها هنگام وضو
 Mesih مسیح، عیسی
 mesinî مسیحی، عیسوی
 mesire گردشگاه، تفرجگاه (مسیره)

mesken مسکن، خانه، منزل، محل سکونت
meskenet مسکنت، بی‌نواژی، مسکین بودن، فقر، بدبختی، عجز
meskûkât مسکوکات، سکه‌ها یا پولهای فلزی
meskûn مسکون، جائی که انسان در آن زندگی کند
meskût مسکوت، ساکت، خاموش، بدون اینکه ذکر بشود
meslek ۱- شغل، حرفه، کار، کسب
 ۲- مسلک، طریقت، مرام
mesleki حرفه‌ای، مربوط به شغل و مسلک، کسبی
mesleksiz ۱- بی‌مسلک، بی‌ثبات
 ۲- بدون شغل
meslektaş همکار، هم‌شغل، هم‌حرفه
mesmuat مسموعات، اخبار شنیده شده، شایعات
mesnet ۱- سند، مدرک، برهان، دلیل
 ۲- مسند، مقام، مرتبه
mesnevî ۱- (ادب) مثنوی، شعری که هر دو مصراع آن هم‌قافیه باشند
 ۲- نام مجموعه شش‌جلدی اشعار مولانا جلال‌الدین رومی
mesnun مستنون، موافق با سنت رسول‌الله
mesruk مسروق، مسروقه، مال دزدی
mesrur مسرور، شاد، خوشوقت
messetmek ۱- مس کردن
 ۲- وقوع یافتن، مورد پیدا کردن
mest ۱- مست
 ۲- (مبج) در اثر خوشی یا شادی از خود بیخود شدن
 ۳- نوعی کفش نرم که در موقع وضو عوض یا روی آن مس میکشند بعد با همان نماز میکنند
mesur مستور، پوشیده، مخفی
mesture ۱- زن چادر دار یا حجاب‌دار
 ۲- (tahsisati mesture) اعتبارات یا بودجه محرمانه و پنهانی که برای خرج کردن در

اختیار دولت گذارده میشود
mesul = sorumlu مسئول، جواب‌گو
mesuliyet مسئولیت
mesut مسعود، خوشبخت، سعادت‌مند
meşahir مشاهیر، اشخاص مشهور و معروف
meşakkat مشقت، محنت، سختی، رنج
meşale مشعل، مشعله
meşayih مشایخ، شیوخ، شیخ‌ها
meşbu مشبوع، پر
meşe چوب یا درخت بلوط
meşelik جنگل بلوط
meşgale مشغله، شغل، کار
meşgul مشغول، گرفته شده، اشغال شده
meşgul etmek وقت کسی را گرفتن، معطل کردن
meşguliyet گرفتاری، مشغولیت
meşgul olmak مشغول شدن، وقت گذراندن
meşher نمایشگاه، محل تشهیر و نمایش کالا
meşhet مشهد، محل شهادت
meşhur مشهور، معروف
meşhut مشهود، آشکار، نمایان
meşihat (قد) ۱- دستگاه یا اداره
 ۲- شیخ‌الاسلام
 زاویه‌های قدیم
meşime = son = etene جفت، جنین در حیوانات، مشیمه
meşin چرم
meşk مشق، تمرین، مشق خط، مشق یا تمرین موسیقی
meškûk مشکوک، شک‌دار، شبهه‌دار، مبهم
meškûr مشکور، پسندیده، مدوح، مرغوب
meşrep مشرب، خوی، خلق، مسلک
meşru مشروع، موافق شرع، قانونی
meşrubat نوشیدنی‌های بدون الکل، شربت‌آلات
meşruhat ۱- مشروحات، توضیحات
 ۲- حاشیه، هامش، شرح یا

بأدواتها التي كه در هاشم كتابها
 نوشته ميشود
 مشروعيت ، تطابق با شرع يا
meşruiyet قانون
 مشروط ، مقيد بشرط ، شرطدار
meşrut وابسته به شرط ، شرطدار ، منوط
meşruta و مقيد بشرط ، ملكي كه با شرايط
 خاص بوصيت براي وقف واگذار شود
 مملكت يا حكومت مشروطه
meşrutî مشروطيت ، اداره حكومت
meşrutiyet مشروطه
 مشتموم ، شوم ، بديمن ، بدشگون
meşum مشورت ، شور و مصلحت كردن
meşveret مد ، كشتن آب دريا
met (med) متاع ، مال ، مال التجاره ، جنس
meta متابوليزم ، تغيرات شيميايي
metabolizma مواد غذائي كه در بدن انسان رخ
 ميدهد و نيروي لازم براي عضلات
 توليد ميكند ، هضم
 متافيزيك ، ماوراءالطبيعه ،
metafizik ما بعدالطبيعه
 محلهاي روي عرشه كشتي كه
metafora قايق هاي نجات را بدان آويزان
 ميكنند
 فلز ۲- فلز حروفچيني مطبوعه
metal كه عبارت از سرب و انيتمون
 است
 علمي كه ساختمان دروني
metalografi فلزات معدني و آلياژها را از لحاظ
 تسلور و سختي و خصوصيات ديگر
 مطالعه ميكند
 صنعت استخراج و تصفيه و
metalurji استعمال فلزات
 استحاله ، تغيير هيئت ، تعيين
metamorfoz صورت . مسخ
 متان ، گاز متان ، يكي از هيدرو
metan كلربن هاي گازی كه از پوسيدگي
 مواد آلي پديد مي آيد ، گاز بي

رنگي كه وزن مخصوص آن ۰/۵۹۹
 است و در هوا با شعله زردی می سوزد
 متانت ، محكمی ، وقار
metanet پامتانت ، باوقار ، باصلايت
metanetli ماوراءالنفس ، ماوراء روح
metapisişik (عو) زورگي ، باضرب و زور ،
metazori با زور دگنگ
 متبوع ، متبوعه ، کسی كه دیگری
metbu تابع او باشد
 پشيز ، پول سپاه ، سكه ده پاره ای
metelik زمان قدیم عثمانی ، غاز
 بی پول ، منلس ، بدون يك غاز
meteliksiz ۱- شهاب ۲- حوادث هوایی از
meteor قبيل برف و باران و رعد و برق ،
 آثار جوی
 هواشناسی ، مترولوژی ،
meteoroloji علم معرفت الجوی
 حجر سماوی ، سنگ شهابی
meteortası يا آسمانی
 مدفن ، مزار ، مقبره ، گور ،
metfen محل دفن
 مدفون ، دفن شده
metfun
 مدح ، تعريف ، تمجيد
meth=medih مدخل . محل دخول يا ورود
methal مداخله دار ، کسی كه دركاری
methaldar مداخله يا علاقه دار ، ذی علاقه
 مدح يا تمجيد ، تعريف كردن
methetmek مدحيه . شعر يا نوشته مدح آمين
methiye متيل . اصطلاح اول سلسله
metil (CH₃) رادیکالهای کربورهای چرب
 متیلن (CH₂) نام یکی از
metilen رادیکالهای کربورهای چرب
 ۱- متن ، داخل صفحه کتاب
metin نوشته (داخل حاشیه) ۲- متین .
 محکم ، استوار ، پامتانت
 حیوان دورگه . حیوانی كه از
metis دو نژاد یا جنس زائیده شود
 متدشناس ، روش تحقیق
metodoloji

	علوم ، سبک‌شناسی
metot	متد ، سبک ، طرز ، روش
metre	متر
metrekare	مترمربع
metres	مترس ، زن یا رفیق نامشروع یک‌مرد
metris	(نظ) خندق ، سنگر
metro = metropoliten	قطارهای زیر زمینی در شهرهای بزرگ
metronom	آلتی است در موسیقی که درجه شدت آهنگ را تعیین مینماید
metropolit	متران ، سراسقف ، شخصیت روحانی یا کشیش ارتدکس ، اسقفی که رئیس روحانی منطقه‌ای باشد
metropoliten	ترن یا قطار زیرزمینی در شهرهای بزرگ
metruk	متروک ، ترک‌شده ، بدون استفاده مانده ، دورافتاده
metrukât	متروکات ، میراث ، چیزهایی که از متوفی باقی میماند
mevali	۱- موالی ، مولی‌ها ، رئیس‌ها ۲- عبدها ، بندها ، غلام‌ها
mevani	موانع ، مانع‌ها
mevaşi	مواشی ، چهارپایان از قبیل گاو و گوسفند و شتر و گاو میش
mevat (mevad)	۱- مواد ، ماده‌ها ۲- اشیاء
mevc	موج
mevcudat = yaratıklar	موجودات ، مخلوقات
mevdu	مودوع ، ودیعه گذارده‌شده ، سپرده شده ، امانت‌گذار باشد
mevduat	سپرده‌های بانکی ، پول‌هایی که در بانک به حساب صرفه جوئی گذارده میشود ، حساب‌های پس‌انداز در بانکها
meveddet	مودت ، دوستی ، محبت
mevhibe	موهبت ، لطف ، عنایت ، بخشش

mevhum	موهوم ، ناشی از وهم و خیال
mevhumat	موهومات
meviza	موعظه ، پند و نصیحت
mevki	۱- محل ، جا ، موقعیت ۲- مقام ، منصب
mevkili	صاحب جا و مقام
mevkuf	۱- وقف‌شده ۲- توقیف شده ، حبس شده
mevkute	نشریه‌ای که در مواقع یا مواعد معین انتشار می‌یابد
mevlâ	۱- مولی ، آقا ، سرور ، صاحب ، خدا ۲- بنده ، نوکر ، عبد
Mevlevî	مولوی ، وابسته به طریقت مولوی
mevliit	۱- ولادت حضرت محمد ۲- اشعاری که مربوط به تولد حضرت رسول است و در ایام مبارکه یا جشنهای ختان یا زایمان و امثال آن و همچنین در سوگواری‌ها خوانده میشود
mevrus	موروث ، ارث گذاشته‌شده ، چیزی که به ارث بکسی برسد
mevrut	آمده ، وارد شده
mevsim	۱- موسم ، فصل ، یکی از چهار فصل سال ۲- موقع ، زمان ، وقت
mevsimlik	لباس مخصوص فصل معین ، هر چیز مخصوص به یک فصل از سال ، موافق فصل و موسم
mevsimsiz	۱- بی‌موقع ، بی‌وقت ۲- خارج از فصل و موسم
mevsuf	موصوف ، وصف‌شده
mevsuk	موثوق ، قابل اعتماد ، محکم و مورد اطمینان
mevt	موت ، مرگ ، مردن ، وفات
mevta	مرده ، وفات یافته ، موتی
mevut	موعود ، وعده داده شده
mevzi	۱- موضع ، جا ، محل ۲- محلی که سربازان در موقع جنگ قرار میگیرند

mevzii موضوعی، محلی، محدود، مخصوص يك محل یا جا

mevzu موضوع، مطلب

mevzuat قوانین و مقررات

mevzun ۱- موزون، متعادل، بقاعده
۲- (ادب) شعر وزن دار

mey ۱- می، شراب، باده، مشروب
۲- نوعی سوزنای کوچک که در شرق ترکیه معمول است

meyan ۱- میان، بین، وسط، مابین
۲- شیرین بیان، مهک، سوس

meyancı میانجی، واسطه بین دو طرف یا دونفر

meyane قوام یا قرار حلوا درموقع پختن حلوا

meyankökü ریشه شیرین بیان یا مهک یا سوس که گیاهی است زرد رنگ شیرین برای خوردن و دارو بکار میرود

meydan ۱- میدان، فضای باز وسیع
۲- درتکیهها بکتاشی محل آئین و مراسم مخصوص آنها

meydancı ۱- رفته گر، کارگری که میدانها و حیاط و کوچهها را جارو میکند
۲- ناظر یا نگهبان درمیدان یا حیاط محبس یا زندان
۳- (قد) شخصی که در ترکیه مهماندار در اویش بود

meydanlık میدان، محوطه، محل میدان

meydan okumak رجز خوانی کردن، دعوت به مبارزه کردن

meydan vermek فرصت دادن، امکان دادن

meyhane میخانه، محل یا دکان مشروب فروشی یا مشروب خوری

meyhaneci صاحب میخانه، مشروب فروش

meyil ۱- میل، کجی، یکسو شدن
۲- تمایل، رغبت

۱- مایل، خمیده
۲- راغب، meyilli مایل

۱- خم شدن، کمی کج شدن
۲- میل و رغبت کردن، تمایل داشتن meyletmek

meymenet میمنت، شگون، یمن

meymenetli بامیمنت، میمون، باشگون، خوش قدم، خوش یمن

meymenetsiz بدیمن، بدشگون، شوم

meyus مایوس، ناامید

meyva میوه، ثمره

meyvacılık زراعت یا تجارت میوه، میوه کاری، کسی که با تولید و خرید و فروش میوهجات سروکار دارد

meyvalı میوه دار، بامیوه

meyvalık باغ میوه

meyve = meyva میوه

۱- مایل، خمیده، کج، یکوری meyyal
۲- میال، با میل، پر رغبت

meyyit میت، مرده

meyzin = müezzin مؤذن. اذان خوان

mezahim زحمتها، مزاحمتها، دردسرها اشکالات

mezahip مذاعب، مذهبها

mezalim مظالم، ظلمها، بیعدالتیها

mezamir زبور، مزامیر، جمع مزار بمعنی نای و جمع مزموذ بمعنی سرود و ترانه، مزامیر داود: دعاها و سرودهایی که داود نبی به آنها ترنهمیکرده و مجموع آنها زبور است

mezar مزار، گور، قبر

mezarcı قبرکن

mezarlık قبرستان، گورستان

mezai مزایده، حراج

mezbahe مذبحه، نشترگاه، سلاخ خانه

mezbele مزبله، آشغال دان، خاکروبهدان

محل آشغال‌دانی ، مزبله‌دان، **mezbelelik**
 خاک‌روبه‌دان
 مذبح‌خانه ، تلاش و حرکت **mezbuhan**
 موقع کشته شدن دست و پا زدن
 درموقع کشته‌شدن . (مچ) مأیوسانه
 آخرین تلاش از روی نهایت قوت
 و حداعلای غیرت کردن
mezcetmek آمیختن ، ممزوج کردن ،
 درهم کردن ، مزج ، مخلوط کردن
meze مزه مشروب ، خوراکی یا آجیلی که
 با مشروب میخورند
mezeci مزه فروش یعنی بقالی که فروشنده
 موادی مانند پنیر و زیتون و خیار
 شور و امثال آن میباشد
mezelik مزه ، چیزی که برای مزه
 مشروب بدرد بخورد
mezellet مذلت ، خواری ، پستی
mezhep مذهب
mezit نوعی ماهی از جنس موزینا که
 رنگ آن قدری سبز خاکستری
 است و گوشت لذیذی دارد
meziyet مزیت ، برتری ، شایستگی
meziyetli بامزیت ، بالیاقت
mezku مذکور ، ذکر شده ، گفته شده ،
 اشاره شده
mezleka مزلقه ، لغزش‌گاه ، محل لغزش ،
 اقدام . حال یا کاری که سبب سهو
 و خطا و ضلالت بشود
mezzum مذموم ، بد ، نکوهیده ، ناشایسته ،
 مذمت کرده شده
mezraa = mezre مزرعه ، زمین کشاورزی ،
 زمین زراعت
mezru مزروع ، زراعت کاری شده . کاشته شده
mezruat مزروعات ، چیزهای کاشته شده ،
 محصولات ، چیزهای زرع شده
mezun ۱- کسی که درمرخصی است یا اجازه
 مرخصی گرفته باشد ۲-
 فارغ‌التحصیل ۳- دارای اختیار.

اذن ، اجازه ، دارای صلاحیت
 ۱- اجازه مرخصی ۲- فارغ **mezuniyet**
 التحصیلی ۳- اختیار و صلاحیت
mezura سانتیمتر خیاط ، نوارسانتیمتر دار
 مقیاس خیاطها
mezzo-suprano نوعی آواز زنانه بین
 سوپرانو و کنتراآلتو (دراویرا)
mih = çivi میخ
mıhladız = mıknatıs (عو) مغناطیس
mıhlamak میخ کردن ، میخ کوبیدن
mıblanmak ۱- میخکوب شدن ۲-
 (مچ) در یک جا ماندن و از جای
 خود تکان نخوردن
mıhlı میخ‌دار ، میخ کوبی شده
mıknatıs مغناطیس
mıknatıslamak مغناطیسی کردن
mıknatıslanmak مغناطیسی شدن
mıknatıslı مغناطیسی
mıncıklamak ناخنک زدن ، انگشت کردن ،
 دست‌واشوری کردن ، دست کاری
 کردن ، دست مالی کردن
mıncık mıncık etmek چیزی را دست
 کاری یا ناخنک زدن و شکلش را
 عوض کردن
mıntıka منطقه ، قسمت ، بخش ، ناحیه
mırıldamak = mırıldanmak غرغر
 کردن ، لند لند کردن ، غرولند
 زدن
mırılı غرولند ، غرغر ، لندلند
mırın kırın etmek غرولند کردن ،
 بهانه‌تراشی ، من‌من کردن ، بهانه
 جوئی برای چیزی که نمیخواهد
 قبول کند
mırnav صدای گربه ، میومیو ، صدای
 «میرناو» گربه
mısır ذرت ، بلال ، جواری
Mısır مصر
Mısırlı مصری ، اهل مصر

mısırlık مزرعه ذرت با بلال
mıskal ۱- نی، نی لیک، نوعی نی که در هر بندی پرده های مختلف داشته باشد ۲- مصقله، آلت صیقل یا جلا دادن چیزهای فلزی که زرگرها استعمال میکنند، آلتی که با آن زنگ چیزی را بگیرند مصقله، آلت صیقل **muskula = mıskal** یا جلا دادن چیزهای فلزی
mısrā مصراع، یک نیمه از یک بیت شعر
mışıl mışıl حالت خواب که کسی با کمال آرامی و راحتی خوابیده باشد
mışmış = kaysı زردآلو، قیسی
mıymıntı فسفس، من من، آدمی که از یواش کار کردن و من من کردن حوصله انسان را سر میبرد، آدم شل، سست، متردد که من من میکند، فسفسی
mıymıntılık فسفسی بودن، حالت تردد و من من کنی
mızıkā ۱- دسته موزیک ۲- ساز دهنی
mızıkacı ۱- موزیکچی ۲- کسی که ساز دهنی میزند
mızıkçı کسی که سر هر چیز دعوا در میآورد، چرزن، اشکال تراش، کسی که چر میزند
mızıkçılık چرزنی، پر حرفی، اشکال تراشی
mızıklanmak چرزدن و بهانه جوئی در بازی
mızımız کسی که مورا از ماست میکشد، اشکال تراش، بهانه جو، مشکل پسند، کسی که سر هر چیز غرغر میکند و اشکال می تراشد و بهانه میگیرد
mızımızlanmak اشکال تراشی، مشکل پسندی، بهانه جوئی و عیب جوئی کردن در هر کار
mızımızlık غرولند، بهانه جوئی، اشکال تراشی
mızrak نیزه

mızraklı نیزه دار
mızrap مضراب، آلتی که با آن سیم تار یا آلات نسیمی دیگر را به حرکت در میآورند و می نوازند
mi (mı, mu, mü) ادات سئوال (پسوند) که در آخر جمله استفهامی آورده میشود و جمله را بحالت سئوال در میآورد
mi می، سومین صدای گام در نت موسیقی که بین **fa** و **re** میآید
miat میعاد، موعد، زمان وعده
mibzer ماشین یا آلت بذریاش
mide معده، شکم، بطن
mideci سورچران، منتفعت پرست، سودجو
midesiz (مچ) بی سلیقه، بی ذوق
midevi مفید برای معده، موافق معده، چیزی که برای معده خوب باشد
midilli نوعی اسب کوتاه قد تقریباً بزرگی الاغ
Midilli میدللی، نام جزیره ای است در غرب ترکیه که جزو خاک یونان میباشد
midye گوش ماهی، نوعی صدف دو کپه
miğfer کلاهخود، مغفر، کلاه فلزی یا زرهی
migren میگرن، سردرد عصبی
mihanik مکانیک
mihanikî مکانیکی، کاری که از روی عادت عضلات دست و اعضاء بدن انجام میشود نه از روی فکر و کمک ذهن
mihenk = mehenk محک، سنگ محک
mihman (قد) مهمان
mihmandar مهمان دار
mihnet محنت، رنج، زحمت
mihrace مهاراجه
mihrak ۱- نقطه احتراق، نقطه اصلی ۲- کانون عدسی ذره بین
mihrap محراب مسجد، جای ایستادن پیش نماز

mihver	محور	ذره بین دیده شود ، میکروسکوپی
mika	میکا ، سنگی شفاف ورق ورق که در مقابل حرارت و آتش مقاومت دارد	mikroskop میکروسکوپ ، ریزبین ، دستگاه ذره بین
mikado	عنوان پادشاهان ژاپون	miktar مقدار
mikâp=küb	مکعب	mikyas مقیاس
mikaşist	نوعی سنگ که از میکا و کوارتز بوجود آمده	mil ۱- میل ، واحد طول باندازه ۱۶۲۰ متر ۲- لای ، لجن ، خاک رسی که بعد از سیلاب باقی میماند ۴- میله ، میل ، سیخ یا میله فلزی
mikrobiyoloji	میکروبیولوژی ، علم میکروب شناسی	miladi میلادی ، مربوط به تاریخ میلاد مسیح
mikrofilm	میکروفیلم ، فیلم ریز که بیشتر برای عکسبرداری کتاب و نوشتجات استعمال نمیشود	milât میلاد ، تولد یا میلاد مسیح که از ۷ روز بعد از آن تاریخ میلادی شروع میشود
mikrofon	میکروفون ، آلتی است در بلندگو برای انتقال دادن صدا	mil çekmek به چشم کسی میل داغ کشیدن و کور کردن
mikrofonik	موافق میکروفن ، صدائی که توسط میکروفن خوب و زیبا شنیده میشود	mildiyu آفت یا مرض نباتی که بیشتر در ناکستانها و باغهای انگور دیده میشود (peronospora)
mikrokok	نام عمومی میکروبهایی که بشکل نقطه میباشند	mile ملل ، ملت ها
mikrokozmos	عالم کوچک ، دنیای کوچک زبده عالم ، خلاصه عالم	milh ملح ، نمک
mikrolitik	نوعی سنگ که در ساختمان آنها ذره های بلور ذره بینی یافت میشود	miligram میلی گرام ، یک هزارم گرام
mikrometre	میکرومتر ، اندازه گیر دقیق مکانیکی	milim = milimetre میلی متر ، یک دهم سانتیمتر
mikron	اندازه یک میلیونیم متر یا یک هزارم میلی متر	milis قوای سویل که پشتیبان قوای نظامی است ، نیروی بومی یا محلی
mikrop	۱- میکروب ، حشره یا موجود ذره بینی که در هوا یا آب زندگی میکند ۲- شخص مضر و بدجنس	militarizm مهلیتاریسم یا تسلط و نفوذ آرتش در شئون مملکت ، سیاست تفوق قوای نظامی
mikroplu	میکروب دار ، آلوده به میکروب ، عفونی	1- ملت ۲- طایفه ، طبقه ، صنف ، جنس
mikrosefal	انسانی که جمجمه اش در اثر عدم رشد زیاده از حد کوچک باشد	بین الملل = uluslararası = milletlerarası نماینده مجلس شورای ملی
mikroskopik	چیز بسیار ریز که بوسیله	milli ملی
		millileştirmek ملی کردن ، شرکتها و امتیازات خارجی را بصورت شرکت یا سرمایه ملی در آوردن
		milliyet ملیت

milliyetçi	ملیت‌پرست ، ملیت‌پرست	۱۰-۱۵ نفری
milliyetperver	ملیت‌پرست	خیلی ریز ، کوچولو
milyar	میلیارد ، یک هزار میلیون	ظریف ، خوشگل ، کوچولو و قشنگ
milyarder	میلیاردی	کوچولو ، خرد
milyon	میلیون	حداقل
milyoner	میلیونی	نقاله ، زاویه‌سنج
mimar	معمار	خیلی کوچولو و ریز
mimarlık	معماری	منت ، احساس سنگینی یا دینی که
mimarî	معماری ، حرفه‌معماری	انسان در مقابل یک نیکوئی در
mimber	منبر	خود حس می‌کند
mimik	زست و حرکت و حالات چهره شخص هنگام حرف زدن	خواهش و منت کردن ، تمنّا
mimlemek	سوءظن آوردن ، بدبین شدن بواسطه یک حرکت یا حرف نامطلوب ، دل چرکین شدن ، نظر و غرض پیدا کردن	کردن
mimlenmek	جلب بدبینی کردن ، مورد غرض و بدبینی واقع شدن	معنون ، منت‌دار ، سیاست‌گزار
mimli	مورد سوءظن واقع شده	به‌بچه‌ها یا چیزهای کوچک ، گه
mimoza	نوعی نبات که دارای گل‌های مختلف سفید یا بنفش بوده برگ‌های آن بشکل برگ افاقیا است	میشود مانند ماما
(mimosa)		
minakop	نوعی ماهی خوراکی	اره بزرگ دوس ، منشار
minare	مناره	جلیتغه یا جلیتغه‌آستین‌دار
minder	مخده ، پشتی ، تشکچه	پیراهن بدون یقه ، نوعی پیراهن مردانه قدیمی
mine	۱- مینا ، لعاب شیشه‌ای که روی فلزات را می‌پوشاند ۲- نقش خیلی ظریف و ریز ، ریز نقش ، میناکاری	حرف کوچک درحروف لاتینی
mine çiçeği	گل مینا	منوال ، طرز ، نوع
minelemek	میناکاری کردن	مینیاتور ، نقش یا نوشته ریز
mineral	مواد معدنی ، معدنی ، غیرحیوانی	خیلی ظریف ، نقاشی ریزه کاری روی کاغذ یا فلز
mineralleştirmek	بحالت فلز درآوردن (تحت تأثیر گوگرد ، آرسنیک انتیمون و امثال آن)	میرانه کوچک درحروف لاتینی
mineraloji	معدن‌شناسی	مینوال ، طرز ، نوع
minibüs	مینی‌بوس ، اتوبوس کوچک	مینیاتور ، نقش یا نوشته ریز
		خیلی ظریف ، نقاشی ریزه کاری روی کاغذ یا فلز
		میرانه قدیمی
		حرف کوچک درحروف لاتینی
		منوال ، طرز ، نوع
		مینیاتور ، نقش یا نوشته ریز
		خیلی ظریف ، نقاشی ریزه کاری روی کاغذ یا فلز
		ریز ، کوچک ، ظریف
		میر (قد) ، امیر
		معراج ، عروج کردن ، روز ۲۷
		رجب که بنا به اعتقاد مسلمانان حضرت محمد به آسمان عروج کرده ، این واقعه رامعراج گویند
		میرالای (قد) سرهنگ ، میرآلای
		میراث ، ارثیه ، ارث
		وارث
		میراث‌خورد ، کسی که میراث زیادی باو رسیده باشد و زیاد خرج و اسراف کند ، (مچ) مسرف ، مبذر
		میری (قد) مال دولت ، دولتی

mis مشک، مشک، ماده خوشبوئی که در نافع آهوی مشک پیدا میشود

misafir مهمان

misafirhane مسافرخانه، محل مخصوصی که مسافران مهمان را در آن پذیرائی میکنند، خوابگاه یا محل استراحت و پذیرائی مأمورین در مواقع مسافرت

misafirlik مهمانی، پذیرائی

misafirperver مهمان‌نواز، مهمان‌پرور

misak میثاق، پیمان

misal مثال، سرمشق

misil ۱- مثل، مانند، مثابه ۲- مقابل، دفعه، مرتبه، برابر

misilleme مقابله بمثل، قصاص

misilli شبیه، مانند

misk = mis ۱- مشک، مشک، نافع مشک، ماده خوشبوئی که در نافع آهوی مشک تولید میشود ۲- خوش‌عطر، خوشبو ۳- خوب و مناسب، عالی

miskal (قد) مثقال، واحد وزن معادل ۵ گرم یا يك شانزدهم سیر یا بیست و چهار نخود، يك درهم و نیم

miskap = matkap متقاب، متقاب، مقاب، مته، آلت سوراخ‌کنی

misket ۱- مشک‌دار، میوه خوش‌عطر مانند سیب و گلابی ۲- تیله، تکه‌های سرب و فلز که در داخل بمب و شریئل گذارده میشود

misikin مسکین، تنبل، بی‌حس، بی‌حرکت، ساکن

misikinane جزام‌خانه، آسایشگاه جزامی‌ها

misikinlik ۱- جزام، جزامی ۲- تنبلی، بی‌حسی، بی‌حرکتی ۳- فقیری، بی‌نوائی، بی‌چیزی

miskililer طبقه حیواناتی که دارای کیسه یا نافع‌مشک میباشند، آهو و بعضی

گرچه و موشها دارای این نافع مشک میباشند

mistik سری، درونی، باطنی، تصوفی، مربوط به تصوف، اهل تصوف

mistisizm تصوف، مسلک درویشی

misvak (قد) نوعی چوب که از درخت مسواک‌گرفته میشده مسلمانان در قدیم و حتی اکنون با آن دندان را می‌شویند استعمال آن در اسلامیت از سنت رسول محسوب میشده نام مسواک دندان‌شوئی امروزه از نام آن چوب‌مسواک باقی مانده در صورتی که مسواکی که امروزه استعمال میشود ربطی به آن مسواک ندارد

misyon هیئت نمایندگی، شخص یا هیئتی که به مأموریت خاصی فرستاده میشود، وظیفه خاصی که به مأمور یا هیئتی واگذار میشود

misyoner مسیونر، کشیش یا مبلغ مذهبی مسیحی

mit اساطیر یا افسانه‌های تاریخ قدیم

mitil متیل لحاف یا بالش یا تشک

miting هتینگ، نمایش دستجمعی که با راه رفتن یا اجتماع در میدانها و خیابان‌ها خواسته‌های خود را اعلان‌کنند یا مطالبه حق‌نمایند یا به مناسبت وقوع حادثه‌ای برای جلب افکار عمومی بطور اجتماع در معابر عبور کنند و شعار بدهند و لوحه‌هایی دایر به خواسته‌های خود به دست گرفته حرکت کنند

n.itoloji علم تفسیر اساطیر، علم یا تاریخ داستانها و افسانه‌های قدیم

mitralyöz میترالیوز، تفنگ مسلسل

miyar معیار، میزان

miyavlamak هیومور کردن، صدای‌گرچه، درآوردن (میج) با میوه و ناله

خواهش کردن
 ۱- آدم نزدیک بین ۲- نزدیک miyop
 بینی چشم
 دوره سوم از ادوار چهارگانه miyosen
 طبقات الارض، سومین دوره زمین
 شناسی
 مزاج، طبیعت، خو mizaç
 کسی که بر وفق خلق و خو و mizaçgir
 مزاج اشخاص رفتار میکند، خوش
 رفتار، مزاج‌جو
 مزاج، شوخی، خوشمزگی mizah
 مزاج‌نویس، نویسنده فکاهی mizahçı
 فکاهی، مربوط به شوخی و مزاح mizahî
 ۱- میزان، اندازه ۲- ترازو mizan
 ۳- (ریض) عمل امتحان چهارعمل
 اصلی
 به ترتیب گذاشتن نوشته‌ها و mizanpaj
 مطالب و عکسها در صفحه مجله
 یا روزنامه
 یک بازی یا پیس را در عرصه mizansen
 صحنه تئاتر نمایش دادن
 مردم‌گریز، کسی که از مردم mizantrop
 گریزان است، گوشه‌نشین
 میز و صندلی، میز و ائاثیه mobilya
 میز فروش یا میزساز mobilyacı
 خانه مبله mobilyalı
 مد moda
 ۱- مدل، نمونه، طرح، الگو model
 ۲- شکل، مانند، مثل
 کسی که قالب از چوب برای modelcı
 زیخته‌گری درست میکند، قالب
 ساز، مدل‌ساز، کسی که از گل
 یا گچ یا موم قالب برای ساختن
 مجسمه درست میکند
 (مو) ضرب به حرکت معتدل moderato
 میان allegro و andante در
 موسیقی
 مدرن، مطابق مد جدید، تازه modern

امروزی
 (مو) تعدیل صدا در modülasyon
 موسیقی، گردش از یک آهنگ
 به آهنگ دیگر
 مغول Moğol
 زبان مغولی Moğolca
 نوعی کفش بی‌پاشنه بشکل چارق mokasen
 مردم بومی امریکا، کفش آخوندی،
 کفش بدون بند کفش
 فاصله، تنفس، توقف، مکث، تفریح mola
 سنگهای پایه مانند که در کنار mola taşı
 کوچه‌ها نصب است و حملها برای
 رفع خستگی بار خود را روی آن
 تکیه میدهند
 تنفس یا فاصله دادن mola vermek
 سنگ آهکی که از مخلوط گل رس molas
 و شن بحالت سخت‌شده تولید میشود
 مولکول، ذره molekül
 ۱- ملا، آخوند ۲- قاضی و molla
 حاکم در زمان قدیم ۳- (قد)
 طلبه یا شاگرد مکتب
 ۱- پاره‌سنگ و آجر ۲- (مج) moloz
 آدم بی‌کاره، چیز بی‌ارزش
 (فیز) نیروی حرکت‌آنی، moment
 مقدار جنبش، مقدار قوه جسم
 متحرکی که اطراف مرکزی در
 گردش است ضرب در طول فاصله
 آن جسم از مرکز
 حکومت، پادشاهی، حکومت یا monarşi
 دولتی که تحت اداره شخص واحد
 است
 اصول زن واحد برای مرد، monogami
 یک زنی، وحدت زوجه
 نوشتن شرح مفصل درباره monografi
 یک موضوع، مطالعه تاریخی یا
 جغرافیائی در باب یک شخص یا
 یک محل
 عینک یک چشمی monokl

monolog نمایشی که فقط يك آرتيست با
سخنگو در صحنه بازی میکند
monopol = tekel انحصارات ، امتیاز
انحصاری
monoteizm توحید ، یکتاپرستی ، عقیده
پرستی خدای واحد
monotip ماشین حرفچینی که حروف
را جدا جدا می ریزد ، مونوتایپ
monoton يك نواخت ، يك آهنگ ، يك
سیاق ، يك نسق ، بدون تنوع
monsenyör در قدیم عنوان شاهزاده های
مسیحی بوده اکنون عنوان اشخاص
بزرگ دینی مسیحی میباشد
montaj جمع کردن و سوار کردن ماشین آلات
و کارخانجات
monte etmek جمع و سوار کردن و جای
خود نصب کردن قطعات ماشین آلات
و دستگاهها
mor کبود ، بنفش
moral روحیه ، اخلاق ، عادت ، خلق ،
حالت روحی و معنوی
morarmak کبودشدن ، بنفش شدن
morartı کبودی ، نشانه کبودی یا کبود
شدن که در اثر ضربه حاصل شود
morfem (دس) پسوندها یا حروف الحاقی
که به آخر کلمات اضافه شده معانی
کلمات را تغییر میدهد ، لاحق
اشتقاق در دستور زبان
morfin مرفین ، جوهرافیون یا تریاک
morfinoman مرفینی ، مبتلا یا معتاد به
مرفین
morfoloji ۱- (طب) مطالعه شکل ظاهری
اجسام زنده ۲- (دس) مطالعه
ساختمان و شکل کلمات
morg محلی که مردگان را برای کالبدشکافی
در آنجا میگذارند برای تشخیص
هویت یا علت مرگ آنها
morina نوعی ماهی که از کبد آن روغن

ماهی میگیرند
morlaşmak = morarmak کبود شدن ،
بنفش شدن
morluk کبودی ، بنفشی
morutoryum مهلت عقب انداختن پرداخت
قرضه ، مهلت دادن ، عقب انداختن ،
استمهال
mors ۱- مرس ، شیرماهی ، فیل دریائی
که در دریاهای قطب شمال زندگی
میکند و گاهی طول آن تا ۷ متر
میرسد ، گرازماهی ۲- تلگراف
مرس که حروف آن از طرف مرس
مخترع تلگراف ایجاد شده
morto = mort olmak (عو) مردن ،
سقط شدن
mortocu (عو) کسانی که در قبرستان به سر
قبر مرده میروند برای پول
در آوردن و ختم خواندن ،
مرده خور
moruk (عو) پیر ، فرتوت ، پاتال ، پیر پاتال
morula شکل ابتدائی سلول تخم‌ذی حیات
در وقتی که روبه جنین شدن پیشرفت
میکند و بشکل توت میباشد
morumsu = morumtrak قدری کبود
یا بنفش ، نزدیک به کبودی یا
بنفشی
Moskof (قد) روس ، ملت روس
mosmor کبود کبود ، خیلی کبود ، بنفش
کاملاً بنفش
mostra نمونه ، مسطوره
mostralik نمونه‌ای که در معرض نمایش
گذازده میشود
motel مهمانخانه‌های کوچک طول راه که
بیشتر مسافرین انومبیل‌دار از
آن استفاده میکنند
motif يك اثر نمونه‌ای یا جزء اصلی از
موضوع کلی ادبیات یا هنرهای زیبا
۱- موتور ۲- موتورسیکلت یا

قایق موتورسیکلت و امثال آن
motosiklet موتورسیکلت
mototren ترن یا قطار موتوری که بجای لکموتیو بخاری با موتور دیزل حرکت میکند
motris واگن الکتریکی، تراموای الکتریکی
mozaik موزائیک، ملاط سمنتی مخلوط با سنگ ریزه هرمر سفید یا رنگارنگ، سنگهای مربع یا به شکلهای هندسی دیگر که پهلوی همچیده برای تزئین دیوار یا سردر و غیره بکار میبرند
mozak بچهخوک
muaccel بی‌وعده، بی‌مهلت، فوری، مجل
muacciz عاجزکننده، اذیتکننده، ناراحتکننده
muaddel تعدیل یافته، تعدیل و تعویض شده
muadele = denklem (ریاض) معادله ریاضی
muadelet هم‌تراز بودن، هم‌ارزش یا هم‌عیار با چیزی بودن، معادل بودن
muadil هم‌تراز، هم‌ارزش، دارای ارزش یا تراز مساوی
muaf معاف، عفو شده، بخشوده، بخشیده شده
muafiyet ۱- بخشودگی، معاف بودن، معاف شدن، بخشیده شدن ۲- مصونیت در مقابل میکروب یا مرض
muahede معاهده، پیمان
muahaze ۱- مؤاخذه ۲- تنقید، سرزنش
muahhar مؤخر، بعدی، مربوط به زمان اخیر، اواخر
muakkip تعقیبکننده، شخصی که در دوایر دولتی کارها را تعقیب میکند
mualece = tedavi معالجه، مداوا، مداوی
muallak معلق، آویزان
muallel معلل، معلول، همیوب، ناقص

عیب یا نقصان‌دار
muallim = öğretmen (قد) معلم، آموزگار
muamelât معاملات، جریان و تشریفات اداری
muamele ۱- معامله، رفتار ۲- اصول و تشریفات ۳- داد و ستد
muamma معما، کار یا کلامی که معنی آن پوشیده باشد
muammer حسن، پیر، دارای عمر زیاد، معمر
muannit لجباز، عنادکننده
muaraza معارضه، مجادله، مقابله کردن
muarefe آشنائی، یکدیگر را شناختن، معارفه، آشنا شدن
muariz معارض، مخالف، طرف مقابل
muarra عاری، خالی، میرا
muasır معاصر، هم‌دور، هم‌زمان
muşaka معاشقه، عشق‌بازی، عشق‌ورزی
muşeret ۱- معاشرت، با هم دوستی و آمیزش کردن ۲- آداب معاشرت
muattal بیکار، معطل، بیهوده، تنبل
muattar معطر، خوشبو، عطردار
muavenet معاونت، یاری، کمک
muavin معاون، دستیار، کمک
muavveç معوج، کج شده، خمیده
muayede (قد) باهم عید دیدنی کردن
muayene معاینه، از نظر گذراندن، بازدید
muayenehane مطب دکتر، محکمه طبیب
muayyen معین، معلوم، مشخص
muayyeniyet معینیت، معلوم و معین بودن
muazzam معظم، پر عظمت، خیلی بزرگ
muazzep معذب، گرفتار رنج و عذاب و شکنجه
muazzez خیلی عزیز و گرامی، ارجمند، پر عزت، معزز
mubah مباح، جایز، چیزی که در شرع نه امر شده باشد و نه نهی
mubayaa مبیعه، خریداری، خرید و

فروش کردن باهم
 mubayaaci خریدار، خرید کننده، مأمور خرید
 mubit مؤبد، پیشوای روحانی زردشتی
 mucibince بموجب، بنا بر
 mucip موجب، سبب، علت
 mucir موجر، صاحب‌خانه، کرایه دهنده، اجاره دهنده
 mucit موجد، ایجاد کننده
 muciz موجز، کلام مختصر
 mucize معجزه
 mucur خرده‌ریزه زغال، خرده‌ریزه بدرد نخور
 muço وردست یا شاگرد مهمانخانه یا میخانه، کارگر کوچک یا شاگرد کوچک در کشتی
 mudi مودع، مشتری بانک، ودیعه‌گذار در حساب بانک
 müdil معطل، مهیم و درهم، مشکل، سخت
 mufarakat (قد) ۱- جدائی ۲- طلاق
 mufassal مفصل، با تفصیلات
 mufla ظرف گلی که چیزی را برای گرم کردن در آن ریخته توی کوره میگذارند تا آن چیز با شعله آتش تماس مستقیم پیدا نکند
 mugaddi مغذی، چیزی که مواد غذایی زیاد داشته باشد
 mugalâta منالطه، دلیل‌سست و غلط آوردن، کسی را به غلط انداختن
 muganni مغنی، آوازه‌خوان، مطرب
 muganniye زن آوازه‌خوان یا مطرب
 mugayeret مغایرت، تفاوت داشتن، خلاف هم بودن
 mugayir مغایر، متفاوت، ناجور، مخالف
 muğbeçe (ادب) پسر بچه‌ای که در میخانه خدمت میکند
 muğber مغیب، مکدر، دل‌تنک، دلگیر
 muğfil اغفال کننده، گول زنده، مغفل
 muğlak منلق، مفصل، پیچیده، مشکل

بسته
 ۱- محبت، دوستی ۲- muhabbet مصاحبه دوستانه، اختلاط
 muhabbetçiçeği اسپرک، نوعی گل میخک (redesa odorata)
 muhabbetkuşu نوعی پرندۀ قفس شبیه طوطی که محل اصلی آن استرالیا میباشد به جفت خود زیاد علاقه دارد رنگ آن سبز و خاکستری و زرد مخلوط و دمش دراز میباشد
 muhabbet tellâli دلال محبت، جاکش
 muhabere مخابره، مکالمه بوسیله تلگراف یا تلفن، مکاتبه
 muhabereci (نظ) صنف مخابرات در آرتش
 muhabir مخابر یا مخبر مطبوعاتی، خیر دهنده
 muhaceret = göç مهاجرت، هجرت
 muhacim مهاجم، هجوم کننده
 muhacir = göçmen مهاجر
 muhaddep = dışbükey محدب، برآمده، کوز
 muhaddis محدث، عالم علم حدیث
 muhafaza حفظ، محافظه، نگاهداری
 muhafazakâr محافظه کار
 muhafazakârlık محافظه کاری، حفظ رسوم قدیم
 muhafız محافظ، نگهبان
 ۱- muhakeme تفکر منطقی، در ذهن و هوش خود چیزی را بررسی و محاکمه کردن ۲- محاکمه، دادرسی
 muhakkak محقق، مسلم، بدون شک
 muhakkik تحقیق کننده، رسیدگی کننده
 muhal محال، غیر ممکن، ناشدنی
 muhalefet مخالفت، ضدیت، ستیزه کاری
 muhalefet partisi حزب مخالف در مجلس
 muhalif مخالف، ضد، برخلاف
 muhallefat آثار یا نوشته‌های باقی مانده

از اسلاف و نیاکان
muhallet مخلد ، ابدی ، دائمی
Muhammedi محمدی ، مسلمان
muhammen تخمین شده ، تقریبی ، تخمینی
muhammes پنج تائی ، پنج
 ضلعی ۲- شعری که هر بند آن
 پنج مصراع باشد
muhammin ارزیاب ، تقویم کننده ،
 قیمت گذار
muharebe محاربه ، جنگ ، حرب
muharip جنگنده ، جنگ آور ، محارب
muharref محرف ، تحریف شده ، تغییر
 یافته
muharrem محرم ، نام ماه اول تقویم قمری
muharrer تحریر شده ، نوشته شده
muharrik محرك ، حرکت دهنده ، (مچ)
 تحريك کننده ، برانگیزاننده
muharrir=yazar نویسنده ، محرر
muharriş چیزی که خارش میاورد ، خارش
 آورنده ، خراش دهنده
mahasamat مخاصمات ، جنگ ، دشمنی ،
 پیکار
mahasara محاصره ، دور کردن
muhasebat محاسبات ، حسابداری
muhasebe محاسبه ، کارهای مربوط به
 حساب
muhasebeci حسابدار ، محاسب
muhasebecilik حسابداری ، کار
 محاسباتی یا محاسبه ای
muhasım مخاصم ، دشمنی کننده ، پیکار
 کننده
muhasip=sayman محاسب ، حسابدار
muhasiplik=saymanlık حسابداری ،
 محاسبات ، اداره حسابداری ، کار
 حسابداری
muhassala نتیجه ، حاصل
muhassas منحصص ، تخصیص داده شده ،
 منصوص

مبالغ تخصیص داده شده ،
 حقوق و اجرت ها
muhassenat محسنات ، خوبی ها
muhat ۱- مخاط ، دور کرده شده ، احاطه
 شده ۲- مخاط ، آب بینی
muhatap مخاطب ، طرف مقابل در صحبت
 یا نوشته ، کسی که با او خطاب میشود
muhatarara مخاطره ، خطر ، تهاکه
muhataralı خطرناک ، پرخطر
muhavere محاوره ، گفتگو کردن ،
 پاسخ دادن به یکدیگر
muhavvel محول ، عوض شده ، تحول یافته
muhavvile=transformatör (قد)
 ترانسفورماتور
muhayyel مخیل ، خیال کرده شده ، توهم
 شده ، تخیل شده
muhayyer ۱- مخیر ، اختیاری ، حق خیار
 داده شده ۲- آهنگی است در
 موسیقی ترکی قدیم
muhayyile مخیله ، قوه تخیل و تصور
muhbir مخبر ، خبر دهنده ، کسی که
 راجع به کاری یا شخصی بمقامات
 مربوطه راپورت میدهد
muhik محق ، ذیحق ، حق دار
muhil منحل ، اخلاص کننده ، خلل رساننده
muhip محب ، دوست ، دوست دارنده
muhış موحش ، وحشتناک ، ترسناک
muhit محیط ، احاطه کننده ، دور ، جوار ،
 اطراف
muhit yapmak محیط دوستی تولید
 کردن ، دوست و آشنا گرد آوردن
muhkem محکم ، قرص ، سخت ، سفت ،
 استوار
muhlis مخلص ، دوست پاک و بی ریا
muhnik منخیق ، خفه کننده ، اختناق آور
muhrik محرق ، سوزاننده
muhrip ۱- مخرب ، خراب کننده
 ۲- کشتی ناوشکن

muhsin محسن ، احسان کننده ، صاحب احسان ، نیکوکار

muhtaç محتاج ، نیازمند

muhtar ۱- مختار ، اختیاردار ۲- کدخدا ، بزرگ محله ، ریش سفید محل

muhtariyet = özerklik مختاریت ، مختار (حکومت) بودن ، استقلال داخلی

muhtas مختص ، مخصوص ، اختصاص یافته

muhtasar مختصر ، کوتاه ، کم ، خلاصه

muhtasaran مختصراً ، بطور خلاصه

muhtazır محتضر ، کسی که در حالت احتضار است ، حالت دم مرگ

muhtekir محترک ، احتکار کننده

muhtel مختل ، خلل دار ، بهم خورده

muhtelif مختلف ، جورواجور ، گوناگون

muhtelis مختلس ، اختلاس کننده ،
مأموری که مال دولت را حیف و میل میکند

muhtelit مختلط ، مخلوط ، آمیخته

muhtemel محتمل ، ممکن الوقوع ، احتمال دار

muhterem محترم ، شایان احترام ، حرمت دار

muhteri مخترع ، اختراع کننده

muhterik محترق ، سوخته

muhteris حریص ، طماع

muhteriz محترز ، احتراز کننده ، پرهیز کننده

muhteşem محتشم ، با احتشام ، باحشمت ، باجلال ، باشکوه

muhteva محتوا ، آنچه در داخل چیزی باشد

muhtevi محتوی ، احتوا کننده ، احاطه کننده ، حاوی

muhteviyat محتویات ، آنچه در داخل چیزی است

muhtıra اختطاریه ، یادداشت

muhyi محی ، احیاء کننده ، زنده کننده

muhzır = mübaşir مأمور احتضار در محکمه ، پیشخدمت یا مباشر یا مأموری که دم در اطاق محکمه عدلیه می ایستد و طرفهای دعوا را با صدای بلند صدا میزند که در حضور محکمه حاضر شوند

muin معین ، کمک کننده ، اعانت کننده ، یار و مددکار

muinli سر باز وظیفه ای که متکفل دیگری بغير از خود برای عائله اش باشد ، کمک دار

mujik دهاتی یا دهقان روسی

mukaar = içbükey مقعر ، کاو ، توگود

mukabele ۱- مقابله ، روبرو شدن ۲- تطبیق ، دو چیز را با هم برابر یا تطبیق کردن

mukabeleci قاری قرآن که در مسجد اکثراً در ماه رمضان بصدای بلند قرآن می خواند

mukabil مقابل ، ضد ، روبرو

mukaddem مقدم ، پیش افتاده ، آنکه جلوتر است

mukaddemat مقدمات در منطق

mukaddeme مقدمه ، دیباچه ، پیش درآمد

mukadder مقدر ، نصیب ، قسمت ، سر نوشت

mukadderat مقدرات ، سر نوشت

mukaddes مقدس ، منزّه

mukaddesat مقدسات ، چیزهای مقدس

mukaffa قافیه دار ، مقفا ، شعر قافیه دار

mukallit مقلد ، تقلید کننده

mukannen باقاعده ، معلوم ، تغییر ناپذیر ، ثابت

mukarenet ۱- مقارنت ، قرین شدن ، بهم نزدیک شدن ، بهم پیوستن ۲- قرینه هم بودن

mukarin مقارن ، هم زمان ، نزدیک

mukarrer مقرر ، قرارداده شده

mukarrerat مقررات ، قرارها ، تصمیمات
mukaseme مقاسمه ، تقسیم بندی ، بخش کردن
mukasseten با تقسیط ، قسطی
mukassi تنگ و تازیک ، خفه ، دلتنگ کننده
mukatele مقاتله ، کشت و کشتار ، همدیگر را کشتن ، کار زار کردن
mukattar مقطر ، تقطیر شده ، قطره قطره ، چکیده شده
mukavele مقاله ، قرارداد ، کتبرات
mukavelename قرارداد ، کتبرات ، پیمان
mukavemet مقاومت ، ایستادگی ، تحمل
mukavim مقاوم ، مقاومت کننده ، پابرجا
mukavva مقوا
mukavves مقوس ، قوس دار ، کمانی ، منحنی ، خمیده
mukavvi مقوی ، تقویت کننده ، نیرو دهنده
mukayese مقایسه ، چیزی را با چیز دیگر مقایس کردن
mukayyet ۱- مقید ، پابند ، در قید و بند
 ۲- قید شده ، ثبت شده
mukayyi مقی ، قی آور ، غثیان یا استفرآغ آور
mukayyit قید یا ثبت کننده ، ماشین یا مامور ثبت اوراق
mukdim مصر ، باثبات ، دلیر ، پرجرات
mukim میم ، کسی که درجائی اقامت یا سکونت دارد
mukni مقنع ، قانع کننده
mukriz قرض دهنده ، وام دهنده
muktaza مقتضی ، لازم ، اقتضا کننده
muktazi مقتضی ، لازم ، ایجاب کننده
muktebes مقتبس ، اقتباس کننده ، گرفته شده ، أخذ شده
mukteda مقتدا ، پیشوا
muktedir مقتدر ، توانا ، با قدرت
muktesit مقتصد ، صرفه جو

mulaj قالب گیری ، قالب ریزی ، قالب مومی یا گچی
mum ۱- موم ۲- شمع ۳- شمع که واحد لامپ چراغ برق است
mumaileyh مومی الیه ، مشارالیه
mumcu ۱- شمع فروش ، شمع ساز
 ۲- در قدیم به صنف سربازانی که تفنگ فیتله ای بکار میبردند گفته میشد
 ۳- عنوان یکی از دوازده افسری که کانون ینی چری را تشکیل دادند ، مؤسسين کانون ینی چری
mumya مومیا ، ماده
munafik منافق ، مفسد ، غیر صمیمی
mundar مردار ، ناپاک ، ملوث ، نجس
munfasil منفصل ، جدا شده
munhasir منحصر ، مخصوص ، انحصار یافته ، حصر داده شده ، محدود
munhasiran منحصراً ، فقط
munis مونس ، همدم ، انس گرفته شده
munkabiz منقبض ، جمع شده ، گرفته شده ، کسی که یبوست یا خشکی معده دارد
munkalip منقلب ، بهم خورد ، برگشته
munkati قطع پابریده شده ، گسسته ، منقطع
munsif منصف ، با انصاف ، عادل
munšifane منصفانه ، با عدالت
muntazam منظم ، منتظم ، بانظم و ترتیب
muntazır منتظر ، مترصد ، چشم براه
munzam منضم ، پیوسته ، ضمیمه شده
murabaha مرابحه ، ربیع گرفتن ، معامله پولی با گرفتن ربیع
murabahacı مرابحوار ، نزول بگیر
murabba ۱- مربع ، چهار گوشه
 ۲- مربا
murabit نام دسته ای از دراویش در افریقای شمالی ، مرابط
murabıtkuşu نوعی مرغ شبیه لك لك
murafaa مرافعه ، دعوی در محکمه تمیز

murahas نماینده ، نماینده مجاز
 murakabe ۱- مراقبت ، کنترل ، نظارت
 ۲- حالت سکون و حضور درونی
 و خلستۀ درویش
 murakıp مراقب ، مراقبت کننده ،
 ناظر خرج ، مفتش حسابها
 murana نوعی ماهی شبیه مارماهی درنده و
 خطرناک که گوشت خوراکی لذیذ
 دارد
 murassa برص ، جواهر نشان
 murat مراد ، آرزو ، کام ، مقصد
 murdar = mundar مردار ، نجس
 muris مورث ، ارث یا میراث گذارنده ،
 کسی که از او ارث باقی مانده
 murtat = mürtet درتد ، از دین اسلام
 برگشته
 musaddak مصدق ، تصدیق شده
 musademe مصادمه ، بهم خوردن ، صدمه
 زدن بهمدیگر
 musadere مصادره ، مال کسی را ضبط
 کردن
 musadif مصادف ، تصادف کرده ، روبرو شده
 musaf = mushaf مصحف ، قرآن
 musafaha دست دادن ، دست در دست
 هم گذاردن ، دست همدیگر را
 فشار دادن
 musaffa تصفیه شده ، صاف و خالص ، مصفا
 musahabe مصاحبه ، گفتگو ، باهم صحبت
 کردن
 musalihakah مصحح ، تصحیح شده
 musahhik مصحح ، تصحیح کننده ، کسی
 که غلط های کتاب یا نوشته ای را
 بگیرد و تصحیح کند
 musahip مصاحب ، دوست ، هم صحبت
 musakka مسمای بادنجان که با گوشت
 و قیمه سرخ میشود . سبزیجات که
 با پیاز و قیمه سرخ میشوند
 musalaha مصالحه ، آشتی . باهم صلح کردن

musalla مصلا ، مصلی ، جای نماز و دعا
 musalla سنگی که جنازه را روی آن
 گذارده بر مرده نماز میگذارند
 musallat مسلط ، تسلط یافته ، چیره شده ،
 ناراحت کننده
 musalli کسی که مرتباً پنج وقت نماز خود
 را اداء نماید ، نمازخوان
 musammem مصمم ، تصمیم گرفته
 musandira دولابچه یا گنجبه بزرگ توی
 دیواری برای گذاردن رختخواب
 و غیره
 musanna ۱- صنعت کارانه ، ماهرانه
 ساخته شده ۲- (مچ) تصنیف ،
 مصنوعی
 musannefat مصنفات ، نوشتجات ،
 چیزهای تصنیف شده یا تألیفات
 آثار قلمی
 musannif مصنف ، تصنیف کننده ، کتاب
 نویس ، طبقه بندی کننده
 musap اصابت شده ، گرفتار ، دچار مرض
 یا آفت شده ، مصاب
 musaraa کشتی ، پهلووانی ، با هم کشتی
 گرفتن ، گلاویز شدن
 musarraah مصرح ، صریح ، واضح ، آشکار
 musavver مصور ، عکس دار
 musavvir نقاش ، صورتگر
 Musevî موسوی ، یهودی
 Musâf = Musaf مصحف ، قرآن
 musibet مصیبت ، رنج ، بدبختی ، سختی ،
 (مچ) بدشگون
 musiki موسیقی
 musikişinas موسیقی دان ، موسیقی شناس
 musip ۱- اصابت کننده ۲- درست ،
 صحیح ، مناسب
 musir مصر . اصرار کننده
 muska دعای تمویذ ، دعائی که بدست یا
 سینه می بندند برای حفظ از زخم
 چشم و غیره (مجزف نسخه)

نسخه دعا نویس
muslihane مصلحانه . از راه صلح و صفا
muslin مومسلمین . پارچه نازک نقشه دار ، لباس زنانه
musluk شیر آب
muslukçuluk جیب‌بری که در مسجد جیب‌بری میکند . یعنی وقت وضوء گرفتن که دم شیر آب مردم کت خود را میکنند آن جیب‌برها کار خود را انجام میدهند
muson باد موسمی یا نوبتی به در جنوب آسیا و اقیانوس هند ششماه از یکطرف و ششماه از سمت دیگر میوزد
mustalah ۱- مخاطب . اصطلاح شده
 ۲- بر از اصطلاحات بفرنج ، مغربی و بر از لغت های سخت ، صحبت لفظ قلم
mustar مضطر . تنگدست . گرفتار . ناچار
mustarıp مضطرب . پر اضطراب . پرغم
mustatil مستطیل . چهار گوشه‌ای که طولش بیشتر از عرض باشد
muşamba ۱- مشما . مشع . ۲- بارانی
 مشمائی یا غیر آن
muşer منشار . اره بزرگ در سر
muşmula ازگیل
mušta ۱- مشت ۲- رشته . آلت فلزی
 مشابک در کفشی و صحافی بکار میرود
 ۳- آلت فلزی مشبک که برای مشت زدن انگشتها را داخل آن میکنند
muştalamak با مشت زدن
muštu = müjde (قد) مشتاقی . خوشدانی
muştulamak مشتاق دادن . مؤذکاتی دادن
mut خوشی . سعادت
mûta ۱- اطلاع با علم مقدماتی برای وصول
 به نتیجه ۲- اعطاء شده . داده شده

متعصب ، تعصب دار . کسی که **mutaassıp**
 بواسطه دوست داشتن یا نفرت داشتن از چیزی یا کسی چشم بسته حکم غیر عادلانه بر له یا علیه بدهد ، طرفداری ، کسی که دین و ملت خود را زیاد ترجیح داده نسبت به دین یا ملت دیگری دشمنی و خصومت داشته باشد
mutaazzim متکبر . کسی که خود را بزرگ شمرد
mutabakat مطابقت . تطابق . توافق
mutabık مطابق . موافق . برابر
mutabık kalmak با هم موافق بودن . مطابق بودن با هم
mutaf (مخرف از موی تان) اصنافی که از موی بز تو بره و امثال آن می‌بافند
mutalebat طلب‌ها . خواغشها
mutallaka زن طلاق داده شده
mutantan باطنطنه . با شکوه و جلال . محترم
 برانتر . هلاکین (که جمله معترضه در آن نوشته میشود)
mutasaddi متصدی . مباشر . کسی که کاری را شروع یا مناسبت کند
mutasarrif ۱- مصرف . کسی که مالی را چیزی را در تصرف خود دارد
 ۲- (قد) مقامی یا این راز استنادار و بالاتر از فرماندار درشکیلات دهانی
mutasavver متصور . تصور کرده شده . خیال کرده شده
mutasavvıf متصوف . اهل تصوف . صوفی . دروس مساک
mutai مهرولی . عادت شده
mutatabbip دکتر دروغی . حکیم ساختگی
 کسی که بدون داشتن صلاحیت طب خود را طبیب شمرد

mutavaat اطاعت ، فرمانبرداری کردن ،
سر فرود آوردن
mutavassıt ۱- دلال ، واسطه معاملات
۲- متوسط ، وسط ، میانه
mutavattın متوطن ، کسی که درجائی
توطن کند یا بطور دائم اقامت کند
mutazammın متضمن ، شامل ، حاوی ،
چیزی را تضمین کردن
mutazarrır متضرر ، زیان باضرر دیده
mutbak مطبخ ، آشپزخانه
mubeber ۱- معتبر ، بااعتبار ، مهم
۲- رایج و مرعی (درقانون)
mutedil معتدل ، میانه ، متوسط
mutekit معتقد ، عقیده مند
mutemet معتمد ، قابل اعتماد
mutena قابل اعتناء ، قابل اهمیت ،
معتنا ، فوق العاده
muterif معترف ، اقرار و اعتراف کننده
muteriz معترض ، اعتراض کننده
mutezile معتزله ، نام فرقه ای از اسلام
muthike (قد) تاجر یا نمایش کمدی و
خنده آور
muti مطیع ، منقاد ، اطاعت کننده ،
فرمانبردار
mutlak مطلق ، بدون قید
mutlaka مطلقاً ، حتماً
mutlakıyet استبداد ، اداره مطلقه
mutlu مسعود ، خوشبخت ، سعادتمند ،
خوشوقت
mutluluk سعادت ، خوشبختی
mutmain مطمئن ، خاطر جمع ، آسوده خاطر
mutsuz بدبخت ، بی طالع
mutsuzluk بدبختی ، بی طالی
muttali مطلع ، بااطلاع ، باخبر ، با
معلومات
muttarit پی درپی ، مرتب ، پشت سرهم
muttasıf متصف ، دارای صفتی بودن
muttasıl وصل بهم ، چسبیده ، متصل ،

اتصال داشته ، بهم پیوسته
muvacehe دوبروشدن ، مواجهه
muvafakat موافقت ، همراهی ، توافق
کردن
muvaffakiyet موفقیت ، نیل ، توفیق
muvaffakiyetli با موفقیت ، موفق آمیز
muvaffakiyetsiz بدون موفقیت ، بی نتیجه
muvafık موافق ، همراه ، سازگار ، مناسب
muvahhit موحد ، یکتاشناس ، مؤمن
بخدای یگانه
muvakkat مدت کم و محدود ، موقت
muvakkatan موقتاً ، برای مدت موقت
muvasala ارتباط ، مواصله ، رسیدن ،
واصل شدن
muvazaa سازش قبلی ، تباہی ، مواضعه
muvazat موازات
muvazene موازنه ، هم وزن شدن ، تعادل
muvazanesiz بدون موازنه ، بدون تعادل
muvazi موازی ، متوازی
muvazzaf وظیفه دار ، موظف
muvazzaf hizmet خدمت نظام وظیفه
muvazzaf subay افسر دائمی ، کسی
که شغل افسری داشته باشد
muvazzah واضح ، آشکار ، روشن
muylu دسته یا گیره توپ جنگی
muz موز
muzaaf مضاعف ، دوبرابر
muzaf (دس) مضاف
muzaffer مظفر ، پیروز ، ظفریافته
muzafunileyh (دس) مضاف الیه
muzari (دس) مضارع ، فعلی که بر زمان
حال و استقبال دلالت کند
muzip (محرّف معذب) آزار دهنده ،
اذیت کننده ، شیطنت کننده ، شوخ
مردم آزار ، (عو) شیطان
muzir مضر ، ضرر دار ، زیان آور
muzlim مظلم ، تاریک
muzmahil مضمحل - محوشده ، از بین رفته ،

مغلوب و نابود شده
muztar = mustar مضطر، پریشان، مجبور
muztarip = mustarip مضطرب، پرغم، پراضطراب
mübadele مبادله، ردوبدل، تمویص
mübadil نام ترک‌هایی که بجای ساکنین یونانی در ترکیه از یونان به ترکیه آمدند، مبادله شونده
mübahase مباحثه، باهم بحث کردن
mübalaga مبالغه، اغراق‌گویی، غلو
mübalagacı اغراق‌گو، مبالغه‌گو
mübalagalı پر مبالغه، پر اغراق
mübarek مبارک، فرخنده، خجسته، گاهی هم در مقام سرزنش گفته میشود
mübareze مبارزه، جنگ و جدال، زد و خورد
mübaşeret اقدام بکاری کردن، مباشرت، بکاری دست زدن یا شروع کردن
mübaşir پیشخدمت یا دربان یا مباشری که دم درب محکمه عدلیه طرفها را با صدای بلند صدا میکند
mübayenet میانیت، ازهم جدا و باهم مخالف بودن، اختلاف، تباین
mübayin میانین، مخالف، ضد همدیگر
mübdî ایجادکننده، ابداع‌کننده، میدع
mübeccel گرامی، محترم، بزرگ شمرده شده، مبجل
müberra تبرئه‌شده، پاک شده، میرا
müberrit میرد، خنک‌کننده، سردکننده
mübeşşir مبشر، بشارت دهنده، مژده دهنده
mübeyyin مبین، بیان‌کننده، آشکار کننده، تبیین‌کننده
mübeyyiz پاک‌نویس‌کننده
mübrem مبرم، ضروری، حتمی، واجب
mücadele مجادله، نزاع، باهم جدال کردن

۲- مجاهده، سعی و کوشش و احتمال ۲- با هم جنگ کردن
mücahit مجاهد، کسی که برای مقصد دینی جد و جهد یا جنگ کند
mücamaa جماع کردن
mücaveret مجاورت، نزدیکی، همسایگی
mücavir مجاور، همسایه
mücazat مجازات، جزا دادن
mücbir مجبیر، اجبارکننده، مجبورکننده
müceddet تازه، نو، کارنکرده
müceddit تازه‌کننده، تجدیدکننده
mücehhez مجهز، تجهیز شده، بسیج شده
mücellâ مجلأ، مجلی، جلا داده شده
mücellit = ciltçi جلدکننده، صحاف
mücerrep نجر به شده، امتحان شده، آزموده
mücerret ۱- آنچه که منزله از ماده باشد، مجرد، مطلق ۲- صرف، تنها ۳- عذب، مرد بی‌زن
mücessem مجسم، جسم پیدا کرده
mücevher جواهر آلات، سنگ قیمتی، گوهر
mücevherci جواهر فروش
mücmel مجمل، خلاصه، کوتاه، مختصر
mücmelen مجملا، بطور اجمال و خلاصه
mücrim مجرم، گناهکار، تقصیر کار
mücvet نوعی خوراک که با قیمه و پیاز سرخ شده و با تخم مرغ و جعفری پخته میشود
müçtehit مجتهد، عالمی که مسائل شرعیه از قران و حدیث استنباط کند
müçtemi مجتتمع، گردهم‌آینده، اجتماع کرده
müdafaa = savunma مدافعه، دفاع
müdafî مدافع، دفاع‌کننده
müdahale مداخله، دخالت
müdahene مداهنه، چاپ‌بوس، تمق
müdahin مداهن، چاپ‌بوس، متملق، (عو)

müdana	بادمجان دورقاب چین (عو) (محرف از مداهنه)	müdrir	اذرار آورنده (معرف مدر)
müdara	مدار، سازگاری، با کسی به نر می معامله و گذشت کردن	müdür	مدیر، رئیس، اداره کننده
müdavat = tedavi	معالجه و تداوی کردن، معالجه و دوا دادن، مداوا	müdüriyet	مدیریت
müdavele	مداوله، تداول، ردوبدل کردن	müdürlük = müdüriyet	مدیریت
müdavi	دوا کننده، تداوی کننده	müebbet	مؤبد، ابدی، دائمی
müdavim	مداوم، پیروی کننده، ادامه دهنده	mueccel	مهلت دار، وعده دار، مدتی عقب انداخته شده، مؤجل
müddea	مدعا، موضوع ادعا، مدعی	müeddep	مؤدب، با ادب، با تربیت
müddeabih = dava konusu	مدعا به، خواسته	mueddi	موجب، باعث، مسبب، ایجاب کننده، ضرورت آورنده
müddei = davacı	مدعی، ادعا کننده، دادخواه	müellefat	مؤلفات، تألیفات، آثار قلمی
müddeialeyh = davalı	مدعی علیه، کسی که دعوا علیه او اقامه شده	müellif	مؤلف، تألیف کننده، نویسنده آثار قلمی
müddeiumumi = savcı	دادستان، مدعی العموم	müellim	المئناك، در دناك، در ددار، مؤلم
müddet	مدت، وقت و زمان معین	müemmen	در امن و امان، در امنیت
müdebbir	مدبر، با تدبیر، با فکر، عاقبت اندیش	müennes	مؤنت
müdebdep	بادبده، باطنطنه	müesses	تأسیس یافته
müdekkik	مدقق، با دقت، کسی که در امری موشکافانه دقت کند	müessese	مؤسه، بنگاه
müdellel	مدلل، با دلیل، با برهان، ثابت شده با دلیل و برهان	müessif	مؤسف، اسف آور، اسفناك تأسف آور
müderriş	(قد) مدرس، درس دهنده در مکتب یا دارالفنون قدیم	müessir	مؤثر، تأثیر دار
müdevven	مدون، تدوین شده، جمع آوری و تدوین شده	müessis	مؤسس، تأسیس کننده
müdevvenat	قوانین و مقررات جمع آوری و تدوین شده	müevvel	مؤول، تاویل یافته، تفسیر و تاویل شده
müdevver	گرد، مدور	müeyyet	مؤید، تأیید شده
müdrık	مدرك، ادراك کننده	müeyyide	قدرت اجراء، پشت بند، مؤیده
müdrıke	مدركه، ملكه ادراك، قوه فهم و درك	müezzin	مؤذن، اذان دهنده
		müfekkire	قوه تفكر
		müferrih	فرح آور، تروتازه کننده
		müfessir	تفسیر کننده، مفسر
		müfettis	مفتش، بازرس، تفتیش کننده
		müfit	۱- مفید، با فایده ۲- افاده، مفید فایده، مستفاد
		müflis	مفلس، تهی دست، ورشکسته
		müfredat	۱- مفردات، جزئیات، اجزاء اقلام جزء ۲- پرگرام درس
		müfret	مفرد، یگانه، تنها، واحد

müfrez افراز شده ، جدا شده ، مفرز
müfreze (نظ) دسته یا شعبه‌ای که از یک واحد نظامی تفریق و جدا کرده میشود

müfrit مفرط ، افراط‌کننده ، از حد گذشته ، بسیار و فراوان

müfsit مفسد ، تباه‌کننده ، فسادکننده

müftakir ۱- مفتقر ، فقیر ۲- محتاج ، نیازمند

müftehir مفتخر ، سرافراز

müfteri مفتری ، افتراکننده ، تهمت‌زننده

müfteris حیوان وحشی ، درنده

müfti مفتی

müftülük کار یا مقام یا اداره مفتی ، مفتی بودن

mahendis مهندس

mühendishane نام مدرسه توپچی و مهندس نظامی در قدیم

mühendislik مهندسی

müheykel هیکل‌دار ، درشت و پرهیکل

müheyya مهیا ، آماده ، حاضر

müheyyiç مهیج ، هیجان‌آور

mühim مهم ، پراهمیت

mühimmat مهمات ، آلات و ادوات جنگی

mühimsemek اهمیت دادن ، مهم‌شمردن

mühlet مهلت ، وعده ، فرجه

mühlik مهلك ، هلاک‌کننده ، کشنده

mühmel مهمل ، بیهوده و بیکاره

mühre ۱- گلوله کوچک گرد و سوراخ‌دار شیشه‌ای یا سفالی ، مهره
 ۲- پوست کرم دریائی ۳- منجوق شیشه‌ای ۴- آلت پرداخت یا صیقل کاغذ

mühtedi ۱- مهتدی ، راه‌راست‌یافته ۲- کسی که از دین دیگر وارد دین اسلام شود

mühür مهر

mühürdar مهردار

mühürlemek مهر کردن ، مهر گذاشتن ،

مهره‌وم کردن
 مهر و نشانی
 مهر شده ، مهردار
 لاک‌مهر
 مژده ، بشارت
 مبر ، مژده دهنده
 مژده‌دادن ، بشارت‌دادن
 مژدگانی
 مکافات ، پاداش
 مکالمه ، باهم گفتگو کردن
 مکاتبه ، بیکدیگر نامه یا مکتوب نوشتن

mükedder مکدر ، کدورت یافته ، تنگدل

mükellef موظف ، وظیفه‌دار ، مکلف

mükellefiyet تکلیف برعهده داشتن

mükemmel مکمل ، تمام‌کمال ، کامل ، تکمیل شده

mükemmeliyet کامل‌شدگی ، مکملیت

mükerrerem مکرم ، عزیزگرامی ، محترم

mükerrer تکرار شده ، مکرر

mükevven تکوین یافته ، بوجود آمده

mükevvenat وجودات ، کون و مکان

mükeyyifat مواد مخدره ، مواد کیف‌آور

mükrim مکرم ، اکرام‌کننده ، مهمان‌نواز

müktesebat مکتسبات ، علوم کسب شده

müktesep مکتسب ، کسب شده ، بدست آورده شده

mülahaza ملاحظه ، اندیشه ، مراقبت

mülahazat ملاحظات ، ملاحظه‌ها

mülâhham آدم‌چاق ، گوشتالو

mülâkat ملاقات ، با کسی روبرو شدن ، دیدار کردن ، ملاقات کردن

mülâki ملاقی ، روبرو شده ، بهم‌رسیده ، بهم‌دیگر برخورد کرده

mülâyemet ملایمت ، نرمی ، خوشخوئی

mülâyım ملایم ، نرم ، سازگار

mülâzım ۱- نوآموز ، شاگرد دفتر (قد) یا کارگاه ۲- (نظ) ستوان ، نایب

mülemma (ادب) ۱- ملعم، شمری که قسمتی از آن فارسی یا ترکی و بقیه زبان دیگر باشد ۲- آندود، آلوده، مالیده

mülevven رنگارنگ، رنگی، ملون

mülevves ملوث، آلوده، کثیف

müleyyin ملین، نرم کننده، لینت دهنده

mülga ملغی، ملغا، الفاظه، لغو شده، فسخ شده

mülhak ۱- ملحق، تابع، چسبیده، پیوسته، الحاق شده ۲- افسر در قرارگاه نظامی

mülhakat ملحقات، ضامم، حوالی و اطراف

mülhem الهام شده، ملهم

mülhit ملحد، بی دین، خدانشناس، منکر خداوند

mülk ملک، مال، دارائی، قلمرو، مالی که در تصرف انسان باشد

mülki غیر نظامی، سویل، شخصی

mülkiye ۱- طبقه سویل، طبقه غیر نظامی ۲- (قد) مدرسه عالی علوم سیاسی، مکتب ملکیه

mülkiyet ملکیت، مالکیت، صاحب بودن

mülteci ملتجی، پناه برده، التجا کننده

mültefit ملتفت، توجه کننده، التفات کننده، لطف کننده

mültehip چرك کرده، التهاب کرده، ملتهب

mülteka محل تلاقی

mültemes باپارتی، پارتی دار، توصیه و سفارش شده

mültemis پارتی، توصیه و سفارش کننده

mültezem ۱- توصیه و سفارش شده ۲- لازم شمرده شده

mültezim ۱- پارتی، پشت، توصیه و سفارش کننده ۲- در قدیم شخصی که وصول مالیات را بطور مقطوع به مبلغی تعهد مینموده که بعد از

تحصیل آن به اقساط به دولت بپردازد

mülzem ملزم، ساکت شده که نتواند جواب بدهد

mülzim ساکت کننده در جواب، کسی که طرف را مجاب و ملزم نماید

mümanaat ممانعت، جلوگیری، بازداشتن، منع کردن، مانع شدن

mümaresese ممارست، تمرین کردن

mümas (ریض) تماس، خط تماس یافته

mümasil مماثل، شبیه، مثل، مانند

mümaşat ماشاات، مدارا، باهمراه آمدن

mümbais منبیت، برانگیخته، منتج، منجر

mümbit منبیت، سبز کننده، رویاننده، پرحاصل، انبات کننده

mümessil نماینده

mümeyyiz ۱- ممیز، تمیز دهنده، خوب ۲- را از بد تشخیص دهنده ۳- ممیز امتحانات، ممتحن ۴- مامور اداره که نوشته جات را تصحیح میکند

mümin مؤمن، باایمان، (مج) مسلمان

mümkün ممکن

mümkün mertebe حتی الامکان، تا حد امکان

mümtaz ممتاز، برجسته، عالی، برگزیده، دارای برتری و مزیت

mümteni ۱- امتناع کننده، خودداری کننده ۲- ممتنع، محال غیر ممکن

mümteziç ۱- ممتاز، مخلوط، آمیخته شده ۲- موافق، جور آمده

münacat مناجات، راز و نیاز بدرگاه خدا

münadi جارچی، ندا کننده، منادی

münaferet منافرت، ازهم نفرت داشتن

münafese پسندیدن نفس خود و دشمنی با دیگران

münafi منافی، برخلاف، مخالف، ضد

münakalât حمل و نقل ، مناقلات
münakale حمل و نقل ، نقل و انتقال
münakasa = eksiltme مناقصه
münakaşa مناقشه ، مباحثه ، مذاکره ، گفتگو
münakis منعکس ، انعکاس یافته
münakit منعقد ، بسته شده ، انعقاد یافته
münasebat مناسبات ، روابط
münasebet ۱- مناسبت ، علاقه ، ربط ، بستگی ، رابطه ۲- شایستگی ،
münasebetli شایسته ، بجا ، متناسب ، با مناسبت
münasebetsiz نامناسب ، نابجا ، بی معنی ، بی مناسبت
münasebetsizlik حرکت نابجا ، بی تربیتی ، بی مناسبتی
münasip مناسب ، بجا ، شایسته ، فراخور ، متناسب
münasip görmek مناسب شمردن یا دیدن
münavebe مناوبه ، تناوب ، به نوبت کشیک دادن
münazaa مناظره ، نزاع ، جدال ، زدو خورد
münazara مناظره
müncemit منجمد ، یخ بسته ، یخ شده
müncer منجر ، منتج ، کشیده شده
müncezip منجذب ، جذب شده
münuci منجی ، نجات دهنده
mündefi مندفع ، دفع شده
mündemiç مندمج ، مشتمل ، داخل شده
münderecat مندرجات ، چیزهای درج شده ، نوشته شده ها
münderiç مندرج ، نوشته شده ، درج شده
münderis مندرس ، کهنه ، فرسوده ، بی اثر شده
münebbih بیدار کننده ، آگاه کننده
müneccim (قد) ۱- منجم ، ستاره شناس ۲- طالع بین ، فال بین
münekkit منعقد ، تنقید کننده

۱- منور ، پر نور ۲- (مچ) **münevver**
 روشن فکر ، تحصیل کرده
münevvim خواب آور ، نوم آور ، منوم
 ۱- منزه ، پاکیزه ، پاک **münezzeh**
 ۲- دور ، برکنار از بدی ها
münfail رنجیده ، آزرده ، متأثر
münfek منفک ، جدا شده
münferiden منفرداً ، بتنهائی
münferit منفرد ، تنها ، جدا ، یکه
münfesih فسخ شده ، لغو شده ، باطل شده
 ۱- منحل ، حل شده ، آب شده **münhal**
 ۲- محل خالی برای کار
münhani منحنی ، خمیده
münharif منحرف ، از راه راست خارج شده
 ۱- منخط ، انحطاط یافته ، **münhat**
 ۲- زمین پست و پائین
münhedim منهدم ، از بین رفته ، ویران ، خراب ، انهدام یافته
münhemik منهک ، ساعی و سرگرم شده در کاری
münhezim منهزم ، مغلوب ، شکست خورده
münir منیر ، روشن ، نورانی
münkariz منقرض ، از بین رفته ، نابود شده
münkasim منقسم ، تقسیم شده ، بخش شده
münkat منقاد ، مطیع ، فرما نبردار
münker منکر ، کارنا پسند زشت ، کار ناشایسته
münkesir شکسته ، منکسر
münkeşif کشف شده ، منکشف
münkir انکار کننده ، منکر
münselip سلب شده ، منسلب
münşerih خوشحال ، خوشوقت ، انشراح یافته ، منشرح
münşi منشی ، کاتب ، نویسنده
müntahabat منتخبات ، انتخاب شده ها ، دست چین شده ها ، برگزیده ها
müntahap منتخب ، انتخاب شده ، برگزیده
müntakil منتقل ، انتقال یافته

müntakim انتقام گیرنده ، منتقم
münteha منتها ، پایان ، آخر ، نهایت
müntehi منتهی ، به آخر رسیده
müntehip انتخاب کننده ، منتخب
müntehir انتحار کننده ، کسی که خودکشی کند
müntesip نسبت داده شده ، منتسب
müntesir منتشر ، انتشار یافته ، پراکنده
münzevi منزوی ، گوشه نشین ، انزوا کننده ، گوشه گیر
müphem مبهم ، نامعلوم ، نامعین
müphemiyet بیچیدگی ، نامعلومی ، ابهام
müpteda ۱- مبتدا ، آغاز شده ۲- (دس) فاعل در جمله اسمیه
müptedi مبتدی ، آغاز کننده ، تازه کار
müptelâ مبتلا ، گرفتار
mübteni مبتنی ، بنشاده ، بر اساس چیزی قرار گرفته
müptezel مبتذل ، پیش پا افتاده ، خوار و ناپسند
müracaat ۱- مراجعه ، عریضه دادن ، ۲- محل توسل ، تقاضا کردن
müradif مترادف ، مرداف ، پشت سرهم آمدن ، کلمه ای که در معنی شبیه کلمه دیگر باشد
mürahik پسری که تازه به حد بلوغ رسیده باشد ، مراهق
mürai ریاکار ، سالوس ، دورو
mürailik ریاکاری ، ظاهر سازی ، دورویی
mürdesenk اکسید طبیعی سرب ، مردار سنگ ، مرده سنگ
mürdüm نوعی آلوسیا کوچک جهت مربا
mürebbe مربی ، معلم ، تربیت کننده
mürebhiye مربی زن ، معلمه سرخانه ، مربیه
müreccah مرجع ، برتر ، ترجیح داده شده
müreffeh مرفه ، در رفاه بوده ، راحت

و آسوده
mürekkebat ترکیب شده ها
mürekkep ۱- ترکیب شده ۲- مرکب ، جوهر
mürekkepbalıđı نوعی ماهی خوراکی که برای حفظ خود رنگ سیاهی مانند مرکب از خود در آب منتشر میکند
mürettebat اعضاء و کارگران یا نفرات یک کشتی یا طیاره
mürettep ۱- مرتب ، منظم ۲- ترتیب داده شده ، حاضر شده قبلی
mürettip ۱- ترتیب دهنده ۲- حروفچین چاپخانه
mürettiphane محل حروفچینی در مطبعه
mürevviç مروج ، رواج دهنده ، طرفدار ، ترویج کننده
mürüt مرید ، پیرو یا شاگرد شیخ طریقت
mürsil مرسل ، فرستنده ، ارسال کننده
mürşit مرشد ، پیشوا ، رهبر معنوی
mürteci مرتجع ، کهنه پرست
mürtefi مرتفع ، بلند
mürtekip ۱- مرتکب ، ارتکاب کننده ، بزهکار ۲- رشوت خوار مرتشی
mürtesem (ریض) مرتسم ، رسم شده ، نقش شده ، ترسیم شده
mürteşi مرتشی ، رشوت گیرنده
mürtet = murtat مرتد ، از اسلام برگشته
mürur مرور ، عبور ، گذشتن
müruruzaman مرور زمان
mürüvvet مروت ، انصاف ، جوانمردی
mürüvvetli با مروت ، با انصاف
mürüvsetsiz بی مروت ، بی انصاف
mürver نوعی نبات ، یا درخت کوتاه ، اسطی (Samcus migra)
müsaade اجازه ، اذن ، رخصت
müsaadekâr اغماضی کار ، بردبار ، بامدادار
müsabaka = yarışma مسابقه ، کنکور

müsabık = yarışmacı مسابقه دهنده ، شرکت کننده در مسابقه ، مسابقه چی
müsademe مصادمه ، تصادم و تصادف کردن ، زد و خورد کردن ، جنگ کردن
müsadere = musadere مصادره ، مال کسی را بزور ضبط کردن
müsadif = musadif مصادف ، باهم برخوردن ، روبرو شده
müsaıt مساعد ، موافق ، جور
müsakkafat بناها یا جاهای سقفدار
müsalâha باهم صلح و آشتی کردن ، مصالحه
müsalemet مسالمت ، صلح و آشتی
müsamaha مسامحه ، مدارا کاری ، بردباری و اغماض ، خوب تلقی کردن ، عدم تعصب
müsamahakâr مسامحه کار ، کسی که کار را با اغماض و بردباری تلقی کند
müsamere ۱- مسامره ، شب را با صحبت و افسانه گفتن با هم گذراندن ۲- نمایشی که بچه های مدرسه ترتیب میدهند و در صحنه بازی میکنند
müsavat مساوات ، برابری
müsavi مساوی ، برابر
müsebbip مسبب ، باعث
müsecca (ادب) مسجع ، قافیه دار (در نثر)
müseccel ۱- مسجل ، تسجیل شده ، تثبیت شده ، ثبت شده ۲- اسم در آورده در سابقه بد ، سابقه دار شده
müseddes ۱- شعر شش مصراعی ۲- شش ضلعی
müsekkin مسکن ، آرام کننده ، دوی تسکین کننده
müsellâh مسلح ، کسی که اسلحه با خود حمل کند

müsellem مسلم ، قطعی ، بی شبهه
müselles = üçgen (ریض) مثلث ، سه گوشه
müsellesat = trigonometri (ریض) مثلثات
müselşel بی دربی ، بهم پیوسته ، پشت سر هم ، پیوسته بطور زنجیر ، مسلسل
müsemma مسمما ، اسم داده شده ، نامیده شده
müsevvit ۱- مسوده نویسی ۲- منشی که زیر دست مفتی خدمت میکند
müseyyip لالابالی ، لاقید ، بی دقت ، مهمل ، اهمال کار ، بی بند و بار ، مسیب
müşhil مسهل ، دوی کار کن ، داروی ملین
müsin = yaşlı پیر ، مسن ، سالخورده
müskirat مسکرات ، مشروبات
müskit ساکت کننده ، اقیاع کننده
müslim مسلم ، مسلمان
müslüman مسلمان
müsmir مضممر ، پرممر ، فایده دار
müsnedünileyh (دس) مستدالیه
müsnet (دس) مسند
müspet ۱- مثبت ، اثبات شده ۲- (دس) فعل مثبت ، (فیز) الکترونیک مثبت در مقابل منفی ۴- (ریض) رقم بالاتر از صفر
müsrif مسرف ، اسراف کننده ، ولخرج
müstacel مستعجل ، فوری
müstafi مستفیی ، کسی که استعفا کرده باشد
müstagni مستغنی ، غیر محتاج ، چشم و دل صیر
müstagrak مستغرق ، فرو رفته در آب ، غوطه ور شده
müstahak مستحق ، درخورد ، سزاوار
müstahdem خدمتگزار ، پیشخدمت ، مستخدم
müstahfiz در قدم کسانی را که بمدد ۴۰

müstahil	سالمی بخدمت سر بازی می گرفتند مستحیل، محال، غیر ممکن	müstehzi	مصرف کننده مستهزی، استهزاء کننده
müstahkem	مستحکم، محکم، قرص، سخت، استوار، سفت	müstekreh	مستکره، زشت، کریه
müstahsen	مستحسن، خوب، نیکو، پسندیده	müstelzim	۱ - ستلزم، ایجاب کننده ۲ - تحصیلدار مالیات در قدیم
müstahsil	استحصال کننده، تولید کننده، عمل آورنده	müstemi	مستمع، شنونده، گوش کننده
müstahzar	۱ - داروهای حاضر شده، اسپسیالته ۲ - کاریا چیز حاضر و آماده شده	müstemirren	مستمرا، دائما
müstait	مستعد، با استعداد	müstemleke = somürge	مستملکه، مستعمره
müstakar	مستقر، جای گرفته، استقرار یافته	müstenit	مستند، استناد کننده
müstakbel	مستقبل، آینده، آتی	müstenkif	استنکاف کننده، خودداری کننده در رای، مستنکف
müstakil	مستقل، آزاد و مختار، سر خود	müstensih	استسناخ کننده
müstakim	مستقیم، راست	müsterih	مستریح، راحت، آسوده خاطر
müstakriz	قرض کننده، مستقرض، استقراض کننده، وام گیرنده	müstesna	مستثنی، استثناء شده
müstamel	مستعمل، کهنه، کار کرده	müsteşar	۱ - معاون وزیر ۲ - مستشار یا رایزن سفارت
müstamere = sömürge	مستعمره، مستملکه	müsteşarlık	۱ - معاونت وزارت ۲ - رایزنی یا مستشاری سفارت
müstantik = sorgu yargıcı	باز پرس، مستنطق	müsteşirik	مستشرق، شرق شناس، خاور شناس
müstear	۱ - مستعار، عاریه ۲ - نام آهنگی در موسیقی ترکی	müstetir	مستتر، پوشیده، پنهان
müstebat	مستبعد، بعید، دور	müstevi = düzlem	مستوی، سطح صاف و هموار
müstebit	مستبد، خودداری	müstevli	مستولی، استیلا یافته، چیره شونده
müstecir = kiracı	مستاجر، اجاره دار، کرایه نشین	müstezat	۱ - افزون شده ۲ - (ادب) منظومه یا شعری که بعد از بیت بلند آن يك مصراع کوتاه منظوم بیاورند
müstefit	مستفید، استفاده کننده، فایده گیرنده	müsvedde	مینوت، چرك نویس، سياهه، مسوده
müstehap	مستحب، در شریعت کردن کاری که از نکردنش بهتر باشد	müşaara	مشاعره
müstehase	فسیل، آثار و بقایای موجودات زنده قدیمی	müşabehet	مشابهت، بهم شباهت داشتن، شبیه بودن به دیگر
müstehcen	مستهجن، زشت، ناپسند	müşabih	مشابه، شبیه، مانند
müstehlik	مستهلك، استهلاك کننده	müşahedat	مشاهدات، دیدنیها
		müşahede	مشاهده، نگریستن، دیدن

نگاه کردن
müşahas مشخص، معین، معلوم
müşahit مشاهده، شاهد، بیننده، ناظر
müşareket مشارکت، شرکت کردن
müşarünileyh مشارالیه
müşavere مشاوره، باهم مشورت کردن
müşavir مشاور، رایزن، مستشار
müşavirlik رایزنی، مستشاری
müşebbeh (ادب) مشبه، شبیه و مانند شده، مانند هم
müşebbehünbih (ادب) مشبه به، تشبیه کرده شده به آن
müşeddide قوت یا شدت دهنده، مشدده
müşekkel پر قواره، پرهیکل
müşerref مشرف، شرف یافته
müşevveş مشوش، منشوش، آشفته
müşevvik مشوق، تشویق کننده
müşfik مشفق، دلسوز، مهربان
müşir = mareşal (قد) مارشال، بالاتر از ارتشبد، بالاترین رتبه نظامی
müş'ir ۱- مشعر، حاکی ۲- عقریک ساعت یا قطب نما و غیره
müşkül مشکل، سخت، دشوار
müşkülât مشکلات، سختی ها، اشکالات
müşküle نوعی انگور شبیه انگور ریش با با
müşkülpesent مشکل پسند
müşrik مشرک، کسی که برای خدا شریک فرض کند، کسی که به خدا یا نامتعدد عقیده داشته باشد
müştagil مشتعل، کسی که صاحب شغلی باشد، کسی که مشغول بکاری باشد
müştail مشتعل، شعلور، برافروخته
müştak مشتاق، اشتقاق یافته
müştâk مشتاق، پراشتیاق
müştehî مشتهی، اشتها آور، اشتها بازکن
müştehir مشتهر، مشهور، شهرت یافته، معروف
müşteki مشتکی، شکایت کننده، شاکی

مشمول، شامل، حاوی، احاطه کننده
müştemil
müştemilât اجزاء، ملحقات، جزئیات، محتویات
müşterek مشترک، شراکتی
müştereken مشترکاً، با اشتراک یکدیگر، شریکی
müşteri ۱- مشتری، خریدار ۲- ستاره مشتری
müşür = müşir (قد) مشیر، مارشال
müt'a متعه، صیغه، نکاح موقت
mütabaat متابعت، پیروی، اطاعت
mütalaa ۱- مطالعه، بررسی، رسیدگی ۲- خواندن کتاب و غیره ۳- فکر، نظریه
mütareke متارکه، ترک کردن یا خاتمه دادن به جنگ توسط طرفین
müteaddi ۱- (دس) متعددی ۲- متجاوز، تعدی کننده
müteaddit متعدد، بسیار، دفعات
müteaffin متعفن، گندیده، بدبو
müteahhir ۱- متأخر، بعدی، آخری ۲- جدید، اخیر
müteahhit مقاطعه کار، کنتراتیچی
müteakiben متعاقباً، بالاخره
müteakip متعاقب، از پی آینده، بعد از یا پس از
müteallik متعلق، مربوط، علاقمند
müteammim حالت عمومیت پیدا کرده، مربوط به عموم
müteammit عمد کننده، قصد دارنده، کسی که عمد آکاری بخواهد بکند
mütearife قاعده کلی، قضیه کلی، قضیه بدیهی در منطق یا ریاضیات
müteayyis گذران کننده، متمیز، زندگی کننده
mütebahhir متبحر، بسیار دانا، بسیار عالم

wütebaki باقیمانده ، بقیه
mütebariz بارز ، آشکار ، واضح
mütebasbıs متبصص ، متملق ، چاپلوس ، مداهن
mütebayin متباین ، ضد هم ، مخالف یکدیگر ، ناجور
mütebeddil تبدیل شده ، متبدل ، بی ثبات ، بیقرار ، متغیر ، دهنده مزاج
mütebellir ۱- متبلور ، بشکل بلور درآمده ۲- روشن شده ، صراحت پیدا کرده
mütebessim متبسم ، تبسم کننده
mütecanis متجانس ، هم جنس ، جور
mütecasir متجاسر ، جسارت کننده ، متجاوز
mütecevaz متجاوز ، تجاوز کننده
mütecellit شجاع ، باجلادت
mütecessis ۱- متجسس ، تجسس کننده ، فضول ۲- کنجکاو
mütecezzi متجزی ، تجزیه شده ، خرد شده ، تقسیم شده ، جزء جزء شده
mütedair دایر بر اینکه ، مربوط به ، متعلق به
mütedavil متداول ، معمول ، مرسوم
mütedavil sermaye = döner سرمایه گردان ، تنخواه گردان
mütedeyyin متدین ، دین دار
müteehhil متأهل ، دارای اهل و عیال ، زن و بچه دار
müteellim متألم ، غمناک ، دردمند
müteemmil تأمل کننده ، فکر کننده ، با فکر
müteenni متآنی ، دوراندیش ، کسی که با تأنی ودقت کار و حرکت کند
müteessif متأسف ، متأثر
müteessir ۱- متأثر ، تأثیر یافته ۲- غصه خورده
müteezzi متآذی ، اذیت کشیده ، متأثر
mütefavit متفاوت ، متغیر ، فرق دار

mütefekkir متفکر ، فیلسوف
mütefennin متفنن ، صاحب فن و علم و هنر ، کسی که دارای علوم و صنایع گوناگون باشد
müteferri چیزی که از چیز دیگر جدا شده باشد ، فرع جدا شده
müteferrik متفرق ، پراکنده ، جور و اجور ، مختلف
müteferrika ۱- پولی که برای خرید چیزهای جزئی متفرقه کنار گذاشته شده باشد ، مصرف متفرقه ۲- در کلانتری یا پلیس شعبه متفرقه که به تقصیرهای جزئی یا خلاف رسیدگی میکند
mütefessih پوسیده ، فاسد شده ، خراب و متعفن شده
mütegalibe زورمند ، ظالم ، گردن کلفت (غلبه کننده)
mütegayyir متغیر ، تغییر پذیر
mütehaccir متحجر ، بحالت سنگ درآمده ، سنگ شده
mütehakkim متحکم ، حکم کننده ، زور آور
mütehalif متخالف ، ضد
mütehalik عجله کننده ، باشتاب و عجله زیاد
mütehalli متحلی ، آراسته ، مزین
mütehammil متحمل ، بردبار ، صبور
müteharrik متحرک ، حرکت کننده ، جنبنده
mütehassıl تحصیل شده ، حاصل شده ، بدست آمده
mütehassis متخصص ، کارشناس
mütehassir متحسر ، درحسرت بوده
mütehassis محظوظ ، خوشوقت ، متحس ، پر از احساسات
mütehaşi متحاشی ، تعاشی کننده ، خودداری کننده ، پرهیز و دوری

کننده
mütehâşşit کسی که قوای خود را جمع میکند ، (نظ) تمرکز دهنده قوای نظامی در مرز یا جبهه ، متحشد
mütehavvil متحول ، عوض شونده ، بی قرار و بی ثبات
mütehayyil متخیل ، تفکر و تخیل کننده
mütehayyir متحیر ، مبهوت ، حیران ، سرگردان
mütehayyiz ۱- حائز شده ، چیزی که جا یا مکانی را اشغال کند ، متحیز
 ۲- اعیان ، صاحب جاه و مقام ، مشخص
mütehevvir خشمناک ، غضبناک ، عصبی ، عصبانی
müteheyyiç متهیج ، پرهیجان
mütekabil متقابل ، دوطرفی
mütekabiliyet متقابلیت ، تقابل ، حال یا حرکت دوطرفه
mütekait = emekli بازنشسته ، متقاعد
mütekallis جمع شده ، سفت شده ، شق شده (یک عضو بدن) ، کش آمده (مقلص)
mütekâmil متکامل ، کامل شده
mütekasif متکاف ، غلیظ ، شدید ، سفت و سخت
mütekâtı متقاطع ، دو چیز که همدیگر را قطع کنند
mütekebbir متکبر ، مغرور
mütekellim ۱- متکلم ، صحبت کننده ، گوینده ، حرف زننده
 ۲- عالم علم کلام
mütelâşi پرتلاش ، پرهیجان ، دستپاچه
mütelatım متلاطم ، پرتلاطم ، پرموج
mütelevvın متلون ، رنگ برنگ ، رنگارنگ ، بی ثبات
 دمدمی مزاج
mütelezziz متلذذ ، لذت برنده ،

کیف کننده
mütemadi متمادی ، مدت طولانی ، پشت سرهم ، مدام
mütemadiyen متمادیاً ، مرتباً ، مدام
mütemarız متمارض ، کسی که خود را به بیماری بزند
mütemeddin متمدن ، با تمدن
mütemekkin متممکن ، جای گرفته ، ساکن یا مقیم شده
mütemerkiz متمرکز ، تمرکز یافته
mütemerrit متمرد ، عاصی ، نافرمان ، سرکش
mütemevviç متموج ، موج دار ، موج زننده
mütemmim متمم ، تمام کننده ، کامل کننده ، بقیه
mütenahi متناهی ، به انتها رسیده ، به پایان رسیده
mütenaim متمعم ، نعمت یافته ، به نعمت رسیده
mütenakıs متناقص ، نقص داشته ، کاهش یافته ، کمبودی داشته
mütenakız متناقض ، ضد یکدیگر ، برخلاف یکدیگر ، یک کلمه یا حرف که کلمه یا حرف دیگر را نقض کند
mütenasip متناسب ، باتناسب ، مناسب یکدیگر
mütenavip متناوب ، آنچه به نوبت بیاید
mütenazır متناظر ، مقابل همدیگر
mütenebbih متنبه ، آگاه و هشیار ، تنبیه شده ، بیدار شده
müteneffir متنفیر ، نفرت داشته
müteneffiz متنفذ ، با نفوذ
mütenekkir کسی که خود را طوری نشان دهد که شناخته نشود ، تبدیل لباس یا قیافه نموده ، ناشناس ، متنکر
mütenekkiren بحال ناشناس ، با تبدیل

لباس، یا تبدیل قیافه یا تبدیل
 اسم، متکراً
 mütenevvi متنوع، گوناگون
 müteradif مترادف، ردیف هم، دو کلمه ای
 که دارای معنی مشترك باشند
 müterafik مترافق، با رفاقت یا موافقت
 همدیگر، بحالت اتفاق
 müterakim متراکم، اندود، رویهم جمع
 شده، توی هم رفته
 müterakki مترقی، پیشرفته، ترقی
 یافته، ترقیخواه
 mütercim مترجم
 mütereddi متردی، فاسد شده، پست شده،
 خراب شده
 mütereddit متردد، دودل، بی تصمیم،
 دارای شك و شبهه
 müterennim مترنم، کسی که درحالت
 ترنم و آوازخوانی است
 mütesaddi کسی که بکاری دست اندازد یا
 کاری را تصدی کند، کسی که
 بکاری تشبث یا توسل کند
 mütesanit موافق هم، هم آهنگ، موافق،
 دونفر که باهم جور و موافق باشند
 mütesavi متساوی، مساوی هم بودن
 müteselli متسلی، تسلی یافته
 mütesellim (قد) تحویل گیرنده عایدات
 یا مالیات در قدیم، تحصیلدار
 عایدات
 müteselsil متسلسل، مسلسل، پشت سر هم
 müteşabih متشابه، شبیه یکدیگر
 müteşebbis متشبت، آدم زرنک کار آمد،
 زرنک
 müteşekkil متشکل، تشکیل یافته
 müteşekkir متشکر، سپاسگزار
 müteşerri متشرع، کسی که به دین و
 شریعت خود بستگی داشته باشد،
 دین دار
 mütetebbi متتبع، تتبع کننده، تحقیق

و مطالعه کننده
 mütevakif متوافق، باهم موافق
 mütevahhiş متوحش، وحشت زده،
 ترسیده
 mütevakif متوقف، ایستاده، موقوف،
 منوط و مربوط، بستگی داشته
 mütevali متوالی، پشت سر هم
 mütevassit ۱- متوسط، میانه ۲-
 واسطه، میانجی
 mütevattın متوطن، وطن گرفته،
 مقیم و ساکن شده
 mütevazı متواضع، فروتن، (مج)
 مختصر، ناقابل
 mütevazin متوازن، هم وزن، هم میزان،
 متناسب
 müteveccih متوجه، به سمتی توجه
 داشته، به طرفی توجه نموده یا
 سمت گرفته
 müteveffa متوفی، فوت شده، وفات
 یافته، مرحوم
 mütevehhim متوهم، وهم دار، کسی که
 دچار وهم و خیال باشد
 mütevekkil متوکل، توکل کننده، با توکل
 متولی، سرپرست املاک موقوفه،
 سرپرست ملک یا کار یا مؤسسه وقفی
 mütevellit متولد، زائیده شده، تولد یافته،
 حاصل و تولید شده
 müteverrim مسلول، دچار مرض سل یا ورم
 müteyekkız متیقظ، بیدار، (مج) آگاه،
 با خیر، مواظب
 mütezayit متزاید، زیاد شده
 mütezelzil متزلزل، ناپایدار، تکان خورنده
 mütezeppiz متذبذب، مذبذب، دودل،
 متردد، مشوش
 müthiş مرعش، دهشت آور، وحشتناک،
 ترس آور
 müttaki متقی، برهیز کار
 müttefik متفق، هم رأی

müttehem متهم ، کسی که زیر اتهام یا تهمت است
müttehit متحد
müvacehe مواجهه ، روبرو کردن
müvekkil موکل، کسی که برای خود وکیل، معین کند
müvellit مولد ، تولیدکننده
müverrih مورخ ، تاریخ نویس
müvesvis موسوس ، وسوسه دار ، متوهم ، متردد
müvezzi توزیع کننده ، تقسیم کننده ، موزع پست، نامه رسان
müyesser میسر ، ممکن ، آسان
müzaheret مظاهرت، پشتیبانی ، کمک ، اعانت ، طرفداری
müzahir کمک کننده، پشتیبان
müzahrefat مزخرفات، چیزهای بی ارزش، آشغال ، خس و خاشاک
müzakerat مذاکرات، گفتگوها، صحبت ها
müzakere مذاکره ، صحبت ، گفتگو ، امتحان شفاهی که معلم در ضمن درس میکند ، درس حاضر کردن شاگردهای مدرسه با همدیگر
müzakereci مبصر یا سرپرست محصلین درمدرسه شبانه
müzayaka تضییق ، سختی ، تنگدستی ، بی پولی
müzayede = artırma مزایده ، فروش

جنس در جمع با افزون کردن قیمت
müze موزه
müzehhep مذهب ، تذهیب کاری شده
müzehhip استاد تذهیب کار
müzekker مذکر
müzekkere اخطار ، تذکره ، احضاریه ، یادآوری که به مقامات مربوط یا مقام بالاتر نوشته میشود
müzelik ۱- اشیائی که مناسب موزه باشد، (مچ) چیزهای کهنه و فرسوده ، آنتیک
müzevir مزور ، سخن چین ، نام
müzevirlik سخن چینی، نمایی، دو بهم زنی
müzeyyel مذیل ، ذیل دار ، حاشیه دار ، ضمیمه دار
müzeyyen مزین ، زینت یافته
müziç مزعج ، ازعاج کننده ، مصدع ، تصدیع دهنده ، کسل و خسته کننده
müzik موزیک ، موسیقی ساز و آواز
müzikal موزیکال ، همراه با موسیقی ، موافق موسیقی
müzisyen موزیسین ، موسیقی دان ، نوازنده ، سازنده یا نویسنده قطعه یا اثر موسیقی
müzmin مزمن ، مداوم ، مرض کهنه
müzminleşmek مزمن یا مداوم یا کهنه شدن

N

N'n ن، هفدهمین حرف الفبای ترکی
na = nah (عو) کلمه ندا مانند، بیا، بگیر
naaş نعش، جسد
naat ۱- نعت، ستایش، وصف کردن
 کسی یا چیزی به نیکی ۲- شعر
 مدحیه در وصف حضرت محمد
nabız نبض
nacak تبر دسته کوتاه هیزم شکنی
naçar ناچار، ناگزیر
naçiz ناچیز، بی ارزش، ناقابل
nadan نادان، بی شعور، کسی که طرز
 خوب حرف زدن را نمیداند
nadas زیر و رو کردن زمین یا شخم اولیه
 جهت اینکه علفهای هرزه و بقایای
 گیاه بصورت کود تبدیل و برای
 کاشت حاضر شود
nadide نادر، کمیاب، دیده نشده
nadim نادم، پشیمان
nadir نادر، کمیاب
nadiren بندرت، ندرتاً
naehil بی اطلاع، بدون صلاحیت، بی تجربه
nafaka معاش، گذران، مخارج زندگی،
 معیشت یا خرج، نفقه یا مخارج
 زندگی که برای زن مطلقه یا طفل
 ترك شده پدر از طرف محکمه

عدلیه تعیین میشود
nafakalanmak گذران، معیشت یا
 مخارج زندگی را اداره کردن
nafi نافع، سودمند، با منفعت
nafia vekâleti = bayındırlık
 وزارت فوائد عامه یا
 وزارت عمران و آبادی
nafile ۱- بی فایده، بیهوده، بیخودی
 ۲- نماز غیر واجب
nafiz نافذ، نفوذ کننده، مؤثر
naftalin نفتالین
nagah ناگاه، ناگهان
nagehan ناگهان، فوراً
nağme نغمه، آواز
nah (عو) کلمه ندا مانند، بیا، بیه! بگیر
nahak ناحق، بی جهت
nahif نحیف، لاغر، ضعیف
nahiv = sözdizimi (دس) نحو
nahiye بخش یا قریه (در تقسیمات کشوری)
nahiye müdürü بخشدار قریه
nahoş نامطلوب، ناپسند
nahvet نخوت، غرور، تکبر
nail نائل، رسیده، موفق شده
naip نایب، جانشین
naiplik = niyabet نیابت

nakarat ۱- (مو) برگردان ، تکرار
 تکه‌ای از آهنگ موسیقی که
 مرتباً تکرار میشود، (میچ) تکرار
 مکررات
nakavt ناک آوت در بوکس وقتی که بوکسور
 بزمین میافتد اگر تا ده ثانیه که
 تا شماره ده می‌شمارند از زمین
 بلند نشود ناک آوت یعنی مغلوب
 محسوب میشود
nakden نقداً ، پولی، با پول
nakdi نقدی، پولی
nakıs ناقص ، نقص دار ، ناتمام
nakısa نقیصه ، کمبودی ، کم و کسر، عیب
nakış ۱- نقش ۲- نقش روی پارچه
 ۳- (مو) نوعی آهنگ سنگین
 در موسیقی
nakışlamak نقش کردن ، نقشه دوزی ،
 گلدوزی روی پارچه
nakız نقض ، شکستن
nākız ناقص ، نقض کننده ، شکننده
nakil ۱- نقل ، انتقال ، حمل
 ۲- حکایت ، قصه ، تعریف
nākıl ۱- ناقل ، نقل کننده ، حکایت
 کننده ۲- حمل کننده ۳-
 (فیز) هادی
nakisa نقیصه، کمبودی ، عیب
nakit نقد، وجه نقد ، نقدینه ، پول
nakkare نقاره ، نوعی دهل که با دوچوب
 میکوبند
nakkarhane (قد) نقاره خانه
nakkaş (قد) نقاش ، نقاشی که با رنگ
 و روغن گل و بته رنگکاری در سقف
 و دیوار منازل مینماید
naklen انتقال، از طریق نقل و انتقال اداری
nakletmek نقل و انتقال کردن ، منتقل
 شدن
naklî نقلی ، اخباری که از کتب دینی نقل
 میشود (در مقابل عقلی)

۱- نقلیات ، امور نقل و انتقال
 ۲- اخباری که از کتب دینی نقل
 میشود ، روایات دینی
nakiye ۱- نقلیه ، واسطه نقلیه
 ۲- اجرت نقلیه
nakliyeci صاحب مؤسسه حمل و نقل
Nakşibendi طریقت نقشبندی
nakşetmek در ذهن نقش بستن
nakzetmek ۱- نقض کردن ، شکستن
 ۲- در دادگاه تمیز حکمی را نقض
 کردن
nal نعل
nalbant نعلبند
nalbur فروشنده آهن آلات از قبیل میخ ،
 قفل ، لولا و غیره
nalça نعل کوچک که به پاشنه یا ته کفش
 میزنند
nalın کفش تخته‌ای حمام (نعلین)
nalıncı سازنده یا فروشنده کفش تخته‌ای
nallamak نعل کردن ، نعل کوفتن به سم
 حیوانات
nam نام ، اسم ، لقب ، شهرت
namahrem نامحرم
namaz نماز
namazgâh نمازگاه، محل نمازگزاردن ،
 مسجد
namaz kılmak نماز خواندن ، نماز
 گزاردن
namazlık جانمازی ، سجاده
namazsız بی نماز ، حیض ، رگل
namdar نامدار ، مشهور ، معروف
name (قد) نامه ، مکتوب
namert نامرد ، پست ، ناجوانمرد
namlı نامداز ، مشهور
namlu لوله تفنگ
namus ناموس ، شرف
namuslu باناموس ، باشرف
namussuz بی شرف ، بی ناموس

namütenahi	نامتناهی ، بی پایان	nas	نص ، کلام قاطع و صریح دینی ، قانون
namzet = aday	نامزد		صریح و آشکار
namzetlik	نامزدی	nâs	ناس ، مردم
nane	نمناع	nasbetmek	نصب ، انتصاب
nanemolla	نازک نارنجی	nasfet	نصفت ، انصاف ، عدالت
nane ruhu	عطر نمناع ، جوهر نمناع	nasıl	۱ - چگونه ، چگونه ، چگونه ؟
nane suyu	آبی که در آن جوهر نمناع باشد ، آب نمناع		۲ - چه گفتید ؟
nane şekeri	قرص نمناع ، آب نبات نمناعی	nasılsa	هر طور باشد ، بهر تقدیر ، هر چه باشد
nanik	ریشخند کردن ، شست را به بینی گذاردن وانگشتان را باز کرده و مسخره کردن کسی ، ریشخند کردن	nasıp	نصب ، انتصاب ، تعیین
nanik yapmak	با اشاره دست بشکل فوق مسخره کردن	nasır	زگیل یا میخچه انگشتان پا و دست
nankör	نمک نشناس ، بی چشم‌ورو	nasırlanmak	میخچه در آوردن انگشتان پا یا دست
nankörlük	نمک نشناسی ، بی چشم‌ورویی		۱ - بیشتر بین انگشتان پا یا دست که در اثر فشار یا اصطکاک میخچه در می‌آورد ۲ - (مج) بی حس شدن
nansuk	نوعی پارچه خاصه یا پاتیس نازک	nasırlı	میخچه‌دار
nar	انار ، نار	nasihat	نصیحت ، پند ، اندرز
nâr	آتش ، جهنم	nasihat etmek	نصیحت دادن یا نصیحت کردن ، پند یا اندرز دادن
nara	نمره ، فریاد	nasip	نصیب ، قسمت
narçıl = hindistancevizi	نارگیل	nasp = nasıp	نصب ، انتصاب ، تعیین
nardenk	شیره انار یا آلو و امثال آن	Nasranî = Hıristiyan	عیسوی ، مسیحی ، نصرانی
narenciye	مرکبات	naşi	ناشی ، منتج ، سبب گرفته شده
nargile	غلیان	naşir	ناشر ، نشر کننده ، توزیع کننده
nargiller	نباتاتی که میوه آنها شبیه انار است ، فامیل انار	natamam	نا تمام ، ناقص
narh	نرخ ، قیمت رسمی	natıka	ناطقه ، قوه نطق و بیان
naribeyza	ناربیضا ، طبقه مذاب زمین ، هسته مرکزی گداخته کره ارض	natıklı	ناطق ، سخنور ، خطیب
narın	رین ، نازک ، نرم ، لطیف	natır	دلاک زن ، کیسه کش زن حمام ، جامه‌دار زن در حمام
narkotik	مواد مخدره خواب‌آور مانند چرس ، بنگک ، افیون و مرفین	nativizm	(فل) یک نظریه فلسفی که معتقد است اخلاق و احساسات روحی و طرز فکر در انسان بطور کلی از حین تولد موجود است
narkoz	حالت بیهوشی که از استعمال داروی مخدره حاصل میشود ، بیهوشی		(شیم) ۱ - اکسید سدیم یا هیدرواکسید سدیم ، ناترون
narkozcu	طیبیب یا متخصصی که در موقع عمل جراحی به مریض داروی بیهوشی میدهد		

۲- بیکر بنات سدید طبیعی
natuk نطق، نطق، خطیب، سخنور
natura ساختمان بدن یا وجود انسان
naturalizm (فل) ۱- فلسفه طبیعیون یا
 دهریون، اعتقاد به اینکه بغیر از
 آنچه در طبیعت دیده میشود چیزی
 موجود نیست ۲- اعتقاد به اینکه
 اخلاق زائیده غریزه طبیعی و
 تظاهرات آن است ۳- نظریه ای
 در زیباشناسی که عقیده دارد
 وظیفه اصلی صنعت عبارت از آنست
 که طبیعت و حوادث را بطور
 حقیقی تفهیم نماید
natürmort کار یا اثر نقاشی که موضوعش
 مربوط به طبیعت مرده از قبیل گل
 کنده شده، کتاب، میوه، گلدان
 وسایر اشیاء بی جان باشد
 ۱- کرایه بار کشتی ۲- کرایه
navlun مسافر کشتی
nylon نایلون
naz ناز، عشوه، کرشمه
 ۱- نظر، نگاه ۲- نظرزدگی،
nazar چشم زدگی، اصابت عین
nazar deymek نظر خوردن، چشم زدن
nazaran نظر به اینکه، بتأیر
nazari نظری، (ضد عملی)
nazariyat نظریات، تئوریها
nazariye فرض، نظریه
nazarlık نظر قربانی
nazenin ۱- نازنین، نرم، لطیف
 ۲- عنوان طریقت بکتاشی
 (طریقت نازنین)
nazım نظم، شعر، کلام موزون و قافیه
 ۱- ناظم، تنظیم کننده ۲-
nâzım نویسنده نظم
 ۱- ناظر، روبه، متوجه بسوی،
nazır نظر کننده بسوی ۲- (قد) وزیر
Nazi حزب نازی، منسوب به حزب نازی

nazif نظیف، تمیز
 ۱- بانزاکت، با تربیت،
nazikâne با ادبانه، مؤدبانه ۲- ظریف،
 لطیف، نازک ۳- دقیق، محتاج
 دقت
naziklik نزاکت، ادب، تربیت
nazil نازل، فرود آئنده
nazir نظیر، مثل، مانند، شبیه
nazire (ادب) شعری که هم وزن و هم قافیه
 شعر کس دیگری باشد
nazlanmak ناز کردن
 ۱- نازدار ۲- بی میل ۳-
nazlı نازک نارنجی
 ۱- نام حرف «N» ۲- چه، جی،
ne چه چیز، کدام
nebat نبات، گیاه، سبزه
nebatat نباتات، گیاهان، سبزیجات
nebatî نباتی، گیاهی
nebevî نبوی، مربوط به نبی
nebi نبی، پیغمبری که کتاب نیاورده باشد،
 پیغمبر بی کتاب
nebil نبیل، دانا و هشیار
nebülöz ابری، ابری مانند، سحابی
 (اصطلاح علم نجوم)
nebze نبذه، مقدار جزئی
neçabet نجابت، اصالت
neçaset نجاست، کثافت
Necaşi (قد) لقب پادشاه حبشه، نجاشی
neçat نجات، خلاصی، رهائی
nece به چه زبان
neceftaşı نوعی سنگ کوارتز، متبلور
neçi چکاره، چه کار میکند
neçip نجیب، اصیل، شریف
neçis نجس، کثیف
nedamet ندامت، پشیمانی
nedamet etmek پشیمان شدن
nedamet getirmek پشیمان شدن،
 نادم شدن

nedbe داغ زخم، اثر یا جای زخم که بعد از خوب شدن اثر آن باقی میماند
neden چرا، برای چه، به چه سبب یا علت
nedense به جهتی، به جهتی که علتش را نمیدانیم، به خود و بی جهت
nedensel مربوط به سبب یا علت، علتی
nedim ندیم، هم صحبت، همدم
nedret ندرت، کمی، نایابی، کمیابی
nefaset نفیس بودن، خوبی، پرارزش، نفاست
nefer ۱- نفر، کس، شخص ۲- سرباز
nefes ۱- نفس، دم ۲- منظومه یا شعرهای مخصوص بکتابها
nefes aldırmamak فرصت نفس کشیدن ندادن، وقت استراحت ندادن
nefes almak ۱- نفس کشیدن ۲- استراحت کردن
nefes borusu خرخره، حنجره، لوله نفس، حلقوم
nefes darlığı تنگ نفس
nefes etmek دعا خواندن و فوت کردن
nefeslemek دعا خواندن و فوت کردن یا پف کردن
nefesli ۱- آلات موسیقی دهنی ۲- پرنفس، کسیکه دارای نفس طولانی باشد
nefeslik هواکش، روزنه هواکشی یا نفس کشی
nefhe ۱- نفحه، نفس ۲- نفحه، بوی خوش، بوی عطر
nefi نفع، منفعت
nefir نفیر، شیپور، بوق
nefis ۱- نفس، جان، جسم انسان، شخص انسان، خود ۲- آرزوهای انسانی ۳- نفیس، مرغوب، گرانبها، مطلوب، بسیار خوب، عالی
nefiy ۱- نفی، تبعید، سرگونی ۲- منفی

nefret نفرت، بدداشتن، تنفر، انزجار، بیزاری
nefrit نفریبت، مرض کلیه ای، ذات الکلیه، ورم کلیه، ورم مفرد کلیه
nefsani نفسانی، جسمانی، شهوانی
neft نفت، نفت حمام
nefti رنگ سبز تند مایل به سیاه
nefyedilmek نفی شدن، تبعید شدن، سرگون شدن
nefyetmek ۱- تبعید کردن، سرگون کردن، نفی کردن ۲- منفی کردن
negatif منفی
neharî=gündüzlü شاگرد مدرسه روزانه (که شب در مدرسه نمیخواهد)
nehir نهر، رودخانه بزرگ
nehiy نهی، منع کردن، بازداشتن
nekadar چقدر، چه مقدار
nekahet نقاحت، دوره بهبودی بعد از بیماری
nekbet=nikbet نکبت، خواری، بیچارگی
nekes خسیس، لثیم، بخیل (ناکس)
nekre ۱- حاضر جواب، نکته دان، مزاح ۲- (دس) نکره، مبهم غیر معین
nektar ۱- در اساطیر یونانی نوشابه ای است که مایه عمر جاودانی خدایان بوده است ۲- در گیاه شناسی جوهر عسل
nem نم، رطوبت
nema نما، نشو و نما، نمودن، افزودن شدن
nemalanmak زیاد شدن، اضافه شدن، منفعت کردن
Nemçe=Nemse (قد) ۱- نمه، اطریش ۲- اطریشی
nemelâzım بهمن چه؟ من چه دارم؟!

nemelâzımçı آدم لاابالی ، بی‌قید ، بی‌علاقه
 nemlenmek نمناک شدن ، مرطوب شدن ، رطوبت پیدا کردن
 nemli نمدار ، رطوبت‌دار ، مرطوب
 nemrut ۱- نمرود ، نام یکی از سلاطین بابل در قدیم ۲- (مج) ظالم
 Nemsa (قد) نمسه ، اطریش
 nenni = ninni لالائی ، لای لای
 neodin (شیم) نئودین «Nd» ، جسم سخت‌تر از سربوم که وزن اتمی آن ۱۴۴/۳ و وزن مخصوص آن ۶/۹۶ میباشد
 neogen دودوره از چهار دوره زمان سوم زمین‌شناسی یعنی پلیوسن و میوسن
 neolitik مربوط به زمان آخر عهد حجر
 neon نئون «Ne» گازی است که در جو بمقدار کم موجود است وزن اتمی آن ۲۰/۲ و شماره اتمی آن ۱۰ میباشد این گاز را بحالت مایع در آورده در لامپهای نئونی برق بکار می‌برند
 neoplazma (طب) بافت سرطانی یا بافت غیرطبیعی در وجود
 neozoik عهد یا دوره سوم در زمین‌شناسی
 Neptun ستاره نپتون، ستاره هشتم از لحاظ نزدیکی به خورشید ، سیاره‌ای است که بچشم دیده نمی‌شود و در سال ۱۹۴۶ شناخته شده در هر ۱۶۴ سال و ۲۸۰ روز یک بار مدار خود را طی مینماید
 neptunium نیتونیوم «Np» عنصری است دارای رادیواکتیو که بطور مصنوعی از اورانیوم بدست آورده میشود
 nerde = nereide کجا است
 nerden = nereden از کجا

nerde = nereide کجا ، به کجا
 nereide کجاست ، کجا
 nereden از کجا
 nereli کجائی ، اهل کجا
 nereisi کجا ، کجایش
 nereyde به کجا
 nergis نرگس ، گل نرگس
 nesep نسب ، قرابت پدری ، خویشی ، خویشاوندی
 nesic = doku نسج ، بافت
 nesih ۱- خط نسج ۲- نسخ ، لغو ، الغاء ، ابطال
 nesil نسل ، اولاد ، فرزند ، دودمان
 nesim نسیم ، وزش باد ملایم
 nesir نشر ، نوشته منتشر
 nesne چیز ، شیء ، موضوع (منط) (دس)
 Nesturî نسطوری ، دسته‌ای از نصاری که در نزدیکی موصل زندگی میکنند
 neşe نشئه ، نشاط ، خوشحالی ، تفریح
 neşelendirmek خوشحال کردن ، شاد کردن
 neşelenmek شاد شدن ، خوشحال شدن ، تفریح کردن
 neşeli با نشاط ، خوشحال ، خوشوقت
 neşesiz بی‌نشاط ، ملول ، غمگین
 neşet نشئه ، پدید آمدن ، از نو پیداشدن
 neşetli (قد) پدید آمده ، پیداشده ، فارغ التحصیل شده
 neşide منظومه ، شعری که درجه‌میت یا انجمنی خوانده شود ، نشیده
 neşir نشر ، انتشار
 neşredilmek منتشر شدن ، نشر کرده شدن
 neşren از راه نشر یا انتشارات
 neşretmek نشر کردن ، انتشار دادن
 neşriyat: نشریات ، انتشارات
 neşter نیشتر ، آلت‌نک‌تیز جراحان
 neşvünema نشوونما ، نمو کردن
 net خالص ، صاف ، ویژه

netameli ۱- شوم ، بدقدم ، بدشگون .
 پرخطر ۲- بجهای خیلی زود
 زود سرش بلا می آید
 netekim چطور که ، همانطوریکه
 netice نتیجه ، عاقبت ، ثمر
 neticelendirmek به نتیجه رساندن ،
 بانجام رساندن ، به ثمر رساندن
 neticelenmek به نتیجه رسیدن ، به پایان
 رسیدن ، به ثمر رسیدن
 neticesiz بی نتیجه ، بی فایده ، بی ثمر
 neuzubillâh نمودن بالله ، پناه بر خدا ، خدا
 حفظ کند
 neva ۱- نوا ، مقام ، نغمه ، آهنگ
 ۲- خوراک ، توشه ، اسباب معاش
 ۳- نصیب ، بهره ۴- نام آهنگی
 است در موسیقی ترکی
 nevama نوعی از ، تقریباً ، تا اندازه ای ،
 از نظری (نوعاً ما)
 nevazil (قد) نزله ، زکام ، نوازل
 nevbahar (ادب) نوبهار ، بهار
 neveser آهنگی در موسیقی ترکی
 nevi نوع ، قسم ، جور ، طور ، نوعی
 nevir رنگ صورت ، رنگ رو
 nevmıt نو مید ، نا امید ، مایوس
 nevrâlji نورالژی ، درد اعصاب
 nevrastenî بهماری ضعف اعصاب ، نوراستینی
 nevroloji نورولوژی ، علم بیماری اعصاب
 nevropat بیمار عصبی
 nevroz بیماری عصب
 nevrüz نوروز ، عید نوروز
 nevzat نوزاد ، مولود جدید
 ney = nay نی ، نای
 neye = niye چرا ، برای چه ، به چه جهت
 neyleyim (ne eyleyim) چه کنم؟
 neyzen نین
 nezafet نظافت ، تمیزی ، پاکی
 nezahet نزاهت ، پاک دامنی ، نزیه
 بودن ، پاک سرشت بودن

nezaket نزاکت ، ادب ، تربیت ،
 رفتار پسندیده
 nezakelli بانزاکت ، با ادب ، با تربیت
 nezaketsiz بی نزاکت ، بی ادب ، بی تربیت
 nezaret ۱- نظارت ، نظر کردن
 ۲- منظره
 nezd ۱- نزد ، پیش ، پهلو ۲- از نظر ،
 به نظر ، از لحاظ
 nezetmek نزاع کردن ، انتزاع کردن ،
 کندن چیزی از جایی
 nezif زلف ، خون آمدن
 nezih نزیه ، منزله ، پاک ، پاکیزه ، تمیز
 nezir = adak نذر
 nezle زکام ، نزله
 nezle olmak زکام شدن ، نزله داشتن
 nezleli زکام دار ، زکام شده ، نزله ای
 nezretmek نذر کردن
 nikris = gut نقرس ، ورم آماس و درد
 شدید که در پا و بند انگشتان
 بخصوص شست پا بروز میکند این
 بیماری در اثر پرخوری و حرکت
 نکردن و اختلال عمل کبد و جمع
 شدن املاح در مفصل انگشت پا
 تولید میشود
 nısap نصاب ، حد معین از چیزی ، آن
 مقدار مال که زکاة بر آن تعلق
 میگیرد
 nısfet نصف ، انصاف ، عدل ، داد
 nısfınnehar نصف النهار ، نیمدایره
 جغرافیائی که از یک قطب کره
 زمین شروع و به قطب دیگر ختم
 میشود
 nısfıye نوعی نیک کوتاه
 nısf = yarî = yarım نصف ، نیم
 nişadır نشادر ، جسمی است که از ترکیب
 جوهر نملک و آمونیاک بدست می آید
 و در صنعت و طب و لحیم کاری بکار
 میرود

nişadırıruhu گاز آمونیاک
nice ۱- متعدد ، زیاد ، چندین ، چقدر ،
 بسیار ۲- چطور ، چگونه
nice کمی ، تعدادی
nicel کمیت ، مقدار
niçin چرا ، برای چه
nida ندا ، صدا ، آواز
nifak نفاق ، شقاق ، ناسازگاری ، جدایی
nifas نفاس ، خونی که پس از زائیدن از
 زن خارج میشود
niğâh نگاه ، نظر ، دید ، تماشا
niğâr ۱- نگار ، نقش ۲- زیبا
nihai آخری ، نهایی
nihale زیربشقابی ، چیز فلزی که در سوره
 زیر دیک یا زیر بشقاب یا زیر
 ظروف داغ میگذارند
nihavent آهنگ نهایند در موسیقی شرفی
nihayet نهایت ، پایان ، خاتمه ، انتها ،
 انجام
nihayet bulmak خاتمه یافتن ، پایان
 پذیرفتن ، تمام شدن
nihayetsiz لانهایه ، بی نهایت ، بی پایان
Nihilizm نوعی آناشیسم یا سیستم
 خود سری که در زمان سلطنت
 نزاری روسیه پیدا شده بود
nikâh نکاح ، عقد ازدواج
nikâh kıymak عقد نکاح ، نکاح خواندن ،
 عقد کردن
nikâhlı زن یا شوهر نکاح شده ، مشروع ،
 نکاحی ، عقدی
nikâhsız بدون نکاح ، زن یا شوهر
 غیر مشروع
nikâhlamak نکاح کردن ، عقد نکاح کردن
nikâhlanmak عقد شدن ، نکاح شدن
nikap نقاب ، بیچه ، روپند
nikbet نکبت ، خواری ، بیچارگی ، سختی
nikbin نیک بین ، خوش بین
nikel نیکل «Ni» فلزی است به شفافیت نقره

و سختی آهن باسانی رویش کننده
 گاری یا بحالت مفتول در آورده
 میشود عدداً ۲۸ و وزن اتمی
 آن ۵۸/۶۹ و وزن مخصوص آن
 ۸/۸ میباشد

nikelaj نیکلاژ ، نیکل گاری ، اشیاء فلزی
 یا برنجی که به آسانی اکسیده
 میشوند از طریق گالوانوپلاستی
 باورقه ای از نیکل پوشیده میشوند
nikotin نیکوتین ، جوهر تنباکو یا توتون ،
 شیره توتون یا تنباکو
nilüfer (Nymphe) گل یا گیاه نیلوفر
nilüfergiller فامیل نیلوفر
nim (ادب) نیم ، نیمه ، نصف
nimbus ابر غلیظ ، ابر سیاه بارش دار
nimet نعمت
nimetsinas نعمت شناس ، نمک شناس
nine ۱- مادر بزرگ ، ننه ۲- (مخ)
 پیرزن
ninni لالائی ، لای لای
nirengi نقشه برداری یا پیمایش بوسیله
 مثلثات ، ترتیبی که برای نقشه
 برداری با مساحی محلی را به
 مثلثات تقسیم نموده حساب میکنند
nirengi noktası نقطه رأس یا قله مثلث
 هائی که به منظور نقشه برداری یا
 مساحی قرار میدهند
nisaiye بیماری یا امراض زنان ، سرویس
 امراض نسوان
nisaiyeci متخصص بیماری زنان
nisan چهارمین ماه سال ترکی مطابق
 ماه آپریل (۱۰ فروردین تا ۱۰
 اردیبهشت)
nisanbalığı شوحی روز اول ماه نیشان
 (آپریل) که برای تفریح بهم دروغ
 میگویند
nispet ۱- نسبت ، قرابت ، بستگی
 ۲- (عوا) ضدیت ، دشمنی ، لج ،

	لجبازی ۳- تناسب، میزان
nispetçi	لج باز، ضدیت کننده
nispeten	۱- نسبتاً، تا اندازه‌ای
	۲- نسبت به
nispi	نسبی، نسبت به قبل یا نسبت به چیز دیگر
nisvan	(قد) نسوان، زنان
nisyan	نسیان، فراموشی
nişaburek	آهنگی در موسیقی ترکی
nişadır = nişadır	نشارد، جوهر نمک، ترکیبی از جوهر نمک و آمونیاک
nişan	۱- نشان، علامت، نشانه
	۲- نامزدی، عروسی ۳- مراسم نامزدی ۴- مدال
nişan almak	۱- نشان یا مدال گرفتن
	۲- نشانه‌گیری در تیراندازی
nişancı	۱- نشان‌گیر، تیرانداز
	۲- دبیر یا ماموری که تحت فرامین سلاطین عثمانی طغری (مهر) می‌گذازدند
nişancılık	تیراندازی
nişane	نشانه، علامت
nişangâh	هدف، آماج
nişan koymak	علامت گذاردن
nişanlamak	نامزدی کردن
nişanlanmak	نامزد شدن
nişanlı	نامزد شده
nişan takmak	۱- مراسم نامزدی، انگشتر نامزدی به انگشت کردن
	۲- نشان یا مدال به سینه نصب کردن
nişan vermek	نشان یا مدال دادن
	به کسی
nişan yapmak	نامزدی کردن
nişasta	نشاسته
nitekim = netekim	چنانکه، همانطوریکه
niteleme	توصیف، تعریف، ذکر چگونگی

	چیزی
nitelik	چگونگی، وصف
nitret	نیترات، نمک اسید نیتریک
nitrikasit	اسید نیتریک
niyabet	نیابت، جانشینی
niyaz	نیاز، خواهش، تمنا، درخواست، حاجت
niye = niçin	چرا، برای چه
niyet	نیت، قصد
niyetli	۱- قصدیاب نیت کننده ۲- روزه‌دار، روزه گرفته
niyobyum	نیوبیوم (Nb) جسمی است دارای شماره اتمی ۴۱، و وزن اتمی ۹۳/۱، و وزن مخصوص ۱۲/۷ که باموادی مانند اکسیژن و گوگرد و کلر ترکیب میشود
niza	نزاع، جدال، ستیزه
nizam	نظام، نظم
nizamî	(قد) ۱- دارای نظم و نظام ۲- نظامی، سرباز
nizamiye	(قد) نام اردوی زمینی در زمان قدیم
nizamiye kapısı	دروازه ورود در سربازخانه‌ها یا قشله‌های نظامی
nizamlı	۱- بانظم، منظم، با انتظام ۲- مطابق نظام و نظم و مقررات
nizamname-tüzük	(قد) نظامنامه، آئین نامه
nizamsız	بی نظم، غیر منظم
nizamsızlık	بی نظمی، بی ترتیبی
nobran	خشن، بی تربیت، خشک
noda	توده‌کاه که رویش با گل پوشیده شده
nodul	میخی که به سر سیخ نصب میشود برای سیخ کردن حیوانات از قبیل خر و گاو
Noel	عید نوئل یا عید پاک مسیحی
Noel ağacı	درخت کاخ مخصوص عید نوئل
Noel baba	بابا نوئل
Nogay	نام یکی از قبائل منول و تاتار

nohut نخود
 nohutlu نخود دار
 noksan نقصان ، کمبودی ، کم و کسر ، نقصان دار
 nokta ۱- نقطه ۲- جا ، محل
 noktalama نقطه و ویرگول و علامت گذاری در نوشته ای
 noktali نقطه دار
 noktali virgül علامت نقطه و ویرگول
 nonoş به بیجه های کوچک در مورد نوازش گفته میشود (مانند مامانی، نازی نازی در فارسی)
 norm میزان ، نمونه ، مأخذ ، اصولی که قاعده واقع شود
 normal معمولی ، عادی ، طبیعی
 Norveç نروژ
 Norveççe زبان نروژی
 Norveçli نروژی ، اهل نروژ
 not ۱- یادداشت ۲- نمره ای که معلم به شاگرد میدهد
 nota ۱- نت موزیک ۲- یادداشت رسمی دولتی به دولت دیگر
 not almak ۱- نمره گرفتن از معلم ۲- متذکر شدن ۳- یادداشت برداشتن با یادداشت گرفتن ۴- مورد تحسین قرار گرفتن
 noter ۱- دفتر اسناد رسمی ، محضر رسمی ۲- صاحب دفتر یا صاحب محضر رسمی
 noterlik محضر رسمی ، دفتر اسناد رسمی
 not tutmak یادداشت کردن
 not vermek ۱- نمره دادن به شاگرد ۲- ارزش قائل شدن نسبت به کسی
 nöbet ۱- نوبت ، نوبه ۲- کشیک ۳- تب نوبه ، مالاریا
 nöbet beklemek = nöbet tutmak کشیک دادن
 nöbetçi نگهبان ، مأمور کشیک ، کسی که

کشیک دارد
 nöbetçilik نگهبانی ، مأموریت کشیک
 nöbetleşe ۱- به نوبت کشیک دادن ، کشیک عوض کردن ۲- کاری را به نوبت یا متناوبه انجام دادن
 nöbetşekeri نبات ، قندنیات
 nöbet tutmak کشیک دادن ، کشیک داشتن
 nöron سلول عصب
 nötron نترن ، جزء اتمی که بار الکتریکی ندارد
 nötür خنثی ، بی طرف
 nuhuset نحوست ، نحسی ، بد شگونی
 nukut نقود ، نقدینه ها ، وجوه ، پول های نقد
 numara ۱- نمره ، شماره ۲- یکی از بازیهای تفریحی ، حقه بازی
 numaracı حقه باز ، شارلاتان
 numaralamak نمره زدن ، نمره کردن
 numaralı نمره دار ، شماره دار ، صندلی یا جای نمره دار در سینما ، تأثر و وسایط نقلیه
 numarasız بی نمره ، بدون شماره یا نمره
 numune نمونه ، مسطوره
 numunelik مقداری از چیزی به عنوان نمونه ، نمونه ای برای نمونه
 nur نور ، روشنائی
 nuranî نورانی ، پر نور ، منیر
 Nusayrî نصیری ، نام قومی از ترکهای ساکنین انطاکیه جنوب ترکیه
 nutuk نطق ، سخنرانی
 nüans درجات والوان رنگ ، تفاوت مختصر بین چیزهائی از یک نوع
 nübüvvet نبوت ، پیغمبری
 nüfus نفوس ، جمعیت ، مردم ، ساکنین یک محل ، سکنه
 nüfus cüzdanı شناسنامه ، دفترچه سچل احوال ، ورقه هویت
 nüfus kağıdı ورقه هویت ، شناسنامه

nūfus tezkəresi = nūfus kağıdı

ورقه هويت

nūfus kütüğü دفتر ثبت سجل احوال

nūfus sayımı سرشماری

nūfuz نفوذ ، تأثیر ، (مجح) قدرت

nūfuzlu با نفوذ ، نفوذدار ، با قدرت

nūkleer هسته‌ای ، مغزی ، مربوط به

هسته‌اتم

nūksetmek عود کردن مرض ، برگشتن

مرض یا چیز دیگر ، نکس کردن ،

برگشتن

nūkte ۱- لطیفه ، مزاح ، حرف یا نوشته

مختصر و معنی‌دار ، شوخی‌دار ،

ظرافت ، نکته ۲- مسئله دقیقی

که با دقت نظر و امعان فکر بدست آید

nūktəci لطیفه‌گو ، مزاح‌گو ، شوخی‌دان ،

ظریف ، بذله‌گو

nūktədən مزاح ، نکته‌دان ، ظریف ،

ظرافت‌گو

nūkteperdaz ظرافت‌گو ، بذله‌گو

nūkûl نکول ، برگشت ، برگرداندن ،

برگردیدن ، رد کردن ، خودداری

از جواب دادن

nūmayan نمایان ، آشکار

nūmayiş نمایش ، تظاهرات

nūmayişçi تظاهرات‌کننده ، نمایش‌دهنده ،

کسانیکه در خیابان‌ها حرکت

کرده بر له یا علیه چیزی یا کسی

تظاهرات میکنند

nūmune نمونه ، مسطوره

nūsha کپیه ، سواد ، رونوشت ، نسخه

کتاب یا نوشته

nūve هسته ، مغز ، مرکز ، لب

nūzul ۱- نزول ، پائین آمدن ۲- فلج ،

سکته فجه

O

و، ضمه، هجدهمین حرف الفبای ترکی O' o
 او، آن، سوم شخص مفرد o
 ۱- اوبه، سیاه چادر بزرگ ترکمانها oba
 که داخلش چندین قسمت میشود
 ۲- چادر نشین، کوچ نشین ۳-
 محل کوچ نشین
 مبالغه، اغراق obartma
 ۱- شیئی، چیز ۲- obje=nesne (دس)مفعول
 ۱- ظاهری، آفاقی ۲- سوراخ objektif
 دوربین قوطی عکاسی
 ۱- مقعر، گود ۲- گودالی obruk
 که بشکل قیف است
 مانع، اشکال، از اکثریت obstrüksiyon
 انداختن جلسه پارلمان توسط
 نمایندگان مجلس به منظور مانع
 شدن از جریان کار (این اصطلاح
 بیشتر در سیاست و بازی فوتبال
 استعمال میشود)
 نوعی آلت موسیقی بادی دهنی obua
 پر خور، شکم پرست، اکول، بدشکم obur
 پر خوری، شکم پرستی oburluk
 نوعی توپ جنگی، خمپاره obüs
 ۱- اوچاق، اوچاق آشپزخانه ocak

۲- کوره ۳- معدن ذغال سنگ
 یا کوره آهک پزی و امثال آنها
 ۴- مرکز، کانون، باشگاه خانقاه
 ۵- ماه اول تقویم جدید ترکی
 (ماه زانویه) مطابق ۱۱ دیماه
 ۱- آتش کار، دیک بخار یا ocakçı
 لکوموتیو و امثال آن ۲-
 قهوه چی یا چایچی ۳- کسی که
 لوله بخاری یا دودکش ها را پاک
 میکند
 ۱- جائی که دارای اوچاق باشد،
 اوچاق دار ۲- منسوب به یک
 جمعیت یا مرکز ۳- (قد)
 منسوبین به اوچاق یا خانقاه یا
 کانون ینی چری، سرباز ینی چری
 ملک موروثی که از پدر به اولاد
 ocaklık برسد، ملک پدری
 اطاق oda
 اطاق دار، سرایدار odabaşı
 پیشخدمت اداره odacı
 (فیز) کانون، محرک odak
 زن متعه، زن صیغه odalık
 طالار کتفراس، اطاق oditoryum
 شنوندگان
 ۱- هیزم، کنده ۲- (مج) آدم odun

بی مغز ، بی کله ، خرف ، احمق
oduncu هیزم شکن ، هیزم فروش
odunlaşma بحالت چوب یا هیزم درآمدن
 گیاه ، نخشب
odunluk ۱- انبار هیزم ، جای هیزمی
 ۲- باغ یا جنگلی که درختان آن خشک شده بحالت چوب خشک درآمدند
odyometre آلتی است برای اندازه گیری حجم و تجزیه گازها این آلت دارای لوله مدرج بسیار دقیقی است که سابقاً برای اندازه گیری مقدار اکسیژن و صافی هوا بکار برده میشده
of اوف ، اوه ، آه
oflamak آه و اوه کردن ، اوف گفتن
oflaz نفیس ، خوب ، مطلوب ، مرغوب
ofris گیاهان فامیل ثعلب که گل‌های آن غالباً شبیه مکس ، عنکبوت و غیره میباشد ، ثعلبی‌ها
ofsayd اوف ساید ، در بازی فوتبال دونفر بازی کنی که در طرفین قلمه یا گل رقیب بازی میکنند
offset افست ، نوعی چاپ است که ابتدا از عکسها و نوشته‌ها فیلم برداری میشود سپس فیلمها روی صفحه‌های زنگ (روی) نقل میشود صفحه زنگ (روی) بحالت استوانه درآمدند به ماشین چاپ نصب و روی صفحات کاغذ طبع میشوند
oftalmoskop آینه و لامپ چشم پزشکی که با آن توی چشم نور انداخته معاینه میکنند
ogalamak = ovalamak مالیدن ، سائیدن ، بهم مالیدن ، مالش دادن
 مشت و مال کردن
Oğan = Tanrı (قد) خدا
ogdurmak مالیدن ، سائیدن ، بهم مالیدن ،

مالش دادن ، مشت و مال کردن
 (بوسیله دیگری)

oglak بزغال
Oglak ستاره جدی
oglan ۱- پسر ، پسر بچه ۲- ورق سر باز (در ورق بازی)
 ۳- بچه بی ریش ، مفعول
oglançı بچه باز ، غلام باره
ogmaç آش اماج یا اوماج
ogmak = ovmak مالیدن ، بهم مالیدن ، سائیدن ، مشت و مال دادن ، مالش دادن
ogul ۱- پسر ، فرزند ، اولاد
 ۲- دسته زنبور عسل که از بی یک شاه زنبور عسل حرکت میکنند
ogulcuk ۱- پسرک ۲- حالت بین نطفه و جنین در تخم مرغ و حیوانات دیگر
ogulmak = ovulmak بهم مالیده شدن ، مالیده شدن ، مشت و مال شدن
ogulotu بادرنج بویه ، بادرنجویه ، ترنجان ، ملیسا (Melissa)
ogunmak = bayılmak بیهوش شدن ، از حال رفتن
oguşturmak مالش دادن ، مشت و مال کردن ، بهم مالیدن
oguz ۱- گوساله اخته شده ۲- آدم
 رثوف ، خوش قلب ۳- دهاتی
Oguz ۱- نام قهرمان داستانی ترك ۲- نام یکی از بزرگترین عشائر ترك ، اوغوز
Oguzca بزبان اوغوزی ، ترکی قدیم
oh ۱- به به ، چقدر خوب ۲- حقتش بود ، جزایش بود
oha (ندا) اوهوی ، هوی ، هووه که به حیوانات یا آدم بی تربیت گفته میشود
oje لاک ناخن

ojit ماده معدنی که در مواد مذابه کوه
آتشفشان پیدا میشود و اساس فلز
سپات و بازالت را تشکیل میدهد

ok ۱- سهم ، تیر (کمان) ۲- چوب یا
تیر دراز ارا به یا گاواهن که به
حیوانات می‌بندند

okaliptüs درخت اوکالیپتوس
(Eucalyptus)

okçu ۱- تیرانداز ۲- تیرساز

okka (قد) يك واحد وزن قدیمی معادل
۱۲۸۳ گرم یا ۴۰۰ درهم

okkalamak ۱- وزن چیزی را بادست
و چشم تخمین کردن ، ورننداز
کردن ۲- (مج) مجازگوئی
کردن ، روبروی کسی تعریف
و تمجید او را کردن ، چاپلوسی
کردن

oklali ۱- بزرگ ، گنده ، سنگین
۲- حرف سخت یا سنگین
۳- وزین ، وقور

oklava تیرآش ، چوب خمیر بازکنی

okluk کیسه یا محفظه تیر که سابقاً به کمر
یا گردن می‌آویختند

okramak شیهه کشیدن اسب وقتی که آب را
می‌بیند و آب میخواهد

oksalat کلسیم اکسالات که بطور متبلور
در مجاری ادرار پیدا شده سنگ
تولید میکند

oksijen اکسیژن

oksilit کالسیم بی‌اکسید که با تماس با آب
اکسیژن متصاعد میکند

oksit اکسید ، هر جسم بسیطه که با اکسیژن
ترکیب شده باشد

okşamak ۱- ناز یا نوازش کردن ،
دست‌مالیدن روی س یا بدن کسی
۲- شبیه‌شدن یا بودن ۳- (مج)
کتک زدن

okşanmak ناز و نوازش شدن

okşatmak ناز و نوازش کرده شدن
۲- (مج) کتک‌زدن بوسیله دیگری

oktan اکتان ، یکی از ئیدروکربورهای
پارافینی که مایع و بی‌رنگ است
و در نطف و بنزین یافت میشود

oktant آلتی که برای دیدن ارتفاع و فاصله
زوایای کواکب بکاربرده میشود

oktav (مو) اکتاو، نام هر پرده نسبت به
پرده دیگری که در معنی با آن
برابر ولی در ظاهر هشت نت از
آن پایین‌تر یا بالاتر است

oktruva (قد) سرانه ، حق‌الورود عوارض
دم دروازه که در موقع ورود یا
خروج می‌گرفتند

okul مدرسه ، دبستان ، دبیرستان

okulöncesi در کودکی‌ها دوره قبل از ورود
به دبستان

okuma سواد ، خواندن

okuma yazma خواندن و نوشتن ، سواد

okumak ۱- خواندن ، قرائت ۲-
تحصیل ، درس خواندن ۳-
آواز خواندن ۴- دعوت کردن
۵- (عو) فحش دادن ، بدگفتن

okumuş خوانده ، با سواد ، تحصیل کرده

okunaklı خوانا، نوشته‌ای که خوب و آسان
خوانده شود ، خوب و واضح
نوشته شده ، نوشته خوش خط

okunaksız بد نوشته شده ، ناخوانا ،
نوشته‌ای که سخت خوانده شود ،
نوشته بد خط

okunmak ۱- خوانده شدن، قرائت شدن
۲- دعا خوانده شدن توسط دیگری

okuntu=davetiye دعوتنامه

okur خواننده کتاب و روزنامه و امثال آن

okutmak ۱- به تحصیل واداشتن ،
وسائل تحصیل کسی را مهیا کردن
۲- (عو) فروختن

okutman=lektör معلمی که برای

تدریس زبان و غیره در دانشگاه
استخدام میشود

۱- خواننده ۲- دعوت کننده okuyucu
۳- آوازه خوان

oküler (فیز) چشمی، عینی، نظری،
بصری، مربوط به چشم، عدسی ها،
ذره بین ها

okyanus اقیانوس
okyılanı ماری است زهر دار و خطرناک
که سرش پولک دار و
(cerastes haselquistii)
بطول تقریباً دو متر میباشد

ol ۱- بشو، شو ۲- (قد) او
olabilir ممکن است، میتواند باشد،
میتواند باشد یا بشود

olabilirlik = olanak = imkân امکان
olacak ممکن، امکان پذیر
olagelmek چیزی که از سابق ادامه داشته،
همینطور پیش آمده و ادامه دارد،
پیش آمده

olağan عادی، معمولی، قابل انجام
olağandışı خارق العاده
olağanüstü فوق العاده
olamaz غیر ممکن، چیزی که نمیشود،
امکان ناپذیر

olanak امکان، ممکن
olanaklı ممکن
olanaksız غیر ممکن، ناممکن
olanaksızlık عدم امکان
olanca با همه، با کلیه، با تمام، جمیع
olası محتمل
olasılı احتمالی، محتمل الوقوع
olay واقعه، حادثه، اتفاق
olaycılık اصول فلسفی که حقیقتی را
جز حوادث و آثار حسی قائل نیست

oldubitti امرواقع، عمل انجام شده
oldukça تا حد امکان، بقدر کافی، زیاد،
فراوان

oldum olası از وقتی که میدانم، از
اول و ابتداء

oldurgan (دس) فعل متعدی، فعلی که
اصولاً لازم است ولی با اضافه
کردن پسوندی بحال متعدی در
میآید مثل: (مردن = ölmek)
که فعل لازم است ولی (کشتن
= öldürmek) که فعل متعدی
میشود

oldurmak رسانیدن، ساختن، پرداختن

olefin عنوان یا نام عمومی کربورهای
هیدروژن

oleik آسیدالئیک، مایعی است که با
گلیسرین در روغنها موجود است
و رنگ و مزه و بو ندارد در ۴
درجه حرارت به حالت بلور جامد
در میآید

olein اولئین، یکی از مواد اصلی روغنها
و اجسام چرب و چربیهای جامد

olgu واقعه، حادثه، اتفاق

olguculuk = pozitivizm فلسفه مثبتیه،
واقعیت، قطعیت

olgun کامل، رسیده، پخته، جا افتاده

olgunlaşmak کامل شدن تکمیل شدن

olgunluk کمال، رسیدگی، پختگی

oligarşi حکومت مشتی از مردم، حکومت
متنفذین، حکومتی که بدست چند
تن از خانواده های مقتدر اداره
شود، الیکارشی

oligoklaz نوعی فلزیات سفید رنگ

oligozen قسمت دوم از دوره سوم طبقات
الارض

olijist اکسید طبیعی آهن

olimpiyat لمپپاد، مسابقات و جشن
ورزشی که یونانیان قدیم در هر
چهار سال یکبار تبه انجام میدادند
و اکنون نیز نام مسابقات و جشن
ورزشی بین المللی است که در هر

چهارسال یکمرتبه در کشوری از
کشورهای جهان برگزار میشود
olivin نوعی سنگ معدنی سبز زیتونی رنگ
olmadık کار نشد ، کار فوق العاده ، کار
غیر ممکن
olmak ۱- شدن ، بودن ، گردیدن ، گشتن ،
موجود بودن ۲- رسیدن ، پخته
شدن میوه
olmaksızın بدون اینکه ، در حالت نبودن
olmamış نارس ، نپخته ، نشده
olmayacak نشدنی ، غیر ممکن ، نخواهد شد
olmaz ۱- نشدنی ، غیر ممکن ۲-
تخیر ، نشود ، نمیشود
olmuş ۱- شده ، انجام شده ۲- رسیده
پخته شده ، جا افتاده
olsun بشود ، باشد ، ممکن است ، عیبی
ندارد ، ضرر ندارد
olta قارماق ماهی گیری ، چنگال ماهی گیری
olta ignesi چنگال با قارماق ماهی گیری
oluk ناودان آب ، راه آب ، راهرو آب
oluklu ناودان دار
olumlu مثبت
olumluluk مثبت بودن ، اثبات
olumsal ممکن
olumsuz منفی ، غیر مثبت ، سلبی
olumsuzluk نفی ، سلب ، مثبت نبودن
olunmak شدن ، ممکن شدن
oluntu واقعه ، حادثه
olupbitti امر انجام شده ، امرواقع
olur میشود ، ممکن است ، انجام شدنی ،
بسیار خوب ، خیلی خوب ، چشم
oluş شکل ، تکون ، طرز موجود شدن یا
طرز تشکیل
oluşmak تکون یا تکوین یافتن تشکیل ،
شدن
oluşturmak تکوین یافتن ، تشکیل دادن ،
تشکیل ، ایجاد کردن

oluşum شکل ، تکون ، تشکیل شدن
omaca ۱- بیخ درخت که بعد از بریدن
تنه درخت باقی میماند ۲- سطح
گرد انتهای استخوانها
omaç اماج ، اماج ، آتش اماج
omça بیخ مو ، بیخ یا قسمت ته مو یا
تاک ، آنچه پس از بریدن درخت
انگور روی زمین باقی میماند
omlet = kaygana خاگینه ، املت
omnibus امینیوس ، نوعی اتوبوس ،
اتوبوس دو طبقه
omur فقره ، هر یکی از مهره های ستون
فقرات ، استخوان ستون فقرات
omurga ۱- ستون فقرات ۲- اسکلت
کشتی یا قایق
omurgalılar مهره داران ، ذی فقرات یا
ذوقاران
omurilik مغز حرام ، نخاع شوکی ،
مغزی که داخل ستون فقرات است
omuz شانه ، دوش ، کول
omuzdaş همکار در کارهای بد و ناپسند ،
رفیق در کارهای بد
omuzlamak روی شانه یا روی کول سوار
کردن ، روی شانه بلند کردن
omuzluk ۱- رودوشی ، روپوش یا چیزی
که روی شانه یا روی دوش را
پوشاند ۲- چوبی که روی دوش
گذارده به طرفین آن سطل آب
یا زنبیل یا بار آویزان کنند
on ده
ona به او ، او را
onama تصویب ، تصدیق ، موافقت
onamak تصویب کردن
onanmak تصویب شدن ، تصدیق شدن
onar ده ، ده تائی
onarım تعمیر ، تعمیرات
onarmak تعمیر کردن
onat سودمند ، مفید ، منظم ، با ترتیب

onay موافق ، مناسب
onaylamak تصویب کردن ، تصدیق یا موافقت کردن
onaylı تصدیق شده ، مصدق ، تصویب شده
onaysız تصویب نشده ، تصدیق نشده
onbaşı (نظ) سرجوخه ، سرجوقه
onca بنظر او ، از لحاظ او
onculayın مثل او ، بفکر خودش ، بنظر او
onda ۱- نزد او ، پیش او ، در آن ، توی آن ۲- عشر ، ده يك ، دهم
ondalık ده يك ، عشریه یا عوارضی که در سابق دریافت میشده از قرار ده يك
ondalıkçı کارگر یا کارمندی که ده يك از درآمد میگیرد
ondan از او ، از آن
ondurmak = undurmak پیشرفت یا ترقی دادن ، بهتر کردن ، اصلاح کردن ، خوشوقت کردن ، کیف یا حظ دادن ، شفا دادن
ondüle فر مو ، فر ششماه
ongun سعادتمند ، مسعود ، مسرور ، خوشوقت ، پرحاصل ، پربرکت ، آدم کامل
onikiparmak اثنی عشر ، روده اثنی عشر
onikitelli يك نوع ساز ۱۲ سیمی
onlar آنها ، ایشان
onlu ده تائی ، دهی
onluk ۱- ده تائی ، دهی ۲- ورق ده خال (دربازی ورق) ، ده لو
onmak جلورفتن ، پیشرفت یا ترقی کردن
ons اونس ، واحد وزن ۲۸/۳۵ گرم
onsuz بدون او ، بی آن
ontoloji علم هستی یا موجودات ، علم مکونات
onu او را ، آن را
onun مال او ، مال آن
onuncu دهم ، دهمین

onur حیثیت ، شرف ، آبرو ، افتخار
onurlandırmak مفتخر کردن ، حیثیت و آبرو دادن توقیر کردن ، احترام کردن
onurlanmak مفتخر شدن ، افتخار کردن ، شرف و آبرو پیدا کردن
onurlu مفتخر ، محترم ، آبرومند ، با وقار ، مرقر ، با حیثیت ، باشرف
onursal افتخاری
onursuz بی حیثیت ، بی شرف ، بی آبرو
oosfer عنصر ماده در گیاهان که پس از جمع شدن با عنصر نر تولید تخم میکند
oosit تخم خام که هنوز بحالت القاح جنین در نیامده
opal نوعی سنگ معدنی قیمتی از جنس سیلیس هیدراته ، عین الشمس
opera اوپرا ، نمایش توأم با موزیک کلاسیک که در اوپرا بازی میکند و تمام حرفهای آن با آواز ادا میشود ، بنای اوپرا
operasyon = ameliyat عمل جراحی
operatör ۱- جراح ۲- عمل کننده یا مأمور بی سیم ، عامل یا متخصصی که با آلات فنی کار میکند
operet اوپرت ، نمایش اوپرائی که قسمتی از حرفهای آن با آواز و قسمتی با حرف ادا میشود
oportünist کسی که هر چه موقعیت اقتضا کند همانرا میکند ، پیرواقضای موقعیت ، موقع شناس ، فرصت شناس
optik (فیز) قسمتی از علم فیزیک که در باب قواعد نور و بینائی بحث کند
optimizm نظریه خوش بینی
optimum بهترین شرایط مساعد نور و گرمی و رطوبت برای نمو اجسام ، حداکثر شرایط مساعد ، اعلی ترین شرایط مناسب

ora آنجا
orak داس
orakçı کارگری که با داس محصول را می‌چیند و جمع میکند
oralı آنجائی، مربوط به آنجا، اهل آنجا
oramiral دریابد
oran نسبت، تناسب
crangutan اورانگوتان، نوعی میمون عظیم الجثه که شبیه انسان است و در جنوب شرقی آسیا و جزایر سوماترا و برنوا زندگی میکند.
oranlamak تخمین کردن، با چشم حدس زدن، از روی نسبت یا تناسب حساب کردن
oranlı متناسب، متوازن، موزون
oransız بی‌تناسب، ناموزون
orantı (ریضی) تناسب
orantılı (ریضی) متناسب
oratoryo (مو) نوعی از درام موسیقی‌دار درباب موضوع مذهبی
ordinaryüs درجهٔ پروفیسور عالی‌رتبه، رتبه سراسر
ordinaryüs profesör پروفیسور عالی‌رتبه، سراسر، سرپروفیسور درهریک از رشته‌های از علوم
ordinat (ریضی) درازا، طول (در برابر *abscissa*)
ordino ۱- برات، دستور پرداخت که در ظهر سفته‌ای نوشته میشود
 ۲- حواله یا نوشته‌ای که از طرف مؤسسه کشتی‌رانی برای ترخیص کالای تجارتي از گمرک بموجب بارنامه کشتی داده میشود
ordonat (ordu donatım) تدارکات ارتش
ordu ۱- ارتش، قشون ۲- نظام ۳- لشکر
ordubozan ۱- (عو) واریس، بادکردگی و گشاد شدن وریدها بخصوص

در ساق پای انسان ۲- شخص ناموافق که کارها را در مرحلهٔ آخر بهم میزند، کارخراب‌کن
orduevi باشگاه افسران
ordugâh اردوگاه
org ارگ، ارغنون، سازی شبیه پیانو که با دمیده شدن هوا از لوله‌های متعدد آن صداهای مختلف خارج میشود بیشتر در کلیساها نواخته میشود
organ عضو، کارمند، جهازبدن، عضو یا طرفدار يك حزب سیاسی، عضو هیئت مؤسسين یا هیئت مدیره يك مؤسسه یا جمعیت
organizma ۱- ترکیب موجود زنده، مجموع اعضای موجودات زنده
 ۲- مجموع تشکیلات، سازمان
orgeneral ارتشبد
orijinal = özgün ۱- اصلی، اصل، بدیع، ابتکاری ۲- نسخهٔ اصل، نسخه اول ۳- شخص عجیب و دارای حرکات و اعمال غریب
oriyantalist خاورشناس، شرق شناس
orquestra ارکستر، دسته نوازندگان موسیقی غربی
orkide نوعی گل از رستهٔ ثملیبیان، گل ثعلب
orkinos نوعی ماهی بزرگ که طولش تا دو ونیم متر میرسد و از گوشت آن کنسرو تون درست می‌کنند
orman جنگل، بیشه
ormancı ۱- جنگلبان، مأمور جنگلبانی
 ۲- مهندس جنگلبانی
ormancılık جنگلبانی
orman kibarı (عو) خرس
orman kolcusu نگهبان جنگل، جنگلبان
ormanlaşmak جنگل شده، بحالت جنگل درآمد

ormanlık محل جنگل یا بیشه
ornatmak (شیم) جانشین کردن ماده‌ای
 بجای ماده دیگر
orojeni موضوع با علم مربوط به پیدایش
 کوه‌ها
orospu فاحشه ، جنده ، روسی
orostopolluk (عو) حقه بازی ، حيله
 و نیرنگ
orsa طرف بادگیر کشتی
orta ۱- وسط ، نیمه ، میان ، بین ، مابین
 ۲- معتدل ۳- میدان ، گیرودار
 ۴- (قد) گردان در تشکیلات
 نظام ینی چری
ortaç (دس) فعل صفت ، صفت اسم فاعلی
 (مانند دوان دوان)
ortaçağ قرون وسطی (از سال ۳۹۵ تا سال
 ۱۴۵۳ میلادی)
ortadamer رگ موجود در وسط برکها
ortadoğu خاورمیانه ، شرق وسطی
ortaelçi سفیر درجه دوم
ortak - kuma (3) ۱- شریک ۲- مال (3)
 مشترک ۳- هوو ، وسنی
ortakçı رعیتی که با مالک شرکت میکند
 و از محصول زمین سهم میبرد ،
 گاو بند
ortakçılık شرکت رعیت با مالک که رعیت
 از محصول سهم میبرد ، گاو بندی
ortakkat (ریض) مضرب مشترک
ortaklaşa (ریض) مشترک ، دستجمعی ،
 اشتراکی
ortaklaşacılık مسلک اشتراکی
ortaklık شراکت ، شرکت
ortakulak گوش میانه ، گوش وسطی
ortakyaşama زندگی مشترک دو گیاه که
 باهم زیست و ازهم استفاده میکنند
ortalama ۱- حد وسط ۲- معدل
ortalamak پیدا کردن حد متوسط ،
 بینابین ، رسیدن به وسط یا نیمه

چیزی
ortalık میانه ، گیرودار ، دربین ، زیر
 دست و پا ، محیط
ortam محیط ، وضعیت ، موقعیت
ortamektep=ortaokul مدرسه متوسطه
 (دوره اول متوسطه)
ortanca ۱- وسطی ، میانه (ازحیت
 سن و سال) ۲- نوعی گل ، گل
 ادیسی (Hydrangea hortensia)
ortaokul مدرسه متوسطه (دوره اول
 متوسطه)
ortaoyunu نمایش قدیم ترکها که دروسط
 جمع دو نفر مقابل هم ایستاده
 حرف میزدند و بازی مضحك
 درمیاوردند
ortaöğretim تدریسات متوسطه
ortaparmak انگشت وسطی ، انگشت
 میانه ، بنصر
Ortodoks ارتدکس ، یکی از مذاهب دین
 مسیح که غالب اسلاوها و یونانیها
 منتسب به آنند ، مرکز اداره آن
 در استانبول فنریا تریکخانه سی
 میباشد
ortopedi ارتوپدی ، شکسته بندی ، فن
 درست کردن و برطرف کردن
 نواقص و معایب استخوان بدن
ortoz نوعی فلد سپات یا فلد سپار (از
 سنگهای آتشفشانی)
oruç روزه ، صوم ، صیام ، خودداری از
 خوردن و آشامیدن ازسحر تا شام
oruç açmak افطار کردن ، روزه باز کردن
oruç bozmak ۱- افطار کردن ۲-
 روزه را شکستن ، روزه را باطل
 کردن
oruçlu روزه دار ، صائم
oruçsuz روزه نگیر ، کسی که روزه نداشته
 باشد ، غیر صائم
oruç tutmak روزه گرفتن ، صائم شدن

یا بودن
 oruç yemek روزه نگرفتن، روزه خوردن
 orun مقام، پایه، منصب
 orya = karo خال خشتی (در ورق بازی)
 osmanlı عثمانی
 osmanlıca بزبان عثمانی، زبان ترکی
 دوره عثمانی که بیشتر تحت تأثیر
 زبانهای عربی و فارسی بوده است
 osmiyum اسمیوم «OS» فلزی است بسیار
 سخت آبی رنگ که در ۲۵۰۰
 درجه حرارت ذوب میشود
 osurgan گوزو، گوزوک، چسو، چسک
 osurganböceği جمل، خنفساء،
 فاطمه چسک، سوسک بدبو
 osurmak ۱- گوزیدن ۲- چسیدن
 osuruk ۱- گوز ۲- چس
 ot ۱- علف، علف خشک، علف تازه،
 سبزه ۲- آتش
 otaçı حکیم، طبیب (بزبان دهاتی)
 otağ خیمه، خرگاه، چادر بزرگ زیب
 و زینت دار
 otalamak = otamak ۱- مداوا کردن،
 مداوا کردن (به زبان
 دهاتی)
 otamak ۱- مداوا کردن، مداوا (به زبان
 دهاتی)
 otarmak چرانیدن، چرانیدن
 otçu طبیب دهاتی، کسی که در دهات برای
 مردم طبابت و معالجه میکند
 otçul علفخوار، حیوانات علفخوار
 otel هتل، مهمانخانه
 otelci مهمانخانه چی، صاحب هتل یا
 مهمانخانه
 otelcilik شغل یا کار هتل چی گری،
 مهمانخانه داری
 otizm تودار بودن، اخلاق و حالت کسانی که
 راز خود را در درون پنهان کرده
 بخارج بروز نمیدهند

چراگاه، مرتع، مرغی
 otlak (مچ) مفتخور، آدم طفیلی، کسی
 که بدون صرف مال خود از مال
 این و آن استفاده و گذران میکند
 otlakçılık مفتخوری
 otlakiye (قد) عوارض مرتع و چراگاه،
 حق یا پولی که دولت بابت مرتع
 از صاحبان حیوانات دریافت میکند
 ۱- چریدن ۲- (مچ)
 otlamak مفتخوری کردن
 otlatılmak چرانیده شدن
 otlatmak = otarmak چرانیدن،
 چرانیدن
 otlubaga = kurbağa نوعی قورباغه یا
 غورباغه
 otluk چمن زار، سبزه زار، مرتع،
 چراگاه
 oto اتومبیل، ماشین
 otobiografi تاریخچه ای که کسی از
 زندگی خود بنویسد، شرح حال
 کسی بقلم خودش
 otobüs اتوبوس
 otobüsçü اتوبوسران، شوفا اتوبوس
 otobüsçülük اتوبوس رانی
 otokar اتوکاز، اتوبوسی که بین شهرها
 پار میکند
 otoklav اتوکلاو، دیگچه بخار که در
 لابراتوارها و مریضخانهها آلات
 جراحی را در آن ضد عفونی میکنند
 otokrasi حکومت مطلق، حکومت
 استبدادی
 otokrat سلطان مطلق، سلطان مستبد
 otolit سنگ گوش، توده کوچک گچی که
 در گوش بعضی حیوانات میباشد
 ۱- اتومات، عموماً قسمت خودکار
 ماشین آلات و لوازم و ادوات برق
 و گاز و غیره که بطور خودکار کار
 میکنند ۲- دگمه های برق که

در عمارات و راه پله‌ها گذارده
میشود که با فشار دادن آن برق
روشن شده و بعد از چند ثانیه بطور
خودکار خاموش میشود ۳- اجاق
گاز خودکار که با باز کردن شیر
آب یا حمام گاز روشن شده با
بستن شیر آب خاموش میشود

otomatik اتوماتیک، آلت یا ادوات خودکار

otomobil اتومبیل، ماشین

otonomi استقلال داخلی، خودمختاری

otopark میدان یا محل پارک اتومبیل

otoplasti جراحی که از یک قسمت وجود

انسان بریده به جای دیگر که
ناقص یا مایوب است پیوند میکنند
پیوند از خود بخود با عمل جراحی،
اوتوپلاستی

otopsi اتوپسی، تشریح مرده

otoray واگون موتوری یا اتومبیلی که

روی ریل راه آهن حرکت میکند

otorite ۱- صلاحیت ۲- نفوذ، قدرت،

اقتدار ۳- اولیای امور ۴-

صاحب صلاحیت

otosist کیسه شنوائی که سنک گوش بعضی

از حیوانات بی مهره دریائی در آن

قرار دارد

otostop طرز سوار شدن مسافرهای مجانی

که در اورپا معمول است بعضی

توریستها دست بلند کرده

اتومبیلها را نگاه میدارند و

خواهش میکنند آنها را تا مسافتی

که ممکن است سوار کنند و مجانی

ببرند

otsu = otsul گیاهان کم عمر که ساقه آنها

سخت نمیشود و بعد از دادن میوه

خشک میشود

oturacak جای نشستن امثال سکو، پله،

صندلی و غیره، نشیمن گاه

oturak ۱- نشیمن گاه ۲- کف یا قاعده

چیزی ۳- لکن بچه ۴- مجلس
مشروب خوری عیش و خوشگذرانی
که در بعضی نقاط ترکیه مردها با
مشروب و ساز و زن برگزار
میکند ۵- (قد) باز نشسته
۶- زمین گیر، آدمی که بواسطه
مرض فلج یا نقص اعضاء بدن
خانه نشین میشود

۱- جا افتاده ۲- وقور oturaklı

۳- بنای محکم و جا افتاده ۴-

جدی و محکم، مستقر، مستحکم

۱- نشستن ۲- مقیم شدن، oturmak

ساکن شدن ۳- جا افتادن،

استقرار یافتن ۴- بیکار نشستن

۵- بالغ شدن، تمام شدن (قیمت)

oturmuş مستقر شده، جا افتاده، جای خود

نشسته، جای گیر شده، ساکن

شده، مقیم شده

۱- عمل نشان دادن یا نشانیدن oturulma

۲- غذایی است از بادمجان یا

انگنار یا کدو که حلقه حلقه بریده

شده در سینی چیده میان آنها

گوشت قیمه شده گذارده و در فر

میکذارند و می‌پزند

oturmak نشانیدن، نشانیدن

oturulmak نشانیده شدن، نشانده شدن

oturulmak نشسته شدن، نشانده شدن

oturum جلسه

oturushmak (مچ) ساکن شدن، ساکت

شدن، جای خود نشستن، آرام

شدن

oturush طرز نشستن، شکل نشستن

otuz سی

otuzar سی تائی، سی تا سی تا

otuzuncu سی ام

ova جلگه، دشت، دشتستان

oval بیضی، تخم مرغی شکل

ovalamak بین دودست مالیدن، دست

مالیدن، دست مالی کردن، مشت

و مال کردن
ovalanmak له شدن، خرد شدن، ریز شدن، مالیده شدن
ovalı اهل جلگه یا دشت، دشتی، دشتستانی
ovalık دشتستان، اراضی جلگه یا دشت
ovdurmak مالیدن، مالش دادن، ریز یا خرد کردن توسط دیگری
ovmak = oğmak مالیدن، مشت و مال کردن، با قوت چیزی را شستن و دست مالیدن، سائیدن
ovogon حجره مونت در بعضی از نباتات ساده
ovolit توده رسوبات آهکی که بشکل تخم ماهی بهم می چسبند
ovulmak سائیدن شدن، مالیده شدن، ریز یا خرد شدن
ovuşturmak دو چیز را بهم مالیدن، دو دوست را بهم مالیدن
oy ۱- رأی ۲- فکر، نظریه
oya کار دستی یا سوزن کاری که کنار دستمال سرفره یا لباسهای نوزادها جهیز عروس و غیره می دوزند
oyalamak سردواندن، وقت گذراندن، طفره رفتن، معطل کردن
oyalanmak سردوانده شدن، معطل شدن، دچار طفره یا معطلی شدن
oyalı چیزی که روی آن کار دستی یا سوزنکاری شده باشد
oydaş هم رأی، هم فکر
oydurmak کندن، حك کردن، کنده کاری
 کردن، سوراخ کردن بوسیله دیگری
oylamak ۱- رأی دادن ۲- رأی گرفتن ۳- درمرض آراء قراردادن
oylaşım مذاکره، تبادل آراء
oyluk = uyluk ران یا (قسمت بین کشاوران تا زانو)

کننده کاری

oyma منبت کاری، کندگی، کنده کاری روی تخته و غیره، سوراخ شدگی
oymacı استاد منبت کاری یا کنده کاری
oymacılık عمل منبت کاری، عمل حك یا کنده کاری
oymak ۱- کندن، حك کردن، کنده کاری کردن، سوراخ کردن ۲- قبیله، طایفه
oymalı هر چیزی که روی آن منبت کاری یا کنده کاری شده باشد
oynak ۱- لق، متحرك، چیزی که محکم نیست و تکان می خورد، شل، بیقرار، بی ثبات ۲- سبک (در مورد زنها و دخترها)، جلف ۳- مفصل استخوان
oynamak ۱- بازی کردن ۲- رقصیدن ۳- حرکت کردن، تکان خوردن وول خوردن ۴- دست کاری کردن یا دست زدن به چیزی
oynanmak بازی کرده شدن، مورد بازی قراردادن، ریشخند شدن
oynaş فاسق، مترس، رفیق نامشروع زن یا مرد
oynaşmak ۱- فاسق بازی کردن ۲- با هم بازی کردن بچه ها یا بچه گربه ها و غیره
oynatmak ۱- بازی دادن، به بازی گرفتن ۲- معطل کردن، سردواندن ۳- عقل خود را گم کردن، دیوانه شدن
oyşa در صورتیکه، با وجودیکه
oyşaki در صورتیکه، در حالتیکه، با وجودیکه
oyuk کنده شده، سوراخ شده، جای کنده یا تراشیده
oyum عمل کنده کاری یا سوراخ شدگی
oyun بازی، رقص نمایش، مسخره

- بازی، سرگرمی ۲-حیله، حقه
 ۱- خوب بازی کن، کسی که **oyunbaz**
 بازی ورق یا تخته و غیره را خوب
 بازی کند، قمار باز ۲-حقه باز،
 حیله گر، شارلاطان
oyunbozan جر زن، بازی خراب کن،
 جفل باز، دغل باز
oyuncak بازیچه، اسباب بازی
oyuncakçi اسباب بازی فروش یا سازنده
 اسباب بازی
 ۱- بازیکن، یکی از بازیکنان **oyuncu**
 ۲- آرتیست ۳- بازیگوش
 ۴- حیله گر، حقه باز

- دغل بازی کردن، بازی **oyun etmek**
 در آوردن، حیله و تقلب کردن
oyuntu جاهای بریدگی لباس که بهم
 میدوزند، جای آستین در برش لباس
 ۲- گودال غار، مغاره، جای
 کنده شده یا تورفتگی، خراشیدگی
 یا تراشیدگی
ozan شاعر، شاعر توده مردم
ozokerit=ozoserit موم معدنی
ozon اوزون، گازی است تندبوکه در هر
 مولکول آن سه اتم اکسیژن موجود
 است، اکسیژن متراکم
ozoserit موم کانی، موم معدنی

Ö

U, ö, ü نوزدهمین حرف الفبای ترکی، ضمه، بی نقطه ملایم تر
پیش که از «o» بی نقطه ملایم تر
ادا می شود

öbek دسته، گروه، توده

öbek - öbek دسته دسته، گروه گروه

öbür آن دیگری، آن شخص دیگر

öbürkü = öbürsü (عو) آن دیگری،
دیگری

öbürsü آن دیگری، دیگری

öcü لولو (بزبان بچه)

öç انتقام، کینه

öç almak انتقام گرفتن، انتقام کشیدن،
انتقام جوئی

öç çıkarmak انتقام گرفتن

öd - öt زهره

ödağacı درخت یا چوب عود

ödem (طب) تورم در بعضی قسمتهای
پوست بدن

ödeme تأدیه، پرداخت

ödeme emri حکم اجرای پرداخت،
اجرائیه برای پرداخت

ödemek ۱- پرداخت کردن، تأدیه کردن

۲- تضمین کردن ۳- پول یا

خرج یا مصرفش را درآوردن یا

مقابلہ کردن

ödenek = tahsisat اعتبار، تأمین اعتبار

ödenmek پرداخت شدن، تأدیه شدن

ödenti = aidat حق عضویت، تقبلی
پرداخت ماهیانه یا سالیانه

ödeşmek تصفیه حساب کردن از هر طرف،
با هم تصفیه حساب کردن

ödetmek ۱- وادار به پرداخت کردن
۲- تاوان گرفتن

ödev ۱- وظیفه ۲- مشق شب یا دروسی
که محصل باید شب حاضر کند

ödevlendirmek کسی را وظیفه دار کردن،
وظیفه دادن به کسی

ödevli وظیفه دار، وظیفه مند

ödlek ترسو، جیون، بزدل

ödün تلافی، عوض

ödünç قرض، بطور وام

öf اف (ندا) برای شکایت و نفرت

öfke عصبانیت، اوقات تلخی

öfkeci کسی که زود عصبانی میشود،
بدخلق، کج خلق

öfkelendirmek عصبانی کردن یا اوقات
کسی را تلخ کردن

öfkelenmek عصبانی شدن، اوقات تلخ
شدن

öfkeli عصبانی، بد خلق

öge	عنصر
ögle	ظهر ، وقت ظهر ، نهار ، ناهار ، نیمروز
öglenci	شاگردی که بعد از ظهرها بمدرسه میرود ساعات درسی بعد از ظهر است
ögleyin	وقت ظهر ، سرظهر ، موقع ظهر
ögmek = övmek	مدح کردن ، تعریف و تمجید کردن
öğrenci	شاگرد مدرسه ، دانش آموز ، دانشجو
öğrenilmek	یاد گرفتن چیزی ، یاد گرفته شدن
öğrenim	تحصیل ، تعلیم
öğrenmek	یاد گرفتن ، درس خواندن ، یاد گرفتن ، مطلع شدن یا تعلیم یافتن
öğreti = doktrin	نظریه ، عقیده
öğretilmek	یاد داده شدن ، درس داده شدن ، تعلیم داده شدن
öğretim	تدریس
öğretmek	یاد دادن ، درس دادن ، تعلیم دادن
öğretmen	معلم ، آموزگار ، دبیر ، استاد
öğretmenlik	معلمی ، آموزگاری
öğretsel	تعلیمی ، یاد دهنده
öğücü	مداح ، مدح کننده
öğün	دفعه ، وعده ، مرتبه (در مورد غذا خوردن گفته میشود)
öğünmek	لاف زدن ، از خود تعریف کردن ، برخورد بالیدن ، افتخار کردن
öğürmek	دل بهم خوردن (صدای استفراغ در آوردن) ، هق زدن ، اوغ زدن
öğürtmek	سبب دل بهم خوردگی و استفراغ شدن ، سبب هق زدن یا اوغ زدن شد
öğürtü	صدای استفراغ ، عمل هق زدن

öğüş = övüş	یا صدای هق زدن مدح و ثنا ، تمجید و تعریف
ögüt	پند ، نصیحت ، وعظ
ögütlemek	پند دادن ، نصیحت کردن ، وعظ کردن
ögütmek = övütmek	سائیدن و نرم کردن ، بحالت گرد در آوردن
ökçe = topuk	پاشنه
ökse	۱- چسب کشمشک ، نوعی چسب گیاهی ۲- زن دلربائی که مردها را بخود جلب میکند
ökseotu	نوعی گیاه که روی درخت بلوط بطور طفیلی میروید از این گیاه نوعی چسب استخراج میشود
öksü	هیزم نیم سوز
öksürmek	سرفه کردن
öksürtmek	به سرفه در آوردن ، سبب سرفه کردن شدن
öksürtücü	سرفه آور
öksürük	سرفه
öksürüklü	سرفه دار ، کسی که بسیار سرفه میکند
öksüz	یتیم ، (مچ) بی کس
öksüzlük	یتیمی ، یتیم بودن ، بی کسی
öküz	گاو نر ، (مچ) احمق ، ابله
öküzburnu	نوعی پرنده از جنس گنجشک که دارای منقار دراز و کلفت میباشد و گوشت آن قابل خوردن است
öküzdili = sığırdili	گل گاو زبان
öküzgözü	تنباکوی کوهی ، ارنیکای کوهی (arnica)
öküzlük	(مچ) حماقت ، احمقی ، خریبت
ölçek	۱- کیل ، ظرف اندازه گیری غله ۲- (جغ) مقیاس (در نقشه کشی)
ölçmek	اندازه گرفتن ، اندازه گیری ، قیاس کردن
ölçü	۱- مقیاس ، انداز ۲- عمل

اندازه گیری ۳-مقیاس، واحد
اندازه گیری ۴- میزان ،
اعتدال ، مقدار اعتدال
ölçülemek عیار کردن کارها
ölçülmek اندازه گرفته شدن
معتدل، باندازه، معقول، متناسب
ölçülü عمل اندازه گیری، نتیجه اندازه گیری
ölçüm ۱- بی اندازه ، بی حساب ، زیاد
ölçüsüz ۲- بی اعتدال ، غیر معقول، غیر
معتدل ، ناهربوط
ölçüşmek با هم مقایسه کردن ، با هم
اندازه گرفتن، باهم مسابقه گذاشتن
öldüren کشنده ، قاتل
öldüresiye به قصد کشت
öldürmek کشتن ، قتل کردن
öldürtmek کشتن توسط دیگری ، بقتل
رسانیدن
öldürücü کشنده ، چیزی که کشنده است
öldürülmek کشته شدن ، مقتول شدن
ölgün بی جان ، بی حال ، پژمرده ، بحالت
مرده
ölgün bitkin خسته ومانده ، ازپادرافتاده
ölmek مردن ، از بین رفتن
ölmezlik لایموتی ، نمردن ، پایداری ،
بدون مرگ
۱- مرده ۲-مرحوم ۳-ازبین
ölmüş رفته
۱- مرده ، بی جان ۲- ازکارافتاده ،
غیر قابل استفاده شده
ölüm مرگ ، مردن ، موت ، فنا
ölümlü فانی ، مرگدار، مردنی
ölümlük پول کفن ودفن ، خرج مردن
ölümsüz لایموت، فنا ناپذیر، نمیر ، ابدی
ölümsüzlük ابدیت ، دائمی بودن ، فنا
ناپذیری
ölünmek مردن برای خاطر چیزی
ölüş = ölme مرگ ، مردن
ömür عمر

دارای طول عمر ، کسی که عمر
ömürlü زیاد دارد، مسن
زندگی راحت کردن ،
ömür sürmek براحتی عمر گذراندن
کم عمر ، بی دوام
ömürsüz سوهان عمر ، چیزی که
ömür törpüsü عمر انسان را ازبین میبرد وخراب
میکند
پیش ، جلو ، آینده
ön پیشرو ، جلو دار
önayak معلومات مقدماتی ، مبادی
önbilgi قبل ، اول تر، پیش تر، ابتدا ، سابق
önce ازقبل ، از اول ، ازپیش
önceden سلف ، شخص قبلی ، پیشتری
öncel پیش انداختن ، جلو انداختن
öncelemek سابقاً ، پیش ها ، زمانهای قبل
önceleri تقدم ، ترجیح
öncelik ازلی ، چیزی که اول نداشته ،
öncesiz لا اول
ازلیت ، ازل
öncesizlik ۱- پیشرو ، جلو دار ، پیش تاز
öncü ۲- (نظ) پیش قراول
آوانس ، مساعده ، پول پیشکی
öndelik رهبر ، پیشوا ، سرور ، راهنما
önder رهبری، پیشوائی، سروری، هدایت
önderlik دندانهای جلو ، ثنایا
öndişler (دس) پیشوند
önek اهمیت ، لزوم
önem مهم ، اهمیت دار
önemli مهم شمردن ، اهمیت دادن
önemsemek بی اهمیت ، بی ارزش
önemsiz طرح ، پیشنهاد کتبی ، لایحه
önerge ۱- پیشنهاد ۲- (منط) قضیه
önerme پیشنهاد دادن یا کردن
önermek اظهار کردن ، در میان
öne sürmek گذاردن، بمیان آوردن، ادعا کردن
öngörmek در نظر گرفتن ، در میان
گذاردن ، مورد بحث قرار دادن ،

پیش کشیدن
öngörü دوراندیشی، صاحب نظری، بصیرت
öngörülü دوراندیش، صاحب نظر، صاحب بصیرت
önlemek مانع شدن، بازداشتن، جلوگیری کردن
önlenmek مانع شدن، بازداشتن شدن
önlük پیش بند، پیشگیر، روپوش دانش آموزان
önplan دروخله اول، در قدم اول
önsezi حس قبل الوقوع
önsöz مقدمه، دیباچه
önümüzdeki آئینده، چیزی که در جلو ما آئینده است، آتی
önüne çıkmak جلوگیری آمدن، مانع شدن
önüne düşmek رهبری کردن، پیشوائی کردن
önüne geçmek مانع شدن، جلوگیری کردن
önüne gelen ۱- هرچه پیش آید
 ۲- هرکس و ناکس
önüne katmak کسی را جلو خود انداختن، از پشت کسی راه افتادن، بزور جلو راندن
önüne koymak جلو کسی گذاشتن، بحضور کسی آوردن
önünü almak جلوگیری کردن، مانع شدن، پیشگیری کردن
önünü görmek بصیرت داشتن، جلو خود را دیدن
önünü kesmek جلوگیری را بریدن، راه بری کردن
önyüzbaşı سروانی که نزدیک به ترفیع و درجه گرفتن باشد
öpme—öpüş بوس، بوسه، ماچ
öpmek بوسیدن، ماچ کردن، بوسه زدن
öptürmek وادار به بوسیدن کردن، ماچ

دادن، بوسانیدن
öpücük يك ماچ کوچک از بچه
öpülmek بوسیده شدن، ماچ کرده شدن
öpüş بوسه، ماچ
öpüşmek همدیگر را بوسیدن، ماچ و بوسه کردن
ör = hendek خندق
örçin فردبان ریسمانی، نرلابانی که از ریسمان درست میشود
ördek اردک، مرغابی
ördekbası رنگ سبز (رنگ سبز سر اردک)
ördekgagası رنگ نارنجی باز
ördürmek وادار به بافتن کردن
örek ساختمان، بنا
öreke آلتی که گلوله پشم نریسته را روی آن نگاه میدارند
ören خرابه، زمین های شور و زار یا لم بزرع
örf عرف، عادت
örfelemek ترساندن، تهدید کردن
örfi عرفی
örfi idare = sıkıyönetim حکومت نظامی
örgan عضو (ارگان)
örgü = örgüç بافندگی، (مو یا نخ و غیره) بافته شده
örgüç چیز بافته شده، بافته
örgüt تشکیلات، سازمان
örgütlemek تشکیلات یا تشکیل دادن، بصورت سازمان در آوردن
örgütlenmek بصورت تشکیلات یا سازمان در آمدن
örme عمل بافتن، بافندگی، بافته
örmek ۱- بافتن ۲- آجرچینی کردن دربنائی، دیوار سازی ۳- در رفتگی پله جوراب یا پارچه را گرفتن، رفو کردن
örneğin مثلاً، برای مثال، فی المثل

örnek	از جمله نمونه ، مدل ، مثل ، مانند ، سرمشق ، مسطوره
örneklik	نمونه‌ای ، برای نمونه
örnekseme	قیاس
örs	سندان آهنگری یا کفایشی
örselemek	خراب کردن ، کم قوت کردن ، بنیه را تحلیل بردن
örselenmek	خراب شدن ، خسته شدن
örtbas	روپوشی کردن ، (عو) ماست مالی کردن
örtmek	پوشانیدن ، روپوشی کردن ، ستر کردن
örttürmek	دیگری را وادار به پوشانیدن یا روپوشی کردن ، پوشانیدن بوسیله دیگری
örtü	روپوش ، سرپوش ، ستر
örtük	سرپوشیده ، سر بسته
örtülmek	پوشانیده شدن ، ستر شدن ، روپوشی شدن
örtülü	پوشانیده ، سر بسته ، مستور ، روپوش‌دار
örtülü ödenek	اعتبار محرمانه ، بودجه مخصوص سری
örtünmek	خود را پوشانیدن ، روی خود را پوشانیدن
örtüsüz	باز ، روباز ، بدون پوشش ، عیان
örümcekli	تارعنکبوتی ، تارعنکبوت بسته شده
örücü	بافتنده
örülmek	بافته شدن
örümcek	عنکبوت
örümcek ağı	تارعنکبوت
örümceklenmek	تارعنکبوت بستن
örümcekli kafa	(مج) کلاه پوشیده ، دارای افکار کهنه
östaki borusu	مجرای استاخی (در گوش)
öşür	عشور ، مالیات عشور ، عشر ، عشریه

öt = öd	بهره ، نسیه صغیر
öte	موراء ، آنطرف
öteberi	چیزهای مختلف ، این و آن ، خرده ریزه ، آذوقه منزل ، خرت و پرت
ötede beride	آنطرف و آنطرف ، هر جا ، همه جا
öteden beri	از آنوقت تا بحال ، از قدیم یا از سابق تا بحال
öte gün	روز گذشته ، آن روز
öteki	آن دیگری ، آن یکی ، دیگری
öteki beriki	هر کس و ناکس ، همه کس ، این و آن
öteki taraf	طرف مقابل
ötesi	آن طرفش ، مابعدش ، بقیه اطرافش
ötmek	آواز خواندن مرغان ، نغمه سرائیدن پرندگان ، بانگ یا آواز پرندگان
ötre	پیش ، ضعه
öttürmek	به بانگ یا آواز آوردن پرنده یا مرغ ، وادار به آواز خوانی کردن مرغان ، به صدا در آوردن بوق یا شیپور
ötücü	بانگ زننده ، پرندگان یا مرغان آوازخوان
ötürü	بجهت ، برای ، بخاطر
ötüş	آواز خوانی یا بانگ مرغان ، نغمه پرندگان
ötüşmek	باهم بانگ زدن ، باهم آواز خوانی کردن ، مرغان و پرندگان ، نغمه سرائی پرندگان
öveç	گوسفند زرد و یاسه ساله
övgü	مدح ، مدح و ثنا ، ستایش
övmek	مدح کردن ، ستایش کردن ، ثنا گفتن ، ستودن
övücü	مداح ، ستایش کننده ، ستاینده
övlmek	مدح شدن ، ستوده شدن
övün = ögün	نوبت ، دفعه ، مرتبه ، وعده

(خوراك)
övünce = övünç ، مباحات، مفاخرت ، افتخار ، ستایش
övünge افتخار کننده ، مباحات
 کننده ، خود را ستاینده یا مدح
övmek افتخار کردن ، فخر کردن ، خود را ستودن یا مدح کردن
övmek = ögütmek ۱- سائیدن ، نرم کردن، آسیا کردن ۲- (مچ) هضم کردن
övütücü سائیده ، نرم کننده
övütülmek سائیده شدن ، نرم کرده شدن
öykü حکایت
öykünmek تقلید کردن
öyle آنطور ، آنچنین ، بدان طرز
öylece بدان ترتیب ، آنطور
öylelikle باین ترتیب ، بآن وضع ، در نتیجه
öylesine آن قدر زیاد ، فوق العاده ، باندازه ای که ، تا آنجا که
öyük = höyük تپه و سیمی که در نتیجه کارش
 آثار عتیقه از آن بیرون میاید
öz ۱- خود ، ذات، اصل ۲- جوهر ، مغز ، رب ۳- تنی ، حقیقی
 (برادر، خواهر و غیره) ۴- دره
özbek اوزبک
özdeş عین هم ، همانند ، مثل هم
özdeşlik عین هم بودن ، مثل هم بودن ، عیناً مانند هم بودن
öz direnç (فیز) مقاومت مخصوص هر جنس در مقابل جریان برق
özel مخصوص ، خصوصی ، شخصی
özellik (فل) خصوصیت ، قابلیت، خاصیت
 مخصوص
özellekle خصوصاً ، بخصوص ، خاصه
özen دقت ، اعتنا ، اهمیت ، سعی و اهتمام
özendirmek به هوس آوردن ، میل کشیدن ، جلب علاقه کردن

özenilmek دقت کرده شدن ، هوس کرده شدن ، رغبت کرده شدن ، جلب علاقه شدن ، میل پیدا شدن
özenli بادقت، با میل و رغبت ، با علاقه و کوشش
özenme هوس ، میل دقت و اهمیت ، اهتمام و اعتنا ، تقلید
özenmek ۱- دقت کردن ، اهمیت دادن ، اعتنا داشتن ۲- هوس کردن ، تقلید کردن
özensiz بی دقت ، بی اعتنا
özenti هوس ، تقلید ، یز
özerk مستقل ، مختار ، دارای اختیار
özerklik مختاریت ، استقلال اداری ، استقلال داخلی
özet خلاصه ، خلاصه مذاکرات
özetlemek خلاصه کردن ، مختصر کردن
özge دیگر ، دیگری ، غریبه ، بیگانه
özgeci نوع پرست ، مردم دوست
özgen آزاد ، مستقل
özgü خاص ، مخصوص ، مختص ، منحصر
özgül مخصوص، اختصاصی، مختص بنوع خود
özgül ağırlık (فیز) وزن مخصوص
özgün ۱- مخصوص بخود ، اصلی، اصل، بدیع ، ابتکاری ۲- نسخه اصل ، نسخه اول
özgür آزاد ، حر
özgürlük آزادی ، حریت
özlem ۱- حسرت ، آرزو ۲- میل ، رغبت
özlemek دلتنگی کشیدن ، در حسرت یا آرزوی چیزی یا کسی بودن ، چیزی را خیلی خواستن و آرزو کردن
özlenli دلتنگ ، حسرت کشیده ، پر آرزو
özlenmek حسرت کشیده شدن ، مورد حسرت و آرزو بودن
özletmek سبب حسرت کشیدن یا دلتنگی

özlü	مغزدار	غذا (در گیاه یا بدن حیوان یا انسان)
özlük	۱- ماهیت ، ذات ۲- ذاتی ۳- پرسنل ، اداره استخدام	özümseme جذب و تحلیل غذا (در وجود نبات و حیوان یا انسان)
özlük işleri	پرسنل ، اداره استخدام ، امور استخدامی یا پرسنلی	özünlü درونی
özne	۱- (دست) فاعل ، مبتدا ، مسندالیه ۲- (فل) ذات	۱- عذر ، معذرت ۲- عیب و نقص özür dilemek معذرت خواستن
öznel	(منط) انفسی، ذاتی ، درونی	۱- عذر دار ، معذور ۲- پرعیب özürlü و نقص
özsu	عصاره ، جوهر ، رب	۱- بدون عذر ۲- بی عیب ، özürsüz بی نقص
özüm = öz	اصل ، جوهر ، عصاره ، رب	özveri خداکاری
özümleme = özümseme	جذب و تحلیل	

P

P, p بیستمین حرف الفبای ترکی ، پ
pabuç کفش بدون ساق (پاپوش)
pabuççu کفش دوز ، کفاش ، کفش فروش
pabuçluk جای کفشی یا کمد جای کفش ، جای کفش کنی
pabuçsuz پا برهنه ، بی کفشی
paça ۱- پاچه شلوار یا زیرشلواری
 ۲- کله پاچه
paçacı کله پاچه فروش ، کله پز
paçal آرد مخلوط از انواع مختلف ، مخلوط
paçaları sıvamak پاچه‌ها را درمالیدن
paçalı ۱- پاچه‌دار ۲- پر پا ، مرغ یا پرندگان‌کی که پایشان پر زیاد دارد
paça suyu آب کله پاچه
paçavra ۱- پارچه کهنه پاره ، لته ، زنده ، پارچه یا کهنه دست پاک کنی
 ۲- (مع) آدم کثیف ، لجن ، پست
paçoş (عز) زن پست ، زن بد
Padişah پادشاه
pafta ۱- پولک یا سر میخهای گرد که به بدن و سروکله اسب برای زینت و صدا درآوردن آویخته میشود
 ۲- خال یا لکه بزرگ ۳- هر یک از تکه‌ها یا پارچه‌هایی از

نقشه مفصل شهری یا جغرافیائی
 ۴- آلت حدیده فلاوین که برای باز کردن جای پیچ و مهره بکار میرود
pagan بی‌دین ، بت پرست ، خداشناس
paha قیمت ، بها ، ارزش
pahacı گران فروش
pahalanmak گران شدن ، بالارفتن قیمت
pahalı ۱- پرقیمت ، گرانها ۲- گران ، پرازش
pahalılařmak گران شدن
pahalılık گرانی ، گرانی قیمتها
pahlamak پخ کردن ، کنار یا گوشه نخته را از حالت تیز درآوردن و پخ کردن
pak پاک ، پاکیزه ، تمیز ، طاهر
paket ۱- بسته یا بسته بندی قماش یا هر چیز ، بسته یا امانت پستی ، بسته بندی
paklamak پاک کردن ، تمیز کردن
paklanmak پاک یا تمیز شدن ، خود را پاک یا تمیز کردن ، طاهر شدن
paklatmak توسط دیگری پاک یا تمیز کردن
paklık پاکی ، تمیزی ، طهارت

pakt بیمان یا قرارداد بین‌المللی
pal نوعی کپوتر
pala ۱- نوعی شمشیر بزرگ منحنی
 ۲- قسمت پهن بیل یا امثال آن
palabıyık سییل نخخماقی یا شخصی که
 دارای چنین سییلی باشد ، سییل
 کلفت
pala çalmak ۱- شمشیر زدن ۲-
 (مع) . بپنوددی باین طرف و آن
 طرف دویدن
palamar طناب کلفت که کشتی‌ها را با آن
 می‌بندند
palamut ۱- نوعی ماهی بطول ۳۰ الی
 ۴۰ سانتیمتر که غیر از ستون
 فقرات استخوان دیگری ندارد
 و گوشت آن قدری تیره است .
 ماهی‌پالاموت ۲- نوعی درخت
 جنگلی از جنس بلوط که میوه‌هایی
 شبیه فندق دراز دارد
palan پالان اسب ، نوعی زین پهن و ملایم
 بدون سپر جلو
palandız سنگ زبرشیر آب
palanga طناب و قرقره برای چرخ‌آلت
 جرتقیل
palanka قلمه کوچکی که از چوب و گل
 ساخته شده . و اطراف آن خندق
 ایجاد کرده باشند
palas ۱- هتل لوکس ۲- پلاس ، کلیم
pala sallamak ۱- شمشیر زدن ۲-
 (مع) این طرف و آن طرف با
 تقلادویدن و جوش زدن
palaska کمر بند پهن و کلفت سربازی
palas pandras با عجله ، فی‌الفور ،
 غیر مرتب ، بدون جمع و جور ،
 ریخته پاشیده
palaspare لباس و پوشاک پاره و زنده ،
 پلاس پاره
palavra لاف ، لاف‌گزاف ، گفتار بیهوده و

گزاف ، کلام پرمباله
palavracı لاف زن ، هوجی
palaz جوجه اردک یا غاز یا کبوتر که قدری
 بزرگ شده باشد
palazlanmak, palazlamak
 ۱- بزرگ شدن جوجه‌های پرندگان
 ۲- (مع) بزرگ شدن بچه نوزاد ،
 پیشرفت کردن و رو به بزرگی
 رفتن بچه ۳- (مع) تازه‌بودن
 رسیدن ، جل و پلاسی بهم زدن
paldım تسمه‌ای که از دو طرف پالان به پشت
 ران حیوان گذارده میشود برای
 نگاهداشتن زین یا پالان
paldır küldür صدای «تراپ - تروپ» ،
 گُرمب و گُرمب
paleontoloji دیرین‌شناسی ، علم حیوانات
 و نباتات قدیم
paleozoik علم مربوط به قدیمترین
 ورقه‌های طبقات الارض که محتوی
 حیوانات و نباتات متحجر است
palet ۱- صفحه تخت‌ای پهن و بیضی
 شکل که نقاشان انگشت شست را
 از وسط آن گذرانده رنگهای
 مختلف را با قلم‌مو روی آن مخلوط
 میکنند برای کار نقاشی ، صفحه
 یا لوحه پهن و صاف فلزی که در
 صنایع برای کارهای مختلف از آن
 استفاده میشود
palikarya به داش مشت‌ها یا جوانان کردن
 کلفت یونانی گفته میشود
paliadyum پالادیوم ، فلز سفید بسیار سخت
 که دارای خاصیت جذب هیدروژن
 است وزن مخصوص آن ۱۱/۹
 و در ۱۹۰۰ درجه ذوب میشود
 علامت آن «pd» است
Palmiye درخت ازطایفه نخل که برای
 زینت کاشته میشود
palto پالتو

paluze نوعی شیرینی که از نشاسته و آب درست میکنند مانند فرنی « یخ در بهشت » (پالوده)
 palyaço دلقک یا شخصی مسخره باز که در سری کها یا نمایشهای دوره گردی بازی می کند
 pamuk پنبه
 pamukaki نوعی نخ سفید براق که برای گلدوزی بکار میرود
 pamuk atmək پنبه زدن، حلاجی کردن
 pamukçuk (طب) برفک، جوشها یا دانه های که کنار هایش قرمز وسطش سفید بوده بخصوص در اطراف دهان بچه های نوزاد بیرون می ریزد
 pamuk kozası غوزه پنبه
 pamuklamak کپک زدن، روی چیزی بشکل پنبه نازک کپک یا ابر زدن
 pamuklu پنبه ای
 panama کلاه حصیری پاناما
 panayır بازار مکاره، فوار
 pancar چغندر
 pancur پنجره کر که ای تخته ای که برای جلو گیری از آفتاب یا نور درست میشود دارای تخته های باریک روگ روگ میباشد
 pandantif کردن بند یا جواهری که به زنجیر بسته است و به گردن می آویزند، سنجاق سینه جواهر نشان
 pandispanya نان شیرینی که مانند کیک است
 pandomima بازی تئاتری که بدون صدا و کلمه بوده فقط با اشارات دست و سر و غیره اجرا میشود
 panik هول، هراس، هو، وحشت عمومی، وحشت
 pankreas (طب) لوزالمخه، غده بزرگی است بشکل خوشه که بین جگر سیاه وطحال جا دارد و قویترین

شیره هضمی را در دستگاه گوارش تولید میکند، پانکراس

pano لوحه مخصوص چسباندن اتیکت تعیین قیمت یا نوع جنس یا اعلان و غیره
 panorama دور نما، منظره، چشم انداز
 pansiyon پانسیون، محلی که در آنجا منزل کنند و غذا بخورند در مقابل اجرت
 pansiyoner کسی که در پانسیون میماند
 pansuman پانسمان، زخم بندی
 pantalon = pantolon شلوار
 panteizm وحدت وجود
 panteon پرستشگاه یا معبد بزرگ یونانیان و رومیان قدیم
 panter = pars یوزپلنگ
 pantograf نقشه سوادکن، پانتوگراف، آلتی است که در نقشه کشی بکار میرود متشکل از چهار تخته نازک باریک که بشکل بازو و مفصل به یکدیگر متصلند مانند پرگار ولی بطور متوازی الاضلاع روی کاغذ حرکت میکند و نقشه حاضر را با اندازه چندین برابر بزرگتر یا کوچکتر روی کاغذ دیگر کپی می کند
 pantolon شلوار
 pantufla کفش دمپایی که از نم یا پارچه پشمی ساخته شده باشد
 panzehir تریاق، پادزهر، ضد زهر
 papa پاپ، بزرگترین کشیش کاتولیک ها
 papəgan طوطی
 papak پایاق، کلاه پوستی بزرگ
 papalık پاپی، پاپ بودن
 papara ۱- نوعی خوراک که از نان و پنیر و آبگوشت درست میشود ۲- (عو) سرزنی، توبیح
 papatya گل مروارید، گل بابونه

پاپونه ، گل مینا
papatya fali فالی است که با کندن
 برگهای گل مروارید میگیرند
 مثبت و منفی را معین میکنند
papaz ۱- کشیش ۲- ورق «شاه» در
 ورق بازی
papaz balığı نوعی ماهی ریز
papazlık کشیشی
papaz uçurmak میخواری کردن ،
 مشروب خوری ، میخوارگی
papazyahnisi نوعی خوراک که با گوشت
 خرد کرده و پیمازهای خرد شده و
 قدری شراب یا سرکه درست میشود
papel (عو) يك لیره کاغذی
papelci شیادهائی که با ورق بازی حيله گری
 میکنند و پول مردم را با حقه
 میربایند
papirus گیاه پایروس که در سواحل نیل
 میروید و مصریهای قدیم روی
 برگ و پوست و ساقه آن می نوشتند
papiyon پاپیون ، نوعی کراوات بشکل
 پروانه
papura کاو آهنی سنگین که بوسیله
 دو جفت گاو حرکت داده میشود
papyekuşe نوعی کاغذ سفید کلفت براق
 اعلاکه روی آن نقش چاپ میکنند
para پول
para basmak پول یا اسکناس چاپ کردن
para biriktirmek پول جمع کردن
parabol شلجمی
para bozmak پول خرد کردن
para canlısı پول پرست ، پولکی
para cezası جریمه نقدی
para cüzdanı کیف پول
para çekmek پول را از بانک گرفتن ،
 پول کشیدن از بانک و غیره
paraçol ارابه يك اسبی که چهارطرفش
 باز ولی دارای سقف پوشیده میباشد

paradi دالان بالای تاتر که ارزانترین
 بلیط برای آنجا فروخته میشود
paradoks عقیده ای که مخالف عقاید عمومی
 باشد ، گفته متناقض
para etmek ارزش داشتن ، ارزیدن ،
 قیمت داشتن
paraf پاراف ، امضاء مختصر
parafe پاراف کردن ، امضاء مختصر کردن
parafin پارافین ، موم معدنی ، ماده جامد
 سفیدی که از تقطیر ذغال سنگ و
 نفت و بعضی مواد دیگر بدست میآید
paragöz پول دوست ، پول پرست ، پولکی
paragraf بند ، فقره ، جزئی از ماده
 قانون یا نوشته ای
para kazanmak پول درآوردن ، نفع
 کردن
para kesmek پول زیاد درآوردن ، (عو)
 اسکناس چاپ زدن
para kırmak فایده یا پول زیاد
 درآوردن یا بدست آوردن
para koparmak گوش بری کردن ،
 پول از کسی کندن
paralamak پاره پاره کردن ، (مچ)
 کلمات ملغلق و قلمبه سلمبه ایراد کردن
paralanmak ۱- به پول رسیدن ، پولدار
 شدن ۲- خودرا تکه پاره کردن ،
 تکه پاره شدن ۳- اذیت زیاد
 کشیدن
paralel ۱- موازی ، متوازی ۲- (مچ)
 همراه ، باهم ، مطابق ۳- (جنج)
 مدار جغرافیائی ، مدار موازی با
 خط استواء
paralelkenar (هن) متوازی الاضلاع
paralı ۱- پولدار ، متمول ۲- پولی ،
 با پول ، غیرمجانمی ۳- پارچه
 یا هر چیزی که دارای خال های
 گرد یا نقش پولک پولک باشد
paralojizm قیاس فاسد ، قیاس نادرست

parametre (هن) خط متوسط ، ضلع قائم مقدار معلوم غیر مشخص ، معادل ، پارامتر

paramparça تکه پاره ، خرد خاکشیر ، ریز ریز

parankima بافت یا نسج یا جرم اصلی ، نسج سلولی نرم و اسفنجی که در برگها و ساقه های نازک و میوه ها فواصل قسمتهای الیافی را پرمیکند

paranoya (طب) اختلال روحی که سبب ترس و وحشت بیجهت میشود

parantez پرانتز ، هلالین

parasız ۱- آدم بی پول ۲- مجانی

parasızlık بی پولی ، فقر

paraşüt پاراشوت ، چتر نجات

paraşütçü پاراشوتیست ، چتر باز ، کسی که در هوا با چتر نجات از طیاره پائین می برد

paratoner برق گیر

paravana پاراوان ، پرده متحرک چهار چوبه دار که از تخته و پارچه درست شده و بوسیله آن قسمتی از اطاق را جدا میکنند

parazit ۱- پارازیت ، انگل ، جانور طفیلی یا گیاهی که از جانوران و گیاهان دیگر مایه حیاتی گیرد ۲- (مج) آنکه طفیلی دیگران است ، آنکه بهزیشه دیگران زندگی میکند ۳- حشو و زوائد میان سخن دیگری ۴- صدای اضافی که در جهازهای صدا از قبیل رادیو و تلویزیون داخل شده صدای اصلی را اختلال نماید

parazitoloji انگل شناسی

parça ۱- تکه ، پارچه قسمت ۲- تکه ای یا قسمتی از موسیقی یا موزیک

parçacı ۱- کسی که پارچه کوپن یا

پارچه های تکه تکه را خرید و فروش میکند ۲- فروشنده اثاثیه ی قدیمی اتومبیل و ماشین آلات

parçak purçak تکه پاره ، پاره پاره ، پاره پوره

parçalamak ۱- قسمت کردن ۲- تکه تکه کردن

parçalanmak ۱- قسمت قسمت شدن ، تکه تکه شدن ۲- تعارف کردن زیاد به مهمان ، برای زیاد خدمت کردن به مهمان یا برای چیز دیگر خود را زیاد بخدمت انداختن

parçalı تکه دار ، تکه تکه

pardesü پالتو بارانی ، پالتو نازک

parıdon ببخشید ، عفو فرمائید

parfüm بوی خوش ، بوی عطر و گلاب

parıldamak برق زدن ، درخشیدن

parıldatmak تورانی کردن ، درخشاندن ، سبب برق زدن شدن

parıl parıl پر برق ، پر جلا ، پر نور ، پرزرق و برق

parıltı اشراق ، لمعه ، نور ، برق ، جلا ، درخشش

park ۱- باغ تفرجگاه عمومی ، باغ شهر ، پارک ۲- محل نگاه داشتن وسائط نقلیه

parke ۱- کف اطاق یا سالن که از تخته های تکه تکه و صاف که پهلوی هم جمع میشوند ساخته میشود ۲- سنگ فرش خیابان که از سنگهای مکعبی شکل ساخته میشود

park yapmak پارک کردن اتومبیل یا سایر وسائط نقلیه ، گذاردن یا نگاه داشتن اتومبیل در جایگاه مخصوص

parlak ۱- درخشان ، نورانی ، براق ، جلدار ، روشن ۲- (مج) موفقیت آمیز ۳- خوب ، عالی

- شد خسته میشود
- parpa بچه سفره ماهی یا سپر ماهی
- par par حالت بر نوری و درخشندگی
- pars یوزپلنگ
- parsa شاپوش (شادباش) ، پولی که از مردم حاضر بعد از نمایش یا بازی رقصان نمایش دهندگان جمع میشود
- parsal = partal کهنه و فرسوده
- parsel قطعه زمین
- parsellemek قطعه قطعه کردن زمین
- parşömen (-) پارشمن ، پوست آهو یا بز و گوسفند که سابقاً برای نوشتن مکتوب میرفته
- parşömen kağıdı کاغذ پارشمن، کاغذ سفید نازک شفاف که شبیه پارشمن باشد
- partal کهنه و فرسوده
- partenogenez تولید مثل در حیوانات مؤنث و مذکر بدون اینکه ماده مذکر در مؤنث داخل شود، تناسل بکری
- partier قسمت جلو کف سالون تا تریا سینما که بین صحنه و دسته ارکستر قرار دارد ، قسمت پشت سر نوازندگان در تماشاخانه
- parti ۱- حزب ۲- قسم ، قسمت ۳- يك دست بازی ۴- هر يك از نواهایی که مجموعاً قطعه موسیقی را بوجود میآورند ۵- جنس فروشی پارتی یا چکی یعنی مالی که يك جا و ارزان فروخته میشود
- particilik حزب بازی ، حزب سازی
- partili عضو حزب ، منسوب به حزب
- partisyon دفتر نت که شامل تمام قسمت های يك اثر موسیقی باشد
- partizan کسی که کلیه امتیازات را فقط برای حزب خود و منسوبین بآن حزب قبول دارد، کسی که غیر از حزب خود برآی کسی حقی قائل نیست
- ۴- (عو) جوان، زیبا، خوشگل، خوش صورت
- ۱- درخشیدن ، برق زدن ، parlamak مشتعل شدن ۲- آتش گرفتن ، شعله ور شدن مواد مشتعل مانند بنزین و امثالہ ۳- (مع) مشهور شدن، ترقی کردن ۴- (مع) آبی عصبانی شدن ، آتش گرفتن
- پارلمان ، مجلس شورای ملی و سنا parlamento
- ۱- درخشنده کردن ، نورانی parlatmak و برآق کردن، جلادادن ۲- (مع) مشروب خوردن
- ۱- انگشت ۲- پره چرخ ارابه parmak
- ۳- اینچ ۴- (قد) $\frac{1}{24}$ آرشین
- مقیاس قدیم ۵- (مع) مداخله یا انگشت کردن در کاری
- استاد سازنده پره چرخ ارابه parmakçı یا میله های آهنی برای نرده، چپر، پرچین ، دست انداز پله های خانه یا بالکن و غیره ۲- (مع) تحريك کننده، کسی که زیر زیر کی تحريك میکند ، آنتريك چی
- صدای استخوان parmak çitlatmak انگشت را در آوردن
- ۱- انگشت لیس کردن، parmaklamak انگشت کردن ، انگلك کردن ۲- انگشت دوآیندن ، تحريك کردن
- نرده یا میله های تخته ای یا parmaklık آهنی پنجره ، پرچین ، نردبان و غیره ، انگشتی
- گل پنجه علی parmakotu
- انگور ریش بابا parmaküzümü
- نوعی پنیر ایتالیائی parmican
- اسم شب ، علامت رمزی که با گفتن parola آن و بوسیله آن شخص خودی

partizanlık طرفداری و هواخواهی و
 تعصب نسبت به حزب خود
parya در هندوستان عنوان کسانی است که
 خارج از طبقه‌های کاست باشند ،
 طبقه‌ای که از حقوق اجتماعی
 محروم هستند
pas ۱- زنگ فلزات ، زنگار ۲- سفیدی یا
 بار زبان که در مریض یا امتلاء معده
 روی زبان پیدا میشود ۳- پاس دادن توپ فوتبال
 در موقع بازی ۴- «پاس» که در ورق بازی
 گفته میشود یعنی ورق مناسبی ندارد
pasaj ۱- پاساژ ، دالان بازارچه ، گذر ،
 تیمچه ۲- قسمتی از یک نوشته یا کتاب
pasak کثافت ، چرکی
pasaklı شلخته ، بد سرویخت ، کثیف و نامرتب
pasaport گذرنامه ، پاسپورت ، تذکره
pasaportunu vermek (عو) بیرون کردن ،
 جواب کردن
pasavan علم و خیر ، جوازی که به
 ساکنین طرفین حدود دو کشور همسایه
 و کسانیکه در خارج مرز اراضی با
 علاقه‌ای دارند داده میشود
pasif ۱- (دست) فعل مجهول ۲- آدم بی
 حرکت بی خاصیت ، غیر فعال ، بی‌فایده
 (عو) بی‌بو و بی خاصیت
Pasifik اقیانوس کبیر ، بحر محیط کبیر
paskal مضحك ، دلک
paskalya عید پاک مسیحیان ، عید قیام
 مسیح
paslanmak ۱- زنگ زدن ، زنگار بستن
 ۲- (مج) از کار افتادن انسان بسبب
 کار نکردن یا بیکاری
paslatmak سبب زنگ زدگی شدن
paslı زنگ زده ، زنگار بسته

pasmanterigiller از تیره یا فامیل قارچی
 که روی گیاهها سبب زنگ زدگی
 میشود ، آفت زنگ زدگی نباتات
paso کارت یا پاس یا اجازه نامه‌ای که
 محصلین یا طبقه مخصوصی در دست دارند
 و بان نشان دادن آن با تخفیف یا بطور
 مجانی از بلیط و وسائط نقلیه و سینماها
 و تئاترها استفاده میکنند
paspal آرد سیوس دار
paspas کفش پاک کن ، پادری ، زیرپائی
 چیزی که از کف بافته شده و از لاستیک
 و امثالها برای پاک کردن کفش جلو در
 یا در حمام زیر پا میاندازند
pasta شیرینی خمیری ، شیرینی تر یا خشک
pastacı شیرینی فروش ، شیرینی ساز
pastahane = pastane شیرینی فروشی ،
 مغازه شیرینی فروشی
pastal دسته بزرگ توتون
pastel ۱- مداد رنگی یا خمیر رنگی مخصوص
 نقاشی ۲- نقاشی که با این نوع خمیر
 یا مداد رنگی‌ها رنگ میشود
pastırma گوشت خشک کرده و دود داده شده
 گوشت خشکی که ادویه زیاد روی آن
 ریخته تحت فشار قرار میدهند یا دود
 می‌دهند ، پاسترما
pastırma yazı هوای گرم اواسط یائیز ، چند روزی
 که در اواخر شهر بور گرم میشود در آن
 موسم معمولاً پاسترما درست میکنند
pastil قرص ، حب مکیدنی ، پاستیل
pastörize پاستوریزه
pastra نوعی بازی ورق
paşa تیمسار ، (قد) حضرت اجل ، در

دوره عثمانی به صاحبمنصبان
عالیرتبه کشوری و لشکر
میکفتند

paşalık تیمساری
paşmak (قد) کفش
paşmakçı (قد) کفاش

pat ۱- پخ ، پهن و فشرده (بینی) ۲-
صدای « تاپ » ، ۳- اشاره به
حرکت فوری یا ناگهانی ۴-
نوعی گل ۵- گل سینه از الماس

pata ۱- مساوی (دربازی تخته یا ورق)
۲- جنگک کنار بادبان کشتی
برای بستن طناب

patak کتک، چک
pataklamak ۱- کتک زدن ، کتک کاری
کردن ، چک زدن ۲- شستن لباس
یا جاروب کردن با عجله و بطور
مجمل

pataklanmak کتک خوردن ، چوب خوردن
patakoz (عو) غروش (پنج فروش)
patates سیب زمینی
patavatsız ولسگار ، کسی که حرف
بی ربط میزند یا کار بی معنی میکند

patavatsızlık حرکت بی ربط و بی معنی
یا نامناسب

paten کفش اسکیت ، اسکیتینگ رینگ
patent = patenta بائنت ، حق اختراع ،
حق ثبت شده ، انحصاری

patırdamak سرو صدا کردن ، تق و تق
کردن

patırdatmak سرو صدا آوردن ، صدای
تق تق در آوردن

patır kütür تق و تق ، سرو صدا ، تاپ
و توب

patır patır صدای تاپ تاپ
patırtı سرو صدا ، صدای شلوغی ، شلوغی
patırtılı پرسرو صدا
patik کفش بچه کوچواو ، کفش بچه شیرخوره

patika کوره راه ، راه باریک مالرو
patinaj ۱- اسکیتینگ رینگ بازی
۲- درجا چرخیدن چرخ ماشین
یا اتومبیل بواسطه یخ بستن یا
لیز بودن راه ، بوکسوات چرخ
اتومبیل

patis پاتیس ، ململ شاهی
patiska چلووار
pat küت تق توق ، تاپ توب
patlak ترکیده ، شکاف خورده
patlak göz چشم ورقلمبیده ، چشم برجسته
patlak vermek ۱- ترک برداشتن
۲- (مچ) فاش شدن راز یاسر ،
روی آب آمدن ، بروز کردن

patlamak ۱- ترکیدن ۲- منفجر
شدن ۳- (مچ) شروع جنگ یا
دعوا ۴- حوصله سر رفتن ، از
جا در رفتن ۵- مصرف در
آمدن ، خرج بالا آمدن

patlangıç طرقة ، طرقة بازی بچهها
patlatmak ۱- ترکانیدن ، تیر در کردن
۲- بستوه آوردن ، ازجا در بردن
حوصله سر بردن ۳- سیلی زدن ،
چک زدن

patlayıcı مواد منفجره ، مشتعل ، محترقه
patlıcan بادمجان
patlıcangiller ازتیره بادمجان
patolog آسیب شناس ، متخصص آسیب
شناسی
patoloji آسیب شناسی ، مرض شناسی ،
پاتولوژی

patrik رئیس روحانی کلیسیاهای ارتدکس ،
رئیس اعظم کشیشهای ارتدکس
patrikhane اداره کل رئیس کشیشهای
ارتدکس که مرکز آن در استانبول
است و نامش فتر پاتریکخانه سی
میباشد

patron ۱- رئیس ، مدیر ، صاحب کار

- ۲-الگو، الگوی لباس
 ۱- غرفه نمایشگاه ۲- ساختمان pavyon
 یا عمارت تکی که در میدان یا
 يك محل کار ضمیمه ساختمان اصلی
 میباشد ۳- کلوپ یا محل ساز
 و آواز و مشروب و تفریحگاه شبانه
 ۱- حصه، سهم، قسمت، سهمیه pay
 ۲- (ریض) صورت (در کسر
 متعارفی)
 حائل، پایه، شمع payanda
 قیاس کردن در نفس خود، pay biçmek
 خود را بجای طرف گذاردن
 مثال قراردادن
 (ریض) مخرج (در کسر متعارفی) payda
 حصه دار، صاحب سهم، سهم دار paydaş
 حصه ای، مشاع، شرکتی، paydaşlı
 شراکتی
 اشتراك paydaşlık
 ۱- تعطیل شده، خاتمه یافته paydos
 ۲- (ندا) کار تمام شد، کار
 تعطیل
 ۱- سهم کردن، تقسیم کردن، pay etmek
 بخش، قسمت کردن
 پایه، درجه، رتبه، مرتبه paye
 آدم شمردن، اعتبار قائل paye vermek
 شدن، اهمیت دادن
 مشرك، خدانشناس، بت payen = pagan
 پرست
 پایدار، دائمی، ابدی payidar
 (قد) پایتخت payitaht = başkent
 سرزنش کردن، توبیخ کردن paylamak
 بین خود تقسیم کردن، قسمت paylaşmak
 کردن بین خودشان
 بین سایرین تقسیم یا paylaştırmak
 قسمت کردن
 ۱- پای کج و موج ۲- مهره paytak
 پیاده در بازی شطرنج
 درشکه payton = fayton

- جواب دادن کوچک به pay vermek
 مزرك به طور بی ادبانه
 ۱- روز یکشنبه ۲- یکشنبه pazar
 بازار، بازار عمومی سیار که در
 ترکیه اغلب در روزهای یکشنبه
 یا روزهای دیگر هفته تشکیل
 میشود ۳- معامله، خرید و
 فروش، دادوستد
 رئیس بازار، ریش سفید یا سر pazarbaşı
 اصناف بازار عمومی
 فروشنده در بازار عمومی pazarcı
 بازاریابی pazarlama
 چانه، چانه بازاری pazarlık
 چانه زدن pazarlık etmek
 دوشنبه pazartesi
 پارچه کرکی، پارچه بامازه pazen
 ۱- بازو، عضله دست یا پا ۲- نوعی pazi
 اسفنج وحشی ۳- زوالد خمیر
 ۱- بازوبند ۲- دعائی که به pazı bent
 بازو می بندند
 نسمه ای که کفایشها موقع کار روی pazval
 پای خود میگذارند که کفش را
 روی پا نگاهدارد
 قراول بازار و دکانها، شبگرد pazvant
 پیچه، نقاب زنها peçe
 روپوشی کردن، پرده پوشی peçelemek
 کردن، پنهان کردن سر و صورت
 زیر پیچه
 دستمال کاغذی یا پارچه ای سر peçete
 سفره
 نوعی بازی که بجای طاس معمولی peçiç
 هفت عدد صدف دریائی مخصوصی
 می ریزند و بازی میکنند
 متخصص فن تعلیم و تربیت pedagog
 پداگوژی، فن تعلیم و تربیت pedagoji
 علم آموزش و پرورش
 رکاب یا جایائی دوچرخه و غیره، pedal
 شبیه رکاب که زیر پا قرار میگردد

peder = baba (قد) پدر ، بابا
 pederşahi پدرشاهی ، وابسته به بزرگ
 خانواده یا پدر طایفه ، خانواده ای
 که بزرگی و اصالت مربوط به
 پدر خانواده میباشد ، خانواده ای
 که در آن پدر رئیس و حاکم مطلق
 است
 pedikür پدیکور ، مرتب کردن و لاک زدن
 ناخن های پا
 pedoloji علم اطفال ، علم تربیت و پرورش
 اطفال
 pedotekni علم الحیات اطفال ، علم
 زندگی کودکان
 pegmatit سنگ متبلوری که از جنس
 خارای سفید است و میکای سفید
 دارد
 pehlivan پهلوان کشتی گیری
 pehpeh به به
 pehpehlemek = pohpohlamak به به
 گفتن ، تعریف کردن
 pehriz ۱- پرهیز ۲- روزه مسیحی ها
 و یهودیها که از خوردن بعضی مواد
 خودداری میکنند
 pejmürde ۱- کهنه ، پاره ، خراب ،
 فرسوده ۲- پریشان ، ریخته
 واریخته ، شلوغ و نا مرتب
 pek ۱- غلیظ ، سفت ۲- محکم ، استوار
 ۳- زیاد ، خیلی ، فوق العاده
 pekâlâ خیلی خوب ، بسیار خوب ،
 فوق العاده عالی
 pekdoku انساج نباتی که سبب راست
 ایستادن شاخه های درخت است
 pekent مانع طبیعی در راهها و اراضی که
 مانع عبور و مرور است
 peki ۱- بسیار خوب ، خیلی خوب ۲-
 چشم ۳- بلی
 pekin (فل) محقق ، بدون شبهه ، قطعی

pekışmek سفت شدن ، محکم شدن ، غلیظ
 شدن
 pekitmek ۱- محکم کردن ، سفت کردن
 ۲- (مع) تأیید کردن ، تأکید کردن
 pekleşmek سفت شدن ، غلیظ شدن
 peklik ۱- سفتی ، غلیظی ، محکمی
 ۲- امتلاء معده ، بیوست
 peklik çekmek دچار بیوست بودن .
 امتلاء معده داشتن
 pekmez شیرۀ انگور
 peksimet سوخاری
 peleme قایق که زیر آن صاف و مسطح
 است و روی رودخانه کار میکند
 peterin شنل
 pelesenk نوعی صمغ که از بعضی نباتات
 خوش عطر گرفته میشود
 pelikan مرغ پلیکان ، مرغ سقا ، مرغ
 ماهی خوار
 pelin افسنطین ، خاراکوش ، گیاهی است
 دارای ساقه های بلند و برگهای
 بریده شاخه هایش انبوه و پر برگ
 گلهایش شبیه گل بابونه در طب
 قدیم بکار میرفته
 pelit نوعی درخت بلوط و میوه آن که در
 ترکیه پالاموت مینامند
 pelte لرزونک ، شیرینی است بشکل زله
 که با آب و شکر و نشاسته درست
 میکنند
 peltek کسی که لکنت زبان دارد یا نوك
 زبانی حرف میزند ، الکن
 pelteklik لکنت زبان ، الکن بودن
 pelteleşmek ۱- دلمه شدن ۲- (مع)
 لغت و وارفته شدن ، حال کسی را
 پیدا کردن که مانند خمیر وارفته
 باشد
 pelür = pelüş ۱- نوعی مخمل ۲- کاغذ
 نازک تحریر که غالباً برای نوشتن
 با ماشین تحریر بکار میرود

pembe رنگ صورتی
pembelik صورتی رنگ بودن ، صورتی بودن
pembemsi قدردی صورتی رنگ ، صورتی روشن ، صورتی باز
pembesar نوعی پارچه ابریشمی نازک از ابریشم خام دست باف
penah پناه ، پناهگاه
penalti جریمه در بازی فوتبال که توپ را از ۱۲ قدمی تنها بطرف گلر یا دروازه بان یا قلمه بان شوت میکنند
pencere پنجره
pencidü طاس پنج و دو ، در بازی تخته نرد وقتی طاس ۲ و ۵ باشد
pencüse طاس پنج و سه در بازی تخته نرد
pencüyek طاس پنج و یک در تخته نرد بازی
pençe پنجه ، چنگ ، پنگل
pençe atmak ۱- پنجه کشیدن ۲- در زیر پنجه یا سلطه خود گرفتن
pençelemek پنجه انداختن ، قاپیدن ، پنگل یا پنجه کشیدن ، چنگ زدن
pençeleşmek ۱- همدیگر را پنگل یا پنجه کشیدن یا چنگ زدن ۲- با هم مجارله کردن ، دست به یقه شدن ، کشمکش کردن
pençeli پنجه دار ، بازور ، قوی ، پر پنجه
pençgâh پنجگاه ، مقامی است در موسیقی شرقی
penepñen (جغ) زمین جلگه ای که اثر آب بردگی گود و پست شده باشد
penguen پنگوئن ، مرغی که بطور دستجمعی در سواحل دریای شمال زندگی میکند پاهای پرده دار و بالهای کوتاهی دارد پشش سیاه و سینه اش سفید است خوب شنا میکند خوراکش ماهی و حیوانات دریائی است

peni پنی ، کوچکترین واحد یون انگلیسی ، شلینگ
pens کیره ، پنس ، انبر کوچک
pepe کسی که زبانش میگیرد ، کسی که زبانش میگیرد و اول کلمات را چندین مرتبه تکرار میکند
pepelik زبان گرفتگی
pepsin پپسین ، جوهر اسید معده
pepton پپتن ، ماده آلومینی که در وجود انسان بحالتی درمی آید که برای هضم شدن و وارد ترکیب بدن شدن حاضر میباشد
perakende ۱- پراکنده ، تکه تکه ۲- جزئی فروشی
perakendeci فروشنده مال جزئی ، خرده فروش
perçem (قد) زلف ، کاکل که (در قدیم) موی سر را می تراشیدند و مقداری وسط سر باقی میگذارند ، بال اسب
perçin پرچ ، میخ پرچ ، کوبیدن و پهن کردن سرمیخ
perçinlemek ۱- پرچ کردن سرمهره یا میخ ۲- (مج) محکم کاری کردن
perçinlenmek محکم شدن مثل میخ پرچ شده
perçinleşmek پرچ شدن سرمیخ یا مهره ، میخ پرچ شدن ، محکم شدن
perçinli محکم شده ، میخ پرچ شده ، با میخ پرچ محکم شده
perdah ۱- صیقل ، پرداخت ، جلا ۲- صاف شدن صورت بعد از تراشیدن دفته دوم با تیغ از طرف پائین به بالا
perdahçı استاد جلاگر که با لاک و الکل جلاکاری میکند
perdahlamak جلا دادن ، صیقل دادن ، صاف و پرداخت کردن

perdahlı جلاداده شده ، صیقلی شده ، جلادار ، صافکاری و پرداخت شده

perdahsız بدون جلا و صیقل

perde ۱- پرده پارچه‌ای یا تخته‌ای
۲- درجه نازکی یا کلفتی هر یک از صداها در فن موسیقی ، پرده صدا ۳- پرده تأثیر ۴- پرده آب مروراید چشم

perdeayaklılar تیره‌ای از حیوانات که بین انگشتان دست با پاهایشان پرده موجود است مانند غاز و اردک

perdeci (قد) پرده‌دار که درسرای بزرگان برای مهمانها پرده در بها را باز میکردند ۲- کسی که در تأتر صحنه را باز و بسته میکند.

perdelemek پرده کشیدن ، با پرده مسدود کردن ، (مچ) حقیقت را پوشانیدن و پنهان کردن

perdelenmek پرده جلو چشمان خود گرفتن ، منحجوب شدن ، خود را پوشانیدن ، پرده کشیده شدن

perdeli پرده‌دار ، با پرده

perdesiz بی پرده ، بدون پرده (مچ) بی حیا ، بی حجاب

pere قسمت پائین دیوار که برای محکم شدن با سنگ و ملاط ساخته و محکم میشود

perende معلق، وارونه در حال پرش

perende atmak معلق زدن ، وارو زدن در حال پرش

perese ۱- نخکی که بناها برای راست ساختن دیوار و بنا بکار میبرند، نخ بنائی ۲ - (مچ) وضعیت ، حالت ، درجه

perestiş = tapınma پرشش

perestişkâr کسی که بعد پرستش دوست دارد یا احترام میکند

Pergel پرگار

pergellemek ۱- با پرگار اندازه گرفتن
۲- (مچ) و رانداز کردن در نظر گرفتن ، تصور کردن

perhiz برهیز ، نخوردن ، اجتناب از بعضی خوردنیها یا آشامیدنیها

peri بری ، فرشته

peribacası شکل مخصوصی از زمین یا خاک ، کپه مخروطی خاک نرم که در اثر ریزش و جریان و سیلابها بوجود آمده غالباً تخته سنگی در رأس آنها قرار دارد و بیشتر در حوالی شهر ارگوب و نوشهر نزدیکی قیصری ترکیه دیده میشود

pericik زبانه قفل مغزی

perido نام عمومی سنگهای قیمتی از طبقه سلیکات ، زبرجد

peridotit زبرجد سبز

periehramı = peripiramidi کپه مخروطی از خاک که غالباً در رأس آن تخته سنگ موجود است

peri illeti مرض هیستری

periocağı = peribacası کپه مخروطی از خاک که غالباً زبر آن خاک نرم و بالای آن سنگ موجود است در اثر ریزش و جریان سیلابها تولید شده بیشتر در شهر ارگوب در نزدیکی قیصری دیده میشود

peripiramidi کپه مخروطی از خاک که روی آن سنگ موجود است

periskop دوربین دیده بانی زیر دریائی که در بالای آب قرار دارد و میتواند اطراف را نگاهبانی کند

perişan پریشان ، پراکنده ، بی ترتیب ، خراب ، منکوب ، رقت بار

perişan etmek پریشان کردن ، خراب و ویران کردن

perişanlık پریشانی ، بی سروسامانی ،

ویرانی
periton = karınzarı صفاق ، پرده
 درون شکم که روده‌ها در میان آن قرار دارد
peritonit التهاب صفاق یا پرده درون شکم
perki نوعی ماهی هجوم کننده
perkitmek = pekitmek محکم کردن ، تأکید کردن
perm سکی ازادوار زمین شناسی مربوط به نزدیکترین عهد پالئوزوئیک
permanganat پرمنگنات
permeçe طناب یا ریسمانی که کشتی را با آن می‌بندند و نسبتاً باریک است
permi ۱- پروانه ، اجازه نامه مأمورین مخصوص راه آهن ۲- پروانه یا اجازه نامه صادرات یا واردات مال التجاره یا ارز خارجی
perlit = incitaşı سلیکات طبیعی
peroksit پراکسید ، اکسیدی که اکسیژن فراوان دارد
peron سکوی مسافری در ایستگاه راه آهن
persenk تکه کلام
personel پرسنل ، کارمندان
perspektif طرزى از نقاشی که خطوط دور و نزدیک منظره‌ای را بطور عموم رسم و مجسم میکند ، وابسته به مناظر و مرایا
perşembe پنجشنبه
pertavsız = büyüteç ذره بین
peruka کلاه گیسی
perükâr (قد) به استاد سلمانی (در قدیم میگفتند)
perva پروا ، ترس ، بیم
pervane ۱- پروانه ، حشره بالدار کوچکى است که شها گرد چراغ یا شمع می‌گردد ۲- آلت پرده‌داری که دور خود می‌چرخد

مانند پروانه هواپیما ، پروانه کشتی ، پروانه بادبزن و غیره
pervane olmak به کسی دل بستگی پیدا کردن و پروانه وار اطراف او گشتن ، پابند شدن
pervasız بی پروا ، بی بیم و ترس
pervasızlık بی پروائی ، بی‌روئی
pervaz حاشیه یا کناره باریکی که اطراف یا کنار پارچه یا لباس بدوزند
pervazlamak اضافه کردن حاشیه به اطراف یا کنار پارچه یا چیز دیگر
pes ۱- در مقابله یا کشتی وقت مغلوبیت را قبول کنند «پس» میگویند یعنی تسلیم ، قبول ۲- کلمه‌ای است که حیرت و تعجب را می‌رساند مانند «بابا ای والله» ۳- صدای پست یا خفیف
pesek زنگ یا چرك دندان
pesimist = karamsar بدبین ، سیاه
 دل ، دل سیاه
pespaye فرومایه ، پست
pest = pes صدای خفیف یا پست
pestenkerani حرفهای چرت و پرت و بی‌معنی
pestil لواشك آلو یا قیسی و غیره
pesüs قندیل گلی
peş ۱- پارچه اضافه‌ای که به دو طرف لباس اضافه میکنند ۲- پست ، دنبال ، پشت سر ، دنبال کسی
peşekâr در بازی نمایشهای قدیم که (اورتا یونو ortaoyunu) می‌نامند یعنی نمایش میان جمعیت (پیشه کار) نام یکی از دو نفر بازیگران متقابل بود
peşiman = pişman پشیمان ، نادم
peşin قبلی ، از قبل ، جلو ، پول نقد یا

پیشگی (برخلاف نسیه)
 peşin para پول نقد ، پول پیشگی
 peşin yargı قضاوت پیشگی ، تصدیق
 بلا تصور، حکم دادن از روی تعصب
 peşinci خریدار یا فروشنده نقدی، کسی که
 نسیه نمی‌فروشد یا نمی‌خرد
 peşkeş ۱- پیشکش ۲- (مخ) مفت
 مسلم دادن یا تسلیم کردن
 peşkir = peçete دستمال سر سفره،
 پیش‌بندی که در قدیم موقع غذا
 خوردن جلوی سینه با زانو
 می‌گذاشتند
 peşpeşe پشت سر هم ، پی‌درپی
 peşrev ۱- پیش درآمد در موسیقی ۲-
 حرکات و نمایش اولیه‌ای که
 پهلوانان کشتی‌گیری قبل از کشتی
 گرفتن نشان می‌دهند و دست خود
 را به زانو یا ران خود می‌زنند و
 در میدان کشتی‌گیری حرکت
 میکنند، مقدمه کشتی‌گیری
 peştahta پیش‌تخته ، پیش‌خوان صراف
 یا فروشنده‌گی
 peştamal لنگ حمام
 peştamalcı لنگ حمام‌فروش
 peştamal kuşanmak (قد) استاد شدن
 یا عنوان استادی گرفتن از رئیس
 اصناف سلمانی یا کفافی و غیره
 که در قدیم شال به کمر کارگران بسته
 میشد و باین طریق دارای عنوان
 استادی میشدند ، لنگ انداختن
 peştamallık سرقفلی مغازه ، سرقفلی
 يك دكان که خوب کار میکند
 Peşte بودایست پایتخت مجارستان
 (نام قسمتی از شهر بودا و قسمت
 دیگر پشته است جمعاً بوداپشته
 میشود)
 Peştuca زبان پشتوئی (افغانی)
 petek کندوی عسل

چشم مرآب (در بعضی حشرات)
 petekgöz سنگ‌شناسی ، مطالعه در
 تخته سنگهای قشر زمین
 petrol = gazyağı نفت ، نفت سفید
 pey بیعانه ، پیش‌بها
 pey akçası پول بیعانه
 peyda پیدا ، معلوم
 peydahlamak پیدا کردن یا پیدا شدن
 چیز تازه نامطلوب
 peyderpey بتدریج ، کم‌کم ، بواش‌بواش
 peygamber پیغمبر ، رسول
 peygamberçiçeği فنطوریون، فنطریون،
 فنطاریون گیاهی است دارای گل‌های
 زرد یا بنفش که در طبابت بیکار
 می‌رود
 peyk = uydu ستاره ، سیاره فرعی که
 دور سیاره اصلی می‌گردد ، پیک
 peyke نیمکت چوبی ، تخت تخته‌ای
 peylemek چیزی را برای خود تخصیص
 دادن ، کنار گذاشتن چیزی برای
 خرید ، دادن بیعانه برای چیزی
 peynir پنیر
 peynirağacı موته پنجه‌کیاس بمباکس ،
 درختی که نوعی پنجه‌الیاف کوتاه
 میدهد
 peynirdişi دندان‌نی که گاهی در سن پیری
 در دهان پیدا میشود
 peynirleşmek بریدن شیر
 peynirli پنیردار ، پنیری
 peynirşekeri شکر پنیر
 peyzaj تابلوی دورنما ، نقاشی منظره ،
 چشم انداز ، نقاشی دورنما
 pezeta واحد پول اسپانیا
 pezevenk جاکش ، قرمباق ، دلال
 محبت ، دیوت
 pıhtı خون دلمه ، دلمه خون
 pıhtılaştırmak دلمه شدن خون
 pıhtılaştırmak دلمه کردن خون

خرت و پرت ، اشیاء کهنه و
 فرسوده
pınar چشمه
pır ۱- صدای پرزدن پرنده ، صدای
 «پر» ۲- فرار کردن ، مثل
 مرغ پرزدن و دزد رفتن
pırasa براسه ، نوعی تره یا پیازچه
 فرنگی که مانند پیازچه سبز ولی
 چندین برابر ضخیم تر و بزرگ تر
 میباشد
pırazvana دسته آهنی کارد یا شمشیر که
 در داخل دسته چوبی آن قرار
 میگیرد
pırıldak آلتی است که در نظام باروشن
 و خاموش کردن ازدور با اشاره حرف
 میزنند
pırıldamak نوردادن ، درخشیدن ، برق
 زدن ، روشن و خاموش شدن
pırl pırl خیلی براق ، روشن ، نورانی
pırlıltı درخشش ، نورانیت
pırlak نوعی پرنده شکاری که برای جلب
 و شکار پرندگان دیگر بکار میرود
pırlamak «پری» کردن و پریدن مرغی
 کوچک ، (مخ) فرار نکردن ، در
 رفتن ، جیم شدن
pırlangıç = topaç مازالاق ، نوعی از
 فرفره چوبی مخروطی که توی آن
 سوراخ است و از پهلو روزنه‌ای
 دارد و در موقع چرخیدن صدا
 میکند
pırlanmak «پری» کردن ، پروبال زدن ،
 برای پریدن تقلا کردن
pırlanta برلیان ، الماس بی رنگ و
 شفاف ، الماس درشت و گرانبها
 که آن را خوب تراش داده
 باشند
pırnal نوعی چوب جنگلی که از آن ذغال
 اعلا بدست میاید ، چوب راج ،

درخت راج
 نوعی سنگ یا ذغالی که تصور میشود
 در باق‌مار گزیدگی باشد
pırpır (عو) آدم سردر هوا ، کسی که در
 تعقیب زنان بوده متصل در تقلا و
 تلاش برای زن بازی باشد
pırpıt ۱- قراضه ، پاره پوره ، شکسته
 پکسته ۲- پارچه پشمی زخم
 که با دستکاه دستی بافته میشود
 ۳- تنبانی که از پارچه پشم بز
 تافته شده و پهلوانان کشتی گیری
 آن را بجای تنبان چرمی می پوشند
pırtı خرت و پرت ، اشیاء خرده ریزه
 بی ارزش
pırtık پاره پوره
pısırık بی عرضه ، بی سرو زبان ، آدم
 بی چاره و بی دست و پا ، ضعیف
pısırıklık بی دست و پائی ، بی سرو زبانی ،
 بی عرضگی
pıtırdamak نرق تروق کردن ، صدای
 «پرت-پرت» در آوردن
pıtırtı صدای «پرت-پرت» ، «ترق-تروق»
piç ۱- حرامزاده و ولد الزنا ۲-
 شاخه‌هایی که از کنار ساقه اصلی
 یا ریشه درخت بیرون میزنند
 ۳- هر چیز تقلبی و غیر اصلی
piç etmek چیزی یا کاری را خراب و
 فاسد کردن
piç kurusu نعم حرام ، بچه شیطان
 حرامزاده
piçleşmek از حال اصلی درآمدن و عوض
 شدن ، تغییر کلی پیدا کردن
 فاسد شدن
piç olmak خراب شدن ، بیمزه شدن ،
 از بین رفتن
piçuta = palamut نوعی درخت (به)
 پالاموت (مراجعه شود)
pide نان بربری (که انواع ساده و قهوه

و پیندر آزا در ترکیه درست میکنند) ، نان پیده
 اوستا یا شاطری که انواع نان
 بربری می‌بزد ، نان پیده یا نان
 بربری فروش
 pijama پیژامه
 pik لوله کلفت آهنی
 pikap ۱- پیکاپ ، گرامافون الکتریکی
 که صفحات را بطور اتوماتیک
 عوض میکند ۲- اتومبیل وانت ،
 اتومبیل کوچک نیمه باری
 pike ۱- پارچه پنبه‌ای که دوروش
 متفاوت بوده روی آن نقشه‌های
 برآمده داشته باشد ۲- پرش یا
 پرواز عقابی ، طرز پرواز هواپیمای
 بمب افکن که برای افکندن بمب از
 بالا به پائین هجوم میکند
 piket نوعی بازی ورق
 piknik گردش دسته جمعی در خارج شهر ،
 پیکنیک
 piknik yapmak گردش رفتن دسته جمعی
 بخارج شهر
 piko نوعی گلدوزی دندان موشی باماشین
 خیاطی ، گلابتون دوزی
 pikrik asit نوعی ماده شیمیائی تلخ مزه
 زرد رنگ که اگر ناگهان گرم شود
 منفجر میشود در رنگ کاری و
 ساختن مواد منفجره و در طب بکار
 میرود
 piktoresk شایان تصویر ، شایسته اینکه
 نقاشی شود ، قابل عکس برداری ،
 زیبا ، بدیع منظر
 pil پیل الکتریک
 pilaki نوعی خوراک سرد که با روغن
 زیتون پخته میشود و در آن سیر
 و پیاز و جعفری و هویج میریزند
 pilatika نوعی ماهی آب شیرین
 pilav پلو

پلوئی مناسب برای پلو
 pilavlık
 چوجه بزرگ ، مرغ با خروس جوان
 piliç
 هوانورد
 pilot
 هوانوردی
 pilotluk
 پینکی زدن ، چرت زدن ،
 pineklemek در حالت خواب آلودگی و چرت
 زدگی بودن
 pingpong پینگ پونگ
 pinpirik در مورد استهزاء به شخص پیر
 ناتوان و بی حال گفته میشود ، پیر
 یا تال
 pinpon (عو) پیر یا تال ، پیر ناتوان
 pinti خسیس ، اهم ، بخیل ، ممسک
 pintilik خست ، خساست
 pipet لوله شیشه‌ای باریک که برای نقل مایعات
 از ظرفی بطرف دیگر استعمال
 میشود ، لوله باریک که با آن
 شربت یا مایعات دیگر از توی لیوان
 یا بطری میخورند
 pipo پیپ ، چپک
 pir ۱- پیر ، سالخورده ۲- پیر ، شیخ
 صاحب طریقت ۳- عنوان سر
 سلسله یا ایجاد کننده یک حرفه یا
 هنر مثلا گفته میشود که سلمان
 پارس پیر سلمانی‌ها بوده است
 piramidal مخروطی شکل ، هرم
 piratmit هرم ، اهرام ، مخروطی شکل
 pire کک (از حشرات است)
 pirekapan = nezleotu گهای که برای
 دفع کک و حشرات کاشته میشود
 pirelendirmek دست پاچه کردن ،
 نگران کردن ، بخیاالات انداختن
 ۱- کک افتادن ۲- کک
 pirelenmek جستن ، کک گرفتن و کشتن ۳-
 (مج) بدست و پا افتادن ، کک به تنبان
 کسی افتادن ، دست پاچه شدن
 ۱- کک دار ۲- نگران ،
 pireli پروه ، دستپاچه ، خیالاتی

pireotu اسپرزه

pirina تفاله زیتون پس از آن که روغن آن گرفته میشود

pirinç ۱- برنج (خوراکی) ۲- برنج (فلز)

pirit آهن گوگردی ، سولفید آهن

pirohu = piruhi خمیری که در آن پنیر و جعفری ریخته بشکل مثلتهای کوچک بریده در آب میپزند سپس روی آن روغن ریخته میخورند

piroksen ماده معدنی که در مواد کوه آتشفشان یافت میشود ، نام عمومی سلیکات کالسیم طبیعی منگنز و سلیکات های آهن

pirosfer هسته مذاب مرکز کره زمین

piruhi = pirohu خوراکی که از خمیر و پنیر و جعفری است در آب پخته شده روی آن روغن ریخته میخورند

pirüpak تروتیز ، پاک و تمیز ، بدون لك

pirzola کنتل دستدار

pis کثیف ، بد ، نامطلوب ، نجس ، مردار

pisboğaz بد شکم ، اکول ، پر خور

pisboğazlık پر خوری ، بدشکمی

pisi پیشی (گره بزبان بچه)

pisibalığı نوعی ماهی سفید پهن کوچک با اندازه ماهی سیب (pleuronectes platessa)

pisipisi - پیشی پیشی (گره بزبان بچه) ۲- پیش پیش ندا برای صدا کردن گربه

pisipisine نامجا ، ناحق ، بیخودی ، بیخود و بی جهت

pisipisiotu نوعی جو وحشی که قابل خوردن انسان با حیوان نمیشد سنبله القار

piskopos سقفی که ریاست امور دینی نقطه ای را داشته باشد

piskoposluk کاریامحل کار با اداره کار ، کشیش کاتولیک که رئیس دینی

منطقه باشد

pislemek نجس کردن ، کثیف کردن ، کثافت کردن ، بیشتر در مورد کثافت حیوانات گفته میشود

pislenmek کثیف شدن ، نجس شدن ، آلوده شدن

pisletmek کثیف کردن ، نجس کردن ، خراب کردن کاری ، خرابی بالا آوردن

pislik کثافت ، نجاست ، غایط انسان یا حیوان

pist ۱- پیست آکه برای راندن گربه گفته میشود ۲- میدان صاف که برای بازی یارقص یا فرود آمدن طیاره ساخته شده باشد ، پیست

piston ۱- پیستون ۲- (مچ) یارتی ، کس و کار ، آدم با نفوذ در امور ادارات وغیره

pişdar رهبر ، پیشوا

pişegen = pişek یزا ، زودیز

pişekâr عنوان یکی از بازیگران در نمایشهای دوره گردی آنکه نمایش را افتتاح میکند

pişik عرق سوز یا سوختگی یا قرمزی که در لای کتاله یا زیر بغل در اثر گرما حاصل میشود

pişim طرز پختن

pişirici ۱- یزننده ۲- شاطر نانوائی

pişirim = pişirimlik مقداری که در یک دفعه پخته میشود ، پخت

pişirmek ۱- پختن ۲- (مچ) پخته شدن در کار یا درس یعنی خوب حاضر کردن ۳- (مچ) پخت و پز کردن ، هلاک ، صمیمیت پیدا کردن

pişirtmek پختن کردن توسط دیگری ، پزاندن

pişkin ۱- خوب پخته شده ، برشته ۲- (مچ) پررو ، بی حیا

pişkinlik ۱- خوب پخته شدن ۲-

پرروئی
pişman پشیمان ، نادم
pişmaniye پشمك
pişmanlık پشیمانی ، ندامت
pişmek ۱- پختن ، پخته شدن ۲- کامل و با تجربه شدن ، دنیا دیده شدن ۳- سوختن قرمز شدن یا عرق سوز شدن لای کفاله پا یا زیر بغل بچه یا بزرگ
pişti نوعی بازی ورق
piştov پیشتو ، نوعی هفت تیر
piyade ۱- پیاده نظام ۲- مهره های پیاده در بازی شطرنج ۳- نوعی قایق سبک دوپاروئی
piyango بخت آزمائی ، لاتاری
piyango çekimi قرعه کشی بلیط های بخت آزمائی ، قرعه کشی لاتاری
piyango çekmek قرعه کشیدن
piyanist پیانیست ، پیانوزن ، متخصص
piyano پیانو
piyasa ۱- بازار ۲- آفتابی شدن ، بمیدان درآمدن ، گردش کردن ۳- مظنه بازار
piyasaya düşmek به بازار افتادن در مورد زنی گفته میشود که با همه کس لاس بزند و بزبانها بیفتد
piyata دوری ، دیس نهارخوری
piyaz ۱- پیاز و جعفری خرد کرده که پای کباب یا ماهی سرخ کرده میریزند ۲- لوبیای پخته شده که روی آن زوغن زیتون و سرکه و پیاز خرد کرده ریخته میشود ۳- (عو) هندوانه زیر بغل کسی دادن ، تعریف و تمجید کردن ، چاخان کردن
piyazcı ۱- کسی که خوراک لوبیای پخته که پیاز و جعفری روی آن ریخته شده میفروشد ۲- (عو) چاخان کردن تمجید و تعریف زیادی

بيمورد کردن
piyazlamak ۱- گوشت را لای پیاز و ادویه جات گذاردن تا نرم و برای پختن حاضر شود ۲- (عو) چاخان کردن ، زیادی تعریف بپسود کردن
piyes داستان نمایشی یا اثر نویسنده تأثر یا نمایش
piyore بیوره ، التهاب گولتهای دندان ، تولید چرک در لثه های دندان که سبب فساد و خرابی ریشه و سستی آن میشود
plaj پلاژ ، ساحل دریا که مسطح و همواره باشد
plak صفحه گرامافون
plaka لوحه نمره ماشین ، پلاک یا نمره ماشین
plan پلان ، نقشه ، طرح ، برنامه ، پروگرام
plançete آلتی کوچک از تخته که برای نقشه کشی جغرافیائی بکار میرود
planlama طرح ریزی ، طرح برنامه ، برنامه ریزی
planlamak کاری را تحت برنامه یا پروگرام در آوردن ، نقشه کشیدن برای انجام کاری
planlı با نقشه ، با حساب ، شخص منظم و دقیق که کارش طبق برنامه میباشد
planör طیاره بدون موتور ، هواپیمای بی موتور
planörücü خلبان هواپیمای بی موتور
planya رنده درازنجاری
plasman سرمایه گذاری ، فروش ، بکار انداختن سرمایه
plaster چسب مرهم داری که روی زخم می چسبانند
plastik ۱- هنرهای زیبا مربوط به مجسمه سازی و نقاشی ۲- مواد

شیمیائی آلی که در تحت فشار و حرارت به اشکال مختلف در آورده میشود
plastron سپر چرمی که در موقع شمشیر بازی به سینه میگذارند
platerina نوعی ماهی شبیه ماهی کفال
platform ۱- تخته سنگ مسطحی که در اثر جزر و مد دریا بوجود می آید
 ۲- جای بلندی که روی آن ایستاده سخن رانی میکنند ۳- حطمشی سیاسی ۴- سکوی بار انداز یا مسافری در راه آهن و غیره . پلاتفرم
platin پلاتین ، فلز قیمتی تیره تر از نقره که از تمام فلزات سنگین تر و سخت تر است وزن مخصوص آن ۲۱/۴ میباشد
Platon افلاطون
platonik عشقی که در آن طلب معشوق موجود نیست ، عشق خیالی که طالب وصل نباشد ، خیالی ، لفظی غیر عملی
plazma قسمت آبکی خون
plebisit مراجعه به آراء عمومی اهالی در مورد یک موضوع معین
pleistosen شروع دوره چهارم زمین - شناسی
 ۱- چین ، شکن ، خم ۲- چین دار
plyosen نام یکی از ادوار زمین شناسی که مصادف با قسمت دوم دوره سوم زمین شناسی میباشد که پیر میوسن و پلئو استوسن قرار دارد
plütokrasi شکلی از حکومت که در دست طبقه اغتیا باشد
plutonyum نوعی فلز رادواکتیو دار
Plüton یک ستاره کوچک از منظومه شمسی که در سال ۱۹۳۰ کشف شده که از پلوتون دورتر میباشد

podüsüet = süet جیر ، جرم جیر
pof صدای «پف» ، صدای چیز نرم یا سکی که بزمین افتد
pofurdamak صدای «پف» با آه در آوردن
poğaça نوعی نان خمیری که توی ماه به آن ماست و روغن میریزند و در فر می پزند قدری نمک دار و برشته است ، نوعی کلوچه
pohpoh مدح و ثنا ، به به گفتن یا تعریف کردن
pohpohlamak به به گفتن ، تعریف و تمحید کردن
poker بوئر ، نوعی بازی ورق
polarizasyon (فیز) ۱- یولاریزاسیون ، استقطاب (حالت ویژه جسمی نسبت به قطب های مثبت یا منفی) ۲- نام شدن شدت جریان پیل در اثر عکس العمل شیمیائی و داخلی ۳- قطب گیری یا تقطیب نور
polemik مشاجره یا مناظره فکلی ، جدل
poliçe ۱- بیمه نامه ۲- برات بانکی
polifoni پر صدائی ، چند صدائی
poligon ۱- شش الاضلاع ۲- جایگه در آنجا تعلیم تیر اندازی داده میشود
poliklinik پلی کلینیک ، جائی که داکترها به امراض مختلفه رسیدگی میکنند محکمه عمومی طبی
polip ۱- گوشت ریادی بینی ، پولیب ۲- اسم عمومی تیره مرجان و اختاپوت یا اختیوت
polis پلیس ، مأمورین انتظامی شهر بانی ، اداره پلیس شهر بانی
politeizm مدهبی که به ثنوت خدایان معتقد باشد ، مذهب ارباب انواع شرک
 ۱- سیاست ، امور سیاسی طرز **politika**

اداره امور سیاسی ۲- (هج)
برای محبوب شدن یا به مقصد رسیدن،
طرفداری کردن یا تعریف و تمجید
کردن نقاط ضعف طرف مقابل
politikacı سیاستدار، سیاست
poliyester یک ماده شیمیائی که برای
محافظت تخته روی آن مالیده
میشود
polka نوعی رقص روسی و آهنگ مخصوص
آن
polo چوگان، چوگان بازی
Polonez لهستانی
Pomak نام طایفه‌ای از مسلمانان بلغارستان
Pomakça زبان طایفه پوماک
pomat مرهم، پوماد
pompa پمپ، تلمبه
pompalamak تلمبه زدن
pompon منگوله کوچک ازیشم یا ابریشم
و غیره، گل کلاه، گل کفش
ponje حریر چینی، حریر هندی
ponton کرجی ته پهن دارای جرثقیل که
برای بیرون آوردن کشتی‌های
غرق شده بکار میرود
ponza نوعی سنگ سمباده که برای پاک
کردن و جلادادن بکار میرود
poplin نوعی پارچه کنتواری که تار آن
ابریشم و پود آن پشم تابیده است
popo مانحت بچه بزبان بچگانه
porfir سنگ سماق، رخام سماق
pornografi مطالعه در ادبیات رکیک و
مستهجن، شرح فواحش
porselen ظروف چینی یا ففغوری
porsiyon مقداری از غذا که در همانخانه
به یک نفر میدهند، پرس
porsuk ۱- چین و چروک دار، چروک ۲-
گورکن
porsuk ağacı گیاهی زینتی که دارای
برگهای شبیه سوزن است و در

زمستان و تابستان سبزه است، نوعی
کاج جنگلی
porsumak = pörsümek چروک شدن،
چین و چروک یافتن
portakal پرتقال
portakallık باغ پرتقال، نارنجستان
portakal şurubu شربت پرتقال
portatif دستگاه یا آلتی که قابل حمل و
نقل باشد، سفری
porte ۱- درجه وسعت، میدان عمل،
میزان اهمیت ۲- (موز) پنج
خط موازی که برای نوشتن نت
موزیک بکار میرود
porter عکس، تمثال، شمائل، تصویر
portmanto رخت آویز، جالباسی دیواری،
جای رختی
posa تفالیه
posbıyık سبیل کفت
post پوست حیوان، (هج) مقام شیخ
در طریقت، (هج) مقام،
منصب، (هج) جان (در مورد
postukurtarmak یعنی جان
را سلامت در بردن استعمال میشود)
posta ۱- اداره پست ۲- دسته‌ای از
افراد چهار، پنج نفری ۳-
سفر، دفعه، مرتبه
postacı پستیچی، مأمور پست، نامه‌رسان
پست
postal پوطلین ضخیم سربازی
postalamak به پست دادن نامه، پست
کردن
postane پستخانه، اداره پست
postnişin شیخ خانقاه، پیر طریقت
postrestant پست رسانت، نامه یا پاکت
پستی که بجای آدرس طرف به آدرس
پستخانه محل فرستاده میشود که
صاحب نامه آن را از پستخانه
دریافت دارد

postulat (منط) اصل مسلم ، فرض اصل
موضوع

pot ۱- قایق یا کرجی کوچکی که از چوب درست میکنند برای گذشتن از يك طرف به دیگر رودخانه ۲- چین یا چروك لباس چین خوردگی، کیس

pota بوته ذوب فلز

potansiyel پتانسیل، اختلاف سطح الکتریکی ، قوه موجوده مخفی موجود بالقوه ، عامل بالقوه

potas پتاس ، جوهر قلیا ، نمك قلیا

potasyom جسمی است جامد نرم و سبک و سفید مانند سدیم به وزن مخصوص ۰/۸۷ ، وزن اتمی آن ۳۹/۱۰ در ۶۲/۵ درجه حرارت گداخته میشود

potin = fotin بوطین ، کفشی که از غوزك یا بالاتر بوده از جلوبند یا دگمه یا از دو طرف کش یا لاستیک دارد

potlaç ضیافت یا مجالس جشن و نهار خوری که بزرگان در قدیم بر پا میکردند برای اینکه در میان مردم مشهور و سرشناس شوند

potrak لباس یا پارچه پرچین و چروك کیس ، چین و چروك

potrel تیرهای آهنی بشکل «I» که در بناها بکار برده میشود

potuk ۱- پرچین و گشاد ۲- بچه شتر، کره شتر

potur ۱- پرچین ، چین لباس ۲- چین و چروك ۳- نوعی شلوار مردانه که با چاهای آن تنگ و پست آن چین داشته باشد

poyra توبی وسط چرخ گاری و درشکه که دارای سوراخهایی است و سر پره‌های چرخ را در خود نگاه میدارد، توبی چرخ

poyraz ۱- سمت شمال شرقی ۲- بادی

که از شمال شرقی میوزد

poyrazlamak وزیدن باد از سمت شمال شرقی

poz ۱- پز (درعکاسی) طرز ایستادن در موقع عکسبرداری ۲- مدتی که عدسی قوطی عکاسی برای عکس برداری باز میماند ، فاصله زمان درعکس برداری

Pozitif ۱- مثبت ۲- بالاتر از صفر (فیز) (ریض)

pozitivizm فلسفه‌ای که متکی بر اساس‌های مثبت میباشد، مکتبی که از طرف اگست کنت شروع شده

poz vermek ۱- پز دادن، خود را گرفتن ۲- در موقع عکسبرداری خود را مرتب نگاه داشتن

pöç استخوان منتهی‌الیه ستون فقرات

pöf اه، پف ، صدائی که نفرت یا انزجار را نشان میدهد

pörsümek شل شدن و آویزان شدن گوشت‌های بدن

pösteki پوست گوسفند و بز ، تخته پوست

pösteki saydırmak کار بیشتر از ظرفیت به کسی بار کردن

pöstekisini sermek کسی را زیاد کتک زدن ، پوست از کله کسی کندن ، پوست کسی را کندن یعنی زیاد کتک زدن

prafa نوعی بازی ورق که با ۳۲ ورقو سه نفر بازی می‌کنند

pragmacılık (فل) منسوب به فلسفه عملی ، اصالت عملی ، عقیده به اینکه هر گفته و عقیده باید نتیجه عملی برای انسان داشته باشد و گرنه ارزشی ندارد

pranga زنجیر سنگینی که در سابق به پای محکومین جثائی می‌بستند

pratik عملی ، قابل عمل ، سودمند ، قابل

استفاده
prekambriyum علم وضعیت و شکل زمین مربوط به دوره قشر اولیه آن
prens شاهزاده، پرنس
prenses ملکه، پرنسس، شاهزاده خانم
prensip پرنسیپ، اصل قاعده، قاعده اصلی
prenslık شاهزاده نشین، شاهزادگی
prese آلت فشار دادن
prevantoryum استراحت گاه و حفظ از بیماری و تقویت اشخاص ضعیف که مستعد مریض شدن هستند
prim ۱- حق بیمه ۲- پاداش ۳- سود سهام
primadonna زن آوازه خوان اصلی اپرا
priz پریز، سوراخ جای برق که دوشاخه برق را به آن فرو میکنند
prizma (هن) منشور
problem مسئله، اشکال
profesör استاد دانشگاه
profesyonel حرفه‌ای، پیشه‌ای، کسی که کار با هنری را شغل اعاشه خود قرار داده
profil پیمرخ، شکل نیمرخ هر چیزی
program پروگرام، برنامه
programcı مأمور تهیه برنامه رادیو یا تلویزیون
programlamak تحت پروگرام یا برنامه در آوردن، تحت نظم و ترتیب صحیح در آوردن
programlı با پروگرام منظم، مطابق برنامه
proje طرح، پروژه
projeksiyon ۱- (هن) مرتسم، تصویر ۲- با نورافکن عکس با نقشی را روی پرده یادبود منمکس کردن

نورافکن
projektör طبقه کارگر، رنجبر
proletarya رنجبر، کارگر
proleter مقدمه، قسمت اول رمان یا بیس
prolog که در آن وقایعی اتفاق می افتد که مقدمه بروقایع اصل موضوع باشد
propaganda پروپاگاندا، تبلیغات، تلقینات
propagandacı تبلیغاتچی، کسی که پروپاگاندا کند
prosodi ۱- تلفظ کلمات بنا بر لهجه و مقدار و میزان ۲- تطبیق کلمات با موسیقی و موسیقی با کلمات
prospektüs صورت قیمت اجناس يك داکان یا مؤسسه
prostet پروستات، غده وزی
protaktinyum فلزی از گروه آکتینیت که دارای رادیو آکتیو می باشد
protein پروتئین، ماده آلبومینی
Protestan پروتستانت مذهب یا شعبه‌ای از دین مسیحی
protesto اعتراض
protez (طب) ساختن عضو مفقود بدن، عضو ساخته شده یا مصنوعی
protojin نوعی سنگ گرانیث که در کوه‌های آلپ یافت میشود
protokol صورت مجلس، پروتکل، تشریفات رسمی سیاسی صورت جلسه ها، تشریفات سیاسی یا دیپلماسی آداب و رسوم تشریفات دیپلماسی
proton (شیم) قسمت مرکزی اتم که حامل بار مثبت الکتروسیته میباشد، پروتون
Protoplazma پروتوپلازم، ماده آلبومینی سیال و بی رنگ سلولهای گیاهی و جانوری
prova ۱- امتحان یا پروب لیا ۲- نمونه چاپ نه حرفه‌چین تهیه می کند

pruva قسمت جلوی کشتی
psikanaliz طریقه‌ای از تداوی روحی که طیب روانشناس بوسیله آن خاطره و خیالهای روانی را که در تحت شعور پنهان است با مذاکره و بیان به عرصه شعور در آورده با تجزیه و تحلیل نمودن آنها مریض را از گرفتاری و عقده روحی راحت و مداوا مینماید
psikiyatr طیب روانشناس ، طیب امراض دماغی
psikiyatri طبابت روحی یا روانی یا دماغی
psikolog روانشناس
psikoloji روانشناسی ، معرفت النفس
psikopat مریض روحی ، دیوانه
psikoz عنوان عمومی امراض روحی یا دماغی یا روانی
psişiatrı = psikiyatri طبابت روحی یا روانی یا دماغی
puan = puvan ۱- نقطه ۲- نمره یا واحدا رزشی که برای خوب یا بد بودن چیزی یا کسی داده میشود
puding ۱- شفته طبیعی ، توده یا تخته سنگی که بطور طبیعی از جوش خوردن و چسبیدن ریگها یا سنگ ریزه‌ها بوجود میاید ۲- نوعی خوراك نرم که با آرد برنج و تخم مرغ و چیزهای دیگر درست میکنند، نوعی خوراك شیرین
puđra پودر ، گرد ، سفیداب
puđralamak پودر زدن
puđralık جا پودری
puđra-şeker شکر سائیده شده ، گردشکر
Puf پف ، چیز نرم که پف کرده یا بالا آمده یا باد کرده باشد مانند بالشریا چیزهای خمیری که پف کرده باشد
pufböređi نوعی نان گرد کوچک که لای

آن قیمة یا پنیر گذارده در روغن سرخ میکنند که روی آن پف کرده باد میکند

pufla ۱- مرغی که در نزد يك قطب شمال زندگی میکند و برای پر نرم آن شکار میشود ۲- بالشی که از پر این مرغ پر شده باشد
puflamak صدای پف در آوردن ، نفس عمیق کشیدن و پف کردن
puhu نوعی جند درشت
pul ۱- تمبر پست ۲- پولك ۳- فلس ماهی و غیره ۴- مهره تخته نرد ۵- (قد) نوعی پول سیاه قدیمی
pulat = çelik فولاد ، پولاد
pulcu تمبر فروش، کسی که تمبر پست یا تمبر باطله خرید و فروش میکند
pulkanatlılar حشرات چهار بالی مانند پروانه که روی پرهای آنها پولکهای ریزی مانند گرد موجود است
pullamak ۱- تمبر پست یا تمبر مالیاتی روی چیزی زدن ۲- پولك دوزی روی لباسها
pullu ۱- پولك دار ۲- تمبر دار
pulluk گاواهن دستی
pulsuz ۱- بدون تمبر ۲- بدون پولك ۳- بی پول ، فقیر
puluç عنین ، کسی که قدرت مردی ندارد
punç چای یا شربت آبلیموی گرم که با کنیاك یا مشروب رم مخلوط باشد
punt ۱- چیزی که درست بموقع خود باشد ۲- وضیت ، موقعیت
punto پونت ، پنت ، اندازه حروفات در اصطلاح حروفچینی
pupa ۱- دنباله یا پشت کشتی ۲- عقب ، پشت ، عقب سر
puro سیگار برگی
pus ۱- مه خفیف ، گرد و غبار ۲- گردما

طبقه سفید نازکی که روی برگهای انگور و میوه‌های دیگر پوشیده میشود ۳-خزه‌ای که روی تنه یا شاخه‌های درختان سبز میشود ۴- پوسته یا پوست نازکی که گاهی در نوك پستان پیدا میشود ۵- انگشت یا اینچ (واحد اندازه طول) (ماخوذ از فرانسه)

pusat (قد) نوعی آلت جنگ

puset کالسکه کوچک دستی بچه

pusla = pusula قطب‌نما، قبله‌نما

puslanmak بخار گرفته، بخارزدگی یا غبار گرفتن یا تیره شدن روی شیشه پنجره و غیره

puslu بخار زده، بخاردار، مه‌آلود، تیره، تار، غبار گرفته

pusmak ساکت شدن، بی‌صدا شدن، از ترس زبان را کوتاه کردن، در گوشه‌ای خزیدن یا پنهان شدن

pusu کمینگاه

pusu kurmak در کمین نشستن، پنهان شدن برای حمله و یا هجوم

pusula ۱- قطب‌نما، قبله‌نما ۲- نوشته یا یادداشتی که روی کاغذ کوچکی نوشته شود، تکه کوچکی از کاغذ برای نوشتن یا یادداشت کردن

puşt مرد مفعول، کونی

puştluk (عو) بی‌شرفی، بی‌ناموسی، دروغگو، نامردی، مفعول یا کونی بودن

put ۱- بت ۲- خاج، صلیب

putlaştırmak بحال پرستش در آوردن، بصورت بت در آوردن، زیاده‌مدح کردن و بالا بردن، در احترام غلو کردن

putperest بت پرست

putrel تهر آهنی که در طول خط راه آهن نصب میشود یا تیر آهنی که در

ساختمانها بکار میرود

۱- نقطه ۲- نمره یا واحد ارزشی **puvan** که برای خوب یا بد بودن کسی یا چیزی داده میشود

puvanlamak نمره دادن به کاغذهای امتحانات

püflelemek = üflelemek فوت کردن، پف کردن

püfür püfür صدای وزیدن نسیم ملایم یا خنک

pülverizatör آلت پاشیدن مایعات مانند عطر پاش یا سمپاش

pünez = raptiye پونز

۱- چین، چروک ۲- چین و خم **pürçek** موی سر

pürçeklenmek چین و چروک خوردن، کیس برداشتن لباس، لوله شدن یا چین و خم پیدا کردن موی سر

püre سیب زمینی پخته یا هویج و غیره که له شده باشد، پوره

pürtük برآمدگی کوچک و سخت یا خشن که روی پوست بدن یا روی پارچه باشد

۱- پرز، برآمدگی کوچک، کرک **pürüz** پارچه ۲- مانع، اشکال

۱- پرزدار ۲- اشکال‌دار **pürürzlü** پراشکال

۱- بدون پرز، صاف ۲- بدون **pürüzsüz** اشکال و مانع، بی زحمت، بی-اشکال

püskül منگوله

püsküllü منگوله‌دار

püskürgeç آلت پاشیدن مایعات

۱- عمل گرد پاشی یا مایع **püskürme** پاشی ۲- پاشیدنی، پاشیده شده

۳- عمل بیرون پاشیدن مواد مذاب از دهانه کوه آتشفشان

püskürmek پاشیدن

püskürtmek ۱- عمل پاشیدن را انجام

دادن ۲- (نظ) عقب زدن یا

گریزاندن افراد دشمن ، مغلوب

کردن ۳- آب یا چیز مایع یا

گرد مانند را از دهان بیرون

پاشیدن

püskürtü مواد مذابه که از دهانه کوه

آتشفشان بیرون می‌ریزد، از دهان

بیرون پاشیده

püskürük مواد خارج شده از دهانه

کوه آتشفشان

püsür (عو) همیشه این دو کلمه با هم

استعمال میشوند؛ (bok püsür)

یعنی چسرت و پرت ، خرت و پرت،

مزخرف ، زرت و زبیل

pütür pütür حالت پوست بدن ، بخصوص

پوست دست که خشن یا زبر میشود

R

R, r بیست و یکمین حرف الفبای ترکی
Rab رب ، پروردگار ، خدا
rabbanî ربانی ، خدائی
rabit ربط ، علاقه ، بستگی
rabita رابطه ، علاقه
rabitalı ۱- مربوط ، رابطه دار ، با ربط
 ۲- موقر ، منظم
rabitasız ۱- بی نظم ، نامرتب ۲- نامربوط ، بی ربط
rabit sıygası صیغه ربط ، حرف ربط
raca راجه هندی ، مقامی پائین تر از مهاراجه در هندوستان
raci راجع ، مربوط
racon (عو) یز ، خودنمائی
radar رادار ، این کلمه از ترکیب حروف اولیه چهار کلمه انگلیسی تشکیل شده و عبارت است از یک دستگاه تفتیش الکترونیکی که میتواند با ارسال ستونی از امواج رادیویی قوی ماوراء بلند و برگشت آن با حساب کردن زمان انعکاس آن فاصله ، وضعیت و جهت حرکت هر شئی که در مسیر آن ستون از امواج قرار داشته باشد بدون اینکه تاریکی یا ابر یا طوفان مانع کار

آن باشد تعیین نماید
radde ۱- درجه ، مرتبه ، راده
 ۲- در اطرف ، در حدود
radikal اساسی ، اصولی ، مربوط بهریشه و بی و بنیان
radikalizm طرفدار اصلاحات اساسی و اصولی
radon (شیم) گازی که در نتیجه تحلیل رادیوم بوجود می آید
radasyon تشعشع ، نورافکنی
radyatör رادیاتور
radio رادیو
radioaktif رادیو آکتیو ، جسمی که دارای خاصیت رادیو آکتیویته یا تشعشعات اتمی باشد
radioaktivite رادیو آکتیویته ، خاصیتی که بعضی اجسام از قبیل رادیوم و غیره دارند و شعاعی میدهند که دارای آثار فیزیکی و فیزیولوژیک است
radioocu رادیو ساز ، تعمیر کار رادیو ، مامور فنی اداره رادیو
radioelektrik رادیو الکتریک ، قسمتی از علم فیزیک که در موضوع امواج بی سیم بحث میکند
radioevi اداره رادیو که از آنجا سخن

پراکنی میشود
rad-yo-fonik ۱ - صدائی که از پشت میکروفن رادیو مطلوب و خوب بگوش برسد، صدای مناسب بخت از رادیو ۲ - مربوط به صدای رادیو
rad-yo-graf رادیوگرافی، پرتونگاری
rad-yo-gram تلگرافی که با بی سیم مخابره شده باشد و کاغذی که این تلگراف روی آن نوشته میشود
rad-yo-sko-pi رادیو سکوپ، پرتونوسی
rad-yo-tele-fo-n مکالمه تلفنی با بی سیم، تلفون بی سیم
rad-yo-tele-graf تلگراف بوسیله دستگاه بی سیم، تلگراف بی سیم
rad-yo-ter-a-pi تداوی بوسیله رایون ایکس (معالجه با پرتونجهول)
rad-yum رادیوم، فلزی است که در ۱۸۹۸ توسط مادام کوری وشوهرش کشف شده. جسمی است سفید و درخشان شیه نمک کوبیده در تاریکی میدرخشد و تولید حرارت میکند، وزن اتمی آن ۲۲۶، درحرارت ۷۰۰ درجه ذوب میشود
raf رف، قفسه
rafadan (yumurta) تخم مرغ نیم بند
rafa koymak از سر باز کردن، اهمال کردن، سرش را به سقف بستن
Rafızı فرقه رافضی، گروهی از شیعه که یازدین علی بن حسین بیعت کردند و بعد بیعت را شکستند و او را ترک کردند اهل تسنن تمام فرق شیعه را رافضه و پیروان این مذهب را رافضی میگویند زیرا که شیعه خلافت سه خلیفه اول را رفض و رد کردند
rafineri تصفیه خانه نفت و شکر و غیره

ragbet رغبت، میل، آرزو، طلب
ragbetli رغبت کرده شده، مورد رغبت، مطلوب
ragbetsiz چیزی که رغبت و میل نسبت به آن نباشد، نامطلوب
ragmen رغماً، علی رغم، برخلاف، برعکس
rahat راحت، آسان
rahatlık راحتی، آسایش
rahatsız ۱ - ناراحت ۲ - مریض، بیمار، کسل، ناخوش
rahatsızlanmak مریض یا بیمار شدن
rahatsızlık ۱ - عدم راحتی ۲ - کسالت، مریضی، ناخوشی
rahibe مونت راهب، زن دیرنشین
rahim رحم، زهدان زن، بچه دان زن
rahip راهب، پارسا و عابد
rahle رحله، رحل، مین کوچک که از دو تخته چپ و راست وصل بهم درست شده روی آن قرآن و یا کتاب میخوانند
rahmet رحمت، احسان، بخشایش (مچ) باران
rahmetli = rahmetlik مرحوم، مغفور
rahne رخنه، سوراخ، شکاف
raht رخت، جامه، لوازم زین اسب
rahvan رهوار، اسب یا شتر خوش راه و تندرو، این طرز راه رفتن حیوان
rakam رقم، عدد
raket راکت، آلتی که در بازی تنیس بدست میگیرند و توپ را با آن میزنند
rakı عرق مخصوصی که در ترکیه میسازند، عرقی که از انگور یا انجیر یا آلو درست میکنند
rakım = kot ارتفاع زمین از سطح دریا
rakıs ۱ - رقص ۲ - (فیز) حرکت پاندول یا لنگر ساعت و غیره
rakik رقیق، نازک، (مچ) مهربان، دل رحم

rakip رقیب ، هر يك از دو نفری كه با هم رقابت میکنند

rakit راکد ، ثابت مانده ، آب آرام ، بی حرکت ، ساکت ، ایستاده

rakkas رقاصك یا لنگر ساعت

rakkase رقاصه ، زن رقص کننده

rakor بست لوله ، تکه ای كه دو لوله را بهم وصل میکند

raksetmek رقصیدن ، رقص کردن

ram رام ، آرام

ramak- رمق ، مقدار خیلی کم

ramak kalmak کم ماندن ، چیزی نماندن

ramazan ماه رمضان

ram etmek رام کردن

ram olmak رام شدن

rampa ۱- نزدیک شدن یا بهم رسیدن ، رسیدن کشتی به اسکله یا نزدیک شدن به هر چیز ۲- قسمت بلندتر از سطح جاده یا راه آهن ، سکو ۳- سکو یا بارانداز در جلو انبارهای راه آهن ۴- (نظ) پایه یا پی زیر فوزه یا اسلحه های ضد هوایی

randevu وعده ملاقات ، راندوو

randevucu دلال محبت ، جاکش

randevu evi فاحشه خانه پنهانی

randıman نتیجه کار ، حاصل کار برگشت کار

ranza تختخواب دو یا سه طبقه ای در کشتی یا زندان یا خوابگاه دانشجویان شبانه روزی

rapor گزارش ، راپورت ، گواهی

raportör گزارش دهنده ، مخبر کمیسیون و غیره

rapsodi آهنگ ساخته شده از قطعات موسیقی مردم

raptiye پونز

rasat نكهبانی ، رصد ، تـ صد ، نظاره

rasathane رصد خانه ، محلی كه با تلسكوپ یا آلات مخصوص دیگر ستارگان را نظاره میکنند

rasıt رصد بان ، نظاره کننده ، مراقبت کننده

raspa لیسه یا تیغه كه نجارها یا نقاشها با آن زنگار یا رنگهای روی نخته و آهن را تراشیده پاک میکنند ، تیغه لیسه کاری

rast نام آهنگی در موسیقی شرقی

rastgele ۱- تصادفی ، اتفاقی ، بدون انتخاب ، هر چه پیش آید ۲- خدا کارت را راست بیاورد ، خدا قوت

rast gelmek بر خوردن ، به شانس انسان افتادن ، اصابت کردن ، جور آمدن ، بهم رسیدن ، بهم راست آمدن

rast getirmek راست آوردن ، جور کردن ، جور آوردن ، به هدف زدن

rast gitmek جور آمدن ، راست آمدن کار

rastık رسه ، سورمه ابرو ، رنگ سیاه كه زنها به ابرو یا موی سر میمالند

rastlamak برخوردن ، اصابت کردن ، بهم رسیدن

rastlanmak تصادف کردن ، راست آمدن ، دیده شدن ، برخوردن به چیزی

rastlantı تصادف ، برخورد

rastlaşmak بهم بر خوردن ، بهم رسیدن ، همدیگر را دیدن

rastlatmak بهم جور آوردن ، تصادف کردن

rasyonel معقول ، از روی حساب ، منطقی

raşe رعشه

raşi راشی ، رشوه دهنده ، رشوه ده

raşitizm بیماری نرمی استخوان كه بیشتر در کودکان فقیر كه غذای کافی نمیخورند و ویتامین لازم به بدن آنها نمیرسد

rât = rād = gökgürültüsü رعد

	فرش ابر
ratanya	ریشه گیاهی به نام سیاه گندم که در طب برای بند آوردن اسهال بکار میرود
ratıp	مرطوب ، نمناک
ravent	راوند ، ربوند ، بیخ ریواس که در طب بکار میرود
ravi	روایت کننده ، راوی
ravnt	دور ، دست (در بوکس بازی)
ravza	باغ ، باغچه ، گلستان ، روضه
ray	ریل ، خط آهن
rayet	رایت ، پرچم ، بیرق
rayiç	رایج
rayiha	رایحه ، بو ، بوی
razakı	انگور رازقی ، انگور سفید درشت پوست کلفت دانه دار ، انگور ریش بابا
razı	راضی ، خوشنود ، خرسند
raziyane	(طب) رازیانه ، بادبانه
realite	حقیقت ، واقع ، واقعیت
realizm	مسلك حقیقیون ، اهل واقع
reasürans	عملی که بوسیله آن شرکت بیمه ای پس از بیمه کردن چیزی قسمتی از آن چیز را برای تأمین ضرر احتمالی خود در شرکت بیمه دیگری بیمه مینماید
reaya	(قد) رعایا ، رعیتها ، رعایای غیرمسلمان در زمان عثمانیها
rebap	رباب ، نام یکی از آلات موسیقی قدیم شبیه کمانچه که فقط دوسیم دارد و بوسهله آرشه یا کمانه نواخته میشود
rebiyülâhir	ربیع الاخر یا ربیع الثانی ، ماه چهارم تقویم قمری
rebiyülevvel	ربیع الاول ، ماه سوم تقویم قمری
recep	رجب ، ماه هفتم تقویم قمری
recim	رجم ، سنگسار کردن ، سنگ زدن
recüliyet	رجولیت ، قوه مردانگی

reçel	مریخ
reçete	نسخه حکیم
reçine	سفر درختی ، صمغ درختی که به آرشه ویولن مالیده میشود که به نرمی روی سیمها حرکت کند
redaet	دائت ، پستی ، تباهی
reddetmek	رد کردن ، قبول نکردن
reddiye	ردیه ، نوشته یا کتابی دایر بر رد دین یا عقیده و اعتقاد طرف مخالف
redif	۱- (قد) سر باز احتیاط ، سر بازی که دوره سر بازی خود را بپایان رسانیده مرخص میشود
	۲- (ادب) در شعر کلمه یا هجائی که پس از قافیه تکرار میشود
redingot	ردنگت ، کت لباس رسمی دامن بلند جفت دگمه که پشت آن چاک دارد
reeskont	عمل بانکهها که عبارت است از نزول گرفتن از بانك دیگر برای سندی که هنوز وعده اش سر نرسیده باشد
refah	رفاه ، آسایش ، فراوانی
refakat	رفاقت ، دوستی ، همراهی
referandum	رفزاندنم ، مراجعه به آراء عمومی
refetmek	رفع کردن ، از بین بردن
refik	دوست ، رفیق
refika	زوجه ، عیال
refleks	رفلکس ، تکان یا حرکت خود بخودی و غیر ارادی و غیر اختیاری هر يك از اعضاء بدن
reflektör	نور افکن ، پرتو افکن ، آلت انکسار نور
reform	رفرم ، اصلاح ، تجدید ، تکمیل و تصحیح
regaip	لهلة الرغائب ، شب جمعه اول ماه رجب که گویا در چنین شبی پیغمبر

akrım در رحم مادر افتاده
regülâtör رگولاتور ، تنظیم کننده ، ترتیب دهنده
rehavet رخاوت ، سستی
rehber رهبر ، پیشوا ، مرشد ، سردسته ، راهنما
rehin رهن ، گروی ، آنچه در نزد کسی بعنوان رهن گذارده میشود
rehine شخصی که بعنوان رهن یا گرو نگاهداشته میشود
reis = başkan ۱- رئیس ۲- ناخدای کشتی کوچک
rejim ۱- رژیم ، طرز اداره يك کشور ۲- پرهیز در خوردن غذا
rejissor رژیسور ، کارگردان نمایش سینما و تأثیر
rejissorlük شغل رژیسوری یا کارگردانی
rekabet رقابت ، همچشمی
rekâket = kekemelik لکنت زبان ، زبان گرفتگی
rekât رکعت
reklam اعلان تجاری ، رتلام
reklamcı مأمور یا صاحب مؤسسه پنخش اعلانات تجاری
rekolte مجموع محصولات زراعتی سالیانه
rekor بالاترین درجه پیروزی در يك رشته ورزشی یا چیز دیگر ، پیشی در مسابقه ، رکورد
rekor kırmak رکورد را شکستن ، گذشتن از بالاترین پیروزی قبلی در هر چیز
rektör رئیس دانشگاه
rektörlük ریاست دانشگاه
remel ۱- (ادب) يك بحر از عروض ، بحر رمل ۲- نام آهنگی است در موسیقی شرقی
remil رمل ، فال ، طالع بینی بوسیله ريك یا رمل
remiz رمز ، علامت ، ایما ، اشاره

رنجیده
rençper نچر ، دهقان ، زارع
rençperlik راعت ، فلاحت ، کشاورزی
rende ۱- رنده نجاری ۲- رنده آشپزخانه به با آن پیاز و غیره را رنده میکنند
rendelemek رنده کردن
rendelenmek رنده شدن
rengârenk رنگارنگ ، دارای رنگهای مختلف
rengin رنگین ، رنگ دار
renk رنگ
renkkörlügü نوعی بیماری چشم که همه چیز را میبیند ولی رنگ را تشخیص نمیدهد
renkküre محیط قرمز خورشید ، طبقه هیدروژنی که کر ، خورشید را احاطه نموده
renklemek رنگ کردن ، رنگ زدن
renklenmek ۱- رنگی شدن ۲- رنگ بستن ، رنگ برداشتن (مچ) رنگ رو پیدا کردن
renkli رنگی ، رنگ دار
renkli işitme حالت روحی که با شنیدن صدا رنگ در نظر مجسم میشود
renkölçer (فیز) آلت اندازه گیری درجه یا میزان رنگ
renkseçmezlik نوعی بیماری چشم که نتیجه آن عدم تشخیص رنگ میباشد
renksiz بی رنگ ، بدون رنگ ، غیر رنگی
renkteşlik هم رنگ بودن
reosta آلت یا کلید برق که بوسیله آن مقاومت قوه برق را کم و زیاد میکند ، رتوستات
repertuvar پر نواری ، مجموعه یا لیست نمایشهای يك تئاتر ، صورت حاوی قطعات موسیقی که توسط يك ارکستر نواخته میشود
reproduksiyon ن چیزی را از نو

تهیه کردن ، از نو تولید کردن
re'sen رأساً ، شخصاً ، مستقلاً ،
resepsiyon قبول ، قبول کردن ، ضیافت
 یا میهمانی رسمی
reseptör (فیز) گیرنده موج یا جریان
 الکتریک ، گوشی ، آخذہ ، دستگاہ
 گیرنده
resif رشته سنگهای آهکی که از رسوبات
 حیوانات مرجانی تشکیل شده و
 بیشتر در زمان جزر آب دریا
 بصورت برآمدگی از سطح آب
 دیده میشود
resim ۱- رسم ، عکس ، نقش ، نقاشی
 ۲- رزه ۳- مالیات ، رسوم
resimci عکاس ، معلم نقاشی ، نقاش
resim çekmek عکس برداشتن ،
 عکس گرفتن
resim çıkarmak عکس برداشتن ،
 عکس گرفتن
resim çıkartmak عکس برداری کردن
resimlemek بانشان دادن عکس یا نقشه
 موضوعی را تشریح و تفهیم کردن ،
 عکس دار کردن
resimli عکس دار ، نقشه دار
resimlik قاب عکس ، جای عکس ، آلبوم
resital ۱- استماع یکنفر ساز زن یا
 موسیقی دان که يك ساز بزند
 ۲- کنسرت موسیقی
resmen رسماً
resmetmek رسم کردن ، عکس کشیدن ،
 نقشه یارسم کشیدن ، ترسیم کردن
resmî ۱- رسمی ۲- دولتی
 ۳- غیر خصوصی
resmilik رسمیت ، رسمی بودن
resmiyet رسمیت
ressam رسام ، نقاش ، نقشه کش
ressamlık نقاشی ، نقشه کشی
rest çekmek حرف قطعی و آخر را گفتن

نوی صورت کسی ایستادن ، واضحاً
 و بطور قطع حرف خود را گفتن
 (این کلمه از دست گفتن در بازی
 پوکر می آید)
restoran رستوران
restore تعمیر ، احیاء یا تجدید بنا ،
 برگشت دادن بنا بحالت اولیه
restore etmek بنائی را تعمیر کردن
 و بحالت اولیه درآوردن ، احیاء
 یا تجدید کردن بنای تاریخی و
 غیره
resul رسول ، پیغمبر کتابدار ، پیغمبری
 که کتاب آسمانی می آورد
resûlmal رأس المال ، سرمایه ، اصل مال ،
 پول یا قیمت اصلی
reşit رشید ، بالغ
ret رد ، قبول نکردن ، برگردانیدن
retuş رتوش ، پرداخت کاری ، اصلاح یا
 پرداخت شیشه نقاشی که عکاس ها
 قبل از چاپ کردن عکس بعمل
 می آورند
reva روا ، بجا ، رایج ، جاری
revaç رواج ، در جریان داد و ستد بودن
 پول و کالا
revani نوعی شیرینی که با مخلوط کردن
 آرد درشت و تخم مرغ ساخته در
 فر میگذارند بعداً تکه تکه کرده
 روی آن شربت ریخته بجای دسر
 میخورند
revanş تلافی ، انتقام ، دست دوم بازی که
 برای طرف باختہ مجدداً بازی
 میکنند
reverans تعظیم ، خم شدن و تعظیم کردن
 بعنوان تشکر
revir اطاق مخصوصی که برای نگاهداری
 و خوابانیدن موقت بیمارهای سبک
 در بیمارخانه یا محبس با مدارس
 شبانه روزی تخصیص میدهند

revnak رونق ، تابش ، درخشش ، زیبایی
 revolver رولور ، طپانچه ، ششلول
 revü نمایش بازی‌ها و رقص‌ها که در صحنه انجام میشود
 rey ۱- رای (در انتخابات) ۲- عقیده ، فکر
 reyon قسمت‌های مختلف يك مغازه که در هر قسمت یا بخش آن نوع مخصوصی از اشیاء به فروش میرود
 rezalet افتضاح ، رسوائی ، بی‌آبرویی ، آبروریزی
 rezalet çıkarmak افتضاح بالا آوردن ، سبب رسوائی و بی‌آبرویی شدن
 reze ۱- رزه ، چفت رزه ۲- تراشه ریز نجاری
 rezede نوعی گیاه که از گل آن (çiçeği) رنگ زرد و از تخم آن روغن چراغ بدست می‌آید
 rezelemek چفت و رزه انداختن ، با چفت و رزه بستن درب
 rezene (طپ) رازیانه
 rezervasyon تأمین جا در وسائط نقلیه یا هتل و غیره ، رزرو جا
 rezil رسوا ، پست ، مفتضح ، بی‌آبرو
 rezilce افتضاح آمیز ، رسوایانه ، بطور پست و زشت
 rezillik پستی ، افتضاح ، رسوائی ، فضاخت
 rezistans (فیز) مقاومت
 rezonans (فیز) ارتعاش صدا ، طنبن ، موج صدا
 rezüme = özet خلاصه
 rıdvan ۱- رضوان ، بهشت ، جنت ۲- خوشنودی ، رضامندی ، قبول
 rıfk ارفق ، رفاقت ، ملایمت ، مدارا ، مهربانی ، نیکوئی ، لطف
 rih نوعی گرد یا ماسه رنگی که در سابق بجای کاغذ آب خشک کن برای خشک کردن مرکب یا جوهر

بکار میرفته
 rihtim بارانداز ، سد ساحل ، دیوار ساحلی دریا
 rıza رضا ، رضایت
 rıza göstermek راضی بودن
 rızık رزق ، روزی
 riayet ۱- رعایت ، جرمت ، احترام ۲- مهمانداری یا مهمان نوازی ۳- متابعت ، اطاعت ، ملاحظه
 riayetkâr ملاحظه‌کار
 riayetsizlik ۱- عدم حرمت ۲- عدم رعایت ، اطاعت نکردن ، ملاحظه نکردن ، بی‌ملاحظگی
 rica خواهش ، تمنی ، استدعا ، رجا
 ricacı واسطه ، کارگشا ، کسی که برای دیگری خواهش و تمنی میکند
 rical رجال ، بزرگان ، اعیان
 ricat رجعت ، برگشت ، معاودت ، (نظ) عقب‌نشینی
 rie = akciger ریه ، جگر سفید
 rih باد ، ریح
 rihlet رحلت ، مردن
 rika رقا ، یکی از انواع خط عربی
 rikkat ۱- رقت ، ظرافت ، نازکی ۲- رحم ، مروت ، رقت قلب
 rimel رسمه یا سورمه روغنی که زنها به چشم و مژه میمالند ، ریمل
 rina نوعی ماهی
 ring رینگ یا عرصه یا میدان با گود و محل کشتی‌گیری یا بوکس بازی
 ringa نوعی ماهی کوچک که در آبهای گرم زندگی میکند ، ماهی دودی کوچک
 rinoseros کرگدن
 rint رند
 risale رساله ، کتابچه ، نوشته
 risk = riziko ریسک ، احتمال خطر ، دل بدریا زدن
 ritim وزن ، سجع ، صدا یا حرکت منظم

rivayet	روایت، حکایت	را پرتاب میکنند	
riya	ریاء دورویی، تظاهر، سالوسی	rokoko	نوعی زینت که از قوس‌ها و خطوط منحنی فراوان تشکیل می‌شد در قرن ۱۷ مدشده بود و بیشتر در فرانسه معمول و متداول بوده
riyakâr	ریاکار، دورو، متظاهر، سالوس	rol	۱- رل یا نقش در تئاتر یا بازی ۲- اهمیت، تأثیر ۳- حقه، حرکت دروغی، گول زنی
riyal	ریال، واحد پول ایران و اسپانیا و عربستان سعودی	rom	عرقی که از نیشکر و چاودار گرفته می‌شود، نوعی مشروب، رم
riyaset	ریاست	roman	رمان، داستان، قصه، حکایت طولانی
riyazet	ریاضت، تحمل رنج برای تهذیب و تزکیه نفس، گوشه نشینی برای تفکر و عبادت و پرهیزکاری	romanci	رمان نویس، داستان نویس
riyaziyat = riyaziye	ریاضیات، علوم حساب و جبر و هندسه	romanesk	۱- داستان مانند، شبیه رمان، افسانه‌ای ۲- کسی که خود را قهرمان داستان تصور کند
riyaziye	ریاضیات، علوم حساب و هندسه و جبر و مقابله	romans	نوعی سرود موثر عشقی
riyaziyecî	عالم یا استاد ریاضیات، معلم ریاضیات	romantik	۱- احساساتی، خیالی، تصویری، رمانتیک، افسانه‌ای افسانه آمیز، چیزی که دارای تأثیر و هیجان زیاد باشد ۲- منسوب یا مربوط به مکتب ادبی رمانتیسیم
riyolit	ماده‌ای شبیه شیشه که ترکیب شیمیائی آن مانند سنگ گرانیت است	romantizm	رمانتیسیم، طرز و سبک نویسندگان و صنعتکاران رمانتیک اواخر قرن ۱۸ و اوایل قرن ۱۹
riziko	ریسک، احتمال خطر، دل بدربا زدن	romatizma	رمانتیسیم
roba	۱- لباس ۲- تکه‌ای از پیراهن که قسمت بین گردن و سینه را می‌پوشاند	Romen	۱- اهل رم ۲- اهل رومانی
robot	نام عمومی دستگاه‌های برقی (الکترو ماگنیک) که میتوان بوسیله آنها بسیاری از کارها را بطور اتوماتیک انجام داد (از زبان چکی)، (مج) آدمی که عقل خود را کار نمی‌اندازد و مانند ماشین خود کار کار میکند	rop	لباس زنانه از پارچه پر قیمت
rodyom	فلزی است سفید رنگ که وزن اتمی آن ۱۰۲/۹ و در حرارت ۱۹۷۰ درجه ذوب می‌شود و وزن مخصوص آن ۱۲/۳۳ میباشد	rosto	گوشت آب پز که یک تکه و گاهی فارچ فارچ بریده سرخ میکنند
roka	گیاهی از نوع ترب که در سالاد بکار می‌رود	rot	میله آهنی که فرمان اتومبیل را با چرخها اتصال میدهد
roket	۱- راکت ۲- نوعی فوزه یا طرفه جنگی قدیم ۳- نوعی سلاح ضد تانک ۴- فشنگی که در کشتی‌ها بوسیله آن طناب نجات	rota	مسیر یا راه کشتی
		rotatif	نوعی ماشین چاپ که با سرعت زیاد می‌چرخد و چاپ میکند، ماشین چاپ روتاتیف
		roza	نوعی سنگ الماس بهن و جواهراتی که با چنوب سنگها زینت یافته باشند

علامت جلویقه ، علامت یا نشان فلزی rozet
یا کاغذی و غیره مربوط به يك جمعیت یا مدرسه یا صنف که جلو یقه یا سینه زده میشود
برآمدگی، برجستگی در مجسمه سازی، rölyef
جاهای برآمدگی یا برجستگی در سنگتراشی یا گچ کاری
قایق یا وسیله زمینی بدون römork
موتور که بدنیاال يدك كش موتور
بسته میشود ، بارز
يدك كش ، کشتی ، تراکتور ، römorkör
تریلریا هروسيله نقلیه آبی یا زمینی
که قایق یا وسیله نقلیه زمینی بدون
موتور را دنبال خود میکشد
رنسانس ، دوره احیاء ، Rönesans
دوره تجدیدی که در قرن ۱۵ و ۱۶
در ادبیات و علوم و صنایع اروپا
پیدا شد و اساس آن احیاء ادبیات
و صنایع و علوم قدیمه یونان و لاتین
بود
اشعه رنتگن ، ریون ایکس ، röntgen
اشعه مجهول که توسط رنتگن
دانشمند آلمانی کشف شده
۱- دکتر متخصص عکسبرداری röntgenci
با اشعه ایکس ۲- مرد چشم
چرانی که از سوراخ کلید یا از
جای پنهنای یا از گوشه پرده
زنهای لحت را نگاه میکند
رپورتاژ ، مخبری ، خیرنگاری ، rōportaj
نوشته یا مقاله يك مخبر یا نویسنده
روزنامه یا مجله که حاوی سؤال
جواب با اشخاص یا نتیجه مشاهدات
او باشد
تاخیر ، دیرکرد در وقت آمد و رفت rōtar
و ضبط نقلیه هوایی یا زمینی یا
دریائی
رنوش ، پرداخت ، اصطلاح در عکاسی rōtus
یا نقاشی یا يك نوشته

يك نوع مرض كشنده اسب ruam = sakagi
وقاطر والاغ که گاهی به انسان نیز
سرایت میکند
(قد) لباس ، پیراهن ruba
رباعی ، شمری که شامل چهار مصراع rubai
باشد که بوزن مخصوصی سروده
و حاوی موضوع حکیمانهای باشد
جسمی از نوع پطاسیم که در rubidyum
نیاتانی مانند توتون و چغندر
موجود است و وزن مخصوص ۱/۵۲
میباشد
روبل ، واحد پول روسی ruble
ربع ، يك چهارم rubu
رباعی ، یکی از طریقت های صوفیه Rufai
به در قرن ۱۲ میلادی از طرف
احمد رباعی تأسیس شده
۱- چرم لاتنی یا برقی که از آن rupan
کفش میسازند ۲- کفش برقی
سیاه ، کفش لاکتی ، ورنی
۱- روح ، جان ، روان ruh
۲- جوهر ، اسانس
روحانی ruhani
روحانیت ruhaniyet
روحان ، جمع راهب ، کسانیکه ruhban
در دیر به عبادت مشغول هستند
روحانیت ، نوشته نشینی راهبها ruhbaniyet
که از علائق دنیا دور میباشند
روانشناسی ruhbilim = ruhiyat = psikoloji
روحی ، روانی ruhi
روانشناسی ، علم الروح ruhiyat
دادوح ، دارای اخلاق یا روحیه ruhlu
مخصوص
سواج از علم روانشناسی ، عملیا ruhōtesi
تأثیر يك فكر در فكر دیگر
بدون واسطه فیزیکی ، ماوراء
علم روح
روان ، روحی ، مربوط به ruhsal = ruhi

روان و روح
ruhsat ۱- رخصت، اجازه، اذن
 ۲- جواز، اجازه نامه
ruhsatiye-ruhsatname اجازه نامه، جواز، پروانه
ruhsatname جواز، اجازه نامه، پروانه
ruhsuz بی روح، تنبل، بی حرکت
ruhulkudüs روح القدس، روح قدسی، جبرئیل، اقوم سوم در اصطلاح مسیحیان
ruj ماتیک، روز، ماتیک لب
rulet چرخ کوچک، نوعی بازی قمار است دارای گلوله‌ای که روی صفحه مدرجی بحرکت درمیاید و روی هر نمره بایستد صاحب آن برنده میشود
rulman بالبرینگ
Rum ۱- نام اتباع یونانی که در ترکیه اقامت میکنند ۲- (قد) روم شرقی ۳- نام اناتولی در قدیم
rumba رومبا، نوعی رقص که اصل آن از امریکای جنوبی است
Rumca زبان یونانی
Rumeli قسمت اروپای کشور ترکیه، رومیلی
Rumên رومانی، اهل رومانی
Rumence زبان رومانی
rumî ۱- (قد) ساکنین یا اهالی اناتولی و رومیلی ۲- تقویم رومی که سابقاً در ترکیه معمول بوده
rumuz رموز، رمزها، علامتها
rupye روپیه، واحد پول هند و پاکستان
Rus روس
Rusça زبان روسی
Rusya روسیه
rutenyum روتنوم، فلزی است که وزن مخصوص آن ۱۲/۰۶ و وزن اتمی آن ۱۰۱/۷۰ میباشد و در حرارت ۲۴۰۰ درجه ذوب میشود

rutubet رطوبت، نم
rutubetle nmek مرطوب شدن، نمدار شدن، رطوبت پیدا کردن، نم کشیدن
rutubetli مرطوب، پررطوبت، نمدار
ruzname=gündem پروگرام، برنامه
rûbap=rebap رباب، نام یکی از آلات موسیقی قدیم شبیه کمانچه
rûcu رجوع، عودت، برگشت، عدول، مراجعه
rûçhan رجحان، ترجیح
rüesa رؤسا، رؤیسا
rûfeka رفقا، دوستان
rûkû رکوع، خم شدن و دستها را بزانو زدن در موقع نماز
rûkûn رکن، پی، پایه، اساس
rûküş زنی که لباس نامرتب پوشیده باشد و مورد مسخره باشد، زن شلخته
rûsubat=teresaubat رسوبات
rûsum رسوم، عوارض مالیاتی
rûsumat رسومات، نام گمرکات در قدیم
rûsup رسوب، مواد ته نشین شده
rûsvay رسوای، رسوا
rûşeym چنین، نطفه رشد کرده
rûşt رشد، بلوغ
rûştıye (قد) دجبرستان
rûşvet رشوه
rûşvetçi رشوه گیر، مرتشی
rûtbe رتبه، مقام، مرتبه، درجه
rûtbeli رتبه دار
rûya رؤیا، خواب
rûya görmek خواب دیدن، رؤیا دیدن
rûyet رؤیت، دیدن
rûzgâr باد، نسیم
rûzgârgülü بادنا
rûzgârlanmak ۱- حالت باد وزیدن
 ۲- در مقابل باد ایستادن
rûzgârlı باددار، پر باد

S

ث ، س ، ص ، بیست و دومین حرف S, s
الفبای ترکی

saadet سعادت ، خوشبختی

saat ساعت ، وقت

saatçı ساعت ساز ، ساعت فروش ، ساعتچی

saba ۱- آهنگی در موسیقی ترکی
۲- صبا ، بادی که از سمت شرق میوزد

Saba صبا ، کشور کوچکی در یمن قبل از اسلام

sabah صبح ، بامداد ، صبح

sabahat صباحت ، خوب روئی ، زیبایی ، جمال

sabahçı ۱- کسی که کشیک او موقع صبح
یا صبح باشد ۲- شب زنده دار ، کسی که تا صبح بیدار میماند
۳- دانش آموزانی که ساعات درستان از صبح تا قبل از ظهر میباشد

sabahlamak شب را بصبح رساندن ، شب تا صبح نخواستن

sabahleyin طرف صبح ، وقت صبح یا سحر

sabahlık لباس زنانه که خانها وقت صبح که از رختخواب بیرون می آیند میپوشند

saban گاو آهن ، خیش

sabanbalığı نوعی سگ ماهی که دم آن شبیه گاو آهن است و طول آن تا حدود پنج متر میرسد

sabankemigi استخوان نازک درازی که پشت چیر بینی فرار دارد و قسمت عقب بینی را به دو تقسیم میکند

sabavet کودنی ، صداوت

sabık سابق ، پیشین ، قدیمی ، گذشته

sabika سوء سابقه

sabikalı بد سابقه ، کسی که دارای سوء سابقه باشد ، سابقه دار

sabır صبر ، تحمل ، شکیبائی ، بردباری ، حوصله

sabırlı سبور ، صابر ، پر صبر ، با صبر ، بردبار ، متحمل ، پر حوصله

sabırsız بی صبری ، کم صبر ، عجول ، کم حوصله

sabırsızlanmak بی صبری کردن ، بی طاقت شدن ، حوصله سر رفتن

sabırsızlık بی صبری ، کم صبری ، بی طاقتی

sabi صبی ، بچه ، پسر

sabit ثابت ، استوار ، پایدار

sabite ۱- ثابت ، ستاره ای که در جای خود ثابت است ۲- (ریاض) در

فرمولهای ریاضی چیزی که قبلاً
معین بوده تغییر نمیکند ، مقدار
ثابت و معین
sabotaj کارشکنی ، خرابکاری ، سابوتاژ
sabretmek صبر کردن ، تحمل کردن ،
بردباری کردن
sabun صابون
sabuncu صابون یز ، صابون ساز ، صابونچی
sabunculuk صابون سازی
sabunhane کارخانه صابون سازی
sabunlamak صابون مالی کردن ، با
صابون شستن
sabunlaşmak بحال صابون درآمدن ،
مثل صابون شدن
sabunluk جای صابونی
sabunotu بیخ ، چوبک ، ریشه اشنان که
کوبیده شده آن را بجای صابون
برای شستن لباس بکار میبرند
sabuntaşı سنگ نرمی که مانند صابون
است خیاط ها آن را برای خط
کشیدن روی پارچه بکار میبرند
sabura = safra سنگ ریزه یا وزنهائی
که درموقع خالی و سبک بودن کشتی
داخل آن میگذارند تا سنگین
شود
sacayağı سه پایه اوجاق
saç ۱- مو ، موی ، گیس ۲- آهن ورق سیاه
saçak ۱- ریشه یا منگوله های زیر پرده
یا طر فین حوله و ریشه های قالی و
فهره ۲- کنارشیروانی یا سردر
که از دیوار جلوتر آمده باشد
برای جلوگیری از باران یا آفتاب
saçaklı ۱- ریشه دار یا منگوله دار
۲- سر درب دار دارای حفاظ یا
پیش آبدگی شیروانی از دیوار
برای جلوگیری از باران
saçı ۱- پاشیده شده ، پول یا نقل و گل که
روی سر هرؤس می پاشند

پاشیده شدن ، پراکنده شدن ،
داغان شدن
saçıntı ریزه های پاشیده شده
saçkıran (طب) خوره مو ، موخوره ،
ریزش مو ، بیماری یا میکروبی که
باعث ریختگی مو و طاس شدن
سر میشود
saçlı گیس دار ، مودار
saçma ۱- عمل پاشیدن ، پاشیدگی
۲- نوعی تورماهی گیری ۳-
ساجفه ۴- مزخرف ، سخن
بی معنی ، بهوده ، چرت و پرت
۵- آدم مزخرف ، مزخرف گو ،
کسی که حرف چرت و پرت میگوید
saçmak پاشیدن ، پراکنده کردن ، پخش
کردن
saçmalamak سخن بهوده یا بی معنی
گفتن ، چرت و پرت یا دری وری
یا مزخرف گفتن
saçmalık ۱- جای ساچمه ، ساچمه دان
۲- مزخرف گوئی ، چرت و پرت
و بی معنی بودن
sada = seda = ses صدا
sadak (قد) جای گذاشتن تیرهای کمان ،
تیردان
sadaka صدقه
sadat صدقت ، دوستی از روی راستی
و درستی و وفا
sadatli صادق ، با صداقت ، با وفا
sadakor نوعی پارچه ابریشمی کلفت کاهی
رنگه باز
sadalı باصدا ، صدا دار ، حروف صدا دار
sadaret (قد) صداوت ، نعتت وزیری
sadasız بی صدا ، حروف بی صدا
sade ساده ، بی آرایش ، بی پیرایش
sadece بطور ساده ، فقط
sadeleşmek ساده شدن ، مختصر شدن
sadeleştmek ساده کردن ، مختصر کردن

sadelik	سادگی ، ساده بودن
sadet	صدد ، موضوع ، مطلب
sadeyağ	کره ، روغن کره
sadık	صادق ، درست ، درستکار ، باوفا ، وفادار
sadır	صدر ، سینه ، عالی ، بالا ، بلند ، (قد) صدراعظم
sâdır	صادر ، خارج ، بیرون رونده
sadist	شخصی که مرض سادیسیم دارد یعنی کسی که جنون مردم آزاری دارد کسی که شهوت پرستی توأم با بی‌رحمی داشته باشد
sadizm	سادیسیم ، مرض شهوت پرستی مفرط توأم با بی‌رحمی ، جنون مردم آزاری
sadme	صدمه ، آسیب ، کوفتگی
sadr-azam	(قد) نخست‌وزیر دودوره عثمانی
saf	۱- صاف ، ساده ، خالص ، پاک ، بی‌غش ۲- صف ، ردیف
safa	۱- صفا ، پاکی ، روشنی ۲- کیف ، تفریح ، ذوق
safahat	صفحات ، دوره‌ها ، مراحل
safalı	صفادار ، بلا صفا ، دارای خوشی و تفریح
safderun = safdil	صاف دل ، پاک دل
safdil	صاف‌دل ، صاف ساده
safer	ماه صفر ، نام دومین ماه قمری
saffet	صفوت ، صافیت ، خلوص ، پاکی ، تمیزی
safha	صفحه ، دوره ، مرحله
safi	۱- صافی ، بی‌غلوغتی ، خالص بودن ۲- ویژه ، خالص ، خرج دررفته
safiha	صفحه ، برگ ، روبه ، سطح ، لایه
safir	صفر ، یا قوت کیود
saflik	۱- صافی ، صافیت ، صاف بودن ، خالص بودن ۲- سادگی ، ساده‌لوحی
safra	۱- وزنه یا کیسه‌های شن که در کشتی یا بالون برای سنگین شدن میگذارند

safran	۲- صفراء ، زهره ، زردآب زعفران
safsata	سفسطه ، حرف بوج و بی‌معنی ، استدلال و قیاس باطل برای دگرگون نشان دادن حقائق
sağ	۱- صحیح ، سالم ، زنده ۲- دست راست ، سمت راست
sağalmak	بهبودی یافتن ، سالم شدن
sağanak	رگبار ، باران شدید
sağcı	وابسته به حزب محافظه کار ، دست راستی ، مرجع محافظه کاری
sağcılık	محافظه کاری
sağdıç	ساقدوش که در عروسی دست راست داماد یا عروس راه می‌رود
sağdırmak	دوشاندن ، دوشیدن بوسیله دیگری
sağduyu	عقل سلیم ، حس
sağgörü	بصیرت ، تیزبینی
sağı	فضله مرغ
sağılmak	دوشیده شدن ، دوشانیده شدن
sağım	۱- مقدار شیری که از یک مرتبه دوشیدن گرفته میشود ۲- حیوان دوشیدنی ، شیرده
sağımlı	حیوان دوشیدنی ، شیرده
sağın	صحیح
sağır	کر ، نشنو
sağırlaşmak	کر شدن
sağırlık	کری
sağıryılan	نوعی مار خطرناک
sağıstem = hüsnüniyet	حسن نیت ، نیت خیر
sağlam	۱- محکم ، سخت ۲- صحیح ، درست ، کامل ۳- امین ، درستکار مطمئن ۴- یقین ، محقق ۵- سالم ۶- قوی ، پر قوت
sağlamak	۱- تأمین کردن ، بدست آوردن ۲- بطرف دست راست چاده رفتن ۳- آزمایش کردن صحیح بودن

حساب ، امتحان چهار عمل اصلی
sağlamcı آدمی که کار خود را محکم میکند ، شخص محکم کار ، با احتیاط
sağlamlaşmak محکم کاری شدن ، محکم و استوار شدن
sağlamlaştırılmak محکم کاری کردن ، چیزی یا کاری را محکم کردن
sağlamlık استحکام ، محکمی ، استوار بودن ، صحیح و سالم بودن
sağlanmak تأمین شدن ، بدست آورده شدن
sağlıcakla سلامت ، بادل خوشی (بپوشید ، مسافرت کنید و غیره)
sağlık صحت ، سلامتی ، دلخوشی
sağlıklı پرصحت ، سالم ، قوی ، پر قوت
sağlık olsun سلامتی باشد ، جانت سلامت باشد
sağlıksız ضعیف البنیه ، مریض
sağlı-sollu یکی از طرف دست راست و یکی از طرف دست چپ (حرکت کردن یا نشستن با هم)
sağmak ۱- دوشیدن شیر ۲- عسل را از کندو گرفتن ۳- قرقره یا گلوله نخ یا کلاف ابریشم را باز کردن ۴- (عو) پول کشیدن از کسی
sağmal - sağman شیری (گاو ، گوسفند) و غیره ، شهره
sağmal inek ۱- گاوشیری ۲- (میج) که مثل گاو شیرده باشد و کسی او را وسیله استفاده قرار دهد
sağman شهره ، شیری
sağrı کهل یا کفل اسب ، سرین اسب ، صاغری ، صاغری
sagu مرثیه ، نوحه
sagucu مرثیه خوان ، نوحه خوان
sch صحنه ، پاراف

sah çekmek صحنه کردن ، پاراف کردن
saha میدان ، ساحت
sahabe صحابه ، یاران و همراهان حضرت محمد
sahabet حمایت ، پشتیبانی ، مدافعه و قایه
sahaf فروشنده کتابهای کهنه و قدیمی
sahaflik کتابفروشی بخصوص کتابهای کهنه و قدیمی
sahan بشقاب مسی گود که توی آن غذا میخورند یا تخم مرغ میپزند
sahanlık صحن ، درگاهی ، جای خالی قسمت جلو خانه یا اتوبوس یا واگن و غیره
sahavet سخاوت ، دست و دل باز بودن ، جوانمردی
sahavetli سخاوتمند ، سخی
sahi صحیح ، راستی ، واقع ، واقفاً
sahici حقیقی ، واقعی
sahiden حقیقتاً ، واقفاً ، راستی
sahife - sayfa صفحه
sahil ساحل ، کرانه ، کنار ، کنار دریا ، لب دریا
sahip ۱- صاحب ۲- حامی ، سرپرست
sahipsiz بی صاحب ، بی حمایت ، بی سرپرست
sahne صحنه ، سن ، زمین هموار ، جای وسیع
sahra صحرا ، دشت ، بیابان
sahre صخره ، تخته سنگ ، سنگ بزرگ و سخت
sahte تقلبی ، جعلی ، دغلی ، قلب (پول)
sahteci متقلب ، حيله گر
sahtecilik تقلب ، حيله ، دغل
sahtekâr متقلب ، حيله گر ، مکار
sahtelik حقه بازی ، تقلب ، ساختگی بودن
sahtiyen نیماج ، پوست بز دباغی شده ، ساختیان
sahur سحری ، غذائی که در سحر هوش از پیونده دم در ماه صیام یا در ماه

رمضان میخورند و روزه میگیرند
sahura kalkmak سحر یا سحرگاه بیدار شدن برای روزه گرفتن
saik سبب ، سائق ، سوق دهنده ، محرك
saim = oruçlu صائم ، روزه‌دار
sair سایر ، دیگر ، غیر
 (وغیره = v.s. = vesaire)
sairfilmenam = uyurgezer خوابیده
 گرد ، شخصی که در خواب راه میرود ، سائر فی‌المنام
sak ۱- متيقظ ، هشيار و بيدار ۲- کسی که خوابش سبک است
sâk تنه درخت ، ساقه گیاه ، ساق یا ساقه
saka ۱- سقا ، کسی که در دهات آب بخانه‌ها میبرد ۲- مرغ سقا
sakağı = ruam مرض مهلك سرفه که عارض اسب میشود ، سراجه
sakak = gerdan قنبر
sakal ریش
sakallanmak ریش در آوردن ، ریش روئیدن
sakallı ۱- ریشو ، ریش‌دار ۲- ریش نتراشیده ، ریش جمع شده
sakalsız بدون ریش ، ریش تراشیده
sakamet خرابی ، نقصان ، نقص ، سقیم بودن
sakamonya سقمونیا ، نوعی گیاه
sakangur ۱- نوعی مارمولک ، سقنقور ۲- نوعی تور لطیف ظریف
sakar ۱- آسی که لکه سفید جلو پیشانی دارد ، اسب پیشانی سفید ۲- بد دست ، بداختر ، مشوم ، بدیمن ، نامبارک
sakarın ساخارین ، ساکارین ، ماده قندی که از تقطیر ذغال سنگ بدست آید شیرین است و کسانی که مرض قند دارند آن را بجای قند و شکر استعمال میکنند

sakarlaşmak بدیمن شدن ، بد دست شدن ، مشوم شدن
sakarlık بد دست بودن ، مشوم بودن
sakaroz ساکاروز ، نوعی ماده شکر
sakat ۱- معیوب ، عیب‌دار ، نقص‌دار ، خراب ، ناتمام ۲- علیل ناقص اندام ، ناقص الخلقه
sakatat کله و پاچه و مغز و شکمبه و زبان حیوانات گوشتی مانند گاو و گوسفند
sakatçı فروشنده مغز و زبان ر کله و پاچه و شکمبه گاو و گوسفند
sakatlamak ناقص کردن کسی ، شکستن دست یا دیگر اعضاء بدن کسی
sakatlanmak ناقص شدن ، دست یا پا یا جای دیگر بدن را شکستن و یا ناقص کردن ، علیل یا ناقص شدن
sakaîlık ۱- عیب و نقص ، شکستگی یا ناقص شدن عضو بدن ، علیلی یا ناقص الاندामी ۲- قضایلا ، تصادف ، بلایا مصیبتی که از دست کسی بیرون آید
sakın زنهار ، میادا ، میاد
sakınca محظور ، محذور ، اشکال ، مانع
sakıncalı اشکال‌دار ، مانع‌دار ، محظوردار ، محذوردار
sakıngan ۱- احتیاط‌کار ، با احتیاط ، با حزم ۲- متقی ، پرهیز کار
sakınmak اجتناب کردن ، پرهیز کردن ، خودداری کردن ، دوری کردن
sakinti احتیاط ، حزم
sakırdamak = titremek لرزیدن از سرما یا از ترس
sakırğa = kene کنه
sakit ساقط ، کسی که از مقامی افتاده باشد ، معزول شده
Sakit = merih = mar ستاره مریخ
sakit olmak ساقط شدن ، از بین رفتن ،

بی اثر شدن ، پائین افتادن
sakız سقز
sakızkabığı کدوی سبز و تازہ
saki ساقی
sakil ۱- ثقیل ، سنگین ۲- مشکل ، سخت ۳- زشت ، خشن ، درشت ۴- طرزی است در موسیقی شرق
sakim سقیم ، خراب ، غلط ، معیوب
sakin ۱- ساکن ، ساکت ، آرام ۲- مقیم
sakinleşmek ساکت شدن ، آرام شدن ، ساکن شدن
sakit ساکت ، بی سروصدا
saklamak ۱- پنهان کردن ، مخفی کردن ۲- نگاه داشتن ۳- حفظ کردن ، محافظت و حمایت کردن
saklambaç غایب بازی ، غایب موشک
saklanılmak ۱- خود را پنهان کردن ، ۲- پنهان یا مخفی نگاهداشته شدن
saklanmak پنهان شدن ، مخفی شدن
saklatmak حفظ کردن یا پنهان کردن بوسیله دیگری
saklı ۱- مکنون ، مستور ، پنهان ، مخفی ۲- محفوظ
saklık هوشیاری ، بیداری ، تیقظ ، بصیرت ، احتیاط ، دقت ، سرعت انتقال
saksagan کلاغ ، نوعی کلاغ دم دراز سفید سیاه (pica pica)
saksı گلدانی که گل و گیاه با خاک در آن میگذارند
saksıgüzeli نوعی گل گلدانی
saksılık رف یا قفسه یا محفظه گلدان ، جای گلدانی
saksofon ساکسفن ، نوعی آلت بادی ، موزیک
saksofoncu ساکسفن زن
saksonya چینی آلتی که در ساکسن آلمان ساخته میشده ، نوعی چینی

جنس اعلا
sal کلک ، دسته ای از تیر یا الوار که با هم بسته بطور شناور روی آب انداخته بجای قایق بکار میبرند
salâ صلا «الصلاة» کلمه ای است که در مقام دعوت و خواندن مردم برای نماز میت یا نماز جمعه تلفظ میشود
salâbet صلابت ، سخت بودن ، محکمی ، استواری
salacak تخته غسل میت ، تخته ای که روی آن مرده را میشویند و غسل میدهند
salah صلاح ، اصلاح ، نیک شدن ، درست شدن ، بهبودی
salâh bulmak اصلاح پذیرفتن ، بهبودی یافتن ، اصلاح شدن
salâhiyet = yetki صلاحیت ، شایستگی
salâhiyetli باصلاحیت ، صلاحیت دار ، صاحب صلاحیت
salak احمق ، ابله ، کم عقل
salam کالیاس
salamandra نوعی بخاری زغالی دستی ، قابل انتقال
salamura آب نمکی که روی پنیر یا خیار شور یا ماهی شور و غیره میریزند
salangan نوعی چلچله یا پرستو که در سواحل دریای چین و هند زندگی میکند
salapurya کرچی ، بارز یا دوبه یا کرچی بارکشی کوچک
salâş نوعی بارک یا دکه یا بودکه چوبی موقت
salât ۱- صلوة ، نماز ۲- صلوة اسلام برای پیشمیر
salât صلوة ، صلات ، دعاخواندن برای پیشمیر
salata کاهو

salatalık خیار
 salça رب گوجه فرنگی
 salçalı رب دار ، خوراکی که بارب گوجه فرنگی میپزند
 saldırgan متجاوز ، تجاوزکننده
 saldırı = saldırış تجاوز ، تعرض ، حمله
 saldırış تجاوز ، تعرض ، حمله
 saldırma ۱- تجاوز ، تعرض ۲- کارد بزرگ ، قمه
 saldırmak هجوم کردن ، تجاوز کردن حمله کردن
 saldırmazlık عدم تجاوز ، عدم تعرض
 salep ثعلب ، گیاه ثعلب ، ریشه ثعلب که آنرا کوبیده بحال گرد درمیآوردند این گرد را برای درست کردن بستنی بکارمی برند یا با شیر و شکر جوشانیده میخورند
 salepçi ثعلب فروش
 salepgiller خانواده ثعلب ، ثعلبیه
 salgi تراوشات غده ای بدن ، ترشح
 salgın ۱- بیماری ساری ، مسری ، واگیری ۲- مرضی که زیادشایع و منتشر باشد ۳- نوعی عوارض یا مالیات پولی یا جنسی که بطور استثناء موقتاً از همه جمع میکنند ۴- حمله یا هجوم بلا یا آفت
 salhane = mezbaha سلاخ خانه ، کشتارگا
 salı سه شنبه
 salık خیر ، اطلاع
 salık vermek خیر دادن ، توصیه کردن ، صلاح دیدن
 salıncak ۱- نغو ۲- تاب
 salınım نوسان ، اهتزاز ، آویزان بودن و تکان خوردن برآست و چپ مانند لنگر ساعت
 salınış تکان خوردن برآست و چپ ، نوسان ، خرام

salınmak خرامیدن ، خرامان راه رفتن ، در موقع راه رفتن به راست و چپ کمی خم و مایل شدن ، تلوتلو خوردن
 salıntı تکان خوردگی ، اهتزاز ، نوسان
 salıvermek آویزان کردن یا شدن ، ول دادن ، رها کردن
 salih صالح ، خوب ، مناسب
 salik سالک
 salim سالم ، صحیح ، درست
 salimen سلامت ، بطور صحیح و سالم ، سالمأ
 salip علیب ، خاج ، چلیپا
 salkım خوشه
 salkımsögüt بیدمجنون
 sallabaş کله رعشه دار ، سری که در اثر بیماری مرتباً تکان میخورد و رعشه داشته باشد
 sallamak ۱- تکان دادن ، آویختن ، آویزان کردن ۲- (مچ) معطل کردن ، سر دواندن ، به تمویق انداختن
 sallandırmak ۱- تکان دادن ، آویزان کردن ۲- (مچ) بدارکشیدن ، به چوبه دار آویختن
 sallanmak ۱- تکان خوردن ، آویزان بودن یا شدن ۲- (مچ) ثابت و محکم نبودن ، لقی بودن / وضع مرتعش داشتن ۳- معطل کردن لنگ کردن
 sallantı ۱- ارتعاش ، اهتزاز ، آویزان بودن ۲- (مچ) استقرار و قرار نداشتن ، حال تردید
 sallapatı آدم بی قرار و بی فکر که به هر کار دست میزند ، آدم متردد
 sallı بهن ، وسیع
 salma ۱- انداختن ، گذاشتن درون چیزی ۲- نوعی خوراک که با برنج پخته

میشود ۳- پلیس کشیک در زمان عثمانی ۴- پولی که بین مردم دهی سرشکن میشود ، سرشکن ۵- اطاق مخصوصی که برای زائیدن و زیاد شدن پرندگان اختصاص داده میشود ۶- حیوان ول بی صاحب یا بدون افسار که سر خود گردش میکند ۷- آبی که شیر نداشته باشد و مرتباً جاری باشد

۱- گذاشتن یا انداختن چیزی **salmak**
 ۲- کسی را پی کسی یا چیزی فرستادن ، به عجله خبر دادن ، خبر فرستادن ۳- شاخه و برگ بیرون زدن و زیاد شدن

چراگاه ، مرتع **salmalık**
 طناب سیمی **salmastra**
 سالنامه ، کتابی که در **salname=yıllık** آن خلاصه اخبار و آمار یکساله را بنویسند

سالن ، تالار **salon**
 شل ، سست ، لقی **salpa**
 تک ، تنها ، صرف ، مطلق **salt**
 ۱- ایستادن سگ روی دو پای خود **salta**
 ۲- نوعی کت گشاد بدون یقه و بدون دگمه

روی دوپا ایستادن سگ **salta durmak**
 ۱- سلطنت ۲- (مچ) فراوانی، **saltanat** راحتی ، رفاه ، احتشام

پر زرق و برق ، عالی ، محتشم **şaltanatlı**
 مطلقیت، استبداد، اداره مطلقه **saltçılık**
 مطلق **saltık**
 توپ باران، آتش کردن مسلسل و **salvo** پشت سرهم توپها

آب دهان ، بزاق **salya**
 حلزون (**helit**) **salyangoz**
 باد سام یا سمی یا زهر ناک **sam**
 کاه ، که **saman**

کاه رنگ ، زردکاهی ، رنگ **samanı**
 زرد باز

کهربا **samankapan**
 کاغذ کاهی ، کاغذ پست **samankâğıdı**
 کاه دان ، انبار کاه **samanlık**
 رنگ کاهی **samanrengi**
 کهکشان **samanuğrusu=samanyolu**
 فلزی است کمیاب (Sm) که **samaryum** وزن اتمی آن ۱۵۰/۴ و وزن مخصوص آن ۷/۷۵ است

سامبا ، نوعی رقص برزیلی **samba**
 نژاد سامی **Samî**
 ۱- صمیمی ، حقیقی ، خالص **samimî**
 ۲- خودمانی ، بدون رسمیت

صمیمیت ، دوستی، خصوصیت، **samimiyet** خلوص

غیر صمیمی **samimiyetsiz**
 نوعی شیرینی خمیری شبیه باقلوا **samsa**
 نام سگهایی که در قدیم در جنگ **samsun** بکار میبردند

سمور ، جانوری است شبیه روباه **samur**
 اما کوچکتر که آن را برای استفاده از پوستش شکار میکنند

باد سام ، باد سمی یا زهر دار **samyeli**
 لقب ، عنوان، شهرت **san**
 (ریضی) اعداد فرضی، تصویری **sanal**
 صنعت ، هنر ، حرفه **sanat**
 هنرمند ، صنعتکار **sanatçı**
 هنرمند ، صنعتکار ، ماهر **sanatkâr**
 چیزی که روی آن صنعت و هنر **sanatlı** کار رفته باشد، نقشه دار ، گلداز

سانتوریوم ، آسایشگاه **sanatoryum**
 مسلولین

صنایع **sanayi**
 صنعتی کردن **sanayileştirmek**
 ۱- چم ، بیرق ، علم ۲- در **sancak** تشکیلات اداری قدیم عثمانی اداره بین استان و شهرستان را می گفتند

۳- طرف راست در کشتی‌ها
sancaktar بیرق‌دار ، کسی که در نظام پرچم را حمل میکند ، علم‌دار
sancı درد
sancılanmak درد داشتن ، درد گرفتن
sancılı دردناک ، پردرد
sancımak درد گرفتن ، درد داشتن
sançmak کارد زدن یا فرو بردن ، نشان دادن
sandal ۱- چوب‌صندل ۲- کفش صندل
sandalcı ۳- قایق کوچک پاروئی ، لتکه
sandalye ۱- صندلی ۲- (میج) مقام ، بست ، هوقمیت
sandık صندوق اشیاء ، صندوق پول ، محلی که صندوقدار می‌نشیند و پول داد و ستد میکند ، صندوق یا قالب تخته‌ای با پیمانه‌ای که در ساختمانها با آن ریگ و ماسه اندازه گیری می‌کنند
sandıkçı صندوق‌ساز یا صندوق‌فروش
sandıklamak توی صندوق‌ها گذاردن ، صندوق کردن ، صندوق‌بندی کردن
sanduka صندوقه مزار ، سنگ قبر که از مرمر و غیره بشکل صندوق درست می‌کنند
sandviç ساندویچ
sanem صنم ، بت
sangi سرسام ، گیج
sangılamak گیج شدن ، سرسام آوردن
sani ظن ، وهم ، گمان ، تصور
sanık متهم ، مظنون
sanidir نوعی فلسفات شبیه شیشه
saniye ثانیه ، یک‌شصتم دقیقه
sanki گویا ، مثل اینکه
sanlı معروف ، مشهور ، نامدار ، اسم‌ورسپدار
sanmak تصور کردن ، گمان کردن ، فرض کردن
sanrı وهم ، چیز بی‌اصل ، ظن ، گمان

بی‌اصل
sansar نوعی سمور کوچک که وارد آغل مرغها شده آنها را خفه میکند پوست قیمتی دارد
Sanskrit سانسکریت ، زبان هند و اروپائی ، زبان هندی اصل قدیم
sansür سانسور
santiar سانتی آر ، یک متر مربع ، یک‌صدم آر
santigram سانتی‌گرام ، یک‌صدم گرام
santigrat سانتی‌گراد ، صد درجه‌ای ، گرماسنج صد درجه‌ای
santilitre سانتی‌لیتر ، یک‌صدم لیتر
santim یک‌صدم هر واحد قیاسی ، سانتیم
santimetre سانتی‌متر ، یک‌صدم‌متر
santonin داروی سمی که برای دفع کرم استعمال میشود ، سانتونین
santral مرکزی ، مرکز برق یا تلفن
santralci مأمور مرکز تلفن ، تلفنچی
santrifüj قوه فرار از مرکز
santrozom جسمی که در موقع تقسیم شدن سلولها و پیداشدن کروموزوم در دو قطب سلولها بوجود می‌آید
santur سنتور (نوعی ساز شبیه قانون)
santurcu = santuri سنتور زاز
santuri سنتورزن
sap دسته ، ساقه ، نیخ سوزن
sapa بی‌راهه ، راه غلط یا کج
sapan ۱- قلاب سنگ ، سنگ قلاب ۲- فلاخن
sapanbalığı ماهی‌اره ، کوسه
(Alopiyas vuipinus)
saparna گیاهی از تیره زنبق که مانند پیچک بالامیرود و می‌پیچد و بیخ آن در طب بکار میرود
saparta اوقات تلخی ، دعوا ، سرزنش ، حرف زشت و سنگین
sapasaglam آدم صحیح و سالم ، کاملاً

تندرست
 ۱- گمراه ، کسی که از حال عادی **sapık**
 و طبیعی خارج شده باشد ۲-
 دیوانه ، مجنون
sapıklık ۱- جنون ، دیوانگی
 ۲- گمراهی ، ضلالت
sapır sapır گرگ‌رزمین ریختن ، تالاب
 تالاب افتادن ، شرشر ریختن ،
 یکریز زمین ریختن
 ۱- دیوانه شدن ، عقل را از **saptmak**
 دست دادن ۲- حرف های بی
 سروته گفتن، چرت و پرت گفتن
sapkın گمراه ، مضل ، از راه در رفته
sapkınlık گمراهی ، ضلالت
saplamak کارد یا خنجر به بدن کسی فرو
 بردن ، نصب کردن ، نشانند
 نهال و غیره
 ۱- فرورفتن کارد یا تیر یا **saplanmak**
 سوزن و امثال آن بوجود کسی
 ۲- در گل گیر کردن یا ماندن
 یا فرورفتن ۳- گیر کردن فکر
 انسان به موضوع خاصی
saplantı رأی یا فکر ثابت ، عقیده ثابت
 ۱ - ساقه‌دار ۲ - دسته‌دار **saplı**
 گیره‌دار
 ۱- راه را عوض کردن ، راه را **sapma**
 کج کردن ۲ - انحراف عقربه
 یا شمع (درفیزیک)
 ۱- راه را کج کردن ، از راه **sapmak**
 در رفتن ۲- گمراه شدن ،
 به ضلالت افتادن ، به راه‌بد افتادن
saprofit گیاه پوسیده
sapsağlam = sapsağlam کاملاً صحیح
 و درست، صحیح و سالم و تندرست
sapsarı کاملاً زرد
saptama ثبت ، تثبیت
saptamak ثبت کردن، تثبیت و تعیین کردن
saptanmak ثبت شدن ، تثبیت و تعیین شدن

از راه در بردن ، منحرف **saptırmak**
 کردن، گمراه کردن ، راه را کج
 کردن
sara مرض صرع
saraç سراج ، زین‌ساز ، کسی که زین و
 سایر لوازم چرمی اسب را از
 قبیل تسمه و غیره میسازد
saraçlık سراجی
sarahat صراحت ، وضوح ، آشکار بودن
saraka (عو) استهزاء ، مسخره ، ریشخند
sarakaya almak استهزاء ، یا مسخره یا
 ریشخند کردن
saralı کسی که مرض صرع دارد
sararma زرد شدن
 ۱- زرد کردن ، برنگ زرد **sarartma**
 در آوردن ۲- آدم یا بچه زرد
 و ضعیف
sarartmak زرد کردن ، برنگ زرد
 در آوردن
saray کاخ، دربار ، سرای
saraylı زنهای دلبازی، زنها یا دخترهایی
 که در دربار عثمانی زندگی
 میکردند و بعد از بزرگ شدن
 از همانجا ازدواج کرده به خانه
 شوهر میرفتند
sardalya ماهی ساردین
sardırmak بیجانیدن روی چیزی
sardoğan نوعی باز (پرنده)
sardun طناب ضخیم ماهیگیری
sardunya (pelargonium) گل شمعدانی
 ۱- خرج، مصرف ۲- (دس) صرف **sarf**
sarfinazar صرف‌نظر
sarfiyat مخارج ، مصارف
sargı باند ، باند پیچی ، سیم پیچی
sarhoş مست ، مشروب‌خورده
sarhoşluk مستی
sarı زرد
sarıgöz نوهی ماهی کوچک که دهان آن

زرد رنگ و شبیه لورک است
sarıasma نوعی پرنده از فامیل گنجشک
 که شکار میشود
 (Oriolus oriolus)
sarıbalık نوعی ماهی زرد پولک دار از
 جنس ماهی کوپور
sarıbenek لکه زرد (در چشم) ، طبقه
 پشت چشم که تصویر در آنجا منعکس
 میشود
sarica ۱- نسبتاً زرد ، قدری زرد
 ۲- زنبور زرد
sarıcik = sarıasma نوعی پرنده از
 فامیل گنجشک که شکار میشود
sarıçalı نوعی گیاه از جنس زرشک که در
 طب برای دفع کرم استعمال میشود
 و میوه اش سرخ و ترش میباشد
 (Berberis Vulgaris)
sarıgöz نوعی ماهی شبیه ماهی قره گز
 که قدری زرد رنگ است و گوشت
 لذیذ دارد
sarığıburma نوعی شیرینی خمیری
sarık عمامه
sarıkanat = lüfer ماهی لوفر
 عمامه دار ، عمامه ای، (مج) آخوند
sarıklı ۱- چیزی که رنگ زرد هم داشته
 باشد ، مخلوط با رنگ زرد
 ۲- پیچیده شده
sarılık ۱- زردی، زرد بودن ۲- یرقان،
 مرض زردی
sarılmak ۱- در آغوش گرفتن ، بغل
 گرفتن ، در آغوش کشیدن ۲-
 چیزی دورش پیچیده شدن ۳-
 به چیزی چسبیدن یا پیچیده شدن ،
 دربر گرفتن
sarımsak = sarımsak سر
sarımsı = sarımsak منبیل بد زردی ،
 قدری زرد رنگ

sarınmak پیچیده شدن در لباس یا پتو یا
 پالتو ، چیزی بخود پیچیدن
sarıp sarmalamak در بر گرفتن ، در
 درون خود گرفتن ، حسابی توی
 پاکت یا کاغذ پیچیدن ، چیزی را
 دور چیزی دیگر پیچیدن
sarısabır ۱- گیاه صبر زرد (Aloe) ،
 نوعی گیاه از فامیل زنبق ۲-
 ماده سرخ خاکستری رنگی که از
 پرگهای ضخیم و گوشت دار این
 گیاه گرفته میشود که در طب و
 رنگ کاهی استعمال میشود
sarısalkım نوعی گیاه پیچ که گل های
 خوشه ای دارد
sarışın آدم موبور و سفید پوست
sâri واگیری ، ساری، سرایت کننده
sarih صریح ، واضح ، آشکار
sarkaç (فیز) آونک ، لنکر ، یاندول
sarkık آویزان شده ، بیرون آمده ، خم
 شده
sarkıntı سر بر سر گذاشتن ، خرف پرانی
sarkıntılık خرف پرانی ، سر بر سر
 گذاشتن ، تعقیب کردن زنها و
 خرف پراندن آنها
sarkıt گل فشنک ، اجسام آهکی که در
 سقف مغازه ها بشکل مخروط
 آویزان اند
sarkıtmak ۱- آویزان کردن ، بطرف
 بیرون خم کردن ۲- (مج) به
 چوبه دار آویختن
sarmak از بالا بدپائین یا از پنجره
 بخارج خم شدن ، آویزان شدن
sarma ۱- عمل پیچیدن ، پیچیدن ۲-
 دلمه ای که از برک مو یا کلم و
 امثال آن درست کنند ، خوراک
 دلمه ۳- در اصطلاح کشتن گیری
 پیچیدن دور پای طرف مقابل که

- پشت سرش قرار گرفته
- sarmak** ۱- پیچیدن ، چیزی را دور
چیز دیگر پیچیدن ۲- محاصره
کردن ، دور کردن ۳- پیچیدن
گلوله فنج یا قرقره ۴- پیچیدن
سیگار یا دلمه و غیره ۵- باب
طبع افتادن ، تسخیر کردن ۶-
علاقمند شدن به چیزی
- sarmal** حلزونی
- sarmalamak = sarıp sarmalamak**
حسابی توی کاغذ یا پاکت پیچیدن ،
در بر گرفتن ، همدیگر را در بغل
گرفتن
- sarman** گنده ، درشت ، عظیم الجثه
- sarmaşan** چیزی که اطراف چیز دیگر
می پیچد ، نوعی گیاه یا بوته پیچک
- sarmaşık** گیاه پیچک که اطراف دیوار و
عمارت می پیچد و بالامیرورد
- sarmaşmak** همدیگر را بغل گرفتن
یکدیگر را در آغوش کشیدن
- sarmısak = sarımsak** سیر
- sarmısaklı** سیردار
- sarnıç** ۱- آب انبار ۲- مخزن آب
مشروب در کشتی ها
- sarp** ۱- کوه یا راه دشوار یا صعب العبور
۲- سخت ، مشکل
- sarpa** نوعی ماهی شبیه ماهی قره گز (شبیه
ماهی سیم)
- sarpın** ۱- انبار غله ۲- تخته پهن و
گود چهارپنچ خانه که زواله های
خمیر را روی آن گذارده نزدیک
فر می آورند و از آنجا روی پارو
گذارده داخل فرنان پزی میکنند
- sarplaşmak** سخت یا صعب العبور بودن
یا شدن
- sarrafi** صراف
- sarrafiye** حق صرافی ، کمیسیون صرافی
- sarraflık** صرافی

- sarsak** پیرلرزان ، پیرپاتال ، فوتوت
- sarsılmak** ۱- لرزیدن ، تکان خوردن
۲- (مج) ضعیف شدن ، کار و بار
خراب شدن ، از این رو به آن رو
شدن ، زیرو رو شدن
- sarsıntı** لرزه ، تکان ، حرکت شدید
- sarsıntılı** ۱- لرزه دار ، تکان خورده
۲- وضع غیر ثابت ، مجهول ،
غیر منظم
- sarsıntısız** معصم ، مستقر ، ثابت ، بدون
لرزه و تکان
- sarsmak** ۱- تکان دادن ، لرزاندن
۲- (مج) خراب کردن ، ضرر زدن
- sası** (قد) فاسد ، پوسیده ، کپک زده
- satan** فروشنده
- sataşkan** کسی که سر بسر دیگران
میگذارد ، مرده آزار ، تجاوز یا
تعرض کننده
- sataşmak** سر بسر گذاردن ، کار بکار دیگران
داشتن ، تعرض یا تجاوز کردن
- satın** پارچه ساتن ، نوعی پارچه نخی
شبیه اطلس
- sathi** سطحی ، بدون تعمق و دقت
- satı** فروش
- satıcı** فروشنده
- satıcılık** فروشنندگی
- satılmak** ۱- فروش رفتن ، فروخته شدن
۲- در مقابل نفی خود را در خدمت
دشمن قراردادن ، بنفع دشمن در
مقابل سود کار کردن ، خیانت
کردن
- satım** فروش ، فروشنندگی
- satın almak** خریداری کردن ، خریدن
- satır** ۱- سطر ، خط ۲- ساطور
- satır atmak** (مج) پند مردم را در آوردن
(مثلا در امتحان بچه ها را زیاد
رفوزه کردن) کم کردن ، تصفیه
کردن

satırbaşı سرسطر ، اول جمله یا اول سطر
satış فروش
satışa çıkarmak در معرض فروش گذاشتن ، بفروش در آوردن
satir = yergi هجو
satılcı = zatül cenb ذات الخب ، سینه پهلو
satmak فروختن
satranç شطرنج
sattirmek فروش رساندن بوسیله دیگری ، سبب فروش شدن
Satürn ستاره زحل
satvet سطوت ، عظمت ، حشمت
sauna حمام فنلاندی ، نوعی حمام خزینه ای که اولاً در اطاق خیلی گرم نشسته عرق میکنند بعد وارد خزینه آب سرد میشوند بمنظور خارج شدن عرق و سمومات بدن و سرزنده شدن و لاغر شدن
sav ۱- حرف ۲- خیر ۳- ادعا ، مدعا
sava خیر ، مژده ، بشارت
savacı خیردهنده ، مژده دهنده ، مبشر ، نبی
savak جوی ، آبرو ، لوله بزرگ که روی آن بازا است و آب آسیاب و غیره را از طرفی به طرف دیگر نقل میکند
savana نام دشت و مرغزارهای سرسبز منطقه خط استوا
savaş جنگ ، حرب ، دعوا
savaşçı جنگجو
savaşkan جنگاور
savaşma محاربه ، جنگ ، جدال
savaşmak جنگ کردن ، حرب کردن ، دعوا کردن
savat سیاه قلم که روی نقره کار میکنند
savcı = müddejümü دادستان مدعی العموم

Savcılık دادستانی ، مقام دادستانی یا مدعی العموم
savdirmek ازسرباز کردن بوسیله دیگری
savlet صولت ، هجوم ، حمله ، سطوت ، هیبت
savmak ازسرباز کردن ، دور کردن ، رد کردن ، دفع کردن
savruk بی حواس ، حواسی پرت
savruklu حواس پرتی ، بی حواسی
savrulmak پخش شدن ، منتشر شدن ، پراکنده شدن ، باد داده شدن
savsak سرهم بندی کننده ، امروز را بفردا گذارنده
savsaklamak امروز فردا کردن ، سرهم بندی کردن ، از زیر کار در رفتن
savul دور شو ، کور شو ، کرشو ، رد شو ، راه بده
savulmak کنار کشیدن ، از جلوراه در رفتن ، کنار رفتن
savunma مدافعه ، دفاع
savunmak دفاع کردن ، مدافعه کردن
savunmalık دفاعی ، تدافعی ، مدافعه ای
savunucu مدافع ، دفاع کننده
savurgan ولخرج ، مصرف ، مبذر
savurganlık اصراف ، ولخرجی ، تبذیر
savurmak ۱- باد دادن ، محصول گندم و غیره را برای جدا کردن از کاه جلور باد از بالا به پایین پاشیدن که کاه را باد ببرد ۲- در مورد شمشیر یا چیز دیگر گفته میشود که به قصد زدن بشدت حرکت بدهند ۳- در مورد دروغ یا فحش از دهان بیرون ریختن نیز گفته میشود ۴- اصراف ، تبذیر کردن
savuşmak برداشتن ، ول کردن و رفتن ، دفع شر کردن ، از سر گذشتن
savuşturmak رد کردن ، دفع کردن ، از سر دفع کردن

say بشمار
sây سعی، اهتمام، کوشش
sayâ رویه کفشی، چرم کفشی بدون تخت و پاشنه
sayacı بستادوز کفشی، استادی که فقط رویه کفشی را تهیه و حاضر میکند
sayaç کنتور (برق، آب، گاز و غیره)
saydam شفاف مانند شیشه و بلور که وقتی از یک طرف نگاه کنند طرف دیگر دیده شود
saydırmek ۱- شمردن یا شماره کردن
 توسط دیگری ۲- وادار به احترام کردن
saye وسیله، توسط، کمک، همت، غیرت، اهتمام، در سایه
sayfa صفحه، صفحه کتاب یا نوشته
sayfiye ییلاق (چنانچه در فصل تابستان بکنار دریا و امثال آن بروند سیفیه گفته میشود ولی اگر مقصود کوه و جاهای مرتفع و خنک باشد «**sayla**» میگویند)
saygı ۱- احترام، حرمت ۲- حس عدم مزاحمت یا عدم تصدیع
saygıdeğer محترم
saygı göstermek حرمت و احترام کردن، محترم شمردن
saygılı احترام کننده
saygın محترم، معتبر
saygınlık حرمت، احترام، اعتبار
saygisız بی ادب، بی نزاکت
saygisızlık بی احترامی، بی حرمتی، بی ادبی
sayha صیحه، فریاد، چیغ، بانگ، نعره
sayı ۱- عدد ۲- شماره، نمره
sayıcı کسیکه حیوانات (گااو و گوسفند و امثالها) را میشمارد، شماره کننده
sayıkamak ۱- هدایان گفتن ۲- متصلاً نام بردن یا یاد کردن چیزی که

مورد علاقه مفرط است، زود زود اسم بردن
sayılı ۱- معدود، تعداد کم و محدود، انگشت شمار ۲- معلوم، معین، شمرده شده حائز یاداری شماره یا نمره، نامه شماره ای
sayılmak ۱- شمرده شدن، شمارش شدن ۲- احترام شدن، محترم شمرده شدن
sayım ۱- سرشماری ۲- شماره شدن، شمارش محترم
sayın بی شمار، غیر معدود یا غیر محدود، زیاد، فراوان
sayışmak تبادل حساب، باهمدیگر بدو و بدو و تصفیه حساب کردن
sayıştay دیوان محاسبات
saykal صیقل
saykallamak صیقلی کردن
saymaca تصویری، اعتباری، قیمت ظاهری یا اسمی
saymek ۱- شمردن، حساب کردن، به حساب آوردن ۲- اهمیت دادن ۳- احترام کردن، حرمت کردن
saymamak حساب نکردن، نشمردن، اهمیت ندادن، احترام نکردن
saymamazlık بی احترامی، بی حرمتی
sayman = muhasip حسابدار، محاسب
saymanlık حسابداری، محاسبات، اداره حسابداری
sayrı = hasta (قد) مریض، بیمار، ناخوش
sayrılık = hastalık (قد) بیماری، مریضی، ناخوشی
sayrımsek (قد) تمارض کننده، کسی که خود را به ناخوشی بزند
sayvan سایبان، پرده یا روکشی که برای حفظ اشیاء از آفتاب یا باران بطور سقف کشیده میشود
saz ۱- نی ۲- ساز ۳- تار، سه تار

	وامثال آن
sa ^z an	ماهی سوف
sa ^z ca	مطرب ، نوازنده ، ساززن
sa ^z ende	مطرب ، نوازنده ، ساززن
sa ^z lık	نیستان
sa ^e ns	۱- سانس سینما و تئاتر و غیره ۲- دفعه ، مرتبه ۳- یز یا مدت نور (در مورد عکس برداری)
sa ^b at	ثبات ، استقامت کردن ، پایداری ، پابرجا بودن
sa ^b at etmek	ثبات و استقامت کردن
sa ^b at kâr-sa ^b atlı	با ثبات ، با استقامت
sa ^b atlı	با ثبات ، با استقامت
sa ^b atsız	بی ثبات ، بی استقامت
sa ^b ayüdü	سه با دو (در بازی تخته نرد)
sa ^b ebiyet vermek	سبب شدن ، موجب شدن ، باعث شدن
sa ^b ep	سبب ، موجب ، باعث
sa ^b eplenmek	امرار معاش کردن
sa ^b epli	باسبب ، سبب دار
sa ^b eatsız	بی سبب ، بی علت ، بی جهت
sa ^b il	۱- سیل ۲- فی سبیل الله ، راه رضای خدا ۳- شیر آب که مردم راه رضای خدا برای خیر میسازند
sa ^b ilci	کسی که در راه رضای خدا آب به مردم میدهد
sa ^b ze	سبزیجات ، سبزی خوردن و چیزهای دیگر از قبیل جعفری ، اسفناج ، پیاز ، سیب زمینی ، هویج ، بادامجان
	وامثاله
sa ^b zeci	سبزی فروش ، فروشنده سبزیجات
sa ^b zelik	۱- باغ سبزیجات یا محل سبزی ۲- قسمتی از یخچال که مخصوص گذاردن سبزیجات میباشد
sa ^b zevat	سبزیجات
sa ^c cade	قالیچه کوچک ، جای نماز ، سجاده
sa ^c de	سجده
sa ^c i	سجع ، سخن یا نثر با قافیه
sa ^c iye	سجیه ، خوی ، خلق ، طبیعت

	اخلاق
sa ^c iyeli	باسجیه ، با اخلاق ، خوش خوی ، قابل اعتماد
sa ^c iyesiz	بی اخلاق ، بی سجیه ، غیر قابل اعتماد
sa ^c içi = sa ^c en	انتخاب کننده
sa ^c ik	آشکار ، روشن ، قابل تمیز ، مشخص
sa ^c ılmek	انتخاب شدن
sa ^c ılmış	انتخاب شده ، منتخب
sa ^c im	انتخابات
sa ^c kin	برگزیده ، متمایز ، مشخص ، ممتاز
sa ^c me	۱- انتخاب شده ، ورچیده ۲- انتخاب ، ورچیدن
sa ^c mece	آزاد بودن برای جدا کردن یا ورچیدن جنس یا چیزی که انسان میخواهد بخرد یا جمع کند ، دست چین
sa ^c mek	۱- انتخاب کردن ، برگزیدن ۲- ورچیدن ، جدا کردن ۳- مشخص کردن ۴- فرق گذاشتن یا تمییز کردن بین دو غذا یا چیز دیگر
sa ^c meli = sa ^c mece	آزاد بودن در جدا کردن یا انتخاب کردن جنس یا متاع ، مخیر بودن ، اختیار داشتن برای دست چین کردن
sa ^c men	انتخاب کننده
sa ^c menlik	حق انتخاب داشتن ، انتخاب کننده بودن ، کار انتخاب کردن
sa ^c tirmek	۱- انتخاب کردن توسط دیگری ۲- ورچیدن یا جدا کردن توسط کس دیگر
sa ^d a = sa ^s	صدا ، صوت
sa ^d alı	صدادار ، حرف صدادار
sa ^d asız	بی صدا ، حرف بی صدا
sa ^d ef	صدف
sa ^d efli	صدفی ، صدف دار
sa ^d efotu	گهای که در طب بکار میرود

(Ruta)

sedir ۱- مبل بزرگ چند نفری ، سریر ، تخت ، دیوان ، تخت راحتی ۲-

درخت سدرباکنار

sedye برانکار ، تخت بیمار که بیماران و زخمی ها را با آن نقل و انتقال میدهند

sedyelik مریضی که روی برانکار حمل میشود ، بیمار سخت

sefa صفا ، خوشی

sefahat عیاشی ، بیعاری ، مشروب خوری و قمار بازی و امثال آن

sefalet فقر ، تنگدستی ، بدبختی ، ذلت

sefaret = elçilik سفارت

sefarethane سفارتخانه

sefer ۱- سفر ، سیاحت ۲- مرتبه ، دفعه ۳- جنگ ، حرب

seferber بسیج ، آماده شده

seferberlik بسیج عمومی ، آمادگی نیروی نظامی و تمام مردم کشور برای جنگ

seferî ۱- جنگی ، مربوط به جنگ ۲- سفری ، مسافر ، کسی که در سفر است (وازروزه گرفتن معاف است)

seferlik دفعه ای ، مرتبه ای

sefertası دیگر سفری که چند طبقه است و غذا یا خوراک کسی را بمحل کار یا مدرسه یا گردشگاه با آن حمل میکنند

sefih بیمار ، عیاش ، ولخرج

sefil بدبخت ، فقیر ، پست ، ذلیل ، سفیل

sefir = elçi سفیر

sefire خانم سفیر

segâh سه گاه ، مقام یا آهنگی از موسیقی شرقی

seğirdim ۱- دوندگی ۲- پس نشستن ، عقب برگشتن ، برگشت

seğirdim yolu کوره راه ، راه باریک

seğirmek پریدن چشم یا بعضی از عضلات صورت و غیره

seği.tmek با قدمهای تند راه رفتن

sağmen اشخاصی که در جشنهای محلی یا ملی با لباسهای مخصوص محلی شرکت میکنند

seher سحر ، صبح زود ، سپیده دم

sehim سهم ، حصه

sehiv سهو ، اشتباه ، خطا

sehpa ۱- سه پایه ۲- میز کوچک دم دستی ، میز عسلی ۳- چوبه دار

sehven سهوا ، اشتباها

sekban ۱- (قد) صنفی از سربازان ینی چری قدیم ۲- (قد) سگ بان ، محافظین سگهای شکاری دربار عثمانی

Sekendiz ستاره زحل ، کیوان ساتورن

sekene سکنه ، اخالی ، ساکنین

sekerat سكرات ، حالت مستی ، حالت نزع و احتضار

seki ۱- سکو ، سنگ یا سکوی جای نشستن ۲- (جنگ) تکه زمین مسطح مرتفع ۳- لکه سفید روی پای اسب که گاهی تا زانو یا شانه میرسد

sekili اسبی که دارای لکه سفید روی پا و زانو میباشد

sekinet سکونت ، آرامی ، وقار

sekir سکر ، مستی

sekiz هشت

sekiz-r هشت تائی ، هشت تا هشت تا

sekizgen هشت ضلعی ، کثیر الاضلاع هشت ضلعی

sekizinci هشتم ، هشتمین

sekizli هشت تائی ، هشتلو

sekizlik (هو) يك هشتم از نت موسیقی

sekizyüzlü شکل هشت سطحی

sekmek لی لی کردن ، روی يك پاراه رفتن ، روی يك پالنگیدن

sekmen ۱- نیمکت چوبی بدون پشت

۲- پله
sekoya نوعی درخت کاج جنگلی که در کالیفرنیا می‌روید که قد آن تا ۱۰۰ الی ۱۳۰ متر هم می‌رسد
 (Sequoia)
sekreter منشی، دبیر، سکرتر
sekreterlik دبیری، منشی‌گری، سکرتری
seksek بازی لی‌لی (لی‌لی بازی)
seksen هشتاد
seksener هشتادتائی، هشتادهشتاد
sekseninci هشتادم یا هشتادمین
seksenlik ۱- هشتادتائی ۲-۳۰ هشتاد ساله
seksoloji علم شناسائی جنسیت، جنسیت شناسی یعنی علم مربوط به مناسبات مرد و زن
sekte ۱- سکت، سکت قلب یا مغز، حالتی که ناگهان در انسان پیدا میشود و اعضاء بدن را از حس و حرکت میاندازد، فلج ۲- مانع و اشکال که در کار پیدا میشود
sektirmek فلج کردن کار
sektirmemek بدون اشکال و مانع کار را پیش بردن
sektör ۱- قطعه‌ای از دایره ۲- قسمت، بخشی
sel سیل
selâm سلام
selâm almak جواب سلام دادن
selâmet سلامت
selâmetlemek مشایعت کردن مسافر راه‌انداختن مسافر
selâmlamak سلام کردن، سلام گفتن
selâmlaşmak به‌همدیگر سلام و علیک گفتن
selâmlık ۱- (قد) بیرونی، قسمتی از خانه‌های قدیم که مهمانان مرد را قبول و پذیرائی می‌کردند ۲-

(قد) مراسمی که در دوره عثمانی مردم صف میکشیدند که وقتی سلطان به نماز جمعه می‌رود باو سلام بدهند

selâmünaleyküm سلام‌علیکم
selâm vermek سلام‌دادن، سلام‌کردن
selâset سلامت، روانی‌لسان
selâtin (cami) مساجد بزرگی که بنام پادشاه بنا می‌کردند
Selçukî = Selçuklu سلجوقی
sele سله، سبدپهن
selef سلف، پیشین، مأمور قبلی، کسی نسبت بدیگری قبل‌تر در خدمت بوده
selek سخی، دست‌و‌دل‌باز، سخاوتمند
selektör ۱- ماشین بندریک‌کن، ماشین زراعتی که غله را از پوست و مواد خارجی جدا می‌کند ۲- آلتی که در اتومبیل برای کم‌نور کردن و پر نور کردن چراغهای جلو بکار می‌رود
selen نوعی ماده شیمیائی، شبه‌فلزی قرمز رنگ متبلور که در ادوات تلفن و تلویزیون بکار می‌رود عدد اتمی آن ۷۹/۲ میباشد
selentereler نمره‌ای از حیوانات شبه نیاتی دریائی که شامل مرجان‌ها اسفنج‌ها و مدوزها میباشد
selika استمداد خوب نوشتن و خوب سخن گفتن
selim سلیم، سالم، درست، بی‌عیب
selis سلیس، حرف یا نوشته‌روان
selofan نوار چسب شفاف
selp (etmek) سلب کردن، از بین بردن، ربودن
seluloit سلولوئید، ماده اولیه اجناسی از قبیل فیلم عکاسی و فیلم سینما و بعضی شانه‌های طلّقی که از کافورو نیتروسلولوز حاصل میشود
seluloz جسمی است جامد سفید بی‌بو و

بی‌ظعم شبیه نشاسته در آب و الکل
حل نمی‌شود فقط در ماده شوینگر
حل می‌شود، بحالت طبیعی در
سلولهای نیاتات وجود دارد، ۵۵
درصد چوب و گاه و قسمت اعظم پنبه
و کتان سلولز است در صنعت بصورت
کاغذ و پنبه و ابریشم مصنوعی
مصرف می‌شود

selvi = servi سرو

sem = zehir سم، زهر

sema ۱- آسمان، سماء ۲- سماع،

آئین رقص پیروان طریقت مولوی
که با آواز، سرور و صدای نی و
ضرب دست‌ها را با طراف باز کرده
دور خود می‌چرخند

semahane تکیه‌های مولوی‌ها که در آنجا
آئین رقص و سماع به عمل می‌آورند،
سماع‌خانه

semahat سماحت، جوانمردی، خیرخواهی،
بخشش

semaî کلمه‌ای که از راه گوش یاد گرفته و
مصطلح شده نه با اصول و قواعد
زبان، سماعی

semai نوعی آواز در موسیقی ترکی که شعر
و آواز آن در چهار مصراع با اصول
منصوصی ساخته می‌شود

semantik مربوط به معنی، علم معانی،
علم مربوط به مطالعه جزئیات زبان
از حیث معانی

semaver سماور

semavi سماوی، آسمانی

sembol علامت، نشان، رمز، اشاره

sembolik رمزی، مربوط به نشان یا علامت
یا اشاره

sembolizm مکتبی از ادبیات که گفته و
نوشته‌ها را بیشتر با رمز یا اشاره
ادا و بیان نموده از اظهار واضح و
صریح پرهیز دارد

semender سمندر، جانوری است شبیه
چلپا که در آب و خشکی هر دو
زندگی میکند و هر گاه به آتش
پرسد ماده‌ای از خود افرازمیکند
که آتش را خاموش می‌سازد و از
این رو میگویند که در آتش
نمی‌سوزد

semer پالان

semerci پالان دوز

semere ۱- ثمره، میوه ۲- نتیجه
فایده

semereî ۱- پرثمر، میوه‌دار ۲-
نتیجه‌دار، فایده‌دار

semih سمیح، جوانمرد، سخی

seminer سمینار، بحث یا سخنرانی علمی
در دانشگاه و مجالس علمی، مباحثه
یا سخنرانی در موضوع علمی یا صنفی

semirmek چاق شدن

semirtmek چاق کردن، پروردن و چاق
کردن حیوانات

semiz چاق، حیوان چاق و پرچربی،
پروازی

semizlemek چاق و چله شدن (حیوان)

semizlik چاقی

semizotu خرفه، سبزی است شبیه یونجه
ولی برگهای آن ضخیم و گوشتالو
است خام آن را در سالاد و پخته‌اش
را در روغن زیتون و خوراک گوشت
و برنج می‌خورند

sempati محبت، نزدیکی، دوستی،
طرفداری

sempatik دوست‌داشتنی، با محبت،
خوب، بانمک

sempatizan محب، علاقمند، طرفدار

semt سمت، سو، محل، طرف، منطقه،
ناحیه

semtürre's سمت‌الراس، نقطه‌ای که
خورشید در زوال ظهر در سمت بالای

	سر قرار میگیرد
sen	تو ، ضمیر دوم شخص مفرد
senâ	ثنا ، مدح
senaryo	سناریو ، نمایشنامه فیلم سینما یا تئاتر ، طرح ریزی نمایش ، طرح یك اثر سینما یا تئاتر که صحنه‌های مختلفه و ترتیبات آن را بطور کلی تعیین میکند
senato	۱- مجلس سنا ۲- شورای عالی دانشگاه
senatör	سناتور ، عضو مجلس سنا
sendelemek	گیج خوردن ، تلوتلو فتن
sendika	سندیکا ، اتحادیه صنفی
sendikacı	عضو یا اداره کننده اتحادیه یا سندیکای
sendikacılık	بستگی داشتن به اتحادیه یا سندیکای
sene	سال ، سنه
senelik	سالیا نه ، سنوی
senet	سند ، مدرک
senetli	سنددار ، باسند ، مدرک دار
senetsiz	بدون سند ، بدون مدرک
senevî	سالیا نه ، سنوی
senfoni	سمفونی ، قطعه موسیقی که برای نواختن با سازهای مختلف ساخته میشود
senit	تخته ، خمیر
senseñ	يك ماده ادویه ای که برای زایل کردن بوی دهان جویده میشود ، سن سن
sentaks	(دس) نحو ، ترکیب ، علم ترکیب کلمات در جمله
sentetik	ترکیبی ، مصنوعی ، شیمیائی
sentez	ترکیب
sepek	محور سنگ آسیاب
sepet	سبد ، سبدی
sepetçi	سبده فروش
sepetlemek	توی سبد گذاشتن ۲- (عو)

	رد کردن ، دفع کردن ، از سر باز کردن
sepetlenmek	بیرون شدن ، دفع شدن ، از سر باز کرده شدن
sepetlik	۱- لوازم ساختن سبد ۲- بیرون آمدگی دربنا یا ساختمان
sepi	دباغی
sepici	دباغ
sepicilik	دباغی
sepilemek	دباغی کردن
sepili	دباغی شده
sepken (sulu sepken)	بارانی که قدری با برف مخلوط باشد
sepmek = serpmek	پاشیدن ، افشاندن ، پخش کردن ، ریختن آب و غیره
septik	شکاک ، کسی که شك ز تردید دارد
septisemi	(طب) مرض عفونت خون ، عفونت خونی
septisizm	(فل) طریقت ، شکا کیون ، شکاک
ser	۱- (قد) سر (بعنوان رئیس در يك شغل یا صنف استعمال میشود مانند سر طبیب) ۲- گرمخانه یا گلخانه (از کلمه فرانسه serre)
seramik	سفال ، سفالی ، گلی
seramikçilik	سفال سازی ، کوزه گری
serap	سراب
serasker	(قد) (نظ) وزیر جنگ در دوره عثمانی
serbest	آزاد ، خلاص (مج) آدم بدون خجالت ، کسی که با آزادی بدون خجالت صحبت میکند
serbestlik	آزادی
serçe	گنجشک
serçeparmak	انگشت کوچک ، خنصر
serçin	۱- ساکو ۲- منتخب ، برگزیده ، برچین شده
serdar	سردار

serdengeçti فدائی، جانباز
 serdetmek اظهارداشتن، بیان کردن،
 فکریا نظریه‌ای پیشنهاد کردن
 serdirmek گستردن، پهن کردن بوسیله
 دیگری
 serdümen ۱- سکان‌دار کشتی ۲- در
 کشتی جنگی بالاتر از گروهان
 sere فاصله بین‌شست وانگشت شهادت
 (مقیاس)
 seren چوب‌بالائی بادبان کشتی که
 بطورصلیب نصب‌میشود که بادبان
 چهارگوشه‌ای کشتی را از بالا به
 آن وصل‌کنند
 serenat سازوآوازی که شب دره‌وای
 آزاد پای پنجره معشوقه نواخته
 میشود
 serencam ۱- سرانجام، عاقبت، نتیجه
 ۲- سرگذشت، ماجرا
 sereserpe ولنگه و واز، حالت
 درازکشیدن یا خوابیدن انسان
 بطور آزاد یا باز و گسترده که
 دستها و پاها بازازهم‌باشد
 sergen رِف، قفسه
 sergerdan سرگردان
 sergerde سرکرده، رئیس یاغیان
 یا طاغیان، سرکرده شورشیان
 sergi نمایشگاه
 sergici کسی که در نمایشگاه شرکت
 میکند یا متاع خود را در آنجا
 بفروش میرساند
 sergilemek نمایش‌دادن، در معرض
 انظار عامه یا نمایش قرار دادن
 جنس یا هرچیز
 sergin گسترده، پهن کرده‌شده
 sergüzeşt سرگذشت، ماجرا
 serhat = sınır سرحد، حد، حدود، مرز
 seri ۱- سری، تسلسل، ترتیب، نوع
 ۲- سریع، تند

serili گسترده، پهن‌شده
 serilmek ۱- گسترده شدن، پهن
 کرده‌شدن ۲- دستها و پاها را
 باز و گشادگستردن
 serin خنک، نزدیک به سرد
 serinkanlı خونسرد، متین
 serinlemek خنک‌شدن
 serinlenmek خنک‌شدن
 serinleşmek خنک‌شدن، سردشدن
 serinletmek خنک کردن، سرد کردن
 serinlik خنکی، هوای خنک
 serkeş سرکش، عاصی، یاغی، طاغی
 serkeşlik عصیان، طغیان، سرکشی
 serlevha سرلوچه
 sermaye ۱- سرمایه ۲- (مج) فاحشه
 که در فاحشه‌خانه باشد
 sermayedar سرمایه‌دار
 sermek ۱- گستردن، پهن کردن ۲-
 (مج) از سر باز کردن
 sermest سرمست، هست
 serom سرم
 serpantin = kotiyon نوآرهای کاغذ
 رنگی که در جشنها و عروسی‌ها
 روی سر مردم میاندازند یا
 میکسترانند
 serpelemek بارانی که دانه‌دانه می‌بارد،
 کم‌کم و دانه‌دانه افشاندن شدن یا
 باریدن باران
 serpilmek ۱- پاشیده شدن، ریخته شدن،
 پراکنده شدن، افشاندن شدن ۲-
 (مج) نشو و نما کردن یا رشد
 کردن بچه
 serpinti ۱- بارش کم و دانه دانه
 ۲- ترشح کردن یا پاشیده شدن
 آب یا گرد و خاک
 serpiştirmek ریخت و پاش کردن
 serpme ۱- ریختگی، پاشیدگی،
 پراکندگی، افشاندگی

۲- نوعی تور ماهیگیری بشکل
چتر یا چادر
serpmek ۱- پاشیدن، ریختن،
دماغان کردن، افشاندن ۲-
پاشیدن یا ریختن باران ریز و
دانه‌دانه
serpuş روسری
sersem ۱- سرسام، سرگیجه ۲-
احمق، ابله
sersemlemek سرگیجه گرفتن، گیج
شدن، سرسام آوردن
sersemletmek ۱- گیج کردن، سرسام
آوردن ۲- دیوانه کردن
sersemlik ۱- گیجی، سرسام ۲-
حماقت
serseri ولگرد، بیکاره، بی فکر،
بی هدف، اوباش، دربدر، آواره
sert ۱- سخت، سفت، محکم، قوی،
شدید ۲- آدم خشن
sertdoku قسمت بافت سخت نباتات از
قبیل قشر یا پوست یا ساقه
sertifika گواهی نامه، تصدیق نامه،
شهادت نامه
sertlenmek سخت شدن، سفت شدن،
محکم شدن، شدید شدن
sertlik سختی، سفتی، محکمی، شدت
serüven سرگذشت، ماجرا
servet ثروت، تمول، مال و منال
servi سرو
servigiller تیره یا خانواده سرو
servilik سروستان
servis ۱- خدمت سفره ۲- سرویس،
خدمات عمومی مانند سرویس
اتوبوسرانی ۳- شعبه یا دایره
دری که از آشپزخانه به
servis kapısı دری که از آشپزخانه به
نهار خوری باز میشود برای
آوردن و بردن اشیاء خوراکی

seryum سربوم (Ce)، شماره اتمی
آن ۵۸، فلزی است سفیدی و
شفاقی نقره
serzeniş گله، گلایه، سرزنش
ses صدا، آواز
sesbilgisi = sesbilim (دس) علم
اصوات، فونیتیک، مبحث ترکیب
صوت‌ها یا صداها
seslendirmek صدادار کردن، یک نت
موسیقی را با آهنگ خواندن
seslenmek صدادار کردن، خواندن،
کسی را صدا زدن
sesli (دس) حرف‌صدادار، صدادار،
با صدا
sessiz ۱- بی صدا، ساکت، آرام،
بی صوت، کم حرف ۲- آدم
ملایم و بی سروصدا، (دس) حرف
بی صدا
sessizleşmek بی سروصدا شدن،
ساکت شدن، حالت سکوت یا سکون
پیدا کردن، خوابیدن سروصدا،
آرام شدن
sessizlik بی سروصدائی، سکوت،
آرامی
set ۱- سد ۲- مانع
set çekmek ۱- سد کشیدن ۲-
مانع شدن
setir ستر، پوشش، پوشیدن، پنهان
کردن
setliç ۱- نوعی آب معدنی که برای
تنقیه استعمال میشود ۲- شربت
آبلیمو که کربنات یا جوش شیرین
به آن اضافه میکنند
setre نوعی کت یا ژاکت بدون بقه یا
دگمه‌های جلو که در زمان سابق
می پوشیدند
setretmek پوشاندن، مخفی کردن،
پنهان کردن، ستر کردن

sevap ثواب، پاداش کار خوب و پسندیده
sevda عشق، سودا، هوس
sevda çekmek درد عشق کشیدن
sevdalanmak عاشق شدن
sevdaalı عاشق، سوداچی
sevdirmek زاردار به دوست داشتن کردن، سبب دوست داشتن شدن، بخود جذب کردن دیگران
sevgi محبت، دوستی، حب، عشق، شوق
sevgili عزیز، محبوب، معشوق، دوست، یار، رفیق
sevi عشق، محبت
sevici زنی که از روی شهوت زن دیگر را دوست داشته باشد
sevilmek دوست داشته شدن، محبوب شدن
sevimli دوست داشتنی، بانمک، محبوب
sevimsiz بی نمک، بی مزه، منفور
sevinç ذوق، شوق، خوشحالی، شادمانی، شادی
sevinçli خوشحال، پرسرور، شادمانی
sevindirmek خوشحال کردن، شاد کردن
sevinmek خوشحال شدن، شاد شدن
Sevir برج ثور، نام دومین ماه شمسی مطابق اردیبهشت (معنی لغوی آن گاو(نر)، ثور)
sevişmek ۱- عشق ورزی کردن، ۲- همدیگر را دوست داشتن
seviye ردیف، تراز، سویه
seviyeli (مع) عالی، اصیل
seviyesiz (مع) پست، دون
sevk سوق، راندن، ارسال، بردن، روانه، گسیل
sevk etmek فرستاد، ارسال داشتن، گسیل داشتن
sevkıtabî غریزه طبیعی

sevkıyat ارسالها، حمل محمولات، مرسولات، بازارها، اجناس حمل شده
sevkulceş (نظ) علم لشکر کشی، سوق الجیش
sevmek ۱- دوست داشتن ۲- عشق داشتن، عشق ورزیدن ۳- ناز و نوازش کردن
seyahat مسافرت، سفر، سیاحت، جهانگردی
seyahatname سیاحتنامه، سفرنامه
seyek سه ربک (در بازی تخته نرد)
seyelân سیلان، جریان، ریزش، روان شدن آب، جاری شدن خون
seyir ۱- سیر، گردش ۲- نگاه، نظر، نگاه کردن به مناظر، تماشا
seyirci ۱- ناظر، بیننده، نگاه کننده، تماشاچی ۲- کسی که به واقعه ای فقط نگاه کند و مداخله ننماید
seyis مهتر، کسیکه در طویل خدمت و تیمار اسپهبارا میکند
seyislik مهتری
seyit سید، آقا، کسی که از اولاد حضرت رسول باشد
seylântaşı نوعی سنگ معدنی سبزرنگ
seylâp سیلاب، سیل
seyran گردش، تفریح، تفریح، گشت
seyrek ۱- نادر، کمیاب ۲- جدا جدا، دورازهم، فاصله دار
seyrekleşmek = seyrelmek کمیاب شدن، فاصله دار شدن، جدا جدا شدن
seyrelmek کمیاب شدن، جدا جدا شدن
seyreltmek فاصله دار کردن، دادن، نادر و کمیاب کردن
seyretmek نگاه کردن، دیدن، سیر و سیاحت کردن، تماشا کردن
seyrüsefer سیر و سفر، سیر و سیاحت

	رفت و آمد
seyyah	سیاح، جهانگرد
seyyal	سیال، جاری، روان
seyyale	(فیز) چیز جاری (آب یا الکتریسیته)
seyyanen	بطور مساوی، همسویه، هم وزن، بطور مطابق و مساوی با هم، متساویاً
seyyar	سیار، گردش کننده، دوره گرد
seyyare	سیاره، ستاره متحرک
seyyat	سیئات، بدی ها، گناه ها
seyyie	سیئه، گناه، بدی
seza	سزا، مزد، پاداش، جزا
sezaryen	سزارین، عمل کردن شکم مادر برای زایاندن بچه که سخت بدنیا میاید
sezdirmek	فهماندن، ملتفت کردن، محسوس کردن
sezgi = sezi	احساس، حدس
sezgicilik	(فل) فلسفه ای که معتقد است پایه معلومات انسان بر حدسیات قرار گرفته
sezi = sezgi	حدس، احساس، حس انتقال
sezilmek	حدس زده شدن، حس کرده شدن
sezinlemek	حدس زدن، تقریباً حس کردن
sezinmek	حدس زدن، حس کردن، ملتفت شدن
seziş	حدس، حس
sezmek	حس کردن، حدس زدن، ملتفت شدن
sezon = mevsim	فصل، موسم
sezyum	(شیم) سزیوم (Cs) فلزی است کمیاب از جنس پتاسیوم وزن مخصوص آن ۱۰/۹
sfagnum	نوعی خزه که در باتلاقها میروید دارای برگهای ریز می باشد
sfenks = isfenks	۱- نام جانوری

	در داستانهای یونانی که از عا برین معمائی می پرسیده کسانی که نمی توانسته اند جواب بدهند آنها را می خورده است ۲- مجسمه های سنگی که از مصر قدیم مانده سرش شکل زن و تنه اش شکل شیر است
sıcacık	گرمی خوش آیند، گرم ملایم
sıcak	۱- گرم ۲- گرما به، حمام
sıcakkanlı	۱- حیوانات خون گرم که درجه حرارت بدن آنها بواسطه حرارت محیط ابداء تغییر نمیکنند ۲- (مخ) خون گرم، خوش معاشرت، مهربان
sıcaklık	حرارت، گرمی، گرما
sıcakölçer	گرما سنج
sıçan = fare	موش
sıçandişi	دوخت دندان موشی
sıçankulağı = mercanköşk	مرزنگوش
sıçankuyruğu	نوعی سوهان گرد مخروطی که سر آن تیز است و برای گشاد کردن سوراخهای فلزی بکار میرود
sıçanotu	مرگ موش، آرسنیک
sıçanyolu	راههای پیچ و خم دار فاضل آب زیر زمینی
sıçırgan	ریغو، بچه انسان یا حیوان که همه جا را پراز کثافت میکند
sıçmak	(عو) ریدن، تقود
sıçramak	۱- پریدن، جهیدن ۲- از جای پریدن ۳- پاشیده شدن (گل یا آب وغیره) ۴- سرایت کردن
sıçratmak	پرااندن، پاشانیدن، سرایت دادن
sıfat	۱- صفت ۲- لباس، پوشاک، شکل و قیافه
sıfır	صفر
sıfırcı	معلمی که خیلی نمره صفر به

	شاگردان میدهد
sığ	محل کم عمق در آب
sığa	(فیز) ظرفیت
sıgdırmak	جای دادن، طپاندن در چیزی
sığın	نوعی گوزن سیاه سفید
sığınak	پناهگاه، ملجأ
sığınık	ملتجی، التجاءکننده، پناه آورنده
sığınmak	پناه بردن، التجاء کردن، ملتجی شدن
sığın(t)ı	کسی که بی چیز و فقیر است و وقتی به خانه یا محلی برای سد جوع می رود دیگر با آسانی آن محل را ول نمی کند، کسی که وجودش سرباری و عاطل و ماطا، شمرده شود
sığır	گاو زر
sığırçık	سار
sığırdili (Anchusa)	گیاه گل گاو زبان
sığırgözü = öküzgözü	آرنیکای کوهی، نام گیاهی است (Arnica)
sıgırkuyruğu = arslankuyruğu	گیاهی است عرق آور که در طب بکار می رود (Leonurus)
sıgırtımaç	چوپان گاو
sığışmak	بزور جا گرفتن، جاشدن، چپانده شدن
sığıştırılmak	جادادن، چپاندن، تپاندن
sıgılık	جای کم عمق در آب دریا یا رودخانه یا دریاچه
sıgımak	جاشدن، جا گرفتن
sıhhat	۱- صحت، سلامتی ۲- صحیح بودن، درستی
sıhhatlı	۱- سلامت، پرصحت، صحیح البنیه، تندرست ۲- درست صحیح
sıhhî	صحی، طبی، بهداشتی
sıhhiye	صحیه، بهداشتی، اداره بهداشتی
sıhhiyeci	۱- مأمور بهداشتی، بهدار ۲- رسته بهداشتی در نظام که کار

	بهداشتی و کمک طبیبی را انجام میدهند
sıhriyet	قوم خویشی سببی، قرابت سببی، داماد بودن، صهریت، خویشاوندی از طرف زن یا شوهر
sık	انبوه، نزدیک بهم، کم فاصله، توی هم
sıkboğaz etmek	اصرار کردن زیاد، تحت فشار قرار دادن
sıkca	زود بزود، کم فاصله
sıkı	۱- تنگ، سفت، سفت کشیدن ۲- (هج) بنخیل، کنس، خسیس ۳- شدید، سخت
sıkıcı	دلتنگ کننده، غصه آورنده، خفه کننده
sıkıfıkı	صمیمی، بی تکلف، بی رودر بایستی، جی جی باجی
sıkılğan	خجالتی، کمرو، محجوب
sıkılmak	۱- فشار داده شدن، فشرده شدن ۲- حوصله سر رفتن، خسته شدن، دلتنگ شدن ۳- خجالت کشیدن ۴- در تنگنا افتادن، بسختی و شدت افتادن
sıkılmaz	پرو، بی حیا
sıkım	یک مشت
sıkınmak	خود را نگاه داشتن، بخود فشار آوردن و خودداری کردن
sıkıntı	۱- دلتنگی، ناراحتی، عذاب، بی حوصلگی، غصه، غم ۲- سختی، نداری، فقر ۳- مشقت، عذاب، اذیت
sıkıntılı	۱- کسی که در عذاب یا ناراحتی باشد ۲- پر زحمت، سخت، پر مشقت ۳- کم حوصله، بی حوصله
sıkışık	حالت فشار و زحمت، عذاب، سختی شدت، گرفتاری
sıkışmak	۱- فشرده شدن، در فشار و تنگنا قرار گرفتن ۲- لای چیزی رفتن انگشت یادست

sıkıştırmak ۱- فشاردادن، فشردن،
 زور دادن ۲- تحت فشار قرار
 دادن، واداشتن، مجبور کردن ۳-
 لای دو چیز قرار دادن و فشردن
sıkıt ۱- فشرده ۲- سقط، ساقط شده
sıkıyönetim = örfi idare حکومت
 نظامی
sıkın گرفته، دلتنگ، غمگین، افسرده،
 اوقات تلخ
sıklaşmak زود بزودشدن، پشت سرهم،
 پی درپی، کم فاصله شدن
sıklaştırmak زود بزود کردن، فاصله را
 کم کردن، پشت سرهم کردن
sıklet ۱- سنگینی، ثقل ۲- خفگی،
 دلتنگی، گرفتگی
sıklık زود زود بودن، تند تند یا کم
 فاصله بودن
sıkma ۱- فشاری، پرتقال یا لیموی
 فشاری که مخصوص آبگیری است
 ۲- نوعی تنبان ۳- کمرست،
 شکم بند
sıkmaq ۱- فشاردادن، فشردن ۲-
 آب گرفتن پرتقال یا لیمو ۳-
 با فتح یا طناب سفت بستن ۴-
 فشار آوردن ۵- تصدیع دادن،
 مزاحم شدن، ناراحت کردن ۶-
 تیردر کردن
sıla ۱- صله، صلوات، زیارت یا ملاقات
 خویشان ۲- غربت
sılacı غریب، کسی که در غربت باشد
sımak شکستن، خراب کردن
sımsıkı نفت و سخت، محکم و تنگ
sınaat صناعت، پیشه، صنعت، هنر
sınaî صنعتی، صناعی
sınamak تجربه کردن، امتحان کردن،
 آزمودن
sınav امتحان
sınav vermek امتحان دادن، گذراندن

امتحان
sıncan نوعی بوته خاردار سقزدار
 (Astragalus)
sındı قیچی بزرگ خیاطی
sındırmak شکست دادن، منهزم کردن
sıngın پریشان، شکست خورده
sınıf ۱- کلاس ۲- صف، طبقه، رسته،
 دسته
sınıflamak طبقه بندی کردن، دسته بندی
 کردن
sınıflandırmak تحت طبقه بندی
 درآوردن. تقسیم کردن به طبقات
 مختلف
sınıflanmak طبقه بندی شدن
sınıkçı شکسته بند (زبان دهاتی)
sınır = hudut مرز، سرحد
sınırdaş هم مرز، هم سرحد، همسایه مرزی
sınırlamak حدود و سد گذاشتن، تحدید
 کردن، محدود کردن
sınırlandırmak محدود کردن
sınırlı محدود، دارای حدود
sınırsız بی حد، نامحدود، بی حد و حصر،
 نامتناهی
sınmak شکسته شدن، شکست خوردن،
 خراب شدن، پراکنده و پریشان
 شدن
sıra ۱- کره خر ۲- عین سه پایه
 ۱- سر، راز ۲- لعابی که به کاسه
 کوزه کلمی یا سفالی زده میشود
 ۳- جیوه پشت آئینه
sıra ۱- ردیف ۲- نوبت، نوبه ۳-
 نیمکت‌هایی که در مجلس یا تالارهای
 درس و غیره به ردیف گذاشته میشود
sıvaca سراج، خنجر
sıradagiller بوسیر، گیاهی که بیخ آن در طب
 (Scrophularia)
sıradag سلسله کوه‌ها

- دوسیه یا پوشه که نامه‌ها بر حسب
تاریخ و ردیف در آن گذاشته میشود
- 1- ردیف کردن ، بردیف
sıralamak گذاردن ، به ترتیب پشت سرهم
قراردادن ۲- تازه راه افتادن
بچه، تاتی کردن
- به ردیف درآمدن ، بترتیب
sıralanmak پشت سرهم قرار گرفتن، به نوبت
ایستادن ، ردیف شدن
- 1- مرتب، ردیف شده، مطابق نوبت
sıralı ۲- به موقع، بجا
- 1- بی ترتیب، خارج از ردیف و
sırasız ۲- بيموقع، بی وقت، نابجا
نوبت
- صراط
sırat ماده شیشه، سنگ شیشه، شیشه سنگ
- همراز
sırdaş صرف ، محض، فقط، خالص
- سرف ، باریک، ترکه، چوب دراز باریک،
sırık چوب روی دوش که بار به دو طرف
آن آویزان میکنند
- 1- بار رابا چوب روی
sırıklamak دوش، حمل کردن ۲- (عو) زدن،
دزدیدن، بلند کردن
- 1- خیس ،
sırılıklı n = sırsıklam خیس خیس شدن ۲- کاملاً
حسابی
- چرم باریک و دراز که به صورت رشته
sırım یا نخ بریده شده باشد
- پرخنده، آدم ابله بیچاره دائم
sırıtkan خنده میکند
- 1- ابلهانه خندیدن و نیش را
sırıtmak باز کردن ۲- (مج) فاش شدن،
آفتابی شدن، بروز کردن
- لماب مالیدن به کاسه و کوزه
sırlamak گلی یا سفالی
- لماب دار ، کاسه کوزه ای که رویش
sırlı یا تویش لماب دار باشد
- سرمه یا سرمه، نیش نقره ای یا طلائی
sırma برای سرمه دوزی
- کسی که طلا یا نقره را از
sırmak حذبده کشیده بصورت نیش یا سیم
نازک درمی آورد
- سرمه دوزی شده، سرمه یا سرمه دار
sırmalı پرو، بیچاره
- پروئی
sırnaşıklık مثل کنه چسبیدن
- sırnaşmak اهل صربستان، ملت صرب
- Sırp بزبان صربی یا صربستانی
- Sırpça کم شدن چیزی بطور عجیب و
sırrolmak اسرار انگیز
- 1- خیس خیس از باران یا
sırsıklam ۲- کاملاً ، بکلی ، حسابی
آب
- 1- پشت ، کول، قسمت پشت از گردن
sırt تا آخر ستون فقرات ۲- پشت
کار دیاسایر چیزهای برنده ۳-
قسمت بین قله و دامنه کوه و تپه ،
کمره کوه یا تپه
- برای معارضه حاضر شدن ،
sırtarmak پشت به پشت هم دادن
- کول گرفتن ، روی دوش یا
sırtlamak پشت گرفتن
- کفتار
sırtlan خیلی ضعیف و لاغر ، بچه یا آدم
جزغاله، ضعیف و مردنی
- بحوالت خیلی ضعیف و لاغر
sıskalaşmak درآمدن
- لاغری ، ضعیفی
sıskalık دچار مرض استسقاء شدن
- تپ نوبه، تب و لرز، مالاریا
sıska olmak تب نوبه دار، مالاریائی
- محل مالاریا خیز
sıtmalı کاهگل، شفته روکش دیوارها ،
- ماسه و آهکی که روی دیوارها
sıvø میمانند
- شفته کش، بنای رویه کش دیوارها
sıvacı روکش کردن روی دیوارها
sıvalamak

- و بناها، شفته مالیدن
 ۱- دیوار یا بنائی که روکش شده **sıvalı**
 ۲- آستین‌های بالازده یا ورمالیده
 ۱- مالیدن، شفته مالیدن ۲- **sıvama**
 لبالب، پر، لبریز
 ۱- شفته مالیدن، روکش کشیدن **sıvamak**
 روی دیوار ۲- آلوده کردن،
 آغشتن، به سرو رومالیدن ۳-
 آستینهای دست یا پاچه شلوار را
 بالازدن یا ورمالیدن ۴- نوازش
 کردن، ناز کشیدن، ناز کردن
 ۱- مالیده شدن، آغشته شدن **sıvanmak**
 ۲- شفته مالی شدن دیوار
 دست روی سروروی کسی **sıvazlamak**
 کشیدن، ناز و نوازش کردن،
 دست روی هر چیزی مالیدن
 مایع **sıvı**
 مایع رقیق (مقابل غلیظ) **sıvık**
 (فین) بحالت مایع درآوردن **sıvındırmak**
 گاز یا بخار
 ۱- چسبناک، چسبی که از شیرینی
 یا چربی به دست و دهان و سر و رو
 آلوده میشود ۲- آدم سمج،
 پررو، مصدع، کسی که مثل کتله به
 انسان می‌چسبد و ول نمیکند
 ۱- چسبناک شدن، چسبی و آلوده **sıvışmak**
 شدن ۲- (میج) ترک کردن کسی
 بدون خبر، فرار کردن، چیم شدن
 روغن مایع **sıvıyağı**
 حفظ، صیانت، حمایت **sıyanet**
 (دس) صینه، حالت یا زمان يك فعل **sıyga**
 سؤال پیچ کردن، به **sıygaya çekmek**
 سؤال کشیدن
 پارو، پارویی که برای روبیدن
 و کود کردن کاه بکار میرود
 ۱- خراشیدن، تراشیدن ۲- **sıyrmak**
 کشیدن و باز کردن، ازغلاف کشیدن
 (کار، خنجر، شمشیر) ۳- پاک

- کردن یا تمیز کردن یا کندن ته
 دنگ یا ته بشقاب ۴- از کنار
 پارچه‌ای رشته درآوردن
 یا بریدن
 تراشاندن، تراشیدن بوسیله
 دیگری **sıyirtmak**
 ۱- کندگی، بریدگی ۲- بی‌شرم،
 خالی از شرم و حیا **sıyrık**
 ۱- خراشیده، تراشیده، کنده،
 کشیده شدن ۲- پاک شدن ۳-
 خلاص شدن، یقه را از دست کسی
 آزاد کردن
 روگی که از کنار پارچه‌ای بادست
 بریده شده باشد **sıyrıntı**
 آبی که از صینه کوه یا از کنار
 صخره‌ها تراوش میکند **sızak**
 ۱- ترشح کردن، نشت کردن،
 نفوذ یا تراوش کردن ۲- تقطیر
 کردن یا جوشانیدن و صاف کردن
 روغن و امثال آن ۳- (میج)
 سرخوش کردن و بخواب فرو بردن،
 مست کردن و بگوشه‌ای انداختن
 و خوابانیدن کسی ۴- از کسی
 پول کشیدن ۵- متوجه یا ملتفت
 کردن کسی
 قیمه، قورمه **sızgıt**
 درد خفیف، سوزش و درد **sızı**
 شکایت، درد دل و شکوه **sızıltı**
 ترشح، تراوش، نشت **sızıntı**
 صاف کردن، حل کردن و خارج
 کردن از صافی گذراندن، تصفیه
 کردن
 ۱- سوختن، درد کردن،
 سوزش داشتن ۲- شکوه، مویه،
 درد دل کردن
 شکایت کردن، تظلم کردن **sızlanmak**
 درد آوردن، سوزش تولید کردن **sızlatmak**
 ۱- نفوذ کردن، ترشح، تراوش، **sızmak**

نشت کردن ، بیرون دادن ۲-
بی حال شدن آدم مست
1- سجل ۲- دوسیه حال ، سابقه sicil
1- کسی که دارای دوسیه پرسنلی sicilli
باشد ۲- سابقه دار ، کسی که
سابقه یا پیشینه بد داشته باشد
نمره دادن یا گزارش کتبی sicil vermek
در مورد طرز کار و رفتار مأمورین
از طرف مافوق
sicim نخ قند
sideroz کربنات طبیعی آهن
sidik بول ، شاش ، ادرار
si dik kavuğu = sidik torbası
شاشدان ، کیسه ادرار
1- شاشی ۲- شاشو sidikli
شاشدان ، کیسه ادرار sidik torbası
مجرای sidikyolu = sidik borusu
ادرار ، لوله ادرار
sifilis سیفلیس ، کوفت
sifon سیفون ، لوله شتر گلو که يك سر آن
بلندتر است و برای خالی کردن
مایمی از ظرفی به طرف دیگر بدون
اینکه آن ظرف را روی دیگر خم
کنند بکار می رود ، برای ظرف بظرف
کردن مایعات
sifonlular بعضی حیوانات دریائی که جهاز
تنفس آنها بشکل سیفون میباشد
siftah دشت ، سفته ، پولی که فروشنده از
اولین فروش جنس خود از مشتری
دریافت میدارد
1- دشت کردن ، سفته siftahlamak
کردن (اولین پولی که فروشنده
بابت اولین فروش جنسی دریافت
میکند) ۲- نوبر کردن میوه غیره
1- وقت گذراندن ، وقت siftinmek
تلف کردن ۲- خود را خارانیدن
مثل اینکه كك به لباس انسان

افتاده باشد
سیگار sigara
سیگار کشیدن sigara içmek
مشتوک سیگار ، لوله سیگار ، sigaralık
چوب سیگار
1- بیمه ۲- فیوز برق sigorta
مأمور بیمه sigortacı
1- بیمه کردن ۲- محکم sigortalamak
و مطمئن کردن. تأمین کردن
1- بیمه شده ۲- تأمین کرده sigortalı
شده
زیگیل sigil
سحر ، جادو sihir
سحر باز ، جادوگر ، حقه باز sihirbaz
سحر بازی ، حقه بازی ، sihirbazlık
جادوگری
سحر شده ، جادو شده ، سحار sihirli
آلت رجولیت ، (عو) کیر sik
اسکاتیف ، روغنی که در رنگ sikatif
روغنی اضافه میکنند که زود خشک
شود
1- سکه ، پول فلزی ۲- کلاه sikke
بلند نمندی مخصوص در اویش مولوی
1- بخور مریم ، نوعی گیاه siklamen
طبی ۲- رنگ قرمز مایل به آبی
گرد باد ، تند باد siklon = kiklon
(عو) کردن ، گائیدن sikmek
(عو) بروجهتم شو ، گم شو siktir
(عو) پست ، بی قواره ، اسقاط siktirici
1- (عو) خود را مفعول قرار siktirmek
دادن ، گایاندن ، روی خود کشیدن ،
(عو) گم شدن ، جهتم شدن و رفتن
سلاح ، اسلحه silâh
مسلح کردن silahlandırılmak
مسلح شدن silahlanmak
مسلح silahlı
کمربند پهن خانه خانه که سابقاً silâhlılık
خنجر و طپانچه و گلوله در آن جای

	میدادند
silâhsız	بدون اسلحه
silâhsızlanmak	خلع اسلحه شدن
silâhşor	سلحشور، جنگجو
silâhtar	(قد) اسلحه‌دار، سلاح‌دار
sildirmek	پاک کردن، پاک کردن بوسیله دیگری
silecek	۱- پاک‌کننده، پاک‌کن ۲- حواله، دست‌پاک‌کن ۳- برف‌پاک کن اتومبیل
silgi	۱- مداد پاک‌کن ۲- آلت دست‌دار لاستیکی، شیشه پاک‌کن
silgiç	برف پاک‌کن اتومبیل
sili	۱- تمیز، پاک ۲- باعفت، باعصمت، باشرف
silici	پاک‌کننده، تمیزکننده
silik	۱- پاک‌شده، ناخوانا، چیزی که نوشته‌اش پاک‌شده خوانده نمیشود ۲- آدم بی‌شخصیت، بی‌عرضه
silikat	سیلیکات، نمکی که از ترکیب اسید سیلیسیک و باز (هیدرو اکسید) بدست می‌آید
silindir	۱- سیلیندر، استوانه ۲- لکوموبیل سنگین که دارای چرخهای مسطح بزرگ میباشد، جاده صاف‌کن ۳- کلاه سیلندر
silinmek	۱- پاک شدن ۲- محو شدن ۳- خود را از بین بردن و نیست کردن
silinti	جای پاک شده یا تراشیده شده در کتاب یا نوشته، پاک‌شدگی
silis	میلیش، جسمی است جامد و سخت که در طبیعت بمقدار زیاد یافت میشود مانند جاسه و سنگ سمباده نسام ترکیبات اکسوزنی سیلیسیوم
silisyum	سیلیسیوم (Si) نوعی سنگ معدنی که عدد اتمی آن ۱۴ و وزن اتمی آن ۲۸/۰۶ و وزن مخصوصش

	۲/۳۴ میباشد
silkelemek	تکان دادن، تکان دادن لباس، قالی و غیره به منظور پاک کردن از گرد و خاک یا تکان دادن شاخه درخت برای افتادن میوه‌ها
silkelenmek	خود را تکان دادن و پاک کردن
silki	در خواب تکان خوردن، از جا پریدن در خواب
silkinmek	لباس خود را تکان دادن به منظور پاک کردن
silkme	۱- تکان ۲- خوراک بادنجان و غیره که باروغن زیتون پخته میشود
silkemek	تکان دادن
silktirmek	وادار به تکان دادن کردن
sille	سیلی، چک
silme	۱- عمل پاک کردن ۲- گچ کاری کنار دیوار و سقف اطاق ۳- لب بلب، لبریز، لبالب
silmece	لبریز، لبالب، لب‌بلب
silmek	پاک کردن، تمیز کردن، خشک کردن چیز تر بوسیله پارچه یا چیز دیگر
silme tahtası	چوب یا تخته‌ای که برای اندازه‌گیری پر بودن کیله غله بکار مهرود
silo	سیلو، انبار غله
silsole	۱- سلسله، زنجیر، ردیف ۲- نسل، نژاد، نیاکان
silsilename	شجره، شجره‌نامه
siluet	نقش شکل یا منظره‌ای که فقط خطوط کناران را نشان دهد، نقاشی بیمرخ
sim	۱- سیم ۲- علامت، اشاره، نشان
sima	۱- سیما، چهره ۲- شخص
simetri	قرینه‌بودن، تقارن، اقترا، موازنه، توازن
simetrik	مقارن، متناسب، قرینه‌دار

simge علامت، رمز، اشاره
 simit ۱- نان حلقه‌ای که رویش کنجد فراوان دارد ۲- بلغور خرد یا ریز ۳- حلقه نجات که در کشتی‌ها گذاشته می‌شود میان آن چوب پنبه است روی آب می‌ماند برای اینست که در مواقع خطر سرنشینان کشتی یا قایق از آن استفاده کنند
 simitçi سیمیت فروش، فروشنده نان حلقه‌ای که روی آن کنجد دارد
 simsar ۱- دلال ۲- کمیسیونچی
 simsariye حق دلالی یا کمیسیون
 simtsarlık کار دلالی یا شغل کمیسیونچی
 simsiyah خیلی سیاه، کاملاً سیاه
 sinıya سیمیا، کارهای طلسم و جادو و مجسم ساختن چیزهای موهوم، شعبده
 sin ۱- (قد) قبر، مزار ۲- سن، سال
 sinagog کنیسا، حوراء، معبد یهودیان
 sinameki سنای مکی، سنا، گیاهی است که در طب بعنوان مسهل استعمال میشود
 (Gassia)
 sinara قارماق ماهی‌گیری بزرگ
 sinarit نوعی ماهی قرمز رنگ شبیه ماهی مرجان
 sincabi رنگ قهوه‌ای نزدیک به خاکستری
 sincap سنجاب
 sindirilmek هضم کرده شدن
 sindirim هضم
 sindirim aygıtı جهاز هضم، جهاز خاضه
 sindirmek هضم کردن
 sine سینه، آغوش
 sinek ۱- مگس ۲- خال‌گشیز یا ترقل در ورق بازی
 sinek/avlamak (مچ) مگس پرانی کردن، بیکار نشستن، دکان‌داری که کارش کساد باشد
 sinekçil نوعی پرنده از جنس گنجشک

که مگس می‌گیرد (Musicaqa)
 sinekkapan گیاه مگس‌گیر، گیاهی است که وقتی مگس روی گل آن مینشیند بسته شده مگس را می‌گیرد
 (Dionaea muscipala)
 sinekkaylı صورتی که چندین دفعه تراشیده و خپلی صاف باشد
 sinekkuşu پرنده است قشنگ از جنس گنجشک (Trochilus)
 sineklik ۱- مگس کش ۲- کاغذ چسبناک که برای مگس‌گیری بکار میرود
 sinema سینما
 sinemacı سینماچی، صاحب سینما
 sinemacılık امور سینمایی، شغل سینمایی
 sinematik مبحث حرکت از علم میکانیک
 sinğin ۱- محجوب، کم‌رو ۲- زود هضم
 sini سینی گرد بزرگ
 sinik ترسیده و در گوشه‌ای خزیده
 sinir رگ، عصب، پی
 sinirbilim = nevroloji بحث اعصاب، علم اعصاب
 sinirce = nevroz مرض اعصاب
 sinirkanathılar تیره حشرات چهارپای که دارای پره‌های مشبک شفاف می‌باشند
 sinirlemek ۱- رگ و پره‌های گوشت را در آوردن ۲- (قد) بریدن پی‌های پاهای عقب اسب
 sinirlendirmek عصباتی کردن، اوقات کسی را تلخ کردن
 sinirlenmek عصباتی شدن، اوقات تلخ شدن
 sinirli عصباتی، اوقات تلخ، خشمگین
 sinirlilik عصباتیت، اوقات تلخی
 sinizm = kinizm طریقه کلیبیون
 sinkretizm (فل) مسلک فلسفی که عقاید و مذاهب مختلف را متضاد باهم جمع و تالیف و مطالعه میکند

sinkronizm وقوع در زمان مشترك ، هم زمانی، هم وقتی
sinlik (قد) قبرستان، گورستان
sinmek ۱- به گوشه‌ای خزیدن ، پنهان شدن ۲- (مج) ترسیدن ۳- نفوذ کردن و ماندن چیزی در محل . یادرماده دیگر مانند (بو گرفتن)
sinsi زیر زیرکی، آب زیر گاه ، بطور مخفی و پنهانی
sinsileşmek آب زیر گاه شدن ، زیر زیرکی کار کردن
sinsilik حالت آب زیر گاهی یا زیر زیرکی
sinüs ۱- (ریض) سینوس ، جیب ۲- (طب) معصره، گودالی در استخوان صورت کنار بینی زیر استخوان بر آمده زیر چشم
sinüsolt (ریض) شبه جیب
sinüzit سینوزیت، گرفتگی بینی و جگرک التهاب که در حفره‌های استخوانی سینوس و پیشانی و گونه‌ها پیدا میشود
sinayor آقا (به زبان ایتالیایی)
sipahi (قد) صنفی از سواره نظام ینی چریها در زمان قدیم
sipariş سفارش، کار سفارشی
sipariş almak کار سفارشی گرفتن
sipariş etmek سفارش کردن
sipariş vermek سفارش دادن
siper سپر
siperisaika = yıldırım kırın آلت ضد برق ، برق گیر
siperlenmek خود را زیر چیزی پنهان کردن ، در کمین ایستادن ، زیر سپر رفتن یا سپر گرفتن
siperlik آفتاب گیر کلاه، چتر آفتاب گیر جلوسردرب
sipolin نوعی سنگ آهکی متبلور که بشکل پهاز دارای يك مرکز و سطوح دایره‌ای که روی هم قرار

دارند میباشد
sipsi ۱- نوعی سوت کشتیبانی ۲- قسمی از نی و سوراخه بالب تماس پیدا میکند
sipsivri کاملاً نك تیز، خیلی نك تیز
sipsivri kalmak نك و تنها ماندن
sirayet سرایت
sirk سيرك
sirkat سرقت ، دزدی
sirke ۱- سرکه ۲- تخم ساس، رشک شپش و ساس
sirkeleşmek سرکه شدن، ترش شدن
sirkengebin سرکنگبین، سکنجبین
sirküler = genelge بخشنامه، متحدال‌العمال
siroko باد خیلی گرم
siroz مرض استسقاء، مرض جمع شدن مایعات در شکم که بیشتر توام با بیماری قلب و جگر میباشد شکم مریض ررم میکند و آب بسیار مینوردد و عطش فوق‌العاده احساس میکند
sirrus ابر طره‌ای
sirto نوعی رقص توده مردم و آهنگ مربوط به آن
sis مه، بخار خفیفی که گاهی در هوای مرطوب و بارانی پیدا میشود و هوا را تیره میکند
sislenmek مه گرفتن هوا
sisli مه‌دار
sismograf زلزله سنج، دستگاه ثبت زلزله
system سیستم، طرز، ترتیب، اسلوب، نظم، قاعده، نوع، روش، دستگاه، منظومه
systemleşmek تحت قاعده و نظم یا ترتیب درآمدن
systemleştirmek تحت نظم و قاعده و ترتیب در آوردن
systemli منظم ، با اسلوب یا قاعده صحیح
sistemsiz بی نظم ، بی قاعده

sistire تینه یا کارد لیسه کاری که نجارها یا نقاشها تخته یادبوارها را با آن میتراشند و صاف کاری پرداخت میکنند

sistit (طب) چرك و التهاب کیسه ادرار

sitayış ستایش، تعریف، مدح، تمجید

site ۱- کلبه‌های نزدیک بهم که در دوره‌های قبل از تاریخ روی دریاچه‌ها درست میگردند ۲- دولت شهری در قرون اولیه ۳- شهر درجه اول ۴- محله‌های قدیمی بعضی از شهرها ۵- محله یار دینف ساختمان‌ها یا بناهای دستجمعی که مخصوص بعضی از اصناف یا اشخاص یا مأمورین ساخته میشود

sitem ۱- گله ۲- سرزنش، توبیخ

sitemli ۱- گله آمیز ۲- سرزنش آمیز

stil ظرف مسی که دسته آویزان دارد برای شیروماست و غیره استفاده میکنند

sittöisevir باد و طوفانی که معمولاً در ماه آوریل (ماه ثور) پیدا میشود و تقریباً شش روز طول میکشد (سته ثور)

sivil = başıbozuk ۱- غیر نظامی، کسی که لباس متحدالشکل با نظامی نداشته باشد و لباس معمولی تن میکند، سویل ۲- لخت، عریان (از روی مزاح گفته میشود)

sivilce جوش صورت یا بدن (عو) غرور جوانی

sivillik = başıbozukluk ۱- غیر نظامی بودن، سویل بودن ۲- لخت یا عریان بودن (از روی شوخی)

sivri نوک تیز، نك تیز

sivri akıllı تھی مغز، کله خر، ابله، کسی که حرفهای ابلهانه خیلی عجیب و غریب میزند که بفکر هیچکس نمی‌آید

sivribiber فلفل فرنگی درازوزن، بیبرسین

sivrifare حیوان کوچک پستانداری که کرمها و موشها را میخورد و از این جهت برای مزرعه مفید میباشد (Sorex arancus)

sivrikuyruk کرمک، نوعی کرم یا پارازیت که در روده‌های اغلب پستانداران پیدا میشود

sivrileşmek سرتیز شدن، نوک تیز شدن

sivrilik نوک تیزی

sivrilmek ۱- سرتیز شدن، نوک تیز شدن ۲- (عو) کله گنده شدن جزو طبقه ممتاز قرار گرفتن، جزو اعیانها شدن

sivriltmek نوک تیز کرده شدن

sivrisinek پشه، پشه مالاریا، پشه کورک یا پشه خاکی

siya وارونه پارو کشیدن برای عقبراندن قایق

siyah سیاه

siyahımsı قدری سیاه

siyahlanmak سیاه شدن

siyahlatmak سیاه کردن

siyahlık سیاهی، سیاه بودن

siyak سیاق، طرز، اسلوب، سیاق کلام

siyanür سیانور، ماده شیمیائی بسیار سمی

siyasa = siyaset سیاست

siyasal سیاسی

siyaset سیاست

siyasetçi = politikacı سیاستمدار

siyasî سیاسی، وابسته به سیاست

siyasiyat امور سیاسی، کارهای مربوط به سیاست

siyatik سیاتیک، عرق النساء

siyek مخرج بول در انسان، آلت مردی، اخلیل

siyenit نوعی سنگ کرا نیت بدون کوارتز

siymek شاش کردن سگ یا گربه

Siyonist صهیونی
 siz شما
 sizlere ömür سر شما سلامت باشد (در مرگ کسی) ، بقای عمر شما باشد
 skandal رسوائی، بی آبرویی، افتضاح، فضاحت
 Skandinav اسکاندیناوی
 skandiyum فلزی کیمیا (بعلامت Sc) که دارای وزن اتمی ۴۶ میباشد
 skeç نمایش کوتاه رادیویی
 slayt سلاید
 slogan شعار (که نمایش دهندگان در موقع حرکت با زبان میگویند یا بر لوحه‌ها نوشته روی دست حمل میکنند)
 smokin اسموکینگ، لباس نیمه رسمی سیاه که یقه‌کت آن از اطلس سیاه است
 snop کسی که همواره میخواهد خود را در گروه بزرگان و توانگران درآورد یا از آنها تقلید کند ، جلف
 soba بنخاری
 sobacı بنخاری ساز یا بنخاری فروش
 soda سودا، جوش شیرین
 sodyum سدیم ، سودیوم، نام فلز قلیائی سفید، نرم ، براق وزن مخصوص آن ۰/۹۷ که در ۹۷/۵ درجه ذوب میشود در طبیعت بطور فراوان یافت میشود
 sof ۱- نوعی پارچه پشمی زبر نازک ، پشمینه، صوف، پشم گوسفند ۲- پارچه نازک از ابریشم مصنوعی که جهت آستر لباس وغیره بکار میرود
 sofa هشتی، دالان ، دهلیز محل کفش کن
 sofi صوفی ، اهل تصوف، درویش
 sofiyane صوفیانه
 sofizm سفسطه، مناظره
 sofrā سفره، خوان رومیزی
 sofrā örtüsü سفره رومیزی

sofra takımı ۱- لوازم سفره از قبیل کارد ، چنگال ، قاشق و بشقاب ۲- رومیزی و دستمال‌های سر سفره وغیره مربوط به آن
 softa ۱- (قد) طلبهٔ مکتب ۲- متعصب، کسی که کورکورانه به دین یا مذهب یا عقیده یا چیزی دلبستگی شدید دارد و بیجهت از آن حمایت و دفاع می‌کند
 softalık تعصب
 sofu زاهد ، دین‌دار ، متقی ، کسی که به تمام او امر و نواهی دینی عمل می‌کند
 sofuluk زهد ، تقوی ، دین‌داری
 soğan پیاز
 soğan doğramak پیاز خرد کردن
 soğanlı پیازدار، پیازی
 soğrumsama جذب یا مکیده شدن مایعات یا گاز
 soğuk سرد
 soğuk almak سرما خوردن، چائیدن، چاییدن ، چاهیدن
 soğukkanlı خونسرد، متین
 soğuklama سرما خوردگی ، چائیدگی، چایمان، چایش
 soğuklamak سرما خوردن، چائیدن
 soğuklaşmak سرد شدن ، باسردی رفتار کردن
 soğukluk ۱- سردی، برودت ۲- خوراک یا شربت آلات سرد یا خنک ۳- قسمت سرد داخل حمام
 soğumak سرد شدن ، یخ کردن
 soğutkan سرد کننده، خنک کننده، میرد
 soğutmaç=soğutkan سرد کننده، خنک کننده، میرد
 soğutmak ۱- سرد کردن، خنک کردن ۲- (مخ) فاصله دادن، باد خوردن
 soğutulmak سرد کرده شدن، خنک کرده شدن

sohbet	صحبت ، حرف، گفتگو
sokak	کوچه ، کوی
sokak çocuğu	بچه ولگرد یا کوچه گرد
sokak kadını	زن کوچه گرد، ولگرد ، زنی که به کوچه و خیابان زیاد دلیستگی دارد
sokak süpürgesi	زن ولگرد (عو) زن ددری
sokmak	۱- وارد کردن ، داخل کردن ، چپاندن ، تپاندن ۲- گزیدن (زنبور یا مار و عقرب و غیره) ۳- گول زدن، کلاه گذاشتن، مغیون کردن
sokman	نوعی چکمه
sokturmak	چپانیدن، تپانیدن، وارد کردن، داخل کردن توسط دیگری
soku	هاون بزرگ سنگی
sokulgan	خون گرم، کسی که خود را جا میکند یا جای خود را باز میکند (عو) تودل برو ، زرنک
sokulganlık	خون گرمی ، زرنکی
sokulmak	۱- خود را وارد کردن ، خود را جا کردن ، وارد شدن ۲- خود را نزدیک کردن ۳- تپانیده شدن، چپانیده شدن
sokur (= köst: bek)	۱- هوش کور (هوش کور = ۲- ایاغ العین، پاک چشمی
sokuşmak	درد را بجای تنگ چپاندن ، پواش پواش داخل شدن
sokuşturmak	پواش پواش بجای تنگ وارد کردن یا چپاندن یا تپانیدن
sol	۱- چپ ، یسار، دست چپ ۲- «سل» نت پنجم موسیقی دین لا و لا
solak	۱- کسی که با دست چپ می نویسد ۲- (قد) گارر یا محافظ مخصوص سایطان در دوره معنایی
solaklık	تا دست چپ نویسی

solcu	دست چپی، سوسیالیست
solculuk	تعامل به دست چپی ، دست چپی بودن
soldurmak	۱- رنگ رو بردن، رنگ را تغییر دادن یا کم کردن (توسط آفتاب) ۲- پژمرده کردن
solfej	با آهنگ خواندن يك قطعه موسیقی و با اسم بردن نت های موسیقی
solgun	۱- پژمرده ۲- رنگ زورفته ، کم رنگ شده، رنگ پریده
solgunluk	۱- پژمردگی ۲- رنگ رو رفتگی، رنگ پریدگی
solidarizm	(فل) پیوستگی به ادب افراد بسعادت دیگران ، هم پیوستگی
solist	(مو) کسی که قطعه موسیقی را به تنهایی بخواند یا بنوازد
sollamak	حالتی که واسطه نقلیه عقبی برای سبقت گرفتن از واسطه نقلیه جلوئی بطرف چپ جاده می رود
solmak	۱- رنگ پریدن ، رنگ زورفتن ۲- پژمرده شدن
solo	قطعه موسیقی که يك نفر بخواند یا بنوازد
soluğan	۱- حیوانی که مرض تنگ نفس دارد ۲- موج تنگی که واسطه بادها و دور دست در دریا تولید میشود
soluk	۱- پژمرده ، رنگ پریده ، بی رنگ دور ۲- نفس
soluk aldırmanak	مجال نفس کشیدن به کسی ندادن
solumak	نفس نفس زدن ، له له زدن
soluk soluğa	در حال نفس نفس زدن یا له له زدن، نفس قطع شدن یا گرفتن
solma	نفس نفس زدن ، سختی نفس زدن ، نفس گرفتنی
solungaç	جهاز تنفس ماهی که شکل شانه قرمز رنگ در دو طرف برش قرار

دارد
solunmak نفس کشیدن ، تنفس
solunum تنفس ، نفس کشیدن و بیرون دادن
solutmak نفس قطع شدن ، نفس کسی را قطع کردن
som ۱- خالص ، ابریز، بی غش ۲- شمش ۳- سفت و محکم بدون سوراخ ۴- نوعی ماهی درشت که در آب شور و شورین هر دو زندگی میکند دارای گوشت لذیذ میباشد
(Salmo salar)
soma - نوعی عرق یا راقی ترکی که از تقطیر اول بدست می آید و رازیانه ندارد ۲- نام تمام سلولها یا حجره های بدن انسان
somak ۱- سماق (ياسماک) ۲- استخوان برآمده و قدری تیز جلو صورت حیوان
somaki سنگ سماک یا سنگ سماق، نوعی سنگ مرمر رگه دار خیلی سخت قرمز یا سبزرنگ
somata بادام نرم شده که بشکل شیردر آورده میشود
somun ۱- نان گرد برآمده ۲- مهره پیچ
somurdanmak = homurdanmak
 غرغر کردن، قرق کردن، غرولند کردن
somurtkan ۱- غرغرو، قرقری ۲- عبوس ، بد اخم ، ترش رو
somurtkanlık عبوسی ، بد اخمی ، ترش روئی
somurtmak عبوس شدن، روی ترش کردن ، اخم کردن
somut مشخص، معلوم ، معین، چیز قابل لمس یا تماس (ضد مجرد)
somutlaştırmak معلوم و مشخص کردن،

مجسم کردن
somya تختخواب فتری یا چهارچوبه آهنی فتری روی تختخواب ، ماتراس تختخواب
son آخر، نهایت ، انتهی ، انجام ، منتها
sonat قطعه موسیقی که از سه یا چهار قطعه مختلف تشکیل شده باشد
sonbahar = güz خزان ، پاییز
sonda ۱- میله آهنی دارای دسته چوبی که برای تحقیق جنس یا هر چیز در آن فرو میکنند و بازرسی میکنند ۲- لوله فلزی یا کائو-چوئی که در مجرای ادرار داخل میکنند برای خالی کردن بول از کیسه ادرار
sondaj ۱- سونداژ ، عمل تحقیق آب یا نفت تحت الارضی ، عمل تحقیق جنس یا طبقات خاک زیر زمین ۳- (مچ) جستجو یا تحقیق فکر یا نقشه کشی مزه دهن کسی را جستجو کردن
sondajcı کسی که سونداژ میکند
sondalama تحقیق جنس خاک طبقات تحت الارضی یا تحقیق آب یا نفت یا معدن زیر زمین با آلت مخصوص
sondurmak توسعه دادن، بطرف جلو دراز کردن یا سوق دادن
sonne (ادب) شکل نظم یا شعر اروپائی مرکب از ۱۴ مصراع که دو قطعه اول آن چهار مصراعی و دو قطعه آخر سه مصراعی باشد
sonek (دس) پسوند
songu اجل
sonlu (ریض) متناهی (ضد نامتناهی)
sonra بعد ، سپس ، پس ، آنوقت ، بعد از آن
sonradan سپس ، بعداً ، بعدها
sonraki بعدی
sonraları بعدها

sonrası	بعدش ، نتیجه‌اش	sorkun	نوعی بید مجنون که از تر که آن سله یا سید می‌آزند
sonrasız	ابدی	sormak	۱- پرسیدن، سؤال کردن ۲- مکیدن
sonsal	(فل) بعدی ، تالی ، استنتاجی ، نتیجه‌ای	sorti	درسیم کشی ورق محل‌های تقسیم یا جاهائی که سیم برای وصل شدن به شعبه‌های مختلف خارج میشود
sonsuz	نامتناهی ، لانه‌ایه ، نامحدود ، بی‌نهایت	soru	سؤال ، پرسش
sonsuzluk	ابدیت ، نامتناهی بودن	sorulmak	پرسیده شدن ، سؤال کرده شدن
sonuç	نتیجه ، نهایت	sorum	مسئولیت
sonuçlamak	به نتیجه رسیدن ، منتهی شدن ، منتج شدن	soramak	آب یا مایمی را بانفس کشیدن خوردن یا مکیدن، هورت کشیدن
sonuçlandırmak	به نتیجه رسانیدن ، باتمام رساندن	sorumlu	مسئول ، جوابگو
sonuçlanmak	به نتیجه رسیدن، تمام شدن	sorumluluk	مسئولیت
sonurgu	نتیجه	sorumsuz	غیرمسئول
sop	طایفه ، عشیره ، نسب	sorumsuzluk	عدم مسئولیت
sopa	۱- چماق ، چوب کلفت ، عصا ۲- (مچ) کتک	sorun	مسئله ، اشکال
sopa atmak	چوب زدن ، باچوب یا چماق بامشت و غیره زدن، کتک زدن	soruşturma	تحقیقات ، بازپرسی
sopalamak	کتک زدن باچوب یا چماق	soruşturmak	تحقیق کردن، بازپرسی کردن
sopa yemek	کتک خوردن، چوب خوردن	sorutkan = somurtkan	عبوس، بد اخم ، ترش رو
soplu	با اصل و نسب	sorutmak	بد اخمی، بد خلقی، ترش روئی
soprano	۱- صدای نازک زنانه ۲- زنی که دارای چنین صدائی باشد	sos	سوس، زب گوجه‌فرنگی که باروغن داغ مخلوط کرده روی خوراک می‌ریزند
sordurmak	پرسش یا سؤال کردن توسط دیگری ، پرسانیدن	sis	سوسیس، سوسیون
sorgu	بازپرس، استنطاق	sosyal	اجتماعی
sorguç	۱- مشکوله یا پر مرغ که سابقاً به تاج یا کلاه سلطان یا وزیر نصب میشد ۲- تاج یا پر بلندی که روی سر بعضی از پرنده‌گان یا مرغان موجود است	sosyal bilgiler	دروس اجتماعی از قبیل تاریخ، جغرافیا، دروس مدنی
sorgun = sorkun	نوعی بید مجنون که از تر که آن سید یا سله می‌بافتند	sosyalist	سوسیالیست، طرفدار مسلك سوسیالیسم
	(Salix viminalis)	sosyalizasyon	ملی کردن منابع یا خدمات اجتماعی
sorguya çekmek	بازپرسی کردن	sosyalizm	سوسیالیسم، مسلك اجتماعیون، مرام یا مسلكی که طرفدار لزوم تعدیل ثروت یا تعمیم منابع ثروت
sorgu yargıcı	بازپرس یا مستنطق		
sorit	(منط) قیاس مسلسل، تسلسل منطقی		

وجلوگیری از جمع شدن سرمایه
در دست اشخاص معدود میباشد
sosyallaştırma ملی کردن منابع یا
خدمات اجتماعی کشور
sosyal sigorta بیمه اجتماعی
sosyet ۱- جمعیت ۲- (مج) اجتماع ،
یا جمعیتی از متولیان و مشخصان و
بزرگان قوم که برای کیف و تفریح
دورهم جمع میشوند
sosyolog عالم علم الاجتماع
sosyoloji علم الاجتماع
Sovyet سویت ، نام اختصاری اتحاد
 جماهیر شوروی
soy ۱- اصل ، نسبت، نیاکان، فامیل ۲-
خوش نسب، اصیل
soya نوعی لوبیا که برای روغن گیری
(Soia hispida) بکار میرود
soyaçekim انتقال از راه وراثت یا ارثیت
soyadı نام فامیلی، نام خانوادگی
soyağacı = şecare شجره ، شجره نامه
soydaş هم اصل و نسب ، هم نژاد
soydurmak لخت کردن
soyga ۱- نوعی کلاغ کوچک سیاه سفید
۲- زاغچه
soygun ۱- راهزنی، یغما، چپاول ۲-
سرت ، دزدی
soyguncu راهزن، قطاع الطریق ۲-
سارق، کسی که بزور و تزویر مال
مردم را می رباید و مردم را لخت
میکند ۳- یغماگر
soygunculuk راهزنی، سرت، یغماگری
soylu با اصل و نسب، اصیل، نجیب
soyluluk اصالت ، نجابت
soymak ۱- پوست کنیدن ۲- لخت کردن
۳- پول یا مال کسی را ربودن یا
سرت کردن ۴- یغما کردن ،
چپاول کردن
soysal متمدن

اصل و نسب
soy sop بی اصل و نسب ، بدنسب ،
فاسد الاخلاق
soysuz ۱- فاسد شدن اخلاق ،
از اصالت افتادن ۲- خراب شدن،
فاسد شدن، ضایع شدن
soytarı دلقک
soyulmak لخت کرده شدن ، یغما شدن ،
دچار سرت یا دزدی شدن
soyunmak لخت شدن
soyuntu ۱- چیزهایی که از پوست کنیدن
یا پاک کردن سبب یا سبب زمینی
و غیره باقی میماند ۲- لباس و
اشیائی که انسان از تن در میاورد
soyut (somul) مجرد، مطلق، مشخص (ضد
منها)
soyutlama بحال مجرد در ذهن در
آوردن ، جدا کردن صفت از ماده
در ذهن
söhe = söbü = oval بیضی شکل
söbü بیضی شکل
söğüş گوشت جوشیده یا پخته شده در
آب که پس از سرد شدن خورده
میشود ، گوشت یخنی
söğüt بید مجنون
söğütgiller فامیل یا تیره بید مجنون
söğütlük باغ یا محل کاشت درختهای بید
مجنون
sökmek ۱- شکافتن ، ازجا کنیدن ،
کندن ۲- پیاده کردن یا جدا
کردن قطعات ماشین یا دستگاه
۳- خواندن یا سر در آوردن از
نوشته ای که ناخوانا یا شلوغ و
درهم باشد ۴- (عو) تأثیر کردن،
نفوذ کردن، گرفتن (اعتبار و قوت
حرف)
۱- توسط دیگری کنیدن یا شکافتن
söktürmek ۲- (عو) پیش بردن کار ، نفوذ یا

تأثير کردن ۳- (ع و) ملتفت شدن ، سردر آوردن
sökün etmek ظاهر شدن ، پشت سر هم آمدن ، سرش باز شدن ، پیداشدن
sökük شکافتگی
sökülmek ۱- شکافته شدن ۲- (ع و) تیغ خوردن ، از روی بی میلی پول دادن
söküntü تکه شکافتگی ، شکافتگی
söküotu نوعی گیاه (Ornithopus)
sölpümek وارفتن ، وا ریختن
sömestr ششماه ، دوره ششماه ، هریک ازدوبختر یکسال تحصیلی
sömikok زغالی که از سوزاندن زغال سنگ در حرارت ۵۰۰ یا ۶۰۰ درجه حرارت حاصل میشود
şömürge = müstemleke مستملکه ، مستعمره
sömürgencilik استعمار ، نفوذ و استفاده و مداخله دولتهای قوی در کشورهای دولت های ضعیف
sömürgen مستعمره چی ، مستملکه چی ، دولتی که از طریق استعمار منابع ثروت کشور مستملکه را بخود اختصاص میدهد
sömürmek ۱- مکیدن ۲- خوردن و تمام کردن چیزی ۳- (مخ) استعمار ، استعمار
sömürücü ۱- کسی که میمکند و تماماً میخورد ۲- استعمار کننده ، استعمار کننده
söndürmek خاموش کردن
sönmek ۱- خاموش شدن ۲- خارج شدن هوای باد بالون ۳- (مخ) کم شدن یا از بین رفتن میل یا اشتها ، از رونق افتادن
sönük خاموش ، بی رونق ، کم نور
sönüm ۱- (فین) کم شدن یا از دور افتادن

لنگریا حرکت چیزی ، فرونشستگی
 ۲- استهلاك دين
sövdürmek وادار به فحش دادن کردن ، فحش دادن بوسیله دیگری ، دشنام یا فحش خریدن
söve هریک از چهار طرف يك چارچوبه
sövgü فحش ، دشنام
sövmek فحش دادن ، دشنام گفتن
sövülmek فحش کاری شدن ، دشنام داده شدن
sövüp saymak فحش کاری کردن ، حسابی فحش و دشنام دادن
sövüş فحش ، دشنام ، حرف بد
sövüşmek بهمديگر فحش دادن یا دشنام گفتن یا حرف بد زدن
söylemek ۱- گفتن ، بیان کردن ، اظهار داشتن ۲- آواز خواندن
söylenilmek گفته شدن ، اظهار شدن ، بیان کرده شدن
söyleniş طرز بیان ، طرز تلفظ یا گفتن
söylenmek ۱- گفته شدن ، بیان شدن ، اظهار شدن ۲- با خود حرف زدن ، غرغر یا لندلند کردن
söylenti روایت ، بیان ، حرف ، گفتگو
söyleşi صحبت ، حرف ، مصاحبت
söyleşmek حرف زدن ، مذاکره کردن ، صحبت کردن ، اختلاط کردن
söyletmek سبب حرف زدن شدن ، باعث گفتن شدن ، وادار به صحبت یا حرف زدن کردن ، وادار به اقرار کردن
söylev نطق ، سخنرانی
söyleyiş بیان ، حرف ، اظهار ، گفته
söz صحبت ، حرف ، کلام
söz açmak سر حرف را باز کردن
söz almak ۱- اجازه گرفتن برای حرف زدن ۲- قول گرفتن
sözbirliği اتفاق کلام

sözcü مخبر، گزارش دهنده، کسی که از طرف کسی دیگر یا مقام دیگری از طرف يك کمیسیون صحبت میکند، صحبت کننده، کسی که بنام دیگری صحبت میکند

sözcük کلمه

sözcülük مخبری کمیسیون، عمل صحبت کردن از طرف دیگری

sözde گویا، مثل اینکه

sözdizimi (دس) نحو، ترکیب کلام، ترکیب

sözgeleş مثلاً، فرضاً، لو فرض

sözleşme قرارداد، قرارداد، مقاوله

sözleşmek قرارداد گذاشتن، باهم قرارداد گذاشتن، قراردادی یا کنترات بستن

sözleşmeli قراردادی، کنتراتی (مأمور)

sözlü ۱- شفاهی ۲- قول داده، هر يك از مردیازن یا دختری و پسری که برای ازدواج قول داده باشد

sözlük کتاب لغت، فرهنگ، دیکسیونر

sözlü soru استیضاح شفاهی نمایندگان ملت از اعضاء دولت در مجلس

söz vermek قول دادن

spektroskop آلت سنجش طیف یا شمع، آلت مطالعه طیفها مخصوصاً در طرز خطوطی که تولید میکنند، طیفبین

spekülasyon ۱- (فل) مطالعه و دقت نظری و صوری و علمی، تفکر، اندیشه، غوررسی تحقیقات نظری ۲- احتکار، سود طلبی یا استفاده جوئی از خرید و فروش در مواقع کمبودی اجناس یا آذوقه

spekülâtör محتکر، استفاده جو،

سود طلب، منفعت جو که از راه احتکار یا خرید و فروش غیر مشروع استفاده می کند

sperma منی، نطفه، آب منی

spiker گوینده یا سخنگوی رادیو یا تلویزیون

spikerlik گویندگی رادیو یا تلویزیون

spiril نوعی میکروب بیج دار به شکل مته

spiritualizm اصول روحانیت یا معنویت (در مقابل مادیت)

spor ۱- ورزش، اسپورت ۲- ماده یا عنصر تولید در نباتات بی گل یا بعضی حیوانات يك حجره ای

sporcu ورزشکار

sporlular حیوانات يك حجره ای که بوسیله (Spor) زیاد میشوند

sportif مربوط به ورزشی، ورزشی

sportmen ورزشکار

sport toto بخت آزمائی که روی نتیجه بازی های فوتبال ترکیب داده میشود، لاطاری مخصوص فوتبال

stabilize راه شوسه که قبل از اسفالت باشن و ریگ پوشیده شده باشد، راه آسفالت نشده

stad اختصاصاً استادیوم، زمین مخصوص ورزش و مسابقات یا فوتبال

stadyum استادیوم، میدان ورزش

staj استاز، دوره آموزش یا تعلیم، مدت خدمت ابتدائی

stajiyer کارمندی که بطور استاز کار میکند، کسی که استاز میدهد

standart استاندارد، چیزی که نمونه ای را با آن تطبیق کنند، عیار، معیار، میزان، مطابق يك نمونه

statik (فیز) علم تعادل و توازن در مکانیک، وابسته به اجسام ساکن یا نیروئی که در حال تعادل وسکون باشد

statüko حال یا وضع موجود کنونی (Status quo)

stearin سته آربن، ماده سفید رنگی است

مرکب از گلیسرین و اسید استه آریک
 که در مواد روغنی موجود است
steno (stenography) تند نویسی، مخفف
steka = isteka چوب بلیارد
stenograf تند نویسی
stenografi تند نویسی
step = istep = bozkır استپ، جلگه
 یه بی درخت در روسیه
ster یک متر مکعب که برای اندازه گیری
 حجم هیزم سوخت بکار میرود
stereografi (فین) فن مجسم کردن اجسام
 جامد روی سطح مستوی بوسیله
 پروژکسیون
stereoskop دوربین دو چشم که پشت آن
 ورقه عکس جفتی میگذارند و
 بر چسته بنظر میآید، شهر فرنگ
stereotipi کتاب یا چیزی که با اصول
 (typage) چاپ کرده باشند،
 در صنعت چاپ اصولی که از یک
 نوشته حروف چینی شده بعد از روی
 آن قالب چاپ میشود
sterilize ضد عفونی شده، استرلیزه،
 عقیم شده یا خالی شده از میکروب
sterlin استرلینگ، نام واحد لیره انگلیسی
stilo = dolmakalem قلم خودنویس
stok انبار، مال انبار شده
stokçu کسی که مال التجاره انبار میکند
stop ایست
stop etmek ۱- خاموش شدن یا از کار
 افتادن موتور اتومبیل و غیره ۲-
 ایستادن، توقف کردن و سائط نقلیه
strateji بسیج کردن سپاه، تعبیه، لشکر کشی،
 قشون کشی، سوق الجیش
stratejik سوق الجیشی، مربوط به
 لشکر کشی و بسیج سپاه
stratigrafi قسمتی از طبقات الارض که
 در باب ورقه های روی هم بحث میکند
stratosfer طبقه دوم هوا از روی زمین

که قطر آن سی کیلومتر است -
stratus ابری که شکل نوارد رازی باشد،
 ابر فقیله ای
striknin استرینکین، مرگ موش
stronsiyum (Sr) فلز زرد که
 وزن مخصوص آن $2/54$ و در
 ۸۰۰ درجه ذوب میشود
stüdyo استودیو، جائی که فیلم برداری
 میشود، اطاق کار هنرمندان و
 صنعتگران، اطاق یا محلی در
 رادیو که از آنجا صدا پخش میکنند
su آب
suâl سؤال، پرسش
suâl açmak توضیح خواستن، سؤال
 کتبی کردن از طرف مدیر یا بازرس
 اداری
suaskıları گلهای که در آب میروند
suaygırı (Hippopotamus) اسب آبی
su baskını سیل، سیلاب که جاده یا
 خانه ها را فرامیگیرد
subaşı ۱- (قد) میراب ۲-
 سرکارگریا کدخدای مزرعه ۳-
 (قد) سرمفتش بلدیه در زمان عثمانی
subay افسر، صاحب منصب
subaylık افسری، صاحب منصبی
subilim نقشه برداری آبهای روی زمین،
 هیدروگرافی، تشریح آبهای روی
 زمین
subiti (Daphnia pulex) حیوان
 کوچک قشردار که در آب زندگی
 میکند
suböreği نوعی نان خمیری لایه بلایه که
 قبل از گذاردن در فر آب پز میکنند
subra تکه پارچه ای یا لاستیکی که خانها
 برای رفع عرق زیر بغل میگذارند
subye نواد پارچه ای یا چرمی که در
 طرفین پاچه شلوار گذاشته از
 زیر پا رد میکنند

sucu آبی ، سوچی ، کسی که به منازل آب میدهد

sucuk ۱- نوعی کالیاس قیمه‌ای پر ادویه
نیمه خشک ۲- واسلق یا باستوق یا باصدق

sucul ۱- چربی که آب را بخود جذب
میکند ، هیدروفیل ۲- نوعی
حشرات چهاربال که روی آبهای
را کدأ پیدا میشوند

suç گناه ، تقصیر ، جرم

suç almak افترا یا تهمت زدن

suç bulmak عیبجویی کردن

suç çiçeği آبله مرغان

suç işlemek مرتکب جرم یا تقصیر شدن ،
ارتکاب جرم

suçlama اتهام

suçlamak متهم کردن ، گناه بگردن کسی
انداختن

suçlandırmak کسی را مقصر قلمداد
کردن ، گناهکار شمردن ، اتهام وارد
کردن

suçlanmak مقصر شدن ، متهم شدن

suçlu تقصیر کار ، گناهکار ، مجرم

suçluluk تقصیر کاری ، جرم ، گناهکاری

suçsuzluk بی تقصیری ، معصومیت ،
بی گناهی

suçüstü جرم مشهود ، حین ارتکاب جرم

suçüstü mahkemesi محکمه‌ای که
برای رسیدگی به جرمهای مشهود
تشکیل شده رای فوری صادر میکند

sudak نوعی ماهی خوراکی که در آب
شیرین زندگی میکند (Morone-
labrax)

sudan بی اهمیت ، سست ، ضعیف

Sudan سودان

sudolabı چرخ چاه

suflör سوافلور ، سخن‌رسان ، کسی که از
دریچه زیر صحنه تأثیر حرفها را
به هنرپیشه‌ها میگوید و هنرپیشه

یا آرتیست آن را تکرار میکند
suibrigi گیاهی است مانند پیچک که

بر گهای آن يك درمیان مقابل هم
قرار داشته نوک برگها بشکل زالو
دراز میشود (Nepenthes
dostillatoria)

suibrigiller نام تیره‌ای از گیاهان
پیچک که تقریباً سی گیاه از نوع
خود را در بر میگیرد

suistimal سوءاستفاده

suikast سوء قصد

suiniyet سوء نیت

suizan سوءظن ، گمان بد

sukalağı نوعی کدوی توخالی دارای
سردراز که توی آن را پاک کرده بعد
از خشک شدن بجای ظرف آب
استعمال میکنند ، کدو خلیانوی
(Cucurbita matima)

sukamışı نی‌آبی که در آب بانلاق
میرود (Typha)

sukut سقوط ، پائین افتادن ، فرود
آمدن ، بر زمین افتادن

sukutu hayal ناامیدی ، یاسی که بطور
غیرمنتظره عارض شود

suküre آبهای روی کره زمین ، آب محیط ،
هیدروسفر

sulak آب دار ، مرطوب ، مزرعه یا منطقه
یا محلی که آب فراوان داشته باشد

sulama آبیاری ، آب پاشی ، آب دادن
باراضی بوسیله لوله یا جوی یا کانال

۱- آبیاری کردن ۲- آب
پاشی کردن ۳- آب دادن به
حیوانات

sulandırmak آبکی کردن ، پر آب
کردن

۱- آب دار شدن ، پر آب
شدن ، آب افتادن ۲- آبیاری
شدن ، آبکی شدن ۳- دهان آب

افتادن ۴- لوس شدن
sulatmak آب پاشی کردن یا آبیاری
 کردن بوسیله دیگری
sulfata , sulfato سولفات کتین، کتین
sulh صلح ، آشتی
sulhçu اهل صلح ، صلح دوست
sulh hakimi قاضی دادگاه صلح
sulh mahkemesi دادگاه صلح
sulh olmak مصالحه کردن ، صلح و
 مصالحه کردن ، سازش کردن
sulhperisi فرشته صلح
sulhper ver صلح دوست، صلح پرور
sulp ۱- سخت ، محکم، جامد ۲-
 صلب، کمر، استخوان پشت
sulta سلطه، قدرت حکمرانی
sultan سلطان، پادشاه
sultani ۱- سلطانی ، مربوط بسطان
 ۲- (قد) عنوان مدرسه متوسطه در
 اواخر سلطنت عثمانی
sultanlık سلطنت ، پادشاهی
sulu ۱- آبکی ، آبدار ، تل ، رقیق
 ۲- لوس
suluboya آب رنگ
suluk ۱- ظرف آب پرندگان توی قفس
 ۲- يك بیماری پوست سراغلب در
 بچه‌ها دیده میشود و سبب ریختن
 موهای بعضی قسمتهای سر میشود
suluk zinciri زنجیر زیرچانه اسب که
 به دهنه وصل میشود
sulusepken باران مخلوط با برف
sumahallebisi فرنی بدون شیر که فقط
 با آب و نشاسته و برنج درست میشود،
 روینخی
sumak سماق
sumen مقوای خشک کن رومی که روی
 میز تحریر زیر دست میگذارند
sumercimeği خزه که روی آبهای
 راکد جمع میشود

نوعی
sumer neri = kaymaktaşı سنگ مرمر سفید نرم نیمه شفاف
sun اردک نر
sunak میز سنگی که در بتخانه روی آن
 قربانی میکنند و کندر میسوزانند
sundurma سپر یا حفاظ که بالای درب
 کوچه یا دکانها زده میشود برای
 حفظ از باران یا آفتاب
sundurmak = sondurmak بطرف
 جلو دراز کردن
sungu هدیه‌ای که تقدیم بزرگان میشود
sungur = akdoğan سنقر ، سنقر ،
 نوعی از بازهای شکاری
sunî مصنوعی
sunilik حرکت ساختگی، حالت مصنوعی
 یا ساختگی
sunmak تقدیم کردن، عرضه داشتن
sunta تخته مصنوعی ، تخته فشرده که
 از تراشه فشرده ساخته میشود
sunturlu سخت ، بد، شدید
sunu عرض
sunulmak تقدیم شدن
sunuş عرایض ، معروضات
sun'u taksir تقصیر، گناه ، مسئولیت ،
 حرکت ضرر آور
suoku نوعی گیاه ریز از جنس اسپرزه یا
 بارهنگ که در محل‌های مرطوب و
 با تلاق یا کنار جویهای آب میروید
 ریشه آن قدری ترش مزه است که
 پس از خشک کردن میخورند
 (Sagittaria)
supap ۱- در بچه‌ای که آب را در لوله
 تلمبه نگاه میدارد ۲- در بچه
 بالای سوراخ سیلندر موتور که از
 یکی سوخت وارد سیلندر شده از
 دیگری دود یا گاز خارج میشود
 ۳- سوراخ لاستیک اتومبیل یا
 لاستیک دوچرخه یا توپ فوتبال که

از آنجا با تلمبه باد وارد میکنند، سوپاپ
 ماهی **supya = mürekkepbalıǵı**
 مرکب ، نوعی ماهی خوراکی که درموقع لزوم برای دفاع ازخود مایعی سیاه رنگ مانند مرکب از خود افرار میکند و فرار میکند
 ۱- دیوار قلعه ، دیوار دور شهر **sur**
 ۲- جشن عروسی ، سور
 ۱- (عوضورت ، سیما ۲- **surat**
 ترشروئی ، اخم ، عبوسی
 اخم کردن ، ترشروئی **surat azmak**
 کردن ، عبوس بودن
 عبوس ، بد اخم ، ترشو ، **suratlı**
 (عوضدعق)
 بد اخم ، عبوس ، بدعق **suratsız**
 ۲- زشت ، بی ریخت ، بد شکل ۳-
 آدم لجوج ، عنود ، لجباز ، عصبانی ، زاج
 سوره ، يك فصل از قرآن **sure**
 ۱- شکل ، قیافه ، شمایل ، صورت **suret**
 ۲- سواد ، کپیه ۳- طرز ، صورت ، ترتیب
 ۱- ظاهر آ ، بصورت ظاهر ۲- **sureta**
 ساختگی ، دروغی
 صورت یا کپیه یا سواد **suret çıkarmak**
 در آوردن از نوشته ای
 ۱- تشنه ۲- مشربه یا ظرف **surşak**
 آبخوری که از کدو قلیانی یا از چوب توگود ساخته میشود
 تیره حیوانات یا نباتاتی که در آب زندگی میکنند
 کنجد **susam**
 ۱- تشنه شدن ۲- به چیزی میل شدید داشتن **susamak**
 فامیل یا تیره نباتات از نوع کنجد **ausamgiller**
 سمور آبی ، نوعی سمور **susamuru**
 کوچک ، گربه آبی (lutra)

۱- تشنه شدن **susanmak = susamak**
 ۲- میل و آرزوی مفرط داشتن
 تشنه کردن ، زیاد مایل یا طالب کردن **susatmak**
 گاو میش **susıǵırı**
 ساکت شدن ، خاموش شدن ، حرف نزدن یا سرو صدا نکردن ، بی صدا شدن ، زبان خود را نگاه داشتن
 حق السکوت **susmalık = sus payı**
 ساکت شدن ، خاموش شدن ، بی سرو صدا شدن **suspu olmak**
 حق السکوت **sus payı**
 فدرضامن ، ضامن چاقو **susta**
 ۱- روی دویا ایستادن **susta durmak**
 سنگ ۲- از ترس در مقابل طرف خشک شدن یا مثل بت ایستادن ، بواسطه ترس یا احترام با يك حالت بی میلی در مقابل کسی ایستادن
 روی دویا ایستادن **sustaya kalkmak**
 پایه آن حالت در آمدن (حیوان)
 چاقوی ضامن دار ، هر چیزی که دارای فدرضامن باشد **sustalı**
 ساکت کردن ، خاموش و بی سرو صدا کردن ، مجاب کردن کسی بطوریکه دیگر جوابی نداشته باشد **susturmak**
 ساکت کرده شدن ، مجاب شدن **susturulmak**
 تشنگی ، بی آبی **susuzluk**
 نوعی گیاه آبی شبیه نوار بطول تقریباً يك متر مانند برگهای نی نوار یا حاشیه دست دوزی شده که برای زینت لباسها بکار میرود **şuşeri li**
 نوار یا حاشیه دست دوزی شده که برای زینت لباسها بکار میرود **şuşaşı**
 برجهای آبی که در قدیم در فواصل مختلف لوله آب میساختند تا آبی که با فشار زیاد از دور میاید لوله ها را نترکانند **suterazisi**
 تیره تیزك آبی (Roripa) **suteresi**

	(nasturtium)
sutyen	پستان بند
suvare	شب نشینی ، مهمانی شبانه که توأم بارقص و موسیقی باشد، سوآره
suvarmak	آب دادن به حیوان
suvat	محل آب خوری حیوان
suyolcu	کسی که راه آب هارا رسیدگی و تعمیر میکند
suyolu	۱- راه آب ۲- خطوط یا نقشه و علامتی که در خود کاغذ و داخل آن میگذارند که فقط در مقابل نور دیده میشود
suyosunu	علف دریائی ، خزه دریائی
suyuk	خلط ، مایعاتی که در وجود انسان یا حیوان موجود است
suzidil	آهنگی در موسیقی ترکی
suzişli	سوزش دار ، دردناک
sübek	شیشه مخصوص ادرار یا لوله ای که وسط پای بچه های شیرخوار در گهواره میگذارند برای انتقال شاش بچه به لگن زیر گهواره
sübjektif = öznel	انفسی ، ذاتی ، درونی ، باطنی
süblime	سوبلمه ، ماده جیوه ای سمی
sübut	ثبوت ، ثابت شدن ، مدلل شدن
sübye	شربت سفید و مطبوعی که از بادام کوبیده یا مغز تخم خربزه کوبیده درست میکنند
sücut	سجود ، سجده کردن
südrelemek	سر هست شدن ، طرز حرف زدن آدم مست
südü	سدس ، يك ششم
süel	نظامی ، مربوط به نظام
süet	جیر ، کت یا لباس جیری
süflî	۱- پست ، رذل ، فرومایه ، سفلی ، سفله ۲- بدسروپز ، بدلباس ، مندرس
sühulet	سهولت ، آسانی
sühunet	حرارت ، گرمی (سخنوت)

süklüm püklüm	خجل و شرمنده ، سرافکنده
sükûn	سکون ، آرامی ، سکوت
sükûnet	سکون ، سکونت ، ساکت بودن ، آرامی
sükûnetli	با سکونت ، ساکت ، آرام ، خاموش
sükût	سکوت ، خاموشی
sükûti	شخص آرام ، بی سروصدا ، ساکت
sülâle	سلاله ، نسل ، اصل ، نسب
süline = kamışböceği = denizçakısı	کرم نرمی که در پوسته باریک و درازی از جنس گوش ماهی در آب دریا زندگی میکند ، نوعی از صدف که بشکل حلزون است
sülûk	۱- (قد) وارد شدن در سلك یا طریقت درویشی ، سلوک ۲- وارد خدمت یا کاری شدن
sülüğen	سرنج ، شنجراف ، شنگرف ، رنگ سرخی که نقاشها برای آستر رنگ استعمال میکنند
sülük	زالو
sülümen = aksülümen = süblime	آرسنیک ، گرد سمی که از ترکیب کلر و جیوه حاصل میگردد ، سوبلمه
sülün	قرقاول ، تذرو
sülüs	۱- ثلث ، يك سوم ۲- نوعی خط عربی ، خط ثلث
sünbül	سنبل ، نوعی گل معطر
sümbülî	رنگ آسمان وقتیکه با ابرهای غلیظ بدون باران پوشیده شده باشد
sümek	گلوله پشم ياك شده که برای تابیدن نخ حاضر میشود
sümkürmek	دماغ گرفتن ، بینی خالی کردن ، دماغ ياك کردن
sümmettedarik	در آخرین لحظه بفکر افتادن ، باعجله بدون فکر و تأمل
sümsük	بی بو و بی خاصیت ، ابله

sümtər نوعی گندم
sümük آب بینی، خلط بینی، مخاط، آن دماغ
sümükdoku انساج مخاط
sümüklü آن دماغی، کسی که دماغش آمده باشد
sümüklüböcek = salyangoz نوعی حلزون، لیسک (Limax)
sümüksü مخاطی، بشکل یا شبیه مخاط یا دماغ، شبیه خلط بینی
sündüs سندس، دیبا، پارچه ابریشمی زربفت
süne سن، حشره آفت گندم
sünepe وارفته، لاابالی، بی سروصورت، پچل
sünger اسفنج
süngersi اسفنج مانند
süngertaşı سنگ اسفنجی، سنگ پا
süngü سرنیزه
süngülemek سرنیزه فرو بردن، سرنیزه زدن
süngülü سرنیزه دار
sünmek سست یا شل شدن، وارفتن، سفتی خود را ازدست دادن
sünnet ۱- سنت، سنت پیغمبر، سیره ۲- ختنه، ختان
sünnetçi اوستای ختنه کن
sünnet düğünü ختنه سورانی
sünnet etmek ختنه کردن
sünnetlemek ته کاسه یا بشقاب را با انگشت پاک کردن
sünnet olmak ختنه شدن
Sünni سنی، اهل سنت و جماعت
Sünnilik سنی بودن، مذهب سنی
sünühat سنوحت، الهامات، تجلیات
süprüntü آل آشغال، خاروخاشاک، زبیل، زباله
süprüntücü سپور، آشغال جمع کن

süprüntülük آشغال دان، جای زبیل، زباله دان
süpürge جاروب، چارو
süpürgeci ۱- چارو کش ۲- چارو فروش، چاروساز
süpürge darısı بته چارو، گیاهی که در جاعای گرم میروید و از بته آن جاروب میبازند، ارزن هندی
süpürgelik اراره یا حاشیه پائین دیوار و کنار اطاقها که از تخته یا بتون میباشد، زهوار یا قرنین اطراف پائین دیوار اطاق و امثال آن
süpürgeotu بته چارو، خلنگ
süpürmek چارو کردن، (مچ) پاک کردن، تمام کردن، جمع کردن و بردن
süpürtmek وادار به چارو کردن، چارو زدن بوسیله دیگری
süpürülmek چارو شدن
sürahi تنگ آب، سیو، کوزه، صراحی آب، تنگ آب
sürat سرعت، تندى
süratli با سرعت، تند، با عجله
sürç لیزش، لغزش، لکنت زبان
sürçmek ۱- لغزش، لیز خوردن، سرخوردن، سریدن ۲- اشتباه یا خطا کردن، لکنت زبان
sürdürmek ۱- کشانیدن، طولانی کردن، طول دادن ۲- مالیدن، مالانیدن
süre مدت، مهلت، زمان
süre aşımı = müruru zaman مرور زمان
süreç طریقته، وتیره، راه و روش، طرز عمل، تحول
süredurum (فیز) ماندگی، بی حالی، تنبلی، عطالت
süregelmek ادامه یافتن، جاری شدن
süregen مزمن، طولانی بودن، کهنه

süreklı طولانی ، ممتد ، متمادی
sürekli غیر متمادی ، موقت ، کم مدت
sürelı متناوب ، دوری ، نوبتی
süresız بدون مدت ، برای مدت نامعلوم
Süreyya = Ülker ستاره پروین ، ثریا
sürfe رشک تخم شپش بچه کرم ریز
sürgit الی الابد ، تا ابد
sürgü ۱- کلون در ، کشویا زبانه درب
 ۲- لکن ادرار زیر مریض
sürgülemek کلون کردن ، کشو در را انداختن
sürgülü کشودار ، کلون دار ، کلون شده ، بسته شده
sürgün ۱- تبعید ، سرگون ۲- جوانه نباتات ۳- اسهال
sürgünlük حال تبعید ، سرگونی ، جای سرگونی ، محل تبعید
sürme سرمه ، وسمه
sürme çekmek سرمه یا وسمه کشیدن
sürmedan سرمه دان ، وسمه دان
sürmek ۱- سوق دادن ، راندن ۲- کشیدن ۳- دست زدن ، تماس کردن ، لمس کردن ۴- مالیدن ۵- تبعید کردن ، سرگون کردن ۶- صرف کردن ، خرج کردن ۷- ادامه داشتن ، طول کشیدن ۸- شخم زدن ، راندن روی زمین با گاواهن یا تراکتور راندن ۹- شروع به سبز شدن محصول
sürmelemek کشو یا کلون در را کشیدن
sürmeli ۱- چشم سرمه یا وسمه کشیده ۲- کلون یا کشو کشیده شده
sürmelik سرمه دان
sürmemantarigiller تیره قارچهای که تولید بیماری نباتات و حبوبات میکند بشکل گرد نرم سیاه رنگ شبیه گرد سرمه میباشد که روی خوشه یادانه ها رامی پوشاند

sürmenaj خستگی مفرط مغز و اعصاب در اثر زیادی کار ، اغتشاش اعمال بدن بواسطه خستگی بی دری
sürpriz اسباب تعجب ، خبر یا واقعه غیر منتظره که ناگهان انسان را خوشحال یا منموم سازد
sürre عنوان پول و هدایائی که در قدیم پادشاهان عثمانی به مکه میفرستادند (سره هایون) ، کیسه پول
sürrealist معتقد به فوق حقیقت ، کسی که معتقد به حقیقتی است که از تأثیرات تحت الشعور حاصل شده و از تأثیرات عقل و مشاهدات و عادات ظاهری فارغ باشد
sür'ne عمل مالش یا مالیدن
sürtmek ۱- مالیدن ، مالاندن ، مالش دادن ، سفت مالیدن برای پاک کردن ۲- ول ول گشتن گردیدن یا گردش کردن بدون مقصد ، زمینهارا گز کردن
sürtük زن سلخته که در منزل نمی نشیند و متصلا وقت خود را در اینطرف و آنطرف میگذراند
sürtülmek مالیده شدن
sürtünme (فیز) اصطکاک ، مالش
sürtünmek ۱- خود را به جائی مالیدن ، اصطکاک پیدا کردن ۲- (مچ) (عو) بدن خارش کردن ، دلش کتک خواستن
sürtüşmek بهم دیگر مالیدن ، بهم دیگر مالیده شدن ، بهم تماس و اصطکاک یافتن
sürur سرور ، شادی ، مسرت ، خوشحالی
sürü گله ، رمه ، گروه یا دسته ای از حیوانات که با هم حرکت میکنند
sürücü سوری ، راننده حیوانات ، راننده درشکه یا ارابه یا ماشین
sürücül حیواناتی که بحالت رمه یا گله با هم زندگی میکنند

sürücülük سورچی گری ، رانندگی
درشکه و ارابه و ماشین و غیره
sürülme = menfa تبعیدگاه ، منفأ
sürükleme روی زمین کشیدن ، بزمین
کشیدن ، کشیدن چیزی روی زمین
بدون اینکه آن را از زمین بلند
کنند
sürüklendirmek ۱- سبب کشیده شدن
روی زمین ۲- طول دادن
معطل کردن ، گذراندن
sürükleme ۱- کشیده شدن روی زمین
۲- معطل شدن ، طول کشیدن
sürükleme بوسیله دیگری کشیدن
روی زمین یا معطل کردن ، طول
دادن
sürülme ۱- تبعید شدن ، سرگون شدن
۲- شخم کرده شدن ۳- کشیده
شدن روی زمین ۴- مالیده شدن
۵- معطل شدن ، طولانی شدن ، ادامه
یافتن ۶- رانده شدن
sürüm مدت رایج بودن ، دوره رواج ،
رایج یا در جریان بودن
sürümek بزمین کشیدن ، به چیزی مالیدن
sürümlü در جریان ، مالی که زیاد فروش
میرود و رایج و متداول است
sürümsüz بدون جریان ، راکد ، غیر
متداول ، مال کم فروش
sürünceme وقفه ، تأخیر ، معطلی ، لنگی
sürünürmek کشانیدن ، معطل کردن ،
بتأخیر انداختن ، طولانی کردن
sürünge حیوانات خرنده ، خزندگان
(مانند مار و مارمولک و سنگ پست
و غیره)
sürünme ۱- خزیدن ۲- چیزی را
بنخود مالیدن (مانند عطر روغن
و غیره) ۳- خود را به چیزی
مالیدن یا تماس کردن ۴- بسختی
گذران کردن ، زندگی را بنحوی

گذراندن
sürür سولفور معدنی ، حیوه سرخ رنگ ،
شنگرف یا شنجرف ، سورنج
(minium)
sürüsepet دستجمعی ، همه باهم ، یک بره
sürüşürmek کم کم چیزی را به صورت
یا به بدن مالیدن
sürütme نوعی تور ماهیگیری که به
چارچوبه آهنی وصل است و به ته
دریا مالیده شده ماهیها را صید
میکند ۲- نوعی قارماق
ماهیگیری که در آب دریا می کشند
وماهی صید میکنند
sürütme چیزی را بوسیله دیگری
روی زمین کشیدن
Süryanî سریانی ، آسوری ، آشوری
جماعتی از مسیحیان از نژاد سامی
شعبه آرامی و زبان مسیحیان شرقی
قدیم که بعد از قرن پنجم به شعبه
سریانی غربی و شرقی تقسیم شد
و قسمتی از آنها در سوریه و دمشق
و جاهای دیگر زندگی میکنند
süs زینت ، زیور ، زیب ، تزئینات
süsengiller تیره زعفرانیان
süslemek زینت دادن ، تزئین کردن
süslenme مزین شدن ، بازین و زیور
خود را تزئین کردن ، آرایش کردن
süslü زینت دار ، با زینت ، با تزئین ،
با تزئینات ، مزین ، با غروف
süsmek شاخیدن ، کله زدن و غیره
süssüz بی زیب و زیور ، بی زینت ،
بی تزئین ، بدون آرایش
süt شیر
sütagacı نباتی است که از تیره ختمی و
پنیرک که در ساقه آن شیر سفید
رنگ موجود است (Galacto-
dendron)
sütana = sütanne = sütünine

رضاعی، زنی که طفل دیگری را شیر میدهد

sütbaşı سرشیر، قیماق، خامه

sütbeyaz کاملاً سفید مثل شیر، خیلی سفید، رنگ شیری

sütçoçuğu بچه شیر، بچه شیرخوار

sütçü شیرفروش، شیری

sütçülük شیرفروشی، کارلبنیات

sütdişi دندان شیری، دندان اولیه بچه‌ها تا هفت سالگی

sütkardeş برادر رضاعی

süt kesilmek بریده شدن شیر

süt kırması رنگ سفیداسب

süt kızması دختر رضاعی

süt kuzusu ۱- بره شیر ۲- (مچ) بچه نوزاد، بچه شیرخوار

süt laç شیر برنج

sütleşen نباتی که از ساقه و برگ آن ماده شیری ترش مزه خارج میشود، هفتصد نوع آن شناخته شده در طب بکار میرود (Euphorbia)

sütliman سکون، سکوت، آرامش، بی سرو صدائی

sütlü شیری، شیردار

sütlüce نوعی نبات گلدانی (Ranunculus)

sütnine مادر رضاعی، زنی که برای شیر دادن به بچه دیگری استخدام میشود

sütoğul پسر رضاعی

sütötu نوعی گیاه که در طب بکار میرود (Polygala)

sütölçer = areometre غلظت سنج شیر

sütsüz ۱- بدون شیر ۲- کم شیر ۳- ذرت یا امثال آن که شیری نباشد سخت و خشک باشد ۴- (مچ) بد شیر، خبیث، بد نژاد

۱- ستون، رکن ۲- ستون روزنامه

sütun

۱- سوار، سوارکار، سواره نظام ۲- ناخدای کشتی

süvari

۱- سوارکاری، از صنف سواره نظام ۲- ناخدای کشتی بودن ۳- سرزانونومی چرمی برای شلوار سوارکاری

süvarilik

süve = söve هریک از چهار طرف چهارچوبه درب یا پنجره پولور، پیراهن کش یا بافتنی بی آستین

süveter

Süveys سوئز، کانال سوئز

süzdürmek صاف کردن، از صافی یا فیلتر گذراندن

süzek صافی، فیلتر

süzeni سوزن کاری یا گلکاری ظریف روی پارچه

۱- صافی، فیلتر، سله ۲- آب پاش

süzgeç = süzgü

۱- آب پاش ۲- صافی

süzgü

۱- صاف شده، از صافی گذشته ۲- ضعیف شده، لاغر شده، تحلیل رفته

süzgün

۱- صاف شده ۲- عمل صاف کردن

süzme

۱- صاف کردن ۲- ورنه انداز کردن، به سر تا پا نگاه کردن ۳- چشمه‌ها را خمار کردن، با چشم خمار نگاه کردن

süzmek

۱- صاف شدن، از صافی یا فیلتر گذشتن ۲- طرز پرواز پرنده‌ای که پرها را باز کرده صاف و بی صدا پرواز کند ۳- با ناز و غمزه نگاه کردن ۴- تحلیل رفتن، ضعیف شدن

süzülmek

ته مانده بعد از صاف شدن چیزی، لرد، لای، درد

süzüntü

Ş

ش ، بیست و سومین حرف الفبای ترکی § و §
 ۱- ماه شعبان ، هشتمین ماه تقویم şaban
 هجری قمری ۲ - (عو) ابله ،
 ساده لوح ، خل şad شاد
 حوض و فواره آب ، جایی که در şadırvan
 مسجدها میسازند و اطراف آن
 شیرهای آب میگذارند که در مواقع
 وضو دست و پاها را زیر آن شیرها
 می شویند şad شدن شاد شدن
 شفق ، شفق صبح şafak
 (مخ) عقل از سرش پریدن ، şafak atmak
 متحیر شدن
 شفق زدن ، سفیده زدن şafak sökmek
 صبح ، دمیدن صبح
 شافعی ، یکی از مذاهب اربعه اهل سنت Şafîi
 کشیف مثل سگ şafî köpeği
 میله ، محور ، میله شافت şaft
 ظرف تخته ای برای حمل غسل şaful
 ۱- شاه ، پادشاه ۲- مهره شاه در şah
 بازی شطرنج
 شهادت şahadet
 کلمه شهادت گفتن şahadet getirmek
 شهادت نامه ، گواهی نامه şahadetname

انگشت شهادت یا اشاره şahadet parmağı
 ۱- شاهانه ۲- عالی şahane
 شهاب şahap
 شهباز، شاهباز، بهترین بازشکاری şahbaz
 شاهرگ şahdamarı
 شاهکار ، (مخ) خیلی عالی ، şaheser
 فوق العاده
 شخص ، انسان ، کسی şahıs
 میر ، زالون ، تخته یا چوب مدرج şâhis
 که در نقشه برداری و مساحی
 مهندسین بکار میرود
 قله ، نك ، نوك کوه یا تپه ، şahika
 شاهقه ، بن
 شاهین ، باز şahin
 شاهد ، گواه şahit
 شهادت ، گواهی şahitlik
 روی دوپا بلند شدن اسب şahlanmak
 شاهی ، پادشاهی şahlık
 پتک بزرگ şahmerdan
 شرحه شرحه ، پاره پاره şahrem şahrem
 شخصاً şahsen
 شخصی ، خصوصی şahsî
 حرف مردم را زدن ، şahsiyat yapmak
 روی اشخاص حرف زدن ، روی غرض
 شخصی حرف زدن

şahsiyet شخصیت
 şahtere شاه تره (Fumaria officinalis)
 şaibe شائبه ، عيب ، چرك ، شك ، گمان
 şair شاعر
 şak ۱- صدای شرق ، درق ، تراق (سیلی یازدن) ۲- شق ، پاره شدن
 şaka شوخی ، مزاح ، لطیفه
 şakacı شوخ ، مزاح ، لطیفه گو
 şakacıktan بشوخی ، از روی مزاح
 şakadan روی شوخی ، روی مزاح
 şakak شقیقه
 şakalaşmak باهم شوخی کردن یا مزاح کردن
 şakasız بی شوخی ، جدی
 şakayık گل شقایق ، نوعی گل کلدانی برنگهای مختلف
 şakımak صدای چهچهه بلبل درآوردن ، چهچهه زدن
 şakırdamak صدای شرشر آب ، یا صدای درق درق یا طرق طرق یا جرق جرق درآوردن
 şakır şakır صدای شرشر آب
 şakırtı صدای جرق جورق باشرشر
 şakit نوعی ماهی خوراکی درشت بدون فلس (Muraena)
 şaki راهزن ، قطاع الطریق (شقی) ، یاغی ، طافی
 şakirt شاگرد ، طلبه مکتب
 şaklaban مسخره ، شوخ ، لوده ، دلقک
 şaklamak صدای «شارق» کردن ، صدای سیلی
 şakrak ۱- صدای دلربا و پراز شادی ونشئه ۲- کسی که اینطور صدا درمیاورد
 şakrakuşu نوعی پرنده خوش آواز که سرش سیاه و گردنش قرمز است (pyrrhula)

şakramak = şakımak صدای چهچهه بلبل درآوردن ، چهچهه زدن
 şakşak جقجه
 şakşakçı کسی که همه اش تعریف میکند و کف میزند و هدیه چیز را تصویب میکند ، متملق ، تعریف کن
 şakşakçılık تملق ، تعریف کردن و کف زدن
 şakul شاغول
 şakulî شاغولی ، عمودی
 şakullemek با شاغول اندازه گرفتن ، شاغول گرفتن
 şal شال ، پارچه پشمی مخصوص که اغلب در هندوستان میبافند
 şalak کالک ، هندوانه کوچک
 şalgam سلنم
 şali نوعی پارچه پشمی کرکی لطیف نازک ، شال
 şalter کلید بازویی برق که با آن بازو جریان برق را قطع و وصل مینمایند
 şalvar شلوار گشاد محلی مردانه یا زنانه
 şama فتیله ای که با موم غسل یا پارافین آغشته باشد
 şamama دستنبو
 Şaman رئیس مذهبی دسته ای از اقوام مشرق سیبری واقصی شمال آسیا که دف میزنند و آواز میخوانند و آئین مذهبی بجا میاورند و به سحر و جادو و مداوا کردن اشخاص با آن وسائل معتقدند
 şamandra بشکه آهنی یا چوبی توخالی بززرگ که هر طرفش بسته است و با لنگر روی آب دریا ثابت است و طناب کشتی ها را به حلقه های اطراف آن می بندند
 şamar سیلی ، چک
 şamar oğlam (مخ) آدم توسری خود که هر کسی دق دل خودش را باو خالی میکند

şamarlamak چك زدن ، سیلی زدن
 şamata سرو صدا، های وهوی. قیل وقال
 şamata etmek های وهوی کردن ، سرو صدا در آوردن. قیل وقال کردن
 şambaba نوعی شیرینی از خمیر که توی شربت گذارده رویش خامه میریزند
 şam fan شمعدان
 şam fıstığı پسته ، پسته ای که در عینتاب یا (غازی آنتپ) می روید ولی بملط پسته شام نامیده ومشهور شده
 şamil شامل ، حاوی
 şampanya شامپاین ، نوعی شراب شیرین گازدار
 şampiyon قهرمان بازی یا ورزش یا کشتی
 şampiyona مسابقات قهرمانی
 şampiyonluk قهرمانی، قهرمان بودن
 şampuan شامپو، صابون مایع برای شستن سرو غیره
 şan ۱- شان، شرف ۲- آواز او پرائی
 şanıldamak صدای ظرف و ظروف در آوردن
 şangır şungur صدای چرنک و چرونک
 şangırtı صدای چرنک و چرونک ظروف مسی یا چینی
 şanjın پارچه قوس و قزحی
 şanjman = şanzuman جعبه دنده اتومبیل
 şanlı مشهور ، معروف، صاحب شان و شرف
 şano صحنه تئاتر
 şans شانس، طالع
 şansölye عنوان رئیس الوزراء در آلمان
 şantaj هوجبی گری ، با تهدید از کسی پول گرفتن ، کلاهبرداری یا استفاده کردن
 şantiye کارگاه ، کارخانه ، محل کار ساختمانی یا مکانیکی
 şantöz زن آوازه خوان که آوازه های غربی میخواند

şap ۱- صدای «شاب» ۲- جسمی است ضد عفونی که از ترکیب المونوم و سولفات پتاسیم حاصل میشود
 şap hastalığı مرض مسری مخصوص گاوها که توأم با تب زیاد است و در دهان و پای حیوان تولید تاول میکند
 şapır damak صدای ملج ملوچ یا مرج مرج در آوردن
 şapır şapır ملج ملج ، مرج مرج (صدا)
 şapka کلاه
 şapkacı کلاه دوز، یا کلاه فروش
 şapkalık ۱- جای کلاهی ۲- پارچه کلاهی
 şaplak شپلاق ، سیلی صدا دار
 şaplamak صدای «شاب» کردن، صدای سیلی در آوردن
 şaplatmak سیلی چسیانیدن ، شپلاق زدن
 şappadak ناگهان ، يك هو
 şapşal شلخته
 şaptaşı يك نوع سنگ معدنی آتش فشانی
 şarabî رنگ شراب قرمز
 şarampol چپر، نرده، یرچین، سد چوبی که از تیرهای بهم چسبیده بسازند
 şarap شراب
 şarapçı شراب ساز یا شراب فروش
 şarapçılık شراب سازی
 şaraphane کارخانه شراب سازی
 şarapnel شربل ، گلوله توپ که در هوا میترکد و تکه های سرب و فلز را باطراف می پراند
 şarbon == karakabarcık مرض سیاه زخم، مرض شاربن
 şarıldamak صدای «شرشر» یا «گرگر» آب
 şarıl şarıl «گرگر» آب
 şarıltı صدای «گرگر» آب
 şarjör جای قطار فننگ در سلاح های اتوماتیک

şark==doğu شرق ، مشرق ، خاور
 şarkı آواز، آواز، سرود، نغمه، آهنگ
 şarkıcı آوازخوان
 şarkı söylemek آواز خواندن
 şarkî شرقی، خاوری، اهل مشرق
 şarkiyat خاورشناسی
 şarküteri مغازه خواربار و کالیاس و مزه فروشی
 şarlatan شارلاتان، دروغگو، هوچی
 حقه باز، متقلب
 şart شرط، لزوم، وجوب، قرار
 şartlamak چیزی را سه دفعه آب کشیدن، کردادن
 şartlaşmak شرط گذاشتن متقابل، قرارمدار گذاردن
 şartlı شرطدار، مشروط
 şartname شرطنامه، قرارداد، مقاله
 şartsız بدون شرط
 şaryo زه ماشین تحریر و غیره که نورد آن را به چپ و راست میراند
 şasi شاسی، چارچوبه چاپ عکس که از روی فیلم روی کاغذ عکاسی چاپ میکنند، شاسی اتومبیل
 şaşaa ششمه، درخشش ۲- دبدبه، طنطنه، جلال، شکوه
 şaşaalı مجلل، باشکوه، باجلال
 şaşalamak متحیر ماندن، بهت زدن، خیره شدن
 şışı چشم چپ، لوچ، چپ، احوال
 şaşılasmak چپ شدن چشم، لوچ شدن
 şaşılık چپ چشمی، لوچ بودن
 şaşılmak متحیر شدن، مبهوت شدن
 şaşirmak حواس پرت شدن، گیج شدن، اشتباه کردن، متحیر شدن
 şaşirtma ۱- گیجی، حواس پرتی، دست پاچگی، بهت، حیرت، اشتباه، خود را گم کردن ۲- عمل جا بجا کردن یا عوض کردن جای درخت

یا نهال
 ۱- گیج کردن، دست پاچه
 şaşirtmak کردن، حواس پرت کردن، به اشتباه انداختن ۲- جا بجا کردن یا عوض کردن جای درخت یا نهال
 şaşkın گیج، متحیر، حواس پرت، بی حواس، مات، احمق، ابله
 şaşkınlaşmak گیج شدن، متحیر شدن، احمق شدن، مات ماندن
 şaşkınlık تعجب، تحیر، حواس پرتی، بی حواسی، احمقی
 şaşkoloz (عو) به اشخاص حواس پرت یا گیج برای تحقیر گفته میشود، احمق
 şaşmak متحیر شدن، تعجب کردن، راه را گم کردن
 şatafat پر آب و تاب، پر زیب و زینت، تجمل، شکوه، زرق و برق
 şatafatlı پر زینت، پر تجمل، باشکوه، پر زرق و برق
 şathiyat شعر هجائی، سخنانی که ظاهرش خلاف شرع باشد و شاعر آن را در لباس طعن و طنز و کنایه بشعر درآورد (شطحیات)
 şato قصر، کاخ
 şavk (عو) نور، چراغ، روشنائی
 şavul (عو) شاغول
 şayak نوعی پارچه پشمی زمخت پست
 şayan شایان، لایق، حائز
 şayet اگر، شاید، حالتی که درجه احتمال آن کمتر باشد
 şayi شایع، شیوع یافته، منتشر شده
 şayia شایعه، اخبار شیوع یافته، اخبار راست یا دروغ
 şaz مستثنی، خارج از قاعده، شاذ
 şeamet مشغوم بودن، بدبختی، شامت
 şobboy شب بو، کلی است خوشبو برنگهای مختلف قرمز زرد و غیره
 şebek نوعی میمون دارای دماغ بلند

شبیه سگ و دم کوتاه
 ۱- تور، تور ماهیگیری ۲- şebekə
 مجموع راههایی که مانند تور
 باطراف پراکنده و بهم متصل
 میباشند مانند شبکه برق، تلفن
 یا راه آهن و غیره ۳- دستهای
 از افراد که برای انجام مقاصد
 خود همدست میشوند مانند شبکه
 دزدی یا جاسوسی و غیره ۴-
 پاسو یا جوازی که به دانشجوی و
 دانش آموزان داده میشود که با
 تخفیف از وسائل نقلیه و تماشای
 گاههای دولتی یا سینما و تئاتر
 استفاده کنند

شبیم، زاله ş+bn+em=çiğ
 شجاعت، جسارت، دلیری، یردلی ş+caat
 شجره نامه، نسب نامه، فهرست ş+ecere
 نیاکان

شجیع، یردل، باشجاعت، دلیر ş+eci
 بتایا ساختمان خیلی محکم ş+eddadî
 تشدید، شده، علامت () ş+edde
 شدید، سخت، محکم ş+edit
 متصدی، رئیس ş+ef
 متصدی بودن در کار یا اداره ای ş+eflik
 شفاعت، میانجی گری برای
 بخشش گناه یا تقصیر کسی ş+efaat
 شفیع، شفاعت کننده، میانجی
 برای عفو تقصیر یا گناه ş+efaatçi
 شفاف مانند شیشه و ş+ffaf=saydam
 بلور که وقتی از یکطرف نگاه کنند
 طرف دیگر دیده شود

شفیق، مهربان، دلسوز یا محبت ş+efik
 مهربانی، شفقت، نرم دلی،
 محبت، رحمت ş+efkat
 باشفقت، مهربان، با محبت،
 رحیم ş+efkatli
 بی رحم، بی مروت، بی انصاف،
 بی محبت ş+efkatsiz

هلو، شفتالو şeftali
 (قد) کنسول، کنسول که در
 شهر یا بندری مقیم باشد şehbender
 شهوی، شهوانی şehvî
 شهر şehir
 متخصص یا مهندس شهرسازی şehirci
 شهرسازی، علم یا امور
 شهرسازی şehircilik
 شهری şehirli
 شهید، کشته شده در راه خدا şehit
 ۱- شهادت، کشته شدن در راه
 خدا ۲- مدفن یا مقابر شهدا،
 مشهد şehitlik
 کسی که چشمش کمی چپ باشد şehlâ
 آهنگی شرقی در موسیقی ترکی،
 شهنواز şehnaz
 شه نشین، بیرون آمدگی عمارت
 که مانند بالکن کوچک باشد şehnişin
 (قد) سابقاً به بلدیة یا
 شهرداری استانبول یا آنکارا
 می گفته اند، عنوان شهرداری قدیم
 استانبول şehremaneti
 (قد) امین شهر، شهردار،
 رئیس بلدیة در قدیم şehremini
 ورمشیل، رشته فرنگی şehriye
 شهوانی şehvanî
 شهوت، میل مفرط جنسی şehvet
 شهوت دار، شهوت پرست şehvetli
 شهوت پرست şehvetperest
 شاهزاده şehzade
 شك، شبهه şek
 راهزنی، راهبری، یغماگری
 (شقاوت) şekavet
 شکر، قند، آب نبات، کافنت şeker
 قناد، فروشنده یا سازنده انواع
 آب نبات و کافنت و امثال آن şekerçi
 نوعی گیاه که دارای
 میوه ریز بشکل انگور میباشد که şekerciboyası

برای رنگ دادن به شراب بکار
میرود ، ریشه یا بیخ آن بعنوان
مسهل استعمال میشود
şeker hastalığı مرض قند
şeker kamışı نیشکر
şekerleme ۱- سواکات شاه بلوط یا
انجیر و گلابی و غیره ، شاه بلوط ،
انجیر ، گلابی و امثال آن را بعد
از چوشاندن و سرد شدن در شربت یا
آب قند غلیظ فرومی برند که روی
آن يك طبقه شکر بسته میشود
۲- (مچ) چرت ، پینکی
şekerlenmek شکر زدن مر با یا شهره
و غیره
şekerleşmek (مچ) شیرین شدن یا دوست
داشتنی شدن بچه
şekerli ۱- شکر دار ، شیرین ۲- مبتلا
بمرض قند
şekerlik قند دان ، شکر دان
şekerrenk شکر آب شدن بین دو نفر ،
حالت کمی بهم خوردن میان دو نفر
şekersiz بدون شکر ، بی شکر ، چای یا
قهوه تلخ
۱- شکل ۲- عکس ، نقش ۳- **şekil**
طرز ، طور ، نوع
şekil bilgisi (دس) علم صرف افعال یا اسماء
şekil bilim علم شکل شناسی در نباتات
şekilci فورمالیته دوست ، کسی که زیاد مقید
بشکل یا فورمالیته یا تشریفات
باشد ، تشریفاتی
şekildeş هم شکل
şekillenmek شکل بن خود گرفتن ،
تشکیل شدن
şekilsiz بی شکل ، بدون شکل ، شکل
غیر منظم
şeklen شکلا ، از لحاظ شکل
şekva شکوا ، شکایت
şelale آبشار

صخره یا تخته سنگی که صاف و شبیه
رف باشد
şema جدول ، طرح یا نقشه ساده یا بدوی
şemail شمائل ، خویها ، طبعها ، (در
ترکی) بمعنی مترادف شکل یا
قیافه میباشد
şempanze شهمپانزه ، نوعی میمون بی دم
که شبیه انسان و در جنگهای افریقا
بجالت گله زندگی میکنند
şemse شکل خورشید شعاع دار که در قدیم
روی جلد کتابها نقش میشد یا روی
دریها یا پنجره ها و نرده ها از فلز
بشکل خورشید ساخته و نصب
میکردند
şemsiye چتر ، شمسیه
şemsiyeci چتر ساز ، چتر فروش
şemsiyelik جای چتری که بیلوی
جالباسی یا کتار در ساخته میشود
şen ۱- خوشحال ، مسرور ، شاد ۲-
خوشحالی ، شادی
şenaat شناعت ، بدی ، زشتی
şendere ۱- تخته نازک که برای روکش
بکار میرود ۲- هر يك از تخته ها
یا چوبهای خمیده بدنه بشکه تخته ای
۳- نوعی ماهی ریزشبه باربونی
şenelmek مسکون شدن ، عمران یافته ،
معمور شدن ، آباد شدن جای خالی
şeneltmek آباد یا مسکون یا معمور
کردن
şeni شنیع ، زشت ، بد
şenlendirmek خوشحال کردن ،
شاد کردن
şenlenmek ۱- خوشی کردن ، شادی کردن ،
شاد شدن ۲- آباد ، مسکون ،
معمور شدن
۱- جشن ، خوشحالی ، شادی
۲- عمران ، آبادی ، آبادانی
۱- پرسرور ، پرشادی ۲- **şenlikli**

جای آباد، آبادانی
 ۱- جای بیروح، غمناک، بی سرور şenliksiz
 ۲- جای غیر آباد، خلوت، خراب
 şer شر، بدی، فساد
 şerafat شرافت، شرف
 şerait شرایط، شرائط، شروط، شرطها
 şer'an شرعاً، از لحاظ دینی یا شرعی
 şerare = kıvılcım شراره، چرکه
 ۱- مخلوط آب میوه و آب (مانند) şerbet
 شربت پرتقال یا توت فرنگی و
 غیره که با آب مخلوط کنند) ۲-
 محلول (مانند گچ آب، آب آهک،
 کود با آب)
 şerbetçi شربت فروش
 şerbetçiotu رازک، گیاهی از نوع کنف که
 بیشتر در طب و آبخوسازی بکار
 میرود (Homulus)
 ۱- کسی که گزیدن مار دراو şerbetli
 تأثیر ندارد ۲- (مچ) کسی که
 کارهای بد طبیعت ثانوی اوشده
 باشد، کسی که به بدی خو گرفته
 عادت کرده باشد
 şerç مقعد
 şeref شرف، آبرو، حیثیت
 şerefe یاگرد یا داهرو یا محل بازدر
 بالای مناره مسجد که در آنجا
 اذان میدهند
 şerefiya مالیات یا عوارض اضافی که بلدیة
 بابت ترقی زمینها یا املاکی
 تحصیل میکند که بواسطه آبادی
 یا کشیدن جاده جدید قیمت آنها
 بالارفته باشد
 şereflendirmek قرن شرف وافتخار
 کردن، شرفیاب کردن، تشریف
 آوردن
 şereflenmek مشرف شدن، شرف و
 آبرو و اعتبار یافتن
 ۱- با شرف، با آبرو و اعتبار şerefli

۲- آباد و معمور
 بی شرف، بی حیثیت، بی آبرو şerefsiz
 بی شرفی، بی شرافتی، şerefsizlik
 بی حیثیتی
 شرفیاب şerefyab
 شرور، شیطان، شریر şerğil
 شرح، توضیح şerh
 شرحه şerha
 شریعت، دین، قوانین دینی şeriat
 مرجع، کسی که طرفدار قانون şeriatçı
 شریعت بجای قانون غیر دینی باشد
 شریک، همکار، رفیق şerik = ortak
 شریر، شرور şerir
 ۱- نوار، روگ، رشته ۲- şerit
 کرم رشته‌ای، کرم کدو (Taenia)
 طاس شش و پنج در بازی تخته نرد şeşbeş
 شش و چهار در تخته نرد şeşcihar
 طاس شش و دو در بازی تخته نرد şeşidü
 طاس شش و سه در بازی تخته نرد şeşüse
 طاس شش و یک در بازی تخته نرد şeşyek
 شادی، خوشحالی، سرور (شطارت) şetaret
 شتم، فحش، دشنام، ناسزا şetim
 جای شیب دار یا زمین مایل (در) şev
 اصطلاح مهندسی، شیب
 شوق، اشتیاق şevk
 شوکت، جاه، جلال، بزرگواری şevket
 اعیان حضرت (عنوان مخصوص şevketli
 سلطان یا پادشاه)
 ماه شوال، دهمین ماه تقویم • şevval
 قمری هجری
 چیز، شیئی sey
 شوخ şeyh
 شیخ الاسلام şeyhülislâm
 ۱- شیطان، ابلیس ۲- شریر şeytan
 ۳- زرنک
 تخم بعضی گیاهان که şeytanarabası
 مانند پرزیا کرک درعوا به پرواز
 می آید بعضیها آنرا خیرکنس

	مینامند
şeytanet	شیطنت
şeytani	شیطانی
şeytankuşu	نوعی خفاش دم دراز که خوراک آن قوردباغه است (Noctulinia altivolaris)
şeytanlık	شیطنت، بدجنسی، خدعه، حيله، حقه بازی
şeytanminaresi	نوعی گوش‌ماهی مخروطی کوچک یا بزرگ
şeytanörümceği	نوعی عنکبوت که تار خود را مقابل باد قرار داده و با آن به فواصل دور دست حرکت میکند
şeytanşalgamı	نوعی گیاه پیچی از تیره کدوها (Bryonia)
şeytantesi	نوعی صمغ درختی بدبو که در طب بکار می‌رود
şeytantırnağı	ریشه یا گوشه ناخن که در کنار ناخن تولید شده باعث ناراحتی انگشت میشود
şezlong	صندلی راحتی دراز
şık	۱- شیک، قشنگ ۲- شق، طرز
şıkırdamak	در آوردن صدائی که از بهم خوردن و اصطکاک فلزات یا پولهای فلزی بیرون می‌آید، جرننگ جروننگ کردن
şıkırdatmak	صدای پول فلزی را در آوردن
şıkırıtı	صدای بهم خوردن فلزات، جرننگ جروننگ
şıklaşmak	شیک شدن
şıklık	شیکی
şıllık	زن شلخته که زر و زیور بخود آویزان کرده باشد یا زیاد بزرگ کرده باشد
şımarık	لوس، بدادا، بی‌مه، بداخلاق، پررو
şımarıklık	لوسی، بیمزگی، پرروئی
şımarmak	لوس شدن، روپیدا کردن

şımartmak	لوسی کردن، خراب و بد اخلاق کردن بچه، رو دادن
şıngıl	چوبه‌های کوچک خوشه انگور
şıngırdamak = şangırdanak	صدای جلنگ جلوننگ در آوردن یا درق دروق کردن
şıngırtı	صدای بهم خوردگی شیشه یا فلزات، جرننگ جروننگ
şıp	صدای «شپ»
şıpıdık	کفش راحتی بدون پشت
şıpınışi	کاری که فوری انجام شود، کار با عجله
şıpır şıpır	چک‌چک (ریختن عرق و غیره)
şıpka	توری که از طناب‌های کلفت بافته شده باشد برای جمع کردن مین از دریا
şıpevdi	آدم بوالهوس که فوراً عاشق چیزی میشود یا از هر چیزی فوری خوشش می‌آید
şıra	شیره (انگور)
şırak	صدای «شرق» که از سیلی زدن حاصل میشود، صدای درق یا جرق یا شرق
şıralı	بیشیره، پرآب (انگور)، شیره‌دار
şırfıntı	زن پست، شلخته، بی‌سروپا
şırıldamak	شرشر کردن آب
şırılıtı	صدای شرشر آب
şırınğa	۱- سرننگ سوزن‌زنی ۲- اماله، تنقیه
şırlagan	۱- روغن کنگد ۲- صدای شرشر یا گرگر آب
şırlamak	شرشر کردن آب
şıvgın	۱- ترکه بزرگ ۲- نوعی درخت کاج که چوب آن برای دکل‌کشتی بکار می‌رود
Şia	شیعه
şiar	نشان، علامت، خصوصیت
şiddet	۱- شدت، سرعت ۲- خشونت، سختی

şiddetlenmek شدید شدن، سریع شدن.
 تند شدن
şiddetli شدید، سخت، تند، قوی
şif غوزه پنبه
şifa شفا
şifa bulmak شفا یافتن
şifahan شفاها
şifahî = sözlü شفاهی
şifoniyer کمد کشویی
şifre رمز
şifreli رمزی، رمزدار
Şii شیعی
Şiilik شیعه‌گری
şiir شعر
şikâr شکار، صید
şikayet شکایت
şikayetçi شاکی، شکایت کننده
şike مسابقه مواضع‌ای (وقتی دوطرف
 با هم قرار می‌گذارند ایندفعه تو
 مغلوب شو دفعه دیگر من مغلوب
 میشوم)
şikemperver شکمو، پرخور، شکم پرور
şile نوعی نبات کوچک خوشبو از تیره
 نعنائیان، بودینه صحرائی
 (Driganum maiorana)
şilep کشتی باری، بارز
şiling ۱- شلینگ، یک بیستم پاوند
 انگلیسی ۲- واحد پول اطریش
şilt لوحه فلزی که بعنوان جائزه در
 مسابقات و غیره داده میشود
şilte تشکچه برای نشستن روی زمین یا
 روی تخت
şimal = kuzey سمت شمال
şimalî شمالی
şimdi حالا، اکنون، حال، الان، اینک
şimdıcik فوراً، الان، همین حالا
şimdiden ازحالا، از همین حین
şimdiki حالائی، کنون، امروزی

şimendifer راه آهن، قطار راه آهن
şimotropizm سوق گیاه از لحاظ شیمیائی
şimşek برق (که در آسمان پیدامیشود)،
 صاعقه
şimşeklenmek برق زدن، صاعقه زدن
şimşir شمشاد
şin روسیاهی
şipşak (عو) تر و فرز، فوراً
şipşakçı عکاسی که در کوچه و بازار عکس
 فوری برای مردم بر میدارد
şiraze شیرازه، ته بندگی کتاب و دفتر
şirden چهارمین معده حیوانات نشخواری،
 شیردان
şirin با نمک، آدم یا هر چیز قشنگ یا
 با نمک و دوست داشتنی
şirinlik با نمکی، خوشگلی، قشنگی
şirk شرك، قائل شدن شرك برای خدا
şirket شرکت، مشارکت
şirpençe مرض کفکیرک
şirret خبیثت، شریر، بی آبرو
şirretlik شرارت، بی آبرویی
şiryan شریان، سرخ‌رنگ
şist یلمه سنگ، سنگ متورق، سنگی که
 ورقه ورقه میشود
şiş ۱- متورم، باد کرده، بالا آمده،
 غلبنه، باد کردگی ۲- سیخ،
 سیخ کباب
şişe ۱- شیشه (بطری) ۲- لوله لامپا،
 لوله چراغ
şişe çekmek استکان انداختن به پشت
 مریضی که سرما خورده است،
 بادکش کردن
şişek گوسفند شیشک، گوسفند یک ساله
şişhane (قد) نوعی تفنگ که داخل لوله
 آن شش شیار حلزونی دارد
şişinmek بخود باد کردن، باد توی دماغ
 انداختن، بزدادن، تکبر کردن،
 باد کردن

şişirmek باد کرده شدن
şişirmek ۱- باد شدن ، پرباد کردن ، باد داخلش کردن ۲- (مج) (عو) غلو کردن، چاخان کردن ، مبالغه کردن ۳- سرهم بندی کردن، چیزی را سرسری و بدون دقت نوشتن ۳- کسی را بر علیه دیگری تحریک یا پیر کردن
şişirtmek توسط دیگری چیزی را باد کردن یا پرباد کردن
şişkin باد کرده، برآمده، پر از باد شده، متورم
şişkinlik حالت پربادی ، باد دار بودن ، باد کردگی، غلنیه ، تورم
şiško شکم گنده (بطور شوخی)، چاقالو ، چاق و چله
şişlemek سیخ یا چیز تیزی به بدن یا شکم کسی فرو بردن ، (عو) کار زدن
şişman چاق، فربه، سمین، گوشالو
şişmanlamak چاق شدن، فربه شدن
şişmanlık چاقی، فربهی
şişmek ۱- باد کردن، پر باد شدن، بالا آمدن ، ورم کردن ، غلنیه شدن ۲- (مج) در دوندگی خسته شدن بطوری که دیگر قادر به دویدن نباشد ۳- (عو) دماغ سوخته شدن، موفق نشدن، ناامید شدن ۴- سیر شدن، شکم باد کردن از زیاد خوردن
şive لهجه، طرز تلفظ
şiveli عشوه گر، نازدار، کرشمه دار
şivesiz بدلهجه ، لهجه خراب یا بد
şivesizlik بد لهجه بودن
şizofreni بیماری روحی که در اثر آن مریض هوش و ذکاوتش خراب میشود و علاقه خود را با محیط خارج قطع میکند

şofben دستگاه خود کار آب گرم کن که با گاز کار میکند و در حمام یا آشپزخانه کار میکنند
şok شوک ، ضربه ، صدمه ، هول ، ضربه در اثر خبر ناگهانی، طرز معالجه مریض با شوک الکتریک
şol=şu (قد) این ، آن
şom شوم ، مشوم
şorlamak (قد) صدای شرشر آب در آمدن، شرشر کردن آب
şort زیرشلواری کوتاه ، تنکه
şose راه شوسه
şoset جوراب کوتاه
şoson=lastik گاش ، گالوش
şoven ملیت پرست مفرط و متمصب ، ملیت چی
şovenlik مبالغه در ملیت پرستی ، ملیت پرستی مفرط
şöför راننده ، شوفر
şöförlük رانندگی، شوفری
şöhret شهرت، اشتهار
şöhretli باشهرت ، مشهور، معروف
şölen ضیافت (باخوراک فراوان) ، میهمانی، مهمانی یا ضیافت دینی
şömine بخاری دیواری
şöyle اینطور، این جور، چنین
şöylece اینطوری، تماماً اینطور ، بدین طریق
şöylesine اینطوری، باینطور، بطور سخت
şu این ، آن (ضمیر اشاره)
şua شعاع، پرتو
şubat ماه شباط ، دومین ماه تقویم شمسی ترکی (مطابق فوریه) و مطابق ۱۳ بهمن تا ۱۰ اسفند ماه
şube شعبه ، بخش
şuh شوخ
şule شمله
şuna این را ، بداین

şunca	اینقدر ، اینهمه
şunda	توی این ، داخل این
şundan	از این
şunlar	اینها
şunu	این را
şura	به اینجا ، این محل
şûra	شوراء ، جلسه یا مجلس شور
şuracık	همینجا
şuralı	اینجا ئی ، اهل اینجا
şurası	اینجا ئیش ، این محل
şurup	۱- شربت غلیظ ۲- داروی شربت مانند
şut = şüt	شوت (دربازی فوتبال)
şuur	شعور ، عقل
şuurlu	باشعور ، از روی فهم و عقل ، با عقل وشعور
şuursuz	بی شعور ، بی فهم ، بی عقل
şuursuzluk	بی شعوری
şüheda	شهداء ، شهدا
şükran	تشکر ، امتنان
şükretmek	شکر کردن ، تشکر کردن ، سپاسگزاری
şükür	شکر ، سپاس
şümul	شمول ، احتوا ، دربر گرفتن ، درخود گرفتن

şünullendirmek	مشمول همه کس یا همه چیز کردن ، توسعه دادن
şünullü	وسیع ، شامل همه چیز ، عمومی
şüphe	شک ، تردید ، شبهه ، ظن ، گمان ، ریب
şüpheci	سوءظن دار ، آدم شبهه دار یا متردد ، بدگمان
şüphecilik	(فل) مسلک شکاکی ، فلسفه ای که معتقد است همه چیز محل شک و شبهه میباشد هیچ چیز قطعی و یقین نیست و وصول به حقیقت جز از طریق شک و شبهه ممکن نمیشود.
şüphelenmek	شک کردن ، تردید کردن ، متردد شدن ، شبهه کردن ، سوءظن یافتن ، بدگمان شدن
şüpheli	۱- نامعلوم ، مشکوک ۲- مظنون ، متردد
şüphesiz	یقین ، بدون شک ، بدون شبهه ، قطعی ، بدون تردید
şüt	شوت (دربازی فوتبال و غیره) که توپ را بشدت با پا میزند و به دور پرتاب میکند
şüyu	شیوع ، شایع شدن ، انتشار یا منتشر شدن خیر

T

T, t	ت ، بیست و چهارمین حرف الفبای ترکی
ta	۱- تا، الی ۲- از، تا حال (در مورد زمان گذشته یا راه دور ، مانند ، از دیروز تا بحال = ta dünden beri)
taabbüt	تعبد ، بندگی کردن ، عبادت یا پرستش کردن
taaccüp	تعجب ، حیرت
taaddüt	تعدد، متعدد شدن، زیاد شدن تعداد
taaffün	تعفن ، بدبو شدن ، گندیده شدن ، گندیدگی
taahhüt	تعهد، عهده دار شدن، بر عهده گرفتن
taahhütlü	نامه سفارشی
taakkul	تعقل، از روی عقل و فکر یا خرد بکاری اندیشیدن
taalluk	تعلق، علاقه و پیوستگی ، ارتباط
taallukat	خویشان، بستگان، متعلقان
taam	طعام ، خوراك ، غذا
taamüden	قصداً ، عمدأ ، متعمداً
taammüm	عمومی شدن
taammüt	تعمد، از روی قصد و عمدکاری کردن
taannüt	تعداد کردن ، لح کردن

taarruz	تعرض ، هجوم، حمله
taassup = bağnazlık	تعصب ، علاقه و بستگی کور کورانه به عقیده یا فکر خود و اعتنا نکردن بفکر یا عقیده دیگران، پیروی کور کورانه
taaşşuk	عاشق شدن، اظهار عشق کردن ، عشق بازی
taat	طاعت ، بندگی ، عبادت
taayyün	تعین، معلوم و عیان شدن و ظاهر شدن چیزی
taayyüş	تمیض، زندگی کردن، گذراندن معیشت
taazzum	خود را بزرگی نشان دادن، کبر، غرور
taba	رنگ قهوه ای باز
tabaat	کارطبع یا چاپ
tababet	طبابت، پزشکی
tabak	۱- بشقاب ۲- نمبکی ۳- دباغ
tabaka	۱- طبقه ۲- صنف یا طبقه مردم ، قوطی سیگارچی
tabakhane	دباغ خانه
tabaklamak	دباغی کردن
tabaklık	۱- دباغی ۲- قفسه یا طبقه جای بشقاب ها، رف بشقاب
taban	۱- کف پا ۲- کف زبر کفش

۳- کف یا زمین خانه یا ساختمان
 ۴- (هن) قاعده
 ۱- طپانچه ۲- طپانچه نقاشی
tabanca که برای رنگ کردن ماشین یا دیوار و غیره بکار میرود
 ۱- بدون کف ۲- (مج) **tabansız** ترسو، بزدل
tabanvay (عو) پیاده رفتن (بر حسب مزاح گفته میشود)
tabasbus تبصص، تعلق، چاپلوسی
 ۱- تابلو (که در محل کار یا بالای در دکانها زده میشود) ۲- صورت غذا که برای مریض یا نظامی‌ها یا مدارس شبانه‌روزی نوشته نوع غذاها را معلوم میکنند
tabelacı تابلونویس، تابلوساز
tabetmek طبع کردن، چاپ کردن
 ۱- طبع، چاپ ۲- خوی، خلق، **tabı** طبیعت، طبع
 ۱- تابع، پیرو ۲- طبع کننده، **tabi** چاپ کننده
 ۱- طبیعت ۲- طبع، خوی، خلق **tabiat** ۳- ذوق، سلیقه
 بالطبع، طبعاً **tabiatıyla**
 ۱- بد طبیعت، بدخلق ۲- **tabiatsız** بد ذوق و سلیقه
tabiatüstü مافوق‌الطبیعه، خارق‌العاده
 ۱- طبیعی، واضح، معلوم، البته **tabii** ۲- طبیعی (برخلاف مصنوعی)
tabiilik موافق طبیعت، بحال طبیعی بودن
tabiiyet تابعیت
tabiiyun طبیعیون، مادریون
 ۱- تابع بودن ۲- کار چاپ، **tabilik** کارطبع
tabip پزشک، حکیم، دهنر، طبیب
tabir ۱- اصطلاح، منطوریومقصد خود را ۲- معانی و عبارات معجمه‌وسی بیان کردن ۳- تعبیر، تفسیر کردن خواب

تعبیرنامه خواب **tabirname**
 (نظ) سوق‌الجیشی، استراژی **tabiye**
 ۱- طبق که فروشندگان توی آن **tabla** جنس برای فروش میگذارند
 ۲- سینی یا طبق زیربخاری ۳- تخته یا طبق یا چیز صاف پهن
 ۴- جای خاکستر سیکار، زیر سیکاری
 (قد) پیشخدمت یا شاگردی که **tablakâr** در سابق سینی‌های خوراک را از آشپزخانه به سفره حمل میکرد
tabliot غذای معین در مقابل پول معین که در رستورانها داده میشود
 ۱- قرص دواجات و غیره ۲- **tablet** سنگ نوشته یا لوحه نوشته که از زیر خاک بیرون می‌آورند
 ۱- تابلوی نقاشی ۲- منظره **tablo**
 تحریم شده، غدغن، چیزی که نزد اقوام اولیه شوم شمرده میشد **tabu**
 ۱- (نظ) گردان ۲- گروه، دسته **tabur**
 مرخص، از مریضخانه مرخص شدن **taburcu**
 چهار پایه چوبی برای نشستن **tabure**
 تابوت **tabut**
 (نظ) استحکامات کوچک نظامی، بارو **tabya**
 تعجیل، عجله کردن، شتافتن **tacil**
 تاجر، بازرگان **tacir = tüccar**
 اذیت، مزاحمت، بستوه آوردن، عاجز کردن (تعجیز) **taciz**
 تاج **taç**
 مراسم تاجگذاری **taç giyme merasimi**
 تاج بر سر گذاشتن **taçlanmak**
 تعداد، شمارش **tadat**
 ذائقه، حس چشمانی **tadım**
 خوراکی بقدمزه ما چشیدن **tadımlik**
 تعدیل، تعجیر **tadil tadilat**
 تفضیل، بالا شمردن **tadil**
 نوعی نبات که در رنگهای آن **taflan** سیانیدرنگ موجود است **prunus**

laurocerasus)
tafra تکبر، غرور، خودفروشی
tafsil تفصیل، تعریف، توضیح، تشریح
tafsilât تفصیلات، توضیحات
tafsilât vermek شرح و تفصیل دادن، مفصل توضیح و بیان کردن
tafta تافته، نوعی پارچه سفت ابریشمی
tagaddi تغذیه، تغذی
tagallüp زورآوری، ظلم، تعدی، تسلط (تغلب)
taganni تغنی، آوازخواندن
tagayyur تغییر یافتن، تغیر
tagşış مخلوط کردن مواد خارجی در چیز اصلی (مثلا در روغن مواد دیگر داخل کردن)
tagyir تغییر، عوض کردن، دگرگون کردن
tahaccür تحجر، بحالت سنگ در آمدن
tahaffuz حفظ شدن، حمایت شدن، تحت حمایت و حفظ در آمدن، نگاهداری شدن
tahaffuzhane محل قرنطینه
tahakkuk ۱- تحقق، به حقیقت پیوستن، ۲- سندی که حقیقت پیدا کردن قابل پرداخت باشد
tahakküm تحکم، حکم کردن، زور آوردن
tahallül تحلیل، حل شدن
tahalüf مخالف بودن دو چیز باهم
tahammuz ترش شدن، اکسیده شدن
tahammül تحمل، صبر کردن، بردباری کردن، شکیبائی، طاقت، استقامت
tahammülfersa طاقت فرسا، غیر قابل تحمل
tahammür تخمر، ور آمدن خمیر، تخمیر یافتن، ترش شدن مایه چیزی
taharet طهارت، پاکیزگی، پاکی
taharetlänmek طهارت گرفتن، خود را شستن و پاک کردن بعد از قضای حاجت

taharri تحریر، تحقیق، جستجو کردن
taharri memuru پلیس مخفی، پلیس سوبل، مأمور آگاهی
taharrüş خراش یافتگی، چنگ کشیدگی، خراش، سوزش، تهیج
tahassun تحصن، در حصن و حمایت در آمدن، خود را تحت حفظ و حصن در آوردن، التجا، برای حفظ خود پناه آوردن به قلعه یا استحکام یا جای محفوظ
tahassür ۱- تحسر، حسرت و آرزو کشیدن ۲- (تحشر) دلخوردن خون
tahassüs خوشوقتی، احساسات خوب پیدا کردن
tahaşşüt (قد) جمعآوری قوای نظامی، در یک محل جمع شدن (تحشر)
tahattur به خاطر آوردن، بیاد آوردن
tahavvül تحول، منقلب شدن، دگرگون شدن
tahayyül تخیل، بتخیال آوردن، فکر کردن، خیال را بکار انداختن
tahayyür تخیر، تعجب، حیرت
tahdidat تحدیدات، محدود کردنیها، چیزهایی که محدود میشود
tahdit تحدید، محدود کردن
tahfif تخفیف، سبک کردن، کم کردن
tahlil غلات از قبیل گندم، جو، برنج، ذرت، چاودار
tahin ارده، کنجد نرم و حل شده بحالت مایع
tahin helvası چله ارده
tahinî به رنگ ارده
tahkik ۱- تحقیق، جستجو ۲- به حقیقت پیوستن، محقق شدن
tahkikat تحقیقات، بازجویی، بازپرسی
tahkim تحکیم، محکم کردن، استوار کردن
tahkimat (نظ) استحکامات
tahkir ۱- تحقیر، کوچک شمردن ۲- اهانت، توهین

tahkiye حکایت کردن ، تعریف کردن
 tahlif تحلیف ، قسم دادن ، سوگند دادن
 tahlil ۱- حل کردن ، آب کردن ۲- تجزیه کردن خون یا ادرار و مواد شیمیائی و غیره
 tahlisiye قایق یا هر واسطه نجات ، عمل یا وسیله خلاص یا نجات
 tahliye ۱- خالی کردن ، تخلیه کردن ۲- مرخص کردن از جنس
 tahmil تحمیل ، بار کردن ، سربار کردن
 tahmin تخمین ، حدس ، تقریب ، گمان و تصور
 tahminen تقریباً ، تخمیناً
 tahmini تخمینی ، تقریبی
 tahmis ۱- دکان قهوه فروشی یا جای قهوه تف دادن و سائیدن (تخمیس) ۲- تخمیس ، پنجتائی یا پنج گوشه کردن ۳- (ادب) به يك بيت شعر کس دیگری سه مصرع اضافه کردن
 tahnit مومیائی کردن (تحنيط) ، بخار دادن بامواد شیمیائی جسد مرده را که متعفن نشود
 tahra چاقوی قوسی شکل پیوندکاری باغبانی که دهانه آن مانند اره میباشد ، داس ، دهره
 tahribat ضایعات ، خرابیها
 tahrif تحریف ، تغییر دادن ، عوض کردن ، تبدیل کردن
 tahrik ۱- تحريك ، بحرکت آوردن ۲- راه انداختن ۳- برانگیختن
 tahrikât تحريك کردن ، برانگیختن ، مشوش کردن محیط ، تحریکات
 tahrip تخریب ، خراب کردن ، ضایع کردن
 tahripkâr خرابکار ، خراب یا تخریب کننده
 tahrir تحریر ، نوشتن
 tahrirat نوشتجات رسمی اداری ، تحریرات
 tahriri کتبی ، نوشتنی
 tahriş تخریش ، خراشیدن ، چنگ کشیدن ، خراش وارد آوردن ، ناخن کشیدن ،

خاراندن یا زخم کردن
 tahsil ۱- تحصیل ، بدست آوردن ، جمع کردن ، وصول ۲- تحصیل علم یافتن و معرفت
 tahsilât ۱- تحصیلات ۲- مبالغ وصول شده ، پولهای جمع شده
 tahsildar تحصیلدار ، مأمور وصول پول از مردم
 tahsis اختصاص یا تخصیص دادن ، برای کسی ماهیانه ای قرارداد ، تأمین اعتبار کردن ، وجهی را مخصوص چیزی کنار گذاشتن یا تأمین کردن
 tahsisat در بودجه تخصیص دادن ، تعیین یا تخصیص دادن پولی برای مصارف و مخارج ، تخصیصات ، تأمین اعتبار کردن در بودجه
 tahsisatı mesture بودجه محرمانه
 tahşiye حاشیه کردن ، در کنار نوشته یا کتابی حاشیه نوشتن
 taht تخت
 tahta تخته
 tahtabiti = tahtakurusu ساس
 tahtaboş بالای بام یا تراس یا ایوان تخته ای که برای دخت پهن کردن استفاده میشود
 Tahtacı عنوانی که به بعضی علوی های ترك قسمت اناطولی داده شده چون اغلب اینها شنلشان تخته بری بوده باین نام مشهور شده اند
 tahtakurusu ساس
 tahtalı نوعی کبوتر وحشی
 tahtalı köy (عو) مزار ، گور
 tahtelbahir = denizalti تحت البحری
 tahterevalli الله کلنگ
 tahteşşuur تحت الشعور
 tahtirevan تخت روان که غالباً روی دو قاطر میگذاردند و نوبی آن تا چهار نفر آدم می نشینند

tahvil ۱- عوض کردن ، بر گرداندن ، جا بجا کردن ۲- سند تنزیل سهام ، سند سهام قرضه دولتی یا ملی

tak ۱- صدای «تاق» ۲- طاق

taka قایق بادی کوچک باری

takaddüm تقدم، پیش افتادن، جلو افتادن

takanak = takıntı ۱- انگل ، مانع ، اشکال ۲- قرض، دین، گرفتاری

takarrüp تقرب ، نزدیک شدن

takarrür تقرر ، مقرر شدن ، قرار یافتن

takas معامله یا پای دولتی یا خصوصی ، تبدیل مال با مال یا جنس با جنس در معاملات

takat طاقت ، تحمل ، قوت ، تاب

takat getirmek طاقت داشتن ، تحمل کردن ، تاب آوردن

takatsız بی طاقت ، بی تاب ، بی قوت

takatsızlık بی طاقتی ، بی قوتی

takatuka صدای «تق و توق» سرو صدا

takayyüt تقید، دقت ، جدیت، احتیاط، کوشش، اهتمام، به چیرگی اهمیت دادن

۱- سرکوت ۲- فشار ، تضییق

takbih تقییح، مذمت کردن ، بدگویی کردن

takdim ۱- تقدیم ، اعطاء ۲- معرفی کردن ، شناساندن ۳- جلو انداختن ، مقدم شمردن

takdim tehir مقدم - مؤخر، جلو و عقب شدن، جا عوض کردن، تقدم تأخر

takdir ۱- تقدیر تعریف ، تحسین ۲- تقویم، قیمت چیزی را پرسیدن و تعیین کردن ۳- تقدیر الهی ، مقدرات ۴- در صورتیکه ، چنانچه، اگر (با اضافه کردن پسوند (de) مانند، اگر یا در صورتیکه بیاید = geldiği takdirde

takdirkâr تقدیر کنند، ارزش دهنده بکار کسی ، کسی که ارزش کار کسی را بفهمد و بیان کند ، راضی

takirname رضایت نامه، تقدیر نامه

takdis تقدیس ، مقدس شمردن

takı ۱- هدیه عروسی یا نامزدی که از قبیل زینت آلات باشد مانند انگشتر سنجاق سینه و غیره ۲- (دس) پیشوند یا پسوند

takılğan مزاح ، شوخ ، شوخی کننده

takılmak ۱- آویزان شدن ، نصب شدن ۲- شوخی کردن ، مزاح کردن ، سر بر سر گذاشتن

takım ۱- دسته، گروه ، رسته ۲- دست یا سرویس مثل یک دست ابزار نجاری یا بنائى و غیره ۳- دست لباس یا دست ظروف غذاخوری و غیره ۴- چوب سیگار ، مشتوک ۵- (نظ) جوخه ۶- (دس) ترکیب (مانند: ترکیب اضافی = isim) ترکیب یا ترکیب وصفی = sıfat) (takımı) (takımı)

takım taklavat ابزار آلات

takınaklı اشکال دار، مانع دار ، دارای گرفتاری

takınmak ۱- چیزی را به سر یا سینه نصب کردن ۲- در نظر گرفتن ، متوجه بودن، اهمیت دادن

takıntı ۱- گیر، مانع ، انگل، گرفتاری ۲- بد حسابی باقیمانده قرض ۳- تجدیدی در دروس امتحان

takırdamak صدای «تق تق» در آوردن ، صدای بهم خوردن دندانها از سرما

takırdatmak صدای «تق تق» کردن

takırtı صدای «تق تق»، «تاق تاق»

takışmak ۱- گلاویز شدن، با هم دعوا کردن ، دست به یقه شدن ۲- بهم گیر کردن

takıştırmak (takıp takıştırmak) زلنگ و زلونگک بخود بند کردن، خود را زیاد زینت دادن

takibat = kovuşturma بازپرسی ، تعقیب قانونی عدلیه‌ای یا اداری

takimeire سرعت سنج

takip تعقیب، پیروی ، دنبال کردن

takke عرقچین

takla (taklak) معلق ، کلاه معلق ، واروژدن درپرش‌شنا

takla atmak معلق‌زدن

taklavat (takım taklavat) ابزار آلات

taklîp عوض کردن، تغییر دادن

taklit تقلید

taklit yapmak ۱- تقلید کردن ۲- ادای کسی را در آوردن

taklitçi ۱- مقلد ، تقلید کننده ۲- کسی که تقلید یا ادا در می‌آورد

takma ۱- عمل نسب یا جا انداختن ۲- عاریه، عاریه‌ای

takmak ۱- نصب کردن ، جا انداختن ۲- زینت یا چیزی نصب کردن به سر و سینه و غیره ۳- نام عاریه‌ای دادن که بعنوان مسخره یا شوخی بکسی میدهند (ad takmek) ۴- (عو) طلب کسی را بالا کشیدن و ندادن ۵- کسی را دنبال خود انداختن و آوردن ۶- (عو) تجدیدشدن در مواد امتحانی

takoz ۱- تیز، پایه، (گووه) گوه ۲- تکه چوب یا تخته که زیر چرخ اتومبیل میگذارند ۳- تیر یا پایه‌های چوبی که وقت ساختن قبل از به آب انداختن زیر کشتی میگذارند ۴- تکه‌ای از تخته که در توی دیوار نصب میکنند برای کوبیدن چوب پرده یا گیره چراغ و غیره

takriben تقریباً، تخمیناً ، در حدود

takribî تقریبی ، تخمینی

takrir ۱- تقریر ، اقرار، بیان ۲- درس دادن ، توضیح دادن، بیان کردن ۳- قرار با پیشنهاد کتبی یا سوالی که وکیل مجلس تقدیم میکند ۴- تقریر یا بیان و اقرار فروشده برای انجام معامله‌ای که در محضر رسمی انجام میشود و صاحب دفتر آن را در دفتر رسمی ثبت میکند

takriz تقریظ ، در مدح کتاب یا شعر یا نوشته کسی چیزی نوشتن

takzalı نامه بدون تمبر یا با کسر تمبر که جریعه و پول تمبر آن از گیرنده آن دریافت میشود

taksi تاکسی

taksim ۱- تقسیم ، بخش ۲- اصطلاح موسیقی

taksimât تقسیمات، تقسیم‌بندی

taksimetre تاکسی‌متر

taksir ۱- تقصیر ، کوتاه کردن ۲- تقصیر، گناه

taksirat ۱- تقصیرات ، گناهان ۲- (عو) مقدرات، سرنوشت

taksit قسط پول یا پرداخت، نسیه، اقساطی

taksitle اقساطی

taktirmek وادار به نصب کردن

takti ۱- تقطیع ، بریدن ، قطع کردن ۲- (ادب) قطع کردن وزن در شعر

taktik (نظ) تاکتیک ، علم سوق الجیشی ، آشنائی به فن جنگی بطور ماهرانه، سبک ماهرانه در مجادله با دشمن یا طرف مخالف

taktir تقطیر، چکاندن ، قطره قطره چکاندن در اصطلاح شیمی

taktuk صدای «تق‌تق» ، «تاق‌توق»

takunya = nalın کفش تخته‌ای

takva تقوی ، پرهیزکاری، زهد

takvim تقویم

takviyet تقویت ، قوه دادن ، نیرو دادن ،
نیرومند ساختن
takvit تقیید ، مقید ساختن ، محدود کردن
talâk = boşanma طلاق
talâkat طلاق ، فصیح و شمرده صحبت کردن
talan تالان ، تاراج ، چپاول ، بنما
talaş تلاشه یا خرده آهن یا تخته که در
موقع ازه کردن یا رنده کردن یا
تراشیدن ریخته و جمع میشود
talaşkebabi کوفته ریزه که قبلا با پیاز
و غیره پخته شده داخل خمیر نازک
نهاده در فر میگذارند
talaz ۱- موج ۲- موج یا برق زدن
پارچه های ابریشمی
talebe دانش آموز ، شاگرد مدرسه ،
دانشجو
talep طلب ، تقاضا ، خواهش درخواست
talepname تقاضا نامه ، درخواست
tali تالی ، فرعی ، پیرو ، بمدی
talih طالع ، بخت ، شانسی
talihli خوشبخت ، سعادتمند ، خوش طالع ،
خوش شانسی
talihsiz بدبخت ، بی طالع
talihtsizlik بدطالعی ، بدبختی ، بدشانسی
talik ۱- تعلیق ۲- موکول به زمان
دیگری کردن ، معلق کردن ۳-
نوعی نوشته در خط عربی ، خط
تعلیق
talika نوعی در شبکه چهارچرخه رویه
پوشیده فتر دار سبک
talim ۱- تعلیم ، تدریس ۲- تربیت
۳- عملیات تمرینی نظامی
talimat دستورات ، اوامر
talimatname آئین نامه
talimat vermek دستور دادن ، امر
صادر کردن
talimgâh اردوگاه ، محل تعلیم
نظامی هائی که قرار است افسر بشوند

(نظ) کتابچه تعلیمات نظامی
talim طالب ، خواهان
talip (عو) طالب ، خواهان ، متقاضی
talk پودرتالک
talkım طرز گل کردن از بالای ساقه گل
اصلی ، گل خوشه ای
talkın (عو) تلقین که ملا در قبرستان
سر مزار مرده انجام میدهد
talkşist سنگ متورق بلوری که از تالک
بوجود آمده
taltif تلطیف ، قلب کسی را شاد کردن ،
خوشحال کردن ، لطف و محبت کردن
talveg (talvek) مسیر اصلی رودخانه
talyum فلزی شبیه سرب (Tl) پوزن
مخصوص ۱۱/۸۵ که در ۱۵۱۵
درجه ذوب میشود دارای ترکیبات
سمی میباشد
tam ، تمام ، بی نقصان ، کامل
tamah ۱- طمع ، حرص ، آز ۲- میل
و آرزوی مفرط ، هوس
tamah etmek ۱- طمع کردن ۲-
دل خواستن ، میل کردن ،
tamahkârطمعکار ، حریص ، چشم و
دل گرسنه ، خسیس ، لئیم
tamahkârlık طمعکاری ، چشم و دل
گرسنگی ، حرص
tamam تمام ، تام ، کامل ، بدون کم و کسر ،
بی عیب و نقص
tamam olmak تمام شدن ، پایان یافتن ،
انجام شدن ، خاتمه یافتن
tamamen کاملاً ، تماماً ، بکلی
tamamiyle تماماً ، بکلی ، کاملاً
tamamiyet تمامیت ، کمال
tamamlamak تمام کردن ، کامل کردن
خاتمه دادن ، بانجام رساندن
tamamlanmak تمام شدن ، کامل شدن ،
بانجام رسیدن ، پایان یافتن
tambur طنبور ، تارترکی دسته بلند

و کاسه کوچک شیشه‌ساز
tambura طنبوره ، نام عمومی تارهای
 پرده دار ترکی بامضرب نواخته
 میشود
tamburacı ۱- طنبوره‌زن ۲- سازنده
 انواع تارها یا سازهای ترکی
tamburî طنبورزن
tamik تعمیق ، تحقیق عمیق
tamim ۱- متحدالمال ، بخشنامه ۲-
 عمومی کردن ، تعمیم دادن
tamir تعمیر
tamirat تعمیرات
tamirci ۱- تعمیرکار ، اوستا ۲- کسی
 که شیر یا لوله‌های آب و غیره را
 لحیم و تعمیر میکند
tamirhane تعمیرگاه ، تعمیرخانه
tamlama (دس) ترکیب اضافی
 (مضاف ومضاف الیه) ، ترکیب وصفی
 (صفت وموصوف)
tamlanan = belirtilen (دس) مضاف
tamlayan = belirten (دس) مضاف الیه
tampon ۱- تامپون ، فیلته‌ای که در
 جراحی برای بند آوردن خون
 درون زخم میگذارند ۲- سپر
 یا تامپون واگن با واسطه نقلیه دیگر
tamsayı عدد صحیح ، بدون کسری
tamtakır بکلی خالی
tamtam کوس یا طبلی که در بین اقوام
 آفریقائی معمول است نوعی از آن
 هم در ارکستر جاز غربی بکار برده
 میشود
tamu = cehennem جهنم ، دوزخ
tan فجر ، صبح کاذب ، سفیده صبح که قبل
 از طلوع آفتاب پیدا میشود ، سپیده دم
tandır ۱- تنور ۲- کرسی که در زمستان
 برای گرم شدن گذاشته میشود
 ۳- نوعی خوراک گوشت که در فر
 بریان میکنند

نام کتابی که اسمش هست
 ولی خودش نیست و بنام آن حکایات
 بی اصل وموهوم و باطیل وترهاتی
 سرهم کرده تعریف می کنند ، مثل
 قصه‌های کلثوم نه نه
tane ۱- دانه ۲- عدد
tanecik دانه کوچک
tanecil حیواناتی که بادانه‌های غلات تغذیه
 میشوند ، دانه خور ، دانه چین
tanelemek دانه دانه کردن مانند دانه‌های
 انار که از پوست جدا میکنند
taneli ۱- دانه دانه ۲- دانه دار
tanen گردمازو ، جوهرمازو که در طبابت و دباغی
 بکار میرود و مزه آن گس میباشد
tangırdamak صدای « تلق تلق » یا
 « زلنگ زولونگ » « دلنگ
 دلونگ » که از بهم خوردن اشیاء
 فلزی شنیده میشود
tangır tungur صدای « دلنگ دلونگ »
tango ۱- آهنگ یا موزیک بارقص تانگو
 ۲- (عو) خانم فرنگی
tanı تشخیص مرض
tanıdık دوست ، آشنا ، شناس
tanık ۱- شاهد ، گواه ۲- (ادب)
 شاهد در شعر یا در کلام
tanıklamak با شاهد یا گواه اثبات کردن
tanılmak = tanınmak شناخته شدن ،
 شهرت پیدا کردن
tanım تعریف ، تشریح ، توضیح
tanınmak ۱- شناختن ۲- قبول کردن یا
 شناختن حق کسی
tanımlamak تعریف کردن ، تشریح
 کردن ، توضیح دارن
tanınmak شناخته شدن ، شهرت یافتن
tanınmış شناخته شده ، شهرت یافته ،
 مشهور ، معروف
tanış شناس ، دوست ، رفیق ، آشنا
tanışık هریک از دو طرف دوست و آشنا

ورفیق
 ۱- با هم آشنا بودن، دوست
 tanışmak بودن، همدیگر را شناختن، رفیق
 بودن ۲- بهم معرفی شدن
 tanıştırmak بهم معرفی کردن، آشنا
 کردن، دوست کردن
 tanıt دلیل، حجت، گواه، برهان
 tanıtıcı چیزی که برای شناختن بکار
 میرود، معرفی کننده
 tanıtılmak شناخته شدن، معرفی کرده شدن
 tanıtlamak اثبات کردن
 tanıtmak شناساندن، معرفی کردن
 tanjant (ریض) تاژانت، شبه ظل، مماس
 ۱- تانک ۲- مخزن آهنی جهت
 tank آب یا سوخت و غیره
 tankçı (نظ) راننده تانک، صنف تانک
 tanker کشتی یا ماشین نفت کشی، واگن
 یا اتومبیل مخزن دار
 tanksavar (نظ) نوعی توپ ضد تانک
 tanlamak (tanmak) (قد) مبهوت
 شدن، تعجب کردن، خیره ماندن
 tannan طنین دار، صدای زنگ دهنده
 Tanrı خدا، الله، خداوند
 tanrı اله، رب النوع
 tanribilim الهیات، علوم الهی، درس
 حکمت الهی و کلام
 tanrıçılık خداپرستی
 tanrıça الهه، مؤنث الله
 tanrısal الهی، خدائی
 tanrısız خدانشناس
 tansık معجزه، خارق العاده
 tansiyon فشارخون
 tantal فلزی که علامت آن (Ta) میباشد،
 وزن مخصوص آن ۱۶/۵، در
 حرارت ۲۲۵۰ درجه ذوب میشود
 و از معدن بشکل گردتیره استخراج
 میشود
 tantana طنطنه، جلال، دبدبه، شکوه

باشکوه، باطنطنه
 tantanalı
 tanzifat تنظیف یا تنظیفات، وظیفه ای است
 که بلدیه ها نسبت به تمیزی شهرها
 و جمعآوری زباله و غیره انجام دهند
 tanzim تنظیم، منظم و مرتب کردن
 Tanzimat دوره تنظیمات که در زمان
 سلطان عبدالمجید در سنه ۱۸۳۹
 بوده بموجب فرمان پادشاهی
 اصلاحاتی در شئون اداری و فکری
 و ادبی کشور شروع شده
 ۱- چوب پنبه یا هر چیزی که با آن
 tapa سربطری یا شیشه را می بندند
 ۲- در بیچه خود کاری که به سر گلوله
 توپ پیچ کرده میشود که وقتی گلوله
 از توپ خارج میشود آن پیچ باز شده
 سبب ترکیدن گلوله میشود، فتیله
 توپ
 tapı معبود
 tapınak معبد، پرستش گاه، عبادتگاه
 tapınmak عبادت کردن، پرستش کردن
 tapir نوعی حیوان پستاندار که در اطراف
 خط استوا در آسیا و آفریقا زندگی
 میکند و پوزه آن بشکل خرطوم
 کوتاهی آویزان است (tapirus)
 tapmak پرستیدن، عبادت کردن، بندگی
 کردن
 tapon (عو) پست، مزخرف، بی ارزش
 taptaze بکلی تازه، خیلی تازه، تروتازه
 taptırmak وادار به پرستش یا عبادت کردن
 tapu قباله ملک و خانه و غیره
 tapulamak قباله کردن، به ثبت رسانیدن
 در دفتر رسمی املاک
 taraça تراس طبقه فوقانی آپارتمان،
 پشت بام
 ۱- طرف، جهت، سمت ۲-
 taraf ناحیه، منطقه ۳- شخص، طرف
 مقابل
 ۱- دو شخص طرف مقابل، طرفین
 tarafeyn

- tarafgir کسی که طرفداری میکند ، حمایت کننده
- 1- پهلودار، طرف یا سمت دار **tarafli**
- 2- طرفدار، حامی 3- اهل يك محل یا منطقه ای بودن
- بی طرف **tarafsız**
- بی طرفی **tarafsızlık**
- طرفدار ، موافق ، هم فکر **tarafdar**
- 1- شانه 2- آلت یا جنگال **tarak**
- شن کش که با آن کلوخ و شن باغچه را جمع میکنند 3- شانه هائی که در دستگاه بافندگی موجود است 4- تاج یا شانه ای که در سربعضی از بزندگان موجود است 5- نوعی استخوان بندی یا شکل دست یا پا
- پشم یا پنبه را از شانه گذراندن ، شانه زدن **taraklamak**
- شانه کرده ، شانه زده **taral:**
- 1- شانه زدن، شانه کردن سر یا چیز **tarama**
- دیگر 2- نوعی تخم ماهی رنگ نارنجی 3- نقشه جغرافیائی یا نقاشی که روی آن سایه روشن یا خط خط هائی موجود باشد
- 1- شانه زدن ، شانه کردن **taramak**
- 2- جستجو، واریسی یا بطور دقیق و تمام جزئیات چیزی را جستجو و واریسی کردن و گردیدن 3- مواد خارجی مانند ریگ و سنگ یا آشغال چیزی را جدا کردن و پاک کردن 4- عبارات یا کلمات کتابی را بمنظور یا برای مقصدی معین جدا جدا نوشتن یا یادداشت برداشتن
- نوعی ماهی آب شیرین که خشک **taranga**
- آن رینگا نام دارد (Abramis brama)
- 1- جستجو شدن ، واریسی و **taranmak**

- بدقت گردیده شدن 2- سر خود را شانه کردن
- 1- چیزی را تحت نظر گرفتن ، **tarassut**
- بررسی کردن به چیزی با تجسس چشم دوختن، با دقت نگاه کردن، نگهبانی کردن ، مراقبت کردن
- 2- ترصد، در رصدخانه رصد کردن و مشاهده آثار جوی و ستارگان نمودن
- و اداری به شانه کردن **taratmak**
- نوعی رب مخلوط که از مغز نان، **tarator**
- گردو، روغن زیتون ، سیر و سرکه درست میشود
- طراوت ، تروتازگی ، شادابی **taravet**
- پرزنی شبیه پرزلهو که روی بعضی **taraz**
- از پارچه ها موجود است
- پرز پارچه را بعد از خارج **tarazlamak**
- شدن از دستگاه نساجی پاک کردن و بر طرف نمودن
- دارچین **tarçin**
- (نظ) سچریا نرده یا حفاظی که در ... **taret**
- کشتی های یا قلعه ها برای حفاظت توپ و توپچی ها تعبیه میشود
- 1- منهایا کم کردن یا تفریق کردن از **tarh**
- عددی 2- در مورد مالیات 1- بردرآمد وقتی که مبلغ مالیات را حساب و معین میکنند 3- دو باغچه کاری نقشه یا طرح که عبارت است از جاهای علیحده ای که مخصوص گلکاری جدا میکنند
- مخلوط خمیر مایه دار و ماست دار **tarhana**
- که بعد از خشک کردن و ریز ریز کردن از غربال گذرانده با آن آش رقیق یا سوپ درست میکنند
- ترخان یا ترخون (Artemisia **tarhun**
- dracunculus)
- کشاورزی، زراعت، فلاحت **tarım**
- کشاورز، زارع ، فلاح **tarımcı**
- زراعتی، فلاحتی، مربوط به **tarımsal**

کشاورزی
tarif تعریف، توضیح، توصیف
tarife ۱- تعرفه، صورت قیمت غذاها و غیره
 در رستوران و جاهای دیگر
 ۲- صورت حرکت و سائط نقلیه
 از قبیل قطارها، هواپیماها،
 کشتیها و غیره ۳- ورقه مربوط
 به ترکیب و طرز استعمال دارو یا
 چیز دیگر
tarih ۱- تاریخ، تعیین وقت و زمان،
 سالومه ۲- شرح وقایع گذشتگان
 و پیشینیان در زمانهای گذشته
tarihçe تاریخچه، خلاصه تاریخ
tarihçi ۱- تاریخ نویس، مورخ ۲- معلم
 یا استاد تاریخ
tarihi تاریخی
tarihli مورخ، بتاریخ، مربوط به تاریخ....
tarihöncesi ما قبل تاریخ، پیش از تاریخ
 یعنی دوره های خیلی قدیم
tarihsel تاریخی، مربوط به تاریخ
tarihsiz بدون تاریخ
tarik طریق، راه، سلك
tarikat طریقت، سلك درویشی
tarikatçı کسانیکه در زنده کردن
 طریقتها و مسلکهای درویشی
 فعالیت میکنند، اهل طریقت
tariz تعریض، کنایه زدن، سخن سر بسته،
 گوشه دار گفتن
tarla مزرعه، زمین مزروع، کشتزار،
 زمین زراعتی
tarla faresi موش صحرائی
tarlakuşu = toygar نوعی پرنده از نوع
 گنجشگ، چکاوک
tarpan (Equus caballus gmelini)
 نوعی اسب وحشی که در قدیم زیست
 میکرد
tart ۱- طرد، اخراج ۲- (نظ) دفع،
 عقب نشان دادن قوای دشمن

از یقه کسی گرفتن و تکان
 دادن و هل دادن
tartı ۱- ترازو ۲- وزن، سنگینی
 ۳- عمل توزین یا کشیدن ۴-
 طناب مخصوص بالا پائین کردن
 چادر قایق یا کشتی
tartılı وزن شده، با ترازو کشیده شده،
 سنجیده شده
tartılmak سنجیده شدن، کشیده شدن،
 وزن شدن
tartısız نسنجیده، وزن نشده، کشیده نشده
tartışma مناقشه، مشاجره، بگو مگو،
 مباحثه
tartışmacı مباحثه یا مناقشه یا مشاجره
 کننده
tartışmak ۱- مباحثه یا مناقشه یا مشاجره
 کردن، بگو مگو کردن ۲-
 در کشتی پهلو انی دست بگردن شدن
 یا دست به یقه شدن
tartmak کشیدن، سنجیدن، وزن کردن
tarttırmak وزن کردن توسط دیگری،
 چیزی را قیان کردن یا کشیدن
 یا تعیین کردن وزن بوسیله دیگری
tarumar تارومار، نیست و نابود، در بد اغان
tarz طرز، طریق، طور، جور، نوع، اسلوب
tarziye ترضیه خاطر، رضایت کسی را
 بدست آوردن، طلب رضامندی یا
 عفو کردن، پوزش
tarziye vermek طلب عفو کردن،
 پوزش طلبیدن، ترضیه خاطر کردن
taş طاس، تاس، کاسه
tasa غم و غصه، فکر و خیال، درد و غم
tasa çekmek غم خوردن، غصه خوردن،
 فکر و خیال کردن
taşadduk تصدق، صدقه دادن
tasalanmak غم و غصه خوردن، فکر و
 خیال کردن
tasalı غم و غصه دار، غمگین، مغموم

tasallut تسلط، تصدیق، دردسر، بزور تحت امر خود درآوردن، مسلط شدن
 tasallüp تصلب، سفت شدن، سخت شدن
 taʿannu تصنع، ساختگی، ظاهر سازی
 tasarı لایحه، لایحه قانونی
 tasarım تصور، طرح
 tasarlamak تصور کردن
 tasarlanmak تصور کرده شدن، طرح شدن
 tasarruf ۱- تصرف، مالک شدن، درکاری به میل خود تغییر دادن ۲- پس انداز، پس انداز کردن، صرفه جوئی
 tasarruflu پس انداز کننده، صرفه جو، مقرون به صرفه جوئی
 tasasız بی درد و غم، بی باک، فارغ البال
 tasavvuf تصوف، صوفی گری، درویشی
 tasavvur تصور، تجسم، در نظر تصور یا مجسم کردن
 taʿdi تصدیق، مزاحمت، دردسر دادن
 tasdik ۱- تصدیق، گواهی کردن ۲- تصویب
 tasdikli مصدق، گواهی شده، تصدیق شده
 tasdikname گواهی نامه، تصدیق نامه
 tasdiksiz گواهی نشده، تصدیق نشده
 tasfiye تصفیه، بستن حساب در موقع انحلال شرکت یا مؤسسه، انحلال، حساب صاف کردن
 tasfiyehane پالایشگاه
 tasgir تصغیر، کوچک کردن، مختصر کردن
 tashih تصحیح، درست و صحیح کردن چیزی، غلط گیری کردن
 tasım قیاس (در منطق)
 tasımlama قیاس کردن، تحت برنامه درآوردن کاری
 taslak ۱- مسوده، مینوت، پیش نویس، قلم انداز نوشتن ۲- تقلید
 taslamak نظاره کردن، از خود نشان دادن، پز دادن، وانمود کردن
 tasma ۱- تسمه کردن سگ و غیره ۲-

تسمه یا چرم بالائی کفش تخته ای
 tasmim تصمیم، عزم، اراده راسخ
 tasni تصنیع، بطور ساختگی نشان دادن
 tasnif ۱- طبقه بندی، دسته بندی کردن، ردیف کردن ۲- تصنیف، تألیف کتاب
 tasrif (دس) تصرف، صرف کردن (اسم یا فعل)
 tasrih تصریح، آشکار، فاش، روشن کردن
 taslamam کاملاً تمام، بکلی تمام، تمام کمال
 tasvir ۱- تصویر، شکل و صورت دادن بوسیله توضیح و تشریح ۲- (ع) عکس
 taş ۱- سنگ ۲- نگین
 taşak خایه، خصیه، تخم
 taşaklı ۱- خایه دار ۲- (مچ) (ع) جور، شجاع
 taş atmak ۱- سنگ انداختن یا پرت کردن ۲- (مچ) کنایه زدن
 taş atımı فاصله سنگ انداز
 taşbademi نوعی بادام که پوست سخت دارد
 taşbalığı نوعی ماهی که در تمام فصول سال در یک جا موجود است، مارماهی
 taşbasması چاپ سنگی
 taşbilim سنگ شناسی
 taşböceği حیوانی که داخل گوش ماهی میبشد (Cypraea)
 taşçı ۱- سنگتراش ۲- کسی که سنگ استخراج میکند، سنگ کن
 taş çıkartmak سر بودن، بالاتر و عالی تر بودن، جلو زدن، بهتر بودن از کسان دیگر
 taşeron پیمان کاری یا مقاطعه کار دست دوم
 taşıl فسیل، سنگواره، مستحاضه، گیاه یا جانور سنگ شده
 taşımacı مؤسسه حمل و نقل، کسلی که وسیله حمل و نقل دارد
 taşımak حمل کردن، حمل و نقل کردن،

انتقال دادن
taşınmak اسباب کشی کردن، نقل مکان کردن ، با خود بردن یا حمل کردن ، جابجا شدن، منزل عوض کردن
taşırnak سبب سر رفتن شدن، لبریز کردن
taşıt وسائط نقلیه
taşıtınak بوسیله دیگری حمل کردن ، بر پشت کسی یا روی وسائط نقلیه حمل کردن
taşuyıcı خیرکش، سخن چین، دوبهم زن
taşkın ۱- طغیان آب ، حالت زیاد شدن و سر رفتن آب ، آب طغیان کرده ۲- پرهیجان، مفرط، آشفته، متلاطم، مضطرب
taşkınlık طغیان، هیجان، تلاطم، افراط
taşkıranotu نوعی نبات گلدانی (Satifraga)
taşkömür زغال سنگ
taşküre طبقه سنگی که اطراف هسته مرکزی مذاب کره زمین میباشد
taşlama ۱- عمل سنگ اندازی، عمل سنگ پیرانی یا سنگ باران ۲- هجوه
taşlamak ۱- سنگ انداختن، سنگ زدن ۲- سنگ ریزه داخل چیزی را جدا و پاک کردن ۳- (مج) کنایه زدن ، سر کوفت کردن ، طعنه زدن
taşlanmak سنگ زده شدن
taşlaşmak تججر ، سنگ شدن ، بحالت سنگ درآمدن
taşlatmak به سنگ گرفتن ، سنگ زدن بوسیله دیگری
taşlı ۱- سنگ دار ، ریگ دار ۲- نگین دار
taşlık ۱- سنگلاخ، جای سنگ دار ۲- سنگ فرش ۳- سنگدان مرغان و پرندگان
taşma ۱- طغیان ۲- سیلاب

۱- سر رفتن ، لبریز شدن ۲- (مج) طغیان کردن ، صبر تمام شدن
taşocağı معدن سنگ، محل استخراج سنگ معدنی
taşpamuğu پشمه نسوز، پشمه کوهی، آذوبست
taşpudra سفیداب اعلا
taşra شهرهای خارج از مرکز یعنی مراکز و نقاط غیر از استانبول یا آنکارا در ترکیه ، شهرستانها
taşralı اهالی غیر از شهرهای استانبول یا آنکارا ، شهرستانی ، دهقانی
taşyağı نفت سفید
taşyurekli سنگدل، بی رحم
tat مزه ، طعم ، لذت
Tat (قد) به بعضی از مردم غیر ترک مانند کردهای بعضی نقاط آذربایجان که تحت حکومت فرمانروایان قدیم ترک میزیسته اند در مقام تحقیر گفته میشده
Tatar تاتار، قوم تاتار
tatar (قد) چایار بست قدیم ، سورچی ارا به یا کالسکه پستی قدیم
tatarböreği نوعی خوراک شبیه آش لخشک که از تکه های خویر نازک توام با ماست و قیمه درست میکنند و کم آب است
Tatarca زبان تاتاری
tatarcık پشمه کوره ، پشمه ریزی که خون انسان را میمکد و گاهی باعث تب و بیماری میشود
tatarsı غذای ناپز ، خوراکی که خوب پخته نشده، قدری خام
taibik ۱- اجرا کردن، انجام دادن، بموقع عمل گذاردن ۲- تطبیق و مطابقه کردن دو چیز باهم
tatbikat ۱- مانور نظامی ۲- استاز ، کارآموزی ۳- در مورد عمل و اجراء کاری ، تجربه و آزمایش

tatil	تعطیل
tatlandırılmak	۱- خوشمزه کردن ، مزه دار کردن ، لذت دار کردن
	۲- شیرین کردن
tatlanmak	۱- شیرین شدن ۲- لذت دار شدن ، خوشمزه شدن
tatlı	۱- شیرین ، شکر دار ۲- دوست داشتنی ، بانمک ۳- شیرینی
tatlı belâ	بلای مطلوب مانند اولاد و بچه وفامیل که هم پردردسر است و هم خوب و دوست داشتنی
tatlıca	کمی شیرین ، بطور خوبی و شیرینی
tatlıcı	شیرینی فروشی باقلوا و آب نبات و بامیه و امثال آن
tatlılaşmak	خوشمزه شدن ، شیرین شدن ، بانمک شدن
tatlılı	شیرینی دار ، باشیرینی
tatlımsı	قدری شیرین ، شیرین مزه
tatlısülûmen	کامل ، کالومل (پرتوکلور
	دومرکور) ماده سمی از ترکیبات جیوه و کلر که در طب بکار میرود
tatma	ذائقه، چشائی، چشش
tatmak	مزه کردن ، چشیدن
tatmin	خاطر جمعی، راحتی خیال، کافی ، تطمین ، اطمینان
tatminkâr	تمام کمال ، کافی و وافی ، از هر جهت مطمئن کننده
tatsal	ذائقه ای، مربوط به ذائقه ، چشائی
tatsız	۱- بی مزه ، بدطعم ، کم شیرینی ۲- (مج) حرف با کار ناخوش آیند ، بیمعنی ، خنک ۳- آدم بی نمک بی مزه ، بی معنی ، خنک
tatsızlaşmak	۱- بی مزه شدن ، کم شیرینی شدن ، بدون طعم شدن ۲- (مج) لوس شدن ، خنک شدن ، بیمزه شدن ، بی نمک شدن
tatsızlık	۱- بی مزگی ، بی طعمی ، بی شیرینی ۲- کار بی معنی ، کار

	مزخرف و خنک
tattırmak	چشانیدن ، (مج) ترغیب کردن ، بطمع آوردن
tatula	تاتور، داتور، گیاهی است از خانواده بادمجان دارای گل های سفید و بنفش و دارای میوه های خاردار، در طب بکار میرود
taun	طاعون ، وبا
tav	۱- گرمای مناسب ، رطوبت و گرمای مورد نیاز برای کار کردن روی چیزی مثلا برای اتو کردن رطوبت کافی داده میشود که گرمای رطوبت به حد کافی باشد یا آهن سرخ میشود که برای کوبیدن آماده شود، توو، تاب ، قیام ، قوام ۲- آب و تاب ۳- چاقی حیوانات
tava	تابه ، تاوه ، ماهی تاوه
tavaf	طواف ، دور چیزی گشتن
tavan	سقف
tavassut	میانجی گری، واسطه شدن ، واسطه ، وسیله
tavattun	توطن ، در جائی ساکن شدن و وطن خود قراردادن ، وطن گزیدن
tavazzuh	واضح و آشکار شدن، روشن شدن
tavcı	کلاه گذار، جیب بر
tavcılık	نوعی کلاه گذاری که با گول زدن و تر دستی و شلوغ بازی پول مردم را می ربایند
tavhane	گرمخانه مخصوص رسانیدن گیاه و گلدانها، گلخانه
tavir	طور، طرز ، جور ، نوع ، حال
tavik	تمویق ، تأخیر ، تعلیق
taviz	عوض ، تلافی ، حق رجحان، خوشروئی و موافقت ، مراعات ، رفتار ملایم ، مسامحه ، تمویض
taviz vermek	مسامحه کردن، رودادن ، موافقت کردن، عوض دادن، مراعات کردن

tavla ۱- طویله آخوراسب ۲- تخته نرد
 tavla atmak = tavla oynamak
 تخته بازی کردن
 tavlacı طویله دار، مهتر
 tavlamak ۱- قوام آوردن، گرم کردن
 رطوبت چیزی را به عیار مخصوص
 و لازم خودش در آوردن ۲-
 کلاه گذاردن ۳- گول زدن،
 ریشخند کردن
 tavlanmak ۱- قوام یا قیام آمدن ۲-
 چاق شدن حیوانات ۳- گول
 خوردن، کلاه سرش رفتن
 tavlı ۱- قوام آمده ۲- چاق شده
 tavsamak از آب و تاب افتادن یا شل
 شدن کاری
 tavşatmak شل کردن، سست کردن،
 از آب و تاب انداختن
 tavsif توصیف، تعریف، شرح و وصف
 گفتن، توضیح و تشریح
 tavsiye ۱- توصیه، سفارش ۲- پند،
 نصیحت
 tavsiyeli ۱- پارتی دار، سفارش شده، با توصیه
 tavşan خرگوش
 tavşancıl نوعی عقاب که اغلب خرگوش
 صید میکند
 tavşancılotu نوعی علف یا یونجه خوراک
 حیوانات از فامیل جمعفری
 (Heracleum)
 tavşancıltaşی نوعی سنگ آهن که
 سه اکسید دارد
 tavşandudacı لب شکر، مادرزادی
 tavşankamı رنگ قرمز تند مانند چای
 پررنگ
 tavşankulağı گل سیکله، بخور مریم،
 پنجه مریم (Cyclamen)
 tavşanlık کنده کاری نجاری، مثبت کاری
 روی تخته
 tavuk مرغ

tavukbalığı نوعی ماهی نرم کم استخوان
 که آنرا (mezit) نیز میگویند
 tavukçu مرغ فروش، مرغ نگهدار
 tavukçuluk مرغ داری، پرورش مرغ
 tavukgiller حیوانات پر دار از قبیل مرغ،
 طاووس، کبک، بوقلمون و غیره
 tavukgöğsü نوعی فرنی که با شیر و شکر
 و گوشت سینه مرغ پخته که تکه تکه
 کرده داخل آن میکنند درست میشود
 tavukgötü = sigil زگیل
 tavukkarası نوعی مرض چشم که در
 جای کم نور اصلا نمی بیند
 tavulga نوعی بید مجنون که پوست آن
 در دباغی بکار میرود
 tavus طاووس
 tavzif وظیفه دادن، وظیفه مند کردن،
 مأمور کردن
 tavzih توضیح دادن، شرح و بیان کردن،
 توضیح
 tay کره اسب تاسه سالگی
 taya = dadı دایه، زنی که بچه دیگری
 را شیر بدهد، پرستار زن که کودکان
 را نگهداری میکند
 taydaş دو نفر دوست یا رفیق هم سن، اقران
 tayf طیف، نوار رنگینی که از تجزیه نور
 خورشید بوسیله منشور بلوری بدست
 می آید بعلمت تفاوت زاویه انکسار
 الوان مختلف، مجموعه اشعه رنگینی
 که از تجزیه نور مرکب بدست می آید
 tayfa جاشو، ملوان، کارگر کشتی، ملاح
 tayfun طوفان، تندباد، گردباد
 taygeldi بچه اندر، بچه هائی که زن بیوه
 یا خود به خانه شوهر جدیدش میرود
 tayın چیره نان و غیره سر باز
 tayin ۱- نشان دادن، تعیین ۲- انتصاب،
 تعیین پست یا خدمت، انتقال اداری
 tayip ایراد گرفتن، عیب گرفتن، عیبجویی
 taylak کره اسب بزرگ

tayyar	طیار ، پرنده
tayyare = uçak	هواپیما ، طیاره
tayyareci	طیارهچی ، راننده هواپیما ، هوانورد
tayyare meydanı = havaalanı	فرودگاه ، میدان طیاره
tayyetmek	(قد) بیرون کردن یا حذف کردن کلمه‌ای از میان جمله
tayyör	کت و دامن زنانه
tazallüm	تظلم ، دادخواهی ، شکایت ، گریه ، وزاری ازظلم و جور
ta zarru	تضرع ، التماس
taze	۱- تازه ، نو ، جدید ۲- ترونازه در مورد خوراک یا سبزیجات یا نان و غیره ۳- سردماغ سلامت و سرحال ۴- زن جوان
tazelemek	تجدید ، نو کردن ، تازه کردن
tazelenmek	تازه شدن ، تجدید شدن
tazeleşmek	جوان شدن
tazelik	تروتازگی ، جوانی
tazı	سگ تازی ، سگ شکاری
tazılaşmak	لاغر شدن ، ضعیف شدن
tazim	تعظیم
tazimat	احترامات ، عرض تعظیم
tazip	معذب کردن ، عذاب دادن ، ناراحت کردن ، اذیت کردن
taziye	۱- سرسلامتی ۲- تمزیه ، عزاداری
taziz	عزیز شمردن ، اعزاز و احترام
tazmin	تضمین ، ضمانت ، پرداخت ضرر و خسارت
tazminat	خسارت ، پرداخت خسارت ، مبلغی که بعنوان ضرر و زیان پرداخت میشود
tazyik	۱- تضييق ، فشار ، در تنگی و فشار قراردادن یا گرفتن
teadül	تعادل ، معادل شدن

teakup	تعاقب ، پشت سر هم قرار گرفتن ، همدیگر را تعقیب کردن
teali	تمالی ، عالی شدن ، بالا رفتن ، ترقی کردن
teamul	عادت ، رسم ، آداب و اصول ، چیزهایی که مورد عمل قرار میگیرند
tearuz	اختلاف داشتن ، تمارض ، ضد هم بودن
teati	دادوستد ، بگیر و بده ، رد و بدل کردن ، تعاطی
teavün	تعاون ، کمک بهم دیگر ، دستگیری ، اعانت
tebaa = uyruk	تبعه
tebahhur	بخارشدن ، تبخیر شدن ، تبخیر
tebaiyet	تبعیت ، متابعت کردن ، پیروی ، اطاعت
tebarüz	روشن شدن ، معلوم شدن ، بروز کردن ، فاش شدن
tebarüz ettirmek	روشن کردن ، توضیح دادن ، واضح کردن
tebcil	تعظیم ، تکریم ، بزرگ شمردن ، احترام کردن ، گرامی شمردن ، تبجیل
tebdil	تبدیل ، عوض کردن ، لباس یا قیافه بدلی یا عوضی
tebdil gezmek	تبدیل قیافه ، باشکل یا لباس عوضی گشتن
tebeddül	تبدیل ، عوض شدن
tebeddülât	تغییرات ، تبدیلات
tebelles	(عو) مصدر ، مسلط ، دودس
tebellüg	آگاهی ، آگاه شدن ، ابلاغ شدن ، ابلاغ
tebellür	۱- تبلور ۲- روشن و واضح شدن ، معلوم و آشکار شدن
teber	۱- تبرزین درویشی ۲- آلتی که شبهه س تبرزین است در کفافی برای بریدن چرم بکار میبرند
teberru	تبرع ، اعانت دادن ، هول یا

teberrüken	مالی در راه خدادادن تبرکاً ، برای برکت، برای شگون و میمنت	مجرد نمودن	tecrübe	تجربه ، آزمایش ، امتحان
tebessüm = gülümseme	نیمه گج برای نوشتن روی تخته سیاه ،		tecrübeli	با تجربه ، مجرب
tebeşir	تباشیر		tecrübesiz	بی تجربه ، خام
tebeyyün	تبیین ، آشکار و بین شدن ، روشن و معلوم شدن		tecrübî	تجربی ، تجربه ای ، آزمایشی
tebliğat	ابلاغ		tecvit	تجوید ، علم طرز ادا کردن حروف از مخرج در تلاوت قرآن ، علم قرائت قرآن
tebliğ	ابلاغ ، آگهی ، خبر دادن		tecziye	جزا دادن ، تنبیه کردن
tebrik	تبریک ، تهنیت		techil	تجهیل ، دیگری را جاهل یا نادان شمردن
tebriye	میرا شمردن ، بری و دور داشتن از چیزی		techiz	تجهیز ، آماده کردن ، مهیا و آماده کردن
tebşir	بشارت دادن ، مژده دادن ، تبشیر		techizat	۱- تجهیزات ۲- لوازم و ادوات ۳- ارزاق و اسلحه ادوات و لوازم جنگی
tebyiz	پاک نویسی ، تمیز نوشتن (تبیيض)		tedafüi	تدافعی ، بمنظور دفاع ، مربوط به مدافعه
tecahül	تجاهل ، خود را به نفهمی زدن ، به نادانی تظاهر کردن		tedahül	تداخل ، درهم داخل شدن ، مداخله کردن
tecanüs	یک جنس شدن ، هم آهنگی ، تجانس		tedai	یکدیگر را خواندن ، تداعی معانی
tecavüz	تجاوز ، از حد گذشتن		tedarik	تدارک ، آماده و حاضر کردن ، مهیا کردن
tecdit	تجدید ، تازه کردن ، نو کردن ، از سر گرفتن		tedarikli	آماده ، مهیا ، حاضر ، با تدارک ، با احتیاط
tecedüt	تجدد ، تازگی ، تازه شدگی ، تازه شدن ، طرفدار امر تازه شدن		tedariksiz	بدون تدارک ، بدون آمادگی قبلی ، بدون احتیاط
tecelli	۱- تجلی ، روشن شدن ، پیدا شدن ، نمایان و معلوم شدن ۲-		tedavi	معالجه ، مداوا ، تدای
tecemmu	تجمع ، جمع شدن ، گرد آمدن		tedavül	رایج بودن ، در جریان
tecennün	جنون آوردن ، دیوانه شدن		tedbir	تدبیر ، دقت و توجه کردن در کاری ، احتیاط
tecerrüt	تجرد ، مجرد بودن ، از هر چیزی خالی و تنها و جدا بودن		tedbirli	مدبیر ، با تدبیر ، با دقت و احتیاط
tecessüm	تجسم ، مجسم شدن		tedbirsiz	بی تدبیر ، بی دقت ، بی احتیاط
tecessüs	۱- تجسس ، کنجکاو ۲- تحقیق ، رسیدگی دقیق		tedenni	تدنی ، پائین آمدن ، پست شدن ، پستی
tecezzi	تکه تکه شدن ، جزء جزء شدن ، از هم مجزا شدن ، تجزی		tedfin	تدفین ، دفن کردن
tecil	عقب انداختن ، بوقت دیر تر موکول کردن (تأجیل)		tedhiş	به وحشت انداختن ، ترس ورعب دادن ، وحشت و رعب
tecrit	تجرید ، جدا کردن ، تک و تنها کردن			

tedhişçi کسی که رعب و وحشت می آورد ،
مرعوب کننده ، تهدید و ترس نشان
دهنده

tedip تأدیب ، ادب کردن ، آرام و
ساکت کردن

tedirgin مکرر ، داخورد ، اوقات تلخ

tediye پرداخت ، تأدیبه

tedricen = peyderpey تدریجاً

tedricî تدریجی

tedris تدریس ، درس دادن

tedrisat دروس ، مواد یا ساعات دروس

tedvin تدوین

tedvir گرداندن کارها ، اداره کردن ،
راه بردن

teeddüp خجالت ، شرمساری ، حیا

teehhür تأخیر ، دیر کرد ، معطلی ،
عقب افتادگی

teemmül تأمل ، تفکر ، تذکر

teenni تأنی ، آرامی ، ملایمت ، با فکر
و عقل و اندیشه حرکت کردن

teessüf تأسف ، تأثر

teessüf etmek متأسف شدن ، متأثر
شدن ، تأسف کردن

teessür تأثر

teessüs تأسیس یافتن ، برپا شدن

teeyyüt تأیید شدن ، درست درآمدن ،
بحقیقت پیوستن

tef دف ، دایره

tefahür تفاخر ، افتخار کردن ، فخر و
مبالات کردن ، بخود بالیدن

tefe آلتی که در بافتدگی شاهانه را نگاه میدارد

tefeci نزول خور ، رباخوار ، کسی که با
نزول زیاد پول قرض میدهد

tefecilik نزول خوری ، رباخواری ، عمل
کسی که با نزول زیاد پول قرض
میدهد

tefehüm فهمیدن ، ملتفت شدن

tefekür تفکر ، فکر کردن ، اندیشه کردن

tefeli پارچه ای که خیلی سخت یا سفت
بافته شده

teferrüç تفرج ، گردش ، تفریح

teferrüt میان اقران ممتاز شدن ، منحصر
به فرد شدن

tefessüh فاسد شدن ، خراب شدن ، پوسیدن ،
گندیدن

tefevvuk نفوق ، بالا شمرده شدن ،
برتری ، رجحان

tefevvühat فحش ، حرف بد

tefeyyüz کسب فیض کردن ، فیض بردن ،
ترقی کردن

tefhim تفهیم ، فهماندن

tefrik ۱- فرق گذاشتن ۲- تبیض
قابل شدن

tefrika ۱- پاورقی ، تکه هائی از يك مقاله
یا حکایت طولانی که روزانه در
روزنامه یا مجله درمی آید ۲-
نفاق ، جدائی ، تفرقه

tefriş فروش کردن ، مبله کردن ، میل و
اثاثیه در خانه ای گذاردن

tefrit تفریط ضد افراط ، کمتر بودن از حد
اعتدال

tefsir تفسیر ، معنی کلامی را بیان کردن ،
شرح و بیان و توضیح

teftiş تفتیش ، بازرسی

tetiş etmek بازرسی کردن ، تفتیش کردن

tegafül بی اعتنائی ، خود را به ندیدن زدن ،
محل نگذاشتن ، تغافل

teğelti نمد زیرین

teğet (ریض) مماس ، تاثرات ، خط
راستی که از پهلوی خط منحنی عبور
می کند و فقط در يك نقطه با آن
تماس پیدا می کند

teğmen ستوان سوم

tehacüm تهاجم ، حمله ، هجوم ، شلوعی

tehaddüs تحدث ، بوقوع پیوستن ، حادث
شدن

tehalüf	تخالف ، اختلاف
tehalük	اشتیاق ، میل ، شوق ، هوس ، با کمال آرزو و عجله بسوی چیزی دویدن ، کوشش کردن باشتاب در امری (تهالک)
təhaşi	تحاشی ، پرهیز ، اجتناب ، دوئی کردن
tehcir	وادار به هجرت کردن ، کوچانیدن ، کوچ دادن
tehdit	تهدید ، ترسانیدن
tehevvür	عصبانیت ، اوقات تلخی ، خشم
teheyyüç	تهییج ، به هیجان آمدن
tehir	تأخیر
tehlike	خطر ، تهلکه
tehlikeli	خطرناک
təhlikesiz	بی خطر
tehyiç	تهییج ، به هیجان آوردن
təhzil	مسخره کردن ، شوخی کردن ، استهزاء و هزل کردن
tek	۱- تک ، تنها ، بکه ۲- آرام ، ساکت
tekabbül	تقبل ، قبول کردن
tekabül	تقابل ، مقابل هم بودن ، عوض یا بدل همدیگر بودن
təkâlif	(قد) مالیات ، عوارض
təkâmül	تکامل ، پیشرفت ، کمال ، ترقی
təkâmül etmek	کامل شدن ، عاقل شدن ، ترقی و پیشرفت کردن
tekâpu	تملق ، چاپلوسی
tekâsüf	تکافت ، انبوه شدن ، غلیظ شدن ، زیاد جمع شدن
təkâsül	تکاسل ، تنبیل شدن ، شل یا کسل شدن
tekaüdiye	حقوق بازنشستگی یا تقاعد
təkaüt = emekli	۱- بازنشسته ، متقاعد ۲- تقاعد
tek başına	به تنهایی
tekbir	تکبیر
tekbir getirmek	الله اکبر گفتن

tekdir	تکدیر ، توئیخ ، سرزنش
tekdüzen	بایک نسق راندن ، بی درپی آوردن و از پی هم روان شدن کاری ، یک ریز
teke	بزنر
tekebbür	تکبر ، کبر ، غرور
tekeffül	تکفل ، کفیل شدن ، ضامن شدن
tekel	انحصار ، اداره انحصار
teköllü?	تکلف ، تعارف ، بیگانگی ، تظاهر
tekellüm	تکلم ، صحبت کردن ، حرف زدن
tekemmül	تکمل ، کامل شدن ، تمام و کمال شدن
teker	چرخ ، تکر
tekerklik	سلطنت مطلقه ، مونارشی
tekerlek	۱- چرخ ۲- مدور ، گرد
tekerleme	حرفهای قالبی تکراری ، حرفهای متداول تکراری یا پوچ بی معنی (که غالباً در ابتدای قصهها میآید مثل ، یکی بود یکی نبود)
tekerlemek	چرخ دادن ، دورگرداندن ، چرخاندن
tekerlenmek	رور خوردن ، چرخیدن ، گردیدن ، وارونه شدن ، واژگون شدن
tekerli	چرخدار
tekerrür	تکرار ، تکرار شدن ، تکرر
teker teker	تک تک ، یکی یکی ، تنها تنها
tekesakalı	نباقی که جوانانهای آن را بجای سبزی خوردن میخورند (Trağopogon)
tekessür	تکسر ، زیاد شدن ، افزایش
tekevli	یکزنه ، یکزن دار
tekevün	تکون ، خلقت ، تشکیل شدن ، بوجود آمدن
tekin	تکفین ، کفن پوشاندن ، کفن کردن
tekir	تکفیر ، کافر شمردن
tekir	(قد) عنوان حاکم بیزانس در قدیم
tekil	(دس) مفرد
tekin	۱- خالی ، ساکت ۲- بکه ، تنها

۳- باشگون
tekinsiz = tabu بدیمن، بدشگون، حرام
tekir ۱- گریه پلنگی که پوست بدنش شبیه پلنگ است ۲- نوعی ماهی کوچک قرمز رنگ شبیه باربونیها (Mugil surmulletus)
tekit تأکید
tekke تکیه درویشان، خانقاه
teklemek ۱- نهالهای نزدیک بهم را تک تک و با فاصله نشان دادن ۲- حالتی که یکی از پیستونهای سیلندر کار نمیکند، تک زدن شمع یا پیستون موتور ۳- (عو) گرفتگی زبان داشتن، بالکنت زبان حرف زدن
teklif ۱- پیشنهاد ۲- بیگانگی، دوئیت، غریبه بودن، تعارف
teklif etmek پیشنهاد کردن
teklifli رسمی، تشریفاتی، مهمان غریبه
teklifsiz بیگانگی، عدم تعارف، خودمانی
teklilik ۱- یکی بودن، واحد بودن، وحدت، بیگانگی ۲- (عو) یک لیره ای
tekme لگد، پشت پا
tekmelemek لگد زدن
tekmil ۱- تکمیل، تمام کردن، کامل کردن ۲- تام کامل، بی نقصان
tekmil haberi (نظ) را پورت نظامی بمافوق درحالت خبردار
tekmillemek تکمیل کردن، کامل کردن
tekne ۱- تینار چهار گوش تخته ای جای خمیر، ظرف چهار گوش تخته ای که در آن گل یا شن آهک درست میکنند، ظرف تخته ای که در آن لباس میشویند ۲- قایق یا کشتی، قفسه بندی یا چوب بندی بدنه اصلی کشتی
teknik ۱- تکنیک، فن ۲- فنی

teknikçi تکنیسین، مأمور فنی
tekniker تکنیسین
tekniköğretim تعلیمات فنی
teknisyen تکنیسین
teknoloji علوم فنی، فن شناسی، علم صنعت
tekornek یکنواخت، استا ندارد
tekparça یک پارچه، یک تکه
tekparmaklılar حیوانات پستاندار مانند گردن که پایش یک انگشت دارد
tekrar تکرار، مکرر، مجدداً، مجدد
tekrarlamak تکرار کردن، تجدید کردن
tekrim تکریم، حرمت، احترام
tekrir تکریر، تجدید، تکرار کردن
teksif غلیظ و ضخیم کردن، زیاد جمع شدن و توی هم رفتن، انبوه شدن، تکثیف
teksir تکثیر، زیاد کردن، اضافه کردن، افزودن
tekstil بافندگی، دیافته، بافت
tektanrıci موحد، کسی که اعتقاد به خدای واحد دارد
tektanrıclık توحید، اعتقاد به خدای یگانه
tektonik رشته ای از زمین شناسی مربوط به ارتباط طبقات زمین که از هم قطع و جدا شده اند
tekvin تکوین، خلقت، بوجود آوردن، آفریدن، پیدایش
tekvini تکوینی، پیدایشی
tekip تکذیب، دروغ شمردن، مطلبی را دروغ دانستن و انکار کردن
tel ۱- سیم، کابل، مفتول ۲- لیف، نسج، تار، نخ ۳- سیمی، مفتولی ۴- تور سیمی ۵- تلگراف
tela لایه ای موئی که در قسمت یقه یا سینه و سر آستین بین رویه و آستر میگذارند که پارچه صاف و مرتب بماند
telaffuz تلفظ، سخن گفتن، بهان کردن

	ادا کردن لفظ	teleke	شهر، بزرگترین یربال مرغ یا پرنده، شهبال
telâfi	تلافی، جبران، عوض دادن	teleme	نوعی پنیرشبه آریشه سنگسری
telâki	تلاقی، بهم رسیدن	telemetre	دستگاهی که فاصله نقطه دور را تعیین میکند
telakki	تلقی، دریافتن، برخورد، پذیرفتن	teleoloji	حکمت علل غائی
telakki etmek	دریافتن، فهمیدن، ملتفت شدن، دستگرشدن، محسوب کردن، تلقی کردن	telepati	تله پاتی، ارتباط فکر و حسیات بین دو نفر، انتقال فکری میان دو نفر از راه دور، القاء مطلبی از راه دور بین دو نفر
telâş	هیجان، تلاش، اضطراب، دستپاچگی	teleskop	تلسکوپ، دوربین نجومی
telâşa düşmek	دستپاچه شدن، به هیجان و تلاش افتادن	televizyon	تلویزیون
telâşa gelmek	کاری را درحین دستپاچگی و تلاش و هیجان انجام دادن	talezzüz	تلذذ، لذت بردن
telâşlanmak	دستپاچه شدن، به تلاش و هیجان افتادن، تلاش کردن	telgraf	تلگراف
telâşlı	دستپاچه، پرهیجان و تلاش	telgrafçı	تلگرافچی، مأمور تلگراف
tslâşsız	خونسرد، بدون هیجان و اضطراب	telgrafçiçeği	گیاه گلدانی که گل آن یک روزه است و رنگهای مختلف دارد (Tradescantia)
telatin	نوعی چرم ساغری محکم که بوی خوش مخصوصی دارد	telgrafhane	تلگرافخانه
telatum = dalgalanma	تلاطم، موج شدید دریا	telhis	تلخیص، خلاصه یا مختصر کردن کلام، ملخص کردن
teldolap	دولابچه ای که اطراف و درب آن از تورسیمی ساخته شده	telif	۱- تألیف، باهم جور آوردن یا جمع کردن، الفت دادن، باهم پیوست دادن ۲- تألیف کتاب، جمع آوری و نوشتن کتاب
telef	تلف، ازبین بردن، نابود کردن	telifat	تالیفات، نوشتجات
telefât	تلفات	tel'in	تلعین، لعن یا لعنت کردن
telefârik	اطاقچه هوائی که از روی سیم کابل هوائی حرکت میکند در محل های اسکی بازی و معادن زغال سنگ و غیره بکار میرود	teliz	کیسه بزرگ یا جوالی که از پارچه کنفی درست شده باشد، گونی، تلیس
telefon	تلفون، تلفن	telkârî	سیم کاری، هر چیز تزئینی که از سیمهای نقره ای یا طلائی درست شده باشد
telefoncu	تلفونچی، مأمور تلفن یا مرکز تلفن	telkih	تلقیح، مایه کوبی
telefonlaşmak	تلفن تماس گرفتن یا صحبت کردن، تلفن کردن	telkin	تلقین، فهماندن و یا دادن
telefotografi	انتقال عکس بوسیله جریان الکتریکی، عکس برداری از دور	tellâk	دلاک حمام
telek	بال مرغ یا پرندگان، پرندگان	tellâl	۱- دلال ۲- جارچی
		tellâliye	حق یا اجرت دلالی
		tellâlık	کار دلالی یا جارچی گری

حق دلالی
tellemek ۱- تورسیمیی زدن به پنجره
 یا جای دیگر ۲- تلگراف کردن
tellendirmek سیگاریا چیق با کیف
 کشیدن و دود آن را به شکل لوله
 خارج کردن
tellenmek ۱- سرعروسی که با تاج و
 سیم های نقره زیاد زینت داده شده
 باشد ۲- سیم کشی شدن ۳-
 تلگراف شدن
telli سیم دار، سرعروسی که با سیم و گل
 زینت داده شده باشد
telliturna نوعی لک لک که پاها و گردن
 آن خیلی بلند و وسط نوک آن بزرگ
 و برآمده است (Grus virgo)
tellür فلزی است سفید رنگ مایل به آبی
 علامت اختصاری آن (Te)، وزن
 مخصوصش ۶/۲۵، در ۴۵ درجه
 حرارت ذوب میشود، وقت داغ
 شدن مشتعل شده گاز خارج میکند
telmiş نگاه کردن و اشاره کردن بسوی
 چیزی، اشاره کردن شاعر در شعر
 خود به قصه یا مثلی معروف یا آوردن
 اصطلاح بعضی علوم در شعر، تلمیح
telsiz بی سیم، تلگراف یا تلفن بی سیم
teltik نقصان، عیب، کسری یا اضافه ای
 که به تمامیت و کامل بودن چیزی
 خلل وارد آورد
telve درد قهوه، مواد ته نشین شده ته فینجان
 قهوه
telvis لوٹ کردن، کثیف کردن، ملوث کردن
tem (tema) موضوع اصلی، مبحث،
 مضمون، مطلب
temadi تمادی، امتدادی یافتن، طولانی
 شدن، ادامه داشتن
temaruz تمارض، خود را به مریضی زدن،
 خود را ناخوش وانمود کردن
temas ۱- نزدیک شدن، لمس کردن

به چیزی خوردن ۲- ارتباط
 یافتن، مربوطه، تماس
temaşa ۱- نظر کردن، سیر و تماشا کردن
 ۲- تآثر، نمایش
temayül تمایل، میل، رغبت
temayüz مشخص شدن، تمایز، بچشم
 خوردن، مشهور شدن
tembel تنبل
tembelleşmek تنبل شدن
tembellik تنبلی
tembih تنبیه، مجازات کوچک، بیدار
 کردن، هشیار کردن، آگاه ساختن
tembih etmek تنبیه کردن، بر حذر
 کردن، آگاه ساختن
tembul نوعی گیاه پیچ، فلفل سبز هندی
 (Piper betle)
temcit ۱- تمجید، تحسین، تعریف
 ۲- سحری (در موقع روزه)
temdit تمدید، مدت را بیشتر کردن،
 طولانی کردن
temeddüh خود را مدح و تمجید کردن
temeddün = uygarlık تمدن، مدنیت
temek پنجره آخور
temel پی، پایه، اساس، بن، بنیان،
 بنیاد، اصل
temellenmek اساس یافتن، پی گرفتن،
 بنیان یافتن
temelleşme جای گرفتن، پی گرفتن،
 محکم و استوار شدن
temelli اساسی، اصلی، همیشگی، دائمی،
 محکم
temellük تملك، صاحب شدن
temelsiz بی اصل، بی پایه، بی اساس، سست
temenna (قد) دست را بسوی سر آوردن و
 اظهار ادب و سلام کردن
temenni آرزو، میل، خواهش
temerküz تمرکز، در یک جا یا یک مرکز
 جمع شدن

- temerrüt تهر، عدم اطاعت، سرپیچی، گردنکشی، نافرمانی
- temessüi ۱- مثل وشبه چیزی شدن، ۲- در خود هضم شدن، مثل هم شدن جزو خود شدن
- temettü تمتع، استفاده، برخورداری، بهره بردن
- temevvüç = dalgalanma موج، موج زدن
- temhir مهر کردن، مهر زدن
- temin ۱- تأمین کردن، فراهم کردن ۲- پیدا کردن، بدست آوردن ۳- مطمئن کردن
- temin etmek ۱- تأمین کردن، محکم و مطمئن کردن ۲- پیدا کردن ۳- اعتماد و اطمینان دادن
- teminat چیزهایی که سبب اطمینان میشود مانند ضمانت، کفیل و غیره، اطمینان
- teminat vermek ۱- خاطر جمع کردن، اعتماد و اطمینان دادن، مطمئن کردن ۲- ضامن دادن
- temiz پاک، تمیز، نظیف
- temizlemek ۱- تمیز کردن، پاک کردن ۲- نابود کردن، از بین بردن
- temizlenmek ۱- تمیز شدن، پاک شدن ۲- نابود شدن، از بین رفتن ۳- تمام شدن یا پاک شدن قاعدگی یا عادت ماهیانه زنان
- temizletmek ۱- پاک کردن، تمیز کردن ۲- وسیله دیگری ۳- از بین بردن یا نابود کردن وسیله دیگری
- temizleyici ۱- تمیز کننده، پاک کننده ۲- لباس شو، تمیز کننده یا صاحب مغازه لباس شوئی
- temizlik تمیزی، پاکی، عمل پاک یا تمیز کردن، نظافت
- tem zlik işleri تنظیمات، تمیز کاری، کارهای مربوط به تمیز و پاک کردن

کارهای نظافت، نظافت کاری

- temkin تمکین، وقار
- temkinli باوقار، موقر، با تمکین
- temkinsiz بی وقار، بی دقت، بی تمکین
- temlik به مملک دیگری در آوردن، فروختن، تملیک
- temmuz ماه تموز، هفتمین ماه تقویم ترکی (مطابق ۱۰ تیر ماه تا ۱۰ مرداد - ماه)، ماه جولای
- tempo ۱- (مو) ضرب یا ضربهای موسیقی، رنگ ۲- (مچ) روش، رویه
- tempo tutmak رنگ گرفتن (در موسیقی)
- temren آهن سرتیز، سرنیزه یا تیر کمان، خدنگ
- temrin تمرین، مشق
- temriye ۱- خزه بری یا زمینی ۲- نوعی ناخوشی پوستی، خشکی و خارش پوست
- temsil ۱- نمایش، تأثیر ۲- نمایندگی ۳- شبیه یا مثل کسی یا چیزی کردن
- temsilci = mümessil نماینده
- temsilcilik نمایندگی
- temyiz ۱- تمیز و تشخیص دادن، جدا کردن ۲- محکمه تمیز
- temyiz mahkemesi محکمه تمیز
- ten بدن، تن
- tenafür ۱- تنافر، از یکدیگر نفرت و بیزاری کردن، فرار از یکدیگر ۲- (ادب) نویسنده یا شاعری که چند کلمه پشت سر هم در یک جمله بیاورد که تلفظ آن ثقیل و دشوار باشد
- tenakus کم شدن، نقصان یافتن
- tenakuz تناقض، ضد و نقیض، یکدیگر بودن
- tenasüh تناسخ، عقیده باینکه روح پس از مردن شخص از کالبد او خارج شده به کالبد دیگری انتقال پیدا میکند

tenasül	تناسل، تولیدنسل
tenasüp	تناسب
tenazur	تفاظر، بهم نگرستن، نظیر یکدیگر بودن
tencere	دیگ
tender	واگن مخزن آب یا ذغال که پشت سر لوکوموتیو وصل و جزء آن میباشد، تندرلکو موتیو
tendürüst	تندرست، سالم، قوی
teneffüs	تنفس، نفس کشیدن، وقت تفریح کلاس درس
teneke	۱- حلبی ۲- پیت حلبی بنزین یا آب و غیره
tenekeci	حلبی ساز
tenesir	تخت غسل میت، تخته‌ای که روی آن تن مرده را می‌شویند
tenesirlik	۱- بیمارمحتضر ۲- محل یا انباری که تخته مرده‌شویی را در آنجا نگاه میدارند
tenevvü	تنوع، جوربجور بودن، گوناگون شدن
tenevvür	تنور، روشن شدن، مطلع شدن
tenezzüh	گردش، تفریح، تفرج (تنزه)
tenezzül	تنزل، پائین آمدن، پست شدن، تنزل قیمت
tenha	خلوت، ساکت و بی‌سروصدا
tenhalaşmak	خلوت شدن، ساکت و بی‌سروصدا شدن
tenhalık	۱- کم و خلوت بودن ۲- جای خلوت
tenis	تنیس، نوعی از توپ بازی که با راکت در میدانی که با تور به دو تقسیم شده بازی میکنند
tenkiye	تنقیه، اماله
tenkil	برگردانیدن، سرکوبی کردن، تسکین
tenkis	کم کردن، کسر کردن، تنقیص
tenkit	۱- تنقید، نقاط ضعف یا عیب

	چیزی را شمردن ۲- (ادب) سنجیدن و تمیز دادن عیوب و محاسن کلام یا کتاب
tennure	(قد) تنوره، دامن گشادی که دراویش مولوی در موقع انجام آئین رقص و سماع می‌پوشند
tenor	نازکترین یا تیزترین صدای خواننده مرد در موسیقی فرنگی (اپرا)، خواننده چنین صدا
tenperver	تن‌پرور، راحت طلب
tensikât	اصلاحات، نظم و ترتیب دادن (تنسیقات)
tensip	تسبیب، تصویب، مناسب شمردن
tente	چادری که جلوی بالای در دکان یا در و پنجره خانه‌های آویزند تور بافتنی = dantel = dantela
tentene	نخی، تور لباس زنانه، تور
tentür	الکل یا اتری که در آن ماده‌ای حل شده باشد محلول الکل یا اتر
tentürdiyot	تنتورید
tenvir	۱- روشن کردن، روشنائی دادن ۲- توضیح یا تشریح کردن
tenvirat	روشنائی، وسائل روشنائی
tenya	کرم کدو
tenzih	۱- تنزیه، تمیز و پاک کردن، ۲- کسی را از عیب و آلاش دور کردن، پاک و بی‌آلاش کردن
tenzil	تنزیل، پائین آوردن، پست کردن
tenzilât	تخفیف
tenzilâtlı	با تخفیف
teokrasi	دولت دینی، مذهبی
teokratik	مبنی بر دین و مذهب
teoloji	الهیات، علوم الهیات
teorem	(هن) قضیه هندسی
teori	تئوری، نظریه
tepe	۱- فرق، بالا، ناک، قله ۲- راس، سر ۳- تپه
tepecik	۱- تپه کوچک ۲- راس یا

دگمه مادگی در گل نیاتات
 ملاز ، tepedamgası = bingıldak
 آبگاه سر بچه نوزاد
 آدمی که پیشانی کوتاه دارد و tepegöz
 چشمهایش نزدیک موهای سرش
 میباشد
 ۱- کتک کاری حسابی ۲- tepeleme
 مغلوب کردن ۳- کله کور، لبالب
 ۱- حسابی کتک زدن ، tepelemek
 بی حس کردن ۲- مغلوب کردن
 ۳- (مچ) کشتن
 ۱- کتک خوردن، مغلوب tepelenmek
 شدن، (مچ) کشته شدن
 کاکل دار، طره دار، تاج دار tepeli
 ۱- گل یازینی که به کلاه میزنند tepelik
 ۲- گلکاری یا زینتی که بالای
 عمارت یا مبل و گنجه و غیره نصب
 میکنند
 معلق ، سرنگون ، واژگون tepetaklak
 ۱- بخار دادن ۲- بخور دادن tephir
 ۳- تبخیر کردن آب یا مایع
 جایی که اشیاء را برای tephirane
 ضد عفونی کردن بخار میدهند
 ۱- از روی عصبانیت یا هیجان tepinmek
 پا بزمین کوبیدن ۲- (مچ)
 رقص کردن ، پا کوبیدن
 غربال غله tepir
 غربال کردن tepirlemek
 ۱- بهم لگد پراندن ۲- tepişmek
 جست و خیز کردن ۳- باهم ستیزه
 کردن ، بجان هم افتادن ، با هم
 در جوال رفتن
 انعکاس ، رفلکس tepke
 ۱- عکس العمل، واکنش ۲- قوت tepki
 برگرداننده ، جهش
 انعکاسی ، عکس العملی ، چیزی tepkili
 که با قوه جهش حرکت میکند مانند
 موتور جت

عکس العمل ، انعکاس ، tepkime
 فعل و انفعال شیمیائی
 عکس العمل نشان دادن ، tepkimek
 ۱- لگد زدن ، لگد پراندن ۲- tepmek
 (مچ) رد کردن، پس زدن ۳-
 عقب زدن قنداق تفنگ یا توپ
 ۴- طپانیدن ، بزور طپاندن
 تکان خوردن ، tepremek = deprenmek
 حرکت کردن
 به حرکت tepreşmek = depreşmek
 آمدن، عود کردن ، برگشتن
 سینی tepsi
 عرق ter
 سستی ، شل شدن ، تراخی ، رخوت terahi
 آمدن
 ترقی terakki
 تراکم ، جمع شدن ، گرد آمدن ، teraküm
 انبوه شدن ، انباشته ، متراکم شدن
 ۱- (قد) ترانه ، نغمه ، لحن ، سرود terane
 ۲- (مچ) تکرار مکررات ،
 حرفهای مکرر که انسان را بستمه
 می آورد ، قصه کلثوم ننه
 ۱- ایوان ، پشت بام ، تراس ۲- teras
 زمینی که پله پله میکنند بمنظور
 آبیاری
 پله پله کردن زمینی برای teraslamak
 آبیاری یا درخت کاری
 نماز ۲۰ رکعتی که در ماه رمضان teravi
 بعد از نماز عشاء خوانده میشود ،
 نماز تراویح
 ۱- نرازو ، میزان ۲- برج میزان terazi
 ۱- تربیع ، حالت ماه وقتی که یک terbi
 ربع آن روشن و دیده میشود ۲-
 در جلو هر یک از آیات یک غزل
 دو مصراع از شعر خود آوردن و آن
 را چهار مصراع ساخته
 ۱- تربیت ، ادب ۲- رب گوجه terbiye
 فرنگی که به آن آب لیمو و تخم مرغ

اضافه میکنند برای داخل کردن
 در نوعی ازسوب ۳- افسار یا بو
terbiyeci مربی، تربیت کننده، متخصص
 تعلیم و تربیت
terbiyeli ۱- با ادب، با تربیت ۲-
 غذائی که به آن تخم مرغ و آبلیمو
 اضافه میکنند
terbiyesiz بی تربیت، بی ادب
terbiyesizlik بی تربیتی، بی ادبی
terbiyevî تربیتی، مربوط به تربیت
terbiyum فلزی است که علامت شیمیائی
 آن (Tb)، وزن اتمی آن ۱۵۹/۲
 میباشد، تربیوم
tercih ترجیح، برتری دادن، مزیت دادن
terci_ibent (ادب) ترجیع بند، وقتی
 شاعر چند بیت شعر در بحر موافق و
 قافیه های مختلف بگوید و بعد از
 هر بندیک بیت مکرر بیاورد
tercüman مترجم، ترجمان
tercümanlık مترجمی، مترجم بودن
tercüman olmak ترجمان حرف یا
 احساسات کسی بودن یا شدن
tercüme ترجمه
tercümeihal ترجمه احوال، شرح زندگی،
 تاریخچه زندگی، شرح حال
tere تره تیزک، ترتیزک
tereddi پست شدن
tereddüt تردد، شبهه، شك
tereffü عالی شدن، ترفیع و ترقی یافتن
tereke ترکه، میراث، متروکات، ارثیه
terekküp ترکیب، ترکیب یافتن
terelelli آدم سبک، جلف، سردر هوا
tere nenti تر بانترین، سقز، جوهر سقز،
 صمغ درخت کاج
terennüm ترنم، آواز خواندن،
 زمزمه کردن
teres (عو) قرمساق، دیوت
teressüp ترسب، رسوب پیدا کردن

کاری بعهده کسی افتادن، ترتب
terettüp
tereyağı کره (روغن کره)
terfi ترفیع، ترقی کردن، بالا رفتن
terfih ترفیه، آسایش و رفاه تأمین کردن
terfik ترفیق، رفاقت کردن، کسی را نزد
 کسی باقی گذاردن برای رفاقت
 یا هم صحبتی
terhin رهن گذاردن
terhis مرخص کردن یا شدن سر باز از خدمت
 سر بازی، تمام کردن دوره خدمت
 و وظیفه نظام
terilen تریلن، نوعی پارچه مصنوعی
 انگلیسی
terim ۱- اصطلاح (ریض) هر یک از
 جمله های طرفین معادله، هر یک
 از جملات جبری که با علامت
 بعلاوه یا منها جدا میشوند ۳-
 اعداد صورت یا مخرج یک کس
 ۴- (منطق) هر یک از جملات موضوع
 یا حکم در منطق
terk ترک، ول کردن، وا گذاشتن
terki ترک اسب
terkibibent (ادب) وقتی که شاعر چند بند
 شعر موافق و قافیه های مختلف بگوید
 و بعد از هر بندیک بیت غیر مکرر
 بیاورد، ترکیب بند
terkin etmek خارج یا پاک کردن اسم
 از صورت یا لیست یا دفتر
terkip ۱- ترکیب، مرکب کردن،
 مخلوط کردن، آمیختن چیزی با
 چیز دیگر ۲- (دس) جمع شدن
 دو اسم یا اسم و صفت
terleme عرق کردن
terlemek ۱- عرق کردن ۲- (مچ) خسته
 شدن، کاری را به زحمت و دشواری
 انجام دادن
terletici عرق آور، معرق
terletmek عرق آوردن، (مچ) به تنگنا

انداختن ، بزحمت و دشواری انداختن	می‌کند
terli عرق‌دار	ترس، وحشت، چیزی که مایه رعب وترس بشود
terlik ۱- کفش سرپا ئی ۲- عرقچین	۱- وارونه، برعکس، معکوس ۲- ters حرکت خشن ۳- فضله یا غایت
termal محل آبهای معدنی گرم	یا کثافت حیوان
terme نوعی توب صحرائی	(هن) زاویه متقابل براس
termik ماشین یا دستگاهائی که با سوخت از قبیل ذغال یا نفت گرم شده مانند موتور یا مرکز برق که با سوخت کار کند	محل ساختمان یا تعمیر کشتی
terminal آخرین ایستگاه یا آخرین مرکز وسائط نقلیه و ایاب و ذهاب	نوعی ماهی ریز از جنس ساردین (Clupea pontica)
terminoloji اصطلاحات (علمی یا فنی)، مجموعه اصطلاحات فسن بیان اصطلاحات	ترسیم، نقش
termodinamik ترمو دینامیت، شعبه‌ای از علم فیزیک وابسته به روابط و مناسبت بین قوه حرارت و قوه مکانیکی	۱- رجوع کردن، برگشتن ۲- لچ کردن
termoelektrik ترموالکتریک شعبه‌ای از علم فیزیک وابسته به روابط و مناسبت بین قوه حرارت و قوه الکتریک	۱- اوقات تلخی کردن، خشمگین شدن، حرف خشن زدن، به کسی عصبانی شدن ۲- فضله انداختن یا دفع فضولات کردن حیوانات، کثافت کردن حیوان
termofor کیسه آب گرم لاستیکی	اوقات تلخی شنیدن، حرف سخت و خشن یا درشت شنیدن، دعوا شنیدن
termokimya شعبه علم شیمی، درجه حرارت حاصله از ترکیب شیمیائی عناصر مختلفه را تحقیق و تشریح میکند	عصبانیت، اوقات تلخی، خسونت
termometre میزان الحراره، حرارت سنج	وارونه، این رو آن رو، چیز برگشته یا معکوس شده، پشت چیزی
termos قمقمه یا ظرفی که مایعات سرد یا گرم را بدون تغییر حرارت مدتی نگاه میدارد	پاک و پاکیزه
termosifon تریبی که بواسطه تفاوت حرارت آب گرم و سرد جریان آب را تأمین میکند	۱- ترتیبات، آمادگی، تهیه ۲- تدبیر
termostat آلتی که حرارت را بطور خودکار در يك درجه معین حفظ	۱- ترتیب، ردیف، نظم ۲- tertip غرض، مقصد، نقشه ۳- حروف چین
	توطئه چین، مغرض، غرض کار
	مرتب کردن، منظم کردن، ردیف کردن، ترتیب دادن
	مرتب، منظم، باسلیقه، بانظم و ترتیب
	نامنظم، نامرتب، بی ترتیب
	تروتازه
	ترویج، رواج دادن، موافقت

terzi	خیاط
terzil	رسو کردن، مفتح کردن، آبرو بردن
terzilik	خیاطی، درزی گری
tesadüf	تصادف، برخورد، راست آمدن، مصادف شدن
tesadüfen	تصادفاً
tesahup	تصاحب، حمایت
tesalüp	۱- تصالب، چپ راست آمدن رنگها روی هم مانند صلیب ۲ - اصلاح نژاد حیوان با جفت کردن جنس‌های مختلف صلب‌ها را، خلوط کردن، تصالب نژادی
tesanüt	توافق، هم‌آهنگی، همکاری، کمک به‌دیگر و تشریک مساعی
tescil	تسجیل، مسجل کردن
teselli	تسلی
teselli bulmak	تسلی یافتن
teselli etmek	تسلی دادن
tesellüm	تحویل گرفتن
teselsül	تسلل، پیوستگی
fessmüm	مسموم شدن، مسمومیت
tesettür	پوشش، حجاب، روگری و فرار کردن زنان از مردان
teseyyüp	اهمال، تسلی، کسالت (تثیب)
teshil	تسهیل، آسان کردن
teshin	گرم کردن، حرارت دادن
teshir	سحر کردن، گول زدن
tesir	تأثیر
tesirli	مؤثر، پرتأثیر
tesirsiz	بی‌تأثیر
tesis	۱- تأسیس، برقراری، نصب ۲- وقف
tesisat	تأسیسات، دستگاه
tesisatçı	مأمور تأسیسات، کسی که دستگاه‌های برق یا بخار و آب و غیره را نصب میکند
tesit	تسعید، عید مبارکی
teskere	برانکار، زنبه که عملجات با آن

خاک‌وشن و گل و غیره حمل میکنند
(تسکره)

teskin	تسکین، ساکن و آرام کردن
teslihat	تسلیحات، مجهز کردن با اسلحه
teslim	۱- تحویل دادن، بساحیش دادن ۲- تسلیم، گردن نهادن
teslim almak	تحویل گرفتن
teslimat	استرداد و تحویل اشیاء یا پول‌هاییکه ودیعه نهاده شده
teslim etmek	(قد) تحویل دادن، تسلیم کردن ۲- قبول کردن، متقاعد شدن
teslimiyet	تسلیم بودن
teslim olmak	تسلیم شدن، گردن نهادن
teslis	۱- تسلیت، بدسه رساندن، سه تائی کردن ۲- ابوابن روح القدس در عقیده مسیحی‌ها
tesmiye	تسمیه، نام بردن
tespîh	تسبیح، سبحان‌الله گفتن به خدا، ذکر و نیایش خدا
tespîhâğacı	درختی است که در هندوستان و مناطق حاره اروپا می‌روید میوه اش سعی و پوستش تب بر می‌آید (Melia Honig)
tespîhböceği	گرم‌خاکی، خرخاکی
tespit	۱- ثبت کردن ۲- تعیین کردن، معین، مشخص کردن، تثبیت
tesri	تسریع، سرعت دادن، تند کردن
test	تست، نوعی امتحان
testere	اره دستی
testerebalığı	ماهی‌اره، نوعی کوسه
testi	کوزه، سبو
tesvit	مسوده کردن، مینوت کردن
tesviye	۱- صاف کردن، هم‌سویه کردن ۲- تصفیه حساب، پرداخت، به نتیجه رساندن
tesviyeci	استاد ظریف‌کار که تکه‌های فلزی را با سوهان و آلات و ابزار

صاف میکند یا بشکل های مخصوص درمیآورد
tesviyeruhu آب تراز، تراز آبی
teşbih تشبیه، شباهت دادن، شبیه کردن
teşci تشجیع، جسارت دادن، جرأت دادن، قویدل کردن
teşdit ۱- تشدید کردن، سخت کردن
 ۲- علامت تشدید، شده
teşebbüs تشبث، دست انداختن، متوسل شدن، اقدام
teşebbüse girmek اقدام کردن، توسل کردن
teşekkül تشکیل شدن، تشکل، مؤسسه، سازمان
teşekkür تشکر
teşekkür etmek تشکر کردن
teşerrüf تشرف، مشرف شدن
teşevvüş تشوش، شلوفی، درهم شدن یا بودن
teşhir نمایش دادن، در نظر عمومی گذاردن، سرزبانها انداختن
teşhis تشخیص
teşkil تشکیل، چیزی را شکل و صورت دادن، سازمان دادن
teşkilât تشکیلات، سازمان
teşkilâtçı کسی که در فن سازمان و تشکیلات استاد است، مدیر خوب
teşkilâtlanmak سازمان دادن، تشکیلات دادن
teşkilâtlı سازمانی، سازمان دار، تشکیلات دار
teşmil تشمیل، شمول دادن
teşri تشریح، قانونگذاری (مجلس)
teşrif تشریف
teşrifat ۱- تشریفات، تمارفات ۲- اصلی، پروتکل معمول در وزارت خارجه، رسمیت، تمارف
teşrifatçı ۱- مأمور تشریفات وزارت خارجه ۲- کسی که به تشریفات

و تمارفات مقید است
teşrih ۱- تشریح، توضیح، شرح دادن
 ۲- شرحه شرحه کردن، علم تشریح، کالبدشناسی
teşriî تشریحی، مربوط به قانونگذاری، قانونی
teşriî masuniyet مصونیت قانونی (برای وکلای مجلس)
teşrik تشریک، شریک کردن
teşriki mesai تشریک مساعی، همکاری
teşrinievvel = ekim (قد) تشرین اول، نام سابق دهمین ماه تقویم ترکی که اکنون (اکتوم) می گویند
teşrinisani (قد) تشرین ثانی، نام سابق یازدهمین ماه تقویم ترکی که اکنون (کاسیم) می گویند
teş تشرختشویی
teşvik ۱- تشویق، بشوق آوردن، ترغیب، تحریک ۲- تحریک به آشوب
teşvikkâr ۱- تشویق کارانه ۲- تحریک آمیز
teşviş تشویش، آشوب، شلوفی، مخلوط کردن
teşyi مشایعت
tetabuk تطابق، مطابق و موافق شدن یا بودن
tetanos تتانوس، کزاز
tetebbu تتبع، جستجو، تحقیق، بررسی، مطالعه
tetik ۱- ماشه تفنگ، پاشنه تفنگ ۲- تردست، زود حرکت کننده، بیدار، هشدار
tetikte durmak حاضر باش بودن، آماده بودن برای حرکت فوری، دست به ماشه تفنگ بودن
tetir ۱- پوست سبز گردو ۲- لکه میوه یا سبزیجات
tetkik تدقیق، مطالعه، رسیدگی، بررسی

tevabi	همراهان، تابعین
tevacuk	توافق، موافقت
tevahhuş	توحش، ترس، رعب
tevakki	پرهیز، اجتناب
tevakkuf	۱- توقف، ایستادن، مکث کردن ۲- منوط، بسته به چیزی
tevali	توالی، پشت-پشت آمدن، پی‌درپی بودن
tevarüs	توارث، ازهم ارث بردن
tevarüt	۱- در یک وقت وارد شدن، پی‌درپی هم آمدن ۲- توارث، وقت که دو شاعر بی‌خبر ازهم هر کدام شعری بگویند که از حیث لفظ و معنی مانند هم باشد
tevatür	۱- خبر منتشر و شایع شده ۲- حدیثی که توسط چندین نفر نقل شده باشد
tevazu	تواضع، فروتنی
tevazün	توازن، هموزن شدن، همسنگ شدن
tevbih	توبیح، سرزنش، نکوهش
tevcih	۱- رو کردن بسوی کسی، حرفی را بسوی کسی متوجه کردن ۲- توضیح و بیان کردن ۳- محول کردن
tevdi	تودیع، ودیعه گذاشتن، سپردن
tevdia	وجوه سپرده شده یا تودیع شده به بانك و یا نزد کسی امانت گذارده شده
teveccüh	توجه، روگرداندن بسوی چیزی یا کسی، التفات کردن حرکت کردن بطرف کسی یا محلی، عنایت
tevehhüm	توهم، وهم آوردن، متوهم شدن، خیال و گمان کردن
tevek	تنه‌مو، تنه درخت انگور
tevekkeli	تصادفی، بیخودی، بدون قصد
tevekkül	توکل، کار خود را بخدا وا گذاشتن و بامید خدا بودن

tevellüt	تولد، زائیده شدن
tevellülü = doğumlu	متولد، تولد یافته
teverrüm	مسلول شدن، مرض سل گرفتن
tevessü	وسعت پیدا کردن، توسعه یافتن، وسیع شدن
tevessül	توسل، متوسل شدن، تشبث، چیزی را وسیله قراردادن
tevettür	سخت و سفت شدن در اثر کشیده شدن (مانند نخ یا طناب یا اعصاب)
tevfikan	موافق با...، توافقاً، متوافقاً، بر حسب مطابق
tevhit	۱- توحید، یکتا کردن، یگانه یا واحد کردن ۲- خدا را واحد یا یک دانستن
tevil	برگرداندن، منحرف کردن حرف یا مقصد، تفسیر
tevki	توقیع، امضاء یا نشان گذاشتن روی فرمان، فرمان طغرائی یا امضاء شده سلطان
tevkif	توقیف، بازداشتن، حبس
tevkifhane	بازداشتگاه، توقیفگاه
tevkil	دیگری را وکیل قراردادن، وکیل کردن کسی
tevlit	تولید بوجود آوردن، زایاندن
tevliyet	تولیت، متولی بودن، عهده‌داری امور املاک موقوفه
tevrat	توراة، کتاب عهد عتیق
tevriye	(ادب) در کلمه‌ای که چندین معنی داشته باشد قصد کردن معنی دور آن
tevsi	نوسیع، وسعت دادن، گشاد کردن، وسیع کردن
tevsik	توثیق، باسند و وثیقه ثابت و محکم و استوار کردن
tevzi	توزیع، پخش کردن
tevzin	توزین، وزن کردن، کشیدن
teyakkuz	تیقظ، بیداری، هشجاری
teyel	کوک (در خیاطی)
teyellemek	کوک زدن پارچه

teyelli کوك زار، پارچه‌ای كه كوك خورده باشد

teyemmümü تیعمم، جائی كه آب نباشد یا نتواند با آب وضوء بگیرد دو كف دست را بخاك پاك زدن روی دست و صورت نشیدن

teyit تأیید، قوت دادن، قوی كردن، تأكید

teyp ماشین ضبط صوت، تیپ

teyze خاله

teyzezade پسر خاله یا دختر خاله، خاله زاده

toz ۱- زود، تند، سریع ۲- رساله فارغ التحصیلی دانشگاه، تز

tezahür ۱- تظاهر، آشكار شدن، تظاهر شدن ۲- نشانه، علامت

tezahürat ۱- تظاهرات، نمایش ۲- علامات، نشانه‌ها

tezat تضاد، ضد یکدیگر بودن، باهم مخالف بودن، ناسازگاری

tezeyüt تزاید، زیاد شدن

tezepzüp ۱- تذبذب، تردد، شك و شبهه، دودله بودن ۲- شلوفی، بدون قرار بودن

tezek ناپاله خشك

tezekkür تذکر، بیاد آوردن، دريك موضوعی فكر كردن یا مذاكره كردن

tezellül تذلل، خود را خوار و ذلیل نشان دادن، اظهار خواری و فروتنی كردن

tezelzül تزلزل، لرزش، عدم ثبات، ناستواری

tezene مضراب

tezgâh ۱- پیشخوان، میز کار ۲- دستگاه کار مانند دستگاه نجاری یا بافندگی یا قالی بافی

tezgâhtar دستگاه دار، کسی كه روی دستگاهی کار میکند یا جلو

پیشخوان مغازه یا قهوه خانه به مشتریان جنس نشان میدهد و رسیدگی میکند

tezhip تذهیب، آب طلا کاری كردن و زینت دادن اطراف نوشته یا صفحات كتاب وغيره

tezkere ۱- یادداشت ۲- اجازه نامه مرخصی از محل کار یا اداره یا مدرسه یا نظام وظوفه وغيره، جواز

tezkiye تزكیه، از خوبیهها و پاكی کسی تعریف كردن، سابقه خوب، پاك و تمیز كردن (مانند تزكیه نفس)

tezlaşmek تند شدن، سریع شدن

tezleştirmek تند كردن، عجله انداختن، تسريع كردن

tezlik تندى، سرعت، زودى

tezilil ذلیل كردن، تحقیر كردن

tezvir حیل، خدعه، تزویر، مكر كردن، دو بهم زدن، دو روئی كردن

tezyif ۱- تزئیف، بست و كوچك شمردن ۲- حقیر كردن، خوار كردن ۳- مسخره كردن، استهزاء كردن

tezyin تزئین، زینت دادن، آراستن، زیور دادن

tezyinat تزئینات، نقش و نگارها

tezyinî مربوط به زینت و زیبائی و نقش و نگار

tezyit تزئید، افزایش، زیاد كردن

tıbbî طبى، پزشکی

tıbbiye (قد) مدرسه طب، دانشكده طب یا پزشکی

tıbbiyeli دانشجوی طب یا پزشکی

tığ ۱- قلاب تور بافی ۲- درفش كفاشی

tıka basa تپانیدن و پر كردن، چپاندن و پر كردن

tıkaç تویی، سوراخ گیر، كهنه یا چوب یا تخته‌ای كه بسوراخي می تپانند كه جلو آب یا جریانی را بند آورد

tıkalı چپانیده شده، تپانده شده، بند آمده

tikamak تپاندن ، چپاندن ، فرو بردن ، بزور داخل چیزی کردن و بند آوردن

tikanık بنده آمده ، گیر کرده ، تپانده شده ، چپانیده

tikanıklık ۱- گیر ، بند آمدگی ، مانع ۲- خفقان ، تنگی نفس

tikanmak تپانده شدن ، چپانده شدن ، گیر کردن ، بند آمدن ، معده پر شدن ، اشتها کور شدن

tikılmak پر شدن ، تپانده شدن

tikinmak بی دربی خوردن ، توی معده تپاندن ، بزور و پشت سر هم توی شکم ریختن

tıkırdamak تق و توق صدا کردن (مانند صدای بهم خوردن گردو)

tıkırtı صدای تق تق

tıkır tıkır مرتب ، مثل ماشین ، مرتباً و بدون فاصله ، با کمال راحتی و خوبی

tıkıştırmak ۱- با هم توی چیزی ریخته شدن یا تپیدن ۲- با عجله چند لقمه خوردن

tıkız سفت ، محکم ، با فشار پر شده ، سخت شده

tıklım tıklım لبالب ، لبریز ، فراوان

tıkmak بازور و فشار جادادن ، تپاندن ، چپاندن ، توی حبس انداختن

tıknaz توپول ، چاق و کوتاه قد

tıknefes تنگ نفس ، نفس نفس زنان ، نفس بند آمده

tıksırık عطسه کوچک

tıksırmak عطسه زدن

tık tık صدای تگ تگ یا تق تق

tılsım طلسم

tımar ۱- نيمار اسب و حیوانات دیگر ۲- رسیدگی و نگاهداری باغ و درخت ۳- خدمت و رسیدگی به مبعوض و

تمیز کردن و عوض کردن زخمها ۴- تیول ، اراضی و املاک دولتی که در مقابل دریافت عشریه در دوره عثمانی به سپاهیان داده می شد و مقدار آن بسته به تعداد نظامیانی بوده که آن سپاهی همراه خود بچنگ میبرد

tımarhane دارالمجانین ، دیوانه خانه

tımarhanelik مجنون ، دیوانه

tınaz توده یا کپه علف که برای تغذیه حیوانات جمع میکنند

tingıldama «تنگ تنگ» صدا در آوردن

tingiltı صدای «تنگ تنگ» یا «دلنگ دلونگ»

tingır (عو) ۱- لات ، بی پول ، مفلس ۲- پول ۳- خالی ، تهی

tingırdama = tingıldama صدای «تنگ» یا «دلنگ» در آوردن

tingırdatmak ۱- صدای «تنگ» یا «دلنگ» در آوردن ۲- «دنک» «دنک» یا «دلنگ» «دلنگ» تار یا یک آلت موسیقی در آوردن

tingırtı صدای «تنگ تنگ» یا «دلنگ» «دلونگ»

tını تن صدا ، آهنگ ، طنین

tınmak صدای «تن» در آوردن ، جیک زدن

tınmamak ۱- صدا در نیاوردن ، جیک نزدن ۲- (عو) اهمیت ندادن ، ککش نگزید

tınnet = tını تن صدا ، آهنگ ، طنین

tıp پزشکی ، طب

tıpa چوب پنبه یا هر چیزی که در شیشه را ببندد ، چیزی که با آن راه آب یا سوراخی را ببندند یا بند آورند

tıpatıp عیناً ، کاملاً ، شبیه هم ، مطابق هم ، نعل بالنعل

tıpırdamak ۱- صدای یا ۲- صدای طپش یا ضربان قلب ، صدای تگ تگ ساعت

tıpış tıpış تاتی تاتی کردن بچه
tıpkı عیناً ، مطابق
tıpkıbasım چاپ‌افست
tırabzan نرده‌پلکان ، دست‌اندازپله‌های چرخشی
tıraş تراش ، تراش یا اصلاح‌موی سر یا بدن
tıraş etmek ۱- تراشیدن سر و صورت و غیره ۲- (عو) پرچانگی کردن ، پر حرفی و روده درازی کردن
tıraşçı پر حرف ، روده‌دراز ، پرچانه
tıraşlı ۱- تراشیده شده ، اصلاح شده ۲- اصلاح نشده ، صورت نتراشیده
tıraşsız ۱- بدون اصلاح ، صورت تراشیده ۲- نتراشیده (سنگ یا تخته و غیره)
tırık tırak صدای «ترق تروق» (مثل صدای تخته نرد)
tiril ۱- لغت ، عور ۲- بی‌بول ، مفلس
tiriş نوعی راه رفتن اسب ، یورغه ، یورت‌مه ، طرز چپ و راست راه رفتن اسب که زیاد تکان میدهد
tirkas کلون یا کلند آهنی یا تخته‌ای که پشت درب را با آن محکم می‌بندند
tirmalamak ۱- چنگ کشیدن ، پنگول کشیدن ، با ناخن چنگ زدن
tırmananlar پرندگان چنگ‌دار یا قلاب‌دار مانند طوطی ، دارکوب ، مرغ حق که چنگ خود را به درخت گیر داده بالا می‌روند
tırmanmak بالادرفتن با کمک ناخن یا چنگال ، خزیدن به بالا بکوه یا درخت ، بالادرفتن
tırmak ۱- جای چنگ یا ناخن که در بدن یا صورت باقی میماند ۲- شن کش ، چنگال شن کش
tırmıklamak ۱- شن کش سنگ و کلوخ یا شن باغچه را جمع کردن و پاک کردن ۲- پنگول کشیدن ، چنگ کشیدن

tırnak ناخن ، چنگ ، چنگال ، چنگک
tırnakçı (عو) جیب‌بر
tırnaklamak پنگول یا پنگول کشیدن ، چنگ کشیدن یا زدن
tırnaksı سه‌پای ناخن ، ناخن‌وار
tırpan ۱- نوعی داس بزرگ که دارای دسته طویل است ۲- طرز زدن پشت یا به‌ساق طرف مقابل در فن کشتی‌گیری ۳- درو ، همه را از یاد آورده ، یقماوغارت کردن ، ازپای در آوردن
tırpana نوعی ماهی درشت و دراز (Raja batis)
tırpancı دروگر یا داس‌دسته‌بلند ، داس‌دار
tırpanlamak ۱- درو کردن ، باداس دسته بلند چیدن ۲- (میج) از بین بردن چیزی ، نیست و نابود کردن
tirtik کنده ، پاره ، بریده ، رفته (کنار چیزی)
tirtikçi (عو) جیب‌بر
tirtiklamak (عو) زدن ، دزدیدن ، جیب‌بری کردن
tirtikli چیزی که کنار یا اطرافش پاره ، کنده ، زده ، بریده یا رفتگی داشته باشد
tirtil ۱- کرم درخت ، کرم ، کرم صدپا ۲- گلدوزی زنجیری اطراف پارچه ۳- زنجیره یا بریده بریدگیهای دور پول فلزی ۴- نوار فلزی زنجیری دور چرخ تانک
tirtillanmak حمله و هجوم آوردن حشرات مضر (کرم درختی) به درختها ، کرم‌افتادن درخت
tirtilli پول فلزی یا هر چیزی که اطرافش بریده بریدگیهایی بشکل زنجیر داشته باشد ، زنجیره‌ای ، زنجیره‌دار
tirtılsı درخت بی‌مجنون ، تیریزی یا گل‌های آنها که بشکل زنجیره

میباشد
tırtır نوعی حشره شبیه زنبور که کرمهای درختی مضر را میخورد
 (Ichneumon)
tıs سکوت ، سوت کور
tıslamak صدای «ف» که گریه یا غار از خود در میاورد کردن
tıynet طینت، خوی، سرشت، خلقت
Tıcanî ۱- طریقت تجانی، نام طریقت و پیروان طریقتی است که در شمال افریقا تأسیس شده و در ترکیه بخصوص در اطراف آنکارا موجودند
 ۲- (مج) متعصب، مرتجع
ticaret بازرگانی، تجارت
ticarethane تجارتخانه
ticarî بازرگانی، تجارتی، تجاری
tıfdurk نوعی فن چاپ که قالب صفحات آن مسی و برای چاپ رنگی بکار میرود
tifo حصه، مطبقه
 ۱- پشم مخصوص بز آنکارا (انقره)
 ۲- بز آنکارا (آنقره) که دارای پشم مخصوص نرم و درازی است
tıftiklenmek ریش ریش شدن، نخ نما شدن قالی و پارچه
tıfüs تیفوس، محرقه
tik ریشه تکان یا حرکات غیر ارادی که در عضلات سر و صورت یا دهان و چشم پیدا میشود
 ۱- گوشت تکه تکه شده، خرده نان
 ۲- لقمه، تکه، پارچه
tıksindirici مسممکننده، چندی آورنده، متهوع
tıksinmek مسمم شدن، چندی شدن، دل بهم خوردن، نفرت کردن
tıksinti نفرت، تنفر
tılâvet تلاوت، خواندن کتاب، قرائت قرآن یا آیات الهی دیگر

۱- روباه ۲- (مج) موزی، زرنک، **tilki** حیلہ گر
 ۱- گیاهی است که در طبابت بکار میرود (**Erigeron**)
 ۲- نوعی انگور خوشه بلند ۳- نوعی حرکت در فن کشتی گیری
tilkileşmek زرنک شدن، موزی شدن، حیلہ گر شدن، روباه شدن
tilmiz = çömez (قد) تلمیز، شاگرد
timbal طبل یا نقاره ارکستر فرنگی
tımsah تمساح، نهنگ (**Crocodylus**)
tımsal مثال، شبیه، نمونه، تمثال
tımüs غده لنفاوی، طموس که بین استخوان سرسینه و حنجره موجود است در نوزادان فعالیت ندارد با پیشرفت سن بتدریج فعال میشود
tinka نوعی ماهی لذیذ شبیه ماهی دورنا (**Tinca, tinca**)
tin روح، معنا
tinsel روحانی، معنوی
tip تیپ، نوع، نمونه
tipi گردباد مخلوط با برف، طوفان برفی
tipik شبیه، نمونه‌ای
tipilemek برف و طوفانی شدن هوا
tipogrofyâ = basımcılık صنعت چاپ
tırat حرف طولانی يك هنرپیشه که در صحنه تا تردینک وهله میگوید، اطناب کلام
tiraj عدد چاپ مجله یا روزنامه
tiran حکومت مستبد، ظالم، فرمانروای ظالم
tırbuşon سربطری بازکن، پیچ چوب پنبه کتر سربطری
 ۱- نخ پنبه‌ای ۲- علامت (-) که در نوشتن بکار میرود، علامت «تیره»
 ۱- (مج) کارراه انداز، ماهر، **tirendaz** هنرمند ۲- (مج) شیک پوش، خوش لباس

tirfil یونجه صحرائی
 tirfillenmek پرز یا نچه‌های شبیه حوله که ریخته شود، پرز رفتن یا خراب شدن
 tirildemek = titremek لرزیدن
 tiril tiril ۱- مثل بید لرزیدن ۲- پارچه، تمیز یا ظریف که مثل موج آب بچشم میخورد
 tirit ترید، نان که در آب گوشت خرد میکنند، نوعی سوپ گوشت که نان سرخ کرده در آن میریزند
 tiritleşmek پیروپانال شدن
 tiriz ۱- تریز، پارچه باریکی که به پائین دادن یا پشت دادن لباس اضافه میشود ۲- تخته باریک کم پهنا
 tiroit غده تیروئید
 tirpit, tirpidin, tirptil نوعی کج بیل کوچک باغبانی
 tirşe ۱- رنگ بین سبز و آبی ۲- پارشمن، نوعی کاغذ که در قدیم از پوست نازک درست میکرده اند
 tiryak ریاک
 tiryaki معتاد، عادت کرده
 titan تیتان، جسمی است بسیط سیاه رنگ شبیه به سیلیس و فلز که در حرارت ۱۸۰۰ درجه ذوب میشود، وزن مخصوص آن ۴/۵ و علامت شیمیائی آن (Ti) میباشد
 titiz ۱- با دقت، حساس، دقیق ۲- وسواسی
 titizlenmek حساسیت نشان دادن، زیاد دقیق شدن
 titizlik دقت، حساسیت، دقیق بودن
 titrek لرزان، لرزنده، لرزه دار
 titremek ۱- لرزیدن، تکان خوردن ۲- ترسیدن زیاد
 titreşim (هین) لرزش، اهتزاز
 titreşmek بخیرد لرزیدن
 titretmek ۱- لرزاندن ۲- ترساندن

t.yatro تآتر، نمایش
 tiyatrocuc هنرپیشه تآتر
 tiyatroculuk هنرپیشگی تآتر
 tiz صدا یا لحن نازک یا تیز و طولانی
 toğrul نوعی عقاب یا باز وحشی
 tohum ۱- تخم گیاه بذر، دانه ۲- تخم حیوان
 tohumlamak القاح ماه نری با وسائل مصنوعی به حیوان ماده
 tohumlanmak تخم در آوردن یا تخم گذاشتن گیاه
 tohumlu ۱- تخم دار ۲- گیاهی که تخم آن کاشته میشود
 tohumluk گیاه تخمی، گیاهی که برای گرفتن تخم آن را باقی میگذارند
 tok ۱- سیر (خلاف گرسنه) ۲- پارچه سفت بافته شده
 toka ۱- چنگک کمر بند یا کفش، گل روی کفش ۲- دست دادن
 toka etmek ۱- دست دادن ۲- (عو) بول در کف کسی گذاردن، بول دادن
 tokaç تخماق جامه شوئی تخماق جامه شوئی، تخماق چوبی که روی لباس و غیره میکوبند برای شست و تمیز شدن آن
 tokalaşmak بهم دست دادن
 tokat سیلی، چک
 tokatlamak سیلی زدن، چک زدن
 tokatlanmak سیلی خوردن، چک خوردن
 toklu مره یکساله
 tokluk سیری، سیر بودن
 tokmak ۱- تخماق، چکش بزرگ چوبی ۲- کوبه در، چکش در، توبی آهنی که روی درب نصب می کنند که با آن درب میزنند
 tokmakçı (عو) فاسق، مردی که رفیق نامشروع زنی باشد
 toksin زهر با سمی که از میکرورها حاصل میشود

tokurcun = dokurcun خرمن ، کپه ،
 تودهٔ علف یا محصول
 tokurdamak غلغل کردن، صدائی که از
 جوشیدن و خارج شدن حباب هوا
 از توی آب شنیده میشود
 tokuş (değiş tokuş) عوضی بدل (این
 کلمه تنها مورد استعمال ندارد)
 tokuşmak شاخ بشاخ شدن، بهم افتادن،
 بهم تصادم کردن ، بهم خوردن
 tokuştirmek ۱- شاخ بشاخ انداختن
 قوچها ۲- (مج) دونفررا بجان هم
 انداختن ، دعوا انداختن ۳-
 دو چیز را بهم کوبیدن
 tolerans = hoşgörü ۱- تسامح ،
 مسامحه ، عدم تعصب ۲- تفاوت
 در اندازه (در مورد چیزهای دقیق)
 tolga (tulga) نوعی کلاه فلزی که در
 قدیم در موقع جنگ بر سر
 میگذاردند، کلاه خود قدیمی
 tolüen هیدروکربوری که در قطران
 زغال سنگ همراه با بنزین موجود
 است ، تلوتن
 tomak ۱- توپ چوبی ، توپوز، گرز ،
 چماق ، کویال ۲- نوعی چکمهٔ
 ضخیم و سنگین
 tomar ۱- طومار (تومار) ۲- چوبی که
 سر آن فرچه دارد و برای پاک کردن،
 داخل لولهٔ توپ بکار میرود
 tombak مخلوط مس و روی ، برنج
 tombala بازی تومبالا یا لوتو، نوعی بازی
 است که تکه های چوبی بشکل بشکه
 کوچک نمره دار از توی کیسه
 در آورده روی مقوای نمره دار
 میگذارند که هر کس زودتر نمره ها
 را پر کند برنده میشود
 tombalak گرد مثل توپ، تویی
 tombaz ۱- نوعی قایق که ته آن بهن و
 صاف است روی نهرها و رودخانه ها

کار میکنند ۲- دوبه ای که روی
 آب ثابت می ماند و روی آنها پل
 یا جسر کار گذارده میشود
 tombul چاقالو ، چاق و چله ، توپول
 موپول ، کوپول موپول
 tomruk ۱- تنه درخت که از آن تخته یا
 الوار بریده میشود ۲- غنچه گل
 که هنوز باز نشده ۳- کند ۴-
 (قد) حبس، زندان ۵- چوب یا
 سنگهای بزرگ که بشکل مکعب
 میباشند
 tomurcuk غنچه کوچک، بن نهال یا نبات
 tomurcuklanmak بن زدن، غنچه کردن
 ton ۱- تن، یک هزار کیلو وزن ۲-
 آهنگ ، وزن صدا فرقه های بین
 صدای بم و زیر
 tonaj ظرفیت وزن، مقدار ظرفیت یک
 وسیله نقلیه بر حسب تن
 tonbalığı = orkinos نوعی ماهی بزرگ
 که از گوشت آن کنسرو تن درست
 میشود
 tonga تله، گیر
 tongaya düşmek یا basmak (عو)
 به تله افتادن ، گیر افتادن
 tonilato ظرفیت بارگیری کشتی ، مقدار
 تن ظرفیت کشتی
 tonos طاق گنبد ، طاقی که بشکل گنبد
 ساخته شده باشد
 tonton مامان ، مامانی ، به بچه ها یا
 بکسی که انسان خیلی خوشش بیاید
 گفته میشود بیشتر به بچه های کوچک
 دوست داشتنی گفته میشود ، کوپول
 موپول
 top ۱- هر چیز که روی شکل ۲- توپ بازی
 ۳- توپ جنگی ۴- تویی چرخ
 ۵- توپ پارچه ۶- جمماً یکجا
 روی هم رفته
 topça مازالاق، فرفره چوبی دستی که

بشكل مخروطی میباشد به آن نخ
پیچیده با ضرب روی زمین انداخته
میچرخانند

1- زواله خمیر ۲- يك تکه کروی
topak از چیزی ۳- برآمدگی پشت پای
حیوانات که شبیه پاشنه است ۴-
در بعضی از نواحی جنوب ترکیه
به قدح یا بطری نیز گفته میشود

لنگه ، چلاق
topal
topalak گیاهی از فامیل عناب که از
برگهای آن رنگ سبز بدست می آید
(Rhamnus chlorophorus
globosus)

لنگیدن
topallamak
لنگی، لنگ بودن
topallık
1- گردبا گلوله ای، کروی شکل،
toparlık کروی ۲- (نظ) ارا به ای که در
آن مواد جنگی حمل میکنند

جمع و جور کردن ، گرد
toparlamak آوردن ، مرتب کردن

1- جمع و جور شدن ۲-
toparlanmak بعد از مرخصی بخود آمدن و خود را
جمع کردن ، قدری بهتر شدن ،
بهبودی یافتن

نوعی خرنزه که رنگ زرد و
topatan خوش دارد

باقوت زرد، زبرجد هندی نوعی سنگ
topaz جواهر که از ترکیب سلیکات
آلمونیم و فلورین حاصل شده

1- کشتی کوچک جنگی که
topçeker توپ حمل میکند ۲- حیوانی
که توپ حمل میکند

1- توپچی ۲- به بچه ای که در
topçu کلاش مانده بعنوان ریشخند و
مسخره میگویند

چنگال سه شاخه دسته دار برای
topla خرمن باد دادن، چنگال باد افشان

کلکتور، دینام
toplaç

جمع، مجموع
toplām
جمع کردن ، جمع بندی
toplama
1- جمع بستن حساب ۲-
toplamak جمع کردن چیزی ۳- جمع شدن
(چرك) ۴- چیدن (گل) ۵-
چیزی را جمع کردن جمع و جور
کردن، جمع آوری کردن

دورهم جمع شدن ، گرد
toplanmak آمدن، جلسه کردن، خود را جمع
و جور کردن، جمع شدن

جلسه، مجلس، ضیافت، جمع
toplantı شدن اشخاص دورهم

سیاهرگ ، ورید
toplardamar
جمع شدن، گرد آمدن
toplaşmak
جمع کردن توسط دیگری،
toplattmak جمع آوری کردن

1- دستجمعی ۲- چیزی که تویی
toplu دارد ۳- دورهم جمع شده ۴-
جمع و جور، مرتب ۵- چاق

1- باهم دیگر، دستجمعی
topluca ۲- کمی چاق

سوزن ته گرد
toplaigne
اجتماع، جمعیت ، جماعت
topluluk
اجتماع ، انجمن ، مجمع، جامعه،
toplum مردم

علم الاجتماع، سوسیولوژی
toplumbilim
سوسیالیست
toplumuc
سوسیالیسم
toplumculuk
ملی کردن ، مال یا
toplumlaştırmak ملک شخصی را بتصرف ملت یا
دولت در آوردن، اجتماع کردن

اجتماعی، عمومی
toplumsal
نقشه کشی یا نقشه برداری
topografya از اما کر یا شهرها

خاک، خشکی، زمین، اراضی، کشور
toprak
با خاک پوشاندن
topraklamak
صاحب زمین کردن ،
topraklandırılmak به زمین یا اراضی رساندن، صاحب

- ملك کردن
 1- خاکی، خاک‌دار ۲-
 topraklı صاحب زمین یا اراضی
 بدون زمین، بدون اراضی یا ملک
 topraksız بدون زمین، بدون اراضی یا ملک
 toptan بطور عمده، بکجا، همه با هم
 toptancı تاجر عمده فروش، عمده فروشی
 toptancılık عمده فروشی
 topuk پاشنه پا، پاشنه کفش
 topuklu پاشنه دار
 topur پوست خارجی بلوط که خاردار است
 topuz 1- توپوز، چماق بزرگ سرگرد
 ۲- موی جمع شده پشت سر خانمها
 tor 1- تور ۲- غریبه، بیگانه
 torak توده هیزم که برای زغال کردن
 کود می‌کنند
 torman چاق و چله (پسر بچه یا حیوان
 رموی وحشی)
 torba 1- توبره ۲- کیسه ۳- کیسه
 خصیه
 torik ماهی پالاموت بزرگ (دوساله)
 torlak 1- جوان هرزه و بی دست و پا یا ناشی
 ۲- حیوان رمو
 torluk ناشی گری، بی دست و پائی،
 ناشی بودن
 torna چرخ خراطی، دستگاه یا چرخ
 تراش فلزات
 tornacı تراش کار، خراط
 tornacılık تراشکاری، خراطی
 tornado گردباد شدیدی که در سواحل
 افریقای غربی می‌وزد
 tornavida آچار پیچ گوشتی
 tornistan 1- گردش وارونه پروانه
 کشتی موقع عقب زدن ۲- این
 روان رو کردن، برگرداندن
 پارچه لباس، وارونه کردن
 1- عقب زدن کشتی،
 واروکار کردن پروانه کشتی ۲-
 برگرداندن روبه لباس ۳- عقب

- زدن، جا زدن، رجوع کردن
 torpido کشتی اذردانداز کوچک و سریع
 الیبرجنکی
 torpil 1- بمب یا مین یا اذدرکه در زیر
 آب کار می‌گذارند یا رها می‌کنند
 برای غرق کشتی‌های دشمن ۲-
 (مچ) پارتی، پشت یا حامی و
 متنفذ قوی
 torpilbalığı نوعی ماهی که بچه می‌زاید
 و با خارج کردن اشعه الکتریکی
 از قسمت سر سایر ماهیها را هلاک
 می‌کند، شبیه ماهی (ترپانا) می‌باشد
 (Raia torpedo)
 torpillemek اذرد یا مین انداختن
 tortop کاملاً گرد یا کروی
 tortu 1- درد، لرد، رسوب، لای ۲-
 پست مانده ته مانده مال پست
 رسوبات سخت شده که بمرور زمان
 از گل و لای و مواد ته نشین شده
 بوجود می‌آید مانند کالکرها یا
 سنگهای آهکی
 torun نوه، نواده
 toryum فلزی است برنگ سرب دارای
 وزن اتمی ۲۳۲ وزن مخصوص
 ۱۲/۶ علامت شیمیائی (Th) در
 هوای آزاد فاسد نمیشود
 tos کله زدن، شاخ زدن حیوانات
 لانشست،
 tosbağa = kaplumbağa سنگ پشت، کاسه پشت
 toslamak کله زدن، شاخ زدن، کشتی که
 از طرف سربجائی بخورد، (عو)
 بی جهت بول دادن، تیغ خوردن
 toslaşmak شاخ به شاخ شدن، بهم‌دیگر
 کله زدن
 tost مُست، نانی که میان آن کره یا پنیر یا
 کالباس گذاشته بین دو صفحه فلزی
 داغ می‌گذارند و برای خوردن
 برشته می‌کنند، نان مُست کن

tostoparlak چاق و چىلە، چاق و
 گۈشتا لود كوتاه، كويول موپول
 tosun گوسالە نراختە شەدە
 tosuncuk بېچە نوزادكە ازحدە معمولى
 چاق تر باشد
 tos vurmak شاخ زدن، كلكە زدن
 totaliter افراطى، حكومت يافرمانى
 كە ھەمە اختىيازات را تنھادردست
 خود نكاهداشته باشد، مستبد
 totem حيوان يا چيز ديگري كە جماعات
 ابتدائى از قديم تصور ميکردند
 توسط آن بوجود آمده يا باكمك
 آن بزنگى و سعادت رسیده اند
 لذا آن را باشگون يا مقدس شمرده
 علامت مخصوص مى خود قرار
 مى دادند مانند تر كھاي قديم كە
 معتقد بودند يك گرگ خاكستري
 رنگ (بزقورت) در آسيای وسطى
 بآنها راه نشان داده سبب نجات
 آنها گردیده است لذا عكس و
 مجسمه آن را مقدس و متيمن شمرده
 آنرا علامت مخصوص مى خود
 قرار داده اند
 toy ۱- آدم بى تجربه ناشى ۲- نام نوعى
 پرنده يا مرغ شكارى است كە داراي
 پاهای بلند و پرهای سرخ يا زرد
 است و گوشت خوراكي لذىذى دارد
 ۳- (قد) مهمانى، ضيافت
 toydan نوعى مرغ سرخ رنگ شكارى بزرگ
 toygar چكاوك، چكاوه (Alanda)
 toyluk ناشى بودن، بى دست و پاى،
 بى تجربى
 toynak سم حيوانات (مانند اسب والاغ)
 toz گرد، پودر، گرد و خاك، هر چيزى كە
 مثل گرد نرم باشد
 tozan ۱- ذره، دانەهای گرد ۲- جاى
 پرگرد و خاك
 tozarmak گرد شدن، نرم و بحالت گرد

در آوردن
 tozlanmak گرد و حاكي شدن، گرد بلند
 شدن، گرد دار شدن
 tozlaşma ۱- گرد شدن، بحالت گرد
 در آوردن ۲- گرد افشاني، تلقیح
 نبات وقتى كە گرد زروى عنصر
 ماده آن توسط باد يا حشرات
 مى نشیند
 tozlaşmak گرد شدن، بحالت گرد
 در آوردن، پودر شدن
 tozlu گردى، گرد و خاكي
 tozluk گتر، رو كفشى، پارچه اى كە در
 سابق روى غوزك يا بالاي كفش
 مى بستند
 tozrak (gezme tozrak) گردشو
 تفریح، تفرج
 tozpembe صورتى كمرنگ، صورتى باز
 tozsabun گرد صابون
 tozşeker شکر
 tozumak خاك پس دادن، گرد و خاك
 بلند شدن از چيزى
 tozutmak گرد كردن، گرد و خاك بلند
 كردن، گرد و خاك در آوردن
 töhmet تهمت، افتراء، آنچه كسى بآن
 متهم شود
 töhmetli متهم، تهمت زده شده
 tökezlemek سکندى رفتن، به چيزى
 گیر کردن و باكله پائين آمدن،
 زمین خوردن
 tömbeki تنباكو
 töre رسم و عادت، خو، اخلاق، دأب
 tören جشن، مراسم رسمى، آئين مذهبى
 töresel مربوط به رسم و عادت و دأب
 törpü سوهان
 törpülemek سائیدن با سوهان،
 سوهان كردن يا زدن
 törpülü سوهان زده شده، سائیده شده
 باسوهان

tös ندائی که به حیوان زده میشود برای برگرداندن آنها مثل «هوی»
 töskürtmek حیوان را عقب عقب زدن
 tövbe توبه
 tövbekâr توبه کار، توبه کرده، تائب
 tövbeli توبه کرده
 töz اصل، جوهر، اساس
 trafik رانندگی، عبور و مرور، آمدورفت
 بار و مسافر، ایاب و ذهاب و سائط نقلیه
 trahom تراخم، نوعی مرض چشم
 trajedi فاجعه، نمایش حزن آور، نمایش مصیبت و بدبختی، تراژدی
 trajik مربوط به تراژدی، الیم، فجع، غمناک، حزن آور
 trakeliler تیره حیوانات مفصلدار (مانند ملخ و عنکبوت) که دارای آلت تنفس لوله‌ای یا خرخره‌ای هستند
 trakit سنگهای آتشفشانی از جنس فلدسپات
 traktör تراکتور
 trakunya نوعی ماهی از جنس لورک که گوشت لذیذی دارد بالهای آن خاردار و سمی میباشد
 trampa عوض بدل، مبادله
 trampa etmek مبادله کردن، تعویض کردن
 trampet طبل کوچک که با دوچوب می‌نوازند
 tramplen در محل‌های شنا یا حوض آب قخته‌ای که وسط آن و یکطرفش ثابت طرف دیگرش مرتجع است روی آن ایستاده بالگردان توی آب می‌پرند
 tramvay تراموای
 trança نوعی ماهی که بولک‌های آن تیره رنگ و گوشت سفید و لذیذی دارد

transfer انتقال، نقل و انتقال
 transformator ترانسفورماتور
 transistor ترانزیستور
 transit ترانزیت
 transkripsiyon طرز نوشتن کلمات و حروف و حرکات بوسیله علائم و اشارات مخصوصه برای اینکه آسان و صحیح خوانده شود
 trapez تراپز، آلت ورزش با تابی که انتهای دو طناب آن به چوب گردی متصل باشد
 travers تراورس، تخته‌هایی که زیر ریل آهن میگذارند
 tremolit سلیکات طبیعی که در آن ماکنزی کلیم و آهن و آلومینیوم موجود میباشد
 tren قطار، ترن
 trençkot پالتو بارانی
 tribün سکوهائی که در استادیوم و جاهای روباز میباشد برای نشستن تماشاچیان مسابقات اسبدوانی، فوتبال و غیره
 trigonometri مثلثات
 triko پارچه پشمی بافته شده، لباس بافتنی
 trikosefal نوعی کرم روده
 trikotaj کار بافتندگی
 trikotajcı کسی که به کارهای کشف یا بافتندگی مشغول است
 trilyon یکهزار میلیارد، تریلیون
 trişin تریشین، کرم تریشین که در گوشت نه پخته خام خوک یافت میشود
 tritium تریتیوم، هیدروژن سه‌تاکه علامت آن (T) میباشد
 triton هسته اتمی که از دو نوترون و یک پروتون بدست می‌آید
 triyo (مو) مجموعه سه شخص، قطعه موسیقی سه‌تائی
 trolleybüs اتوبوسی که بوسیله قوه برق

حرکت میکند جریان الکتریک
ازسیم برق هوایی بشاخکهای نصب
شده بالای اتوبوس وارد میشود،
تریلی بوس
trombon نوعی شیپور برنجی مرکب از
دولوله خمیده که با نفس زده میشود
trompet ترمپت، نوعی شیپور پرده‌ای که
در ارکستر جا میگیرد
tropika مدار جغرافیائی بفاصله ۲۳ درجه
و ۲۷ دقیقه شمال یا جنوب خط استوا
tropical نواحی گرمسیر، منطقه حاره
tropizm نمو یا ترقی عضوی در جهت معینی
در تحت نفوذ اثر خارجی از قبیل
نور و حرارت
troposfer اولین طبقه هوای جو که بقطر
۱۱ کیلومتر دور کره زمین را
احاطه میکند
trotsvar = kaldırım پیاده‌رو
tröst تراست، همدستی یا شرکت چندین
کمپانی بزرگ که برای انحصار
اجناس که قیمت آن را در کنترل
خود داشته باشند تشکیل میشود
truakar کت بلند زنانه
trup دسته یا گروه بازیکنان تآتر سیار
tu = tuh تف، تفوا
Tuba طوبی، نام درختی که معتقدند در
جنت میباشد که ریشه آن در بالا
و شاخها بطرف پائین دراز میشود
tufan طوفان نوح، کولاک، باران و باد شدید
tufeyli = asalak طفیلی، پارازیت
tugay (نظ) تیپ
tuğ تاجی که از پر مرغ یا موی دم اسب
درست میکردند و در زمان عثمانی
قدیم از طرف سلطان به تیمسارها
میدادند و آنها را تیمساریک تاجی
یاد و تاجی یاسه تاجی میخواندند،
دسته‌ای از موی اسب که بالای
کلاه نصب میکردند (توغ)

tuğamiral (نظ) دریادار (سرتیپ در
قوای بحری)
tuğbay (نظ) سرهنک (سرهنگ ارشد که
فرمانده تیپ باشد)
tuğgeneral (نظ) سرتیپ
tuğla آجر
tuğlaci آجرپز، آجر فروش
tuğra طغرا، چند خط میخی تودرتو که
اسم شخص در ضمن آن گذاشته
شود بیشتر در روی مسکوکات یا
مهر اسم نقش میکنند
tuğrakeş در زمان عثمانی قدیم کسی که بالای
کاغذها مکتوبات طغرا میگذاشت
tuğyan ۱- طغیان، بالا آمدن آب دریا
یا رودخانه ۲- تجاوز،
گردنکشی، گستاخی
tuh تف، تفو
tuhaf ۱- عجیب، غریب ۲- مضحک،
فکاهی، خنده دار ۳- بی معنی،
بی مناسبت
tuhafiye خرازی
tuhafiyeci خرازی فروش
tuhafiyecilik خرازی فروشی
tuhaflaşmak عجیب و غریب شدن، عوض
شدن
tuhaflik عجیب بودن
tul ۱- طول، درازی ۲- طول
جغرافیائی، نصف النهار
tulâni طولانی
tulu طلوع
tuluat بازی نمایشگر تآتر که موضوعی را
بدون استفاده از اثر تآتر حفظ
نمیکند فقط روی قریحه شخصی و
تخیل فی البدیهه در صحنه صحبت
و بازی میکنند
tuluatçı بازیگر صحنه که بطرز بالا بازی
میکند
tuluk خهک (پنیر یا کره)

1- خیک ۲- خیکی که با باد
 میریزد یعنی که بان وصل است آواز
 میشود ۳- قوطی حلبی که در
 آن خمیر دندان یا کرم بر میکنند
 ۴- شلوار کارگری یا شلوار
 بچه گانه که بجای کمر بند سرشانه
 بند دارد به چپ و راست میشود و
 دگمه میکنند
 tulumba تلمبه دستی آب، تلمبه امشی یا
 تلمبه لاستیک بادکنکی
 1- (قد) مامورین آتش نشانی
 قدیم که با تلمبه آتش را خاموش
 میکردند ۲- آدم عرزه، داش
 بامیه (شیرینی)
 tulumek شیار یا رادیو بیچ دار گوش داخلی
 tulumlular دسته حیوانات دریائی که
 بدنشان از یک پوشش ضخیم کیسه
 مانند پوشیده شده
 tumağı = nez'e زکام
 tuman زیرشلواری گشاد و کوتاه
 1- وارونه کردن ۲- (زبان)
 بچا) خوردار درخت خواب انداختن
 tumbadız قد کوتاه در چاقالو
 tumşuk کچ نوک، نوک خمیده بعضی از
 پرندگان
 tumturak آب و تاب در لفظ، کلمات
 رنگین و مشعشع و یا برطعطراق
 tumturaklı الفاظ و کلمات مشعشع یا
 برطعطراق
 tunç برنز، فلز زرد رنگ، آلیاژ مس و روی
 و قلع که شبیه برنج است
 tunçlaşmak رنگ برنز پیدا کردن
 tundra صحاری لم بزرع نواحی قطب شمال
 که در شمال آسیا و اروپا واقع است،
 زمین های توندرا
 tur دور، گشت، چرخ، گردش
 tura اغرا یا طغری ۲- بسته نخ
 پنبه ای که بشکل ریسمان پیچیده

و دسته کرده باشند
 turaç دراج، پرند ای است شبیه کبک
 turancı طرفدار اتحاد تورانی ها (نژاد
 توریا توران)
 turba مواد گیاهی پوسیده که تا اندازه زغال
 شده باشد، زغال سنگ نارس
 1- غذائی که برای یهودیها حرام
 است ۲- عجیب، شگفت آور،
 طر فه
 turfalamak بی قرب و منزلت شدن
 1- نوبر ۲- میوه باسبزی
 turfanda خارج از فصل
 turfandacı کسی که سبزه و میوه نوبر
 میفروشد یا نوبر را دوست دارد یا
 میوجات را در محل خصوصی
 میرواند یا تدارک میکند و نوبر
 بازار میاورد
 turfana'alık مزرعای که خارج از فصل
 است یا برای میوجات نوبر آماده
 میشود
 turgay = toygar چکاوک
 turgor آب کشیدن و آماس و تورم سلول
 یا حجره
 turist توریست، سیاح، جهانگرد
 turistik توریستی، جهانگردی، مربوط
 به توریسم
 turizm سیاحت، جهانگردی، توریسم
 turna درنا، از پرندگان وحشی
 حلال گوشت دارای پاهای بلند و
 دم کوتاه بیشتر در کنار آبها
 مینشیند و گوشت لذیذی دارد،
 از پرندگان کوچ کننده میباشد و
 نوک آن تیز و کوتاه و قوی میباشد
 turnaayağı = düğünçiçeği نوعی
 گیاه (Ranunculus)
 turnabalığı نوعی ماهی دراز که تا یک
 متر و وزن ۲۵ کیلو میرسد گوشت
 آن لذیذ است در آب شیرین زندگی

میکنند ماهیهای ریز را دریده
میخورد
turnacı (قد) صنفی از سرباز در تشکیلات
ینی چری
turnagagası گیاهی است که تخمهای
آن شبیه نوک درنا میباشد نوعی
گل شمعدانی عطر
(*Geranium robertianum*)
turnageçidi کولاک و طوفانی که در موسمی
از بهار پیدا میشود
turnagözü رنگ زرد باز براق
turnakırı خاکستری نزدیک به سرخی
turne گشت، گردش، دور (برای تفتیش
یا نمایش تئاتر)
turnike آلت چرخ عمودی زمینی جهت
کنترل بلیط که در گیشه های اسکله
کشتی یا ایستگاه راه آهن کار
گذارده شده وقتی مسافر بلیط را
نشان میدهد چرخ نیمدور باز
میشود و یک مسافر رد میکند
turnusol تور نوسل، اسم گیاههای مختلفی
که گل آنها بطرف آفتاب میگرد
و مایعی که از آنها بدست میاید
در شیمی برای تعیین مواد اسید و
باز بکار میرود بطوریکه وقتی
کاغذ آغشته به مایع تور نوسل در
اسید فرو برود رنگ آن قرمز
و اگر در باز داخل شود رنگ
آن آبی می شود
turnuva مسابقه هایی که بین چند تیم
صورت میگیرد
turp ترب، تربچه
turşu ترشی، خیارشور یا سبزیجات دیگر که
در آب شور میگذارند که شور
بشود یا در سرکه گذارده ترشی
درست میکنند
turşucu فروشنده یا سازنده انواع
ترشیجات یا سبزیجات شور

ترشی گذاشتن یا چیزهای
شور درست کردن
turşuluk سبزیجات یا میوهجات مناسب
برای ترشی یا شور کردن
turuncu نارنجی، ترنجی (رنگ)
turunç نارنج
tuş ۱- طرز رنگ زدن تا بلوی نقاشی
۲- جای انگشتی پیا نوا یا ماشین
تحریر و ماشین حساب و غیره
۳- بزمین آمدن پشت کشتی گیر
۴- در شمشیر بازی اصابت یا
: اس نوک شمشیر به بدن طرف
tutaç انبرک لابراتوار
tutak ۱- گیره، دسته ظروف و آلات
۲- پارچه ظرف گیر دو قطعه
پارچه ای که بطرفین بندی وصل
است برای گرفتن دسته داغ دیک
و ظروف، گیره ۳- گیره انبر
tutam یک مشت از هر چیزی
tutamak ۱- دسته، گیره ۲- (مچ)
دلیل، برهان، دست آویز
tutanak صورت مجلس، صورت جلسه
tutar مبلغ، جمع مبلغ، مقدار پول
tutarak مرض صرع
tutarlı متناسب، مرتب، منظم، جمع وجود
tutarlık حالت مرتب و جمع وجود و منظم
tutarsız بی ترتیب، بی نظم، متناقض
tutarsızlık بی نظمی، بی ترتیبی، حالت
تناقض
tutkal سریشم نجاری
tutkallamak با سریشم چسباندن
tutkallı سریشمی، با سریشم چسبانده شده
tutku حرص، طمع، رغبت، میل سرشار
tutkun دل بسته، پای بند، مفتون
tutkunluk مفتونیت، هجذوبیت
tutma ۱- گرفتگی، عمل گرفتن ۲- شاگرد،
وردست ۳- بازداشت ۴-
دل بهم خوردن (دراثر سوار شدن

در طیاره یا کشتی یا ماشین)
tutmaç نوعی غذا که از خمیرهای بریده شده
 بشکل چهار گوش با ماست درست
 میشود، آش لخشک، آش خمیر
tutmak ۱- گرفتن، بدست گرفتن،
 اخذ کردن، جا گرفتن ۲-
 نگاهداشتن، حفظ کردن،
 نگهداری کردن ۳- توقیف
 کردن، بازداشت کردن ۴- بالغ
 شدن ۵- طرفداری کردن،
 پشتیبانی کردن ۶- بازار
 پیدا کردن، گرفتن کار یا حرف
 کسی یعنی قرب پیدا کردن ۷-
 مطابق آمدن، جور آمدن ۸-
 استخدام کردن، کرایه کردن یا
 گرفتن (خانه، ماشین) ۹- در
 حباله خود نگاه داشتن ۱۰-
 گرفتن (کشتی یا هواپیما یا سایر
 وسائط نقلیه)، دل بهم خوردن
 ۱۱- مبتلا شدن، مرض گرفتن
 ۱۲- رسیدن بجائی، واصل شدن
 ۱۳- بالغ شدن (قیمت) ۱۴-
 فرض کردن، چنین در نظر گرفتن
 ۱۵- بسنگ یا به توپ گرفتن بستن
 محلی ۱۶- گرفتن یا روئیدن
 نهال و پیوند و امثال آن
tutsak اسیر (دستاق)
tutsaklık اسیری، اسارت
tutturmak ۱- گرفتن بوسیله دیگری،
 بدست گرفتن ۲- اصرار کردن
 در چیزی ۳- گیر دادن، وصل
 کردن، چسباندن ۴- جور
 آوردن، مطابق در آوردن،
 اصابت کردن
tutturabilidiğine (اصطلاح) تاجائی که
 تیغش ببرد (یعنی بهر قیمتی که
 بتواند بفروشد، تا چه مشتری
 پیدا کند)

هر چه که دو چیز را بهم گیر
 بدهد یا وصل کند یا بچسباند
 (مثل دکمه فشاری یا فن تقفلی یا
 گیره کاغذ)
tutu رهن، گروئی
tutucu محافظه کار، متمصب، کهنه پرست،
 کسی که طرفدار عادت قدیم باشد
 (برخلاف متجدد)
tutuk کم حرف و خجول، محجوب، کسی که
 نتواند درست حرف خود را بیان
 کند
tutuklamak بازداشت کردن، حبس،
 توقیف یا زندانی کردن
tutuklu بازداشت شده، محبوس، توقیف شده
tutukluk ۱- کم روئی، محجوبیت، گپرو
 لکنت داشتن یا حرف خود را
 درست بیان نکردن ۲- گیر،
 گرفتگی
tutukluluk حالت بازداشت، توقیف،
 حبس، دستاق
tutulma گرفتگی، عمل گرفتن
tutulmak ۱- گرفته شدن، گیر کردن
 ۲- لکنت زبان پیدا کردن ۳-
 عاشق شدن، دل بسته شدن ۴-
 دل تنگ شدن، گرفته شدن
tutulu مال رهنی، رهن شده
tutum ۱- حالت، وضعیت، روش ۲-
 صرفه جوئی
tutumlu مقتصد، صرفه جو، کنس، خسیس
tutumsuz ولخرج، خراج، مسرف
tutunmak ۱- چیزی روی صورت یا بدن
 خود گرفتن یا نگاهداشتن (مانند
 تیغ ریش تراشی) ۲- دست خود
 را به چیزی گرفتن یا نگاهداشتن
 یا گیر دادن ۳- گرفتن کار یا
 بازار، رغبت دیدن، قرب و منزلت
 پیدا کردن، کار و بار گرفتن و
 خوب شدن

- ۱- بهم گیر کردن، درافتادن، **tutuşmak**
بهم افتادن، بجان هم افتادن
۲- آتش گرفتن، شعله ور شدن
آتش
- ۱- بهم گیر دادن، وصل **tutuşturmak**
کردن ۲- بجان هم انداختن
باهم بدعوا انداختن ۳- توی
دست کسی گذاشتن، وادار به
گرفتن کردن، قبولاندن ۴-
روشن کردن، آتش گیراندن،
شعله ور کردن
- روی، توتیا، اکسیددوزنک **tutya = çinko**
یا اکسید روی
- شمع یا پارچه مخصوصی که روی آن **tuval**
نقاشی رنگ و روغن میکنند،
نقاشی رنگ و روغن روی پارچه
- ۱- توالت، بزرگ، خود را آرایش **tuvalet**
و حاضر کردن ۲- میز و آئینه
توالت ۳- لباسهای قیمتی شب
که زنها در مجالس رسمی میپوشند
۴- مستراح
- tuz** نمک
- ۱- تله، دام ۲- گرفتاری، **tuzak**
بند، گیر
- نباتاتی که در نمکزار میروند **tuzcul**
- معدن نمک دریائی، کان نمک **tuzla**
- نمکزار، اراضی شور یا نمکدار **tuzlak**
- ۱- نمک گذاردن یا شور کردن **tuzlama**
گوشت ماهی و غیره ۲- نوعی
خوراک شکمبه، سیرابی
- ۱- نمک زدن ۲- توی **tuzlamak**
نمک گذاردن، شور کردن یا نمک
گذاردن گوشت، ماهی، خیار و
سبزیجات
- نمک زده شدن، نمک ریخته **tuzlanmak**
شدن، شور کرده شدن، توی نمک
گذارده شدن
- ۱- نمکدار، بانمک، نمک زده، شور **tuzlu**

- ۲- گران (یعنی خیلی گران بی
تناسب)
- نوعی سودا، مرض پوست **tuzlubalgam**
- ۱- نمکدان، جای نمک **tuzluk**
۲- گودی بالای چشم اسب ۳- گودی
روی شانه که پشت استخوان شانه
است
- اسید کلریدریک، جوهر نمک که **tuzruhu**
برای لحیم کاری یا لکه گیری و
سفید کاری استعمال میشود
- ۱- بی نمک، کم نمک ۲- آدم **tuzsuz**
لوس بی نمک
- مرض سل **tüberküloz**
- تاجر **tüccar**
- تجارت، دادوستد **tüccarlık**
- ماده طبقات الارضی خخل فرج دار **tüf**
- تفنگ **tüfek**
- ۱- تفنگ ساز یا تفنگ فروش **tüfekçi**
۲- (قد) تفنگدار، محافظ قصر
- ۱- جای تفنگی در سربازخانه **tüfeklik**
۲- غلاف تفنگ
- تف! **tüh!**
- تمام شدن، از بین رفتن، **tükenmek**
خالی شدن، مستهلك شدن
- ۱- تمام نشدنی ۲- نوعی **tükenmez**
شربت ۳- خودکار (قلم)
- قلم خودکار **tükenmez kalem**
- (تج) مصرف کننده، استهلاك کننده **tüketici**
- (تج) استهلاك **tüketim**
- ۱- تمام کردن ۲- (تج) **tüketmek**
استهلاك کردن، مستهلك کردن
- تف کردن **tükürmek**
- تف، آب دهان، بزاق **tükürük**
- غده بزاقی **tükürük bezi**
- تف دان مرضی **tükürük hokkası**
- تف مالی کردن **tükürüklemek**
- نوعی نبات از جنس زنبق **tükürükotu**
دارای گلهای سفید و زرد کوچک

	(Ornit hogram)		
tül	تور	tünemek	نشستن یا خوابیدن پرندگان روی شاخه درخت یا روی چوب زیرپائی، درتوی قفس
tülbent	پارچه نازك لطيف از جنس تنزيب با تنظيف، نوعی پارچه نازك	tünmek	شب شدن، تاریک شدن
tülyum	تولیوم، فلزی است که علامت آن (Tu) و دارای عدد اتمی ۶۹ و وزن آتمی ۱۶۹/۴ می باشد	tüp	لوله شیشه ای که یکطرفش بسته می باشد و در لابراتوارها بکار می برند، توب
tüm	تمام، کامل، تمام کمال، کاملاً، یک پارچه، تماماً	tür	۱- جنس، نوع، تیره، دسته ۲- طور، جور
tümamiral	دریابان	türbe	آرامگاه، تربت، مزار، مقبره
tümbek	تنیک	türbedar	متولی یا خادم تربت یا آرامگاه
tümce	(دس) جمله	türbeerigi	نوعی آلوده شیرین
tümdengelim	(منظ) استنتاج، بی بردن از کل به جزء یا از علت به معلول	türbin	توربین، نوعی ماشین مولد برق که پره های آن بقوه آب یا مایعات دیگر یا بخار بحرکت می آید و دستگاه مولد برق را بکار می اندازد
tümel	(منظ) کلی	türdeş	هم نوع، هم جنس
tümen	۱- توده بزرگ ۲- (نظ) لشکر (ده هزار)	türe	قانون، رسم و عادت
tümevarım	(منظ) استقراء	türeç	بدعت
tümgeneral	سرلشکر	türedi	نوکیس، تازه به دوران یا بدولت رسیده، کسی که لایق مقامش نباشد، ندیده
tümleç	۱- متمم، تمام کننده، کامل کننده ۲- (دس) مفعول	türel	حقوقی
tümlemek	تمام کردن، کامل کردن	türemek	تولید شدن، ظاهر شدن، بوجود آمدن، زیاد شدن
tümlenmek	تمام شدن، کامل شدن	türetici	بوجود آورنده، ظاهر کننده، اختراع کننده
tümör = ur	غده، غده سرطانی	türetmek	تولید کردن، بوجود آوردن، ظاهر ساختن
tümsayı	عدد تمام، تمام عده یک جلسه یا یک کمیسیون	türev	مشتق
tümsek	بالا آمدگی، تپه کوچک، کوبه، بلندی، جا یا زمین برجسته یا بالا آمده	Türk	ترک، تورک، قوم ترک
tümsekli	بالا آمده، برجسته، محدب	Türkçe	ترکی، بزبان ترکی
tümür	کرک یا پرز داخل روده	türkçeleş-tirmek	ترکی کردن، کلمات ترکی اصل را بجای کلمات خارجی گذاشتن
tün	(قد) شب	türkçü	ترک پرست، کسی که طرفدار تقاء و اتحاد ملیت قوم ترک باشد
tünaydın	سلام شب، شب بخیر	türkiyat = türkoloji	ترک شناسی
tünek	چوب زیرپائی پرندگان که در قفس می گذارند		
tünel	تونل		
tünel geçmek	(عو) فکر و حواس کسی جای دیگر بودن		

türkleşmek ترك شدن ، تركی شدن
 türklük ترك بودن، ملت یا قوم ترك
 türkmen تركمن ، تركمان
 türkolog عالم زبان و ادبیات ترك
 türkoloji ترك شناسی
 türkü سرود و آواز محلی تركی، موسیقی تركی
 türlü ۱- انواع اقسام ، متنوع ، انواع
 ۲- نوعی خوراك مانند طاس كیاب
 كه از همه نوع سبزیجات از قبیل
 كدو، بادمجان ، گوجه فرنگی ،
 بامیه و غیره مخلوط نموده با گوشت
 آب پز میکنند
 türüm تكون، وجود آمدن ، خلقت
 türüzotu نوعی بیچك ، ویشه كه دارای
 گلهای زرد و قرمز معطر میباشد
 tütmek ۱- دود كردن ۲- دود پس زدن،
 دود از لوله بخاری یا لوله اجاق
 بالانرفتن ، نكشیدن دود
 tü.sü بنخوردن یا چیزی كه برای بنخوردن
 بكار میرود
 tütsülemek بنخوردن
 tüttürmek پوك زدن ، دود را به تو
 كشیدن، دود زدن به سیگار، دود
 كردن سیگار یا اجاق
 tütün توتون

tütümbalığı ماهی دودی
 tütüncü توتونكار، توتونچی، توتون فروش
 tütüncülük توتونكارى، تجارت یا فروشندة
 توتون
 tütünlük نوعی گوشت فشرده (پاسترما)
 كه از گوشت پست گاو درست میکنند
 كه بهترین جنس پاسترما محسوب
 میشود
 tüvana توانا، تندرست ، سالم
 tüveyç حلقه گلبرگ ، تاج وسط گل
 tüy مو، پشم، پر، موی
 tüydürmek (عو) زدن، دزدیدن،
 سنبل كردن ، درپردن
 tüylenmek ۱- پردر آوردن، مودر آوردن،
 پشم در آوردن ۲- (مچ) پولدار
 شدن، كلفت شدن
 tüylü پردار، پشم دار، مودار ، پشمی
 tüymek (عو) سنبل كردن، فرار دادن، زدن
 tüysüz بی مو ، بی پشم ، بی پر، جوانی كه
 هنوز مو بر صورتش نروئیده
 بی ریش
 tüze ۱- عدالت ۲- عدلیه (غیر مستعمل)
 tüzel حقوقی، عدلیه ای
 tüzelkişi شخصیت حقوقی
 tüzük نظامنامه، آئین نامه

U

او، بیست و پنجمین حرف الفبای ترکی U, u
ubudiyet عبودیت، بندگی
uca استخوان منتهی‌الیه ستون فقرات ،
 استخوان عجز، عظم عجز
ucube اعجوبه، چیز عجیب و غریب
ucun ucun کناره، لبه، ته یا انتهای
 چیزی، ته به ته تقریباً چسبیده
ucuz ارزان
ucuzcu ۱- ارزان فروش ۲- کسی که
 بی‌چیز ارزان می‌کردد، ارزان‌خر
ucuzlamak ارزان شدن، فراوان شدن
ucuzlatmak ارزان کردن
ucuzluk ارزانی
uç ۱- نوک، نك، سر ۲- سر قلم ۳-
 کنار ۴- ته، انتها ۵- (قد)
 سرحد، مرز
uçak هواپیما، طیاره
uçaksavar (نظ) توپ ضد هواپیما
uçar پرواز کننده
uçarı ۱- مفرط، خیلی زیاد (در مورد
 چیزهای نامطلوب استعمال میشود)
 ۲- عیاش، ولخرج، بی‌عار
uçarıkefal نوعی ماهی شبیه کفال
 (Exocoltus)
uçkun جرقه آتش، شراره

uçkur بند تئبان
uçlanmak (هو) پس دادن، به خاک ریختن،
 پرداختن، دادن
uçlu نك دار، سر قلم دار
uçmak ۱- پریدن، پرواز کردن ۲-
 تبخیر، تبخیر ۳- (هج) از بین
 رفتن، گم شدن ۴- پرتاب شدن،
 واژگون شدن ۵- جنت، بهشت
uçsuz بی‌منتها، بی‌نهایت
uçsuz bucaksız لایتناهی، نامتناهی،
 چیزی که نه‌سرو نه‌تدارد
uçtu-uçtu نوعی بازی است که با گفتن
 کلمه (پرید پرید) نسبت به چیزی
 که قابل پریدن نباشد اشتباه
 حاصل میشود
uçucu پرواز کننده، پرنده، متصاعد شونده
 از قبیل بخاریا گاز
uçuk ۱- رنگ پریده ۲- تب خال
uçuklamak تب خال زدن
uçurmak ۱- پراندن ۲- باد بادنك
 هوا کردن، هوا کردن ۳- پرتاب
 کردن، انداختن، واژگون کردن،
 در دره افتادن
uçurtma باد بادنك کاغذی، باد بادنك
uçurtmak پرانیدن، پرواز دادن،

uçu:rum	۱- پرتگاه، دره ۲- (مج) هوا کردن بوسیله دیگری	اصابت کردن	۱- مشغولیت، سرگرمی، سربندی
uçuş	پرواز	۲- کار، شغل ۳- مجادله، مشاجره، زد و خورد	
uçuşmak	پرواز دسته جمعی، باهم پرواز آمدن یا پریدن	۱- مشغول شدن ۲- سر بسر گذاشتن ۳- زندگی را گذراندن	
udî	عودن، نوازنده عود	uğraştırmak	گرفتار کردن، مشغول کردن
uf	اوف، اف	uğratmak	نزد کسی یا جایی آوردن، بیرون انداختن، از محلی عبور دادن یا گذراندن
ufacık	۱- کوچولو ۲- کمی، مقدار کم، مختصری، قدری	uğru	(قد) دزد، سارق
ufak	۱- کوچک ۲- کم، مختصر	uğrulamak	(قد) دزدیدن، سرقت کردن
ufakça	قدری کوچک، نسبتاً کوچک	uğruluk	(قد) دزدی، سرقت
ufaklı	چیزی که تکه‌ها یا دانه‌های کوچک یا ریز دارد	uğrun	دزدکی، پنهانی، مخفیانه
ufaklık	۱- کوچکی ۲- پول خرد ۳- شش	uğuldamak	صدای غرش، پیچیدن صدا در گوش، صدای توپ یا غرش چیزی در گوش بودن
ufak para	پول خرد	uğultu	صدای غرش، مثلاً صدائی که در اثر فشارخون و غیره در گوش انسان تولید میشود
ufalamak	خرد کردن، ریز کردن	۱- اوغور، برکت، سعادت، میمنت، شگون ۲- راه، مقصد، منظور	
ufalanmak	خرد شدن، ریز شدن	uğurböceği	کفشدوز، پینه‌دوز، کفشدوزک (نام حشره‌ای)
ufalmak	کوچک شدن، ریز شدن (از لحاظ جثه)	uğurlamak	مشایعت کردن، سفر بخیر گفتن
ufaltmak	ریز کردن، خرد کردن، کوچک کردن	uğurlu	باشگون، با برکت، با میمنت، خوش‌یمن
ufarak	نسبتاً کوچک، قدری کوچک	uğur ola	سفر بخیر، سلامت (بمسافر گفته میشود) ۲- خبر باشد، اوغور باشد (به راهگزار گفته میشود) یعنی کجا می‌روید؟
ufki = yatay	افقی	uğursamak	باشگون و خوش‌یمن شمردن، خوشقدم دانستن
uflamak	اوف، اف گفتن	uğursuz	بدیمن، بدشگون، مشوم
ufuk	افق	uğursuzluk	بدشگونی، بدیمنی، بدبختی، عدم سعادت، شامت
ufunet	عفونت، بوی بد، چرک یا جراحت		
ufunetlenmek	چرک نردن، جراحت جمع شدن، عفونی شدن		
uğra	آردی که زیر زواله خمیر می‌باشند نه نچسبد		
uğrak	سراه، در دسترس، در رهگذر، راهش در مسیر مناسب و محل عبور و مرور قرار داشتن		
uğramak	سزدن، پیش کسی رفتن، از بهلوی چیزی رد شدن، بیرون پریدن، مبتلا شدن، گرفتار شدن		

uhde عهده، کاری را قبول کردن، قول دادن، مسئولیت قبول کردن، تعهد، وظیفه

uhrevî اخروی، مربوط به آخرت یا عقبی

uhuvvet اخوت، برادری

ukalâ (مبج) فضول، کسی که خیال میکند خیلی چیز میداند و غافل است در صورتیکه نادان است و بیهود در کاری مداخله میکند، تظاهر به عقل و هوش کردن

ukalâlık (مبج) فضولی، نادانی

ukde (مبج) عقده، درد دل، غصه

uknum اقنوم، عنصر، اصل

ukubet ۱- عقوبت، عذاب، شکنجه، جزا ۲- زشت، شلخته، بی سلیقه

ulaç (دس) حرف ربط

Ulah نام قوم اصلی رومانی

ulak قاصد، خبربرنده، چاپار، پیک

ulam زمره، توده، دسته، جمع

ulama وصل، ربط، اتحاد، اضافه

ulamak وصل کردن، ربط کردن، متحد کردن، اضافه کردن

ulan (عو) احق، پسره (در مورد تحقیر خطاب میشود)

ulaşım ارتباط، راه نقلیه و ارتباط، رابطه

ulaşmak رسیدن، واصل شدن

ulaştırma ارتباط، نقلیات، مواصلات، ارتباطات

ulaştırmak واصل کردن، رساندن، مربوط کردن

ulayıcı وصل کننده، مربوط کننده، متحد کننده

ulema علمای دین، آخوندها، مجتهدین

ulemalık taslamak فضولی کردن، تظاهر به علم کردن

ultimatom اولتیماتوم، انعام حجت

ulu بزرگ، عظیم، اکبر

ulufe (قد) حقوق یشی چریها

ulufeci (قد) صنفی از سواره نظام یشی چریها

ululamak بزرگ شمردن، گرامی داشتن

ululuk بزرگی، عظمت

ulum علوم، فنون

ulumak زوزه کشیدن

uluorta حرفهای گنده، حرفهای بی سروه، مزخرف

ulus ملت

ulusal ملی

ulusallaştırmak دولتی کردن یعنی مؤسسات اقتصادی خصوصی را در اختیار ملت یا دولت گذاردن

uluslararası بین الملل، بین المللی

uluşmak زوزه کشیدن دستجمعی

ulvî علوی، بالائی، هر چیز منسوب به بالا (ضد سفلی)

ulviyet علویت، بلندی، بزرگی

umacı = öcü لولو (بزرگان بچهها)

umde اساس، اصل، شرط کلی، محل اعتماد و اتکاء، تکیه گاه

umduarmak امیدوار کردن

umk عمق

ummak امید داشتن، انتظار داشتن، توقع داشتن

umman اقیانوس، بحر محیط، دریای بزرگ

umrân = bayındırlık عمران، آبادی

umulmak متوقع بودن، امید رفتن، انتظار رفتن

umulmamak انتظار نرفتن، امید نکردن

umum عموم، همه، همگی

umumhane = genelev فاحشه خانه

umumî عمومی، همگانی

umumiyet عمومیت، کلیت، بطور عموم و کلی

umur امور، کارها

umursamak اهمیت دادن، مهم شمردن

umursamamak اهمیت ندادن

اعتنا نکردن	upuzun	کاملاً دراز
umursamazlık بی‌اعتنائی، اهمیت ندادن	ur	غده، برآمدگی اضافی در عضو بدن انسان یا حیوان یا نبات
umut امید، انتظار، توقع	uragan	طوفان شدید، گردباد شدید
umutlandırmak امیدوار کردن، امید دادن	uran	صنایع
umutlanmak امیدوار شدن، امید داشتن، امید بستن	Uranus	اورانوس، هفتمین سیاره منظومه شمسی که در فاصله ۸۴ سال یکمتر به دور خورشید می‌گردد
umutlu امیدوار	uranyum	اورانیم، فلزی دارای علامت (U) (U) وزن اتمی آن ۲۳۸، وزن مخصوص آن ۱۸/۶، دارای رادیوآکتیویته که انرژی اتمی اولین مرتبه از خرد شدن این ماده کشف شد
umutsuz ۱- ناامید، نومید ۲- مریض علاج‌ناپذیر که قطع امید میشود	urba	لباس، پوشش، پوشاک
umutsuzluk ناامیدی، نومیدی	urban	بدوی، عرب‌های بادیه‌نشین
un آرد	urefa	عرفا
undurmak اصلاح کردن، درست کردن، خوشبخت کردن، شفا دادن، مسعود کردن	urgan	نخ‌کلفت یا ریسمان نازک که اشیاء و بارها را با آن می‌بندند
•unlamak آردی کردن، به آرد آغشته کردن، به آرد آغشتن	urmak = vurmak	(قد) زدن
unlanmak آردی شدن، به آرد آغشته شدن	uruk	قبیله، عائله
unmak اصلاح شدن، مسعود شدن، خوشبخت شدن، فلاح یافتن، شفا یافتن	urup	(قد) مقیاس طول، یک‌هشتم آرشین
unsur عنصر، اصل، جسم بسیط	uryan	عریان، برهنه
unulmak سلامت یافتن، اصلاح شدن، شفا یافتن، خوشبخت شدن	us	عقل، فراست، هوش، تدبیر
unutkan فراموشکار، نسیانکار	usanç	ستوه، تنگ آمدن
unutkanlık فراموشی، نسیان، بی‌حواسی	usanç getirmek	بستوه آمدن، تنگ آمدن
unutma فراموشی، نسیان	usanç vermek	بستوه آوردن، بجان آوردن، به تنگ آوردن، خسته کردن
unutmabeni نوعی نبات کوچک که دارای گل آبی می‌باشد (Myosotis palustris)	usandırıcı	خسته کننده، کسل کننده، بستوه آورنده، به تنگ آورنده
unutmak فراموش کردن، از خاطر بیرون کردن	usandırmak	به تنگ آوردن، بستوه آوردن، بجان آوردن، خسته کردن
unutturmak از یاد بردن، از خاطر بردن، سبب فراموشی شدن	usanılmak	بجان آورده شدن، کسل کرده شدن، بستوه آورده شدن
unutulmak فراموش شدن، از خاطر محو شدن	usanmak	بستوه آمدن، خسته شدن، بتنگ آمدن، حوصله سر رفتن
unvan عنوان، رتبه، مقام، شغل		
upuygun کاملاً موافق		

usare عصاره ، شیره
usavurma بترازوی عقل زدن، در عقل و فکر خودمحا کمه کردن، تشخیص دادن
uskumru نوعی ماهی کوچک بدون پولک (Scomber scombrus)
uskur پروانه کشتی
uskuru قسمت گود روی پیچ مهره یا توی مهره
uslamlamak محاکمه کردن در ذهن و عقل، در خوداندیشیدن، اندیشیدن
uslanmak آرام و ساکت شدن، با تربیت و با ادب شدن، عاقل شدن
uslu عاقل، آرام، ساکت، معقول
uslu durmak ساکت نشستن، اذیت نکردن، آرام و با ادب نشستن
usluluk ادب، تربیت، سکون، سکوت
ussal عقلی، مربوط به عقل، منطقی، معقول
usta اوستا
ustabaşı سر اوستا
ustalık استادی، مهارت، زیرکی
ustunç ادوات جراحی، کیف دستی مخصوص آلات جراحی
ustra تیغ سلمانی
ustura tutunmak جاهای محرم خود را با تیغ تراشیدن
usturlap اصطراب، اسطراب، آلتی بوده که در قدیم برای پیدا کردن ارتفاع ستارگان بکار میرفته
usturuplu حسابی، منظم، مرتب، جمع و جور
usul راه، رسم، طرز، اصول
usûl اصول (یعنی پدر، مادر و اجداد که در فقه در مقابل اولاد و احفاد که فروع نامیده میشوند قرار دارند)
usulcacık بی سروصدا، یواشکی، محرمانه، آهسته
usulsüz بی اصول، بی قاعده، نامربوط

بی جا
usulsüzlük بی اصولی، بی قاعدگی
usul usul یواش یواش، آهسته، آرام، بی سروصدا
uşak ۱- خانه شاگرد، نوکر ۲- اولاد پسر (در بعضی مناطق گفته میشود)
uşakkapan نوعی عقاب که بچه شیرخوار را از زمین می رباید
uşaklık نوکری، خانه شاگردی
uşkun نوعی گیاه از جنس راوندیاریوند (Rheum rhaponticum)
uşşak آهنگی در موسیقی ترک، آهنگ عشاق
ut ۱- عود، یکی از آلات موسیقی ۲- شرم، حیا، خجالت
utanç خجالت، خجلت، شرم، شرمساری
utandırmak خجالت دادن
utangaç=utangan خجول، محجوب، خجالتی
utanma خجالت، شرم، حیا
utanmak خجالت کشیدن، شرم کردن
utanmaz بی حیا، بی شرم، بی قیاحت، بی آبرو
Utarit عطارد، تیر، کوچکترین و نزدیکترین ستاره است به خورشید که در ۸۸ روز یک دفعه به دور خورشید می گردد
utçu عود زن
utku ظفر، فتح، غلبه
utmak=yenmek بردن شرط در بازی، غالب شدن در بازی
utulmak=yenilmek باختن در بازی یا شرط بندی
uvertür قطعه موسیقی که ارکستر قبل از بازشدن پرده اوپرا می نوازد
uyak قافیه
uyandırmak عمل بیدار کردن
uyandırmak بیدار کردن، روشن کردن چراغ بالامپ

- uyanık ۱- بیدار ۲- هشیار، زرنګ ، باعقل
- uyanmak ۱- بیدار شدن ۲- هشیار شدن، عاقل شدن ۳- جان گرفتن در مورد گیاه و گلها ۴- برانگیخته شدن احساسات
- uyar موافق، مطابق
- uyarıcı بیدار کننده، هشیار کننده
- uyarılmak بیدار کرده شدن، هشیار کرده شدن ، ایقاپ کرده شدن
- uyarım ۱- تنبیه، تنبیه ۲- بیدار کردن حس کسی
- uyarlamak ۱- تطبیق دادن، عادت دادن، منطبق کردن ۲- عوض کردن اسامی اشخاص و محلها در یک حکایت یا نمایشنامه خارجی و منطبق کردن آن با عادات و رسوم محلی
- uyarma تنبیه ، اخطار
- uyarmak ۱- بیدار کردن ۲- اخطار یا تنبیه کردن
- uydu بیرو، تابع
- uydurma ۱- ساختگی ، مصنوعی ۲- انطباع
- uydurmak ۱- مطابق کردن، جور کردن، منطبق کردن ۲- ساختن پرداختن ، دروغ گفتن ، از خود درآوردن
- uydurmasyon (عو) حقه، کلک، دروغ، ساختگی، از خود درآوردگی
- uyduruk چیز بی اصل ، بی پایه ، کلک ، دروغ ، ساختگی
- uygar متمدن
- uygaçlık تمدن ، مدنیت
- uygu انطباق، تطابق دو چیز، جور آمدگی
- uygulama اجراء ، بمنصه عمل گذاشتن
- uygulamak عمل و اجراء کردن، تطبیق کردن ، بموقع عمل گذاردن

- uygulanmak اجراء شدن، عمل شدن ، تطبیق کرده شدن
- uygulayıcı اجراء کننده ، مجری
- uygun ۱- مناسب، بدر بخور، بجا، جور ۲- تصویب، موافق
- uygunluk تناسب ، تطابق ، توافق ، جور بودن
- uygunsuz نامربوط ، نامتناسب، ناجور، بی معنی
- uygunsuz kadın زن فاحشه
- uygunsuzluk بی مناسبیتی ، عدم توافق ، ناجوری ، نامربوطی
- Uygur قومی از ترك كه در عصر پنجم تا عصر یازدهم میلادی تمدنی در آسیای وسطی تأسیس نموده، اوغور
- uyku ۱- خواب ، نوم ۲- (مچ) غفلت
- uykucu پر خواب ، خفتك
- uykuluk ۱- نام مشترك غده تیموس و پانكراس ۲- چرك كف دست بچه گهواره
- uykusuz بی خواب، کم خواب
- uykusuzluk بی خوابی
- uyluk قسمت یا از ران تا زانو
- uymak ۱- موافق شدن، مطابق شدن ۲- متناسب شدن، جور آمدن، جور شدن یا بودن ۳- رعایت، اطاعت ، متابعت
- uyruk تبعه
- uyrukluk تابعیت
- uysal عاقل، آرام، آرام، موافق، خوش اخلاق
- uysallık خوش اخلاقی ، خوش خلقی ، آرامی
- uyuklamak بینگی زدن ، چرت زدن
- uyum ۱- هم آهنگی ، مطابقت ، توافق ۲- (دس) توافق و تطابق و آهنگ صداها در یک کلمه
- uyumak ۱- خوابیدن، خفتن ۲- (مچ) بی حرکت ماندن کار، غفلت کردن،

uyumlu	بی‌خبری هم‌آهنگ ، جور ، مطابق ، موافق
uyumsuz	ناموافق ، متضاد ، ناجور
uyunmak	خواب رفتن
uyuntu	بی‌حالی ، حالت خواب‌آلود
uyur	خوابیده ، بخواب رفته
uyurgezer	سائرفی‌المنام ، کسی که در حال خواب راه می‌رود
uyuşkan	ملایم اخلاق ، دارای اخلاق ملایم ، کسی که با همه کس موافق و ملایم است
uyuşma	توافق ، مطابقت ، تطابق ، مصالحه
uyuşmak	۱- خواب رفتن پا یا عضو دیگریدن ، سوزن سوزن شدن ، بی‌حس شدن ۲- موافق شدن ، جور آمدن با کسی ، تطابق ، مطابق شدن ، صلح کردن
uyuşmazlık	اختلاف ، ناموافقتی
uyuşturmak	۱- بیهوش کردن ، بی‌حس کردن ۲- باهم موافق کردن ، جور آوردن ، صلح دادن
uyuşturuucu	مواد مخدره ، بی‌هوش کننده ، بی‌حس کننده ، بی‌حس و حرکت کننده
uyuşuk	بی‌حس ، بیحرکت ، تنبلی ، خواب رفته
uyuşukluk	بی‌حسی ، بیحرکتی ، تنبلی ، بی‌حالی
uyutmak	خواباندن ، بی‌حس کردن ، بیهوش کردن
uyutucu	خواب‌آور
uyuz	۱- گری ، جرب ، مرض خارش‌دار ۲- آدم تنبلی ، بی‌حس ، بی‌حال ، بی‌دست و پا
uyuzlaşmak	۱- گرسدن حیوان ۲- بی‌دست و پا شدن ، بی‌حس و بی‌حال

uyuzsineği	شدن نوعی مگس که حشرات مضره زراعت را می‌خورد (Cicindela)
uz	۱- خوب ، بدرد بخور ، موافق ، مناسب ۲- کاردان ، اهل کار ۳- فصیح
uzaduyum	تله پاتی
uzagörüm = televizyon	تلویزیون
uzak	دور ، بعید ، فاصله‌دار
uzaklaşmak	دور شدن ، فاصله پیدا کردن
uzaklaştırmak	دور کردن
uzaklık	دوری ، فاصله ، مسافت
uzaksamak	دور شمردن ، بعید شمردن
uzam	وسعت
uzamak	۱- دراز شدن ۲- طول کشیدن
uzanım	فاصله ظاهری ، گریز ، یا انحراف از خورشید
uzanmak	دراز شدن ، امتداد یافتن ، دراز کشیدن ، طول کشیدن ، رفتن به محلی ، دراز کردن
uzantı	تمدید ، امتداد ، ادامه
uzatma	۱- دراز کردن ، طول دادن ، وسعت دادن ، امتداد دادن ، تمدید کردن ۲- تورماهیگیری که یک سرش در خشکی و سر دیگرش در دریا است بعد از صید شدن ماهیها در آن بطرف ساحل کشیده میشود
uzatmak	طول دادن ، دراز کردن ، امتداد دادن ، تمدید کردن
uzatmalı	کسی که خدمت سربازی اش تمدید میشود
uzay	فضا ، جو
uzel	ماهر ، متخصص ، زرنگ
uzlaşımak	توافق کرده شدن ، صلح و مصالحه کرده شدن
uzlaşmak	توافق کردن ، مصالحه کردن ، سازش کردن ، موافقت کردن ، آشتی کردن
uzlaşmazlık	اختلاف ، عدم توافق

uzlaştırmak آشتی دادن، صلح دادن ،
 اختلاف بین دو طرف را رفع کردن
 uzlet عزلت ، گوشه نشینی
 uzluk حذاقت، مهارت ، تخصص، استادی
 uzman متخصص، کارشناس
 uzmanlık اختصاص ، کارشناسی
 uzun دراز ، طویل ، طولانی، ممتد
 uzunbacaklılar دسته پرندگان درازپا
 که در کنار آب زندگی میکنند
 uzuneşek نوعی بازی که یکی سر خود را
 خم کرده دیگری پشت او را گرفته

و دیگری از روی آنها پرش یا
 جستن میکنند یا می پرد
 uzunkafalı کسانی که قطراز پیشانی تا پشت
 سرشان درازتر از قطر دو سمت
 چپ و راست سر باشد (دولیکوسفال)
 uzunluk درازی ، طول ، مسافت ،
 فاصله ، دراز
 uzuv ۱- عضو ، جزوی از بدن ۲-
 کارمند
 uzvî عضوی
 uzviyet عضویت

Ü

Ü, ü	او ، بیست و ششمین حرف الفبای ترکی ، حرف «و» یا «او» نازک که با لهای جمع شده تلفظ میشود	سه لو در بازی ورق
üçra	بمید ، دورافتاده ، اقصی ، پرت	سومین ، سوم شدن ، سومین بودن یا شدن
ücret	اجرت ، حقوق ، دستمزد	سه قلو
ücretli	دستمزد بگیر	۱- مادری که بچه سه قلو دارد
ücretsiz	بی اجرت ، بی پول ، مفت ، مجانی	۲- سه جانبه ، سه طرفه ، سه رو
üç	سه ، ۳	۳- سه پارچه ، سه تکه
üçer	سه تا . بهر يك ، سه نفری ، سه تائی ، سه تاسه تا	ادباء ، ادیبها
üçgen	مثلث ، سه گوشه	لوله زرگری که با آن به آتش چراغ
üçgül	یونجه وحشی ، یونجه سه پر	زرگری فوت کرده طلا را ذوب کرده بشکلهای مختلف در میآوردند
üçkâğıtçı	۱- حقه بازی که در خیابانها با سه ورق بازی تردستی کرده پول مردم ساده لوح را میرباید	۱- فوت کردن ، دمیدن ، خاموش کردن
	۲- حقه باز ، دزوغکو ، متقلب ، کلک باز	۲- نی زدن ، درنی دمیدن
üçleme	۱- عمل سه تا کردن	۱- افول ، غروب کردن ، پنهان شدن ، ناپدید شدن ستاره
	۲- سه لاری هم تا کردن	۲- (هج) وفات ، فوت ، مردن
üçlemek	۱- به سه عدد بالغ یا تمام کردن	دمیدن ، وزاندن ، وزیدن
	۲- به سه يك محصول زمین زراعتی کرایه دادن	فوت ، دمیدن ، وزش
üçleşmek	سه تائی شدن ، سه عدد شدن	کسانیکه برای گرفتن پول دعا میخوانند و فوت میکنند
üçlü	۱- سه تائی	سه بخ یا چوب خر کچی ، چوبی که با آن حیوان را می کنند و سیخ میزنند که تندتر برود
	۲- دسته موسیقی	چرخ محوری ،
	۳- خال سه یا سه خال یا	üçrüm = nütasyon

تعمیل قطبی، تغییر جهت در گردش
محوری
üleşmek = paylaşmak تقسیم کردن،
سهم کردن، بخش کردن
üleştirmek تقسیم کردن، سهم کردن،
بخش کردن بین چند نفر، توزیع
کردن، سهم هر کس را بخودش
دادن
ülfet الفت، دوستی
ülğar گرد پز ما نندی که روی پوست
به یا هلو موجود است
ülgüç (قد) تیغ سلمانی
ülke کشور، مملکت
Ülker ژریا، عقد ثریا، پروین که مجموع
چند ستاره است شبیه گردن بند
ülkü کمال مطلوب، ایده آل، هدف، آماج
عالی
ülkücü ایده آلیست، صاحب فکر و عقیده
یا هدف و مقصد
ülser زخم معده
ültimatom اولتیماتوم، اتمام حجت
ülühıyet الوهیت، خدا بودن، مقام یا
صفت الهی
ümera امراء، مأمورین بزرگ و عالی رتبه
ümit امید
ümitlendirmek امیدوار کردن، امید
دادن
ümitlenmek امیدوار شدن، امید کردن
ümitli امیدوار
ümitsiz ناامید، نومید
ümitsizlik ناامیدی، نومیدی
ümme امت، پیروان یک دین
ümmi امی، بیسواد
ümmilik امی بودن، بیسواد بودن، بیسواد
ün ۱- صدا ۲- شهرت، شأن
üniforma لباس اونیفورم
ünite ۱- واحد ۲- دایره، شعبه، اداره
üniversite دانشگاه

حرف نداء، نداء
ünlem نداء کردن، صدا کردن
ünlemek ۱- مشهور، معروف ۲- (دس)
حرف صدا دار
ünlü دوستی، انسیت
ünsiyet ۱- غیر مشهور ۲- (دس) حرف
بدون صدا
ünsüz نمک اسید ادرار
ürat اوره، ماده ازتی موجود در ادرار
üre نزول، تنزیل، ربا، فرع بول،
ürem = faiz بهره
üreme تولید، تناسل، تولد، زیاد شدن
üremi مرض اوره، جمع شدن ماده اوره در
خون
üreteç مولد برق
üretici تولید کننده محصول
üretim استحصال، تولید
üretmek تولید کردن، استحصال کردن،
زیاد کردن
ürkek ۱- رمو، ترسو ۲- خجالتی،
محبوب
ürkmek ۱- رم کردن، ترسیدن، از جا
بریدن، هول کردن ۲- میوه
ندادن درخت
ürküntü ترس، وحشت
ürkütme ۱- ترساندن، رم دادن، فرار
دادن ۲- زدن و بریدن شاخه های
درخت و جلوگیری از بلند و
بزرگ شدن آنها
ürodel حیوانی از تیره قورباغگان
شبه مارمولک بدن دراز و پاهای
کوتاه دارد و اغلب در آب زندگی
میکند
ürolog دکتر متخصص مجاری ادرار،
متخصص اورولوژی
üroloji مبحث ادرار، ادرارشناسی،
اورولوژی
ürpermek مو بریدن سیخ شدن،

بهیجان آمدن، مهیج شدن
 حالت سیخ شدن مو بر بدن یا بهیجان،
 تهیج
 ürümeک پارس کردن، وغ وغ کردن سگ
 ürün محصول
 üryan عربان، لخت، برهنه
 üryanî نوعی آلوی ترش، آلوبخارا
 üs = üst ۱- بالا، رو، فوق ۲- مافوق،
 ارشد ۳- (رضی بقوه، ا کسپوزان
 ۴- (نظ) پایگاه نظامی، محل یا
 مرکزی که قوادرا آنجا تمرکز پیدا
 کرده و از آنجا باطراف وجوانب-
 حرکت و سفر میکنند
 üsderi رویه، پوسته، بشره، روی پوست
 بدن انسان
 üsküf نوعی عمامه
 üslenmek جائی را پایگاه قرار دادن و در
 آنجا تمرکز یافتن
 üstüp اسلوب، طرز، طریقه، روش، راه
 üsmut (منظ) سعادت جاودانی، سعادت که
 از لحاظ کیفیت یا کمیت تغییر
 نکرده که کان ادامه یابد
 üssubay صاحب منصب ارشد یعنی افسر گرد
 تا سرتنگ
 üst ۱- رو، رویه، بالا، فوق، عالی، مافوق،
 رویه خارجی، سر ۲- لباس،
 پوشاک ۳- زیادی پول، تفاوت
 یا فرق (پول) ۴- ماوراء ۵-
 نزدیک وقت یا زمان (مثلا سرظهر،
 وقت شب)
 üstat ۱- استاد، عالم ۲- (عو) دوست،
 رفیق
 üstegmen ستوان بک، ستوان یکم
 üsteleme تأکید، اصرار، تکرار
 üstelemek ۱- تأکید کردن، اصرار کردن
 ۲- رویهم آمدن، پشت سرهم تکرار
 شدن
 üstelik باضافه، بعلاوه، مضافاً

نابغه، داهی، انسان فوق العاده
 üstinsan
 üstlük رویوش، بارانی
 üstte دربالا، درقسمت بالا، درفوق
 üstübeş ماده کزبنات سرب که بسیار سمی
 وخطرناک است در رنگ کاری بکار
 میروند، سفید آب سرب
 üstün ۱- عالی، فوق العاده ۲- فتحه،
 زبر
 üstünde روی آن، بالای آن
 üstünkörü سطحی، براعتنا، بی اهدیت،
 بی دقت، سرسری
 üstünlük مافوق بودن، بالاتر بودن،
 ترجیح
 üstüpü نخ پُرک، پس مانده لیفهای
 شاهانه یا کتف
 üstüvane = silindir استوانه، سیلندر
 üstüvanî استوانه ای
 üstyapı ساختمان ظاهری، رویه کار که در
 اصطلاح علم اجتماع بامور غیر
 اقتصادی گفته میشود از قبیل دین،
 زبان، ملیت، عائله و غیره در مقابل
 (altyapı) می باشد که عبارت است
 از اصل و پی و زیر کار که در
 اصطلاح علم الاجتماع بامور
 اقتصادی و مالی میگویند
 üşenç کسالت، تنبلی
 üşengeç آدم بی حال، کسل، تنبل
 üşengen = üşengeç تنبل، بی حال
 üşenmek تنبلی کردن، حوصله نداشتن،
 حالش را نداشتن
 üşmek به سرچیزی یا کسی حمله کردن،
 هجوم کردن، جمع شدن، ازدحام
 کردن
 üşniye تیره خزه آبی
 üşümeک سرمایه شدن، احساس سرما
 کردن، از سرما یخ کردن
 üşürmek به سر کسی هجوم دادن، واداره
 ازدحام یا هجوم کردن

üşüşmek جمع شدن ، غلیان کردن ، هجوم کردن ، گرد آمدن ، ازدحام کردن

üşütmek سرما خوردن ، چاییدن یا چاییدن

ütmek ۱- پول بردن (در قمار) ۲- کز دادن

ütopya نام جزیره خیالی که در آنجا اصول سیاسی و اجتماعی بدرجه کامل اجرا میشده ، (هیچ چیزی که نمونه کامل مطلوب باشد در سیدن بان غیر ممکن باشد)

üü ۱- اطو ۲- کز ، روی آتش گرفتن و سوزاندن ریزه مویا ریزه پره های مرغ و غیره ۳- اطو ، دستنگاهی که در مریض خانه ها آلات طبی را برای ضد عفونی کردن در آن قرار میدهند و از حرارت زیاد میگذرانند ، نام این عمل

ütücü اطو کش

ütülomek ۱- اطو کردن ۲- کز دادن ، روی آتش گرفتن برای سوزاندن مویزها یا پر ریزه ها

ütülenmek ۱- اطو شدن ۲- کز داده شدن

ütülmek باختن پول در قمار

ütülü اطو کرده ، اطو شده

ütüsüz بدون اطو ، اطو نکرده

ütüv دستگاه ضد عفونی با دستگاه برقی ، اطو

üvendir سیخ یا چوب سرتین بلند که با آن گاوها را پیش میرانند

üvey اندر (مانند مادرانند یا پدرانند)

üvey anne نامادری ، مادرا ندر

üvey baba پدرانند ، ناپدیری

üvey evlât اولاد اندر (مانند پسرانند ، دخترانند)

üveyik نوعی کبوتر وحشی که برای گونشش شکار میشود (Colomba palumbus)

üvez درخت سنجد (Pirus palumbus) ۲- نوعی پشه (Sorbus)

üyo = aza ۱- عضو ۲- کارمند

üyelik ۱- عضویت ۲- کارمندی

üzengi رکاب

üzengikemiği نام استخوان کوچکی در گوش میانی

üzengilen ek رکاب زدن بداسب

üzere ۱- در حالت ۲- در حین ۳- بر اساس ، بمزجیب ، بنا بر ، بر حسب ۴- بشرط

üzerlik نام گیاهی است ، خردل وحشی (Peganumharmala)

üzgü اذیت ، عذاب ، جفا

üzün غمگین ، محزون ، دل شکسته ، رنجیده

üzgü: abalığı نوعی ماهی ریز بی اهمیت (Callionymus lyra)

üzlük ۱- ظرف کوچک کلی ۲- ماده بخورشید کمر

üzmek ۱- سائیدن و بی دوام کردن پارچه یا ریسمان حالت پاره شدن یا بریده شدن در آوردن ۲- رنجاندن ، دلتنگ کردن ، ناراحت کردن ۳- محزون کردن ، غمگین کردن

üzre, üzere ۱- بر حسب ، بنا بر ، بموجب ، در حالت ۲- بر اساس ۳- در حین ۴- بشرط

üzücü اسفناک ، محزون کننده ، حزن آور ،

متأثر کننده
 ۱- متأثر شدن، متأسف شدن ،
 üzülmek محزون شدن ، مغموم شدن ۲-
 سائیده شدن یا رفتن به ارچه
 طناب و غیره
 ۱- اسکور ۲- کشمش
 üzüm
 ۱- تأثر ، اسف ، دلتنگی ، حزن .
 üzüntü

اندوه ، غم
 ۱- متأثر ، متأسف ، محزون ،
 üzüntülü غمگین ۲- حزن آور ، متأثر
 کننده
 بی غم ، راحت ، مرده ، بدون
 üzüntüsüz
 غم و غصه

V

V v بیست و نهمین حرف الفبای ترکی

vaat وعد، وعده، قول

vaat etmek وعده دادن، قول دادن

vabeste منوط، معلق، وابسته

vacip واجب، لازم

vade موعد، مهلت، مدت، سررسید

vadesi gelmek (مج) وعده‌اش فرارسیدن، اجلش رسیدن

vadeli موعده‌دار، مدت‌دار، برای مدت معین، وعده‌دار

vadesiz بدون مدت، موقت

vadi ۱- دره، گزادگی میان دو کوه
۲- موضوع

vaftiz تعمید، غسل تعمید، آئینی است در مسیحیت و اشاره‌ای است برای ازاله گناهان و شروع حیات جدید، کاتولیکها آب تعمید را روی تعمید کنند میپاشند ولی پروتستانها در آن آب داخل میشوند

vagon واگون یا واگن

vagonet واگونت

vah آه، وای، ای بیچاره

vaha واحه، آبادی کوچک در صحرا، قطعه زمین دارای آب و علف در بیابان

وسع

vahamet وخامت، وخیم بودن، سختی

خطر

vahdaniyet وحدانیت، یگانگی خداوند متعال

vahdet یگانگی، وحدت، تنهایی، یکی بودن

vahi واهی، بی‌اساس، بی‌چ

vahim وخیم، خطرناک

vahit واحد، یگانه، یکی، یکتا

vahiy وحی، آنچه از جانب خدا به پیغمبران وحی یا الهام میشود

vahşet وحشت، ترس از تنهایی

vahşi وحشی، حیوانی که اهلی نشده باشد و از انسان بگریزد

vahşilik وحشی‌گری، وحشی بودن، اهلی نبودن حیوان، مدنی نبودن انسان

vaz وعظ، بند و نصیحت، بند و اندرز دینی

vaiz واعظ، وعظ کننده، پندواند زدهنده

vaka واقعه، حادثه، پیش‌آمد

vakaa = vakia درواقی، درحقیقت

vakar وقار، سنگینی، سکونت

vakarlı با وقار، وقور

vaketa نوعی چرم نازک ، چرم گوساله
 vakfe وقفه ، درنگ ، بکپار ایستادن
 vakfetmek ۱- وقف کردن ۲- منحصر کردن ، اختصاص دادن به چیزی برای امور خیریه یا عام المنفعه
 vakfiye وقف نامه
 vakia ۱- حقیقت ، واقع ، حقیقت امر ۲- در واقع ، درحقیقت ، گزجه ، هر چند
 vakıf وقف ، حبس عین مال و مصرف کردن منابع آن در امری که واقف همین کند و آنچه که کسی از ثروت خود جدا کرده در کارهای عام المنفعه از آن استفاده کند
 vakıfname=vakfiye وقف نامه
 vaki واقع ، انجام شده
 vakif ۱- وقت ، زمان ، مدت اوان ، هنگام گاه ۲- مهلت ، فرصت ۳- حال و روز ، حوصله
 vakit geçirmek ۱- وقت گذراندن ۲- وقت هدر کردن ، مطلق کردن
 vakit kazanmak از وقت استفاده کردن ، وقت را طولانی کردن برای استفاده از آن
 vakitli ۱- بجا ، بموقع ، وقت مناسب ۲- خوشبخت ، پولدار ، خوشوقت
 vakitli-vakitsiz وقت و بی وقت ، بی موقع ، مردم
 vakitsiz بی موقع ، بی جا ، بی محل
 vaktaki موقعی که ، زمانی که ، هر وقت که ، وقتی که
 vakum (فیز) خلاء
 vakur وقور ، باوقار ، سنگین
 valf ولف ، در بجه ، سویاپ ، شیر
 vali استاندار ، والی
 valide والده ، مادر
 valilik ۱- استانداری ، والی بودن ۲- ولایت ، استان

valiz چمدان کوچک یا متوسط
 vals والس ، نوعی رقص اروپائی
 vampir ۱- روح تبه کاران یا جادوگران که به عقیده واهی بعضی ها از گور در آمده خون مردم خوابیده را میمکد ۲- نوعی شیکور که خون اسب و گاو و مردم خوابیده را میمکد
 vanadyum فلزی است سفید رنگ که برای زیاد کردن اتعاج آن را با فولاد مخلوط میکنند ، دارای علامت شیمیائی (V) تعداد اتمی آن ۲۳ میباشد ، وزن اتمی آن ۵۱ ، وزن مخصوص ۵/۷ و در ۱۷۱۰ درجه حرارت ذوب میشود
 vanilya وانیل
 ventilatör بادبزن برقی ، وانتیلاتور
 vantriog متخصص در تکلم بطنی یا شکمی ، کسیکه چنان صحبت میکند که گوئی صدا از دهانش در نیاید ، با شکم صحبت کننده
 vantuz شاخ یا شیشه حجامت ، بادکش
 vapur کشتی
 var ۱- هست ۲- هستی ، دارائی
 varagale قسمتی از مائین یا دستگام مکانیکی که موقع کار آمد و رفت میکند
 varak ۱- برگ ، ورق ، ورقه ۲- ورق طلا یا نقره
 varaka ورقه ، کاغذ نوشته شده ، نوشته
 varaklamak با ورق طلائی یا نقره ای نقش کردن یا زینت دادن هر چیز مانند جلد کتاب و غیره
 varan واصل شده (بمقصد) ، رسیده
 varda تنه نخوری ، مواظب باش ، کنار برو ، بالقاء ، تکیه کلامی است که بیشتر گاری چی ها یا حمل ها در موقع حرکت خطاب میکنند

vardacı کشیک چی کشتی
 vardırmak رساندن، واصل کردن، کشاندن
 vardiya ۱- نگهبان یا کشیک چی در کشتی
 ۲- کابین یا محل کشیک چی در
 کشتی ۳- نوبت کاری (مانند
 صبح کاری، شب کاری در کارخانه ها)
 vareste وارسته، مستغنی، آزاد
 varetmek بوجود آوردن، موجود کردن
 varılmak رسیده شدن، واصل کرده شدن
 varış ۱- کار یا طرز ورود یا وصول
 ۲- عرفان
 varışlı عارف
 varidat درآمد، عایدات
 varide اوراق وارده
 varil چلیک، بشکه
 varis واریس، مرض تورم و انساع رگها
 که بیشتر در ساق پا دیده میشود
 vâris وارث، میراث
 varit وارد، واقع، محتمل
 Variyet (عو) دارائی
 variyetli (عو) دارا، دولتمند، ثروتمند
 varlık ۱- هستی ۲- دارائی
 varlıklı متمول، دولتمند
 varmak ۱- واصل شدن، رسیدن، وارد
 شدن ۲- رفتن
 varoluşçuluk = eksistansiyalizm
 اگزیتانسیالیسم، نظریه فلسفی
 مبنی بر انسان دوستی و خویشتن
 نگری و مطالعه نفس بوده معتقد
 است فرد از نزدیکاً دقیقاً واقف بر
 حالات و وقوعات داخلی و اطنی
 و آزادی خویش میباشد و وجود
 فرد مقدم بر جوهر و اصل است
 و میکوید فرد مسئول است آنچه
 هست هما نظور خود را بنمایاند
 varış حومه شهر
 varsığı نوعی شروساز و آوازمحلی ترکی

varsayım فرضیه
 varsaymak فرض کردن
 varta ورطه، مهلکه، خطر، جای خطرناک
 varyant متون یا نسخ متعدد از یک نویسنده،
 فرق بین نسخ یا متون مختلف
 یک کتاب
 varyasyon (مو) یک آهنگ غربی که با
 تکه های مختلف تزیین و تغییر
 داده شده از نو بشکل جدیدی
 نواخته شود
 varyemez بخیل، لیم، خمیس
 varyete وارپته، نمایش بازیها و تکه های
 مختلف ساز و آواز و حقه بازی
 در یک نمایش
 varyos = balyoz پتک، چکش سنگین
 vasat متوسط، میانه
 vâsâtî بطور معدل، حد، متوسط
 vasîf صفت، وصف
 vasıflandırmak توصیف کردن، تعریف
 کردن، از صفات خوب یا بد
 چیزی صحبت کردن
 vasıflanmak وصف یا تعریف چیزی
 گفته شدن، تعریف شدن
 vasıl olmak واصل شدن، رسیدن
 vasîta ۱- واسطه، میانجی، ۲- واسطه
 نقلیه
 vasîtalı با واسطه، غیر مستقیم، بوسیله
 یا توسط دیگری
 vasîtasız بدون واسطه یا وسیله، مستقیم
 vasi وصی، کسی که وصیت کننده او را برای
 اجراء وصیت خود تعیین کند
 کسیکه برای اداره مال صغیر یا
 محجور از طرف محکمه تعیین
 میشود
 vâsi واسع، وسیع، پروسع
 vasîlik وصی بودن
 vasistas درجه کوچک بالای پنجره برای
 تمویض هوا

vasiyet	وصیت
vasiyetname	وصیتنامه
vaşak	سیاه گوش ، وشاق ، حیوانی
	است وحشی درنده از جنس یوز
	پلنگ که برای پوستش شکار
	میکنند به بزرگی روباه است
	موهای پشت آن حنائی پررنگ
	کوشهایش ازخارج سیاه پررنگ
	واز داخل سفید میباشد (lynx)
vat	وات ، واحد نیروی برق که معادل
	است با مقدار يك ذول انرژی
	در يك ثانیه
vatan	میهن ، وطن
vatandaş	هموطن ، هم میهن
vatandaşlık	هموطن بودن ، اهل يك
	وطن بودن
vatani	وطنی ، میهنی
vatanperver	میهن دوست ، وطن دوست
vetka	پنبه‌ای که بالای شانه یا جلو سینه
	لیاس وکت گذاشته میشود
vatman	راننده تراموای برقی
vatoz=kedibalığı	سپرماهی
vaveyla	واوایلا
vay	وای ، ای وای
vazelin	وازلین
vazetmek	وعظ کردن
vaz geçmek	منصرف شدن ، دست کشیدن ،
	دست برداشتن ، ول کردن ،
	پشیمان شدن
vazıh	واضح ، روشن ، آشکار
vazıhamil=doğurma	وضع حمل ،
	زایمان
vazıhamil etmek=doğurmak	
	زائیدن ، وضع حمل کردن
vazıkanun	قانونگذار ، واضع قانون
vaziyet (etmek)	۱- وضع بد (کردن) ،
	مصادره ، دست گذاشتن روی مالی
	۲- مواظب بودن

vazife	وظیفه ، تکلیف
vazifelendirmek	وظیفه دادن ، موظف
	کردن
vazifeli	وظیفه دار ، موظف
vazifeşinas	وظیفه شناس ، کسی که وظیفه
	خودرا خوب و دقیق انجام دهد
vaziyet	وضعیت
vazo	گلدان ، ظرف جای گل
ve	و
veba	وبا
vebal	وبال ، گناه
veca	وجع ، درد
vecibe	وجیبه ، وظیفه ، دین ، امر واجب
vecih	صورت ، شکل ، طور ، وجهه
vecit	ریزه ، شیفستگی ، جوشش عشق
veciz	وجیز ، مختصر ، کوتاه ، کلام مختصر
	ومفید
vecize	کلام مختصر ومفید ، وجیزه
veche	وجهه ، سو ، طرف ، جانب
veda	وداع ، خداحافظی ، بدرود
veda etmek	خداحافظی کردن ،
	وداع کردن ، بدرودگفتن
vedalaşmak	باهم خداحافظی یا وداع
	گفتن
vedia	ودیمه ، سپرده شده ، امانت گذارده
	شده ، سپرده
vefa	۱- وفا ، ادای قول یا تعهد ۲-
	صداقت و دوستی ۳- کافی بودن
	یا کفایت کردن
vefakâr	وفاکار ، وفادار
vefali	باوفا ، وفادار
vefasız	بی وفا
vefat	وفات ، مرگ ، فوت شدن ، مردن
vefiyat	مرگ‌ها ، جمع وفات ، وفيات
vehim	وهم ، خیال ، گمان یا تصویری اصل
vehle	وهله ، يك آن
vehleten	ناگهان
vejetalin	روغن نباتی

۱- وکالت ، وکیل بودن ۲- vekâlet
 کفالت در پست اداری ۳- وزارت
 ۱- وکالتنا ۲- بطور کفیل vekâleten
 در پست اداری بودن
 vekâletname وکالتنامه
 ۱- وکیل ۲- وزیر vekil
 وکیل خرج ، مادر حساب ، vekilharç
 کسیکه مسئول امور ، خرج و مخارج
 يك مهمانسرا باشد
 ۱- وکالت ۲- کفالت در مقام vekillik
 اداری ۳- وزارت
 (ریض) خط مستقیمی که کمیت و vektör
 جهة آن معین باشد ، خط حامل
 ولادت ، تولد velâdet
 ۱- ولایت ، ولی بودن بر امور velâyet
 صغیر یا محجور ۲- ولی یا مقرب
 درگاه الهی بودن ۳- فرمانروائی
 بتوی سنگینی که بکطرفش velense
 دارای موهای بلند باشد
 دوچرخه velespit = bisiklet
 ۱- ولد ، پسر ، اولاد ۲- (عو) velet
 مختصر ولدالزنا ، حرامزاده
 ولو ، اگرچه ، باوجودیکه ، هرچند velev
 مختصر ، خلاصه ، بهر حال ، باری velhasıl
 ۱- ولی ، وصی ، کسیکه عهده دار او ، veli
 صغیری باشد ۲- بنده مقرب
 درگاه الهی
 ولی بودن ، ولایت velilik
 ولینعمت velinimet
 مخمل velur = kadife
 ۱- پر محصول ۲- پرزا ، کسیکه velut
 زیاد اولاد بزاید ، ولود ۳-
 کسیکه زیاد اثر تألیف یا تصنیف
 نماید
 ولوله ، جارو جنجال ، بانگ و velvele
 فریاد ، داد و پیداد
 پرولوله ، برجار و جنجال velveleci
 شماره ناهید ، زهره ، Venüs = Culpın

ونوس
 نوعی نبات گلدانی از فامیل venüsçarığı
 تملیبی ها که دارای گل های قرمز
 نهره ای بشکل چاروق میباشد
 (Cypupedium calceolus)
 ایوان شیشه بندی ، ایوانی که veranda
 اطرافش پنجره شیشه ای باشد
 وراثت veraset
 بازده ، مقدار آب یا verdi = sarfiyat
 جریان الکتریکی در یک ثانیه که
 از لوله یاسیم میگذرد
 وادار به دادن یا پرداختن یا verdirmek
 تادیه کردن نمودن
 (قد) تسلیم قلمه یا یک جای مستحکم vere
 بدهی ، قرض verecek
 بدهکار ، مقروض ، قرض دار verecekli
 سل ، ورم verem
 مسلول veremli
 تادیه کننده ، مؤدی ، دهنده veren
 ورثه ، وارث ها verese
 نسیه veresi = veresiye
 نسیه veresiye
 (ریض) اریب ، کج ، یک بر verev
 ۱- مالیات ۲- عوارض ۳- vergi
 موهبت یا عنایت الهی
 (عو) تحصیل دار مالیات یا عوارض vergici
 مشمول مالیات کردن vergilendirmek
 دست و دل باز ، جوانمرد ، سخی ، vergili
 بذل و بخشش کننده
 اطلاعات مقدماتی که برای veri = mûta
 رسیدن به نتیجه مطلوب لازم است ،
 فرض ، چیز مفروض ، مأخذ
 ۱- دهنده ۲- تادیه کننده ، verici
 پرداخت کننده
 پرداخت شود ، تادیه شود verile
 تصویب پرداخت ، امریه verile emri
 مقام دولتی برای پرداخت یا
 تادیه وجهی

verilmek ۱- داده شدن ۲- پرداخت
 یا تادیه شدن
verim ۱- محصول، حاصل، عایدات،
 نتیجه، فایده، منفعت ۲- بازده
verimli پرفایده، پرحاصل، پرمحصول،
 پرنتیجه
verimlilik پرنتیجه بودن، فایده دار بودن
verimsiz بی فایده، بی سود، کم محصول
veriş کار یا طرز دادن یا پرداخت
veriştirmek هر حرف یا چیزی گفتن
 توبیخ و سرزنش تشدد کردن
vermek ۱- دادن ۲- پرداخت کردن،
 تادیه کردن ۳- بخشیدن، عطا
 کردن ۴- واگذار کردن ۵-
 عطف یا معطوف کردن ۶- تقدیم
 کردن
vermemek ندادن
vernik روغن جلا، صیقل، لعاب، برق
vernikleme روغن جلا یا صیقل زدن،
 مالیدن
verniye ورنیه، آلت مهندسی که کسور
 کمتر از واحد را تعیین میکند
veronika = tavşanotu تره تیزک آبی
 (Veronica officinalis)
veryansın etmek به باد دادن، به باد
 حرف یا دعوا گرفتن پشت سر هم
 و فراوان خرج کردن یا ریخت و
 پاش کردن، هر چه به دهانش آید
 گفتن
vesaik اسناد، وثیقه ها، سندها، دلیل ها
vesait وسائط، واسطه ها، وسائط نقلیه
vesaitı nakliye وسائط نقلیه
vesayet وصایت، وصی بودن
vesika وثیقه، سند، دلیل، برهان، جواز،
 گواهینامه (رانندگی و غیره)
vesikalı (مچ) فاحشه رسمی (که جواز
 دولتی دارد)
vesile وسیله، سبب، واسطه، موجب

فرصت
vesselâm والسلام
vestiyer ۱- رخت آویز ۲- چائی که
 درمهما نخانه ها، هتل ها و محل های
 رسمی پالتو و کلاه و غیره را در آن
 امانت میگذارند
vestiyerci مأمور نگاهداری پالتو و کلاه
 و غیره
vesvese وسوسه، وسواس پیدا کردن،
 پیدا شدن اندیشه بد در دل انسان،
 تحریکات شیطانی
vesveseli شکاک، پر شک و تردید
veteriner = baytar دام پزشکی، بیطار
velire = süreç وتیره، طریقه،
 طرز عمل، راه و روش
veto وتو، جواب رد شخصیت یا مقام
 سیاسی
veya یا، و یا
veyahut یا، یا اینکه
vezaret (قد) وزارت در دوره عثمانی
vezin ۱- وزن ۲- وزن شعر
vezinli ۱- کشیده شده، وزن شده ۲-
 موزون (شعر)
vezinsiz ۱- وزن نشده ۲- شعر غیر
 موزون، بی وزن
vezir (قد) وزیر در دوره عثمانی
vezirlik (قد) وزارت
vezne صندوق، محلی که پول داده یا
 گرفته میشود
vezneci = veznedar صندوقدار
veznedar صندوقدار
veznedarlık صندوقداری
vinak گل آسکی، شل، گل شل، گل ولای
viklamak صدای وغوغ کردن، مثل
 قورباغه صدا در آوریدن
vinlamak صدای «وننگ» در آوردن
viridamak ورور کردن
virvir ورور، پرحرفی

viz صدای «ویز» مانند صدای مکس
 viz gelmek بی اهمیت بودن، بی تأثیر بودن، خیلی آسان بودن
 vızıldamak صدای «ویز» مانند مکس یازنبورد را آوردن
 vızılta صدای «ویز»
 vızır vızır حالت پرکار و شلوغ، پررفت و آمد، گرگر
 vızlamak صدای «ویز» در آوردن
 vibriyon نام میکروب یا باکتری شبیه ویرگول
 vicaHEN جلورو، روبرو، در حضور، حضوراً
 vİcdan وجدان، قوه باطنی که خوب یا بد بودن اعمال بوسیله آن ادراک میشود
 vİcdanlı با وجدان، با انصاف، با مروت
 vİcdansız بی وجدان، بی انصاف، بی مروت
 vİcdansızlık بی وجدانی، بی انصافی
 vida ۱- پیچ، پیچ میخ، دندانه یا خط‌های روی پیچ یا توی مهره
 vİdala چرم پوست گوساله
 vİdalamak پیچ را در سوراخش پیچاندن، پیچ میخ انداختن یا با پیچ میخی وصل و محکم کردن
 vİdalı پیچ میخ‌دار
 vİgla محل نگهبانی یا دیده‌بانی در شیلات‌هایگیری
 vİkaye وقایه، حمایت، نگاهداری، صیانت
 vİkont لقب اصالت یک درجه پائین‌تر از کنت، ویکننت یا ویس کنت
 vİlâ İi مادرزادی
 vİlâyet استان، ولایت
 vİlla ویلا، قصر
 vİnç جرقیل، جرافقال
 vİnter تورهایگیری که بشکل کیسه

به حلقه چوبی وصل باشد
 vİra پشت سرهم، یک دنده، یک بند، متمادیا، لاینقطع
 vİraj پیچ و خم در جاده‌ها و راهها
 vİran ویران، خراب
 v rane ویرانه، خرابه
 vİrgül ویرگول، علامتی شبیه واو کوچک که برای جدا کردن جملات کوچک و ارقام در نوشته لاتینی بکار میرود «و» و در فارسی بشکل واو کوچک و ارونه «و» بکار میرود
 vİrt ورد، ذکر، (مچ) کلمه یا سخنی که مرتباً بر زبان آورده و تکرار شود
 vİrtüöz نوازنده هنرمندی که تخصص در یکی از آلات موسیقی داشته باشد
 vİrus نام عمومی که به میکروبهای نامعلوم و بدون اسم داده شده، ویروس
 vİsal وصال، بهم‌رسیدن
 vİsamiral دریاسالار
 vİski ویسکی، نوعی مشروب الکلی که از تخمیر غلات مختلف بدست می‌آید
 vİşne آلبالو، آلوبالو
 vİşneçür üğü رنگ آلبالوئی تند
 vİtamin ویتامین
 vİtellüs زرده تخم مرغ
 vİtes دنده سرعت اتومبیل
 vİtes değİştİrmek دنده عوض کردن
 vİtes kolu دسته دنده (اتومبیل)
 vİtir سارکمت نمازی که بعد از نماز عشاء خوانده میشود، صلوة روتر، وتر
 vİtrİn ویتربن، جمیع آینه یا قفسه شیشه‌ای مغازه یا نمایشگاه
 vİya رازدن کشتی در مسیر خودش با نگاه داشتن سگان در حالت وسط
 vİyaklamak ونگ ونگ، گریه کردن
 vİyola ویولن آلتو، آلت موسیقی قدسی بزرگتر از ویولن

viyolonist ویولونیست ، ویولن‌زن
 viyolonsel ویولن‌سل، ویولن بزرگی که پایه آن را روی زمین گذارده می‌نوازند
 vize ۱-ویزا، رواید ۲- امتحان داخلی (تلت)
 vizite ۱- حق معاینه یا ویزیت دکتر ۲- ویزیت دکتر، عیادت دکتر، معاینه طبیب
 vizon حیوانی شبیه سمور که پوست قیمتی دارد، شناره
 vodvil نمایش کمدی توأم با حقه بازی و چشم‌بندی، کمدی کوچک با رقص
 vokal صوتی، صدائی از نوع فهماندن توسط صدا و آواز، (دس) حرف صدا دار
 volan چرخ طیار، چرخ لنگر که روی موتورها نصب میشود
 voleybol والی بال، توپ بازی والی بال
 volfram نوعی فلز که علامت آن (W) میباشد تونکستن نیز گفته میشود، دارای عدد اتمی ۷۴، وزن اتمی ۱۸۴، وزن مخصوص ۱۹/۱ میباشد در ۳۰۰۰ درجه حرارت ذوب میشود
 voli نور ریزی ماهیگیری از قایق به تمام اطراف
 voli vurmak (عو) شکار زدن یعنی فرصت بدست آوردن رپول جنگتی به جیب زدن
 volkan=yanardağ کوه آتش فشان
 volt ولت الکتریک، واحد مقیاس نیروی الکتریسته
 volta ۱- طناب ضخیم کشتی که یک مرتبه دور چیزی پیچد ۲- پیچیدن زنجیر به دور زنجیر دیگر بازنجیر به لنگر ۳- طرز چپ راست رفتن کشتی در مقابل باد مخالف

voltaj ولتاژ، نیروی الکتریک بر حسب ولت
 voltmetre ولت‌متر، ولت سنج، دستگاه اندازه گیری قوه برق
 vonoz ماهیهای ریز نوع ساردین و امثال آن
 votka ونکا، عرق روسی
 voyvoda (قد) عنوان بعضی ازوالی‌های روملی در زمان عثمانیها
 vuku وقوع، واقع شدن
 vuku bulmak وقوع یافتن، اتفاق افتادن، واقع شدن
 vukuat ۱- واقعات، وقایع، واقعه‌ها ۲- تصادفات یا واقعه‌های پلیسی
 vukuf وقوف، اطلاع، آگاهی، دانستن
 vukufsuz بی اطلاع، بی وقوف
 vurdumduymaz بی‌علاقه، بی فکر، بی حس، بی رنگ
 vurgu اکسان، باتکیه تلفظ کردن، ضربه
 vurgun ۱- عاشق ۲- پولی زیاد که مفت بدست آید، سرکیسه
 vurguncu محترک، کسی که پول زیاد و مفت بدست می‌آورد، کسیکه مردم را سرکیسه میکند
 vurmak ۱- زدن، کوبیدن ۲- به چپ و راست زدن یا رفتن ۳- رنگ مالیدن یا رنگ کردن یا زدن ۴- بستن، دستبند زدن، بار کردن یا بار زدن ۵- کشتن، مقتول ساختن ۶- آفتاب زدگی (زدن)، زغال گرفتگی (گرفتن) ۷- زدن، دزدیدن، کش رفتن ۸- نشانه زدن
 vuru نیش، ضربان قلب
 vurulmak ۱- زده شدن ۲- (مج) عاشق شدن ۳- کشته شدن مقتول شدن، تیر خوردن
 vuruş نیش، ضربان، طرز زدن یا نواختن یا

	۱- وجود ، موجود بودن ۲- vucut
کوبیدن ، ضربه	جسم ، بدن ، جثه ، هیكل ، اندام
زدو خورد کردن ، کتک کاری vuruşmak	پرهیکل ، چاق ، کنده vucutlu
کردن ، دعوا کردن ، همدیگر را	(قد) وزراء vukelâ
زدن یا کشتن	ورود ، وارد شدن ، آمدن ، داخل vürut
وصولت ، بهم پیوستن ، بهم رسیدن ،	شدن
بوصال همدیگر نائل شدن	وسعت ، پهناوری ، گشادی ، فراخی ، vüsat
رسیدن بمحلی ، واصل شدن	(مع) توانگری ، دارا بودن
وضوح ، آشکار شدن ، روشن شدن	

Y

ی، به، بیست و هشتمین حرف
Y, y الفبای ترکی
ya ۱- یا ۲- ای، آیا، حرف ندا
 ۳- اما، ولی، لکن ۴- پس،
 نیز ۵- بلی، همینطور است،
 معلوم است ۶- وای، ای وای،
 عجب ۷- که، دیگه (دیگر)
 ۸- البته
yaba نوعی پارو یا چنگال تخته‌ای که
 برای باد دادن یا افشان کردن
 محصول و جدا کردن گندم از کاه
 بکار میرود
yabalamak افشان کردن یا باد دادن
 خرمن با چنگال تخته‌ای، افشاندن
yaban ۱- بیابان، جای تنها و
 دورافتاده، سرکوه ۲- وحشی،
 بیابانی ۳- بیگانه، غریب،
 اجنبی
yabancı اجنبی، بیگانه، غریب،
 ناشناس، غیرمأنوس
yabancılık بیگانگی، ناشیکری، غریبی
yabanî ۱- وحشی، بیابانی، کوهی
 ۲- رمو، محجوب ۳- خشن،
 بی تربیت
yabanîlik غیر اهلی بودن، وحشی بودن،

رمو بودن
yabaninciri نوعی درخت از جنس توت
 که در مصر بمعل می‌آید از چوب آن
 مصری‌های قدیم تابوت برای
 جسد های مومیائی می‌ساخته‌اند
yabanketeni نوعی گه‌گاه طفیلی مضر که
 روی نباتات باقلائی را پوشانده
 زندگی میکند
yabanlık لباسی که برای پوشیدن بیرون
 و مواقع مهمانی و ملاقات دوخته
 میشود
yabansı غیر عادی، عجیب
yabantrak نوعی گیاه شویدی که در
 محل های مرطوب روئیده میشود
yad غریب، بیگانه، غیر، غربت
yad etmek یاد کردن، بخاطر آوردن،
 ذکر کردن
yadırgamak غریبی کردن، غریب
 شهردن، رم کردن، آشنا نبودن،
 بیگانگی حس کردن
yadırganmak بیگانه یا غریب
 تلقی شدن
yadigâr یادگار
yadsımak ۱- نفی و انکار کردن ۲-
 قبول نداشتن یا نشناختن

yafa نوعی پرتقال بی تخم پوست کلفت
 بیضی شکل بزرگ، پرتقال یا فا
yafta انیکت، برچسب
yağ ۱- روغن ۲- چربی ۳- روغن گل (عطر)
yağbezi غده چربی
yağcı ۱- روغن فروش ۲- روغن کار، شخصی که به ماشین‌ها و غیره روغن میزند ۳- (عو) چایپلوس، متملق
yağcılık ۱- روغن فروشی ۲- روغن کاری ۳- (عو) چایپلوسی، تملق
yağdanlık روغندان
yağdırmak ۱- مثل باران ریختن یا پاشیدن، بارانیدن، روی سر مردم ریختن یا پاشیدن یا فرود آوردن ۲- فراوان تهیه کردن یا زیاد در دسترس گذاردن
yağdeku انساج روغنی، نسج‌های روغنی بدن
yağhane کارخانه روغن‌گیری
yağı (قد) دشمن، بدخواه، خصم
yağılık دشمنی، خصومت
yağimsı روغن مانند، شبیه روغن
yağır ۱- قسمت بین دو شانه اسب ۲- زخم پشت اسب که در اثر گذاشتن زین حاصل میشود
yağış ۱- بارش (باران یا برف) ۲- مقدار باران باریده شده
yağışlı هوای بارانی، هوای پر برف و باران
yağız سبزه، سیاه چرده
yağlamak ۱- روغن مالی کردن، روغن زدن، روغنکاری کردن ۲- (عو) تمجید و تملق کردن
yağlanmak ۱- روغن مالی یا روغنکاری شدن ۲- چاق شدن، چربی پیدا کردن
yağlatmak روغن زدن، روغن مالی یا

روغنکاری کردن توسط دیگری
yağlı ۱- چرب، پر روغن، روغن دار، روغنی ۲- (مج) کار یا آدم پر نفع و استفاده
yağlıboya ۱- رنگ روغنی ۲- تکیه کلامی که در موقع عجله و دویدن میگویند که مردم کنار بروند مانند، آی رنگی نشوی! خبردار! خیرا
yağlık دستمال بزرگ رنگی که مردها سابقاً در جیب می‌گذاشته‌اند و مثل زنبیل استفاده میکردند
yağlıkçı ۱- فروشنده حوله و دستمال و امثال آن ۲- کسیکه لباس و زینت آلات عروسی را عاریه یا کرایه میدهد
yağma یغما، چپاول، غارت
ğmacı غارتگر
yağmacılık یغماگری، غارتگری
yağmak باریدن، فراوان ریختن یا فرود آمدن
yağmalamak یغما کردن، چپاول یا غارت کردن
yağmur باران
yağmurca بز کوهی
yağmarkuş-ğı = gökkuşağı قوس قزح
yağmurkuşu مرغ باران، مرغی که در باتلاقیها و کنار آبها زندگی میکند، یا های بلند و گرد و نوک کوتاه دارد
(Rallus aquaticus)
yağmurlamak بارانی شدن هوا
yağmurlu باران دار، بارانی
yağmurluk پالتو بارانی
yağsız بی روغن، بی چربی، کم روغن
yahey حرف ندا که خوشحالی و نشاط را میرساند مانند «هی هی»
yahni گوشت یخنی، گوشتی که با روغن و

رب گوچه فرنگی و پیاز سرخ کرده
پخنه میشود
yahşi خوب، بزبان شرق ترکیه یا
آذربایجان
yahu ۱- آهای، های، نگاه کن، بابا
۲- در قدیم مردها موقع وارد شدن
بمنزل میگفتند مثل، یا الله ۳-
ياهو
Yahudi یهودی، کلیعی
Yahudice بزبان یهودی، زبان عبری
Yahudilik یهودی بودن، یهودیگری
yahut یا، یا اینکه، یا خود
yaka ۱- یقه ۲- سمت یا طرف دیگر،
ساحل دیگر دریا
yakacak سوختنی، مواد سوختنی، سوخت
yakalamak گهر آوردن، دستگیر کردن،
بچنگ آوردن، گرفتن
yakalanmak گرفتار شدن، دستگیر
شدن، بچنگ افتادن
yakalatmak گیر انداختن یا دستگیر
کردن بوسیله دیگری
yakalık ۱- روی یقه ای ۲- پارچه یا
چیزی که برای یقه یا دور کردن
مناسب باشد ۳- یقه یدکی
پیراهن
yakamoz برق یا شفق یا روشنایی که در
توی آب دریا در اثر حرکت ماهی
یا جسم دیگر حاصل میشود
yakarış دعا، مناجات، ندبه، التماس،
استغاثه
yakarmak التماس کردن، دعا و
مناجات کردن، استغاثه کردن
yakı مرهم، چیزی که برای گذاردن روی
زخم درست میکنند
yakıcı ۱- سوزاننده، سوزان ۲- محرق
یا محترقه ۳- کسی که مرهم
میسازد یا میفروشد
yakılmak ۱- مالیده شدن (حنای)

۲- سوزاننده شدن، سوخته شدن،
روشن شدن
۱- نزدیک، قریب ۲- قوم خویش
yakın قرون اخیر، دوره بعد از
yakınçağ انقلاب فرانسه تا به امروز (بعد
از سنه ۱۷۸۹ میلادی)
yakınoğu شرق نزدیک، خاور نزدیک
yakınlaşmak نزدیک شدن، مناسبت
دوستی بین دو طرف حاصل شدن
yakınlaştırmak نزدیک کردن،
سبب روابط دوستی شدن
yakınlık نزدیکی
yakınlık duymak دوستی و نزدیکی
حس کردن
yakınlık göstermek دوستی و محبت
نشان دادن
yakınma شکایت یا ناله زاری کردن
yakınmak ۱- ناله و زاری کردن،
شکایت کردن ۲- مالیدن (مثلاً)
بدست یا به سر حنا مالیدن)
yakınsak نزدیک کننده و متمم کننده
اشعه نور (در عدسی ها و ذره بین ها)
مقارب
yakınşark = yakınoğu خاور نزدیک
yakıotu سمد، چکن، نام گیاهی است
که در جاهای مرطوب میروید و
داری گلهای صورتی میباشد
(Epilobium)
yakışık موافق، مناسب، برآزنده، لایق،
شایسته
yakışık almak برآزنده بودن، مناسب
بودن، لایق بودن
yakışıklı خوشگل، زیبا، خوش اندام
yakışiksız ناهربوط، نامناسب، ناروا،
بی جا، ناشایسته
۱- برآزنده بودن، مناسب یا
برآزنده بودن ۲- لایق و شایسته
بودن ۳- براه بد تعبیر کردن،

	تہمت یا افترا زدن
yakıt	سوخت
yakin	یقین ، بی شبہ ، بدگمان
yakinen	یقیناً ، بی شک و شبہ
yaklaşık	تقریبی ، تخمیناً ، تخمیناً
yaklaşılmak	نزدیک شدن (به کسی یا چیزی).
yaklaşma	نزدیکی ، نزدیک بودن یا شدن
yaklaştırmak	دو نفر یا دو چیز را بهم نزدیک کردن
yakmak	۱- سوختن ، سوزاندن ، روشن کردن ۲- از عشق و محبت سوختن یا سوزاندن ۳- خشک کردن یا سوزاندن محصول ۵- مالیدن (حنای غیره بدست و پا و سر و غیره)
yaktırmak	۱- سوزاندن ۲- مالاندن توسط دیگری ۳- روشن کردن یا سوزاندن بواسطه دیگری
yakut	یاقوت ، نوعی سنگ گرانہا کہ از معدن ہندست میآید
Yakut	قومی از ترک کہ در شمال سبیریا زندگی میکنند
yal	غذائی کہ برای سگ درست میکنند
yalabık	۱- براق ، درخشندہ ، روشن ۲- الو ، روشنائی ، شعلہ
yalak	۱- طشت یا کاسہ سنگی زیر شیر آب کہ حیوانات از توی آن آب میخورند ۲- پررو
yalama	۱- عمل لیسیدن ۲- رزہ پیچ کہ ہرز شدہ باشد
yalamak	لیسیدن ، از نزدیک یا پهلوی چیزی بطور مماس رد شدن (گلولہ وغیرہ)
yalan	دروغ ، کذب ، افتراء
yalancı	۱- دروغگو ، کاذب ۲- بدل ، بدلی (برضد اصل)
yalancı	دروغ کسی را آشکار کردن ،
çıkarmak	دروغگو در آوردن

yalancıdolma	دلہ بدون گوشت کہ با برنج و روغن زیتون درست میکنند
yalancıktan	بدروغ ، از دروغی ، غیر جدی ، بیخودی ، بطور شوخی
yalancılık	دروغگوئی ، کذبگوئی ، دروغ پردازی
yalan	دروغ ، کذب
yalandan	بدروغ ، تصنعی ، ظاہری ، بصورت ظاہر
yalanlamak	تکذیب کردن ، دروغ شمردن
yalanmak	خود را لیسیدن ، لیسیدہ شدن
yalap yalap	در حال درخشیدن یا برق زدن (در مورد آب گفتمہ میشود)
yalatmak	لیساندن ، وادار بہ لیسیدن کردن
yalaza	الو ، شعلہ یا زبانہ آتش
yalçın	پرشیب ، سرازیر و صاف (مانند تخته سنگ)
yalçınkaya	کوههای سنگی پرشیب ، زیاد سراسیب
yaldırak	براق و جلادار
yaldız	۱- آب طلا یا آب نقرہ ، مذهب کاری ۲- کاری کہ ظاہرش خیلی پر زرق و برق ولی باطنش خراب باشد
yaldızcı	۱- تذهیب کار ۲- آدم ظاہر ساز ، کسی کہ در ظاہر کار را خیلی قشنگ و خوب نشان میدہد ولی باطن کارش بی پایہ و بی مایہ است ، متظاهر
yaldızlamak	۱- تذهیب کردن ، تذهیب کاری کردن ، با آب طلا یا آب نقرہ زینت دادن ۲- ظاہر سازی کردن
yaldızlanmak	تذهیب شدن ، آب طلا یا آب نقرہ کاری شدن
yaldızlatmak	۱- کار تذهیب را توسط

دیگری انجام دادن ۲- عمل
زنی که خود فرشی کند و سر
شوهرش الاه بگذارد (یعنی اورا
تول زد، بادیگراں خوش بگذراند)

۱- آب طلا یا آب نقره دار ۲- yaldızlı
گول زنده، پر آب و تاب ولی دروغ

۱- ساحل یا لب دریا که صاف و yalı
هموار باشد ۲- ویلا یا قصری
که در ساحل دریای صاف و هموار
ساخته شده باشد

مرغی yalı çapkını = i kele kuşu
که در سواحل دریا زندگی میکنند
(Alcedo atthis)

۱- الر، شعله آتش ۲- طرف برنده yalın
شمشیر یا دارد ۳- ساده، برهنه،
مجرد

یا برهنه yalınmayak
درختهایی که پوست آنها شکاف yalıngaç
پیدا کرده کهنه میشود

۱- حیوانات بدون پلک yalıngöz
۲- نوعی مارمولک

۱- یک دست، یک لا (رنک) yalınkat
کردن ۲- سرهم بندی، از سر
باز کردن

شمشیر برهنه، کسی که شمشیر yalınkılıç
برهنه در دست دارد

عایق (در مورد الکتریسته yalıtkan
در مقابل هادی)

عایق ساختن بطوریکه جریان yalıtmak
الکتروسته از آن رد نشود

صاف و شفاف yalız

یا الله، برو حرکت کن! yallah

۱- خم، مایل ۲- فراز، yalman
سر بالایی ۳- قسمت تیز آلات
برنده از قبیل کارد و غیره

تنها، فقط، مجرد yalınız

تک و تنها، یکه و تنها yalınız başına

تنهایی yalınızlık

حرکت و تکان yalpa (vurmak)
خوردن کشتی به چپ و راست، تلو تلو

تلو تلو خوردن yalpalamak

جای وسیع و گشاد، پهلو yalpak

متملق، چاپلوس، متبصص yalıak

تبصص، متملق، چاپلوسی yalıaklanmak

رسول، پیغمبر yalvaç

پیغمبری، yalvaçlık = peygamberlik
رسالت، نبوت

جوازش کرده شدن، تمناو yalvarılmak
استدعا کردن شدن

خواهش کردن، نیاز کردن، yalvarmak
استدعا و تمنا کردن

کسی را به خواش یا تمنا yalvarmak
و اداری کردن، به بجز و لا به واداشتن

وصله، پینه yama

پینه دوز، تعمیر کننده کفش yamacı

۱- پهلو، کنار ۲- دامنه کوه yamaç

۱- وردست، شاگرد، پادو ۲- yamak
سرباز پنی چری که مرزبان یا
سرحددار باشد

وصله پینه کردن، با وصله yamalamak
تعمیر کردن

وصله شدن، وصله خوردن yamalanmak

وصله دار، وصله کرده yamalı

وصله کردن yamamak

۱- عجیب، پر قوت، مدمش، yaman
حیرت بخش، خوب ۲- (قد) بد

۱- وصله شدن، وصله خوردن yamanmak
۲- سبب درد شدن، بیخ ریش
کسی بسته شدن

بوسیله دیگری وصله زدن، yamatmak
دادن برای وصله پینه

نوعی بارانی پشمی یا نمدی yamçı

کسی که یک وری yampiri = yanpirci
راه میرود

کچ و کوله yamrı yumru

کچ و کوله شدن yamrulamak

yamuk ۱- يك وری ، به يك طرف خم شده ۲- (هن) ذوزنقه
yemyam اقوام وحشی افریقا که گوشت آدم میخورند. یام یام
yamyassı تماماً صاف و هموار
yan ۱- طرف ، سمت ، پهلو ۲- نزد ۳- هر يك از طرفین معادله ۴- فرعی ، غیر اصلی
yanak گونه ، رخ ، يك طرف صورت
yanardağı کوه آتشفشان
yanardöner رنگ پارچه یا چیز دیگر که در موقع تکان دادن رنگ برنگ میشود
yanaşık نزدیک، شده، قریب
yanaşılmak نزدیک شدن ، پهلو گرفتن
yanaşlık اسکله دریا یا رودخانه
yanaşma ۱- قریب بودن ، پهلو گرفتن ۲- کلفت ، نوک ، شاگرد
yanaşmak نزدیک شدن ، پهلو گرفتن ، تماس گرفتن ، کار بکار کسی داشتن ، اعتنا کردن
yanay نیمرخ ، یروفیل ، مقطع عمودی
yandaş طرفدار
yandık نوعی گیاه که در مناطق گرمسور بعمل میآید و از تخم زرد رنگ آن ماده ای شبیه ترنجبین یا گز بدست میآید خارشتر (Alhagi maurarum)
yandırılmak (عو) سوزاندن ، آتش زدن
yangı چرك، ماده یا چرك زخم ، ماده التهاب
yangılanmak چرك کرده
yangın ۱- آتش سوزی ، حریق ۲- (عو) تب ۳- (عو) عاشق ، دلسوخته
yanıbaşında بالای سر کسی بودن ، نزدیک ، نزد یا در ملازمت کسی بودن ، چسبیده ، پهلووی چیزی یا کسی

۱- سوخته ۲- انسان یا محصول سوخته یعنی نشو و نما نکرده ، ضعیف مانده ۳- سوختگی دست یا يك جای بدن ، سوختگی
yanıkara = karakabarcık سیاه زخم
yanılgi اشتباه ، غلط
yanılmak ۱- اشتباه کردن ۲- گول خوردن
yanılı سهو ، اشتباه
yanılmaca معالطه ، منظره ، طرف را به غلط انداختن
yanılmak اشتباه انداختن ، غلط انداختن ، گنج کردن
yanısına با هم ، پهلووی هم ، بموزات آن
yanıt جواب ، پاسخ
yanıtlamak پاسخ دادن ، جواب دادن یا گفتن
yani یعنی
yankesici جیب بر
yankı ۱- انعکاس ، انعکاس صدا ۲- عکس العمل ۳- تأثیر
yankılanmak منعکس شدن صدا ، انعکاس یافتن
yanlış غلط ، اشتباه
yanlışlık غلط ، اشتباه ، شبهه ، خطا
yanlışlıkla به غلط یا با اشتباه ، از روی غلط یا اشتباه ، اشتبهاً
yanmak ۱- سوختن ، آتش گرفتن ۲- روشن شدن ۳- باطل شدن ، از اعتبار و قیمت افتادن (پول یاسند)
yansı (فیز) انعکاس ، عکس
yansımak منعکس شدن ، انعکاس یافتن
yansıtmak منعکس کردن
yansız ۱- بی طرف ۲- (شیم) (فیز) خنثی
yansızlık بی طرفی
yanşak برحرف ، لوس ، خنک ، بیمعنی ، بیمزه

yanşamak برحرفی کردن، بیعزگی کردن
 yapacağı یشم گوسفند که در بهار چیده میشود
 و تارهای آن از پشمهایی که در
 پانزدهمی چینند بلندتر است
 yapalak نوعی حفت یا بوم
 (Bubo max mus)
 yapayalnız تک، و تنه، یکه و تنها
 yapı ۱- ساختمان، بنا ۲- بنیه،
 وجود، هیكل، ساختمان بدن
 yapıcı ۱- سازنده، درست کننده ۲-
 کارخوب یا مثبت انجام دهنده
 ۳- سازنده ساختمان یا بنا
 yapıcılık ۱- سازندگی، کاربنائی یا
 ساختمانی ۲- عمل بوجود آوردن
 عمل یا عمل کسی که کارهای خوب
 و اساسی و مثبت انجام میدهد
 yapılı ساختمان، ساخته شده
 yapılış ۱- طرزساختن یا بنا کردن یا
 درست کردن ۲- هیكل، وجود،
 بنیه
 yapılmak ساخته شدن، بناشدن
 yapılm ۱- ساختمان، بنا ۲- عمل
 ساختن ۳- کارهای ساختمانی
 yapıma سازنده فیلم
 yapıncak ۱- روکش پشمی اسب، پلاس
 روی اسب ۲- نوعی انگور سفید
 خلدار
 yapınmak ۱- دوخت و دوز کردن،
 آماده و فراهم کردن لباس و پوشاک
 برای خود ۲- هوس و آرزو کردن
 yapırgan برگه گل
 yapış عمل کرد، طرزساختن یا درست
 کردن
 yapışık بهم چسبیده، چسبیده متصل،
 ملصق
 yapışıkçeneliler تیره ای از ماهیها که
 چانه آنها بشکل منقاریا نوک دراز
 و استخوانی میباشد

۱- چسبنده، چسبناک ۲-
 آدم سمج که مثل سقزی چسبند
 yapışkanlık چسبناکی، چسبناک بودن
 yapışkanotu اذن الفار، گیاهی که روی
 دیوارها و برکهای آن چسبناک
 است (Parietaria)
 yapışmak ۱- چسبیدن، ملصق شدن
 ۲- آدم سنج یا پررو بودن
 yapıştırıcı چسبناک، چسبنده، چسباننده
 yapıştırmak چسبیده شدن، چسباننده
 شدن
 yapıştırma عمل چسبیدن
 yapıştırmak چسبانیدن، چسباندن
 yapış yapış چسبناک، با شیر یا شیری
 چسبناک شدن دست و دهان
 yapıt ۱- آثار (عتیقه)، ساختمان ۲-
 اثر، نوشته
 yapıtaş سنگ ساختمان
 yapıvermek زود و آسان ساختن یا
 انجام دادن
 ۱- انجام، اجراء ۲- ساختگی،
 مصنوعی
 yapıma ik تصنیف، ساختگی، دروغی
 ۱- کردن، نمودن، ساختن،
 درست کردن، بنا کردن، انجام
 دادن، اجراء کردن ۲- تعمیر
 کردن ۳- شدن، گردیدن ۴-
 (بچه) زائیدن ۵- (پول) جمع
 کردن یا گرد آوردن
 yaprak برگ، ورق، برگ درخت،
 ورق کاغذ، کتاب غیره
 yapraklanmak برگه دادن درختان
 yapraklı برگه دار، دارای برگ
 yapraksız بی برگ
 yapraktaş سنگ ورقه ای
 yaptırma اجراء یا انجام، ضمانت
 اجرائی، قوه مؤیده، تأیید
 انجام یا اجراء گردانیدن

تڭ تنها، يکه و تنها
 yapyalınız
 ۱- کمک، معاون، یار، نایب ۲- جای یار
 yar
 بریدگی یا پرگاه ۳- یار، معشوق
 yara
 زخم، جراحت
 yaradan = yaratan
 خالق، آفریدگار، خداوند
 yaradılış
 ۱- خلقت، فطرت، عالم ۲- طبیعت، خوی، مزاج
 yarak
 (قد) ۱- آلت، سلاح ۲- (عو) آلات رجولیت
 yaralamak
 زخمی کردن، مجروح کردن
 yaralanmak
 زخمی شدن، مجروح شدن
 yaralı
 زخم‌دار، مجروح
 yaramak
 بدرد خوردن، بکار آمدن، مساعد و موافق بودن
 yaramaz
 ۱- بدرد نخور، بی‌کاره، بی‌فایده
 ۲- شیطان، شرور، شریر، تخس
 yaramazlık
 ۱- شیطنت، شرارت، تخسی
 ۲- نامساعدی، ناهم‌تبی در کار و احوال
 yaran
 یاران، دوستان
 yaranmak
 دل کسی را بدست آوردن، طرف را از خود راضی و خشنود کردن، بدرد خوردن
 yarar
 ۱- بدرد بخور، مساعد برای چیزی
 ۲- یا کاری سود، فایده، نفع، منفعت
 yararlanmak
 استفاده کردن، فایده یا سود بردن
 yararlı
 سودمند، مفید، بدرد بخور
 yararlık
 فایده یا خدمت یا نفع، خدمت مفید
 yararsız
 بدرد نخور، بی‌فایده بی‌سود
 yarasa
 خفاش، شبکور
 yaraşmak
 متناسب و موافق بودن، متناسب بودن، لایق بودن
 araştırılmak
 لایق شمردن، متناسب دیدن
 yaratan
 خالق کننده، ایجاد کننده

وجود آورنده، خالق، آفریننده، آفریدگار
 yaratıcı
 ۱- آفریننده، موجد، مبتکر
 ۲- قوه خلاقه
 yaratık
 مخلوق
 yaratılmak
 خلقی شدن، ایجاد شدن، آفریده شدن
 yaratmak
 آفریدن، خلق کردن، ایجاد کردن
 yarbay
 سرهنگ، دوم، نایب سرهنگ
 yarda
 یارد، واحد طول انگلیسی مطابق ۹۱/۴۴ سانتیمتر
 yordakçı
 نمک یا همدست یا کسی که در کارهای بد همدستی میکند
 yardım
 کمک، مساعدت، معاونت
 yardımcı
 معاون، کمک، معین
 yardımcı fiil
 (دس) فعل کمکی
 yardımcılık
 معاونت، کمک بودن، مساعدت
 yardımlaşmak
 به‌دیگر کمک کردن، تعاون، تعاضد
 yardımsever
 خیر، خیرخواه
 yardırmak
 شکاف دادن، ترک دادن، شکستن یا چاک دادن بوسیله دیگری
 yaren
 دوست، رفیق
 yarenlik
 ۱- دوستی، رفاقت ۲- صحبت، اختلاط
 yarga
 جوجه بزرگ و درشت
 yargı
 حکم، قرار (در منطق یا محکمه عدلیه)
 yargıcı
 حکم، داور، خیره
 yargıç
 قاضی، حاکم محکمه عدلیه، دادرس
 yargıçlık
 قضاوت، وظیفه حاکم محکمه عدلیه
 yargılama
 دادرسی، محاکمه
 yargılamak
 محاکمه کردن، دادرسی کردن
 yargılanmak
 دادرسی شدن، محاکمه شدن
 yargıtay
 محکمه عالی تمیز

yarı نیمه ، نیم ، نصف
 yarıbuçuk خیلی کم ، مقدار کم و بی اهمیت
 yarıcı ۱- شکافنده یا چاک دهنده ۲- کارگری که نصف محصول را در مقابل حق الزحمه خود میبرد
 yarıçap (هر) شعاع دایره ، نیم قطر
 yarığölge (فیز) شبه ظل
 yarık شکافته ، ترکدار ، زمین شکاف برداشته
 yarıküre نیمکره
 yarılacak نصف کردن ، نیمه کردن ، به وسط ، یا میان یا نصفه رسیدن
 yarılanmak نصف ، نیم شدن ، به وسط یا نصفه چیزی آمدن
 yarılmak شکافته شدن ، چاک خوردن ، ترک خوردن
 yarım ۱- نیم ، نصف ، نیمه ۲- نصفه ، ناتمام ۳- مریض ، علیل ، ناقص
 yarımada شبه جزیره
 yarımaya قرص ماه در حال نصف ، نصف ماه
 yarımca ۱- فلج نصف بدن ۲- نصف سردرد کردن
 yarımkanatlılar نام تیره ای از حشرات از قبیل ساس ، شپش ، جیرجیرک ، نیمه بالان
 yarımküre نیمکره
 yarımlemek نصف کردن ، نیمه کردن ، به نصف رساندن
 yarımlik ۱- (عو) فتق ۲- نیمه یا نصف بودن ۳- علیلی ، ناقص بودن
 yarımıyamalak ناقص ، ناتمام ، نیمه کاره ، وصله پینه کرده ، سرهم بندی
 yarın ۱- فردا ۲- آتیه ، استقبال
 yarısaydam نیمه شفاف
 yarış مسابقه
 yarışçı ۱- مسابقه چی ، کسی که در مسابقه شرکت میکند ۲- رقیب در

مسابقات
 yarışıcı رقیب
 yarışma ۱- مسابقه ۲- رقابت
 yarışmacı مسابقه چی ، کسیکه در مسابقه شرکت میکند
 yarışmak ۱- مسابقه گذاشتن ، در مسابقه شرکت کردن ۲- رقابت کردن
 yarıştırmak مسابقه گذاردن ، بمسابقه گذاشتن
 yarkurul سو کمسیون ، کمیسیون فرعی
 yarlıgamak آمرزیدن ، مغفرت کردن
 yarlıg (قد) فرمان پادشاهی
 yarma ۱- عمل شکافتن ، نیمه کردن ، چاک دادن ۲- اراضی بریده شده برای راه سازی ۳- نوعی از هلو یا شفتالوی آغلاکه براحتی از هسته اش جدا میشود و دو نیم میگردد ۴- گندم یا جو که دو نیم میشود ، نیمه شده ، چاک دار
 yarmak نصف کردن ، شکافتن ، نیمه کردن ، چاک دادن
 yarpuz پونه ، پودینه
 yas ماتم ، عزا
 yasa قانون
 yasak ممنوع ، قدغن
 yasakçı (قد) دربان
 yasak etmek قدغن کردن ، ممنوع کردن
 yasaklamak قدغن کردن ، ممنوع کردن
 yasalı قانونی
 yasama قانون گذاری
 yasamak منظم کردن ، قانون گذاردن
 yasama kurulu مؤسسه قانون گذاری یعنی پارلمان
 yasamalı تشریحی
 yasemin گل یاسمن
 yaslamak تکیه دادن ، واداشتن به جایی
 yaslanmak ۱- تکیه کردن ۲- ماتم گرفتن ، عزاداری کردن

yaslı عزادار، ماتم‌دار، ماتمزده
yasmak بهن کردن، گستردن، صاف کردن
yasmık = mercimek عدس
yasrı بهن، صاف، هموار
yassıkadayıf نوعی شیرینی از خمیر که به تخم مرغ آلوده کرده در روغن سرخ نموده توی شیر می‌اندازند و روی آن گردوی خرد شده پیاشند
yassılařmak بهن شدن، صاف و هموار شدن
yassılık مسطحی، بهن و وسیع بودن، هموار
yassılmak صاف و هموار شدن، بهن و وسیع شدن
yassısolucanlar تیره کرم‌های بهن رشته مانند، مانند کرم کدو
yassısö'ungaçlılar تیره کرم‌های دو قسمتی دریائی مانند صدف و شانه دریائی
yastağaç = çapakbalığı نوعی ماهی باریک دراز که طول آن به نیم متر میرسد گوشتش خیلی لذیذ نیست دارای استخوان زیاد میباشد
yastığaç تخته خمیر که رویش خمیر باز میکنند
yastık بالش، مکتا
yaş ۱- سن، سال ۲- اشک ۳- تر، خیس، نم، مرطوب ۴- تر و تازه، سبز
yaşa زنده باد، سلامت باش
yaşam عمر، زندگی، حیات، معیشت
yaşama زیست، حیات، زندگی، گذران
yaşamak زیستن، زندگی کردن، (مج) کیف یا عیش کردن
yaşanmak حیات گذراندن، گذران کردن
yaşantı طرز زندگی یا حیات
yaşarmak ۱- مرطوب شدن، تر شدن

نمناک شدن ۲- اشک بچشم آمدن، تر شدن چشم از اشک
yaşartmak ۱- تر و مرطوب کردن توسط دیگری ۲- اشک بچشم آوردن
yaşatmak زندگی کسی را تأمین کردن، نگاهداری و تأمین زندگی کردن
yaşatmamak مانع زندگی یا زیست کردن کسی شدن
yaşayış طرز زندگی، حیات، گذران
yaşıt هم سن، هم سال
yaşlanmak پیر شدن، سالخورده شدن، رو به پیری رفتن
yaşlı ۱- پیر، مسن، سالخورده ۲- با اشک چشم، اشک‌دار
yaşlı başlı مسن و محترم
yaşlık تری، مرطوبی، خیس، نمناکی
yaşlılık پیری، سالخوردگی
yaşmak چارقد یا روسری بزرگ که تمام سر و صورت بجز چشمان را میپوشاند
yaşmaklı چارقدار، چارقدی، کسی که سر و صورت را با چارقد پوشانده باشد
yat کشتی کوچک مخصوص سیر و ساحت
yatağan دشنه، خنجر، نوعی کارد بزرگ قوس‌دار
yatak ۱- رختخواب، بستر، بالین ۲- تشک ۳- بستر رودخانه یا نهر یا دره ۴- پاتوغ، محل زیست یا جای رفت و آمد عده زیادی از مردم یا نوعی از حیوانات، جائیکه معمولاً چیز فراوان در آنجا پیدا میشود مانند محلی که ماهی زیاد یا شکار زیادی در آنجا باشد ۵- جائی که محل اختفاء دزدان یا مجرم‌ها باشد ۶- یا ناقان چرخ یا موتور و غیره
yatakhane خوابگاه
yataklı ۱- تختخواب‌دار یا جای خواب‌دار

(مانند واگن تختخوابدار یا بیمارستان صد تختخوابی) ۲-
 رودخانه یا نهري که دارای بستر عمیق باشد
 ۱- تختخواب آهنی یا تختهای yataklik
 ۲- پارچه یا چیز مناسب تيشک
 yatalak زمین گیر ، بالین گیر ، عليل ،
 مريض بستری طولانی
 yatay افقی
 yatı مهمانی شب خواب ، مهمان آمدن و شب
 را ماندن و در آنجا خوابیدن
 yatık ۱- به پهلو خوابیده هر چیزی که
 بحالت خوابیده گذارده شده باشد
 ۲- خوابیده ، جنسی که فروش
 نرفته یا در انبار مانده
 yatılı شبانه روزی ، محصولی که شب در
 مدرسه میخواهد
 yatır قبر آدم مقدس (مانند قبر امامزاده)
 ۱- وجوه و دیبه گذاشته شده ۲- yatırım
 پول خوابانیده شده در بانک یا در
 شرکت یا تجارت ، سرمایه گذاری
 ۱- سرمایه گذار ۲- yatırımcı
 گذار
 ۱- خوابانیدن ، خواباندن ، yatırmak
 خواب کردن ۲- پول خواباندن ،
 و دیبه گذاشتن ، بحساب ریختن پول
 yatırsız غیر شبانه روزی ، مدرسه یا محلی
 که روزانه است و جای خواب ندارد ،
 مدرسه روزانه ، محصولی که فقط
 روز به مدرسه میرود و شب در آنجا
 نمیخوابد ، کلفتی که روزانه کار
 میکند و شب در محل کار نمیخوابد
 yatışmak خوابیدن ، ساکت شدن ، آرام
 شدن (باد ، طوفان ، دعوا ، هیجان) ،
 از شدت افتادن
 yatıştırıcı مسکن ، ساکت و آرام کننده ،
 خواباننده
 yatıştırmak خواباندن ، ساکت کردن ،

آرام کردن
 ۱- خوابیده ، مال یا جنس فروش yatkın
 نرفته یا در انبار مانده ۲- روان
 بودن دست ، آشنا بودن ، دست بان
 خوابیدن و عادت داشتن
 ۱- کاملاً آشنا بودن ، عادت داشتن yatkınılık
 دست ، دست خوابیدن به چیزی ،
 بلد بودن ، استاد بودن
 ۱- خوابیدن ، خفتن ۲- دراز yatmak
 کشیدن ، در بستر بودن ۳- در
 محلی ماندن ۴- مرده بودن ،
 مرده خوابیدن ۵- در حبس
 خوابیدن ، زندان کشیدن ۶-
 بحالت مایل یا بکوری بودن ، به
 یکطرف کج شدن
 ۱- عشاء ، يك الى يك و نهم ساعت از yatsı
 غروب آفتاب گذشته تا نیمه شب ،
 شامگاه ، اول شب
 ۱- نماز یا صلوة عشاء yatsı namazı
 آلات موسیقی یا سازهایی yatugan,yatuk
 که مانند سنتور و قانون بحالت
 خوابیده نواخته میشود
 ۱- غذای کم روغن ۲- بدون yavan
 قاتق ۳- بی مزه ، بی لذت ۴-
 آدم ندید بدید ، چشم و گوش بسته ،
 دهانی ، آدم نخاله
 ۱- کم روغنی غذا ۲- بی قاتقی yavanlık
 ۳- بی مزگی ، بی لذتی ، بی نمکی
 ۴- نادیدگی ، چشم و گوش بستگی
 یواش ، آهسته ، آرام ، ملایم ، ساکت ، yavař
 کم سرعت
 کمی یواش ، یواشکی ، بآرامی ، yavařca
 به آهستگی ، بطور آرام و سکوت
 و ملایمت
 خیلی یواش ، خیلی بآرامی ، yavařcacık
 بطور خیلی آهسته و ملایم
 یواش کردن ، کم سرعت yavařlamak
 کردن ، از سرعتش کاستن ، آرام

و ملایم یا ساکت کردن
yavaşlatmak یواش کردن، سرعت را کم کردن، آهسته کردن
yavaşlık یواش بودن، آرامی، آهستگی، کم صدائی
yavə یاره، یوچ، بی معنی، مزخرف
yaver ۱- یادر ۲- نایب، معاون ۳- (نظ) آجودان
yavru طفل، بچه
yavruəgzi رنگی بین نارنجی و صورتی کم رنگ
yavruca = yavrucuk طفلک، طفلکی
yavrucuk طفلک، طفلکی
yavrukurtu پیش آهنگ کوچک یا کم سن، پیش آهنگ دبستانی
yavrulamak بچه کردن، بچه گذاشتن، زائیدن حیوانات
yavşak رشک، خاکه شیش، بچه شیش
yavşanotu نباتی که دارای گل‌های آبی و سفید میباشد، پرسپادشان (Veronica)
yavuklanmak = nişanlanmak (عو) نامزد شدن دختر یا پسر
yavuklu = nişanlı نامزد شده
yavuz ۱- بی باک، شدید، تند، خشمناک ۲- عالی، خوب، قشنگ، زیبا
yay ۱- کمان ۲- آرشه و بولون و غیره ۳- قوس ۴- (عن) قوس
Yay برج قوس، نام نهمین برج شمسی، نام برج بین شقرب و جدی، نام نهمین برج تقویم قدیم شمسی مطابق با آذرماه
yaya ۱- پیاده ۲- پیاده رو (شخص)
yayan ۱- بطور پیاده، با پا ۲- بی اطلاع، بی معلومات، بی علم، جاهل
yaydırmak منتشر کردن، پراکنده کردن، نشر کردن توسط دیگری

yaygara داد و فریاد، سروصدا، فریاد و جیغ بی معنی و بیخود
yaygaracı پرداز و فریاد، دعوا کن، کولی، هوچی
yaygı فرش، زیرانداز، چیزی که انسان روی زمین پهن کند برای نشستن و غیره
yaygın ۱- منتشر، پخش، متداول، شایع ۲- پهن و منتشر شده
yayık ۱- دستگاہ چوبی کره زنی یا کره گیری ۲- پهن، وسیع، گشاد، سرگشاد
yayılma منتشر شدن، شیوع، انتشار
yayılmak منتشر شدن، پهن شدن، انتشار یافتن، شیوع یافتن، ساری و شایع شدن (بیماری)
yayım انتشارات، نوشتجات یا اخبار منتشره، نشریات
yayımçı ناشر، کسی که کتب و اثرهای طبع شده را نشر و پخش میکند و بفروش می‌رساند
yayımlamak نشر، انتشار، پخش کردن
yayın ۱- آثار چاپی، نشریات، انتشارات ۲- نوعی ماهی بزرگ که در آب شیرین زندگی میکند، دارای سروردها بزرگ و پهن، بدن دراز بدون فلس میباشد، مزه و لذت متوسط دارد (Silurus glanis)
yayındırma (فیز) نوری را در سطح غیر صاف (پرزدار) منعکس کردن
yayınevi مرکز چاپ و نشر یا انتشار، مطبوعات و انتشارات، محل یا مرکز طبع و نشر یا پخش
yayınma (فیز) عمل انعکاس، منعکس شدن نور در سطح پرزدار که نورها از هر یک از پرزهای آن سطح به جهات مختلف برگشت و منتشر میشوند

۱- ییلاق ۲- محل مرتفع و وسیع yayla
وصاف یا هموار
yaylacı کسیکه به ییلاق میرود
yaylaçiçeği گیاهی از تیره باقلا دارای گل‌های زرد رنگ خوشبو
yaylak مرتع یا چراگاه حیوانات
yaylakıye اجرت یا کرایه مرتع یا چراگاه
yaylamak تابستان را در ییلاق بسر بردن
yaylandırmak چیزی را مثل اینکه روی فتر باشد تکان دادن ، فتر مانند تکان دادن
yaylanmak روی چیز فتری بملایمت تکان خوردن یا تکیه دادن
yaylı فتردار ، نوعی درشکه فتردار که رویه و اطرافش پوشیده است
yaylım ۱- عمل پهن شدن، گسترده شدن ۲- مرتع ، چراگاه
yaylım ateş در آن واحد آتش کردن چند تفنگ
yayma ۱- عمل انتشار یا نشر ۲- عمل گستردن یا پهن کردن ۳- بساط فروش
yaymacı خرده ریزه فروشی ، کسیکه بساطی پهن کرده و در آن اشیاء و آلات کوچک برای فروش بگذارد
yaymak ۱- پهن کردن ، گسترده ۲- انتشار دادن ، نشر کردن ، پخش کردن، منتشر کردن، پراکنده کردن، ۳- سرایت دادن ۴- ول کردن، باز کردن، پراکنده کردن حیوانات برای چرا در مرتع یا چراگاه
yaytan پهن ، گشاد ، سرپهن ، جا یا ظرف کم عمق و وسیع
yaz تابستان
yazan نویسنده ، محرر
yazar نویسنده ، دبیر ، ادیب ، مقاله نویس ، کتاب نویس
yazarlık نویسندگی ، شغل نویسندگی ،

مقاله یا کتاب نویس
yazdırmak نویساندن ، نوشتن توسط دیگری
yazgi سر نوشت ، تقدیر ، قدر ، مقدرات
yazı ۱- نوشته ، مکتوب ، نامه ، مقاله ۲- کار نوشتنی ۳- خط ، نوشته ۴- (مج) سر نوشت ، تقدیر ۵- جلگه ، دشت ، اراضی مسطح و هموار
yazıbilimi فن یا علمی که از روی دستخط یا نوشته اخلاق طرف را تشخیص می‌دهد و تعریف میکند
yazıcı کمک نویسنده در نظام ، محرر ، کاتب
yazıcı kadın مشاطه ، زنی که عروسان را بزک میکند
yazıcılık ۱- نویسندگی یا کاتبی در نظام ۲- عمل مشاطه‌گری
yazıhane ۱- دفتر ، محکمه و کالت و امثال آن ۲- میز مخصوص تحریر
yazık حیف ، افسوس ، اسفا
yazıklanmak تأسف کردن ، افسوس خوردن ، متأثر شدن
yazıklar olsun! حیف ، شد افسوس!
yazılı ۱- کتبی ، نوشته شده ۲- مقدر ، سر نوشت ، تقدیر الهی
yazılmak ۱- نوشته شدن ۲- اسم نویسی کردن ، ثبت نام کردن
yazın = edebiyat ادبیات
yazın در فصل یا موسم تابستان
yazış ۱- عمل یا طرز نوشتن ۲- بقلم گرفتن ، نوشتن
yazışma عمل مکاتبه ، نامه نویسی بهمدیگر
yazışmak بهمدیگر نامه نوشتن ، مکاتبه کردن
yazıt قطعه نوشته شده روی تخته سنگ ، سنگ‌نبشه ، نوشته یا حک شده روی سنگ

yazlamak تابستان را بسر بردن یا گذراندن
 yazlık تابستانی ، مخصوص تابستان ، تابستانه
 yazma ۱- عمل نوشتن ۲- روسری نازک نقش‌دار ۳- (عو) اوریون ، ورم غده زیر گوش ۴- دست نوشته ، نوشته خطی
 yazmacı کسی که نقش‌کاری یا نقش‌کشی روی پا و دست با روی قماش را انجام میدهد
 yazmak ۱- نوشتن ۲- آرایش دادن یا بزرگ کردن روی عروس ۳- یهن کردن ، گسترده ۴- مقاله نوشتن ، نامه نوشتن ۵- ثبت نام ، نام نویسی کردن ۶- فعل کمکی که فوریت و درحال انجام شدن عملی را می‌رساند (düşeyazmak) شرف یافتن ، کم مانده بود بیفتد
 yazman کتاب ، نویسنده ، محرر ، منشی
 yazmanlık منشی‌گری ، محرری
 yedek ۱- یدک ، اضافی ، یدکی ، احتیاطی ، ذخیره ۲- چیزی یا کسی که برای یدک یا احتیاط در نظر گرفته میشود
 yedekçi کسی که اسب یا قایق یا چیزی یدکی در دست داشته باشد
 yedeklemek ذخیره یا یدک تأمین کردن ، چیز اضافی بعنوان یدک یا ذخیره کنار گذاردن
 yedeklik یدکی ، احتیاطی ، برای یدک ، ذخیره‌ای
 yedeksubay افسر احتیاط ، افسر نظام وظیفه
 yedi هفت
 yedi canlı هفت جان ، جان سخت
 yedigen هفت گوشه ، هفت ضلعی
 Yedigir دب اکبر ، بنات النعش کبری ، شکلی

مرکب از چندین ستاره که هفت ستاره از آن دیده میشود
 yedili هفت تایی ، هفت عددی ، ورق هفت‌لو یا هفت‌خال
 yedinci هفتم ، هفتمین
 yedirmek ۱- خوردن ۲- تحمل کردن ، تاب آوردن
 yedişer هفت هفت ، هفت تا هفت تا
 yediveren درخت یا گیاهی که پشت سر هم در هر فصل سال گل بزنند و میوه میدهد
 yedmek یدک کشیدن ، یدک‌کشی کردن
 yegâh نوعی آهنگ موسیقی ، یک‌گاه
 yegâne یگانه ، منحصر فرد
 yeğ بهتر ، مرجح ، ترجیح داشته ، برتر
 yeğen برادر پناهده یا خواهرزاده
 yeğin با شدت ، تند ، با سرعت و قوت یا فشار
 yeğinleşmek تند شدن ، شدید شدن
 yeğinlik شدت
 yeğlemek ترجیح دادن ، برتر شمردن
 yeğlik رجحان
 yeğni, yeğnik خفیف ، سبک
 yeğrek مرجح ، برتر ، بهتر
 yeis یاس ، ناامیدی ، حرمان
 yek یک
 yekdigeri بهم‌دیگر ، به‌یکدیگر
 yeke دسته یا بازوی بالای سکان که برای چرخاندن آن بکار میرود
 yeknesak== biteviye یک نسق ، یک‌جور ، یک‌نواخت ، یکسان
 yekpare یک پارچه ، یک‌تکه‌ای
 yeksan یکسان ، یکی شدن ، همانند
 yekta یکتا ، تنها ، بی‌شریک ، بی‌همتا
 yekten ناگهان ، یک باره ، یک‌هو ، یک‌دفعه
 yekûn جمع
 yel ۱- باد ، هوا ۲- (عو) رماتسم ، استخوان درد ۳- (عو) گوز
 yeldirme ۱- (قد) نوعی روپوش که بجای

چادر نماز بکار بررفته ۲- تور
 ماهیگیری چندتایی

yele یال
 yeleş هوادار
 yelek ۱- جلقه ۲- شاه بال پرند یا مرغ
 yelemek به ته تیر (تیر کمان) بر مرغ
 اضافه کردن

yeleli یال دار
 yeleme آدم غیر جدی ، بی بند و بار
 yelengeç درختی که پوست آن به آسانی ترک خورده کننده میشود

yelken بادبان کشتی
 yelken açmak بادبان کشتی را کشیدن
 یا باز کردن برای حرکت

yelken bezi پارچه بادبان کشتی
 yelkenci ۱- استاد بادبان دوز یا بادبان ساز ۲- مأمور یا کارگر کشتی
 برای باز و بسته کردن بادبان کشتی و راه انداختن آن

yelkenlemek بادبان باز کردن و برآه افتادن کشتی

yelkenli کشتی بادبان دار ، کشتی بادبانی
 yelkovan ۱- عقربه بزرگ ساعت، دقیقه شمار ۲- صفحه باد نما که سمت باد را نشان میدهد

yelkovankuşu نوعی مرغ دریائی
 yellemek باد زدن با بادبزن یا چیز دیگر
 yellenmek گوزیدن، باد در کردن

yelli ۱- بادگیر، محل پر باد، هوادار
 ۲- (عو) روماتیسم دار ۳- کسیکه زیاد باد در میکند

yelloz زن پست، سبک، بوالهوس
 yelmek با شتاب و دستپاچگی دیدن
 yelpaze بادبزن، بادزن
 yelpazelemek با بادبزن باد زدن
 yelpazelemek خود را با بادبزن باد زدن

yelpik نفس تنگی متناوب ، مرض آسم
 yeltek دمدمی مزاج ، بی تصمیم
 yeltenmek هوس کردن، چیزی را آرزو کردن و در پی آن دویدن
 yelve نوعی مرغ دریائی شبیه بلدرچین، نوک دراز ، پاشله ، توکا (Gallinago)
 yelyeperek عجله ، شتاب، کاری که با عجله و شتاب انجام شود
 yelyutan نقص و عیبی است در اسبها که هوای زیاد می بلعد

yem ۱- غذا یا خوراک حیوانات، طعمه ، دان یا دانه ۲- (مچ) باغ سبز و سرخ برای گول زدن ، پول یا چیزیکه برای گول زدن و تله انداختن به کسی داده میشود
 ۳- باروتی که در سابق برای آتش کردن گلوله در دهانه توپ میگذاردند

yeme ۱- عمل خوردن ۲- غذا، خوراک، خورد و خوراک

yemek ۱- خوردن ۲- غذا خوردن
 ۳- غذا، طعام، خوراک، خوراکی
 ۴- پول یا دارائی را زیاد خرج کردن یا پول کسی را ندادن و خوردن ۵- سائیدن، بردن، خوردن
 ۶- گزیدن (مانند پشه که بدن انسان را میگززد)

yemekhane جای نهارخوری ، محل رستوران (در کارخانه یا مدرسه و غیره) ، سالن غذاخوری

yemekli با غذا، با غذا و خوراک
 yemeklik لوازم خوراکی ، مخصوص خوردن ، چیز مربوط به خوراک و یا طعام

yemeksiz بدون خوراک ، بی غذا
 yemeni ۱- نوعی چارقد توری نقش و نگاردار قالبی که با دست رنگ

میشود زندهای دهاتی بدسر می بندند.
 یعنی ۲- نوعی کفش سبک دهاتی
 فروشنده یا سازنده تور یا کفش yemenici
 یعنی
 سوگند ، قسم yemin = ant
 سوگند خورده ، قسم خورده yeminli
 میوه ، (انجیر ، بهارچه ناحیه ،
 از میر و سواحل دریای اژه) yemiş
 میوه فروش ، سبزی yemişçi = manav
 فروش
 میوه‌دار (درخت) yemişli
 ۱- باغ میوه ، باغ انجیر ۲-
 جای نگاهداشتن میوه ۳- طرف
 میوه ، میوه‌خوری
 بی‌میوه yemişsiz
 طعمه که در تله میگذارند یا به
 قارماق مادیگیر می بند میکنند
 ۱- طعمه یادانه گذاردن در تله
 ۲- برای گول زدن و تله انداختن
 کسی حرکات ساختگی و خوش آب
 و رنگ انجام دادن
 ۱- جای خوراک حیوانات در آخور yemlik
 ۲- (مچ) رشوه ۳- کسیکه همیشه
 در قمار می‌بازد و طعمه خوبی برای
 قمار بازان محسوب میشود ۴-
 طعمه یادانه برای شکار یا صید
 سبز و خرم ، سرسبز ، کاملاً سبز yemyeşil
 ۱- سرآستین پیراهن ۲- نوعی yen
 گیاه که غالباً با برگ‌های خود
 روی بته‌های موز و امثال آن را
 می‌پوشاند ، گریبانه ۳- واحد
 پول ژاپن
 ۱- زن برادر یا زن عمو یا زن دایی yenge
 ۲- زنی که شب زفاف همراه عروس
 میشود ، یشکه
 خرچنگ yengeç
 برج سرطان ، برج چهارم از
 دوازده برج فلکی ، نام برج چهارم

از تقویم شمسی قدیم مطابق با
 تیرماه
 مدار برج سرطان yengeç dönencesi
 غلبه ، غالب شدن ، تسلط yengi
 نو ، جدید ، تازه yeni
 نوعی گیاه از جنس مورد با آس yenibahar
 که در نقاط گرمسیر امریکا می‌رود
 و میوه آن بعنوان ادویه‌جات
 استعمال میشود (Capsicum
 annum)
 تازه ، خیلی تازه ونو yenice
 عصر جدید ، از ۴۵۳ (فتح
 استانبول توسط ترکها تا ۱۷۸۹
 انقلاب کبیر فرانسه)
 ۱- ینی چری ، سر بازار یا صنف پیاده yeniçeri
 نظام دوره عثمانی (در سنه ۱۳۲۶
 دوره اورخان غازی تادوره سلطان
 محمود دوم سنه ۱۸۲۶)
 از نو ، از سر ، از سر نو ، مجدداً ،
 از اول yeniden
 ۱- امریکا ، یشکی دنیا yenedünya
 ۲- زرد آلودی ژاپنی ۳- نوعی توپ
 شیشه‌ای رنگارنگ که برای زینت
 آویخته میشود
 ۱- خورده شده ، سائیده شده ، رفته yenik
 ۲- بید خوردگی ، موش خوردگی
 ۳- مغلوب
 ۱- تازه کردن ، تجدید کردن yenilemek
 ۲- تایید و تجدید کردن
 تازه شدن ، نوشتن yenilenmek
 نو کرده شدن ، تازه کرده
 شدن ، تجدید شدن yenileşmek
 تجدید کرده شدن ، ترو yenileştirmek
 تازه کرده شدن
 تازه کردن ، تجدید کردن yeniletmek
 مغلوبیت ، شکست yenilgi
 تجدید ، تازگی yenilik
 متجدد yenilikçi

yenilmek مغلوب شدن ، شکست خوردن ،
باختن در بازی
yenirce ۱- زخمی که بتدریج گود و بزرگ
شود ۲- مرض خوره ، ضایع شدن
جسم دندان یا استخوان
yenişememek دوپهلوان یا کشتی گیر یا
دوطرف بازی که نتوانند همدیگر
را مغلوب کنند
yeniyetme نوجوان
yenli سرآستین دار (پیراهن یا لباس)
yensiz بی سرآستین
yenmek مغلوب کردن ، غالب شدن ، تسلط
یافتن ، بردن (در بازی)
yepyeni کاملاً تازه ، نو
yer ۱- جا ، محل ، مکان ، موقعیت ۲-
زمین ، خاک ۳- رد ، نشان ، اثر
yer açmak جا باز کردن ، جا دادن
yeraltı زیر زمینی ، تحت الارضی
yerberi حضیض (نقطه مقابل اوج) ،
نزدیکترین نقطه از مسیر زمین
اطراف آفتاب
yerbilim زمین شناسی
yerçekimi جاذبه ارضی ، جاذبه زمین
yerdeğiştirmek جا عوض کردن
yerel محلی ، مخصوص یک جا یا محل
yerelması یر آلماسی ، سیب زمینی که
مخصوص ترشی انداختن است
(Helianthus tuberosus)
yereşegi (oniscus asellus) خرخاکی
yerey اراضی ، قسمتی از سطح زمین
yerfıstığı پسته زمینی ، بادام زمینی
(Arachis hgpogaea)
yergi هجونا مه ، هجویه
yergici هجو کننده
yergin قبیح ، زشت ، بد ، مذموم ، منفور
yerginlik بدی ، زشتی ، قیاحت
yerinde بجا ، لایق ، شایسته ، سزاوار
yerine عوض ، بعوض ، بجای ، بالتیابه

yerinmek متأسف شدن ، متأثر شدن ، غصه
خوردن ، افسوس خوردن
yerkabuğu قشر زمین
yerküre کره زمین
yerleşik جای گرفته ، جای گزین ، ساکن
یا مقیم شده ، مسکون
yerleşmek ۱- جا بجا شدن ، جا گرفتن
۲- جا یا کار پیدا کردن ۳- در
جائی مقیم یا ساکن شدن ، سکونت
یافتن
yerleştirilmek جا بجا کرده شدن ، جا
گرفته شدن
yerleştirmek ۱- جای دادن ، ساکن
کردن ، مسکون کردن ۲- (مخ)
چک زدن ، سیلی چسباندن
yerli ۱- محلی ، اهل یک مکان یا محل
۲- ثابت
yerli yerinde هر چیزی در جای خودش
است
yermantarı = domalan قارچ زمینی
(خوراکی) ، دنبلان (نوعی از قارچ)
yerme هجو ، بدگوئی
yermeci هجو کننده
yermek بدگوئی کردن ، هجو کردن ، ذم
و قدح کردن
yermumu موم طبیعی ، موم معدنی ، موم
کانی
yeröte اوج ، دورترین نقطه از مسیر زمین
در اطراف آفتاب
yerpalamudu = kurtluca نوعی گیاه
از نمناکیها که در جای مرطوب
میروید و بوئی شبیه سیر دارد
yerpırasası نوعی گیاه معرق که در طب
بیکار میروید (Leonurus)
yersakızı = bitüm قیر معدنی
yersarsıntısı = deprem زلزله
yersel = yöresel موضعی ، محلی ، مربوط
به محلی یا جا یا نقطه ای مخصوص

yetke ۱- ولایت ، ولی بودن ، قیمومت ،
 قیمومت ۲- سلطه ، اختیار
yetki صلاحیت ، اجازه ، اختیار
yetkilendirmek صلاحیت دادن ، توکیل ،
 وکالت دادن
yetkili صلاحیت دار ، اختیاردار
yetkin کامل ، مکمل ، رسیده
yetkinleşmek تکامل ، کمال یافتن
yetkinlik کمال
yetkisiz بی صلاحیت
yetmek ۱- کافی بودن ، کفایت کردن ، بس
 بودن ۲- رسیدن ، واصل شدن
yetmiş هفتاد
yetmişer هفتاد هفتاد ، هفتاد تائی
yetmişinci هفتادم ، هفتادمین
yetmişlik ۱- هفتاد دانه ای ، هفتاد تائی
 ۲- هفتاد ساله
yevmi روزانه ، هر روز
yevmiye ۱- اجرت روزانه ۲- هر روز ،
 یومیه ، روزانه
yevmiyeci کارگر روز مزد ، اجرت یا
 دستمزد بگیر
Yezidi طریقت یا مذهبی از اسلام در ناحیه
 موصل یا اهل این مذهب ، یزیدی
yezit (مچ) دشنام که بعنوان ابراز نفرت
 ادا میشود ، یزید
yezitlik خیانت
yığıdirmek جمآوری کردن ، جمع کردن
 توسط دیگری
yığılı توده شده ، جمع شده ، جمآوری شده
yığılışma ازدحام ، شلوغی
yığılmak ۱- جمع شدن ، گرد آمدن
 ۲- (مچ) بیحال شدن و جمع شدن
 و بی حرکت افتادن
yığın توده ، انبوه پشته
yığınak ۱- جای توده و انبوه شدن ۲-
 (نظ) جمآوری و تمرکز قوا ۳-
 جمع شدن چند گیاه یک حجره ای

که توده ای تشکیل میدهند
yığıntı جمع شدگی ، گرد آمدگی از اشیاء
 با اشخاص
yığışık دور هم یا در کنار یکدیگر جمع
 شده ، ازدحام کرده
yığışım = konglomera شفته ای از
 توده های طبیعی سنگ
yığışmak دور هم جمع شدن ، گرد آمدن
yıgmak جمع کردن ، توده کردن ، گرد
 آوردن
yıkamak شستن
yıkanmak خود را شستن ، استحمام
 کردن ، شسته شدن ، شستشو شدن
yıkıtmak شستن بوسیله دیگری
yıkı خرابه ، ویرانه
yıkıcı ۱- خراب کننده ، نابرد کننده
 ۲- کسیکه خانه های کهنه را میخرد
 آنرا خراب کرده بجای آن بنای
 نو میسازد
yıkık خراب شده ، ویرانه ، خرابه
yıkılmak ۱- خراب شدن ، از بین رفتن
 ۲- گم شدن ، از جلو چشم دور شدن
 ۳- منهدم شدن
yıkım ضرر بزرگ ، خرابی ، خرج فوق
 العاده که انسان زیر آن له شود
yıkıntı خرابه ، تکه های بزرگ خانه یا
 ساختمان خراب شده
yıkışma تناقض ، ضد و نقیض هم دیگر
yıkın خراب ، حالت خرابی
yıkımacı کسیکه ساختمان یا خانه های
 کهنه را خریده خراب میکند
yıkımak ۱- خراب کردن ۲- از پا
 انداختن ، انداختن درخت یا
 دیوار ۳- کج کردن به یک طرف
 (مثل کلاه) ۴- ضرر فاحش دادن
yıkırtılmak دیوار یا ساختمان یا جائی
 بوسیله دیگری خراب کرده شدن
yıkırtmak خراب یا ویران کردن بوسیله

	دیگری
yıl	سال ، سنه
yılan	مار
yılanbalığı	مارماهی (Anguilla)
yılanbaşı	نوعی گوش ماهی که به روسری اسبها برای زینت دوخته میشود
yılancık	مرض باد سرخ
yılancıl	پرنده ای است که غالباً خوراک آن مار است
yılankavî	مانند مار، شکل مار، مارپیچی
yılantaşı	نوعی سنگ سماق ، سنگ مار، حجر الحیه
yılyastığı	نوعی نبات زهر ناک که در جا های مرطوب میروید که در ریشه آن ها عصاره بسیار تلخ برنگ شیر موجود است ، گل مار شیر گیاه (Dracunculus)
yılbaşı	سر سال نو، روز اول سال نو
yıldırak	۱- درخشنده ۲- صاعقه، برق، آذر آذرخش
Yıldırak	ستاره سهیل (که یکی از دسته ستارگان قطب جنوب و درخشنده ترین ستاره آسمان است)
yıldırım	صاعقه، برق، آذرخش
yıldırımkıran	برق گیر
yıldırımsavar	برق گیر
yıldırımak	ترسیدن ، مرعوب شدن
yıldız	ستاره
yıldızböceği	کرم شب تاب
yıldızçiçeği	گل کوبک (Dahliya)، گل ستاره ای
yıldızkarayel	بادی که از بین شمال و شمال غربی میوزد
yıltaş	سنگ قیمتی زرد تیره رنگ که نقطه های ستاره ای در درون آن موجود است ، حجر البرق
yıldızıyağmuru	شهاب ثاقب ، ریزش چندین شهاب که یکمتر تبه در آسمان

	دیده میشود
yıldızıyeli	باد شمال
yıldönümü	سر سال ، گردش سال، جشن سالیا نه ، سالگرد
yılgi	هراس ، دهشت ، رعب ، وحشت
yılgin	ترسیده ، مرعوب ، وحشت زده
yılginlık	رعب ، ترس ، هراس ، وحشت
yılık	کج ، چپ ، پیچ دار (دهان، بینی، چشم)
yılışik	بی عار ، پررو، پوست کلفت
yılışiklik	پرروئی ، پوست کلفتی، بیعاری
yılışmak	تبسم ساختگی کردن، خنده کردن از روی سردی و بی اعتنائی، لوس شدن
yılki	ایلخی ، رمه اسب یا الاغ ، چهار پایانی از این قبیل که برای چریدن در صحرا رها کرده باشند
yıllanmak	۱- یکسال را تمام کردن ، یکساله شدن ۲- کهنه شدن که سالها از رویش گذشته باشد ، مانده شده
yıllık	۱- چیزیکه یکسال از رویش گذشته شده باشد ۲- یکساله ، برای مدت یکسال ۳- سالیا نه ۴- اجرت سالیا نه ۵- سالنامه
yıllıkçı	کسیکه اجرتش بطور سالیا نه باشد
yılmak	ترسیدن، مرعوب شدن، رم کردن
yıpranmak	ریخته و پاشیده شدن، خرد و خراب شدن ، پاره پوره شدن ، پیروپاتال شدن ، از پا افتادن ، خرد و خیر شدن
yıpratmak	خراب کردن، از پا انداختن، از بین بردن ، کهنه و خراب کردن
yır	آواز ، آهنگ، نوا
yırlmak	کمی شکسته یا پاره شدن ، چاک یا ترک خوردن
yırlamak	آواز خواندن ، ترنم کردن
yırtıcı	درنده ، وحشی ، خونخوار ، پاره کننده

yirtıcılar وحوش، پرندگان وحشی و درنده گوششتخوار از قبیل عقاب
yirtıcılık درندگی، خونخواری، وحشیگری
yirtık ۱- پاره ۲- دریده، پررو، پوست کلفت، بیچار
yirtık pırtık پاره پوره
yirtılmak ۱- پاره شدن ۲- (مع) چشم و گوش باز شدن، جسور شدن
yirtınmak خود را پاره کردن، داد و فریاد زیاد کردن مثل اینکه بنخواهد خود را پاره کند
yirtmaç چاک طرفین یا پشت کت و یا پالتو و لباسهای دیگر
yirtmaçlı چاک دار، کت یا پالتو و غیره که طرفین یا پشت آن چاک داشته باشد
yirtmak ۱- پاره کردن ۲- دریدن ۳- چنک زدن حیوان با جنگال خود ۴- سواری آموختن به کره اسب
yısa تکیه کلامی است که چند نفر در موقع کار کردن یا کشیدن طناب و غیره بیک صدا میگویند مانند: یا الله!
yığit ۱- دلهر، جسور، شجاع، باجرات ۲- جوان، جوانمرد
yığitbaşı (قد) مامور اجرای مقررات سازمان اصناف
yığitlik جسارت، شجاعت، دلیری، جرات، جوانمردی
yine= gene باز، بازم، مجدداً، دوباره، نیز
yinelemek تکرار کردن، تجدید کردن
yinelemeli مکرر، مجدد
yirmi بیست
yirminci بیستم، بیستمین
yirmişer بیست بیست، بیست تا بیست تا، بیست تا می
yitik غایب، گم شده، ضایع شده، تلف شده

yitirmek کم کردن، ضایع کردن
yitmek کم شدن، فوت شدن، از بین رفتن، تلف شدن، ضایع شدن
yiv شیار، تورفتگی، گودی که با چاقویا چیزی در آورده باشند مانند شیار چوب خط
yivli شیاردار
yiyecek خوراکی، خوردنی، ماکولات، غذا، طعام
yiyci ۱- پرخور، بد شکم، شکمو ۲- رشوه خور، مرتشی
iyim عمل خوردن، اکل
iyimli خوردنی، قابل اکل
iyinti خوراکی، خوردنی ها، ماکولات
yo مخفف (yok) نه، علامت نفی یا اعتراض مانند خیر، نخیر
yobaz متمصب، کسیکه بنام (دین در کار مردم) مداخله میکند
yoğalmak نیست شدن، نابود شدن، از بین رفتن
yoğaltım مصرف، استهلاک، خرج
yoğaltmak مستهلک کردن، مصرف یا خرج کردن، بمصرف رساندن
yoğrulmak ۱- زواله شدن خمیر ۲- بهم مالیدن و توده شدن مانند خمیر ۳- خرد و خمیر شدن
yoğun ۱- غلیظ، سفت ۲- شدید
yoğunlaş کند نسائور برق
yoğunlaşmak غلیظ شدن، سفت شدن، متکاثف شدن
yoğunlaştırmak غلیظ کردن، سفت کردن
yoğunluk ۱- غلظت ۲- وزن مخصوص
yoğurmak خمیر کردن، مالیدن و بشکل خمیر در آوردن، زواله کردن
yoğurt ماست
yoğurt çalmak ماست زدن
yoğurtçu ماست فروشی، ماستچی
yoğurtçuluk ماست فروشی، صنعت ماست سازی

yoğurtlu ماست‌دار
 yoğurtotu گیاهی از جنس رنگه بینخ که با شنباه تصور میشود شیر را میبرد (Galium)
 yok ۱- نیست ، ندارم ، موجود نیست
 ۲- خیر، نخیر، نه ۳- علامت نفی
 yok etmek نیست کردن ، نابود کردن ، محو کردن ، از بین بردن
 yoklama ۱- جستجو سراغ گیری ، استمزاز ۲- حاضر غایب کردن حضور غیاب کردن ۳- امتحان قوه در مدرسه
 yoklamak ۱- سراغ گرفتن ، جستجو کردن ، از زیر نظر گذراندن ، معاینه کردن ۲- استمزاز کردن، پرسیدن، مزه دهن کسی را فهمیدن ۳- احوال پرسی کردن، دیدنی کردن
 yoklanmak احوال پرسی شدن ، سراغ گرفته شدن ، جستجو شدن ، تفتیش شدن
 yoklatmak جستجو کردن ، معاینه کردن ، استمزاز کردن ، احوال پرسی کردن ، تفتیش کردن، توسط دیگری
 yokluk ۱- نیستی ، نبودن ، فقدان ، عدم ۲- فقر ، مسکنت ، بینوایی
 yoksa ۱- وگرنه ۲- مگر، آیا ، میباید ۳- یا ، یا اینکه
 yoksul فقیر ، بی چیز، مسکین ، بینوا ، بی بضاعت
 yoksullaşmak فقیر شدن ، بحالت بینوایی یا مسکنت درآمدن
 yoksulluk فقیری، بینوایی، بی بضاعتی ، مسکنت ، فقر
 yoksun محروم ، بی بهره
 yoksunluk محرومیت ، عدم بهره

yoksunmak محروم بودن ، بهره نداشتن ، دارا نبودن
 yoksuzluk = yoksunluk محرومیت
 yokunsamak انکار کردن ، چیزی ندارم گفتن
 yokuş سربالائی ، روبه فراز
 yokuş aşağı سرازیری، شیب ، نشیب ، سربائینی
 yokuş yukarı سربالائی ، بطرف بالا ، روبه بالا ، روبه فراز
 yol ۱- راه ، طریق ، خط ، جاده ۲- اسلوب ، طرز ۳- سرعت ۴- دفعه ، مرتبه
 yol açmak ۱- راه باز کردن ۲- سبب شدن، منجر شدن ، باعث شدن
 yol ağzı = yol kavşağı محل تقاطع راه ، دهانه راه یا کوچه
 yol almak طی طریق، راه قطع کردن
 yolak کوره راه ، راه مالرو
 yol bilmek بلد بودن ، راه چیزی را دانستن
 yol bulmak چاره جستن ، راه پیدا کردن ، حل کردن يك مسئله یا مشکل
 yolcu ۱- مسافر ۲- (مچ) طفلی که انتظار تولدش می‌رود ۳- مریض سخت ، مریضی رفتنی
 yolcu etmek مشایعت کردن مسافر
 yolcu salonu سالن مسافرین
 yolculuk مسافرت ، سفر
 yoldaş ۱- رفیق راه ، همراه ۲- (قد) دوست ، رفیق (کلمه‌ای که سابقا یعنی چریها بهمدیگر میگفتند اکنون کمونیستها بهمدیگر خطاب میکنند: رفیق یا یولداش)
 yoldurmak کندن مویا پشم یا پرمغ توسط دیگری
 yol görünmek وقت سفر رسیدن، واجب

شدن سفر یا مسافرت
yol göstermek راهنمایی کردن ، راه نشان دادن ، راه چاره نشان دادن
yol kesici راه زن ، قطاع الطريق
yol kesmek راه زنی کردن
yollamak فرستادن ، ارسال داشتن ، گسیل داشتن
yollanmak ۱- فرستاده شدن ، ارسال شدن ۲- طی طریق کردن ، دور شدن
yollu ۱- دارای راه یا خط (در پارچه و غیره) ، راه راه ۲- سریع ، با سرعت (کشتی و غیره) ۳- کاری که راه افتاده باشد ۴- طرز، راه ، اسلوب
yolluk ۱- توشه راه ، غذای مخصوص مسافرت ۲- سرراهی ، هدیه ای که به مسافر داده میشود ۳- فرش یا قالی باریکی که در راهرو انداخته میشود ، کناره ۴- خرج سفر
yolmak ۱- کندن مویا پشم یا پر ۲- پول کشیدن از کسی
yolsuz ۱- بدون راه ، بی راه ، جائیکه راه نداشته باشد ، نقلیه بطلی السور ، وسیله نقلیه که یواش میرود ۲- نامشروع ، نادرست
yolsuzluk ۱- نبودن راه ۲- نامشروعی ، سوءاستفاده ، نادرستی
yoluk موهایش یا پشمهایش یا پرهايش كنده شده
yolunmak ۱- مویا گیس یا لباسهای خود را کندن و دریدن ۲- پر، پشم، موی کسی یا چیزی کنده شدن ۳- از غصه و غم زیاد خود را باینطرف و آنطرف زدن، بهسر و صورت خود کوبیدن از غم و غصه یا مصیبت

۱- از راه ، از طریق ، بوسیله ، بوسیله ۲- از راه درست ، موافق قاعده
yom یمن، شکون ، خوش خیر ، میمنت
yom tutmak با یمن ، باشکون شمردن ، خوش یمن دانستن
yonca یونجه
yoncalık مزرعه یونجه ، یونجه زار
yonda موهای نرم زیر پره های مرغ
yonga تراشه نجاری ، براده آهن
yongar نوعی سه تار ، یا تار سه سهمی ترکی
yonmak = yontmak رنده کردن ، تراشیدن ، خراشیدن
yont مادیان تازه نابلد که در گله اسب راه می رود
yontkuşu دم جنبانك ، چلچله ، پرستو
yontma ۱- عمل تراشیدن یا رنده کردن ۲- تراشیده ، خراشیده ، رنده کرده
yontmak ۱- رنده کردن ، تراشیدن ۲- (مچ) پول کندن یا پول کشیدن از کسی
yontucu ۱- سنگ تراش ، مجسمه ساز ۲- استفاده جو
yontuk ۱- جای تراشیده شده یا رنده شده ۲- تراشه ، براده
yontulmak ۱- تراشیده شدن ، رنده شدن ، خراشیده شدن ۲- آدم پخته و تربیت شده و خوب بار آمده که خشونت و ناپختگی اش بر طرف شده باشد
yordam ۱- مهارت ، زبردستی ، استادی ، راه کار دانستن ، زرنگی ۲- ملکه ، عادت
yorga یورغه ، نوعی راه رفتن ملایم اسب
yorgan لحاف
yorgancı لحاف فردش ، لحاف دوز
yorgu تفسیر ، تمییز
yorgun خسته ، مانده ، کسل

yorgun argın خسته ومانده ، از پا افتاده ، شل شهید

yorgunluk خستگی

yormak ۱- خسته کردن ۲- تمییر یا تفسیر کردن

yortmak ول گشتن، بی کار و بیچار گردیدن

yortu جشن یا عید مسیحیان ، روزه یا پرهیز عیسویان

yorulmak ۱- خسته شدن ۲- تفسیر یا تمییر شدن

yorum تفسیر ، تمییر

yorumcu تفسیر کننده وقایع سیاسی

yorumlamak تفسیر کردن، تمییر کردن

yosma ۱- زن قشنگ جوان مد پوش ، طنناز ، لوند ۲- زن جلف خزه

yosun خزه

yosunlanmak = yosunlaşmak خزه پیدا کردن ، خزه بستن

yoza بحالت طبیعی مانده ، بکر ، خام (مانند زمین بکر)

yozaşmak پس رفتن ، عقب رفتن ، بست شدن ، تردی ، ردائت

yön سمت ، طرف ، جهت

yöndeş هم طرف ، هم سمت ، هم جهت

yönelmek بسمتی متوجه شدن، توجه کردن

yöneltim جهات یابی ، سمت شمال و جنوب و شرق و غرب محلی را تمییر و تشبیت کردن

yöneltmek بسمتی راندن ، متوجهاً بطرفی سوق دادن ، توجه دادن

yönerge مقررات ، تعلیمات، دستورات

yönetici اداره کننده، مدیر

yöneticilik مدیریت ، طرز اداره

yönetilmek اداره شدن، پیش برده شدن

yönetim ۱- هیئت مدیره ۲- طرز اداره

yönetim kurulu هیئت اجراء ، هیئت اداره یا هیئت مدیره

yönetimsel از نوع اداری یا مدیریت، اداری

yönetme طرز اداره ، عمل اداره یا مدیریت

yönetmek اداره کردن

yönetmelik نظامنامه، آئین نامه

yönetmen مدیر، اداره کننده

yönseme تمایل ، توجه ، میل باطنی

yöntem اصول، اسلوب ، طرز ، راه

yöntembilim اسلوب شناسی ، متدولوژی

yöre حومه ، اطراف ، حوالی

yöresel محلی، وابسته به یک محل یا منطقه

yörünge مدار، مسیر

yudum جرعه ، غورت

yudumlamak غورت زدن ، جرعه جرعه نوشیدن ، یک جرعه خوردن

yudumluk بقدریک غورت یا جرعه

yuf اف، اه، حرف نداء که نفرت را میرساند

yufka ۱- خمیر لواش ۲- نان لواش ۳- چیز خیلی نازک و شکننده ، ترد

yufka açmak خمیر لواش باز کردن

yufka böreği خمیر باز شده بسیار نازک که با آن نوعی پیراچکی از پنیر و گوشت وغیره درست میکنند

yufkacı فروشنده خمیر لواش

yufka ekmeği نان لواش

yufka yürekli نازک دل ، رحم دل ، خوش قلب، حساس

yuh ۱- هو هو ، اوه ۲- مرده باد

yuha مرده باد، هو

yuha çekmek هو کردن، مرده باد گفتن

yuhalamak هو کردن ، مرده باد گفتن

yukarı بالا ، فوق ، رو ، مافوق

yukarısı سمت بالا ، طرف یا قسمت بالا

yulaf چودوسر ، جو صحرائی

yular افساز، طناب گردن الاغ

yuma, yoma طناب کلفت که با آن کشتی را باسکله می بندند

yumak ۱- نخ گوله یا گلوله با
 لوله کرده ۲- شستن (بلهجه
 دهاتی)
yumaklamak گلوله یا گوله کردن نخ
yummak سفت بستن، محکم بستن (چشم،
 دست، دهان)
yumru کرد، کروی، گلوله‌ای
yumruk مشت
yumruklamak بامشت زدن
yumruklanmak مشت خوردن
yumruklaşmak همدیگر را بامشت زدن،
 مشت کاری کردن
yumrulanmak, yumrulmak گرد
 شدن، لوله شدن، گلوله شدن
yumuk بسته شده، بهم بسته شده
yumulmak بهم بسته شدن
yumurcak ۱- بچه کوچک شیطان
 ۲- دمل زیر بغل که در اثر وبا
 حاصل میشود
yumurta ۱- تخم ۲- تخم مرغ ۳-
 دبیان ۴- خصیه، خایه، بیضه
 ۵- تخته بیضی شکل که جوراب
 نازک را روی آن گذارده تعمیر
 میکنند
yumurta akı سفیده تخم مرغ
yumurtacı تخم مرغ فروش، تخم مرغی
yumurtacık تخمک
yumurtalık ۱- تخمدان ۲- جای
 تخم مرغی
yumurtlamak ۱- تخم کردن،
 تخم گذاردن ۲- حرف نابجا
 گفتن
yumuşak ۱- نرم، ملایم، لطیف
yumuşak yüzlü خجول، محجوب،
 کم‌رو
yumuşakçalar تیره جانوران نرم تن
 دویه‌ئی مانند صدف
yumuşaklık نرمی، ملایمت

yumuşamak نرم یا ملایم شدن
yumuşatmak نرم یا ملایم کردن،
 معتدل کردن
yuna جل‌اسب یا الاغ
yunak محل رختشویی، جای شستشو
yunmak شستشودن، شسته شدن
yunusbalığı ماهی یونس، گراز دریائی
yurdu سوراخ سوزن
yurt ۱- کشور، مملکت ۲- وطن، میهن
 ۳- جای فراوان بودن چیزی، پاتق
 ۴- خانه، خوابگاه محصلین
yurtlandırmak جای دادن، مسکن
 دادن، ساکن کردن
yurtluk مالکانه، ملک اربابی، قلمرو،
 دومتعلقات آن که متعلق به مالکی
 باشد
yurtsamak غریبی کردن، یاد وطن کردن،
 برای وطن دل‌تنگ شدن
yurtsever وطن پرست، میهن پرست
yurtaş هم‌وطن، هم‌میهن
yurtaşlık هم‌وطن بودن، اهل یک میهن
 بودن
yusufçuk (Turtur auritus) ۱- نوعی قمری
 ۲- سنجاقک
(Formica leo)
yusyumu کاملاً گرد، بکلی مدور یا
 کروی یا گلوله‌وار
yusyuvark کاملاً گرد
yutak (Pharynx) حلقوم، حلق، گلوگاه
yutkunmak ۱- آب دهان غورت دادن
 ۲- حرف‌ها در دهان نگاه داشتن،
 تردید کردن، مردد بودن در گفتن
 چیزی
yutmak ۱- بلعیدن، غورت دادن،
 در گلو فرو بردن ۲- مال کسی را
 بلعیدن یا خوردن ۳- حرف یا
 عمل کسی را تحمل کردن و صدا
 در نهاردن ۴- بردن در بازی یا

- قمار ۵- دانش یا علمی را با تمام تفرعات احاطه کردن و عامل شدن
- yutturmaca** شوخی ادبی (جناس) که با کلمات معنی مشترک (جناس) حرفی را بطرف مشتبه میکنند ، با حرف دو پهلو طرف را گول زدن
- yutulmak** ۱- بلمیده شدن ، غورت داده شدن ۲- باختن
- yuva** ۱- لانه، آشیانه، آشیان ۲- خانه ، جا، مکان ، مرکز ، کانون ۳- سوراخ (مانند سوراخ مار و غیره)
- yuvak** استوانه ، استوانه‌ای
- yuvalamak** لانه کردن ، آشیانه کردن ، خانه کردن
- yuvalanmak** ۱- صاحب‌خانه‌ولانه شدن ، خانه‌دار شدن ۲- (نظ) استتار نظامی ، پنهان شدن قوایا اسلحه نظامی در يك جای محفوظ ، موضع گرفتن
- yuvar** گلبول (خون)
- yuvarlak** گرد ، مدور ، کروی
- yuvarlaklaşmak** گرد کرده شدن ، مدور کرده شدن
- yuvarlamak** ۱- غلتانیدن ، غلتاندن ۲- پیچاندن ۳- بزمین‌غلتاندن یا انداختن ۴- بلع کردن ، غورت دادن ۵- دروغ گفتن ، دروغ‌چاپ زدن ۶- پیچاندن یا طومار کردن ۷- گرد یا استوانه‌ای کردن
- yuvarlanmak** ۱- غلتیدن، غلت خوردن ۲- ناگهانی‌مردن ۳- ازعقابی افتادن ۴- هرت شدن در دره، سرنگون یا واژگون شدن پرتاب شدن به جای عمیق یا پرتگاه بزمیریا پائین افتادن
- yuvarlatmak** پرت کردن، پائین‌انداختن

- یا غلتانیدن، غلتانیدن توسط دیگری
- yuvgu** ۱- سیلندر بزرگ که روی جاده اسفالت برای صاف کردن عبور میکند ، جاده صاف کن ۲- بام غلتان
- yuvgulamak** جاده صاف کن از روی جائی گذراندن، بام‌غلتان گرداندن روی بام
- yüce** بلند، بالا، مرتفع، عالی، شامخ ، متعالی ، متعال
- yücelik** عالی یا بلند یا مرتفع یا متعالی بودن
- yücelmek** بالا رفتن، بلند شدن، متعالی شدن، مرتفع شدن
- yüceltmek** بلند کردن ، بالا بردن، عالی کردن ، مرتفع کردن
- yük** ۱- بار، محمول ۲- زحمت، مسئولیت ۳- گنجه بزرگ دیواری که رختخواب و غیره را در آن جای میدهند
- yükçü** باربر ، حمال
- yükçülük** باربری ، حملی
- yüklöm** (دس) فعل ، مستند، خیر
- yükleme** عمل بار کردن
- yüklemek** ۱- بار کردن ۲- اسناد کردن، اتهام کردن
- yüktenilmek** بار کرده شدن، سربار کرده شدن
- yüklänmek** ۱- بار شدن، زیر بار رفتن ۲- خود را روی چیزی انداختن یا فشار دادن ۳- سربار کردن، بار روی دوش کسی گذاردن ۴- زحمت یا باری را بگردن گرفتن
- yüklätmek** بار کردن بوسیله دیگری
- yüklü** ۱- بار کرده شده، پر بار ، باردار ۲- سنگین ، سخت ۳- گرفتار ۴- حامله ، باردار ۵- (هو) مست

yüklük گنجه بزرگ دیواری که رختخوابها را در آن جا میدهند

yüksek بالا ، بلند ، مرتفع ، عالی

yükseklik ارتفاع ، بلندی

yüksek okul مدرسه عالی ، دانشکده

yükselim موقعیت نجومی يك ستاره از لحاظ ارتفاع و زاویه وغيره

yükselmek بالارفتن ، بلند شدن ، مرتفع شدن ، صعود کردن ، ترقی کردن

yükselteç (فیز) افزاینده ، زیاد کننده یا شدت دهنده فرکانس الکتریکی

yükselti ارتفاع یا بلندی زمین از سطح دریا

yükseltmek ترقی داده شدن ، بالا برده شدن

yükseltmek ۱- بالا بردن ، مرتفع کردن ، بلند کردن ۲- ترقی دادن ۳- (ریض) چند مرتبه بزرگ کردن یا در خود ضرب کردن رقم ، به چندین قوه رسانیدن رقم

yüksük ۱- انگشتانه ۲- انساج سخت شده در بیخ یا ته ریشه نباتات

yüksükotu گل پنجه علی ، نباتی که از آن ماده دیربیتالین که در طب برای تداوی قلب بکار میرود گرفته میشود (Digitalis purpurea)

yüksünmek چیزی را زحمت یا بار تلقی کردن ، بار یا زحمت شمردن

yüküm مجبوریت ، اجبار ، تکلیف ، وظیفه ، مکلف بودن

yükümlü مجبور ، موظف ، مکلف

yükünmek تعظیم کردن

yülgü تیغ سلمانی (لهجه دهاتی)

yülük عضو بدنی که با تیغ تراشیده شده باشد

yülümek تراشیدن با تیغ سلمانی

yün پشم ، پشمی

yünlü پشمی

yüpürmek با عجله و شتاب دویدن ، شتافتن (لهجه دهاتی)

yürek ۱- قلب ، دل ۲- (مچ) جسارت ، جرأت ۳- (عو) معده

yürek çarpıntısı ۱- طپش قلب ، زدن قلب ۲- ترس ، رعب ، وحشت که در اثر آنها قلب انسان میزند

yüreklenmek دل و جرأت دادن

yüreklenmek جرأت یافتن

yürekli پردل ، پر جرأت ، جسور ، شجاع

yüreklilik جسارت ، جرأت ، شجاعت

yüreksiz ترسو ، جیون ، کم جرأت

yüreksizlik ترسوئی ، جین

Yürük ترکمنهای چادر نشین که با مالداري زندگی میکنند ، ترکمن چادر نشین

yürük ۱- راهوار ، حیوانی که خوب یا زیاد راه میرود ۲- (قد) نظامی پیاده که در سابق در نظامی چری وارد میشده

yürümek ۱- راه رفتن ، راه افتادن ، پیاده رفتن ، تند رفتن ، قدم زدن ، جلو رفتن ، پیش رفتن ۲- فرو رفتن یا نفوذ کردن یا رسیدن (مانند آب که بریشه درخت میرسد) ۳- پیش رفتن (سرباز در جبهه) ۴- (عو) مردن (در اصطلاح بکتاشی) رحلت کردن

yürünmek راه رفتن ، رد شدن

yürürlük رایج بودن ، در جریان بودن ، جاری بودن (قوانین) ، اعتبار قانونی

yürütmek ۱- راه بردن ، حرکت دادن ، پیش بردن ، جلو انداختن ۲- اجراء قوانین ، مجری داشتن ۳- قبولاندن ۴- از کار انداختن ، عزل کردن ۵- (عو) دزدیدن ، بلند کردن ، زدن

yürüm	اجراء ، انفاذ
yürüyüş	۱- طرز راه رفتن ۲- حرکت کردن، رژه رفتن، نمایش دادن باراه رفتن دستجمعی ۳- پیاده روی
yüsrü	یسر ، درختی است که دانه‌های سیاه و سخت و خوشبو دارد و از آنها تسبیح درست میکنند
yüz	۱- صد ۲- رو ، چهره ، صورت ، قیافه ۳- سطح، رویه ۴- (مخ) حیا ، شرم ، آبرو ۵- سبب ، علت ، جهت
yüzbaşı	سروان
yüz bulmak	رو پیدا کردن، پررو شدن ، لوس شدن
yüzdelik	نست چند درصد ، کمسیون، دلالی
yüzden	سطحی ، غیر عمقی
yüzdürmek	۱- شناور کردن ، روی سطح آب انداختن یا آوردن ۲- پوست حیوان را کندن یا سلخ کردن بوسیله شخص دیگر
yüzdürülmek	۱- روی آب آورده شدن ، شناور کرده شدن ۲- کنده شدن پوست حیوان ، سلخ کرده شدن
yüzegelen	اعیان ، سران قوم ، سرکردگان ، اشراف
yüzzer	صد تا صدتا ، صدصد ، صد عددی
yüzzerlik = üzerlik	اسپند ، اسفند دانه
yüzey	سطح ، رویه
yüzeyssel	سطحی
yüzgeç	۱- شناگر ۲- بال ماهی که بوسیله آن شنا میکند
yüzgeçayaklılar	تیره حیوانات

یستاندار دریائی امثال فوك و مورس که برای راه رفتن در خشکی از بالهای شناوری خود استفاده میکنند

yüzgörümlüğü	رونمای عروس
yüzgöz (olmak)	خودمانی بودن، باهم بدون تکلف و رودربایستی شدن یا بودن
yüzkarası	روسیاهی
yüzlemece	روبرو ، توروی کسی صحبت کردن، جلوی روی کسی
yüzlemek	عیب کسی را برویش زدن ، شرمسار کردن
yüzleşme	مواجهه
yüzleşmek	مواجهه شدن ، روبرو شدن
yüzleştirmek	مواجهه کردن ، روبرو کردن
yüzlü	۱- رودار ، سطح دار ۲- پررو
yüzlük	صدی ، اسکناس صد لیره ای
yüzmek	۱- شنا کردن ۲- پوست کندن ، سلخ کردن ۳- (مخ) پول زیاد گرفتن و پوست کسی را کندن
yüznumara	مستراح ، جائی
yüzölçümü	مساحت ، اندازه سطح يك چیزی
yüzsuyu	آبرو ، شرف
yüzsuyu dökmek	آبرو بردن ، آبرو هدر دادن ، آبروربختن
yüzsüz	پررو ، بیعار ، بی آبرو
yüzsüzleşmek	بیعار شدن ، پررو شدن
yüzsüzlük	پرروئی
yüzücü	۱- شناگر ۲- پوست کن ، سلخ کننده ۳- کسیکه پوست کسی را میکند (یعنی پول زیاد از او میگیرد)

yüzük انگشتر
yüzükoyun دمر، رۇبزمین
yüzük oyunu انگشتر بازی، نوعی بازی
 است که انگشتر را در دستها پنهان
 میکنند
yüzükparmağı انگشت بنصر، انگشت
 چهارم از طرف شست، انگشت
 ماقبل انگشت کوچک
yüzülmek ۱-شناور شدن ۲-کده شدن

پوست حیوان
yüzüncü صدم، صدمین
yüzünden بسبب، به جهت، از بالای کسی،
 بواسطه
yüzüstü نیمه کاره، بلا تکلیف، کار ناتمام،
 ناقص
yüzyıl قرن، سده، عصر
yüzyıllık صدساله، یک قرنی، صدسالگی

Z

ذ، ز، ض، ظ، بیست و نهمین یا آخرین Z, z
حرف الفبای ترکی که بجای تمام
چهار حرف بالا استفاده میشود

zabıt = tutanak صورت مجلس یا
صورت جلسه نوشتن

zabıta ضابطه، پلیس، مامور آگاهی

zabıtname صورت مجلس، صورت جلسه

zabıt = subay افسر، صاحب منصب

zaç زاج، جسمی است از ترکیبات گوگرد
و آهن

zaçyağı اسیدسولفوریک، جوهر گوگرد

zadegân اعیان، اشراف، اشخاص با اصل
و نسب، بزرگ زادگان

za'f = zaif ضعف، ناتوانی، بی قوتی

zafer پیروزی، فتح، ظفر

zafiyet ضعف، لاخری، ضعیفی، بی قوتی

zağ = kılğı پرزیا براده یا اضافی لبه کارد
و چاقو و تیغ سلمانی که با کشیدن
به تسمه یا سنگ چنماق از بین رفته
صاف میشود

zağanos نوعی بازشکاری

zağar سگ شکاری، تازی

zağara پوست یقه پالتو و غیره

zağcı = bileyici کارد تیز کن، کسیکه
کارد و چاقو و غیره را تیز میکند

zəglamak با تسمه سلمانی یا سنگ
چنماق نرم لبه تیغ سلمانی یا کارد
را تمیز و تیز کردن

zağlı کارد یا تیغ تیز کرده شده، به تسمه
سلمانی کشیده شده، لبه آن
صاف شده

zâhir ۱- ظاهر، هویدا، نمایان
۲- صورت ظاهر (خلاف باطن)
۳- معلوم، یقین، بی شبهه ۴-
گویا، مگو، معلوم میشود

zâhire غله، غلات، جو و گندم (ذخیره)

zâhiren ظاهراً، از قرار معلوم، بصورت
ظاهر

zâhiri ۱- ظاهری، آنچه به ظاهر دیده
میشود ۲- غیر باطنی، غیر صمیمی

zahit زاهد، متقی، پرهیزکار

zahmet زحمت، رنج

zahmet etmek زحمت کشیدن

zahmetli زحمت دار، پر زحمت

zahmetsiz بی زحمت

zaif ضعف، ناتوانی، بی قوتی

zail زائل، زایل، زدوده، دور شونده،
ناپدید

zeit ۱- زائد، زاید، زیادی، بی لزوم
۲- (ریض) علاوه، به علاوه

جمع ، علامت جمع (+)
 گیاه زقوم (Nerium oleander) ، zakkum
 نوعی گیاه سمی که گل‌های قشنگ
 دارد
 zalim ظالم ، غدار ، ستمگر ، بیرحم
 zalimlik ستمگری ، ظلم
 zam افزایش ، زیاد کردن ، علاوه کردن ،
 افزودن (ضم) ، اضافه شدن یا
 کردن حقوق یا قیمت اشیا
 zaman ۱- زمان ، موقع ، وقت
 ۲- اران ، موسم ۳- عهد ،
 عصر ، دور
 zamanasımı مرور زمان
 zamane زمانه ، روزگار ، دهر ، سال وزمانه
 zambak زنبق
 zambakgiller تیره زنبقیان
 zamir ۱- باطن ۲- (دس) ضمیر
 zamk ۱- چسب ۲- صمغ ، انکم ، زنج
 zamklamak چسباندن (برای کاغذ ،
 پاکت و غیره)
 zamklı چسب‌دار
 zammetmek افزودن ، زیاد کردن ،
 اضافه کردن ، علاوه کردن (قیمتها
 یا حقوقها)
 zampara زن باره ، خانم‌باز ، زن‌باز
 zam yapmak افزودن ، زیاد کردن ،
 اضافه کردن ، بالا بردن (قیمتها)
 zan ظن ، شبهه ، گمان ، تصور
 zanaat صنعت یا صنایع دستی از قبیل
 آهنگری ، نجاری ، لحیم‌کاری ،
 حلی‌سازی
 zangırdamak لرزیدن و صدا درآوردن ،
 دریک دریک لرزیدن
 zangır zangır دریک دریک (درمورد
 لرزش یا لرزیدن)
 zangoç زنگ‌زن یا ناقوس‌زن یا
 خادم کلیسا
 zanka سورت‌مه دواسه روسی

گمان کردن ، تصور کردن ،
 خیال کردن ، فکر کردن
 zaparta = saparta تو بیخ ، سرزنش ،
 دعوا ، اوقات تلخی
 zapt etmek ۱- ضبط کردن ، بزور
 گرفتن ۲- نگاه داشتن ۳-
 فتح کردن ۴- ثبت یا ضبط
 کردن اظهارات یا بیانات طرف ،
 یادداشت کردن
 zaptiye (قد) مأمورین پلیس یا آگاهی
 یا زاندارمری
 zapturapt ضبط و ربط ، دیسپلین
 zar ۱- غشاء ، پرده نازک ۲- چادر سیاه
 زنانه ۳- طاس ، تاس (تخته‌بازی)
 zar tutmak طاس‌گرفتن در تخته‌بازی
 zarafet ظرافت ، زیرکی ، خوش طبعی ،
 زیبایی ، خوشگلی
 zarar ضرر ، زیان
 zarar etmek ضرر کردن ، زیان کردن
 zarar görmek ضرر یا زیان دیدن
 zararlı مضر ، ضرر‌دار ، زیان‌دار
 ۱- بی‌ضرر ، بی‌زیان ۲-
 خوب است ، بدنیت
 zarf ۱- پاکت پستی ۲- ظرف ، ظروف
 ۳- غلاف ۴- (دس) ظرف
 zarfçı نوعی کلاه‌بردار یا جیب‌بر که پاکت
 پول را جلو راه مردم می‌اندازد
 و یقه یا بنده را گرفته بیجهت
 دعوا میکند و به آن بهانه جیب
 طرف را می‌زند
 zarfında درمدمت ، در ظرف
 zarflamak پاکت کردن ، توی پاکت
 پستی گذاردن
 zargana نوعی ماهی شبیه مارماهی که نك
 دراز دارد (Belone)
 ۱- ظریف ، حساس ۲- شوخ ، مزاح
 zarif
 zarkanatlılar تیره حشرات نازک بالان
 از قبیل زنبور ، مگس و امثال آن

۱- ضرب ۲- ضربه، تأثیر شدید
zarp (عو) پرتائیر، مؤثر، آدم پرقوت
zarpli گوز
zarta ضرورت، احتیاج، لزوم
zaruret ضروری، واجب، لازم
zarurî بزور وزر، بسختی
zar zor ذات، خود، خویش، شخص
zat اصلا، اساسا، ذاتا
zaten شخصی، خصوصی
zati کارگزینی، پرسنل
zat işleri ذات‌الجنب، ورم پرده درونی
zatülcenp پهلو که باعث درد پهلو و تب و
 تبک نفس و سرفه میشود
Zatülkürsi دسته ستارگان شش برادران
zatürree ذات‌الریه
zavalh بیچاره، بدبخت، فلکزده، عاجز
zavallılık بیچارگی، مسکنت، بدبختی، عاجزی
 ۱- (هن) زاویه، گوشه ۲- تکیه،
zaviye درگاه یا خانقاه درویشان
 ۱- ضعیف، لاغر ۲- کم قوت،
zayıf ناتوان
 لاغر شدن، ضعیف شدن
zayıflamak ضعیف کردن، لاغر کردن
zayıflatmak ضعف، ضعیفی، لاغری، بی‌قوتی
zayıflık کم شده، مفقود
zayı ۱- کم شدگی ۲- فقدان (در
zayıat مورد فوت اشخاص مهم)
 جدولی که موقعیت و محل
zayıçe ستارگان را در مواقع مختلفه
 نشان میدهد
 کم شدن، مفقود شدن،
zayı olmak فقدان یافتن
 (قد) اراضی که در دوره عثمانی
zoamet به‌زعم یا سر کرده عده‌ازسپاهیان
 که در جنگ شرکت میکردند
 داده میشد و از آن اراضی عشریه
 دریافت میشد (زعامت)

نگهبان جهنم
zabanî زبانه‌زده، چیزی که سرزبانها باشد
zabânzet که در همه جا بگویند، سخنی که
 همه مردم بگویند
zabellâ آدم لندهور، گنده، قول بیابانی
zabellâ زبرد، از سنگهای قیمتی
zabercet معدنی که برنگهای زرد یا سبز
 بدست می‌آید
zabir گورخر (Hippotigris)
zabir زبون، ناتوان، خوار، زبردست،
zibun بیچاره، ضعیف، بدبخت
zibun küş زبون کش، ضعیف کش
zibun küş زبور، کتاب داود پیغمبر، مزامیر
Zebur داود
zehir فشار، سختگیری، زور
zehir از راه زور و فشار، زجر
zehir سخت، پرزور، شدید
zehirî ۱- رنجیده کردن، صدمه زدن
zedelemek ۲- ضرر زدن، زیان وارد کردن
 ۱- صدمه خوردن، رنجیدن
zedelenmek ۲- ضرر دیدن
 ۱- نوعی قماش نخی نازک پیراهنی
zefir ۲- نفس بیرون دادن، زفير
 (برعکس شهیق)
zehir تصور، فکر، ظن، خیال، گمان
zehap زهر، سم
zehir مسموم کردن، زهر آلود یا
zehirlemek زهر ناک کردن
 مسموم شدن، زهر ناک
zehirlenmek شدن
 زهر کردن، تلخ کردن،
zehretmek ناگوار کردن
 زهر شدن، ناگوار شدن،
zehrolmak تلخ شدن
 ذکاء، تیزهوشی، زیرکی
zekâ زکوة، زکاة، قسمتی از مال که
zekât به‌دستور شرع در راه خدا داده
 میشود

zekâvet ذکاوت ، تیزهوشی ، هوشیاری ، هوشیاری
zeker ذکر ، آلت مردی
zeki ذکی ، زیرک ، تیزهوش ، هوشیار
zelil ذلیل ، خوار ، پست
zelzele زلزله ، زمین لرزه
zem ذم ، بدگوئی ، عیبجویی ، نکوهش
zemberek ۱- فتر ۲- قفل یا کلید
 فتری درخانه ۳- کشو ، گهره
 یا چفت فتری ۴- فتر رقاصه
 ساعت
zembil زنبیل حصیری
zemheri زمهریر ، شدت سرما ، سرمای
 سخت زمستان
zemin ۱- زمین ، سطح یا روی چیزی ،
 زمینچه ۲- سطح گلدان یا رنگی
 چیزی از قبیل پارچه مفتح قالی
 و غیره ۳- متن قالی پارچه و
 غیره ۴- پایه ، اساس
zeminlik زیر زمین ، مخزن زیرزمینی
zemmetmek بدگوئی کردن ، ذم و قدح
 کردن
zemzem زمزم ، نام چاهی است نزدیک
 کعبه ، آب زمزم
zencefil زنجبیل ، زنجفیل
zenci زنگی ، سیاه پوست (این کلمه مأخوذ
 است از زنگبار افریقا)
zendost زن پرست ، زن دوست
zengin ۱- متمول ، توانگر ، پولدار ، غنی
 ۲- وسیع ، گشاد ، جادار (لباس
 وغیره)
zenginerki دولتی که متمولین بر آن
 حکومت میکنند
zenginleşmek متمول شدن ، غنی شدن ،
 پولدار یا مالدار شدن
zenginlik تمول ، مال و منال ، دارائی ،
 متمول بودن
zenne ۱- زنانه ، متعلق یا مربوط بهزنها
 ۲- مردی که در نمایش دل زن

بازی میکند
zenneci اشپاز زنانه فروش
zephiye (قد) هوارضی که در مذبحه بابت
 هر حیوانی که میکشند گرفته میشود ،
 ذبحیه
zeplin زیپلین ، نوعی بالون هوائی که
 توسط هوانورد آلمانی بنام زیپلین
 ساخته شده
zerdali نوعی زردآلوی ریز که هسته تلخ
 دارد
zerde شلهزرد
zerdeçal زرد چوبه
zerdeva, zerdava دله ، جانوری است
 گوشتخوار شبیه سمور که پوست
 قیمتی دارد (Martea)
Zerdüsti زرددشتی
zeri, zer' زرع ، زراعت ، کشاورزی
zerk تزریق ، آمپول زدن ، داخل کردن
 دارو و محلول به زیر پوست یا
 توی رگ توسط آمپول
zerre ذره
zerzevat سبزی ، سبزیجات
zerzevatçı سبزی فروش
zevahir ظاهر ، صورت ظاهر
zeval ۱- زوال ، زودده شدن ، نابودی
 ۲- تمایل خوردشهد از سمت الرأس
 یا وسط آسمان به طرف مغرب
zevali ساعت ظهر کوك ، ساعتی که روی
 اصول زوال آفتاب یا اذان ظهر
 كوك میشود
zevat دوات ، اشخاص معتبر و مهم
zevce = eş زوجه ، عیال ، زن ، خانم ،
 همسر
zevcelik زوجیت ، عیال بودن ، همسری
zevç' شوهر ، زوج ، همسر
zeveban حال ذوب شدن
zevk ۱- سلیقه ، ذوق ، قابلیت فرق
 گذاشتن زیبا از زشت ۲- ذائقه

چشانی ۳- کیف، بساط خوشی،
 حظ
 zevk almak ، حظ کردن ، خوش آمدن ،
 کیف کردن
 zevk etmek ، کیف کردن ، خوشی کردن ،
 حظ بردن
 zevklenmek مسخره کردن ، استهزاء کردن
 zevkli ۱- خوش ، خوب ، با نشاط
 ۲- با سلیقه ، با ذوق
 zevksiz ۱- بی سلیقه ، بی ذوق ۲-
 بی مزه ، زشت
 zevzek پر حرف ، پرچانه ، روده دراز
 zevzeklenmek پر حرفی کردن ،
 پرچانگی کردن
 zevzeklik پرچانگی
 zeybek اشخاصی که زیر دست یا پیشخدمت
 یا زیر دست افها بودند
 zeyil ذیل ، دامن ، پائین ، علاوه چیزی ،
 نوشته اضافی یا کتاب فرعی که
 برای تکمیل یک کتاب یا نوشته
 اصلی برشته تحریر درمی آید
 zeyrek زرنک ، با ذکات ، باهوش ،
 زیرک
 zeytin زیتون
 zeytincilik شغل یا تجارت زیتون ،
 زیتونکاری
 zeytinlik باغ زیتون ، منطقه یا محل
 کاشت زیتون
 zeytinyağı روغن زیتون
 zeytinyağlı چیزی که دارای روغن
 زیتون باشد یا با روغن زیتون
 پخته شده باشد
 zeytuni زیتونی ، رنگ زیتونی ، رنگ
 سبز مایل بقهوه‌ای
 zıbarmak (عو) مردن ، (مع) کله
 مرگ بزمین گذاشتن یا خوابیدن
 که در مقام تحقیر گفته میشود
 zıban روپوش یا روپیراهنی کوتاه آستین دار

که از پارچه کرکی برای نوزادان
 میدوزند
 ۱- ضدیت ، تباین ۲- دشمنی ،
 zıddiyet مخالفت
 ۱- زه ، باریکه ، قیطان ، نوار
 zıh ۲- تخته باریکه نجاری که کنار
 پنجره یا قاب عکس گذارده میشود
 zıhlamak نوار یا قیطان یا زه گذاردن
 اطراف لباس یا در و پنجره یا
 قاب عکس و غیره
 zıkkım زقوم ، خیلی تلخ زهر ، (مع) تلخ
 و بد مزه ، (عو) زهرمار
 zıkkımlanmak (عو) زهر مار کردن ،
 زقوم خوردن
 zılgıt سرزنش ، نکوهش ، توبیخ ،
 اوقات تلخی ، حرف بد
 zılgıt yemek اوقات تلخی یا حرف بد
 شنیدن
 ۱- سوراخ کن ، منگنه ۲- سوراخی
 zimba که با منگنه یا سوراخ کن باز
 میشود ۳- منگنه کاغذدوز که
 با سیم یا مفتول کاغذها یا چرمها
 را بهم وصل میکند
 zımbalamak منگنه کردن ، سوراخ کردن ،
 بهم دوختن کاغذها بنا منگنه
 سیمی
 zımbalanmak منگنه شدن ، سوراخ شدن ،
 بهم دوخته شدن ، وصل کرده شدن
 کاغذها با منگنه سیمی
 zımbalı منگنه شده ، سوراخ شده ، با سیم
 مفتولی بهم دوخته یا وصل شده
 zımbırdatmak دنگ دنگ کردن با
 یک آلت موسیقی ، ناشیانه آلت
 موسیقی بصدا در آوردن
 zımnen ضمناً ، در ضمن
 zımnında در ضمن ، در اثناء
 zımnı ضمنی
 zımpara سنگ سمباده

zımpara kağıdı کاغذ سمباده
 zındık زندیق ، بیدین ، ملحد ، مرتد ، گناهکاری که در باطن بی دین باشد ولی تظاهر بایمان کند
 zıngadak ناگهان وبا تکان (افتادن یا نشستن)
 zıngıldamak — zangırdamak لرزیدن، دریک ذریک لرزیدن بطوریکه دندانها بهم بنحورد
 zıngırdamak لرزیدن ، دندانها بهم خوردن ، تکان خوردن، ناگهان یافی القور توقف کردن، آنا ایستاده
 zıpcıktı سرزده آمده، کسی بی خبر و در وقت نامناسب پیدا میشود (عو) سرخر
 zıpır سبک سر ، آدم سبک که حرکات نامناسب و بی معنی و خشن میکند
 zıpırlık سبک سری ، سبک مغزی
 zıpka شله اری که پاچه های تنگ دارد بیشتر اهالی ساحل دریای سیاه می پوشند
 zıpkın نپزه فلاپ دار که با ضربه به پشت ماهی های بزرگ زده آنرا صید میکنند
 zıplamak بالا پریدن ، جهیدن ، روی پا خود را بالا انداختن ، جست و خیز کردن ، جست
 zıplatmak بالا انداختن ، بالا پراندن ، هوا انداختن (بچه وغیره)
 zıpzip ۱- تپله ، گوی کوچک شیشه ای یا سنگی ۲- یویو
 zıp zıp لی لی کردن، جستن و پریدن
 zırdeli دیوانه صری ، دیوانه حسابی ، کاملاً دیوانه
 zırh زره
 zırhlı ۱- زره پوش ، زره دار
 ۲- کشتی جنگی زره دار
 zırıldamak (عو) زر زر کردن ، حرف

بینخود زدن
 ۱- زر زر ۲- دعوا ، جنجال ، زاریت
 قال ومقال
 زر زر کردن zırlamak — zırıldamak
 زر نیخ ، آرسنیک ، جسم معدنی ، zırnak
 مرکب از گوگرد و آرسنیک برنگ سرخ یا زرد یا سفید
 zırtapoz — zırzop (عو) آدم مزخرف ، آدم بی معنی ، آشغال کله
 مزخرف ، بی معنی (اصط) ، کشک zırva
 حرف مزخرف گفتن ، کشک zırvalamak
 گفتن ، چرند گفتن ، چرند بافی
 zır zır صدای زر زر
 zırzop آدم مزخرف ، بی معنی
 zit ضد ، مخالف ، مقابل ، برعکس
 zit gitmek بسمت مخالف رفتن ، برعکس کردن
 zıtlaşmak برضد کسی حرکت کردن ، برخلاف رفتار کردن ، حرکت مخالف کردن
 zıvana ۱- لوله کوچک دوطرفه ، لوله کوچکی که دوطرفش باز باشد
 ۲- زبانه ، فاق وزبانه
 zıvanalı زبانه دار ، لوله دار (سیگار مشتوک دار یا فیلتر دار)
 zıvanasız بدون لوله (سیگار بی مشتوک یا بی فیلتر)
 zıya فقدان ، زیان ، ضیاع ، ضرر
 zıypak لیز ، لزوج
 ۱- کسی که لباس بسیار تنگ و کوتاه پوشیده باشد ۲- آدم دیوانه ، مزخرف
 zıbidilik لوسی ، بی معنی گری ، سبکی
 zıfaf زفاف ، به حجله رفتن عروس و داماد
 zıfir چرک یا سیاهی که ازدود و نیکوتین سیگار حاصل میشود
 zıfirî تاریکی شدید ، سیاهی شب یا تاریکی
 zıfos گلی که از زمین به اطراف پخش شود

zift قیر ، قطران ، زفت
 ziftlemek قیرمالیدن ، قیرمالی کردن
 ziftlenmek ۱- قیر مالی شدن ۲- (اصط) (عو) کسوف خوردن ، زهرمار خوردن ۳- (مچ) از راه نامشروع عایدات بدست آوردن
 zigot حجره یا سلولی که از اجتماع دوگاما حاصل میشود ، تخمک ماده باردار ، زیگوت
 zihaf (ادب) برای رعایت وزن شعر کلمه‌ای را بطور تصغیر با هجای کمتر خواندن ، زحاف
 zibayat ذبیحات ، ذیروح ، جاندار
 zihin ذهن ، حافظه ، ادراک ، درک ، فهم ، شعور
 zihniyet فکر ، نظر ، روحیه
 zikıymet ذیقیمت ، گران قیمت ، گرانها ، عزیز
 z'kii ۱- ذکر ، یادکردن ، نام بردن ۲- دعاوئنا ، ورد و ذکر درویشان
 zikretmek ۱- ذکر کردن ، نام بردن ، یادکردن ۲- ورد و ذکر و دعا خواندن
 zikzak منکسر ، خط منکسر ، خط چپ و راست ، زیکزاک
 zil زنگ ، زنگوله
 zilhicce ذی‌الحجه ، نام دوازدهمین ماه تقویم قمری
 zilkade ذی‌القمده ، نام یازدهمین ماه تقویم قمری
 zillet ذلت ، بدبختی ، خواری
 zilli ۱- زنگ‌دار ، زنگوله‌دار ۲- (مچ) زن بی‌تربیت شیر
 zillimaşa انبرک زنگوله‌دار که نوعی آلت موسیقی است
 zilyet ذالید ، کسی که اختیار مال در

zilzurna (sarhoş) مست لایمقل ، کسبکه بیش از حد مشروب خورده خود را نشناسد
 zimamdar زمامدار ، اختیاردار ، رئیس صاحب اختیار
 zimmet قرض ، بدهی ، اذمه
 zina زنا ، جفت شدن نامشروع و حرام زن با مرد
 zincifre زنجرف ، سولفور طبیعی جیوه که برننگ قرمز است ، شنکرف و زنجفر و زنجرف نیز گویند در نقاشی بکار میرود و در طب نیز برای بیماریهای پوست بکار میرود
 zincir زنجیر ، سلسله
 zincirleme زنجیروار ، متسلسل
 zincirlemek ۱- زنجیر کردن ، با زنجیر بستن ۲- زنجیروار کردن ، متسلسل و پشت سرهم آوردن
 zincirli ۱- زنجیردار ، زنجیری ۲- زنجیربند ، به زنجیر بسته شده
 zindan زندان ، محبس ، حبسخانه ، دستاق
 zindancı زندانبان
 zinde با روح ، شاداب ، تروتازه ، زنده ، سرحال
 zinhar میادا ، زنهار
 zira زیرا ، چونکه
 ziraat کشاورزی ، فلاح ، زراعت
 ziraatçı ۱- کشاورز ، زارع ، فلاح ۲- مأمور کشاورزی
 zirai زراعتی ، فلاحی ، مربوط به کشاورزی
 zirkonyum جسم معدنی بشکل گرد سیاه رنگ که علامت شیمیائی آن (Zr) و دارای عدد اتمی ۴۰ ، وزن اتمی آن ۹۱/۲۲ و وزن مخصوص ۶/۲۵ میباشد

zirve toplantısı اجتماع یا جلسه سران
دول

ziya روشنائی ، نور، ضیاء

ziyade زیاد ، افزون ، فراوان

ziyade olsun زیاد باشد، خدا زیاد کند،
بر برکت باشد (که مهمان به
میزبان یا شخص عابسر به غذا
خوردندگان میگوید) ، کم نشود !

ziyadesiyle فوق العاده ، بسیار، زیاده
ازحد ، بیش ازحد

ziyafet جشن و مهمانی ، ضیافت بزرگ

ziyafet çekmek مهمانی دادن، ضیافت
دادن

ziyan زیان ، ضرر، حیف، آسیب

ziyankâr ضرر رسان، خرابکار، زبانکار

ziyansız بی ضرر ، بدون ضرر و زیان ،
بی عیب ، بد نیست

ziyaret ملاقات ، دیدن ، دیدار ، زیارت

ziyaretçi مهمان ، ملاقات کننده ، دیدار
کننده ، زائر

ziyaretgâh زیارتگاه

zinet زینت ، زیور ، آرایش

zodyak منطقة البروج

zoka سرب قارماق ، سرب که به قارماق
ماهگیری وصل میکنند

zonklamak ذرق ذرق کردن ، نبض زدن
و درد زخم و التهاب

zooloji حیوان شناسی

zootekni فن حیوان داری ، فن پرورش
حیوانات

zor ۱- سخت ، دشوار ، مشکل
۲- مجبوریت، فشار، بار ۳-

(ندا) نمیتوانی

zoraki زورکی ! ، بدون میل ، روی
بی میلی و بزور

zorba گردن کلفت ، زورگو

zorbalık استبداد، گردن کلفتی، زورگوئی

zorla بزور ، بازور ، بافشار

۱- فشار ۲- زورآوری ،
ضرب دیدن ۳- زورکی ،
مجبوریت

zorlamak فشار آوردن ، مجبور کردن،
وادار کردن ، زور دادن

zorlanmak زور داده شدن ، فشار داده
شدن ، مجبور شدن ، وادار شدن

zorlaşmak سخت شدن ، دشوار و مشکل
شدن

zorlu پر زور ، پر قوت ، شدید

zorluk سختی، شدت ، زحمت ، اشکال

zorunlu ضروری ، مجبوری، لازم ، واجب

zorunluk ضرورت، اجبار، لزوم، اضطرار

zuhur ظهور، بروز

zuhurat وقایع غیر منتظره ، حوادث
پیش بینی نشده، پیش آمد ناگهانی

zuhurî تقلید در آورنده در نمایش یا
تأثرهای قدیمی ترکی

zulmet تاریکی، ظلمت

zulmetmek ظلم کردن ، اذیت کردن ،
ستم کردن

zulüm ظلم ، ستم ، بی عدالتی

zurna سورنا ، زرنا

zurnacı سوردنچی ، سرنازن

zübde خلاصه ، جوهر ، برگزیده ، زبده

züçacıye لوازم بلور فروشی ، از قبیل
استکان نعلبکی بشقاب و غیره

zücaciyecı بلور فروشی

zügürt بی پول ، آسمان جل ، لات ،
جیب خالی

zügürtlemek بی پول شدن ، لات آسمان
جل شدن

zügürtlük بی پولی، لات جیب خالی بودن

Zühal ستاره زحل، کیوان ، (ساتورن)

Zühre ستاره زهره ، ناهید ، ونوس

zührevî امراض مقاربتی ، امراض زهروی

züht زهد ، تقوی ، پرهیزکاری

zühul زهول ، فراهوشی ، غفلت

zükâm = nezle	زکام، نزله	züppelik	جلفی، سبکی
zül	ذل، ذلت، بدبختی، خواری	zürafa	۱- ظرافه ۲- (مچ) زنی که
zülûf	زلف، گیسو، موی طرفین سر و بناگوش		مناسبت جنسی با زن دیگر داشته باشد
zûmrø	زمره، دسته، گروه، جماعت	zürra	کشاورزان، زارعین، دهاقین، روستائیان، زارع
zûmrüdüanka	سیمرغ، عنقا	zürriyet	ذریعت، نسل
zûmrüt	زمرد	züyuf	دل قلب یا کم قیمت
züppe	جلف، سبک سر، لوس		

ضمائم

فرهنگ ترکی به فارسی

Sayılar اعداد

Türkçe - ترکی

0	sıfır
1	bir
2	iki
3	üç
4	dört
5	beş
6	altı
7	yedi
8	sekiz
9	dokuz
10	on
11	on bir
12	on iki
13	on üç
14	on dört
15	on beş
16	on altı
17	on yedi
18	on sekiz
19	on dokuz
20	yirmi

Farsça - فارسی

صفر	۰
یک	۱
دو	۲
سه	۳
چهار	۴
پنج	۵
شش	۶
هفت	۷
هشت	۸
نه	۹
ده	۱۰
یازده	۱۱
دوازده	۱۲
سیزده	۱۳
چهارده	۱۴
پانزده	۱۵
شانزده	۱۶
هفده	۱۷
هجده	۱۸
نوزده	۱۹
بیست	۲۰

Türkçe - ترکی		Farsça - فارسی	
21	yirmi bir	بیست و یک	۲۱
22	yirmi iki	بیست و دو	۲۲
23	yirmi üç	بیست و سه	۲۳
24	yirmi dört	بیست و چهار	۲۴
25	yirmi beş	بیست و پنج	۲۵
26	yirmi altı	بیست و شش	۲۶
27	yirmi yedi	بیست و هفت	۲۷
28	yirmi sekiz	بیست و هشت	۲۸
29	yirmi dokuz	بیست و نه	۲۹
30	otuz	سی	۳۰
40	kırk	چهل	۴۰
50	elli	پنجاه	۵۰
60	altmış	شصت	۶۰
70	yetmiş	هفتاد	۷۰
80	seksen	هشتاد	۸۰
90	doksan	نود	۹۰
100	yüz	صد	۱۰۰
200	iki yüz	دویست	۲۰۰
300	üç yüz	سیصد	۳۰۰
400	dört yüz	چهارصد	۴۰۰
500	beş yüz	پانصد	۵۰۰
600	altı yüz	ششصد	۶۰۰
700	yedi yüz	هفتصد	۷۰۰
800	sekiz yüz	هشتصد	۸۰۰
900	dokuz yüz	نهصد	۹۰۰
1000	bin	هزار	۱۰۰۰
2000	iki bin	دوهزار	۲۰۰۰
milyon		میلیون	
milyar		میلیارد	

sıra sayıları اعداد ترتیبی

1. birinci
2. ikinci

اول، اولین، نخست، نخستین، یکم
دوم

3. üçüncü	سوم
4. dördüncü	چهارم
5. beşinci	پنجم
6. altıncı	ششم
7. yedinci	هفتم
8. sekizinci	هشتم
9. dokuzuncu	نهم
10. onuncu	دهم

اسامی روزهای هفته

pazar	یکشنبه
pazartesi	دوشنبه
salı	سه‌شنبه
çarşamba	چهارشنبه
perşembe	پنجشنبه
cuma	جمعه
cumartesi	شنبه

اسامی ماهها

1. Ocak	(مطابق ۱۰ دی تا ۱۰ بهمن)	اوچاق
2. Şubat	(مطابق ۱۱ بهمن تا ۸ اسفند)	شباط
3. Mart	(مطابق ۹ اسفند تا ۱۱ فروردین)	مارت
4. Nisan	(مطابق ۱۲ فروردین تا ۱۰ اردیبهشت)	نيسان
5. Mayıs	(مطابق ۱۱ اردیبهشت تا ۱۰ خرداد)	مائیس
6. Haziran	(مطابق ۱ خرداد تا ۹ تیر)	حزیران
7. temmuz	(مطابق ۱۰ تیر تا ۹ تهررداد)	تموز
8. Ağustos	(مطابق ۱۰ مرداد تا ۹ شهریور)	آغوستوس
9. Eylül	(مطابق ۱۰ شهریور تا ۸ مهر)	ایلول
10. Ekim	(مطابق ۹ مهر تا ۹ آبان)	اکیم
11. Kasım	(مطابق ۱۰ آبان تا ۹ آذر)	کاسیم
12. Aralık	(مطابق ۱۰ آذر تا ۱۰ دیماه)	آرالیک

ASKERI RÜTBELER

درجات نظامی

Kara Ve hava زمینی و هوایی	DENİZ دریایی	KARA KUVVET LERİ نیروی زمینی	HAVA KUVVET LERİ نیروی هوایی	DENİZ KUVVET LERİ نیروی دریایی
Er		سرباز	سرباز	ملوان
onbaşı		سرجوخه	سرجوخه	مهندوی سوم
Çavuş		گروهبان ۳	گروهبان ۳	مهندوی دوم
Ustçavuş		گروهبان ۲	گروهبان ۲	مهندوی یکم
Başçavuş		گروهبان ۱	گروهبان ۱	استوادر دوم
Kıdemli başçavuş		استوادر یکم	استوادر یکم	استوادر یکم
Asteğmen		سعوان سوم	سعوان سوم	ناوبان سوم
Teğmen		سعوان دوم	سعوان دوم	ناوبان دوم
Usteğmen		سعوان یکم	سعوان یکم	ناوبان یکم
Yüzbaşı		سروان	سروان	ناوسروان
Binbaşı		سرگرد	سرگرد	ناخدا ۳
Yarbay		سرهنگ ۲	سرهنگ ۲	ناخدا ۲
Albay		سرهنگ	سرهنگ	ناخدا
Tuğgeneral	Tuğamiral	سرتیپ	سرتیپ	دریادار
Tümgeneral	Tümamiral	سرلشکر	سرلشکر	دریابان
Korgeneral	Koramiral	سپهبد	سپهبد	دریاسالار
Orgeneral	Oramiral	ارتشبد	ارتشبد	دریابد
Mareşal	Büyük Amiral	درجه بالاتراز ارتشبدی (در ارتش ماوجود ندارد) ترکها میکویند مارشال	درجه بالاتراز ارتشبدی (در ارتش ماوجود ندارد) ترکها میکویند مارشال	(در ارتش ما وجود ندارد) ترکها میکویند آدمیرال بزرگ

ماخذ کتاب

BİBLİYOGRAFYA

- Abbasi, Muhammed.. Burhan-ı Katı', Tehran. 1344 Şemsî.
 Ahmet Asım, Tercüme-i Burhan-i Katı', Istanbul, Matbaa-i Amire, 1288.
 Ali Seydi, Resimli Kamus-ı Osmanî, Istanbul, 1330.
 Amîd, Hasan, Farhang-i Amîd, 2 cilt, Tehran, 1337 Şemsî.
 Bahramî, H. A., Farheng-i Giyahî, Tehran, 1329.
 Devellioğlu, Ferit, Osmanlıca - Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Ankara, 1962.
 Farhang-i Camî, Azabî-Farsî. 4 cilt, 1335 şemsî.
 Farhang-i Nasirî, 1288.
 Gövsa, İbrahim Alâettin. Resimli Yeni Lûgat ve Ansiklopedi' 5 cilt, İst, 1947.
 Haim, S., The Larger English-Persian Dictionary, 2 cilt, Tehran, 1941.
 Haim, S., The shorter Persian-English Dictionary, Tehran 1969.
 iz, Fahir, -Hony H.C, An English-Turkish Dictionary, London, 1960.
 iz, Fahir, -Hony H.C. Turkish English Dictionary, London, 1960.
 M. Bahaettin. Yeni Türkçe Lûgat, Istanbul,
 Moîn, Muhammed, Farheng-i Farsî, 4 cilt, Tehran 1342 s,
 Moran, A. Vahit. Turkish-English Dictionary, Istanbul, 1945.
 Muallim Naci, Lûgat-ı Naci, Istanbul, 1318.
 Nefisî, Sait, Dictionnaire Française, Persan, 2 cilt, Tebran, 1931.
 Olgun, İbrahim; Draşen, Cemşit, Farsça-Türkçe Sözlük, (Farheng-i Farsî be-Türki) Ankara, 1966.
 Steingass, Persinan-English Dictionary, London, 1857
 Şemsettin Samî, Kamus-ı Türki İstanbul, 1317.
 Şukûn, Ziya. Farhang-i Ziya (Gencine-i Goftar), İst. 1944
 Tarama Dergisi, T.D.T.C., 2. cilt, İst. 1934.
 Türkçe Sözlük, TDK. 4. baskı 1966, 5. bas. Ankara 1969.
 Wollaston, Arthur N., An English-Persian Dictionary, London, 1882.
 Yeni Redhause Lûgatı (İngilizce- Türkçe). İst. 1953.

